

VERZAMELING VAN ENIGE OEFENINGEN

BEHELZENDE UITGELEZEN

VERHANDELINGEN

OVER VERSCHIEDEN PLAATSEN VAN HET OUDE EN NIEUWE TESTAMENT,
GEDAAN BIJ VERSCHILLENDE GELEGENHEDEN

VOORNAMELIJK OP

AVONDMAALSTIJDEN EN BEDEDAGEN

DOOR

MR. JUSTUS VERMEER

IN ZIJN LEVEN DOCTOR IN DE BEIDE RECHTEN EN
OUDERLING DER GEREFORMEERDE GEMEENTE TE UTRECHT

MET EEN VOORREDE VAN

GERHARDUS VAN SCHUILENBORGH

BEDIENAAR DES HEILIGEN EVANGELIUMS TE TIENHOVEN

TWEEDE GEDEELTE, 15 PREKEN

UITGAVE D. DONNER
LEIDEN

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2007

INHOUD

17. Gods volk in de schuilplaats des Allerhoogsten. Een verhandeling ter voorbereiding van de Biddag.

De eeuwige God zij u een woning (Deut. 33:27a)

18. De Heere, de ondersteuner van Zijn volk en verdelger van diens vijanden.

Een verhandeling op de Biddag.

En Hij verdrijve den vijand voor uw aangezicht en zegge: Verdelt. Deut. 33:27b).

19. Het middel ten eeuwigen leven, moeilijk en weinig gezocht.

Want de poort is eng en de weg is nauw, die tot het leven leidt, en weinigen zijn er, die denzelven vinden (Matth. 7:14)

20. De hoorders en daders des woords onderscheiden

Een verhandeling ter voorbereiding voor de Biddag

Een iegelijk dan, die deze Mijn woorden hoort en dezelve doet... (Matth. 7:24a)

En een iegelijk, die deze Mijn woorden hoort en dezelve niet doet ... (Matth. 26a)

21. Het grote verschil tussen een wijze en dwaze bouwer, in het stuk van zaligheid.

Een verhandeling op een biddag.

Dien zal Ik vergelijken bij een voorzichtige man, die zijn huis op een steenrots gebouwd heeft. En er is slagregen nedergevallen, en de waterstromen zijn gekomen, en de winden hebben gewaaid en zijn tegen hetzelfde huis aangevallen, en het is niet gevallen, want het was op de steen rots gegrond. ... (Matth. 7:24b, 25, 26b, 27)

22. De zorgeloze gesteldheid van de eerste wereld, vergeleken met het zorgeloze, geruste gedrag der mensen, in de toekomst van de Zoon des mensen, ons allen tot een voorbeeld ter waarschuwing voorgesteld. Een verhandeling op een Bededag.

En gelijk de dagen van Noach waren, also zal ook zijn de toekomst van den Zoon des mensen. Want gelijk zij waren in de dagen voor den zondvloed, etende en drinkende, trouwende en ten huwelijk uitgevende, enz. (Matth.24:37-41)

23. De noodzaak van het zelfonderzoek, ter voorkoming van de toorn des Heeren.

Doorzoekt uzelfen nauw, ja, doorzoekt nauw, gij volk, dat met geen lust bevangen wordt! Eer het besluit bare (gelijk kaf gaat de dag voorbij), enz. (Zef. 2:1 en 2).

24. Dierbare beloften aan geestelijk vermoeiden en treurigen

Nabetrachting van het Avondmaal

Want Ik heb de vermoeide ziel dronken gemaakt, en Ik heb alle treurige ziel vervuld. (Jer. 31:25)

25. Des groten Hogepriester Jezus' onafslaanbare voorbede tot Zijn Vader, om bewaring der Zijnen.

Ik bid niet, dat Gij hen uit de wereld wegneemt, maar dat Gij hen bewaart van den boze. (Joh. 17:15)

26. De zorgeloze toestand van Jezus' discipelen in een gevaarlijke tijd

Een verhandeling, ter voorbereiding voor de bededag

En wedergekeerd zijnde, vond hij hen wederom slapende, want hun ogen waren bezwaard; en zij wisten niet, wat zij Hem antwoorden zouden. (Markus 14:40)

27. De discipelen van Jezus, na Zijn herhaald bidden, uit hun zorgeloosheid nadrukkelijk wakker gemaakt. Een verhandeling op een bededag.

En hen latende, ging Hij wederom heen en bad ten derde male, zeggende dezelfde woorden. Toen kwam Hij tot Zijn discipelen en zeide tot hen:, enz. (Matth. 26:44-46)

28. Het nauwelijks zalig worden van de rechtvaardigen, tot schrik van goddelozen en rechtvaardigen. Een verhandeling op de Bededag

En indien de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt, waar zal de goddeloze en zondaar verschijnen? (1 Petrus 4:18).

29. Het genadeverbond en de inwilliging ervan

30. De natuur en grootheid van de zonde

31. De bijzondere en algemene geestelijke ziekte

Verhandeld op een bededag.

17. Gods volk in de schuilplaats des Allerhoogsten.

Een verhandeling ter voorbereiding van de Biddag.

De eeuwige God zij u een woning (Deut. 33:27a).

Mozes, die grote man Gods en leidsman Israëls, was zeer begerig om Israël zelf in het beloofde land te brengen. En om daar het heil des Heeren verder te zien, en God daarover de grootheid te geven waaraan Hij zozeer gewend was. Hierom bidt hij tot de HEERE in Deut. 3:23-28: ‘Heere HEERE, Gij hebt begonnen Uw knecht te tonen Uw grootheid en Uw sterke hand; want wat god is er in den hemel en op de aarde, die doen kan naar Uw werken en naar Uw mogendheden. Laat mij toch overtrekken en dat goede land bezien, dat aan gene zijde van de Jordaan is, dat goede gebergte en den Libanon! Doch de Heere verstoorde Zich zeer om uwentwil over mij en hoorde niet naar mij; maar de Heere zeide tot mij: Het zij u genoeg; spreek niet meer tot mij van deze zaak. Klim op de hoogte van Pisga, en hef uw ogen op naar het westen en naar het noorden en naar het zuiden en naar het oosten, en zie toe met uw ogen; want gij zult over deze Jordaan niet gaan. Gebied dan Jozua, en versterk en bekrachtig hem; want hij zal voor het aangezicht van dit volk heen overgaan en zal hun dat land, dat gij zien zult, doen erven.’”

Hierop gaat Mozes zijn werk afdoen, gewillig en bereid dat aan Hem en Israël geschieden zal naar des Heeren goede Woord. En hij gaat alle zaken zo schikken dat hij er gemakkelijk uit kon, zoals we lezen in het 31e, 32e en 33e hoofdstuk van dit zijn boek.

Eerst doet hij een verhaal aan Israël; over hetgeen tussen de Heere en zijn ziel was omgegaan (in het 31e hoofdstuk, van vers 16). En hij stelt Jozua op Gods bevel in zijn ambt, waaraan de Heere Zijn goedkeuring gaf door Zijn verschijning aan Mozes en Jozua in de tent der samenkomst (vers 7-15). En tenslotte geeft hij op Gods bevel bevelen aan Israël eer hij gaat sterven. Namelijk, hij brengt hen onder het oog de grote dingen die God aan hen gedaan had, en hun gruwelen en weerspannigheden. En dit alles bij wijze van een lied dat hij schreef en het volk leerde, en dat hij gaf in de hand der Levieten om dat te leggen aan de zijde van de ark, tot een getuigenis tegen Israël (vers 16-29).

Ten tweede beschrijft Mozes de woorden van dit lied zelf, (hoofdstuk 32, vers 1-43) dat hij niet een krachtige aandrang en vermaning uitspreekt (vers 44-47). Hierna geeft de Heere Zijn laatste bevel aan Zijn knecht Mozes, om nu te gaan naar de berg Nebo, en wel op de hoogte van Pisga, om het beloofde land te zien en om daar te sterven (vers 48 tot het einde). Maar voordat Mozes van de aarde heenging, volgens hoofdstuk 34, vond hij zijn hart uitgebreid in zegeningen over geheel Israël volgens het 33e hoofdstuk. Hierin vinden wij:

1. Een voorafsprak, die schijnt door Mozes niet zelf geschreven, met een getuigenis vanwege de gunstige hand van God over Israël en Mozes, zoals te allen dagen over dat grote volk is gebleken (vers 15).
2. Mozes zegenende woorden zelf, van vers 6 tot het einde.
  - a. Eerst gaat hij van hoofd tot hoofd en van stam tot stam, en spreekt dus over elk van de twaalf stammen in het bijzonder naar ieders stand een zegen uit. Hij voorzegt

dan tegelijk wat iedere stam in het vervolg wedervaren zou (vers 6-25).

b. Vervolgens openbaart Hij aan Jeschurun, namelijk aan gans Israël, zijn geloof en vertrouwen dat hij op God had en wel tot alle twaalf stammen. Hij wordt als weggevoerd in de Geest, vervuld met zegeningen en verhoringen Gods over dit grote volk (vers 26-29).

Eerst leidt hij Israël in, in de oneindige grootheid en almacht van God, hun ten goede. En dat om hun hart brandende en gelovig te maken voor hetgeen hij van binnen voor hen had (vers 26).

Zo brengt hij het voor de laatste maal uit. O, hij barst uit in gelovige zegeningen over de gehele menigte (vers 27).

En eindelijk wordt diezelfde Geest Die het gebed in zijn hart geformeerd had, in zijn hart ook een Geest van dankzegging. Hij was hier gesteld als iemand die de begeerde zaak reeds verkregen had, als een boom des levens. Hij zag hier in de Heere Israëls heil, hun redding en verlossing vooruit, door de verrekijker des geloofs, en dat door alle mist en donkere wolken heen. En dus verhoogt hij God op een hemelse wijze (vers 28 en 29).

In vers 27 lezen we dus Mozes' gelovige zegenwens voor de laatste maal over gans Israël: "De eeuwige God zij u een woning." Deze is vervat in de woorden waarover wij naar de omstandigheid van de tijd iets wensen te spreken. Wij vinden hierin twee hoofddelen:

- I. Mozes' opzien naar het hoge Wezen, om wat van Boven voor Israël in zijn hart te kragen, in een tijd van benauwdheid. Hij zag op naar, en wenste alles af van *de eeuwige God*.
- II. De uitspraak van zijn afgebeden zegen zelf: *Hij zij u een woning*.

I. Mozes noemt hier "de eeuwige God".

Namelijk dat Drie-enig, zalig, geestelijk Wezen, vol van verrukkenswaardige volmaaktheden. Waardig dat alle knie zich voor Hem buigen zal, en alleen genaakbaar in Zijn Zoon, Die tot Zijn volk zegt: *Als gij tot Mijn Vader gaat, noem Mijn Naam*. Hij komt hier voor als de Algenoegzame in sterkte, als de God des eeds en des Verbonds, Die trouwe houdt in eeuwigheid. In Wiens gemeenschap en genieting allerlei geestelijk en tijdelijk heil voor een volk en mens alleen te vinden is.

Mozes noemt hierbij dat woord "eeuwig". Hij zegt: *de eeuwige God*. Hier wordt die man Gods ingeleid in de eeuwigheid van dat Wezen. Of daarin, dat de Heere de God der eeuwigheid is.

1. Het Woord eeuwig drukt zoveel uit als vanouds, omdat er geen woord is dat het eeuwige Gods of de onbegrijpelijke eeuwigheid gepaster kan uitdrukken. Hierom hebben de Hebreëen de eeuwigheid altijd omschreven als iets dat nooit recht beschreven kan worden, en die omschrijving ontleend aan dingen die vanouds geweest zijn. Zo lezen we in Ps. 55:20: "God Zal horen en zal hen plagen, als Die vanouds zit."

2. Versta daarom door deze eeuwigheid Gods hier voornamelijk die eigenschap van God, waardoor de Heere alle volmaaktheden oneindig te boven gaat, en daarom Gods onafmetelijkheid, onbegrijpelijkheid en onnaspeurlijkheid in Zijn wegen met Zijn volk. Dit nu is de Heere God, Die de hemel en de aarde geschapen heeft.

3. Ook is nog aan te merken waarom Mozes hier geen andere eigenschappen van God genoemd heeft, dan Zijn eeuwigheid. Dit is omdat alle volmaaktheden van God in Zijn eeuwigheid liggen opgesloten, en omdat de eeuwigheid de ziel is van alle deugden Gods. In elke deugd of volmaaktheid van God is een eeuwigheid, gelijk ook omdat God een eeuwige zorg en voorzorg over Zijn volk draagt.

Wat betreft Mozes' gestalte. Mozes ziet op naar de eeuwige God, om wat voor Israël te krijgen in zijn hart, in een tijd van benauwdheid. Zien wij nu eerst de reden waarom Mozes voor Israël naar de eeuwige God opzag.

1. Israël zou in de engte geraken en de Heere zou al Zijn toezeggingen aan hen gaan vervullen. God moest nu werken. De Jordaan was voor hun ogen. Het land dat zij stonden in te nemen was tegenover hen, waarin zij geen gelegenheid zouden hebben om terug te keren. Het waren daar zeer sterke steden die zij te veroveren hadden. En daarbij: alles in dat land zou een vijand zijn. Daar waren de bekende Amalek, de kinderen Enaks waarvan de verspieters gesproken hadden. En dus zou het nu op het leven afgaan.

2. Mozes wist ook wat het volk Israël was, wat er in hun hart omging als er tegenslagen kwamen. Wat heeft hij te stellen gehad met hun murmuringen. Welke afgodische volken waren in Kanaän en welk een afgodisch hart had Israël, waardoor zij zeer in verzoeking zouden komen om God door afgoderij tot toorn te verwekken. Dit was voor Mozes zeer zorgelijk.

3. Tenslotte woog ook op Mozes' hart dat hij van het volk ging scheiden. De Heere had hem zeer opmerkelijk tot een leidsman, en beschermer van dit volk gebruikt, en nu zou Mozes dat grote en ellendige, maar ook door hem geliefde volk, aan een ander moeten overgeven. Het is waar, wel aan de Godzalige Jozua die hen over de Jordaan en verder leiden zou, en met wie des Heeren hand ook zou zijn. Maar dit neemt niet weg dat Mozes Israëls heil en hulp bij de Heere Zelf zocht.

Zien wij nu Mozes' gestalte inwendig. Uit al die druk van binnen en uit liefde tot dit volk, zag deze man Gods naar Boven, naar de eeuwige God, om wat van binnen voor die arme menige in zijn hart te krijgen.

(1) Hij brengt hun ellendige harten aan de voeten van de Messias. Daar breidt hij voor de eeuwige God uit hun gevaren, hun afgodische harten, hun onwil om in de rechte wegen met God te gaan, hun dwaasheden, hun vijanden en hun diepe onmacht. En ook dat zij het niet beter zouden maken.

(2) Daarop vat hij de eeuwige God op Zijn eeuwige Woord en belofte. De Heere had grote beloften aan hen gedaan, en in Zijn waarheid was ook een eeuwigheid.

a. God had aan Abraham, Izak en Jakob beloofd, toen Hij het verbond der genade met hen oprichtte, dat Hij de God van hun zaad zou zijn, en hun dat goede land zou geven (Gen. 17:26, 28).

b. Ook had God grote dingen aan Mozes beloofd, toen de Heere hem afzonderde tot een leidsman van dat grote volk. Namelijk dat de Heere hen noch begeven noch verlaten zou, en dat Hij hun, hoe sterk hun vijanden ook waren, het land Kanaän ten erve geven zou en al hun vijanden verdelen (Gen. 28:13).

c. Zo had de Heere deze grote beloften aan Israël Zelf gedaan, bij de oprichting van het verbond op Sinäi (Exod. 19), waarin de Heere eisen had gedaan die zij zonder de Heere nooit getrouw zouden nakomen, maar waarop niet anders te wachten was dan overtreding op overtreding.

(3) Daarom zoekt Mozes, uit gevoel van onwaardigheid van zichzelf en van dit arme volk, voor hen in het hart van God in te dringen, en opnieuw gesterkt te worden met de staf der belofte. En dus voor hen van Boven, binnen in zijn hart weer wat te krijgen waarmee hij hen versterken mocht eer hij heenging. Hij kende het pleiten in nederigheid voor hen aan de voeten van het Lam, Dat geslacht is van voor de grondlegging der

wereld. Het was alsof hij zei: “Wel Heere, het is mij niet om het even onder wiens bescherming zij staan. Gij hebt geweten welk een volk zij waren, en welk een hart zij hadden, en hoe zij het maken zouden eer Gij Uw beloften deed, en eer Gij hen aan Sinaï’s berg opnam.” En eindelijk tast hij toe omdat God een grote God is, de eeuwige God. Hij oefent geloof op God en Zijn Woord. Hij zucht dus niet alleen gelovig om des Heeren tegenwoordigheid bij hen, maar om Zijn gunstige tegenwoordigheid in genade met hen, waarom het hem te doen was, als hij zegt in Exod. 33:15 ‘Heere, indien Uw aangezicht niet meegaan zal, doe ons van hier niet optrekken.’ O, wat lag dit volk op het hart van die man, en wat droeg hij het tot zijn einde toe.

(4) Tenslotte ziet u uit dit alles hoe gelukkig een land of volk is dat zulk een Mozes, zulk een leidsman en tegelijk zulk een bidder heeft. Iemand die niet alleen de uitwendige maar ook de inwendige stand van een volk voor God op zijn hart draagt. En die in staat is om voor een zondig en oproerig volk bij God tussen te treden, en die door genade voor zulk een volk wat van de hemel aan de voeten van de Heere Jezus weet te krijgen. Zie eens wat hij van Boven voor hen heeft gekregen. Dit is ons tweede stuk:

II. De uitspraak van zijn afgeden zegen: *Hij zij u een woning.*

Mozes zegt de dus: de eeuwige God zij u een woning. Zien wij eerst de kracht van de spreekwijze:

1. Sommigen lezen het zo: Zijn woning is boven vanouds, volgens Ps. 113:5 en Ps. 115:6, zoals het Woord eeuwige vaak uitdrukt. En dan zou de zin van de zegen zijn: De woningen Gods in de hemelen, die zijn ook uw woningen. Dat is, hoe het ook ga op de wereld, ach, dat gij daar komt, dat dit uw thuiskomen zij.

2. Anderen lezen het zo: “Uw woning, o Israël, is vanouds.” En dan zou de zin van de zegen zijn: De bewaring Gods is over u als vanouds geweest, van het begin dat God u opnam.

3. Maar eindelijk is het eenvoudigste dat men het opvat als in de tekst. Namelijk: *Uw toevlucht, o Israël, is of zal zijn de eeuwige God.* En dan zal het woord woning een verbergplaats betekenen, of een hut op het open veld, waarin bouw of akkerlieden tegen allerlei onweer, stekende zon of andere tegenslagen, vluchten tot hun bescherming en verkwikking. In die zin zegt David in Ps. 27:5: “Hij versteekt mij in Zijn hut ten dage des kwaads, Hij verbergt mij in het verborgene Zijner tent.”

Letten wij nu vervolgens op de zaken die in deze spreekwijze liggen opgesloten, dat de eeuwige God voor Israël een woning zij.

1. Hieronder verstaat Mozes in het algemeen dat de gunstige inwoning of tegenwoordigheid van de eeuwige God in genade onder Israël blijven mag. Zoals alle bijzondere genaden, geestelijke gaven en alle lichamelijke voorspoed van dat gunstig, open oog over een volk afhangen. Hierop was Mozes zo gezet eer hij zich tot een leidsman van Israël aan God overgaf, zodat de Heere toen tot hem zeide: “Moet dan Mijn aangezicht met u mede gaan, om u gerust te stellen?” (Exod. 33:14.)

2. In het bijzonder verstaat Mozes hierdoor dat de Heere God Zijn onveranderlijke gunst en bescherming in de Messias over Zijn gelovig volk, en ook Zijn algemene goedheid en bewaring om Zijns Verbonds wil, over de ganse menigte van Israëls volk mocht laten blijken. En als gevolg daarvan, dat Israël aan de eeuwige God zelf in kracht mocht ondervinden, waartoe een zeer sterke en onoverwinnelijke woning aan iemand dienstig is.

Laat ons daarom eens nagaan hoe, en op welke wijze de eeuwige God voor een volk of mens een woning wil zijn.

a. Zoals een eigen woning tot gerustheid dient voor iemand, ook al zwerft hij elders om, zo heeft hij toch een thuiskomen. Het is zo anders als iemand als een balling omzwerft, en niet weet waarheen, en ook nergens ontvangen wordt. Dus wil de eeuwige God Zichzelf tot een thuiskomen geven en stellen voor Zijn volk, teneinde zij onder al de omzwervingen van hun vijanden een oog op Hem zouden houden. O, een woning in het oog te hebben in moeilijkheden, geeft gerustheid en moed. Zo ook hier. Hoe het Gods volk ook gaan mag, die grote belofte behoort hun uit Jes. 32:18: “En Mijn volk zal in een woonplaats des vredes wonen en in welverzekerde woningen en in stille geruste plaatsen.” Hierdoor komt het dat zij onder al de wederwaardigheden zeggen: “Er is evenwel een God in Israël.” En zoals David zegt in Ps. 9:10: “De Heere zal een hoog Vertrek zijn, in tijden van benauwdheid.”

b. Zoals een woning tegen onweer en andere tegenheden tot een toevlucht dient, wil de eeuwige God voor Zijn volk een toevlucht zijn. Maar dan ook hun eerste toevlucht. Namelijk zo, dat zij niet eerst naar de middelen, naar wagenen, paarden en bondgenoten vluchten, en dan nog wat achteraf praten van de hulp van de eeuwige God. Maar dat zij eerst en vooral, ja alleen naar God vluchten, en dan, uit gehoorzaamheid aan de Heere, getrouw alle middelen als middelen gebruiken. Want dit vluchten naar die woning sluit het gehele geloofswerk en het vertrouwen op de Heere in. En dat is wel duidelijk een éérste werk, en geen werk achteraf. David zei in Ps. 91:2, dat lag eerst in zijn hart: “Ik zal tot den HEERE zeggen: Mijn Toevlucht en mijn Burcht, mijn God op Welken ik vertrouw.” Laten dan geestelijke en lichamelijke onweders komen, al is de beroering nog zo groot, God is ons een Toevlucht. En volgens Ps. 90 wil God een Toevlucht zijn van geslacht tot geslacht.

c. Zoals een sterke woning tegen allerlei gevaren en vijanden tot een beveiliging dient, wil de eeuwige God in tijden van benauwdheid Zijn volk tot sterkte, vastigheid en veiligheid zijn. Salomo zegt in Spr. 18:10: “De Naam des HEEREN is een sterke Toren; de rechtvaardige zal daarheen lopen en in een hoog vertrek gesteld worden.” Dit in tegenstelling tot sterke steden, schansen, sterkten en burchten, die beklommen en verwoest kunnen worden. Hiervan heeft Israël ook de waarheid ondervonden. Wat is het daarom veilig in deze sterkte te zijn, volgens Ps. 46: Al veranderde de aarde haar plaats, en al werden de bergen verzet in het hart van de zeeën.” Maar zulk een hoeft niet te vrezen. De Heere is zijn sterkte, en zodanig krachtig bevonden in tijden van benauwdheid. David zegt in 2 Sam. 22:2: “De HEERE is mijn Steenrots en mijn Burcht en mijn Uithelper. God is mijn Rots, ik zal op Hem betrouwen, mijn hoog Vertrek.”

d. Zoals een woning tot verkwikking dient tegen een brandende en stekende zon, tegen alle soorten tegenheden, om met zijn nauw verenigde vrienden in benauwde tijden gemeenschap te oefenen, wil de eeuwige God Zich tot een woning geven, teneinde Zijn volk tegen de hitte der verdrukking daar in Zijn gemeenschap als onder een schaduw zou neerzitten. Ja, teneinde zij met hun verenigde broeders en zusters, daar over enerlei zaken op aarde zouden samenstemmen, tot onderlinge sterkte, verkwikking en bemoediging in de Heere. En ook teneinde zij daar de oordelen Gods die buiten die woning op de aarde zijn, zouden ontwijken, en de Heere zouden verhogen. Dus is deze woning als een binnenkamer, volgens Jes. 26:20 waarin God Zijn volk bewaart en werkzaam maakt totdat de gramschap overga. Wij lezen van de dochters Sions, Jes. 4:46, nadat de Heere haar van haar drek gewassen zou hebben en er verandering onder een volk gekomen zou zijn door de Geest des oordeels en der uitbranding, dat God Zelf over haar een wolk en vuurkolom ter beschutting en

leiding zou scheppen, en dat Hij een hut zou zijn tot een schaduw des daags tegen de hitte, en tot een toevlucht en verberging tegen de vloed en tegen de regen.

e. Zoals een hoge woning of toren dient om vandaar de dingen beneden recht te zien, en om de allerheerlijkste dingen die beneden zijn gering en nietig te beschouwen, zo wil de eeuwige God zulk een hoog vertrek voor Zijn volk zijn, teneinde zij in Zijn gemeenschap en bij Zijn licht van die hoogte al de dingen hier beneden, ja de heerlijkste zaken van de wereld in zijn nietigheid beschouwen.

f. Ja eindelijk, en wat alle natuurlijke woningen overtreft: God wil een woning zijn voor een volk in het algemeen en voor ieder van Zijn kinderen in het bijzonder. Namelijk, een eeuwige, eigen woning, welke eigendom nooit kan worden betwist, al spanden alle koningen over de gehele wereld samen. Ja, zo onoverwinnelijk en sterk, dat ze nooit kan benadeeld of overwonnen worden. In deze woning zat de profeet Elisa met zijn jongen (2 Kon. 6:1317). De koning van Assyrië zond een groot leger op hem af, en hij zat een Dothan in zijn rust, en de Heere opende op de bede van de profeet de ogen van de jongen die vol vrees was, zodat hij ook zag waar hij was en wie rondom hem was. En toen zat hij ook in zijn rust. Dus zijn er grote beloften aan onze dagen gedaan, onder andere in Jes. 26:14: ‘te dien dage zal dit lied gezongen worden in het land van Juda: Wij hebben een sterke stad, God stelt heil tot muren en voorschansen. Doet de poorten open, dat het rechtvaardige volk daar inga, hetwelk de getrouwigheden bewaart. Het is een bevestigd voornemen, Gij zult allerlei vrede bewaren, want men heeft op U vertrouwd. Vertrouwt op den HEERE tot in der eeuwigheid; want in den HEERE HEERE is een eeuwige rotssteen.’”

Tenslotte staat ons te letten op Mozes’ zegenwens, als hij toebidt: De eeuwige God zij u een woning. De man Gods wenst hier:

1. Dat Israël van alle toevluchten der leugen mocht afzien, ja mocht afgetrokken worden van het vluchten tot de leugen en van het zich verbergen onder de valsheid (Jes. 28:15). En ook van alle vertrouwen op prinsen, op de mensenkinderen, bij wie op zichzelf geen heil is (Ps. 146:3). En ook afraken van behoudenis alleen te zoeken bij bondgenoten, omdat God, de Rotssteen, een jaloers God is, Die niet kan dulden dat Zijn eer aan anderen wordt gegeven, en waarvan zij reeds de smart gevoeld hadden nadat zij het zo aan Sinäi gemaakt hadden.

2. Hij wenst dus aan Israël dat de eeuwige God Zich steeds voor hen, in al hun zware omstandigheden, openzetten mocht tot hun toevlucht, sterkte en veilige gerustheid. Nu zou het er eerst op aankomen. Dat zij daarom op Hem alleen mochten zien, en dus alleen hun hoop op God stellen, als zijnde volgens Nahum 1:7 goed en ter sterkte voor Zijn volk in een dag van benauwdheid.

3. Hieronder hoort wat Mozes wenst: dat onbekeerden die buiten deze sterke woning omzwerven, geen rust mochten vinden, maar deze veilige woning voor zichzelf met haast zoeken mochten. En dus de Messias, als de enige Deur om door Hem in te gaan, volgens Joh. 10:7, om dus voor eeuwig geborgen te worden. En om dan gemoedigd al die macht van de vijanden te kunnen overwinnen en zelf bewaard te worden. Want het zal, volgens Jes. 32:19, buiten deze woonplaats des vredes, buiten deze welverzekerde woning, buiten deze stille en geruste plaatsen, vreselijk hagelen. Daar zullen verschrikkingen Gods neervallen.

4. En dat Gods volk hun sleutel van deze woning toch wel goed bewaren mocht, namelijk dat zij daarnaar mochten staan om dicht bij hun hart en bij de Heere te blijven, ten einde Messias als hun deur voor hen openblijve. Wat kan een gelovige toch gemakkelijk de sleutel van zijn geloof misteggen, zodat het schijnt dat hij hem verloren heeft. Ja, het zo maken dat hij de deur zoekt, maar die niet vindt. Mijn Liefste, zegt de

bruid, zocht ik, maar ik vond Hem niet (Hoogl. 5:6).

5. En daarom dan, dat Gods volk mag zoeken om bewaard te worden bij een afhankelijke toestand, door het dicht bij hun overste Leidsman te houden, zodat zij te allen tijde naar binnen en naar boven kunnen vluchten. Zulk een toevlucht is als een sterke bewaring, zeer tot sterkte en verkwikking. David zegt in Ps. 71: 3: ‘Heere, wees mij tot een Rotssteen om daarin te wonen, om geduriglijk daarin te gaan.’ Dat is: zich steeds schuilen en verbergen in de Heere.

6. Ook dat Gods volk, wanneer het onder de verberging van Gods aangezicht zijn woning niet in het oog kan krijgen en om zijn zonden moeten omzwerven, toch haastelijk tot zichzelf kome, en langs de weg van vasten en bidden, haastelijk wederkeren en zijn woning weer vinden mocht. Dan is het tijd van vasten en bidden, als de Bruidegom is weggegaan. Dit zegt Jezus nadrukkelijk in Matth. 9:15, dat die dagen aanstaande waren. Dus dienden de verbodsdagen uit die tijd tot dezelfde doelen als waartoe zij in de dag van het Nieuwe Testament zijn ingesteld.

7. Dus tenslotte wil Mozes zeggen: O, mijn volk, de eeuwige God openbare Zichzelf, lere u Hem zoeken, beware u dicht bij en achter Hem, zette u steeds in een betamelijke toestand, zodat u zoekt te krijgen hetgeen u niet hebt, en te behouden wat u wel hebt, en Hij brenge u terug wanneer u afgeweken bent. Hij zij u een woning, ja de eeuwige en onveranderlijke woning! Zijn eeuwigheid in Zijn onveranderlijkheid zij met u!

Toepassing

Ziedaar vrienden, van een woning gesproken die ieder van ons in het bijzonder nodig heeft. Zij is ruim genoeg om ons allen te bevatten, zij is vast en sterk genoeg om ons allen te beveiligen. Ja, het is een hoog vertrek dat wij in deze tijd allen nodig hebben, om onszelf, onze huizen en gezinnen, ja om de in en uitwendige toestand van ons Nederland van die hoogte te bezien.

A. Overweeg het eens, omzwervende mens buiten deze woning. Hebt u deze woning niet nodig?

1. Voor uw arme ziel om die te bergen tegen de hagelbuien van Gods toorn? U bent op weg naar de eeuwigheid. U gaat onveilig; de bloedwreker zit u op de hielen. Uw verwachting is onbeschrijflijk ellendig, maar wie gelooft dit? U slaapt een doodslaap, en wie zal u wakker maken? Het is buiten het bereik van alle schepselen. Het machtige woord van boven moet het alleendoen, volgens Ef. 5:14: “Ontwaak gij die slaapt, en sta op uit de doden, en Christus zal over u lichten.”

2. Ja, hebt u deze veilige woning niet nodig tegen alles wat u op die gevaarlijke weg ontmoet; tegen alles wat het op het verderf van uw ziel toelegt?

a. O, die heer die u dient, is steeds bij u en vervult uw hart hier met vreugde, al weet hij wel dat uw lachen hier is, naar Salomo’s woord in Pred. 7:6, als het geluid van doornen onder een pot, en dat alles veranderen zal in schreien en wenen, ja in huilen wegens weedom des harten en verbreking des geestes. O mens, waar zult u blijven als u het hier niet ontvlucht?

b. Daarbij zijn al de oordelen Gods in het bijzonder tegen u. De sterke koning der verschrikking, de dood, wacht alle dagen op bevel om de laatste slag aan uw leven te leggen, en u te brengen onder het geweld van het graf. En waar zult u aankomen, wanneer u hiertegen deze geweldige en sterke verbergplaats niet vindt?

3. Hebt u dit hoge vertrek niet nodig in deze tijd, om recht Biddag te kunnen houden?

a. Waar zult u Biddag houden, wanneer u hier buiten bent? Gods volk komt hier in de gemeenschap van een Drie-enige God samen, en hier buiten, op het vlakke des velds, zal het verschrikkelijk hagen. En wat zult u daarbuiten uitrichten?

b. Waar zult u de gesteldheid van uzelf, van uw huis, van uw gezin en van ons land kunnen bezien, als u in dit hoge vertrek niet komt? U weet dat, als men van grote hoogte neerziet zelfs op de allerheerlijkste dingen, men zeggen moet met Ps. 39:7: “Immers wandelt de mens als in een beeld.” Hebt u het dan niet nodig?

c. Ja, waar zult u het biddagwerk leren, als u niet met Gods volk in deze woning, niet in die school verkeert? Wie zal u raadgeven en besturen, wat er in uw huis en hart verbeterd moet worden, en hoe u dat doet? Hoe u de godsdienst in uw huis zult herstellen? Hoe u de afgoden in Jezus’ kracht zult aantasten? Ja, er is een afgrijselijke afgod, en hoe zult u hem uitroeien? Of u moest van plan zijn om niets te verbeteren en alles maar in die staat te laten als tevoren. Maar mens, dan bekent u met sprekende daden dat u de dood liefhebt, en dat u die kiest boven het leven. Maar in deze woning alleen valt het woord van Ps. 32:8: “Ik zal u onderwijzen en u leren van den weg dien gij gaan zult; Ik zal raadgeven, Mijn oog zal op u zijn.” Wat zult u dan doen, wanneer u hier buiten blijft?

B. Nu een woord tot u, die min of meer begerig zijt naar deze woning, door het gezicht en gevoel van uw gevaren daarbuiten. Ik raad u:

1. Het is waar, u bent erbuiten, op het vlakke des velds in gedurig gevaar. Maar het beste is nu dat u, als een arme bedelaar, aan de deur van deze woning gaat liggen klagende en kermen, namelijk aan de voeten van de Heere Jezus. Klaag daar uw diepe ellende en dat het er zo gevaarlijk voor u uitziet. Roep veel dat Hij soeverein is en dat u niet waardig bent dat Hij u open doet. Wie weet, hoe haast u ondervinden zult dat Zijn ingewanden van liefde over u rommelen.

2. Maak aan die deur nu een pleitrede van het grote werk dat de eeuwige God van u eist. Zeg: “Heere, hoe zal ik bidden zonder mijn oordeel te verzwaren, als Gij mij niet binnenbrengt? Hoe zal mijn hart veranderd worden? Hoe zal Uw vervallen dienst in mijn huis hersteld worden? Wat en hoe zal ik verbeteren? O, wie weet wat God doen zou!

3. Wees als in het voorhof. En ziet u dat de deur van dat heilige als met een kier opengaat, treed dan als een onwaardige toe. Treed niet terug omdat u niet durft, omdat het u te heerlijk schijnt en u te slecht bent dat de Heere zulke heerlijke dingen aan u doen zou. Zeg liever: “Heere, ik heb gehoord dat U menigeen wel hebt ingelaten, zie daar ben ik ook.” Maar verklaar gedurig de Heere vrij en uzelf zulks onwaardig. Hij zal hen die het er waarlijk om te doen is, helpen in het aanbreken van de dageraad. Zoek daarom toch deze veilige schuilplaats, dan hebt u een dierbaar thuiskomen. Een sterkte, ja, een verkwikkelijke, onbetwistbare en eeuwige woning. Dan zult u in het midden van alle gevaren, volgens Ps. 91:1, vernachten in de schaduw des Almachtigen.

C. Kinderen van God voor wie wat uw staat betreft, de eeuwige God tot een woning geworden is. En uit dien hoofde is uw ziel, hoe alles ook gaan mag, voor eeuwig geborgen.

1. Zult u in deze tijd nuttig worden, en voor het Nederlandse volk met een Mozes opzien om van de eeuwige God wat te krijgen tot versterking in een volgende benauwde tijd, dan zullen velen hun woning, waar zij zolang buiten geleefd hebben, voor zichzelf eerst weer moeten opzoeken. Daarvoor hebt u nodig voor uzelf:

a. Na te gaan hoever u zich van die toevlucht en sterkte bevindt, wanneer u die zozeer nodig hebt in een benauwde tijd. In elk geval openbaart het zich waar men uitgevallen is. En dat moet al heel zwaar drukken, voordat een kind van God dit zelf zal erkennen vanwege de inwonende hoogmoed. Zie het maar aan dit ene: In een plotselinge ongelegenheid, waar is dan het hart gewoon heen te vluchten? Eerst naar binnen en naar

boven, Of eerst naar tweede oorzaken, naar de middelen en naar zijn eigen verstand? Dit kan men wel weten, als men dat wil. Het oordeel zal God wel eerst noemen, maar het hart zit al aan de middelen. Maar het hart moest gewend zijn naar God te vluchten. Zie dan eens hoever u van die woning bent?

b. Net als in uw eerste bekering, u neer te leggen zoals u bent aan de deur van deze woning, uw verbondenheid met de wereld en haar gewoonten, dat moet u aan de voeten van de Heere Jezus klagen en uitbreiden. En ook hoe onbruikbaar u daardoor geworden bent. Vergelijk uzelf niet met het hedendaagse christendom, maar met de Bijbel. En zie ook op voorbeelden van honderden jaren geleden, toen er minder woorden waren en minder ongelijk was, maar meer en gewichtiger bevestiging. Woorden zijn er thans genoeg, maar het ontbreekt aan de zaken van de woorden in het hart overgedrukt. Nu is het staatkunde en vleselijkheid in de kerk, maar die behoort er niet. Och, of uw ziel aan Jezus' voeten smelten mocht, en Hij u eens opnieuw opname, en u zette in een uitnemender en thans weinig gekende weg. En of u dus onder die nauwste en bijzonderste leiding van Jezus' hand wederkomen mocht, en daar leren om de lasten van anderen voor God te kunnen dragen, en het Biddagwerk in de Geest te kunnen verrichten.

Zie daarom dat u in deze ruime woning, in deze sterkte, in dit hoog vertrek gestaltelijk komt, en wek er velen toe op om met dat volk van God dat zijn woonstede bewaard heeft, daar tezamen te vergaderen.

1. Zoek dan van die hoogte, uit dat hoge vertrek, Nederland te bezien, hoe het land is. Namelijk hoe God het vrijmachtig en in gunst heeft opgericht, en in genade daar heeft gewoond, en het menigmaal langs Zijn gunstige wegen en middelen uit zware oordelen heeft verlost en bewaard. Maar hoe het is geworden een ondankbaar land, een land van zware ongerechtigheden. O, mocht u eens te zien krijgen wat er al scheelt, waarover des Heeren toorn billijk is ontstoken en waarom het thans een zinkend land is. Nederland is thans wel hoog voor het oog, zodat koningen en koninkrijken erop zien en Nederlands gunst hoog schatten, maar het maakt ons volk niet klein voor God. En daardoor zou zijn val verhaast kunnen worden. Och, wat helpt het mij, of ik voor een groot, rijk man gehouden word, terwijl ik best weet dat zulks zo niet is en het best wel anders kan uitkomen. En als ik daar ook nog trots op werd, waarop zou dat uitlopen? Dus is Nederlands stand gevaarlijker dan men denkt. Vooral wanneer wij in een oorlog geraken zouden waarin wij de eeuwige God niet met ons zouden hebben; dit zou onze ondergang zijn.

2. Zoek ook vanuit dat hoge vertrek Gods Kerk te bezien, de voornaamste steun van Nederlands huis. Zijn diepe ongesteldheid, namelijk zijn verdeeldheid, sleurwerk, vleselijke handel in de dingen van Gods Koninkrijk, zijn lusteloosheid door zijn vleselijkheid. Mocht daarover het rechte wenen in plaats van het gejuich eens komen. O, zoals in Ps. 137 aan de rivieren van Babel liever gaan zitten wenen, gedenkende aan Sion, en liever voor een tijd de harpen aan de wilgen gehangen! Vrienden, dan zult u ook zien en geloven dat het oordeel is begonnen van het huis Gods. En daarom, dat die voornaamste pilaar zwak is geworden. Die er wat van zien, keren in hun binnenkamer en verbergen zich, omdat ze niet voor de dag durven komen.

3. Zoek ook uit dat hoog vertrek Nederlands huizen te bezien. Doorloop onze stad, zie het doen en laten van groot en klein, die onwetendheid, ongodsdienstigheid en afgoderij in het midden van het licht der waarheid. Ieder, van de hoogste tot de laagste, is van zijn betrekking afgeweken. Ieder leeft boven zijn stand, ieder richt in zijn hart en huis zijn afgod op. O, was Gods volk hier vrij van.

Vrienden, laat deze eeuwige woning u ook in deze tijd dienen tot een verkwikkelijke vergaderplaats, waar u met Gods volk samenkomt om de zaken zoals u die vindt, op te nemen, en daarmee voor de Heere samen te werken. In die woning, in die gemeenschap van een Drie-enige God. Met een Borg aan de hand, Die tegelijk een Leidsman van blinden is, zijn alle dingen mogelijk te verkrijgen. En daarom zullen wij u nog enige dingen tot onderwijs in dit grote werk aan de hand geven.

1. Zoek tezamen toegang, ieder in zijn verborgen eenzaamheid, ja zoek vrijheid om daar met het matte hart en met het kranke hoofd van Nederland, u aan te bieden.
2. Dat u de last van de grote schuld van ons land op u mocht nemen, om daarmee te bukken voor de hoge majesteit. Breidt hem daar voor God uit, tegenover de oneindige goedheden, weldaden en vele bewaringen Gods.
3. Dat u ermee naar Christus mocht komen, als Nederlands Hogepriester, Wiens bloed genoegzaam is om zowel al Nederlands zonden, als de zonden van een ziel af te wassen.
4. Dat u Hem ook als Koning inroept, opdat Hij als die held Zijn zwaard aangorde. Dit werk zal door Zijn hand gelukkig moeten voortgaan. Ja, teneinde hij Nederlands vastigheid moge worden en blijven, en Hij ons land bij zijn vrijheid en bij de godsdienst mogen bewaren, en uit al zijn ongesteldheden herstellen. Dat Hij tot dat doel de harten van de machtigen van het land bewerkte, opdat zij de middelen gebruiken naar Gods wil, in Zijn gunst, om te dienen tot oprichting van Nederland.
5. Dat u hierbij ondertussen nu en dan zoekt samen te komen, om elkaar te vertellen hoe u het in het verborgene vindt. Hoever u het brengen kunt, wanneer u met de zaken voor God nadert. Vrienden, dit kan sterken, en zo samenstemmende maken over dezelfde zaken op aarde.

Zoek op de Biddag te verschijnen onder de genademiddelen, met uw werk dat u in de voorbereiding gehad hebt. O, dat u uw verbintenis aan de Heere, het verbond, daar eens mag vernieuwen. Mocht u er dan geheel Nederland onder kunnen begrijpen. En wel tegen al het kwaad dat u uit die hoge woning in Nederland gezien hebt, en ook tot volbrenging van de hervorming en al het goede waartoe uw ziel lust heeft. Dat u uw zuchtingen, die u in de voorbereiding al hebt opgezonden, daar met de openbare gebeden mag paren met die van alle kerken in Nederland, en ook van anderen die met en voor ons strijden in de gebeden. En dan ten laatste, dat u onder de verkondiging van het Woord het oog mag houden op hetgeen waarheen Gods knechten worden bestuurd, en wat de Heere door dat Woord ten antwoord tot uw ziel spreekt.

Weet dat de Biddag eigenlijk de dag is tot het openbare werk. Het werken in het verborgene voor de Heere met de zaken van zichzelf en van het algemeen, is voornamelijk voorbereidings- en nabetrachtingswerk.

Ziedaar, vrienden, enige dingen ter besturing. Dwaas, die er zijn hand in eigen kracht aan slaat. Wijs, die arm, ontledigd, en hier dwaas wordt, om wijs van Boven geleerd te worden; die hier een overste Leidsman heeft aan zijn hand, en Gods Geest ten Voorbidder van binnen. Dan zal men ondervinden, volgens Ps. 46:12: “De Heere der heerscharen is met ons, de God Jakobs is ons een hoog vertrek. Sela!” Amen, het zij zo!

18. De Heere, de Ondersteuner van Zijn volk

Een verhandeling op de Biddag

En Hij verdrijve den vijand voor uw aangezicht en zegge: Verdelg. Deut. 33:27b).

Wij hebben de vorige keer, toen wij over het eerste gedeelte van deze woorden spraken, in het brede gezien hoe Mozes op Gods bevel zijn werk onder Israël ging afdoen, gewillig en bereid om de Heere te volgen. Daarom zullen wij nu alleen maar zeggen dat wij in dit 27e vers vinden:

1. Mozes' gestaltelijk opzien naar het hoogste Wezen, om in zijn hart voor Israël wat van Boven te ontvangen in een tijd van benauwdheid: *de eeuwige God*.
2. De uitspraak van Mozes' afgebeden zegen zelf zij u een woning, en van onder eeuwige armen.

Het eerste hebben wij toen afgehandeld, en van het tweede reeds het eerste deel gezien, namelijk de toevlucht en beveiliging die God Zelf voor Israël zijn wilde: de eeuwige God zij u een woning. Zodat ons twee zaken zijn overgebleven:

- I. De ondersteuning tegen bezwijken, die de eeuwige God aan Israël in die woning wilde doen ondervinden, als Mozes zegt: *De eeuwige God zij u van onder eeuwige armen*.
- II. En dan hetgeen de eeuwige God aan Israëls vijanden doen wilde, als Mozes zegt: en hij verdrijve den vijand voor uw aangezicht, en zegge: *Verdelg*.

I. Wat het eerste betreft, daartoe behoren die woorden: “en van onder eeuwige armen.”

Letten wij eerst met een enkel woord op de kracht der spreekwijze. Sommigen lezen: “Gods woning is boven vanouds.” En zij verklaren die dan op deze wijze: “O Israël! die woning zij ook de uwe.” Zij lezen deze woorden ook als volgt: “Onder de armen Gods is de eeuw of de wereld.” En dan zou de zin zijn ter bevestiging van de vorige spreekwijze, namelijk dat de eeuwige God op een oneindige wijze de armen van Zijn mogendheid in de hemel uitstrekt en dat daaronder de gehele wereld is, en alle zaken hier beneden bestuurd en geregeerd worden.

Toch dunkt ons dat het het eenvoudigste is en meer troostgronden insluit, dat men het als volgt opvat: De eeuwige God zij u van onder eeuwige, of als eeuwige, of tot eeuwige armen. De zin der woorden is dan dat God tegen alles van buiten een toevlucht, een bescherming, een eeuwige woning wil zijn, en tegen alle vrees en verschrikkingen van binnen, ja tegen bezwijkingen van het hart, tot ondersteuning als door armen, ja eeuwige armen.

En zo verstaan wij door de armen van God oneigenlijk Gods almacht en sterkte ten goede voor Zijn volk en de verbreking van hun vijanden. Want eigenlijk heeft de eeuwige God, Die een Geest is, geen menselijke leden en daarom ook geen armen. Maar de zaak zelf die wij onder die manier van spreken verstaan, namelijk kracht en vermogen, die bezit het hoge Wezen op een oneindige en Hem eigen wijze.

Wij lezen in Gods Woord op verschillende manieren van des Heeren macht, zoals van Zijn vinger, Zijn hand, Zijn arm, en zoals hier van eeuwige armen. Toch moet men niet denken dat er een dadelijke opklimming in Gods sterkte plaatsvindt, zoals bij trappen.

Maar men moet dit alleen opvatten dat de Heere aan ons als bij trappen Zijn oneindige kracht toont en uitvoert. Dan eens als door een vinger, zoals in Exod. 8:9: ‘toen de Egyptische tovenaars geen luizen konden voortbrengen, zeiden zij: Dit is de vinger Gods.’ Dan eens als door een hand, zoals in Jes. 9:16: “Om dit alles keert Zijn toorn zich niet af, maar Zijn hand is nog uitgestrekt.” Dan weer als door een arm, Jes. 63:12: “Die den arm Zijner heerlijkheid heeft doen gaan aan de rechterhand van Mozes”, namelijk in de uitleiding van Israël uit Egypte.” Dat was door een sterke arm!

Daarom, als wij hier lezen van armen Gods in het meervoud, moeten wij het zo opvatten dat Mozes daardoor uitdrukt de volheid van Gods macht en sterkte, ja het volle hart Gods om zich voor Zijn volk ter hulp te betonen, en als de grote en geweldige God tegen hun vijanden, als zijnde machtig van daad, groot, en van veel kracht. Paulus spreekt in Ef 1:19 van een uitnemende grootheid van Gods kracht, aan ons die geloven, naar de werking der sterkte Zijner macht. Wij verstaan vervolgens door deze eeuwige armen van God:

1. De onveranderlijke volmaaktheid van God, waardoor de Heere alle bepalingen te boven gaat, en dus die oneindigheid van God in Zijn kracht. De deugden van God zijn God Zelf, zo eeuwig als God. Ja, volgens Jes. 64:5 is er een eeuwigheid in iedere deugd van God, opdat Zijn volk behouden zou worden. Dus zijn de armen van God eeuwig, omdat zij onveranderlijk zijn ten goede voor Gods volk. Omdat zij nooit vermoeid worden in het helpen, sterken en ondersteunen. Omdat zij nooit verzwakt worden, ja omdat zij nooit ophouden. God Zelf vraagt in Job 40:4: “Hebt Gij een arm gelijk God?”
2. Door deze eeuwige armen verstaan wij niet zozeer de betoning naar buiten aan de vijanden tot dadelijke verdrijving en verdelging, maar voornamelijk die ondersteuning waarmee de Heere Zijn kinderen tegen hun vrezen en bezwijken van binnen ondersteunt, in Hem gemoedigd maakt, gevende hun van binnen als een hart onder de riem. “Vrees niet, ” zegt God in Jes. 41:10, “want Ik ben met u; zijt niet verbaasd, want Ik ben uw God, Ik sterk u, ook help Ik u, ook ondersteun Ik u met de rechterhand Mijner gerechtigheid.”

Letten wij nu op de zaken die onder deze spreekwijze opgesloten liggen. Namelijk dat de eeuwige God aan Israël van onder, tot, of als eeuwige armen wilde zijn. Het is kort te zeggen dat de eeuwige God al Zijn volheid, al Zijn genoegzaamheid, ja al Zijn goedheid en Godheid aan het hart van Zijn volk wilde betonen, tot hun ondersteuning en bemoediging onder alle wederwaardigheden en tegen alle bezwijkingen.

Deze ondersteuning als met eeuwige armen doet de eeuwige God op de volgende wijzen:

1. Door Zijn waarheid in Zijn beloften. Vele zijn de beloften die uit het verbond vloeien, en ten goede van Gods kinderen daar liggen. Het zijn gepaste beloften tot ondersteuning tegen bezwijken, tegen allerlei vrezen en verschrikkingen, tot bewaring en verlossing, tot opwekking om zich recht te gedragen onder de roede en tot wederopkomst van onder de roeden. Deze beloften past de Heere wel eens opnieuw toe aan het hart van Zijn volk, tegen hun tegenwoordige bijzondere nood, zodat het hun volgens Ps. 23 tot een stok en staf op de weg dient. Ja, zelfs in het dal der schaduw des doods. De Heere maakt hen wel eens opnieuw hopen op beloften die zij vroeger gekregen hebben en waarvan de uitgestelde hoop het hart krenkt. David zegt in Ps. 119:49, 50: “Gedenk des woords, tot Uw knecht gesproken, op hetwelk Gij mij hebt doen hopen. Dit is Mijn troost in mijn ellende; want Uw toezegging heeft mij levend gemaakt.” O, dit is een riem, en als eeuwige armen onder hen.
2. Deze ondersteuning doet de eeuwige God ook door Zijn engelen, als gediens-

geesten tot dat werk. Wat is er een onzichtbare dienst van die goede geesten in allerlei gevaren, volgens Hebr. 1:14. Zij legeren zich rondom zulk een, zij bewaren Gods volk op al hun wegen, en dragen hen tegen vallen als op de handen (Ps. 91:11, 12). Ja, hierdoor bewaart de Heere de Zijnen ook nacht en dag, opdat de vijand hen niet bezoeken zal. Wat is het ongeloof sterk aangaande de dienst en gedurige bewaring door middel van deze onzichtbare geesten. Kunt u ze niet zien? Kunt u hun werkingen niet begrijpen? Wel, wees dan zo nederig dat u de Bijbel gelooft! O, als iemand, bijzonder van des Heeren volk, van een hoogte valt zodat hij zacht neerkomt en bewaard wordt, dan gebruikt God daar soms een goede engel toe, die draagt zulk een op de handen naar beneden. Dit is een sterke arm Gods, die de Heere soms gebruikt. En wie zal zeggen hoe menigeen door zulk een middel in Gods hand gedood, en daardoor belet wordt om een kwaad voornemen uit te voeren? Ja, kan een engel 185.000 mensen ombrengen, en zijn die wachters tienduizend maal tienduizenden om de troon en dat ten goede van Gods volk, o, wat behoorden zij hun hoop op God te stellen en gemoedigd te zijn in de Heere.

3. Deze ondersteuning geeft de eeuwige God ook wel, door hier en daar een ziener in hun land, hier en daar zulk een Godzalig man die nabij God leeft. Iemand die in de dagen van voorspoed weinig geteld werd, daar zet men dan in zulke zware tijden hoge prijs op. Zulk een die zat te treuren als anderen juichten. Iemand die met de beloften werkt als verschrikkingen andere mensen aangrijpen, en dan wel eens goede woorden krijgt en geeft, zoals Mozes, Jozua, Nehemía, Jeremia en Ezechiël. Ja, die dan het hoofd opheft, gelijk Elisa, toen de Assyriërs op hem afkwamen. Hij zat in Dothan in zijn rust en sterkte en bemoedigde een ander, en hij zei in die uiterste nood: “Vreest niet, want die bij ons zijn, zijn meer dan die bij hen zijn” (2 Kon. 6:16). Ja, dan gebruikt de Heere zulk een wel om tot ogen en ondersteuning te dienen als alle middelen van de redding ontbreken. Het zijn mensen aan wie de Heere dan wel eens zaken, ja de raadsragen der vijanden, en ook wel de oorzaken van de oordelen Gods ontdekt. Wij lezen in 2 Kon. 6:12: “Daar is een profeet, die geeft den Koning Israëls de woorden te kennen, die de koning van Syrië in zijn binnenste slaapkamer spreekt.” Zie eens hoe waardevol zulk een Godzalig man is die met God wandelt.

4. Voornamelijk ondersteunt de eeuwige God door Zijn Geest te zenden in het hart. O, die goede Geest kan dan zulke gestalten in het hart van Zijn volk werken, waardoor zij als door eeuwige armen worden gesterkt en ondersteund, dat zij alles wat hen naar de eeuwige goede raad van God ontmoet, gewillig en lijdzaam kunnen verduren. Zie dit eens duidelijk in Hab. 3:17 en in Ps. 38:16.

Wilt u eens weten welke gestalten tot sterkte zijn?

1. Als de Heere in het midden van Zijn slaande hand, Zijn volk leidt naar hun eigen en naar algemene zonden, zodat zij bukken onder huns Vaders hand. O, dan worden de plagen licht, dan zijn ze hun niet vreemd. Dan krijgen ze een stil hart onder de roeden. En dat is genade. Sommigen zeggen: Moet ik dat óók al hebben... Maar de oprechten vallen ootmoedig neer in hun schuld, en dat sterkt. Ja, tenslotte, wie hier in de laagte raakt, krijgt een arm onder zich want volgens Ps. 34:19 is de Heere nabij de gebrokenen van hart, en nabij de nederigen.
2. Als God onder de roede tot de ziel nadert, en Zijn liefde toont, dan is zij niet verdrietig, maar zij verdraagt de kastijdingen. Liefde doet buigen wat nooit heeft willen buigen. Dan zegt God wel eens onder de roede tot haar: “Ik ben uw Vader.” Dat is als een arm onder hen. Dat maakt hen wel bekommerd dat de roede zal opgeheven worden, eer zij gebeterd is. Dan krijgt zij wel eens een oog op Jezus, Die het kruis heeft verdragen en de schande veracht en is gezeten aan de rechterhand des troons van God. Dan wil zij die weg ook kiezen om verheerlijkt te worden. Door

verdrukkingen wil zij het enge pad naar boven bewandelen. Dus loopt zij dan met lijdzaamheid de loopbaan die haar is voorgesteld, Hebr. 12:2, ziende op haar overste Leidsman. Dit zijn eeuwige armen onder hen.

3. Als de Heere Zijn kinderen in die lage weg van ootmoed biddende maakt door Zijn Geest, naar Zijn wil, zodat zij uit onwaardigheid beginnen op te zien, en zich ten steun voor land en kerk aan te bieden, ziende op Gods almacht en getrouwheid in Zijn verbond, en op de eeuwigheid in Zijn deugden. Op dat gegeven bidden om waardig geacht te mogen worden te ontvlieden al de dingen die voor ogen zijn, krijgen zij wel eens wat van Boven in hun hart, namelijk een goed woord dat het hart verblijdt. O, de Heere zegt dan wel eens met Hos.11:8: "Hoe zou Ik u overgeven, o Efraïm." En volgens Joh. 16:20: "Uw droefheid zal haast tot blijdschap worden." Dan krijgen zij wel eens een bijzonder inzien in die onbegrijpelijke standvastigheid die in Gods getrouwheid is. Ja, het kan zijn dat zij geloof krijgt dat zij verschoond zal worden, zoals die zuchtende Ezechiël, als een Lot in Sódóm, en als een treurende Baruch in Jer. 45:4, 5: Het is goed dat gij treurt, Ik zal uw ziel tot een buit geven, maar het gebouwde en het geplante breek Ik af. Ook kunnen anderen in de Goddelijke voorzienigheid zeer tot sterkte dienen. Wij lezen in Hand. 28:15 dat enige broeders van Paulus" zaken gehoord hadden, en tot hem kwamen. En daarop greep Paulus moed. Ook sterkt het hen wel eens dat zij een oog krijgen op een menigte volk die er nog is, en die in hun boze dag nog achter de Heere bewaard zijn, volgens Jes. 6:13. Ja, zij worden wel eens gesterkt met licht in de vorige ongestalten, zodat zij zien dat zij toen nog iets hadden wat zij toen niet konden zien. Zoals bijvoorbeeld David in Ps. 31:23: "Ik zeide wel in mijn haasten, ik ben afgesneden." In dat zeggen had hij nog wat van binnen dat tot de Heere riep, en wat God hoorde. En nadrukkelijk zegt hij in Ps. 38:9, 10 in het midden van zijn druk en de grote verbijzeling, ja te midden van zijn gebrul over het kruis zijns harten: 'Heere, voor U is mijn begeerte, en mijn zuchten is voor U niet verborgen.' En tenslotte spreekt God wel eens duidelijk van vrede als tot een Noach. Wij lezen in Gen. 6:8: "Gij hebt genade gevonden in Mijn ogen." En tot een Paulus in 2 Kor. 12:9: "Mijn genade is u genoeg." O, dan wil zij vertrouwen op de Naam des Heeren, en steunen op haar God, en zich werpen in die armen om gedragen te worden. Wij lezen in Jes. 40:11 dat de Heere hen in Zijn armen draagt als zij zwak zijn. Dit zijn eeuwige armen onder hen.
4. Ook vooral als God Zijn volk, tevoren zeer donker en bevreesd, in zware en benauwde tijden het hoofd doet opheffen en hen bijzonder vrijmoedig maakt. De Heere sterkt dan Zijn volk door Zijn heerlijkheid en luister op hen te leggen. Jezus zegt in Lukas 21:28: "Als nu deze dingen beginnen te geschieden, zo ziet omhoog en heft uw hoofden opwaarts." O, dan gaan zij in het midden van de oordelen aanwijzen: *daar en daar, in het land, in de kerk, in onze huizen en harten, zijn de oorzaken van de oordelen.* Ze zeggen wel eens met Paulus in Hand. 27:21: "Men behoorde mij wel gehoor gegeven te hebben en van Kreta niet afgevaren te zijn, en deze hinder en deze schade verhoed te hebben." Dan volgen zij Gods oordelen na, volgens Ps. 94:15, en letten waar zij vallen, wie zij treffen en waarom zij komen. Ze raken dan wel eens bij vorige onbetreunde misdaden, zelfs van voorouders, waarom families nu nog Gods gramschap ondervinden. En zij wijzen het dan wel eens vrijmoedig aan, wat tevoren niet verdragen kon worden. Maar onder Gods hand hebben zij vrij spreken. Hoe zwaar het ook treft, ze verheerlijken God er over. Ja, voornamelijk ook welke uitwerkingen zij hebben tot zaligheid, in zulk een huis, gezin, stad of land. Dan krijgen zij met verlangen wel eens een oog in dat ontzaglijke gericht ten jongsten dage dat zich zal zetten, volgens Dan. 7:9, 10 over de vijanden van de kerk, tot algemene sterkte. Evenals Hénoch, die het zo bang had onder dat

onderdrukkende Kaïns geslacht, dat hij toen al begon te profeteren van het laatste en algemene oordeel, volgens Judas :14, 15. Dan raken zij tenslotte ook wel eens met opgestoken hoofd aan het medewerken uit armoede en onwaardigheid, hetgeen een bijzonder bewijs is dat de Allerhoogste haast Zijn hand veranderen zal. Dit alles is wederom als eeuwige armen van onderen.

5. Ook wel als de Heere in een benauwde en gevaarlijke tijd voor land en kerk, Zijn volk gelovig maakt, zodat zij op Gods weg en wijze van handel zien kunnen met een gelovig oog. Zo ook op het gelovige gebed van oude christenen, al is dat twintig, dertig en meer jaren geleden dat de Heere het land zal redden, zodat zij hier God ere geven moesten alsof de redding daar was. Deze dingen kunnen niet alleen zeer versterken tegen bezwijken, maar dit kan in tijden, als iedereen de redding moet opgeven, een middel zijn om sterk te hopen op de Heere, om hachelijke zaken door geloof aan te tasten en om moedig en gelovig met de hemel te gaan werken. Zulk een passend geloof tegen de onwaarschijnlijkheden van buiten aan, is als een riem van onderen en dat beantwoordt God wel eens met goede woorden, als Ps. 112:4, dat het licht opgaat in de duisternis. Dat sterkt het geloof in donkerheid. Dan zegt men met 2 Kron. 20:17: “Stelt uzelf, staat, en ziet het heil des Heeren.” Of met Jer. 33:7: “Ik zal de gevangenis wenden, en zal hen bouwen als in het eerste.” In Obadja vers 21 staat: “Daar zullen heilanden op den berg Sion opkomen, om Ezaus gebergte te richten, en het koninkrijk zal des HEEREN zijn.” En in Ps. 146:10: De HEERE zal in eeuwigheid regeren; uw God, o Sion, is van geslacht tot geslacht, Hallelujah.” Wat is dit anders in een zware, benauwde tijd, dan eeuwige armen van onderen.

Tenslotte staat ons te letten op Mozes’ zegenbede, als hij Israël toebid: *De eeuwige God zij u van onder eeuwige armen!* De man Gods wenste hier dat Israël van alle eigen kracht en van de kracht van alle schepselen, zoals van Egyptische rietstaven, met het hart afzien mag. Zo ook van het steunen op wagenen, paarden en bondgenoten. Te weten om er gewicht op te leggen en verwachting van te hebben. De Heere kan zo haast blazen in een grote menigte, zoals wij zo vaak gezien hebben. Het is een eeuwige waarheid, volgens Hos. 14:4: Assur zal ons niet behouden, wij zullen niet rijden op paarden, en tot het werk onzer handen niet meer zeggen: Gij zijt onze God.” Mozes wenst dus aan Israël:

1. Dat de eeuwige God in al hun zware omstandigheden, waarin zij zouden komen, steeds aan hun zijde zou zijn met Zijn onveranderlijke almacht, om hen naar binnen te ondersteunen en naar buiten te beschermen.
2. Dat de grote menigte onbekeerden die niet anders kon dan haar vertrouwen zetten op hetgeen voor ogen was, Gods heilige ogen niet verbitteren mochten met te handelen naar de wijze van de volkeren. Zoals zij zo dikwijls getwist hadden met Mozes en zo opmerkelijk aan Sinaï, toen zij riepen volgens Exod. 32:4: “Dit zijn uw goden, o Israël, die u uit Egypteland opgevoerd hebben.” Maar dat zij erkennen mochten dat het de eeuwige God en Zijn eeuwige armen alleen zijn. En tenslotte dat ieder voor zich tot zijn eeuwige behoudenis die machtige God, die eeuwige armen, in het geslachte Lam van de grondlegging der wereld, zoeken mocht, opdat Gods kracht tegen hen niet zou uitvaren als een vuur.
3. Dat bijzonder Gods volk altijd en alleen op de Heere mocht zien, en dat de vorige bevindingen in hen hoop verwekken mochten om het nu zuiverder dan ooit met de levende God te wagen.
4. Dat daarom Gods volk waken en bidden mocht tegen het verliezen van hun kracht door hun ongerechtigheid en tegen het vallen uit hun sterkte die alleen in de Heere is. O, dan zou God Zich onttrekken. Mozes wist wel dat vlees tot zijn arm te stellen,

kwaad zijn zou in Gods ogen.

5. En tenslotte wil Mozes zeggen: “O, mijn lieve volk, de kracht van de eeuwige God hebt u gezien in u tot hier, aan deze Jordaan, door alles heen te brengen. Waakt en bidt toch dat u het achter de Heere houdt. U weet dat Hij een jaloers God is, dat hebt u aan Horeb gezien toen u het kalf oprichtte. Daarom, zoek toch een vaste geest te krijgen dat u zich steeds arm, ontbloot, krachteloos in uzelf, werpt in Zijn eeuwige armen. O, de eeuwige en onveranderlijke God, zij u van onder tot eeuwige en onveranderlijke armen.” Dan zal dit het gevolg zijn, wat onze tweede hoofdzaak is:

II. Hetgeen de eeuwige God aan Israëls vijanden doen wilde, als Mozes zegt: *en hij verdrijve den vijand voor uw aangezicht en zegge: Verdelt.*

Zien we nu dus nog wat Mozes aan Israël toebidt ten opzichte van de verlossing van hun vijanden. Hij zegt: “Hij (namelijk de eeuwige God) verdrijve den vijand voor uw aangezicht.”

Israëls vijanden waren een grote menigte en ze waren sterk. Wij lezen vaak van Kanaänieten, Amoriëten, Hethieten, Fereziëten, Hevieten en Jebusieten. Ja, daaronder een lang en sterk volk, reuzen, Enakskinderen genoemd. Toch wordt van deze menigte in het enkelvoud gesproken als van één vijand.

1. Omdat al deze volken van nature vijanden van Israël waren die, hoe verdeeld soms ook onder elkaar, toch altijd overeenkwamen om met al hun macht Israël te bestrijden en uit te roeien.
2. Omdat zij allen dezelfde grond van vijandschap hadden, namelijk de verbittering tegen Israëls godsdienst, en nijdigheid omdat zij Israël hun eigen land, dat zijzelf onrechtvaardig bezaten, niet weer gunden.

Beschouwen wij nu de verdrijving van deze vijand door de eeuwige God. Versta hierdoor het volgende:

1. Dat God die volkeren wilde verjagen uit een land dat hun niet toekwam. De Heere had dit land aan Israël gegeven, en de Kanaänieten hadden het ingenomen en tot hiertoe bezeten en door allerlei gruwelen verontreinigd. Hierom wilde Israëls Zegenaar deze volkeren rechtvaardig straffen met beroving van dit goede land en met hun verbanning om hun zonden. God belooft deze oude bezetting van de oude vaders aan Israël weder te geven, volgens Exod. 23:31 en 33:2.
2. Dat de Heere hun de overwinning wilde geven, en hen dus verlossen en vrijmaken. Het was het werk van de priesters en van de leraars van die tijd om hen te sterken in de Heere en wonderlijk te bemoedigen als het volk ten strijde zou trekken (Deur. 20:3, 4). Dus zou hun de overwinning niet missen. Het kwam niet aan op het getal. Als God met Israël was, zou één er duizend en twee tienduizend doen vluchten. Nadrukkelijk lezen wij in 2 Kron. 32:7 en 8 dat Jehiskia tot het volk zei toen zij tegen Sanherib, de koning van Assyrië zouden strijden: “Zijt sterk, hebt goeden moed, vreest niet en ontzet u niet, (...) want met ons is meer dan met hem. Met hem is een vleselijke arm, maar met ons is de Heere, onze God, om ons te helpen, en om onze vijanden te krijgen.” En, staat er, het volk steunde op de woorden des konings. Zo wonderlijk was de Heere ook met Gideon, Israëls richter. Die verdreef met driehonderd man een getal van Midianieten als sprinkhanen in menigte.
3. De eeuwige God wilde dit doen voor Israëls aangezicht. Het zou niet in het donker geschieden, maar voor hun ogen, in hun tegenwoordigheid, opdat zij gelovig zouden worden aan en in God, zoals tot hiertoe gebleken was in de ontvluchting van Farao en in het verslaan van de koningen der Amoriëten, Sihon en Og. Het is hier gelijk Ps. 46:9-12:

“Komt, aanschouwt de daden des HEEREN, Die verwoestingen op aarde aanricht. Die de oorlogen doet ophouden tot aan het einde der aarde, den boog verbreekt en de spies aan twee slaat; de wagens met vuur verbrandt.” En het gevolg is: “Laat af, en weet dat Ik God ben; Ik zal verhoogd worden onder de heidenen, Ik zal verhoogd worden op de aarde. De HEERE der heirscharen is met ons; de God van Jakob is ons een hoog Vertrek. Sela!”

Vervolgens staat ons te letten op hetgeen Mozes aan Israël toebidt ten opzichte van de volkomenheid van deze verlossing uit de hand van hun vijanden. Hij (namelijk de eeuwige God) zegge: *Verdelg*.

1. Het Woord verdelgen drukt zoveel uit als uitroeien en verderven dat er niets van overblijft. Door welke wegen en middelen dit geschiedt, blijkt duidelijk bij Amalek. Ook wordt dit wel genoemd een verdoen, een doen omkeren, een doen bezwijken, doen worden als een nietig ding, en meer andere benamingen.

2. Dit woord verdelgt moeten wij nu opvatten in een lijdelijke zin en in een dadelijke zin.

a. In een lijdelijke zin is het tegen Israëls vijanden: “wordt verdelgd”! Namelijk op het woord dat uit Gods mond uitgaat: Ik, (zegt God in Zef. 3:19) zal uw verdrukkers verdoen; hetzij onmiddellijk, hetzij door al Gods wegen en middelen die er duizenden zijn.

b. In een dadelijke en gebiedende zin tegen Israël zelf is het “wordt verdelgd” als in Num. 31:3, 17: “Doet de wraak des Heeren aan de Midianieten.” En als in 1 Sam. 15:3: “Sla Amalek, en verban alles, wat hij heeft en verschoon hem niet; maar doodt van den man af tot de vrouw toe, van de kinderen tot de zuigelingen toe.”

2. Beschouwen wij nu de uitspraak van God in deze vloek: *Hij zegge: Verdelg en wordt verdelgd*.

a. Als God zegt “wordt verdelgd”, dan spreekt Hij maar en roept maar de verdelging die vastbesloten is, en zij is daar. Dan is het als in 2 Kron. 20:17: “Staat, en ziet het heil des Heeren.”

b. Als God tot een volk zegt “verdelg”, dan geeft Hij bevel, kracht en moed, en Hij gebiedt de zegen over de wapenen alsof Hij zei: “Roeit uit, Ik ben met u.” Wij lezen in Deut. 25:19: “Wanneer gij in dat land zult komen, zegt de Heere, zo zult gij de gedachtenis van Amalek van onder de hemel uitdelgen, en vergeet het niet.”

c. En daarom, als de Heere nu wil zeggen: “Verdelg en wordt verdelgd”, dan zou hun verlossing en de uitvoering van de verbondsbelofte zeker zijn; zij zouden in de Heere gesterkt worden en de ondergang van de vijanden van de Kerk gelovig verwachten (Jes. 41:11, 12).

Slaan wij nu Mozes’ zegenbede gade als hij toebidt: “De eeuwige God verdrijve den vijand van voor uw aangezicht en zegge: Verdelg!” Dan is zijn wens en bede:

1. Dat Israël de gunstige tegenwoordigheid van God onder zich mocht zoeken te behouden, die zulk een tere zaak is en zo licht verloren kan worden. Hieruit vloeit dat de strijd Godes zou zijn en dat zij het maar hadden aan te zien (2 Kron. 20:15).

2. Dat zij daarom nederig mochten worden en blijven. Als zij eens buitengewone hulp en kracht kregen om wat uit te voeren, dat zij daarop niet hoogmoedig worden, en de Heere hen dus met oordelen zou tegenkomen. Mozes wil zeggen, zoals Ps. 18:28: “De Heere verlost het bedrukte volk, maar de hogen vernedert Hij.”

3. Dat zij geloof op God in het geslachte Lam mochten zoeken en behouden en vermeerdering genieten. Hoe armer naar binnen zij waren, hoe dierbaarder dit bij Mozes

was. Anders zuchtte hij onder hun hoogmoed en ongeloof. Men leest in 2 Kron. 13:18 van de stam van Juda dat hij machtig werd, omdat hij op de Heere steunde, in tegenstelling tot de tien stammen. Ja, alsof Mozes zei, volgens 2 Kron. 20:20: “Geloof in den HEERE, uw God, zo zult gij bevestigd worden; gelooft aan Zijn profeten en gij zult voorspoedig zijn.”

4. Dat zij dus niet te vreesachtig mochten zijn, al schenen de zaken nog zo weinig te beloven. God was met hen, Zijn wagenen zijn tweemaal tienduizend, de duizenden verdubbeld, Ps. 68:18. Niet alleen zou de Heere met hen zijn, maar de Heere zou voor hen strijden met Zijn legers, met het gedierte der aarde, met tering, koortsen, vurigheid, met hitte, met droogte, met een koperen hemel, met een ijzeren aarde, met het stof, met de zon, de maan en met de sterren des hemels, met verschrikkingen, met verdwazingen van binnen in het hart, met de hemelse geesten. Ja, God zou voor hen strijden met al Zijn voorzienigheden. Het is alsof Hij zeide, volgens Ps. 125:1: “Die op den HEERE vertrouwen, zijn als de berg Sion, die niet wankelt, maar blijft in eeuwigheid.”

5. Dat zij ook in alle ontmoetingen zuchten mochten om bewaring tegen de eigen wraak. Namelijk dat zij alleen in het oog mochten hebben de wraak Gods te wreken, altijd lettend op het bevel van de eeuwige God. God moest zeggen: “Verdelg en wordt verdelgd.” En dat zij daarom de Heere nooit vooruitlopen, maar altijd volgen mochten. O vrienden, als de Heere voorgaat, kan de Kerk bidden met Klaagl. 3:65, 66: ‘Heere! Geef hun een deksel des harten; Uw vloek zij over hen! Vervolg hen met toorn, en verdelg hen van onder den hemel des HEEREN!’

6. Eindelijk en ten laatste, dat zij toch nooit de daden Gods vergeten en dus de Heere met Zijn gunst voor hun aangezicht verdrijven mochten. Zo wil de man Gods met deze zegen zeggen: “O Israë!, laat mijn laatste zegenende woorden tot u ingaan en tevens als een laatste raad u behagen; zoek de eeuwige God onder u te houden als een woning en toevlucht; rust op Zijn eeuwige armen alleen, want Hij is jaloers.” O, dan zal dit het gevolg zijn: Hij zal de vijand verdrijven voor uw aangezicht; ja, Hij zal Zelf zeggen: “Verdelg, o Israë!” De eeuwige God geve dat het zo zij en vervulle de woorden door een stervende mond gesproken. Het zij zo!

Toepassing

A. Wat is een volk gelukkig waaronder zulke Mozessen zijn, die een geheel volk op hun hart voor God dragen. Die de weg weten om de eeuwige God aan de zijde van een volk te krijgen en te houden. O, wat een gewicht voelde die man Gods daarvan op zijn hart. Dat goede heeft God aan ons Nederland ook gedaan, van het eerste begin af tot heden toe.

1. Grote Mozessen zijn er onder ons geweest, wie Nederlands heil, zijn godsdienst en vrijheid zo op het hart lagen dat zij niet alleen goed en bloed daarvoor veracht hebben, maar die de gunstige inwoning van God, de godsdienst en de vrees voor het wijken van God zo op het hart hadden dat zij liever het land wilden verlaten, dijken en dammen doorsteken en het aan God wilden overgeven, die liever sloop wilden gaan en op de voorzienigheid van de grote God op de grote wateren drijven om een land te zoeken waar zij met rust van hun geweten in de vrijheid de ware God mochten dienen, dan dat zij door in het land te blijven de Heere zouden verlaten. Ja, wie de Heere tot een woning is geweest, en die God van onder door Zijn eeuwige armen zo heeft gesterkt, dat Nederlands vijanden zijn verdreven, ja zo verdelgd dat wij tot heden toe nog bij vrijheid en godsdienst zijn bewaard. Dat de deur der genade nu nog openstaat, dat hebben wij alleen daaraan (als middelen) toe te schrijven.

2. Ook zijn er altijd nog mannen Gods die dit land met zijn zonden en gevaren en ook

de hedendaagse kerkstaat op hun hart voor de eeuwige God dragen. Maar die juichen thans niet, die zuchten in hun binnenkamer over het zware gemis van de genadige tegenwoordigheid van de grote God. En die zien de bekering van mensen niet als een bewijs van Gods gunst over het land in het algemeen, maar als een thuisbrengen van degenen die dat geluk naar die eeuwige wil van God bescheiden is. Omdat zij die thans bekeerd worden, zodra zij hun hoofd opheffen, in het donker en onder geweld en overmacht van zonden geraken; hoog van woorden en hart worden, en veraf van dat arme, sukkelende volk waarvan het goede nog te wachten is. En dus vervalt de kracht van zulk een door zijn ongerechtigheden, en worden zij geen steunsel van het land.

3. Dit echter is Nederlands voorrecht, al zijn er maar weinigen, dat er nog zijn die arm en belast met Nederlands schuld, maar toch gelovig naar de eeuwige God opzien om redding. Die wel niet veel voor God te zeggen hebben, maar zich aan die voeten in de bres neerleggen, en blijven wachten op een opening van de zijde van God om wat van de hemel in hun hart te krijgen voor dit ondankbare land.

B. Maar ziet met een enkel woord uit de tegenwoordige toestand van het land, of dit land en ieder kind van God geen eeuwige armen tot ondersteuning en geen blijkbare hand van God tot verdrijving en uitdelging van onze vijanden, ten hoogste nodig heeft. Hebben we geen eeuwige armen van onder nodig? Als wij nagaan:

1. De zonden van Nederland en in het bijzonder die van Gods volk. De grove afgoderijen (die openbaar zijn in dit duur verkregen land) schreeuwen ten hemel. Er zijn geen zonden die God ooit zwaarder en tot in geslachten gestraft heeft dan die zonden, zoals te zien is in alle koningen van Israël na Jerébeams tijd. O, die onverantwoordelijke ongodsdienstigheid en die sleur in de godsdienst, dat oneerbiedig zijn, dat schrikkelijke misbruiken van des Heeren heilige Naam en dat schenden van Zijn heilige dag. God zal de spotters op Zijn tijd bespotten. Dat groot en klein thans buiten zijn betrekking leeft, moet men bij de groten zoeken die thans als prinsen leven en ook bij de allergeeringsten. Als hij maar iets kan, laat hij het zien en steekt het op, en dus is de ondergeschiktheid ook niet uit de rechte liefde en gehoorzaamheid. Ja, ga eens na in het hart van vroom en onvroom, dat wreken van zichzelf, dat inlaten van onreine bewegingen, die onoprechtheden in het hart tot zijn naaste, dat op bedekte wijze verdonkeren van de naam van zijn naaste, het niet kunnen verdragen dat zijn naaste geacht wordt. Dat opzwellen in hoogmoed. En in dit alles als stekeblind. En wat is de kracht van de inwonende zonden toch sterk. Men kan Nederlands hoofdzonden tot deze drie samenbrengen, namelijk: atheïsme, onkunde van God en verachting van Zijn dienst, en hoogmoed zoals ook vrijzinnigheid en wellust. Mocht God het ons te zien geven.

2. Ja, hebben wij geen eeuwige armen van onderen nodig, als wij nagaan welke goedheden en bewaring de Heere zulk een land doet ondervinden in plaats van uitroeiende oordelen te zenden? O, dit maakt Nederlands toestand zorgelijk. Ziet maar dit ene, om niet meer te noemen, dat wij vorig jaar niet door de eeuwige ervvijand van onze godsdienst overrompeld zijn. Heeft God ze niet als verdwaasd, en ons bewaard? En zie wat de HoogMogenden in hun Biddagsbrief uitschrijven, namelijk dat wij onze tegenwoordige behoud en welstand aan de goedertierenheid des Heeren alleen verschuldigd zijn. O, het is niet onze wijsheid of zorg geweest, maar God alleen heeft het gedaan.

3. Als wij daarbij nagaan welk gevaar ons land daarom boven het hoofd hangt, zoals ook de onbekeerlijkheid onder al Gods oordelen. Zie het gevaar alleen in dat wat voor ogen is, namelijk de oorlog die te verwachten is. En wat het nog gevaarlijker maakt, is het wijken van God dat te vrezen is, zodat de Heere met onze legers niet zal uittrekken. En wat zal het dan zijn? Daarom vrienden, laat ons eens recht beducht worden en het ter

harte nemen, omdat de stand van tijden en zaken tegenwoordig zorgelijk is. Wij hangen van Gods besturing en voorzienigheid alleen af. God moet nu werken, en mochten wij van deze dag af aan het bidden geraken om met eeuwige armen van anderen ondersteund te worden.

Hebben wij dan God niet nodig om onze vijand van voor ons aangezicht te verdrijven en te verdelgen? O, wat zullen onze legers uitrichten?

1. Immers leeft de bloeddorstige antichrist, hoe hij ook vleit en als een schone vrouw voorkomt. Hij is dronken van het bloed van de getuigen Gods. Hij zal niet rusten voor hij zijn pijlen op onze dierbare panden van godsdienst en vrijheid afgeschoten heeft of voordat God hem doet zinken. Zijn listen zijn ons ook nog veel onbekend.

2. Daarom, wie zal tegen zijn listen bestaan als de Heere het hem toelaat? Maar als de eeuwige God met en voor ons strijdt, dan strijdt Hij met al Zijn voorzienigheden, met het stof der aarde, met ziekten, met de sterren des hemels, met zon en maan, met Zijn engelen, ja met eb en vloed en met de winden uit Zijn schatkamers. We hebben dat gezien toen de Engelsen in het jaar 1673 wilden landen in Den Briel en het stille water met de volgende vloed dachten waar te nemen. Maar God gaf dat de eb ongewoon lang duurde en streed zo voor Nederland dat zij het gat van de Maas niet konden gebruiken. Hierop volgde een storm, waardoor minstens drie van hun voornaamste schepen achterbleven en de overigen verstrooid werden. Het bleek ook heel duidelijk toen de Prins van Oranje in het jaar 1688 naar Engeland overging om het protestantisme te beschermen. Zijn voornemen was om in Torbay te landen. Toen zij even het zeegat uitgelopen waren, kregen zij een zware storm zodat verscheidene schepen weer inliepen. Maar de Prins kon dat niet en moest zee kiezen, waarover de aangezichten van de Nederlanders betrokken waren als een pot. De wind was zo, dat zij onmogelijk te Torbay konden landen. De Prins moest dus voorbij zeilen en hiermee zou het gehele voornemen gebroken zijn. Maar toen gaf de eeuwige God van Nederland, dat de wind zich wendde zodat hij aanstonds en zeer spoedig toch te Torbay landde, waarop de Prins tegen de grote Burnet zei: "Wel, Burnet, gelooft u nu nog niet dat er een voorzienigheid Gods is?" En trouwens, wat zijn de Fransen de vorige zomer niet gesmolten, en door de adem van Gods mond als tenietgedaan. Gelukkig als wij die hoop hadden dat de Heere tot ons zei: verdelg. En tot de vijand: wordt verdelgd. O, laat ons vanaf deze dag de eeuwige God daarom in nederigheid aanroepen.

B. Ongelukkige mens die in zulk een tijd slaapt, geen gedachten hebt om van de zonden te scheiden, om God te zoeken en te hervormen. Die alleen ziet op de vermeerdering van de troepen, op paarden en wagens en verder op bondgenoten steunt. Ik moet u zeggen dat u niet alleen ons land geen heil zult aanbrengen, maar u maakt Nederlands gesteldheid veel erger dan zij geweest is.

En voor uzelf: Als u hijgen zult om adem te halen, dan zult u bezwijken zonder de eeuwige armen van anderen te genieten. Uw helse vijand zal u overwinnen, en naar de afgrond drijven, u verdelgende en verdervende. En hoe zwaar zal het oordeel zijn. Och, dat gij, volgens Lukas 19:42, nog in deze uw dag bekennen mocht wat tot uw vrede dient en het niet langer verborgen mocht blijven voor uw ogen.

C. Tenslotte, kinderen van God, nu komt uw werk aan. U hebt nodig om bewaard te worden in die lage, belijdende, en uit onwaardigheid biddende gestalte. Namelijk:

1. Dat Nederlands zonden en zware ondankbaarheid aan ons land niet mogen worden toegerekend, maar dat de Middelaar Jezus met Zijn bloed kome tussen een vertoorned God en een zondig land. Mocht u daarop steeds kunnen zien, en met geheel Nederland

Christus als Hogepriester aanraken! Dan zal er kracht van Hem uitgaan.

2. Dat u de Heere mocht blijven zoeken om Zijn zegen over deze landen, om Zijn genadige inwoning en heerlijkheid. Het gevolg hiervan mocht zijn dat wij door Zijn wegen en middelen bij onze godsdienst en vrijheid bewaard mochten worden.
3. Dat u een aanhoudend hart mocht behouden, dat de Heere in alle middelen Zijn hand betone en die bekrone met een goede uitslag.
4. En ten laatste dat u veel biddend mocht blijven voor de Kerk van God en voor het gehele christendom. Ook voor hen die onder het helse antichristendom verdukt en vervolgd worden, om hun ondersteuning van anderen met eeuwige armen, en om hun verlossing uit het geweld van de vijanden.

Tenslotte nog dit tot uw besturing en opwekking.

1. Zoek toch te waken en uw klederen onbesmet in deze tegenwoordige, boze wereld te bewaren. En dat langs die weg dat u zich dicht houdt bij uw overste Leidsman en de Opziener over uw ziel, Die uw verbergplaats, de sterkte van uw ziel, ja uw Verlosser van al uw vijanden is. Hij is de machtige Jakobs.
2. Zoek ook in uw hart te behouden hetgeen u van Nederland uit dit Hoge vertrek, uit die eeuwige woning in de voorbereiding, of op deze dag gezien hebt. Ja, wat u van de kerk en van bijzondere personen gezien hebt. Zoekt ondertussen de verbetering in uw hart, uw huis en familie voort te zetten; ook al deed het niemand. O, dan krijgt u volgens Psalm 94 de oordelen Gods bedaard na te volgen en God te heiligen in uw hart.
3. Zoek veel, verenigd met Gods volk, voor Nederland bij de troon te werken. Vergader veel samen in uw eigen sterke, eeuwige woning. Laat ook tot een arm van anderen, tot een bemoediging dienen dat de Heere het gelovige gebed in het hart heeft gelegd. Hij is de Rotssteen, Wiens werk volkomen is. *Wat hebben grote mannen Gods en christenen jarenlang ten goede voor Nederland geloof geoefend, die altijd verwachting hebben gehad dat volgens Dan. 9:25, de straten en grachten gebouwd zouden worden, al was het in benauwdheid der tijden.*
Zucht ook veel dat God erin meekomt als er plagen komen, pest of wat het zijn mag. En als wij in oorlog geraken, o, dat zij die tegen ons strijden, dan beschaamd mogen worden. Laat in dit alles veel aan de Heere over. Als men het overlaat, dan krijgt men het. Zijn arm zal dan wel heil beschikken. Nederlands tijden zijn in Gods hand. Wie gelooft, die zal niet haasten. O, de Heere zegene Nederland en ook ons met deze laatste zegen van Mozes, uit zijn stervende mond voortgebracht. Ook voor onze dagen tot vertroosting: “De eeuwige God zij ons een woning, en van onder eeuwige armen. Hij verdrijve den vijand voor ons aangezicht, en zegge: Verdelg!” Amen, het zij zo!

19. Het middel ten eeuwigen leven, moeilijk en weinig gezocht.

Want de poort is eng en de weg is nauw, die tot het leven leidt, en weinigen zijn er, die denzelven vinden (Matth. 7:14)

Deze woorden behoren onder de eerste openbare predicatie van de Heere Jezus, van hoofdstuk 5:1 tot hoofdstuk 7 ingesloten. De heilige historieschrijver Matthéüs beschrijft eerst de gelegenheid tot deze predicatie, in hoofdstuk 5:1, 2. Dan de predicatie zelf, in het vervolg tot hoofdstuk 7:27 ingesloten.

Hierin vinden wij eerst een alleruitlokkendste inleiding vol zaligheid, ook wel genoemd de zaligsprekingen, en wie zulke gelukkige mensen zijn. Zeer dienstbaar tot opscherping van de aandacht van de toehoorders, omdat alle mensen (ieder echter op zijn eigen wijze) wel willen zalig worden.

Dan de verklaring van de stukken, vervuld met toepasselijke redenen, van hoofdstuk 5:17 tot hoofdstuk 7:23 ingesloten. In deze verklaring prijst de Heere Jezus de wet op het allerduurste aan, met verwerping van alle valse meningen en met toepassing op velerlei bijzondere zaken en gevallen. Ook zien we dat Hij de Schriftgeleerden en farizeeën zeer bestraft, vermaant, en verder bestuurt in velerlei gewichtige stukken die de beoefening van een Godzalige in dit leven betreffen (van hoofdstuk 6:1 tot hoofdstuk 7:12 ingesloten). En hierna geeft Hij middelen aan de hand om al Zijn waarschuwingen, vermaningen en besturingen in daad en beoefening te krijgen tot zaligheid (in de verzen 13 tot 23).

Deze middelen zijn tweërlei: ten eerste zegt Hij wat door ieder, met behulp van boven gedaan moet worden (vers 13 en 14).

Hierbij stelt Hij de grote zaak die alleen de ziel behoudt, en die niemand missen kan, met kracht, ja gebiedender wijze teder voor in het eerste gedeelte van vers 13: “Gaaf in door de enge poort.” Vervolgens geeft Hij, om ieders hart in het zoeken ernstig te maken, de redenen van het kleine getal van degenen die ingaan, tot de behoudenis van hun zielen.

1. Hij spreekt over de ruimte en de breedte en dus van het gemakkelijke voor het vlees, van de poort en van de weg naar het verderf, en van de menigte van de wandelaars daarop die gewoonlijk gevolgd worden, in het laatste gedeelte van vers 13: “Want wijd is de poort en breed is de weg, die tot het verderf leidt, en weinigen zijn er, die denzelven vinden.”

2. Hij spreekt ook van een enge poort en een nauwe weg en dus van het ongemakkelijke voor het vlees, van de poort en het pad ten leven en van de weinige bewandelaars van dit pad, die niet veel volgers hebben (vers 14). “Want”, zegt Jezus, “de poort is eng en de weg is nauw, die tot het leven leidt, en weinigen zijn er, die denzelven vinden.”

3. Tenslotte zegt hij wat ieder vermijden moet, namelijk het oor lenen aan valse profeten, waaruit anders veel onheil kan ontstaan. Van deze valsheid geeft de Heere verder kenmerken op (vers 15 tot 23).

Hierover wensfen wij deze avond een woord te spreken, of het bij de een of ander onder ons wat mocht nalaten dat zijn uitwerking tot zaligheid mocht hebben op des Heeren tijd. Onze tekstwoorden zijn uit Matth. 7:14: *Want de poort is eng en de weg is nauw, die tot het leven leidt, en weinigen zijn er, die denzelven vinden.* Wij zien hierin twee

voornaam hoofddelen, namelijk:

- I. *Van de poort en de weg, die tot het leven leidt; en*
- II. *Jezus' getuigenis dat de poort eng is, en dat de weg nauw is, en dat er weinigen zijn, die denzelven vinden.*

I. Van de poort en de weg, die tot het leven leidt.

A. De Heere Jezus spreekt hier over het leven.

B. De poort en de weg die tot het leven leidt.

Wij verstaan door dit leven, met een woord: *de volle heerlijkheid zelf, na deze tijd in de derde hemel*. Uit vergelijking met het vorige vers kunnen we zien dat dit leven tegenover het eeuwige verderf staat. Dit leven kan beschreven worden te zijn: de zalige staat van Gods uitverkoren volk, naar ziel en lichaam in de derde hemel, waarin zij nu op een voor ons onbegrijpelijke wijze, volmaakt, onmiddellijk en eeuwig God ongehinderd zien, genieten en zonder zonden dienen zullen. En dat wel naar het eeuwige voornemen Gods in Christus over hen en onder lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid van Christus, door het waarachtige geloof aangenomen, alles tot eeuwige prijs en lof van de Drie-enige God.

Dit heerlijke leven wordt in het heilige Woord met nadruk door Paulus genoemd in Hebr. 11:10: "een stad, die fundamenten heeft." En in 2 Kor. 5:1: "een gebouw bij God." En door Johannes, een stad Gods, zoals het ook in een gezicht als een stad aan hem geopenbaard is in Openb. 21 als het nieuwe Jeruzalem. Op deze zinnebeeldige benamingen schijnt Jezus te doelen in onze tekst, omdat Hij spreekt over een poort en een weg.

B. Aangaande *de poort en de weg, die tot dit leven leidt*, daarin zien wij:

Ten eerste wat wij door deze poort te verstaan hebben.

Ten tweede wat wij door de weg moeten verstaan

Ten eerste wat wij door deze poort te verstaan hebben.

1. Door deze poort (hier in het enkelvoud) hebben wij te verstaan *de Heere Jezus Zelf* zoals Hij door Zijn verdiensten de enige poort geworden is. Hij wordt de poort genoemd, Lukas 13:24, de deur, en de deur der schapen, zoals hij Zelf getuigt in Joh. 10:7: "Ik ben de deur der schapen; indien iemand door Mij ingaat, die zal behouden worden."

2. Het is waar dat elders van poorten (in het meervoud) gesproken wordt, zoals in Jes. 26:2: "Doet de poorten open, dat het rechtvaardige volk inga." En in Openb. 22:14: "En zij door de poorten ingaan in de stad." Zo ook in Jes. 54:12, daar is de belofte dat de Heere Zijns volks poorten zou maken van robijnstenen. Maar hier en elders wordt meer bedoeld:

- a. De vele ingangen van Gods kinderen in de ware Kerk hier beneden, die ook een stad Gods worden genoemd in Ps. 87, als vast zijnde aan de bovenstad. In deze velerlei ingangen vermaken de gelovigen zich gedurig. Zoals het woord poorten (in het meervoud) veelal zulk een ruime betekenis in de heilige Schrift heeft, dat men daardoor allerlei openingen verstaat waardoor men ergens ingaat.
- b. Dus vermaken zij zich onder al de instellingen, en wel als gedurige ingangen. Namelijk het evangeliewoord en de verkondiging daarvan is hun ziel zeer dierbaar; het is ook als een sleutel. Hun gedurige belijdenis des geloofs is hun als een hart onder de riem. Paulus zegt: "Ik heb geloofd, daarom heb ik gesproken." Net zomin kunnen zij zwijgen. Zij zeggen liever (als zij wat licht in dat beginsel hebben): "Zo geloven wij ook, daarom spreken wij ook." Hierdoor voegen zij zich al dichter bij de

kerk en onder het volk. Zij vermaken zich bijzonder in hun Doop. Dat is hun ziel hoog, dat God voor hen gezorgd heeft. Dat zij, toen zij nog onwetende kinderen waren, in de Kerk werden ingelijfd. Dit is bijzonder tot hun sterkte en verzegeling.

- c. Ook het avondmaalgaan verbindt hen allernauwst met de Heere en met al de vromen tot één lichaam, en is dan alweer als een nieuwe ingang. Ja, als ze recht gesteld zijn en nederig van hart, is de instelling Gods in de regering van de Kerk hun ziel goed. De opzieners van de kerk met hun bedienende macht onder Christus, wie toe te laten en wie niet toe te laten, die zijn als poorten. Als degenen die in de heilige voorzienigheid openingen geven of niet geven, naar Jezus' geopenbaarde wil, waarom hun de sleutelen zijn toebetrouwd.
- d. Daarbij de gezelschappen van de vromen en hun verkering met dezen, dat is een instelling van God, tot opening in wegen en zaken waarin men dikwijls duister is. O, bij Gods volk zit menigmaal hun hart vast. Al deze genoemde instellingen zijn bij Gods kinderen ook bijzonder dierbaar, met opzicht tot zaken en lasten die zij op hun hart dragen en waarin zij donker zijn en dus openingen zoeken. En dan gebeurt het hun wel eens dat onder die instellingen voor hun ziel als het ware deuren geopend worden. Daarbij is hun ziel goed de ingang in de wekelijkse sabbatsrust alsof zij, recht gesteld zijnde, elke week eens in de rust der heerlijkheid ingingen.
- e. En dus zijn de beloften aan Gods kinderen groot en veel, zoals ook bijzonder blijkt uit het genoemde 54e hoofdstuk van Jesaja, vers 12. De Heere zou hun poorten maken van robijnstenen. O, al deze instellingen als poorten zouden zijn van robijnstenen, namelijk zij zouden een grote glans, licht, zuiverheid, een brandende klaarheid en heerlijkheid hebben en vertonen. Ja, tot de zielen van Gods kinderen overbrengen onder de werking van de Heilige Geest, zodat al die instellingen hun gedurig en opnieuw als heerlijke poorten en ingangen en openingen zouden zijn.

3. Als dus van poorten (in het meervoud) wordt gesproken, wordt ook veel bedoeld de roeping der heidenen in de dag van het Nieuwe Testament. Ja, het duidt veel aan de ruimte van de aanbidding en de vele gelegenheden die er in de betere huishouding zouden zijn voor alle volken, talen, tongen en natiën, om uit allerlei gewesten toe te vloeien en binnen te raken. Ook zien die uitdrukkingen veel op de heirscharen der heidenen die tot de Kerk komen en ingaan zouden in die stad Gods.

4. Hoewel het waar is dat er zoveel poorten en ingangen genoemd worden in de Heilige Schrift, neemt dit die eeuwige waarheid niet weg dat de Heere Jezus de enige Poort geworden is waardoor ieder mens, hoofd voor hoofd, ingaan moet, zal hij ooit de weg ten leven vinden en eeuwig behouden worden. Volgens Hand. 4:12 is Jezus de enige Naam onder de ganse hemel, waardoor men zalig moet worden.

En dus is Christus de enige poort, namelijk het enige fundament van het ganse gebouw van al die genoemde instellingen als poorten. Hij is Degene Die niet alleen in al die genoemde ingangen Zelf invloeien moet of zij hebben geen kracht, maar Hijzelf is, volgens Kol. 3:11, alles voor al Zijn kinderen. Ziet het maar hierin: Zijn zij naakt? Hij is hun kled en deksel. Zijn zij vuil? Hij is hun wasvat. Zijn zij hongerig en dorstig? Hij is hun spijs en drank. Zijn zij in gevaar? Hij is hun toevlucht en schuilplaats, een sterke toren en hoog Vertrek van veiligheid. Ja, zijn zij in benauwdheid en donkerheid? Hij is hun sterkte in de dag der benauwdheid, hun opkomst ook uit een kuil zonder water.

Neem dit nu eens ten opzichte van al die bovengenoemde instellingen. Christus is als poorten en ingangen:

- (1) Aangaande het evangeliewoord en de verkondiging daarvan als een sleutel. Christus is het fundament, de gehele inhoud, ja de grote Verkondiger Zelf aan de harten van de toehoorders die daaronder zitten.
- (2) Aangaande de belijdenis van de gelovigen. Hij is volgens Hebr. 3:1 de grote apostel en Hogepriester van de belijdenis, zonder Welke niemand recht belijdenis kan doen.
- (3) Aangaande het Avondmaal. Christus Zelf is daar de waarachtige spijs en drank, en de band van vereniging van het ganse lichaam.
- (4) Aangaande de ingestelde regering van de Kerk, door opzieners en hun bedienende macht. Hij is de grote Herder der schapen, de grote Koning van Zijn Kerk. Zijn regering door Zijn Geest is in de kerkelijke regering; daarop moet ieder zien. Christus is het Die de grote tucht oefent. Hij tuchtigt menigeen die de kerkelijke tucht voorbijgaat. Hij zoekt de zonden thuis, en houdt menige ongerechte van het sacrament door duizenden van Zijn wegen die men niet opmerkt. Hij is de overste Leidsman, en de Opziener over de zielen van Zijn volk.
- (5) Aangaande de gezelschappen van de vromen. O, Hij is daar. Hij gebruikt daar Zijn volk om harten te openen, om de evangelieweg te openen, om opening in donkere zaken te geven, als zoveel poorten. Zonder Christus in het midden, zijn de vergaderingen van de profeten vruchteloos.
- (6) Aangaande zaken die Gods kinderen op hun hart dragen, geestelijke en tijdelijke, ook van land en Kerk, in donkere tijden, in een dag van benauwdheid waarin zij licht en opening zoeken. In Christus alleen is opening en licht te krijgen. Hij geeft licht en raad. Hij opent wondere deuren der hoop, zelfs ook in het dal van Achor (Hos. 2:14).
- (7) En tenslotte aangaande de wekelijkse ingang in de sabbatsrust. Niet alleen door staking van zijn beroep, maar met woorden en gedachten daaruit te gaan en dus alle dingen daar te laten tot men heeft aangebeden. O, hoe komt men daartoe zonder Christus? Wie is heer over zijn gedachten? Ja, waren wij zonder Christus deze ingang niet kwijt? Ik meen van wel. In de vloek was bedreigd: in het zweet zijns aanschijns zijn brood te eten, (niet zes dagen) maar alle dagen zijns levens. Maar Christus heeft de sabbat weer verworven en dus heeft de wereld, in de bekendmaking van de moederbelofte, die weer teruggekregen. En zo hebben wij Jezus nodig om gestaltelijk in onze rust te geraken, zullen wij de sabbatsrust telkens op een rechte wijze kunnen ingaan. Dus ziet u dat Christus verdienstelijk en invloeiend door Zijn Geest de enige poort is.

Zie nu eens de reden waarom de Heere Jezus hier onder de benaming van een Poort voorkomt.

1. Zoals poorten vroeger dienden om vierscharen te spannen, vonnissen uit te spreken en gerechten te oefenen, zo is Christus die poort waarin een ziel eerst zijn vrijspraak moet halen eer hij ooit zijn voet op de weg kan zetten. Zijn vrijspraak, namelijk zijn vonnis van vergeving, kwijtschelding van zijn schulden en van zijn toelating tot het leven der heerlijkheid. Niemand kan zijn voet zetten op de weg der heiligmaking naar de hemel, of zijn persoon moet in Christus gerechtvaardigd zijn. Christus is, volgens 1 Kor. 1:30, van God voor Zijn volk eerst geworden tot rechtvaardigmaking en dan tot heiligmaking. Zie daarom eens, u die zoekende bent, waarnaar u eerst en voornamelijk te staan hebt.

2. Poorten waren vroeger de sterkten met wachters daarin gevonden die waakten tegen de vijand. Daarom werden de sterkten of steden rond Israël zijn poorten genoemd, zoals blijkt uit het vierde gebod, waar de vreemdelingen, de heidenen, in Israëls poorten of

steden aan de sabbat gebonden werden die anders niet aan Israëls schaduwetten gebonden waren. Zo is Christus in volle nadruk de sterkte en bewaring van Zijn volk, hun veilige bescherming, die sterke toren en dat hoge vertrek van veiligheid, zodat de poorten der hel die niet kunnen overweldigen. En zo zijn Jezus' knechten en volk, de wachters op de muren van Sion om op de vijand te letten. Ja, die moeten ook werkelijk in die poorten zijn, in Christus gevonden worden of zij kunnen niet recht waken. En onder dat alles is Christus Zelf de grote Wachter en Bewaarder. Hij zegt in Jes. 27:2 "Ik, de HEERE, behoed die wijngaard."

3. Vroeger hadden poorten hun bazuinen of klokken, welke laatste men nu nog ziet, om ieder te roepen en te waarschuwen dat ze gesloten zouden worden, ten einde ieder die buiten was, haast zou maken om vóór de sluiting, voor de nacht, binnen en in veiligheid te raken. Zo is Christus de poort die Zijn knechten met de bazuinen van het Evangelie alom uitzendt om te roepen en te waarschuwen. Men gaat niet ongewaarschuwd verloren. Dat waarschuwen zal een hel in de hel zijn. Hiertoe dient al dat beslag dat God maakt op aarde, al die zending van Zijn knechten, al dat luiden van de klokken op de wereld om een mens aan het lopen te helpen naar Christus als de poort, ja om hem sterk te drijven. Ongelukkig, wie zich onderweg laat ophouden met het schoon van de wereld die buiten is. O, het is om het leven te doen!

4. Tenslotte, zoals poorten naar de gewone betekenis toegangen en ingangen ergens toe zijn, zo is Christus nadrukkelijk de enige ingang in die stad Gods. De enige sluiting tegen Zijn vijanden en die door Hem alleen niet willen ingaan. Maar die van elders inklimmen, zijn dieven en moordenaars (Joh. 10:1).

- a. Christus is het Die de sleutel heeft. De heerschappij is op Zijn schouder om in te laten of uit te sluiten. Hij heeft ook de sleutel van de hel en van de dood. Hij opent het hart en ontsluit het van de liefde tot het kwaad. Hij opent Zichzelf en openbaart Zich aan het hart. Hij trekt het achter Zich en roept: "Wendt u naar Mij toe, wordt behouden alle gij einden der aarde; want Ik ben God en niemand meer" (Jes. 45:22).
- b. Daarom moet ieder die het om zijn leven te doen is, zoals Hij is tot Zijn Persoon komen en door Hem de toegang verkrijgen tot de Vader. Ieder mens die eens eeuwig zal leven, moet door genade des geloofs afgedreven worden van zonden en liefde tot de wereld, ja van alles wat hem hindert en belet. Hij moet Christus met zijn gehele hart kiezen, omhelzen en aannemen. Ja, ieder moet met een vol voornemen des harten zich niet zijn eeuwige en tijdelijke stand aan de Heere Jezus overgeven om in Zijn persoon en in Zijn werk dat Hij voor de ziel gedaan en geleden heeft en in Zijn beloften wat Hij tot en over de dood nog aan hen doen zal, gevonden worden. Er valle van zijn kant wat vallen wil en moet. Ja, er ontvalle hem vrienden, familieleden, rijkdom, vrijheid en wat verder nog ontvallen wil.

Ten tweede zien wij wat wij door de weg moeten verstaan.

Door de *weg*, die hier in de tekst genoemd wordt, hebben wij naar mijn gedachten het volgende te verstaan.

1. De gehele loop van een christen die hij in het oog houdt, vanaf het moment dat hij de voet gezet heeft in de poort, tot zijn laatste ogenblik, tot hij is waar hij wezen moet en rusten zal. En daarom de ganse beoefening van het christendom, de heiligmaking zoals die bij trappen beoefend wordt en voortgaand en toenemend moet zijn, waarin deze weg bewandeld moet worden, volgens Ps. 119:32: "Ik zal den weg Uwer geboden lopen." Dit wordt in de heilige Schrift uitgedrukt door een gaan van deugd tot deugd en van kracht tot kracht, tot zij in Sion binnen zijn (Ps. 84:8). Daaronder behoort van licht tot licht, van geloof tot geloof, of uit geloof in het geloof. Ook een voegen van deugd bij zijn geloof, en bij de deugd kennis, en bij de kennis matigheid, en bij de matigheid

Godzaligheid, en bij de Godzaligheid broederlijke liefde, en bij de broederlijk liefde, liefde jegens allen (2 Petrus 1:57). Ook een vergeten van hetgeen achter is en een zich uitstrekken naar hetgeen voor is; een jagen en grijpen naar de volmaaktheid (Fil. 3:14). Deze loop van een christen wordt vaak in het heilige Woord genoemd een weg (Ps. 25:9, een pad, de weg des Heeren, de weg der waarheid, de weg des levens, de weg des verstands, de weg der gerechtigheid, de goede en rechte weg, ja, de weg der heiligheid, zoals in Jes. 35:8: Een verheven baan, een heilige weg voor wie ze bewandelt, waarop de dwazen zelfs niet dwalen.

2. Het is waar dat Christus Zelf zegt in Joh. 14:16: “Ik ben de weg.” Ook is het waar dat in de Schrift gewoonlijk een en dezelfde zaak door twee of meer woorden nader wordt beschreven. Zo is Christus de poort, ook is Christus de weg, verschillend uitgedrukt naar het verschillende gebruik dat Zijn volk van Hem te maken heeft. Het is de weg van een christen, die hij zonder Christus niet kan bewandelen, volgens Joh. 15:5 en 6: “Zonder Mij kunt gij niets doen.” En daarom kan niemand zijn voet zetten op deze weg, of hij moet door de poort Christus ingegaan zijn. Namelijk, ieder moet van hart en staat veranderd zijn en in de vereniging met Christus wederbarende genade en een nieuwe natuur door de Geest deelachtig geworden zijn, anders raakt hij nooit ten leven.

De Heere Jezus drukt dus *deze ganse loop van een christen* uit onder de benaming van *een weg*. Dit heeft zijn reden.

1. Omdat een weg het middel is dat ergens af brengt en ook ergens heen leidt. Dus leidt deze weg van zijn verderfelijke natuurstaat en zijn gevolgen, ja van de hel af en brengt hem tot de gemeenschap van God en in de hemel waar hij nooit geweest is.

2. Ook omdat, zoals in het natuurlijke, een onkundige de weg niet kan vinden en een wegwijzer nodig heeft omdat hij deze weg nooit gegaan is. Ja, omdat ieder mens van nature blind en afkerig is van deze weg, daarom belooft de Heere in Jes. 42:16: “Ik zal de blinden leiden door den weg, dien zij niet geweten hebben, Ik zal hen doen treden door de paden, die zij niet bewandeld hebben.”

3. Om zijn rechtheid voor een die er op is. Daarom wordt het genoemd de rechte weg (1 Sam. 12:23) en paden des rechts (Spr. 8:20). Voor zulk een is het de ontdekte en gevonden rechte weg, die weg der rechtvaardigen die de Heere kent (Ps. 1:6), in tegenstelling tot de weg der goddelozen die vergaan zal, en van dien weg die iemand recht schijnt (Spr. 14:12) en die in wegen des doods uitloopt. Ja, zou dit geen rechte weg zijn? Daar de Vader die gelegd heeft in het bloed van Zijn Zoon, en de eenvoudigste ziel die Jezus aan zijn hand heeft, hem kan vinden en veilig bewandelen; geen dwaas zelfs dwaalt er op (Jes. 35:8).

4. Ook om zijn gemakelijkheid. Een weg dien men vrijwillig verkiest, is doorgaans de gemakkelijkste en daarop gaat men zich dan verlustigen. Deze is de keus der ziel van een kind van God. Hij bemint Gods wet en dus heeft hij grote vrede en geen aanstoot (Ps. 119:165). David en Paulus hadden in die weg al hun vermaken. Hierom hebben Gods kinderen zo graag metgezellen op die weg, namelijk zulken die hen bij de slippen grijpen en die zeggen, volgens Zach. 8:23: “Wij zullen met u gaan, omdat wij zien dat de Heere met u is.”

5. Tenslotte ook om de wisselvalligheid die er op gevonden worden (wel verstaan zijnde) van hoogten en laagten, licht en duister en andere gevaren, evenals in het natuurlijke. Een weg moet bij dag belopen worden, de zon moet schijnen of enig licht van zich geven, anders valt men of stoot men zich gemakkelijk omdat er hoogten en laagten en gevaren ter zijde zijn. Zoals er ook wel vreemd en wild gedierte op is, die gewoonlijk hun gebruik van de nacht maken. En bij nacht kan men ook niet zien waar men is. Hierom zegt Paulus in Rom. 13:13: “Laat ons als in den dag eerlijk wandelen.”

En hij noemt Gods kinderen “kinderen des daags” (1 Thess. 5:5).

6. Maar eigenlijk is het een allerveiligste weg en men heeft er geen gevaar te vrezen noch te wachten. Hetgeen deze weg gevaarlijk maakt, daarvan ligt de grond in de wandelaar zelf: die brengt al die stenen en struikelblokken mee en ook die hoogten en laagten, hoogmoed, ongeloof en moedeloosheid. Die wandelaar heeft een neiging bij zich tot struikelen, vallen of tot afwijken ter zijde. Ja, hij kan niet gaan, veel minder recht gaan, het is bij hem al afwijken uit het midden van de sporen der gerechtigheid. Bovendien heeft de wandelaar bij zich het aas voor het wild gedierte. Hierdoor gaat de briesende leeuw zo gedurig om en zet zijn kwaad aan en over. Zie dit bij de Heere Jezus. De boze kwam op Hem ook aan, maar wij lezen, Joh. 14:30, dat hij aan Jezus niets had. Maar aan ons heeft hij wel wat.

Slaan wij nu gade met een woord *hoe deze poort en weg alleen de weg is naar het heerlijke leven*. Jezus spreekt in de tekst van de poort en de weg die tot het leven leidt. Deze zaak is waar, hoe u ook dit zinnebeeld vat.

1. Als wij door dit leven de staat der heerlijkheid verstaan, dan is de weg naar die stad, naar dat nieuwe Jeruzalem, niet anders dan de weg van geloof, bekering en heiligmaking. En dat wel voortgaande en toenemende. Dit staat met zoveel woorden in Openb. 22:14: “Zalig zijn zij, die Zijn geboden doen, opdat hun macht zij aan den Boom des levens, en zij door de poorten mogen ingaan in de stad.” Op deze weg kan niemand komen, dan door deze enige poort, Christus.

2. Of als wij door dit leven de strijdende Kerk hier beneden verstaan, zoals die dus menigmaal onder de benaming van een stad voorkomt, zoals in Ps. 87:3. Een Kerk die ook door Jeruzalem is afgebeeld, waar een benedenstad was en een bovenstad, gelegen op de berg Sion. Dan is Christus toch de enige deur om hier beneden in die stad binnen te raken, anders kan men boven nooit binnen komen. Maar als men beneden is binnengebracht, dan kan de bovenstad ook niet ontgaan.

Bijgevolg leiden deze poort en deze weg volstrekt ten leven. Dit is zo zeker en vast, dat iemand die door Christus op de weg des geloofs en der heiligheid zijn voet heeft gezet, in eeuwigheid niet omkomen kan. En waarom toch niet? Hierom niet:

1. Omdat hij reeds binnen is, binnen de muren van dat Jeruzalem, binnen de benedenstad of op de weg der heiligheid. Nu worden al de inwoners, de een na de ander, van steun hier beneden, tot pilaren in het bovenhuis gesteld. Dit ligt ook in hun hart: zij hebben een onverzadigbare trek daarheen, al blijkt zulks alleen maar (hoe donker het er van binnen is) uit hun zuchten onder de zonde. Daaronder is wat dat zij niet onderscheiden kunnen en dat sterk om vrijmaking roept (Rom. 8:20, 21). En dus wordt hier hun natuur al hemels en krijgen zij hier al eerstelingen en panden in hun hart, behalve dat zij reeds een vast Pand boven hebben, dat volgens Joh. 14:2, hun plaatsen daar vast schikt.

2. Omdat God in Zijn Woord het leven eeuwig aan deze poort en deze weg onafscheidelijk vast maakt. Het is uit God, dat Gods kinderen in Christus Jezus zijn (1 Kor. 1:30). Van God is Hij hun geworden tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing. We lezen in Rom. 8:29 en 30: “Want die Hij tevoren verordineerd heeft, dezen heeft Hij ook geroepen; en die Hij geroepen heeft, dezen heeft Hij ook gerechtvaardigd; en die Hij gerechtvaardigd heeft, dezen heeft Hij ook verheerlijkt.” Dit is naar de belofte van Jes. 35:10, dat de vrijgekochten des Heeren zullen wederkeren en tot Sion komen met gejuich, en eeuwige blijdschap zal op hun hoofd wezen, vrolijkheid en blijdschap zullen zij verkrijgen, maar droefenis en zuchting zullen wegvlieden. Ja, Jezus Zelf getuigt in Joh. 6:40 dat het de wil Zijns Vaders is, dat een iegelijk die Hem

aanschouwt en in Hem gelooft, het eeuwige leven hebbe, en belooft daarbij: “En Ik zal hem opwekken ten uitersten dage”, namelijk om hem tot het leven der heerlijkheid over te brengen.

II. Jezus’ getuigenis dat de poort eng is, en dat de weg nauw is, en dat er weinigen zijn, die denzelven vinden.

We zullen hierbij letten op twee hoofdzaken:

- A. Jezus’ getuigenis van de poort en de weg die ten leven leidt, namelijk *dat die eng en nauw is*.
- B. Jezus’ getuigenis van de vindere van deze poort en de wandelaars op die weg. Hij zegt *dat ze weinigen zijn*.

A. Als de Heere Jezus de poort eng noemt, dan hebben we hieronder het volgende te verstaan:

(1). Dit is niet betrekkelijk tot de poort op zichzelf en ook niet op de schraalheid van de aanbidding. In dit opzicht is het tegendeel waar. Wij lezen dat ruime woord van Jezus, in Jes. 45:22 “Wendt u naar Mij toe, wordt behouden alle gij einden der aarde.” En in Joh. 7:37 op de grote Verzoendag, onder een grote schare: “Zo iemand dorst, die kome tot Mij en drinke. Zo ook in Openb. 22:17: “Wie wil, neme het water des levens om niet.” Ja vrienden, Petrus zegt in Hand. 10 dat al de profeten aan Jezus dat getuigenis geven dat een iegelijk die in Hem gelooft, vergeving der zonden ontvangen zal in Zijn Naam. Daarbij, hoe kan de poort eng zijn waarvan men met zoveel woorden leest dat het een schare is die er door ingaat, die ontelbaar is? En daarom is deze poort op zichzelf aangemerkt niet eng.

(2). Maar wij hebben deze engheid te verstaan ten opzichte van de vijandige natuur van alle adamskinderen. En dat door hun zondige vlees en bloed, door de aartsvijand van deze poort in wiens macht zij gebonden zijn. Ja, tot alles wat om en bij hen is, waarvan zij in eeuwigheid niet scheiden zullen uit zichzelf, ja waarmee zij ook in eeuwigheid deze poort niet kunnen aandoen. Dit alles, vrienden, kan er niet door.

Als de Heere Jezus deze weg *nauw* noemt, dan hebben wij dit te verstaan:

1. Niet ten aanzien van de weg op zichzelf, ook niet van het gevaarlijke daarvan. Ook niet dat op deze weg de oorzaken van benauwdheid, van angsten zouden liggen. Zo wat de arme blinde wereld het, die deze weg niet kent. Maar het tegendeel is waar. Het is een ruime en aangename weg die door al de heiligen van Adam af, door koningen, priesters en profeten, door geleerden en ongeleerden, ja door een ontelbare menigte vromen is betreden en bewandeld, en die ook belopen zal worden tot de dag des oordeels. Deze weg is geheel en alleen vrijwillig, er is een ongekende beschutting op. De profeet getuigt ervan in Jes. 35:8 dat het een verheven baan en een heilige weg is, waarop zelfs een dwaas niet dwalen zal. Het is er zover vandaan dat hij nauw of benauwd, angstig en droefgeestig te bewandelen is. De weg is zo ruim, dat wij in Hand. 2:41 lezen dat er drieduizend tegelijk opkwamen. En in Hand. 4:4 lezen wij dat het getal al aangegroeid was tot vijfduizend mannen alleen. Ja David, Paulus en al de heiligen vonden hem zo gemakkelijk dat al de wandelaars aan deze weg hun gehele hart en liefde geven, al boden zij hun alle schatten van Egypte aan, zoals Mozes.

2. Maar de nauwheid van deze weg hebben wij te verstaan ten aanzien van de oude natuur van de wandelaars en het draaien in hun gang. Zij zijn eens zo gevallen, dat zij niet meer recht kunnen gaan. Ja, ten aanzien van hetgeen hun aankleeft, met brede en hoge harten hierop te wandelen, dat gaat niet. Alle kromheid en bochten zijn bij hen; zij brengen alles mee wat de weg nauw en gevaarlijk maakt. Hierom belooft God in Jes.

42:16 het kromme bij trappen recht te maken. En in Jes. 40:4 heuvelen te slechten en dalen te verhogen. Zij brengen hoogmoed, moedeloosheid en ongeloof mee. En dus is deze weg nauw, ja zo nauw dat het een wonder is dat iemand erdoor aan een eind raakt, hoewel er nooit iemand op gemist wordt. Allen die Jezus tot hun leidman gekozen hebben op deze weg komen door wonderwerken op Gods tijd weer terecht.

Slaan wij nu gade *waarin de ruimte en de breedte van deze poort en van deze weg gegrond is*. Och of het iemand van ons mocht uitlokken. Vrienden, dit is de grond:

1. In de vrijheid van de eeuwige liefde van God en Christus. Het is volgens Jer. 31:3: "Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde." Zonder aanmerking van iets in hen. Integendeel. Zoals het uitverkoren volk het in de tijd maken zou, was in de eeuwigheid aan Hem bekend en daar stond Jezus voor dat alles in. Volk van God, wat is dit soeverein en vrij. U was toen nog niet geboren, maar u was al verkoren.

2. In de algenoegzaamheid van de ruime bloedstromen van de Heere Jezus en in de volkomenheid van Zijn dierbaar rantsoen en losgeld. Dit borgschap en dat liefdelij den van de Heere Jezus kan immers niet vergeefs zijn, behalve dat het rust in een eeuwig verdrag tussen de Vader en de Zoon, na welke volbrenging de Zoon zou kunnen eisen Zijn loon en arbeidsloon. De Vader had gezegd in Ps. 2:8: "Eis van Mij, en Ik zal de heidenen geven tot Uw erfdeel, en de einden der aarde tot Uw bezitting." Daarom is de onafslaambare eis van de Zoon, Job 33:24: "Verlos hem, dat hij in het verderf niet nederdale, Ik heb verzoening gevonden." Het rantsoengeld is opgebracht. Het gehele hogepriesterlijke gebed in Joh. 17 leert ditzelfde, en Christus bidt daar: "Vader, Ik wil dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt; opdat zij Mijn heerlijkheid mogen aanschouwen, die Gij Mij gegeven hebt." Namelijk al Zijn loon van arbeid van zijn ziel. Nu is een druppel (als het ware) van die zalige en de zaligende bloedstroom genoegzaam, al had iemand al de zonden van de gehele wereld alleen op zich.

3. In de wonderlijke volheid en gepastheid van de beloften, vloeiende uit een onveranderlijk verbond van genade, ja zo onveranderlijk als God onveranderlijk is. Gods kinderen zijn in Christus gezet tot zaligheid. En om daartoe te komen, geeft God hun in Christus een kracht van allerlei soorten van beloften. Die zijn ja en amen in Christus, omdat de Heere geen ja en nee, maar ja en amen is. God is waarheid. Dit is de reden dat niemand van Gods volk uit zijn genadestaat kan uitvallen. De genadegiften en de roeping Gods zijn onberouwelijk. God zegt in Jes. 54:9: "Bergen zullen wijken en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen. Want dat zal Mij zijn als de wateren van Noach, toen Ik zwoer, dat de wateren van Noach niet meer over de aarde zouden gaan; also heb Ik gezworen, dat Ik niet meer op u toornen, noch u schelden zal."

4. Tenslotte ook in de verheerlijking van Christus. De Heere Jezus is langs de weg van vernedering verheerlijkt, Zijn volk tot een bewijs dat het hun weg ook zal zijn om door vele verdrukkingen in te gaan in het Koninkrijk der hemelen. Dus hoe bezwaarlijk het ook zal zijn van hun kant, echter zal de hemel, het leven der heerlijkheid hen niet missen, net zo min als Jezus' zitten ter rechterhand Zijns Vaders in de heerlijkheid Hem gemist heeft. Hoe donker het er uitziet en in welke zware ziften van satan zij hier geraken, hun geloof zal onder dat alles niet ophouden, omdat Jezus in de hemel eeuwig voor hen bidt. Hij zendt Zijn Geest hier beneden in hun hart, en wel om bij hen te blijven als een eeuwige Verzegelaar, Die hen bewaart tot de zaligheid die bereid is om geopenbaard te worden in de laatste tijd. O, konden duistere vromen dit zien en geloven. En ook welke verborgen ondersteuning zij genieten, wat zou God de eer krijgen, als zij zien konden dat zij van Gods kant ruim en breed ten leven zouden raken.

Slaan wij nu gade *hoe en in welk opzicht deze poort eng en deze weg nauw door de Heere Jezus genoemd worden*. Namelijk, niet aan de zijde van God of aan de zijde van de poort of de weg.

Wij hebben gezien dat hij daar ruim, wijd en breed is. Maar alleen aan de zijde van de mens, aan de zijde van de zoeker, vrager, vinder en de wandelaar.

Deze poort is *eng*, zegt Jezus. Namelijk de ingang door Christus in de weg van heiligheid is eng, verdrietig en zeer zwaar voor vlees en bloed. Omdat de mens zo hoog en breed is, en omdat hij er zo tegen vecht dat hij eerst door bovennatuurlijke genade verliezen moet, of hij kan deze poort niet door.

1. Dus is deze poort eng ten aanzien van de natuurlijke vijandschap en afkeer des harten van Christus om door Hem gezaligd te worden. De mens wil door die weg niet. Jezus zegt het Zelf in Joh. 5:40: “Gij wilt tot Mij niet komen, opdat gij het leven zoudt hebben.” En in Matth. 23:37: “Hoe menigmaal heb Ik uw kinderen willen bijeenvergaderen, en gijlieden hebt niet gewild.” Integendeel, ieder mens wil een geheel andere weg. Namelijk, hij wil door zijn arbeid, door zijn doen en het vermenigvuldigen van zijn godsdienstplichten, door zijn verandering van levenswijze, door zijn uiterlijke eerlijkheid en natuurlijke oprechtheid in handel en wandel, door zijn toekering tot de vromen, ja door zijn dagelijks zoeken en door zijn lust in de kennis van Gods wegen, zijn zaligheid uitwerken en zijn gronden en hoop zoeken. Kunt u niet zien, vrienden, dat dit voor zulk een ziel een enge poort is? In plaats van er zijn hoop op te stellen, nu op al die genoemde plichten zijn doodvonnis met zijn ganse hart te schrijven, waardig om voor eeuwig verstoten te worden van voor Gods aangezicht. En dus van dit alles voor eeuwig, als een grond van zaligheid, af te gaan en te laten varen. Maar hiertegenover de arme naakte Christus, buiten Jeruzalem tussen twee moordenaars gekruisigd, Die geen gedaante noch heerlijkheid had, met al zijn hart en liefde te kiezen, met verzaking van al dat genoemde te omhelzen en zich met al wat men is en heeft aan Hem over te geven, zich tot behoudenis op Hem te werpen en daarin met vol genoegen te berusten.

2. Ook is deze poort eng ten aanzien van ‘s mensen verdorven gestalte. Hij is te groot en te breed, hij kan door die enge poort niet gaan. Hij is gevallen in de hoogmoed en daarvandaan verheft hij zijn verduisterd verstand boven de Bijbel. Hij maakt staat op zichzelf, op zijn verstand en wijsheid. Hij is vergeten dat hij het rechte verstand verloren heeft, en dus waagt hij zijn ziel en zaligheid op zijn oordeel. Zie eens welk een hoogte en breedte, welk een reus ieder van nature is. Daar moet een kindeke wel degelijk tegen opzien. Vrienden, voor zulk een is de poort zeer eng. En zal iemand daar ooit door ingaan, dan moet hij volgens Jezus’ zeggen een kindeke worden om het Koninkrijk te kunnen ontvangen, en dat op een bovennatuurlijke wijze door de wederbarende genade van de Heilige Geest. Voor kinderen alleen is deze poort ruim en breed.

3. Deze poort is eng ten aanzien van hetgeen die grote mens nog omhangt. Niets, geen zonde, geen wereld of liefde daartoe kan door deze poort. En die zijn de mens juist zo eigen! Hieronder behoort ook de vertoning van de wereld, en dat uit liefde tot zichzelf, in zijn uiterlijk gedrag en kleding. Versta dit gezegde goed. Ik zeg: uit liefde tot de wereld, om die afgod te gehoorzamen in haar bevelen en manieren die zij voorschrijft. Wat is toch een wandelen naar de eeuw dezer wereld, anders dan die afgod te gehoorzamen en hulde te bewijzen? Het is een eren van en een bukken voor die afgod. Ja, die grote man is omhangen met een macht van eigen klederen en eigen gerechtigheden, die er eerst geheel af moeten. Hij moet ze wegwerpen met zulk een verfoeiing, alsof men een maanstondig kleed wegwerpt voor de mollen en vleermuizen. Dat is, zonder het ooit weer op te rapen. En zie eens wat een zware taak dat is voor vlees en bloed. Het zijn de klederen die hij van zijn ouders en voorouders, al van Adams

tijd af, geërfd heeft. Het is erfgoed en daar scheidt men zo gemakkelijk niet van, ja nog zwaardere zaak is het wanneer iemands ouders al hun dagen met die klederen gepronkt hebben en, tot hun ongeluk, daarin gestorven zijn. Dan schrikt men ervoor om die weg te doen, omdat men met daden zijn ouders niet wil veroordelen. Men wil ook in die weg sterven, waarin zij gestorven zijn.

4. Vervolgens is deze poort eng ten aanzien van de vijanden die voor deze poort liggen om iedereen te hinderen in te gaan, of die de ingang benauwd maken. Een briesende leeuw ligt ervoor, wiens werk is te hinderen op allerlei manieren. Dan verandert hij zich in een engel des lichts, dan weer laat hij zijn klauwen zien en doet hij zich voor als een duivel. Deze is de aartsvijand van deze poort, al in het paradijs geworden. Hij durfde zelfs ondernemen om de Heere Jezus te beletten dat Hij geen poort voor arme zondaars zou worden. Hij zocht Hem tot zondigen te verleiden. Al zijn verzoeken dienden hiertoe dat hij Christus mocht aanzetten, zoals hij Eva tot het kwaad aangezet had, en dus of hij verhindering mocht veroorzaken in het werk der verzoening. Maar de grote God en Zaligmaker zegt Zelf in Joh. 14:30: “De overste dezer wereld komt en heeft aan Mij niets.” Nu blijft zijn werk om ieder te hinderen in te gaan. En kan hij sommigen niet beletten, dan valt hij op hen aan en maakt de poort zeer eng en benauwd. O, hij heeft wel wat aan ons! Doe daar eens bij al het wereldse, waarin hij als door werktuigen werkt. Wil iemand door de poort ingaan, beginnen de dingen van eeuwig belang hem te wegen, dan is ieder op de been. O mens, die uw kind of bekende niet met blijdschap en een zucht tot God kunt zien schreien over zijn zonden en veel in het verborgen bidden, geloof het dat u het met uw vader de duivel eens bent. Lees dit maar in Joh. 8:44.

5. Tenslotte is deze poort eng ten aanzien van de krachtige veroordelen waarmee ieder mens tegen deze poort bezet is. De wereld ziet laag op de Heere Jezus. O mens, u kent Hem niet. Hij is de Heere der heerlijkheid, de schoonste aller mensenkinderen, genade is op Zijn lippen uitgestort. Al wat aan Hem is, is gans begeerlijk. Hij, en niemand anders, is uw gehele hart waardig. De wereld zegt: Het is maar een arme menigte, slecht volk, het zijn allen maar Galileeërs. Maar dat is niet waar, mensen, het zijn koningen en priesters. Het is een heerlijk, gekocht en vrijgemaakt volk. “Met dezen”, zegt koning David, “zal ik verheerlijkt worden” (2 Sam. 6:22). Ja, het is wel waar, het zijn niet vele rijken, wijzen, edelen en machtigen, hoewel er uit diegenen ook wel geroepen worden. Ook zulken die men bij de wereld voor geleerde lieden houdt. De wereld zegt: “Kiest u die poort, dan verlaat u voor altijd uw vermaak in de wereld en u zult een droevig leven leiden.” Maar dit is ook niet waar. Dan begint pas het rechte zielsvoldoende vermaak dat u nog nooit gehad had. Het is een vrolijk, veilig, zielsvoldoend vreugdeleven om een traan uit liefde tot God te storten over zijn zonden. In één gunstige voorkoming van God in het aangezicht van Zijn geliefde Zoon, is meer zalige blijdschap dan iemand ooit zou hebben kunnen vatten, al was hij meer dan honderd jaar een soevereine alleenheerser geweest. De wereld zegt: “Dan zult u nog gek worden.” O mens, dat is ook niet waar, dan zult u juist wijs worden. Nu leeft u als een dwaas. Is het immers geen werk van dwazen om zijn eeuwige ziel voor eeuwig in te schieten bij een weinig tijdelijk genot? Het is er ver vandaan dat u uw verstand verliezen zou, want als u door deze poort ingaat, zult u juist uw volle verstand wederom krijgen. In Christus Jezus worden harten en zinnen bewaard. De wereld zegt: “Kiest u die poort, dan zult u altijd ten spot zijn bij allen die nu achting voor u hebben.” Dat is ook niet waar. De wereld zal u vroeg of laat prijzen en u volkomen gelijk geven. Ja, als u door die poort bent ingegaan, zult u met Mozes (Hebr. 11:26), de versmaadheid van Christus meerdere rijkdom achten te zijn dan de schatten van Egypte. Dat spotten met u, zal u als iets heerlijk voorkomen waartoe u verwaardigd wordt. Dan zult u zien dat u in haar, en zij in uw plaats had kunnen staan. Ja, dan zult u zien dat haar spotten, volgens Pred. 7:6 nu

al is als het geluid van doornen onder een pot. Het spotten en lachen zal haast veranderen, het zal in de hel niet meer zijn. Dan zeggen de goddelozen over de vromen, volgens het Boek der Wijsheid, hoofdstuk 5: “En berouw hebbende zullen zij onder elkander zeggen: deze was het over wie wij lachten en die wij voor een bijspreuk van verwijt hadden. Wij zotten hielden zijn leven razernij en zijn einde oneerlijk.” De wereld zegt ook: “Het wordt u maar wijsgemaakt, van de één naar de ander, ik denk er anders over dan u en ik zal er ook wel komen als u.” O mens, bedrieg u niet: u zult missen! Het komt hier niet aan op een enkel gevoelen over een zaak, maar dit is zulk een volstrekte noodzakelijke zaak, zoals het noodzakelijk is dat u in het water zinkende, een stok of iets anders aangrijpt tot behoud van uw leven.

U weet dat men niet gaat twisten als men zijn man, vrouw, vader, moeder of kind in grote nood in het water of vuur ziet liggen. Dan redt men hen en rukt hen uit, al was het bij de haren. Zo is het ook hier. Als u door deze enge poort niet ingaat, zult u eeuwig verloren gaan. Dit alles maakt deze poort eng.

De weg is nauw, zegt Jezus. De verdere voortgang in Christus in de loop van heiligheid is nauw, te weten verdrietig en zeer zwaar voor vlees en bloed, omdat een gelovige zijn goddeloze hart aan deze zijde van de eeuwigheid behoudt. Ja, het zaad van alle boosheid, alleen uitgezonderd de zonde tot de dood. Dus vrienden, deze weg is nauw:

1. Aangaande de diepe ongesteldheid van een gelovige aan deze zijde van de eeuwigheid, tot zijn dood toe. Als een christen bij Goddelijk licht de krachtige overblijfselen van de beet van de helse slang ziet en gevoelt en dus oogt op de overgebleven bochten en krommingen van zijn hart en de boze hellingen van zijn voeten, dan is deze weg hem een zeer smal pad aan welks beide zijden gevaren zijn. In dit opzicht wordt een rechtvaardige nauwelijks zalig. Hierom wordt deze weg ook vergeleken bij sporen. Het zijn maar sporen vanwege hun smalheid, en vergeleken bij sporen der gerechtigheid die zo recht liggen, in welke midden hij moet bewaard worden. Dus is deze weg wel degelijk nauw omdat iemand die erop is, genade en een overste Leidsman aan zijn hand nodig heeft om erop te blijven en in het midden van de paden des rechts te kunnen wandelen. Het is hier als in het natuurlijke. De wegen naar grote en koninklijke steden zijn gewoonlijk breed en wijd. Men kan erop rijden, zo breed en prachtig als men wil. Maar God zegt in *Jes. 55:8*: Mijn wegen zijn niet uw wegen, want zoveel hoger de hemel is boven de aarde, zijn Mijn wegen hoger dan uw wegen.

2. Doe hier eens bij wat de gelovige wandelaar op die weg nog meer benauwt:

- a. Pakken van eigen deksels en klederen, en lasten van geld en goed. Die te dragen en te torsen op een smalle weg dat valt benauwd. En hoe diep zit de eigengerechtigheid in het hart van Gods kinderen. Goud en zilver, geld en goed, zijn zwaar; menigeen blijft er dood onder. Hierdoor komt het dat de rijkste mensen, al zijn zij in de grond met genade bedeed, juist de verstgevorderde christenen niet zijn. Dus vrienden, moeten die pakken op deze weg wegwerpelijk worden en moet de wandelaar naar Paulus’ vermaning in *Hebr. 12:1* alle last afleggen, de liefde naar alles, wat in het hart leeft, en de zonde die hem lichtelijk omringt, zal Hij met lijdzaamheid in die weg kunnen lopen.
- b. Hierbij komt een lichaam der zonden. Een kracht van verdorvenheid die in het hart woont, ja wel eens sterker dan voor de bekering, omdat er toen nog geen strijd plaatsvond. Paulus moest klagende vragen of dan het goede hem de dood was geworden. Maar hij vond dat getuigenis van binnen, namelijk, “dat zij verre, ” zegt hij, “maar de zonde is mij de dood geworden.” Gods kinderen hebben op die weg behalve met hun dagelijkse zonden, menigmaal met zonden als overgebleven reuzen

en Enakskinderen te worstelen. De één benauwt zijn trots en hoogmoedig hart zo onvernederd; hij kan tot geen rechte vernedering en belijdenis komen. Een ander hindert zijn vleeselijk verstand, dat bedenken des vleeses dat hij in zich voelt, vijandschap tegen God te zijn; tegen de weg van vrije genade, tegen de weg des geloofs in het duister, ja tegen al de wegen die God met hem houdt. Weer een ander ligt gebonden onder werelds gezindheid, onder een hoogachten van de dingen van de tijd. Nog een ander ligt onder een kracht van ijdelheid der gedachten, onder boze lusten, bewegingen en begeerlijkheden die hem telkens uit zijn goede gestalte doen uitvallen. En nog weer een ander beziet de gemoedsgesteldheid van binnen, en wordt zeer benauwd en ligt gebonden onder de macht van het zondige “eigen ik”.

- c. Dan is er de verberging van Gods lichtend aangezicht om der zonden wil, zodat de Heere als in een vijand schijnt te verkeren en tegen zulk een ziel te strijden. Wat riep Job hierover uit in Job 6: 4: “Want de pijlen des Almachtigen zijn in mij, welker vurig venijn mijn geest uitdrinkt: de verschrikkingen Gods rusten zich tegen mij.” Dat blijkt ook bij David, bij Asaf en bij Heman. Denkt u niet, vrienden, dat een nauwe weg, en die in het donker te bewandelen, zeer gevaarlijk is?
- d. Doe daar eens bij de menigvuldige vijanden: de duivel met zijn instrumenten en de wereld met haar ergernissen. De duivel slaapt niet. Hij kent de natuurzonden en de boezemzonden van Gods kinderen en hitst die aan. Het is waar, hij is geen heerser meer over hen omdat hij geen macht heeft om hen te verderven, maar daarom is het zijn toelig nog wel om hun leven hier benauwd en bitter te maken, zoals ook blijkt uit Job 1 en 2. En zo hebben de wereldse mensen ook een onverzoenlijke haat tegen Gods volk van binnen; dat is hun zin en het beeld des duivels. Daarvan komt die wereld van ergernissen, daarom zoeken de goddelozen telkens Gods kinderen te verstrikken, ten val te brengen en daarna te juichen. Zij hebben de aard van hun vader, Joh. 8:44. Zij leggen het toe op het hinken en de val van Gods volk. Zal men nu niet vragen: “O, hoe komt menige arme, weerloze vrome nog door zulk een stroom heen?”
- e. En tenslotte, al Gods kinderen hebben op hun weg ook veel tegenslagen en verdrukkingen. Ja soms vervolgingen tot den bloede toe of andere oordelen van God, in of uitwendige kruiswegen. Daardoor moeten zij geoefend, heiliger en beter worden; daardoor moeten eigen zin, wil en hoogten onder raken. Maar hoe benauwd valt het om hun rechteroog uit te steken, de rechterhand of voet af te kappen! Ja, wat zijn er menigmaal veel zorgelijke dingen in het tijdelijke leven. Dat maakt hen zeer benauwd. “Vele”, zegt David in Ps. 34:20 “zijn de tegenspoeden der rechtvaardigen.” Maar dit staat erbij: “Uit alle deze redt hem de Heere.” In de algemene oordelen wedervaart enerlei de rechtvaardige en de goddeloze, al komen zij er als goud uit voort, zevenmaal gelouterd. Zie dit alles bevestigd in Joh. 16:33: “In de wereld zult gij verdrukking hebben, maar hebt goede moed, Ik heb de wereld overwonnen.” Ze moeten door veel verdrukkingen ingaan in het Koninkrijk van God.

Zien we nu nog iets van *het einde* van de weg, wanneer een kind van God tot het volle leven der heerlijkheid ingaat, namelijk:

1. Ieder kind van God heeft zijn tijd nodig, al wordt hij oud, ja al kreeg hij Methusalems jaren, hij zou geen minuut over hebben om de zaligheid uit te werken. En dus blijft er op het einde veel ongedaan, en dan moet de allerheiligste op zijn einde nog afzien van alle vorige werkzaamheden en bevindingen om er enig gewicht op te leggen. Ja, met zijn hart het doodvonnis schrijven op al zijn doen en plichten, willende dan niet anders dan als een goddeloze worden aangezien, ziende op vrije genade door de hand van Christus, Wiens gerechtigheid, heiligheid en waardigheid alleen zulk een ziel dierbaar

is.

2. De laatste vijand, de dood, maakt het Gods volk in het einde van hun weg nog wel eens zeer benauwd. Al is de prikkel eruit, en al is het voor hen geen eigenlijke straf door Jezus' dood, het is echter een bittere weg voor vlees en bloed als de banden der natuur worden verbroken en de aartsvijand zijn laatste kracht aanlegt om hun ingang in de grote zaligheid nauw en bang te maken. Hoewel vrienden, zodra ze hun lichaamsogen sluiten, zijn ze erboven. Zie uit al deze zaken eens hoe de weg der vromen is, hoe ruim zij zalig worden van de zijde van God, echter van hun kant komen zij maar nauwelijks binnen.

B. Wat aangaat Jezus' getuigenis van de vinders van deze poort en de wandelaars op deze weg, daarin zien wij:

De Heere zegt dat ze weinigen zijn: "Weinigen zijn er, die denzelfen vinden." Zien we eerst de grote zaken waarvan Jezus spreekt, namelijk het vinden van deze poort ter bewandeling van de weg die ten leven leidt.

1. Jezus stelt deze nodige zaak zinnebeeldig voor, door het vinden van een poort. Ieder mens zwerft van nature in de donkerheid. Hij heeft het licht in het midden, namelijk de Kerk Gods, als een verlichte stad, van rondom met sterke muren en voorschansen waardoor geen vijand naderen kan. Ja, aan welke maar één deur of poort is waardoor iemand die het bescheiden is, ingaan kan.

a. Soms gebeurt het dat de grote regerende van deze stad deze poort opent. Hij heeft zijn tijden die men heeft waar te nemen. Dan eens zo nauw, dat maar een enkeling ingaat. Dan eens zeer wijd, zodat al dat volk dat ervoor staat te wachten, binnen geraakt, zoals het was in Hand. 2:4.

b. Dan eens gebeurt het dat de poort voor een lange tijd gesloten wordt. De Heere is vrijmachtig; men hoort dan niet dat er tot de gemeente worden toegedaan die zalig worden. Ja, de genade staat als het ware stil in gehele geslachten. Zie dit maar in de tegenwoordige geslachten der Joden, die zulke grote beloften hebben, waar thans bijna alles ten verderve zinkt.

2. Ten tweede: Buiten deze poort staat nu de grote hoop van mensen, namelijk deze lieden:

a. De grote menigte mensen is blind, afkerig, ja gewend in het donker. Zij weten niet beter of het hoort zo. Dezen zien er niet naar om, en zij weten van geen armoede.

b. Sommigen merken een lampje het geweten dat zegt dat het niet goed met hen staat. Dezen weten zelf een vuurtje te ontsteken en wandelen dan in de spranken of bij de vlammen van hun eigen vuur, en zien ook niet om naar deze poort; die hebben ze niet nodig.

c. Anderen hebben overtuigingen dat zij in hun einde zullen omkomen als ze zo blijven, en raken op hun eigen manier aan het zoeken. Sommigen komen zo ver dat zij door hulp van vrome leidlieden het brengen tot voor de poort. Maar zij zijn daarbuiten niet veilig, want de bloedwreker volgt hen op de hielen, achterhaalt hen, en zij sterven daar.

d. Weer anderen staan lange tijden voor deze poort. Zij zien die nu en dan opengaan en deze en gene ingaan. Ja, zij zien soms ook als door een spleet iets van dat licht en ze zeggen: "O, wat is het daar heerlijk." Zij zien als in het heilige uit hun voorhof, zij zien licht, spijs, toonbroden, het reukaltaar, ja alles van goud. Hiermee hebben zij het ongeluk dat zij weggelopen, alsof het hun eigen goed reeds was. Zij vergeten hun ongeluk te beklagen dat zij buiten zijn en geen kracht hebben om binnen te komen. En dus raken zij in een krachtige verbeelding dat zij genade gevonden hebben in

Gods ogen. En dus raken zij verder af dan zij ooit geweest zijn.

- e. Anderen staan ervoor en zien er verscheidenen ingaan met een vastberaden hart. Maar zij zien voor de poort vijanden en achter hen zien zij wat zij moeten achterlaten. “Neen, ”zeggen zij, “dat niet; een enge poort doorgaan waar een briesende leeuw voor ligt, en dat met achterlating van vrienden, wereld, en alles wat er in is, dat staat mij niet aan.” Jezus zegt in Lukas 9:62, dat zulken, die de hand aan de ploeg hebben geslagen, en achterom zien naar de wereld, niet bekwaam zijn voor het Koninkrijk Gods. Ja, dat zij hun leven verliezen zullen.

3. In de derde plaats staat echter voor deze poort een weinig volk met een geheel ander gemoed.

Zij zijn besloten om daar liever te sterven dan terug te keren. Zij weten dat terugkeren zeker de dood is. Sommigen van zulken hebben daar al lang gestaan en zij hebben geen licht om die poort te zien en te kennen. Hagar was bij de fontein, maar zij zag ze niet (Gen. 21:19). Haar ogen moesten eerst geopend worden, en toen zag zij die. Ook staan daar anderen. Die zien deze en die ingaan, en hun taal is gelijk die 38-jarige kranke in Bethésda (Joh. 5:57). Namelijk, telkens als ik kom, daalt een ander voor mij neer. Zij zien soms wel heerlijke dingen, maar zeggen: “Och, wat is dat alles als ik er geen deel aan heb; was ik maar binnen!” Ja, zij roepen sterk uit onwaardigheid om kracht van boven om binnengebracht te worden. Hun roepen is zo eenvoudig: “Och Heere, ik kan niet komen. Och, alles is van binnen en buiten tegen mij, en Gij zijt een vrije God. En het is waar, ik ben het onwaardig.” Ziet vrienden, dat is het beste roepen. Dat strijdt en klaagt aan Jezus’ voeten totdat de rechterhand des Allerhoogsten verandert en krachtige daden doet. Wanneer zij dan eens onverwacht, ja tegen hun gedachten door die poort, met een leidsman aan hun hand, bij Goddelijk licht, vervuld met de liefde van God en Christus, binnen raken in dat koningspaleis, dan is het wel: “Had ik ooit zulke weg gedacht. Ik dacht dat het nog eens langs een nare, benauwde en donkere weg zou zijn.” Dan roepen zij uit:

*O, wonder, boven wond’ren groot,
dat ik zo vuil, zo naakt, zo snood
verworpen op den velde,
ben opgevat, enz.*

Uit dit alles ziet u dat het rechte vinden van de poort veronderstelt het rechte zoeken van Hem, zonder met de één of andere tekst weg te lopen. Een rechte zoeker moet de Persoon hebben en met Hem verenigd zijn, of hij heeft geen rust. U ziet dus ook dat dit rechte zoeken veronderstelt, rechte overtuiging dat men waarachtig buiten, ongelukkig en verloren is. Als men dat recht gelooft, dan gaat het zoeken het eerst aan, zoals blijkt in die vrouw die haar penning verloren had. Zij dacht lang: Hij zal hier of ergens nog verborgen liggen; zolang had haar werk geen haast. Maar zij had gezocht en kon de penning niet vinden. Toen riep zij al haar vrienden en geburen tezamen, en toen was zoeken en kermen geen gebrek. Dat is het vrienden! Dan raakt men aan het zoeken, en daarop volgt het vinden.

Zien we nu Jezus’ getuigenis van de zoekers en vindere van deze poort, en van de wandelaars op deze weg, dat Hij zegt *dat er weinigen zijn, die denzelven vinden*.

Dat er weinige vindere zijn, bevestigt de Heere Jezus Zelf. Zie maar Lukas 12:32. Daar zegt de Heere dat het een klein kuddeke is, aan wie het des Vaders welbehagen is het Koninkrijk te geven. En in Jer. 3:14 wordt het als volgt uitgedrukt: Eén uit een stad, en twee uit een geslacht, die te Sion zullen komen. Het is waar dat Jezus zegt in Lukas

13:24 dat velen zullen zoeken in te gaan. Maar daarbij staat: “Zij zullen niet kunnen.” De dwaze maagden zochten ook, maar de Heere zei: “Ik ken u niet”, en de poort werd gesloten. Ook is het waar dat velen, ja alle mensen, ieder op zijn eigen wijze, leven en zaligheid zoeken. Maar wij lezen in het vorige 13e vers, dat de poort en de weg tot het verderf wijd en breed is.

Dat er dus maar weinigen ten leven zullen geraken, blijkt ons overtuigend uit het volgende:

1. Omdat er weinigen in de wereld het licht van het Evangelie hebben. En van hen die het al hebben, zegt Jezus in Matth. 22:14, dat er onder hen vele geroepenen maar slechts weinige uitverkorenen zijn.
2. Omdat zeer weinigen waarlijk gaan neersitten en de kosten overrekenen, zodat de schaal overslaat; de volle keuze van de ziel naar God en Zijn dienst alleen. O vrienden, als dat de weg was om God en de wereld te dienen, ieder op zijn tijd, dan zou daar een grote menigte op gevonden worden. Als dat de weg was, Christus met Belial, en de gerechtigheid met de ongerechtigheid te paren, bij de vromen vroom te zijn en bij de wereld als de wereld, ja was dat de weg, daar zou de menigte op gevonden worden.
3. Omdat er weinigen zijn die de strijd willen aanbinden, die moed en hart hebben om hun leven in hun hand te nemen, door alle tegenslagen en verdrukkingen heen te breken, en dus een poort en een weg vol vijanden aan te doen, om huns levens wil.
4. Omdat er weinigen zich van de grote hoop van de wereld willen afscheiden. Zeer weinigen durven er mensengunst en mensenvrees aan wagen. De grote hoop is op de brede weg ten verderve. En duidelijk staat er: Volgt de menigte niet na. En in Jes. 52:21: “Gaat uit het midden van hen, scheidt u af.” Jezus zegt in Matth. 10:37: “Wie vader of moeder liefheeft boven Mij, is Mijns niet waardig.”
5. Een gevolg hiervan is dat er zeer weinigen zijn die waarlijk zien en geloven dat zij midden in de dood liggen. Vrienden, het praten erover is de zaak zelf niet. O, wie dat ziet en recht gelooft, die ontvalt zijn praat wel. Ledige vaten rammelen meest. En van dat geloven, ja gevoelen, begint eerst het rechte zoeken. Maar hoe weinigen krijgen dit geluk. Van de gehele eerste wereld, kwam alleen Noach met zijn achttal in de ark, en hoe menigeen bleef erbuiten die er zelf aan meegewerkt had.

Is het dus een wonder dat er weinige vindere van deze poort en van deze weg ten leven zijn?

1. Er is maar één enige poort en maar één enige weg, maar wel duizenden bijwegen en bij sporen. Salomo zegt dat er een weg is die iemand recht schijnt, maar die uitloopt in de dood. O, hoe moeilijk is het op een onbekende weg op een heide, waar veel sporen bijeen liggen, het rechte spoor naar zijn doel te vinden. Niemand kan het vinden, tenzij de Heere Jezus, als de overste Leidsman en Wegwijzer Zich aan de ziel openbaart. Hierom bidt David in Ps. 25: “Heere, maak mij Uw wegen bekend, leer mij Uw paden. De Heere is goed en recht, daarom zal Hij de zondaars onderwijzen in den weg, Hij zal den zachtmoedige Zijn weg leren.”
2. Het is zulk een zeldzame weg. De Zoon van God moest Zelf van de hemel afkomen en tot zonde worden gemaakt, een verachte onder de mensen. Ja, ieder moest als de voet aan Hem stoten tot Hij uitgeroeid was. En dat zou de weg zijn. Wie zou die weg ooit vinden? Jezus dankte Zijn Vader dat Hij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen had en het aan de kinderkens geopenbaard had.
3. Tenslotte besluiten wij uit al deze dingen de eeuwige waarheid dat er weinigen zalig worden. Wij lezen van de Godzalige Chrysostomus dat hij in de grote stad Antiochië op de preekstoel tijdens het prediken tot het volk zei: “Hoevelen meent u dat er in onze stad zijn die zalig worden? Het is wel hatelijk wat ik zal zeggen. Ik zal het

echter zeggen: Van zovele duizenden zullen er geen honderd zalig worden. Ja ook van dezen twijfel ik.” De discipelen vroegen Jezus in Lukas 13: Heere, zullen er weinigen zalig worden? En Jezus beantwoordde dit door hen aan te moedigen, zeggende: Strijd ieder voor uzelf maar om in te gaan door de enge poort. En Hij toonde verder wat een zware zaak het is als men hier de genadetijd veracht heeft en straks begint buiten te staan. Daarom vrienden, dient dit om ieder haast te doen maken om getrouw aan licht en plicht en kloppingen van binnen te zijn. “Want”, zegt de Heere, “velen zullen zoeken in te gaan, en zullen niet kunnen.”

TOEPASSING

A. Gaan wij over tot onszelf, dan moeten wij in het algemeen vooraf eerst zeggen:

1. Dat wij allen geboren zijn en allen van nature leven in de ongelukkigste Staat die uitgedrukt kan worden. Namelijk op de wijde en brede weg, waaraan onvermijdelijk het eeuwige verderf vast is. O, had u daar een indruk van; die naar het goeddunken van uw hart leeft. U zou zo menigmaal de klok van de kerk niet tevergeefs horen luiden die u ter behoudenis roept en de middelen zo menigmaal niet verwaarlozen.

2. Dat wij allen van nature daarvan geheel onkundig zijn, ja dodelijk blind. Wij weten het niet, wij willen het ook niet horen of weten; daar is ieder in de natuur afkerig van en vijandig tegen. In het natuurlijke is het anders. Daar bedankt men iemand die hem waarschuwt tegen enig verderf of schade, al was het dat het geringste kind hem zei: “Daar of daar staat uw huis in brand.” Wat maakt dat een aandoening van binnen, wat gevoelt en gelooft men dat gemakkelijk, omdat men vreest voor schade. Maar hier, in een zoveel gewichtiger en groter zaak waar een eeuwige schade van afhangt, is de arme mens blind, doof, ja afkerig om gewaarschuwd en verontrust te worden. O, konden wij eens zien in welk een staat men leeft.

3. Dat al degenen die dit gevaar van zichzelf en van hen voor wie zij liefde hebben, nooit recht gezien en geloofd hebben, op dit ogenblik nog ieder ogenblik in gevaar zijn om door de wijde poort, en langs de brede weg ten verderve te storten. En dat voor eeuwig.

4. Dat echter ieder mens een weg heeft die hem recht toeschijnt, en het laatste van die weg loopt uit in wegen des doods. Dit spruit voort uit de arglistigheden en ongekende verleidingen van het hart en uit hoogmoed. De mens gaat af op zijn eigen oordeel en gedachten, op zijn getuigenis van zijn eigen weg.

5. Dat voor ieder mens die onder het evangelielicht leeft, zaligheid en een geestelijk leven en hierna volmaakt en eeuwig te verkrijgen is, is zeker naar de heilige Schrift. Het is te verkrijgen, hoe donker het er ook bij iemand uitziet. De Heere wacht om genadig te zijn, en dat blijkt op duizenden wijzen. Het is zelfs met menigeen als met die onvruchtbare boom, die opnieuw gemest was. God zegt: “Laat hem nog een jaar staan.”

6. Dat niemand van Adams val af tot dit leven gekomen is of ooit nog komen zal door eigen doen en plichten, door eigen gehoorzaamheid of werken van de wet, hoe schoon zijn gewaande godsvrucht hem in de ogen stralen mag. De wet is door het vlees krachteloos geworden, volgens Rom. 8:3. Daarom zal door de werken der wet geen vlees gerechtvaardigd worden. Daar staat nog een engel met een vlammege lemmer eens zwaards, volgens Gen. 3:24, om de weg naar de boom des levens door wettige gehoorzaamheid te bewaren, opdat hij er dus niet van ete en leve in eeuwigheid. Nu moeten het goddelozen en onmachtigen zijn die ten leven zullen geraken door het doen van een Ander. God is het, Die de goddelozen rechtvaardigt.

7. En tenslotte dat allen die ooit ten leven geraken zullen, vroeg of laat door deze poort Christus moeten ingaan om deze weg te bewandelen. Ieder moet kennis krijgen van de

Heere Jezus. Een kennis die de natuur, onderwijs, studie hoe hoog die gaan mag in letter en bevatting, hem nooit kan geven. Namelijk een kennis van Christus aan zijn hart door openbaring bij zijn eigen licht als de enige poort, zodat Jezus hem dierbaar en noodzakelijk wordt tegen schulden, zonden, vijandschap en onmacht. En dat hij bij de keuze van Christus, alles wat buiten Hem is met zijn hart verzaakt, daarvan afgaat en het varen laat. Dan gaat hij van zichzelf, van zijn eigen gerechtigheid en kracht, van zijn eigenwijsheid en redeneringen, van de wereld en van de zondendienst van ganser harte af en dan zien zijn ogen als een arend op Christus; en naar de belofte van Jes. 32:3 zullen dezulken nooit terugzien.

B. Omzwervende mens, in de donkere staat van de natuur. U, die zich verbeeldt dat u reeds door deze poort Christus ingegaan bent. U, die het beste van uzelf denkt. Laat mij u toch eens overtuigen dat u de poort Christus mis bent.

1. U besluit dat u door die poort gaat, voornamelijk omdat u onder de verkondiging van het Evangelie leeft, waar menigmaal een deur voor Gods volk geopend wordt. En dat past u zich dan maar toe. Als Gods knechten de deur sluiten, dat hoort u niet, dat laat u over uw hoofd gaan. En daarbij, omdat u door de Doop in de Kerk bent ingelijfd en dat achtervolgd hebt met Belijdenis te doen, en het gebruik van het Avondmaal omdat u meent dat de toelating door de opzieners een uitnodiging voor u is. Omdat dit alles bij u gepaard gaat met uiterlijke eerlijkheid en oprechtheid, en wat verder gaat, met verstand en bevattingen van de woorden der waarheid en met soorten van bevindingen. En wat nog hoger gaat, met verkering onder het volk van God, met een smaak in het goede Woord van God.

2. Maar waar blijft de Heere Jezus, Die in al die genoemde dingen invloeiën moet? Want al deze dingen zijn geen poorten en ingangen, buiten Christus. Hoe komt het dat Christus altijd achteraan komt of genoemd wordt? O, wie Christus alleen bij de letter van de belijdenis kent, die kent

Hem niet. Bent u ooit tot Hem als de enige poort gekomen? Wat heeft Hij dan aan u gedaan, toen u tot Hem kwam? Dit zijn geen ongemerkte dingen, die men niet weten zou.

- a. Bent u met uw bergen van schulden, als een veroordeelde misdadiger bij uzelf, tot Christus als die gerichtspoort gekomen? En bent u daar ooit een vrij man geworden? En hebt u daar als een goddeloze een genadig vonnis ontvangen?
- b. Hebt u Christus als uw sterkte en bewaring tegen allerlei vijanden ieder ogenblik nodig? Kunt u Hem niet missen? Moet u gedurig bij en in Hem schuilen? En zucht u daaronder als u dit mist?
- c. Ja, drijft dit geluid, de verkondiging van Gods knechten, u wel ooit naar Christus? Maakt u wel ooit spoed om binnen de poort Christus te geraken om in Hem gevonden te worden? Evenals iemand, hoe dichters hij aan de poort van een stad komt, onder het luiden van de poortklok steeds meer vrees en haast krijgt, steeds meer kommer voor het ophouden van de klok en voor het sluiten, ja voor zijn buiten blijven. Buiten is buiten, al was men voor de poort. Ja, wordt u wel ooit begerig naar Christus als de klok van de kerk luidt? Denkt u wel ooit: dat is mij een roepende stem naar Christus? O, de verdoemden hebben ze niet.
- d. En tenslotte, heeft Jezus Zich ooit voor uw ziel als die poort geopend? En werd Hij u als die enige Naam onder de hemel om er door in te gaan en zalig te worden, ooit bekend en aan uw ziel dierbaar? Ja, weet u wat het is dat Hij Zijn sleutel gebruikte? De heerschappij is op Zijn schouder en men noemt Zijn Naam wonderlijk. Welke wonderlijke daden heeft Hij aan u gedaan? Wat weet u van aanbieden, van getrokken te worden en van te lopen?

Mensen, wat denkt u van uw weg waarop u wandelt? U méént dat u op de weg bent die ten leven leidt, al bent u er door Christus niet opgekomen. En menigeen besluit dit hieruit:

1. Omdat hij van een ijdel, werelds en goddeloos gedrag is gekomen tot de geheel andere levenswijze. Nu is de man zedig, kerks, ja de vromen toegegaan. Dat is wel degelijk een zichtbare omkering. Zo iemand is wel ergens af en ergens toegebracht, maar het is Christus niet.
2. Omdat hij een vijand is van onkunde en onwetendheid. Hij veroordeelt dat in anderen. Hij weet dat hij thans meer kennis heeft. Hij zegt ook: "O, wat is dat naar om onwetend te zijn." Hij zegt ook dat menigeen verloren gaat omdat hij geen kennis heeft. En daar zit de arme mens op. En naar zijn oordeel en begrip is zijn weg zo recht dat hij niet vreest voor het einde daarvan.
3. Maar bij dit alles: Waar is Christus? Wat zal van uw weg worden? Mocht u het geloven dat die paden de hel vasthouden. U hebt Jezus niet nodig. Zie eens of u het zonder Jezus op uw weg niet goed stellen kunt. Als u rechtuit zou spreken dan zou u zeggen: Al die zwaarhoofdigheid en dat licht des Geestes, dat Christus aan zijn hand als een wegwijzer te moeten hebben en zo arm en ellendig, zich steeds vloekwaardiger voor God te gedragen en op zijn beste werken het doodvonnis met zijn hart te schrijven, het zijn maar woorden en zaken zonder betekenis. Dus u bent een vijand van Christus. En als u daar blijft, als God u niet bekeert, waarvan u nu nog ver af bent, zult u in uw zonden sterven en dit leven eeuwig missen. O, u waagt veel. Van Lodensteyn zegt *dat zulke stand zijn tienduizenden verslagen heeft*. En daarom mogen en moeten wij uit liefde van de naaste elkaar waarschuwen hetgeen een dichter zegt:

*O, raakt de deur eens toe,
zij blijft in 't slot, al schreeuwt g' uzelfen moe.
Eer dan de poorte sluit,
strijdt, ziel, om in te gaan, terwijl de poortklok luidt.*

Vrienden, die er begerig naar gemaakt bent.

1. Rust niet in zulke dingen, nog in veel hogere dingen, rust niet buiten Christus.
2. Verzoek de Heere Jezus dat Hij Zijn hand aan u houde, tot u ook binnengebracht en met Hem verenigd bent.
3. Grijp moed op de eeuwigheid die er in Gods deugden is, en hierop dat de Vader Zijn Zoon tot zulk een poort en weg gemaakt en gelegd heeft, en als een brug over die oneindige kloof tussen God en uw ziel.
4. Tenslotte, staat u als voor de poort, neem toch uw tijd waar. Het zijn nu de vindenstijden. Soms gaat de poort eens open, en dan wordt zij weer gesloten. Als u deze en die ziet ingaan, laat dit u moed bijzetten en doen roepen: "O, ik móet, maar ik kan niet." Zeg met David in Ps. 31:16: "Mijn tijden zijn in Uw hand." Ja, zoek maar uit de laagte als een alles verbeurd hebbende, arme bedelaar aan de dorpel van deze poort te blijven wachten met klagen en kermen tot het de Koning behaagt de deur van uw gevangenis en van uw hart te ontsluiten en u deze poort te openen, zodat u met al het rechtvaardig volk ingaat dat de getrouwigheden bewaart.

C. Kinderen van God: het was uw wijsheid en uw beleid niet, het was uw goede geschiktheid en uw goede wil niet dat u reeds ingegaan bent door de poort Christus, in die onbekende stad waarin u zich thans bevindt, waarvan volgens Ps. 87:3 heerlijke dingen gesproken worden. De grote Koning heeft u doen naderen om bij Hem te wonen. U bent op de weg die ten leven leidt door Christus gekomen, en hebt plaatsgenomen in Gods huis onder de zonen en dochteren. Nu kan noch zal de bovenstad u missen. Het ga

hoe het gaat, want Christus is uw poort op de weg. Hij is uw weg Zelf, ja Hij staat ook in voor het einde. Door Hem zult u ook ingaan in het leven der heerlijkheid. Amen.

C. Kinderen van God, omdat nu al deze dingen zo zijn, en zo vast zijn, o hoedanigen behoorden wij te zijn in heilige wandel en Godzaligheid.

1. Wat moest dit steeds boven liggen: Wij hebben hier geen blijvende stad, maar wij zoeken de toekomstige. Wij zijn hier vreemdelingen en gasten. Reizigers laten zich onderweg niet ophouden, zij zien wel wat er te zien is, maar zij maken zich daaraan niet vast, want zij hebben een thuiskomen in het oog. O, wat is het er menigmaal ver af door de verleiding van de wereld en de zonde.

2. Ja, wat moesten zich hier de harten reeds naar boven verheffen! De bruid zegt in Hoogl. 7:5: "De Koning is als gebonden op de galerijen." Wel vrienden, uw voeten zijn staande binnen die muren van dat Jeruzalem, vindt u daar geen alleraangenaamste galerijen? O, als u gestaltelijk wat meer van dat verlustigen in de Heere had, zou u wel meer krijgen, ja zou u zien dat de Koning Zichzelf bond, als het ware, op die galerijen van verlustigende overdenkingen of bepeinzingen, en verheffingen Zijns volks.

3. Houdt u toch dicht bij de poort Christus. Daar is bewaring, gedurige vergeving en vrijpraak van scheidingsmakende zonden. Daar zullen al de ingestelde genademiddelen u als een ruime poort worden. Daar hebt u ook alleen opening te wachten in deze donkere tijden over Nederland, om recht aan het werk te geraken en om door Christus het land behoudenis aan te brengen.

4. Och, dat al Gods kinderen op deze weg als een enig man verenigd mochten wandelen. Dat zij enerlei hart, enerlei zin en gevoel op hun hart voor God droegen. Wie weet, hoe haast de rechterhand des Allerhoogsten zou veranderen en krachtige daden doen.

Ja tenslotte, volk des Heeren, aan het einde van die weg zal de Heere Jezus van rondom u een heerlijke en ruime poort zijn in de stad der heerlijkheid. U kunt dit uit het zinnebeeld afleiden van Openb. 21:21. Het Jeruzalem, uit de hemel nedergedaald, had twaalf poorten, elke poort van een parel. Jezus is die Parel van grote waarde. Hij zal uw heerlijkheid en nieuwe ruime ingang Zelf zijn. O, vrienden, bewaar toch uw macht, uw recht aan die boom des levens, door het dicht bij Hem te houden in een evangelische gehoorzaamheid. De wereld mag zeggen dat u laag van geest bent, maar de getuigenis Gods is meerder dan die van de wereld. En dat is wat anders.

Wat is er hoger geest dan dat men tronen, kronen en wereldliefde met de voet kan schoppen, en dat bij dingen die men niet ziet? O, dat doen geen lage geesten. Die dat doen, daarin werkt de allerhoogste Geest, de derde Getuige in de hemel, de Heilige Geest krachtig. Wel, houdt dan maar uw eigen loop in het nauwe pad. Mochten wij als een enig man verenigd staan en werken. Wie zal zeggen welke verandering of hervorming de grote God door Zijn oordelen door pest of door het zwaard, in ons Nederland zal maken? Dat dit u ook opwekke om sterk om de Heilige Geest, onder de oordelen te roepen. Wie nu het rechtste en het meeste werk voor de Heere hebben zullen dan het gemoedigst zijn. Dat is een waarheid eeuwig en altijd. De Heere lere het ons door Zijn Geest, en leide ons steeds in de weg des verstands. Amen.

20. De hoorders en daders des woords onderscheiden

Een verhandeling ter voorbereiding voor de Biddag

Een iegelijk dan, die deze Mijn woorden hoort en dezelve doet...

En een iegelijk, die deze Mijn woorden hoort en dezelve niet doet ...

(Matth. 7:24a en 26a)

Matthéüs, ook wel Levi genoemd, de zoon van Alféüs, was door de Heere Jezus inwendig geroepen, volgens Markus 2:14, en van een goddeloze een heilige, ja van een tollenaar een apostel en evangelist gemaakt (Matth. 10:3). Hij heeft dit Evangelie geschreven als een oog en oorgetuige van alles. De juiste tijd van zijn schrijven, en ook hoe het met hem gegaan is na Christus' hemelvaart, is onzeker. De kerkelijke geschiedschrijvers zeggen er wel iets van, maar die zijn pas drie of vierhonderd jaren daarna begonnen te schrijven, en hebben vele bijzonderheden van geruchten moeten overnemen.

De evangelist schrijft in zijn gehele boek alleen van de Heere Jezus Christus, als zijnde zijn hart, mond en pen daarvan vol. Zoals:

1. Van Zijn persoon en Zijn komst in de wereld (hoofdstuk 1).
2. Van Zijn leven en openbare bediening (hoofdstuk 2-25).
3. En tenslotte van Zijn uitgang uit deze wereld, namelijk van het schrikkelijke verraad van Hem, van Zijn daaropvolgend lijden, dood, opstanding, en van de bevelen die Hij aan Zijn discipelen gaf voor Zijn vertrek van de aarde (hoofdstuk 26-28).

Aangaande Jezus' leven en openbare bediening, daarin handelt de evangelist:

1. Van Jezus' leven vóór Zijn openbare bediening, van Zijn vlucht naar Egypte, van Zijn Doop, en van de aanvallen van de duivel op Hem (hoofdstuk 2:1 tot 4:10).
2. Van Jezus' openlijke bediening zelf, van hoofdstuk 4:17 tot hoofdstuk 25 ingesloten. Dit doet de evangelist als volgt:

a. Eerst spreekt hij van het aanvaarden van de bediening in hoofdstuk 4:17, zeggende: "Van toen aan heeft Jezus begonnen te prediken en te zeggen: Bekeert u, want het Koninkrijk der hemelen is nabijgekomen." Daartoe heeft de Heere ook Zijn discipelen geroepen en uitgezonden.

b. En dan spreekt de evangelist van de uitvoering van Zijn bediening, van hoofdstuk 4:18 tot hoofdstuk 25 ingesloten. En wel van Zijn openbare leerredenen, van zijn redewisselingen, Zijn gelijkenissen met hun uitleggingen, en van Zijn vele grote wonderwerken.

Matthéüs beschrijft Jezus' eerste openbare leerrede (van hoofdstuk 5:1 tot hoofdstuk 7 ingesloten). En wel:

1. Dat hij de gelegenheid aanwijst tot deze prediking (hoofdstuk 5:1 en 2).
2. Dat hij de prediking zelf voorstelt, van hoofdstuk 5:3 tot hoofdstuk 7:27 ingesloten.
3. En dat hij tenslotte over de uitwerking van die prediking spreekt, zodat er ontzetting kwam onder de schare (vers 28 en 29).

Aangaande de leerrede van de Heere Jezus, daarin vinden wij:

1. Een uitlokkende inleiding, van rondom zaligheid, en wie zulke mensen zijn. Zeer

gedienstig tot opscherping van de aandacht van de toehoorders, omdat alle mensen wel willen zalig worden, ieder echter op zijn eigen wijze (hoofdstuk 5:316).

2. De verklaring van de zaken, vervuld met toepasselijke redenen; dit was Jezus' wijze van doen (hoofdstuk 5:17 tot hoofdstuk 7:23).
3. Dan een krachtige vermaning en waarschuwing van Jezus, bij wijze van bijzondere toepassing op ieder mens, hoofd voor hoofd, zeggende: "Een iegelijk dan, die deze Mijn woorden hoort en dezelve doet..." (vers 24-27). Mocht ieder van ons zichzelf onder de behandeling kunnen zien en onderscheiden. Vrienden, het worden zeer donkere dagen. Ieder van ons mag wel navragen hoe hij al zijn dagen gehoord heeft, welk huis van hoop op zaligheid hij gebouwd heeft, en waarop hij het gegrond heeft.

In de woorden van vers 24 tot 27 vinden wij twee hoofddelen:

1. Tweeërlei soort van mensen tegenover elkaar gesteld, van wie de Heere Jezus spreekt in de eerste gedeelten van vers 24 en 26: Een iegelijk dan, die deze Mijn woorden hoort en dezelve doet... En een iegelijk, die deze Mijn woorden hoort en dezelve niet doet...
2. Tweeërlei getuigenis van Christus' werk aangaande hen en hun verschillend werk, in een zeer gepaste gelijkenis voorgesteld in vers 24b, 25, 26b en 27.

Wij zullen nu alleen het eerste verhandelen, en daarmee slaan wij het oog:

- I. Op enerlei benaming van Christus. Hij noemt ze beiden: *die deze Mijn woorden hoort*.
- II. Op het grote verschil dat Jezus maakt in die twee soorten mensen. Jezus spreekt van *hoorders die Zijn woorden doen, en die ze niet doen*.
- III. Op de bepaling van de zaken tot alle mensen, hoofd voor hoofd. *Een iegelijk dan*.

I. Op enerlei benaming van Christus. Hij noemt ze beiden: *die deze Mijn woorden hoort*.

Jezus zegt dus: *Deze Mijn woorden*. Hierdoor kunnen wij eenvoudig verstaan de inhoud van deze genoemde leerrede. Namelijk:

1. Die woorden van zaligheid, en de kentekenen van degenen die zalig zullen worden (hoofdstuk 5:316).
2. De woorden van de wet die Jezus eraan vastmaakt tegen de wetbestrijders, als hij aanwijst dat niemand zalig zal worden die in zijn beoefening één van de minste geboden verwerpt, en met opzet dit aan anderen leert (vers 17-48).

In hoofdstuk 6 spreekt hij over het rechte aalmoezen geven (vers 14), het rechte bidden (vers 515) en het rechte vasten (vers 1618). En tenslotte over het oprechte toebetrouwen van al zijn zaken aan de Heere, met een waarschuwing tegen die dingen die daarin zo schadelijk zijn (vers 1934).

In hoofdstuk 7 spreekt de Heere Jezus woorden van besturing, zoals:

1. Hoe te verkeren aangaande zijn naaste. Namelijk om zijn naaste niet lichtvaardig te oordelen, maar de wet van wedervergeving, zoals ook de plagen van zijn eigen hart in het oog te houden (vers 15). Ook zeer voorzichtig te zijn in het aanspreken van zijn goddeloze of spottende naaste, teneinde men niet meer zonden verwekken zal (vers 6).
2. Hoe te verkeren aangaande de Heere, om zaken van de Heere te verkrijgen, namelijk in geloof als een kind tot zijn vader te gaan (vers 712).
3. Hoe men zich best wachten zal voor de verleiding van de valse leraars. Namelijk niet beter dan door te vluchten naar, en in te gaan door de enge poort Christus. Daar is men eerst recht bewaard (vers 1320).

Vervolgens zien we de woorden van aandrang van deze zaken, door de Heere Jezus gesproken:

1. Hij spreekt over de zaligheid, die alleen aan de beoefening van deze zaken vast is. Hij zegt in vers 21: “Niet een iegelijk, die tot Mij zegt: Heere, Heere! Zal ingaan in het Koninkrijk der hemelen, maar die daar doet den wil mijns Vaders, Die in de hemelen is.”
2. Hij spreekt ook over het bedrogen uitkomen en missen, dat de grote menigte op het einde zal ondervinden (vers 22 en 23). Wij lezen daar: “Velen zullen te dien dage tot Mij zeggen: Heere, Heere! Hebben wij niet in Uw Naam geprofeteerd en in Uw Naam duivelen uitgeworpen en in Uw Naam vele krachten gedaan? En dan zal Ik hun openlijk aanzeggen: Ik heb u nooit gekend; gaat weg van Mij, gij, die de ongerechtigheid werkt!”
3. En tenslotte slaan wij gade het horen van deze woorden. Jezus zegt: “*Die deze Mijn woorden hoort.*” Het is opmerkelijk dat het goede horen, vers 24, en het kwade horen, vers 26, beide door de , Heere Jezus met dezelfde benaming “horen” genoemd wordt.

Hierin staat ons te letten:

1. Op de personen. Versta door de slechtste hoorders geen openbare goddelozen en vijanden van Gods volk en zaken, ook geen geheel afkerige mensen, maar voornamelijk uitwendig godsdienstige mensen, algemene belijders, waaronder zelfs vijanden van grove zonden. Zoals Jezus in het vorige niet spreekt van de allergoddelooste en zorgelooste mensen, maar van een geheel ander volk, namelijk die mede “Heere Heere” roepen, en op hun eigen manier in Jezus’ Naam prediken en vele krachten doen, en die dus ook lust hebben tot het horen (zoals de Joden in Jes. 58:2).
2. Ten tweede zien we het grote verschil dat er is tussen het horen in vers 24 en het horen in vers 26. Laat ons daarom dit verschil eens nagaan en ons horen hieraan toetsen.
  - a. Het niet recht horen is een werk van de natuur, dat voortkomt uit de gewoonte en wijze van een land, uit een nette opvoeding, of uit vermaak in gaven zoals Ezechiëls toehoorders. Hij was een die wel speelt (Ezech. 33:32). Of uit een ontwaakt geweten, alleen uit vrees voor straf, voor hel en verdoemenis. Dit alles is een werk dat in het horen eindigt. Men is met bloot horen voldaan en rust er in. Hoe meer men hoort, hoe lichter het pak wordt. Daarom gaat hij ernstig ter kerk en zoekt de beste middelen. Hij merkt daarbij niet dat hij niet meer is dan anderen die daartoe géén lust hebben. En dus bouwt hij daarop en zal daarmee bedrogen uitkomen, want het is niet anders dan een dood en blind horen. Hij is zover van zichzelf, van zijn hart en zijn nood af, dat hij niets hoort wat zijn stand raakt en tot zijn vrede met God langs de weg van verzoening in Christus dient. Hij is er daarom ver vandaan om met het hart gelovig te horen.
  - b. Maar het rechte horen is een werk van de Geest van Christus. Het sluit in geloof en gehoorzaamheid. Dit horen is een gehoorzamen, vloeiende uit gelovig komen tot Christus. Dit is een zeer begerig horen, voortspruitend uit rechte ontdekking en overtuiging van de Geest van Christus, van zijn verloren zijn in zichzelf, naar de belofte in Joh. 16:8, dat de Geest overtuigen zou van zonde, gerechtigheid en oordeel. Namelijk zo, dat de laatste reden voor zijn valse hoop hem ten enenmale ontvalt. O, dan wordt een mens eerst recht overtuigd van gerechtigheid, namelijk van de rechtvaardigheid van God, van de wegwerpelijke van zijn gerechtigheid, en van de noodzakelijkheid van de gerechtigheid van de Middelaar. Ja, dan wordt zulk een eerst recht overtuigd van oordeel, namelijk dan gelooft hij eerst recht het woord van de bedreiging: ten dage als gij daarvan eet, zult gij de dood sterven, gewisselijk

sterven; Hebr.: *stervende sterven*. Hieruit vloeit nu dat zulk een zijn heil van elders, namelijk van de God van Israël begint te zoeken. Hij weet dat de Heere de dwaasheid der prediking als het middel ingesteld heeft, en wordt zeer begerig en zucht: “Misschien, wie weet, God mocht Zich wenden, daar onder neerkomen en de kracht van Zijn Geest bij Zijn eigen instelling paren.” Zo iemand gaat met zuchtingen naar boven onder dat Woord neerzitten. Zulk een is dicht bij zijn ellende, anders is er geen recht horen. De oren van zo iemand zijn gewekt. Hij hoort met zijn hart en heeft geen rust buiten Christus. Wat hij ook hebben mag, het middel ter behoudenis, om met God verzoend te worden, moet hij hebben. Zulk een is ook dicht bij zijn onmacht. Goed te doen is niet bij hem; hij vindt het niet. En daaruit ziet hij dat hij eerst in Christus moet staan, zal hij ooit in Hem vruchten dragen. O, dat vruchten dragen, dat gehoorzamen, dat voor God leven is de hartenlust van zo iemand. En om daartoe te komen, zoekt hij de Heere Jezus, de gemeenschap aan en de vereniging met Hem door het geloof, volgens Joh. 15: Die hier oren heeft om te horen, die hore.

Zien we nu de tweede hoofdzaak:

II. Het grote verschil dat Jezus maakt in die twee soorten van mensen. Jezus spreekt van *hoorders die Zijn woorden doen, en die ze niet doen*.

A. Zien we eerst wat door het doen van Jezus' woorden verstaan moet worden, namelijk het drukt eenvoudig uit de beoefening van het gehele christendom, van de leerstukken der zaligheid. En dus verschilt het oneindig van het algemene werk en van de schijndaden die er in de Kerk zijn.

1. Dit doen van Jezus' woorden veronderstelt dat een ziel Christus als het einde der wet, waarin zij zich doodgewerkt heeft, en als het einde van al haar zoeken gevonden heeft. En dat zij zich voor tijd en eeuwigheid op Hem geworpen en verlaten heeft. En dat zij dus in Jezus' gemeenschap een nieuwe natuur ontvangen heeft, een vanzelfsheid ten goede om voor God te leven en Zijn beeld meer gelijkvormig te worden.

2. Dit doen van Jezus' woorden sluit in om afgedreven te worden van alle eigen gerechtigheid en kracht, te staan in Christus' kracht, en met een voornemen des harten niet anders te verrichten dan wat Gode behaaglijk is. En dus met de kracht van Jezus' woorden in het hart, naar buiten door daden uit te drukken, tot de ziel de volle zaligheid verkrijgt waar het volmaakte doen alleen zal plaatsvinden. Dit wordt genoemd in Jak. 1:22: “Zijt daders des Woords en niet alleen hoorders, uzelfen met valse overleggingen bedriegende.”

Zien we nu waarom de beoefening van het christendom en van de leerstukken der zaligheid *een doen* genoemd worden.

1. Niet omdat het doen van een christen de grond zou zijn van zijn zaligheid. O neen! Daarin ligt geen gewicht. Het is wel waar dat de zaligheid zowel na als voor de val door doen verkregen wordt: de hemel moet toch verdiend worden. Maar dit is ook waar, dat na de val de zaligheid alleen verkregen wordt door het doen van een Ander, aan Wiens Persoon men gemeenschap moet hebben zal Zijn volmaakte doen op onze rekening komen en zal men zalig worden. Die andere deur is nu voor eeuwig dicht, volgens Rom. 8:2. Door de wet in eigen persoon te volbrengen, zal geen vlees meer gerechtvaardigd worden. Daar staat nog een engel met een vlammege lemmer eens zwaards voor de weg naar de boom des levens, om het leven door zijn doen te verkrijgen. Dat is die oude godsdienst waarin ieder mens geboren wordt, waarvan hij veranderen moet. Maar hoe zwaar valt het van godsdienst te veranderen, waarin ouders en voorouders geweest zijn en waarin velen gestorven zijn.

2. Dit wordt een doen genoemd omdat de beoefening van Christus' woorden een vrucht

is van de nauwe geloofsvereniging met Christus. Iemand die met Christus verenigd is, diens werk blijft niet bij bevatten alleen, niet bij praten. Hij is wel eens zeer voorzichtig in het bespreken van zaken die hij meent niet bij ondervinding te kennen. De zaken van de woorden zijn in zijn hart overgedrukt, en in meerdere of mindere mate wordt hij naar Gods en Jezus' woorden veranderd. En dus doet hij Jezus' woorden:

- a. Als hij teer voor God leeft en als hij zijn licht door zijn wandel, ja zonder woorden laat schijnen (Matth. 5:16).
- b. Als hij een arme van geest in beoefening is. Iemand die tot alles wat hij doet, wind van boven gestaltelijk nodig heeft. Hij drukt daarmee uit dat hij een afhankelijk mens is. Dan doet hij Jezus woorden; anders verblijdt hij zich in zijn eigen gaven en kracht.
- c. Als hij zijn boosheid van binnen meer in de grond leert kennen en de schuilhoeken van zijn ondoorgrondelijk hart hem hoe langer hoe meer ontdekt worden, zodat hij lager en nederiger wordt voor God en de zonde hem ondragelijker wordt.
- d. Als hij zijn onmacht recht gevoelt, zodat hij Jezus hoe langer hoe minder missen kan. Dan heeft hij Jezus tot alles nodig, zowel in tijdelijke als in geestelijke zaken. Tot verrichting van al zijn plichten, tot doding van zijn zonden en tot oprechtheid om staande te kunnen blijven in de strijd tegen de zonde en tegen de verzoeking en tot voortzetting van de heiligmaking. Hij gevoelt dat goede woord, Joh. 15:5: "Zonder Mij kunt gij niets doen." Dat zijn de rechte geestdrijvers, zonder Wiens leidingen niemand Jezus toekomt.
- e. Tenslotte ook, als Gods wil, weg en welbehagen zijn rust, ja zijn wil, weg en welbehagen wordt. Hoe meer een ziel vordert in het stuk van zelfverloochening, hoe meer de zaken van de woorden in zijn ziel worden overgedrukt. Dan doet hij Jezus' woorden, als hij niet tevreden is met de waarheid, maar met het doen van de waarheid. Dan wil hij wel tot het licht komen waarvoor menigeen zo schuw is, opdat zijn werken openbaar worden dat zij in God gedaan zijn.

B. Zien we nu degenen die Zijn woorden niet doen.

Jezus beschrijft de hoorders die Zijn woorden niet doen in vers 26a: *die deze Mijn woorden hoort, en dezelfde niet doet.*

Dit drukt niet uit dat een mens in het zedelijke, zowel als in het natuurlijke, geen tweede oorzaak of geen oorzaak van zijn zedelijke daden zou zijn; alsof hij in het zedelijke en geestelijke een stok of een blok zou zijn. Het is een eeuwige waarheid dat ieder mens werkt vanuit de stand waarin hij is. Staat hij in Christus, dan werkt hij ook uit Hem en brengt hij Gode vruchten voort. Maar staat hij in zichzelf, onder de banden van het verbroken werkverbond, dan werkt hij ook daaruit en kent hij geen andere kracht dan zijn eigen kracht. Hij kent geen geestelijke armoede of onmacht als zijn eigen verdoemelijk kwaad.

Dit *niet doen* van Jezus' woorden drukt de rampzalige natuurstaat van een mens uit; dat hij niet met Christus verenigd is en daarom niet doet wat de Heere welgevallig is. Integendeel, dat hij een vijand van het doen van Jezus' woorden is. Daarom heeft hij geen genade, omdat het doen van Jezus' woorden de proef is op de grote som.

Laten we eens met een enkel woord zien hoe een natuurlijk mens werkt, wat hij doet, en waaruit zijn doen en werken voortvloeien.

1. Ieder natuurlijk mens heeft een trek, niet naar zijn verderf maar naar zijn welzijn, vrede en zaligheid. Voor zover hij iets gelooft van een onsterfelijke ziel die voor een eeuwigheid is geschapen, in zoverre is hij op zijn manier ook verlangend om eeuwig wel te zijn. Door zijn geestelijke blindheid en vijandschap tegen het werken van de weg

van God, werkt hij zijn zaligheid naar zijn eigen gedachten, en meent dat hij de rechte weg der zaligheid bewandelt. Die weg schijnt hem recht, hoewel die weg rondom uitloopt in wegen die in de dood eindigen. Die mens grijpt alles aan wat maar rust in zijn gemoed veroorzaakt, zonder te onderzoeken of zijn rust een goede of een valse grond heeft. En dus houdt hij zaken voor bewijzen van genade die dat waarlijk niet zijn. En daarop gaat die arme mens dan zitten, en hij verderft zich voor eeuwig. Het hart van ieder natuurlijk mens wil liever sterven, dan waarlijk en geheel ontdekt worden. Liever met wat stro in de hand te verdrinken, dan los te laten. Ja, liever met al zijn spinsel voor eeuwig een lange, donkere eeuwigheid ingaan, dan aan deze zijde van de eeuwigheid met zijn werken tot het licht te komen, teneinde het openbaar worde. En dus haat hij het licht, omdat zijn werken boos zijn, en hij is bekommerd dat de valsheid van zijn werk openbaar wordt en hem ontvallen zal.

2. Zie eens wat hij echter begint te doen. Hij heeft een benauwd geweten en doet alles om in de hemel te komen, door alles met kracht te verbeteren zodat hij naar buiten sierlijk wordt.

Hij kan zover komen door algemeen verstandelijk licht en gaven in de Bijbel en in de bevindingen van Gods volk, dat hij alles kan nadoen wat Gods volk geestelijk en bij het licht van de Heilige Geest verricht. Hij kan een soort van vernedering als Achab hebben, een soort van geloof en hoop beoefenen, een soort van vertrouwen op God. Zie dit maar in 1 Kor. 13:13 en Hebr. 6:46. Deze dingen zullen in het vervolg onder de zandgronden aan de orde komen, en daarom scheiden wij er nu vanaf.

3. Zien we nu nog waaruit het doen van zulk een en al dit werk voortvloeit, namelijk het kan zijn:

- a. Een vrucht van de natuur. Iemand kan van nature een stille bedaardheid in alle zaken hebben: niet te verblijd, niet uitgelaten en ook niet te bedroefd. Als iemand daarbij een fraai oordeel en verstand in de waarheden van Gods Woord heeft en het zijn lust is om meer en dieper in de geestelijkheid daarvan in te dringen, ja als hij ijveriger werkt om zalig te worden, met de letter van het Evangelie in zijn hersenen, is het dan een wonder, vrienden, dat zulk een dit werk zeer hoog en wel voor een hemels werk acht. Dat menige vrome in de grond zo blind is dat hij dit zeer hoog acht, ja als een grote trap in de heiligmaking aanmerkt waartoe zo iemand gevorderd is? Maar die arme ziel gaat met al haar doen verloren, als zij niet meer krijgt.
- b. Het kan ook een vrucht zijn van de opvoeding van de ouders of van het onderwijs in de jeugd. Hoe menigeen is alleen daardoor zeer burgerlijk in zijn wandel. Dit is mede een gevolg van de prediking van het Woord, en het is een zegen als het ook zulk een gevolg heeft. Maar ongelukkig de mens die met dit gevolg van het Woord in zichzelf voldaan is. Die arme mens gaat ermee verloren.
- c. Het kan ook een vrucht zijn van hoogmoed en zondige eigenliefde. Menigeen die geen achting in de wereld krijgen kan, zoekt en krijgt die daardoor bij Gods volk. Maar hoever hij ook komt, het beginsel waaruit hij werkt is verrot, omdat de hoogmoed en zondige eigenliefde gevoed worden door iets dat van binnen onverzadigbaar roept: geeft, geeft! Wij weten niet hoeveel wind dit in de zeilen kan veroorzaken en waartoe het een mens kan brengen, maar hij zal waarlijk met al zijn doen zinken.
- d. Tenslotte kan het een vrucht zijn van een ontwaakt geweten. De vrees voor straf kan veroorzaken dat men veel werk en plichten doet, en die plichten kunnen veel rust in het gemoed veroorzaken omdat men blind is. Dit ligt op de grond van het hart van zulk een, dat hij meent de straf te ontgaan door deze verandering in zijn levenswijze. Zie eens wat een farizeeër deed in Lukas 18. Ja, wie komt thans zover als deze man? En toch was zijn gerechtigheid te smal en het deksel te kort, het kon hem niet

dekken. Daarom zegt Jezus: ‘tenzij uw gerechtigheid overvloediger zij dan der schriftgeleerden en der farizeeën, gij zult geenszins in het koninkrijk der hemelen ingaan’ (Matth. 5:20). Ja, al de wegen van God en de middelen laten op zulke harten niet anders na dan dat ze steeds dieper in het eigen doen en in de eigen plichten worden gedreven. Maar zij veroorzaken daar geen ontdekking, geen ware hartsverandering of vruchtbaarheid. Hij is en blijft de dorre heide gelijk, zoals wij lezen in Jer.17, die het goede niet gevoelt en die blijft in het dorre.

Staat ons nu te letten, waarom al hetgeen een natuurlijk mens verricht, hier een “niet doen” genoemd wordt:

1. Omdat niemand een daad recht kan verrichten, dan alleen in de vereniging en dus in de kracht van Christus en door de hulp van Zijn Geest. En daarin staat hij niet! Daarom is al zijn doen vruchteloos. Het is geen vrucht van de vereniging met Christus, en dan heeft God er geen welgevallen in. Dat blijkt ook hieruit dat hij, hoe achterdochtig hij in zijn oordeel soms is als hij met kracht en licht van een heerlijker werk hoort spreken, toch nooit in de grond van zijn hart zo bekommerd wordt dat zijn werk hem ontvalt. Dan zou hij een oprechte geweest zijn! Maar nu zit hij vast op zijn doen en op schijnvruchten. En wat zijn mond ook spreken mag, het is zijn gerechtigheid voor God; het is de grond van zijn hoop op zaligheid, en als gevolg hiervan is het een niet-doen van Jezus’ woorden. Een oprechte wordt aan zijn eigen gerechtigheid en eigen kracht ontdekt. Die wordt in zijn ogen als een vuil en maanstondig kleed dat hij werpt voor de mollen en vleermuizen. Al heeft hij er vroeger nog zoveel liefde voor gehad, hij wil ontkleed worden om door Jezus bekleed te worden. Hierom is het dat de Heere Jezus in Joh. 15 spreekt van een soort van vruchten dragen, maar niet uit Hem.

2. Omdat een Gode behaaglijk doen geestelijk en levendig is en met liefde geschiedt. Maar hij is vleeselijk, liefdeloos, koud en dood, dood in zijn verstand. Hij vat niets van de geestelijkheid van Gods wet en van Jezus’ woorden. Hoe kan hij iets doen wat hij niet begrijpt? Hij begrijpt niet de dingen die des Geestes Gods zijn, zij zijn hem een dwaasheid; hij kan ze niet verstaan omdat ze geestelijk moeten onderscheiden worden. Ja, hij is dood in zijn wil. En nog erger: hij is gekant tegen het rechte doen, hij is enkel vijandschap tegen de heiligheid. En daarom is het een “niet doen” van Jezus’ woorden.

3. Omdat hij niets doet van de inhoud van Jezus’ woorden, wat hij anders ook doen mag. Al de woorden van Jezus behelzen Jezus’ zorg over de gronden van die man waarop hij naar de eeuwigheid gaat, maar hij slaat dat alles in de wind. En dus haat hij Jezus en heeft hij de dood lief. Hierom vermaant de Heere zo nadrukkelijk in Matth. 23:2: “Doet naar de woorden dergenen, die op den stoel van Mozes zijn gezeten, en niet naar hun werken, want zij zeggen het en doen het niet.” Ja, op zijn best is het een weten van Jezus’ woorden of van de wil des Heeren, een bevatten en een praten van doen tot anderen en dat met vele gaven, maar het doen zelf ontbreekt.

4. Omdat hij alles uit het verbroken werkverbond doet, en wel zo alsof hij niet gevallen was. En dat rekent de Heere niet voor doen, omdat het niet anders is dan een blijk van de trotse natuur van de mens na de val, waarvan de Heere walgt. Ja, omdat al dit doen een verrot werk is. Het beginsel waaruit, de kracht waardoor, het voorwerp waarvoor, en het einde waartoe hij alles verricht, zijn geheel verrot zodat hij niets gelovig doet, namelijk door Christus’ sterkte en door de hulp van Zijn Geest. Hij kan de tekst wel opzeggen van Joh. 15:5: “Zonder mij kunt gij niets doen”, maar hij weet bevindelijk niet wat het is. Niets doet hij voor de Heere; alles doet hij voor zichzelf. Hij is het voorwerp van zijn eigen doen en behaagt daarin zichzelf. Hij doet niets tot dat hoge einde om God te verhogen uit gevoel van de betamelijkheid, dat hij met alles wat hij is en heeft, voor God is en leeft. Integendeel, zijn doen is een toebrengen aan de

Almachtige, en daarop volgen zijn hoop en verwachting op zaligheid. En dus eist hij met de Joden strengelijk zijn arbeid (Jes. 58:3). Of hij het zegt en of hij zwijgt, maar dat ligt van binnen bij hem. Ja, al spreekt hij het met zijn oordeel nog zo tegen en al noemt hij het rooms, maar zijn doen is om de straf te boeten en de hemel te verdienen. Want de arme mens kent Christus niet. Hij weet niet wat het in waarheid is Hem aan te nemen en daardoor van hart en staat veranderd te worden, zodat zijn bevattingen, ja, de woorden van Jezus in hem worden tot daden die hij uit Christus voortbrengt, tot vruchten uit Christus waarop hij zijn Heere Jezus dan wederom nodigt zoals de bruid in Hoogl. 4:16: "O, dat mijn liefste tot Zijn hof kwame, en ate zijn edele vruchten."

5. Ook omdat in al zijn doen het minste wezen niet is. Het is alles een opgeraapt werk, het is een woeste verwarring waarvan niets ordelijks gemaakt kan worden. Het is beschamend dat menigmaal schrandere en verstandige mensen in natuurlijke zaken, zo verblind en dom in het geestelijke zijn dat zij op zulk een doen bouwen of hopen. Als de allergeringste die slechts geestelijk licht heeft, al kan hij lezen noch schrijven dat werk beziet, moet hij daarvan walgen. Zodat Jezus het terecht een 'niet doen' mag noemen.

6. En tenslotte ook omdat een natuurlijk mens ook werkelijk niets doet wat hij van Jezus' woorden zou kunnen doen. Hij wil zich niet afzonderen voor God om zijn staat te onderzoeken onder Gods oog, om de kosten te overrekenen en te laten gaan wat hij eraan moet geven als hij in 's Heeren dienst zou overgaan. Hij wil zijn knieën niet buigen in de eenzaamheid en zich aan een sterke God aanbieden, Die hem veranderen kan en wil, hoe ellendig hij ook is en hoever het met hem gekomen is. Hij wil zijn blindheid, zijn geestelijke dood en vijandschap, zijn verharde hart niet brengen voor God en dat alles bij de Heere aanklagen Die hem helpen zou. Hij wil aan zijn weinige licht niet getrouw zijn. Hij doet liever de zonde met een kloppend geweten dan dat hij die laat. Zijn voeten lopen zelfs ten kwade. En hoeveel middelen verwaarloost hij, waaronder God hem zou kunnen bekeren. En komt hij van onder de middelen, wat verzet hij zich dan met zich te vermaken en stuit dus de nawerkingen van God de Heilige Geest. In plaats van Jezus' woorden te doen, is hij daartegen gekant. Hij is als de farizeeën in Lukas 11:52, die niet alleen zelf niet wilden ingaan, maar die anderen die ingaan wilden, verhinderden in te gaan. Zie, hoe terecht de Heere Jezus de beste verrichtingen van de natuurlijke mens noemt een 'niet doen' van Zijn woorden.

Zien we tenslotte de derde hoofdzaak:

III. De bepaling van de zaken tot alle mensen, hoofd voor hoofd; een iegelijk ...

De grote Heere zegt hierover in deze verzen: *een iegelijk dan*, die deze Mijn woorden hoort en dezelve doet. Of: een iegelijk, die deze Mijn woorden hoort en dezelve niet doet ... Hiermee geeft de Heere te kennen:

1. Dat er onder al de mensen op aarde maar twee geestelijke standen zijn. Ieder mens staat in of buiten de genadestaat, er is geen derde of tussenstand. Het is: een iegelijk die Jezus' woorden hoort ... Of: een iegelijk die ze niet hoort ... Hoeveel iemand ook mag hebben van licht, gaven en verstand, hij is genadeloos als hij Jezus en het werk van Zijn Geest tot vernieuwing mist. Maar daartegenover: Welke kleine genade, onder welke grote verdorvenheid iemand liggen mag, onder welke vrees van onoprecht te zijn en geen vruchten in Christus te dragen en bedrogen te zullen uitkomen hij alle dagen gaan mag, als de wortel der zaak en de band van de ware gemeenschap met Christus er is, wie hij is, hij is in een behouden haven. Als Gods licht maar op het hart van die laatste scheen, zouden zij als met de handen tasten dat zij een verlangend hart hebben naar heiligheid, ja naar de volmaaktheid, dat zij zuchten onder de zonden omdat zij God en Christus liefhebben, Die zij kennen en gezien hebben. Met een kleine hulp kunnen deze het hoofd boven krijgen.

2. Vervolgens geeft de Heere Jezus hiermee te kennen dat er hier geen onderscheid in de lichamelijke standen van personen plaatsvindt. Het is hier: een iegelijk die Jezus woorden doet... en een iegelijk die zij niet doet... Of hij een leraar of een leerling is, een dienstbare of een vrije, een schrandere of een onwetende, een begaafde of een eenvoudige, een stokoud mens of een jongeling, of hij voorspoed of tegenspoed heeft, het is hier maar: een iegelijk die Jezus' woorden doet... of die ze niet doet...

3. Tenslotte geeft de Heere Jezus hiermee ook te kennen dat ieder zichzelf afvragen moet: "Wie ben ik voor God? Doe ik Jezus' woorden of doe ik ze niet?" De Heere wil de mens van zijn onuitsprekelijke verafzijn van zichzelf, tot zichzelf roepen, teneinde hij zulk een vreemdeling in zijn hart en stand niet mocht blijven. Maar het is zeer opmerkelijk dat, toen Jezus eens aan de Paasmaaltijd voorzigde: "Een van u zal Mij verraden", al de oprechten naar binnen keerden en ieder voor zichzelf vroeg: "Ben ik het, Heere?" Het inkeren naar binnen is alleen het werk van Gods kinderen, en gelukkig zijn die anderen die het ook uit genade gegeven wordt. Het is hier: een iegelijk mens die deze Mijn woorden hoort er dezelfde doet ... en: een iegelijk die deze Mijn woorden hoort er dezelfde niet doet ... Deze gaat nu de grote profeet vergelijken.

Als gevolg hiervan, vrienden, diende ieder van ons wel te weten wie hij is, opdat hij de gelijkenis mocht horen en verstaan tot zaligheid, anders zou hij zich tot zijn eeuwig verderf daaraan stoten kunnen.

Toepassing

Wij zullen nu naar de gelegenheid des tijds overgaan om het gezegde tot enige voorbereiding van onze ziel tegen de algemene Verbodsday over te brengen.

A. Vrienden, u hebt uit het verhandelde kunnen merken waarop alles aankomt, namelijk op het doen van Jezus' woorden. Welk oneindig verschil is er tussen de ene of de andere hoorder. Dus kunt u dan ook merken hoezeer gepast dit stuk is, Ja ook nodig in deze tijd, omdat het het enige stuk is dat de eeuwige goedheid van ieder van ons geëist heeft en nog vordert. Ach, het 'niet doen' van Jezus' woorden is de eerste oorzaak van Gods ongunst en toorn.

B. Ook wij zijn getuigen van het horen van die woorden. Wij allen hebben ze gehoord, wij allen hebben de gelegenheid gehad om te weten van de wil des Heeren. Want vrienden, Christus is in ons land onder geen deksel gepredikt, maar de ganse raad is ons verklaard. Derhalve, wat is er al gehoord:

- a. Van het gevaar waarin ieder is om zijn ziel te verliezen. Van de vijandschap met God, waarin ieder staat, en van onze blindheid en ongevoeligheid daarin. Van onze diepe onwilligheid om uit die doodslaap wakker te worden gemaakt, als een voorname grondoorzaak van onze onmacht om ons te redden. Van de valse gronden waarop alle mensen van nature zitten en bouwen. Van de hoge noodzakelijkheid van de wedergeboorte en vereniging met Christus. En dus van het waarachtige komen tot Hem zoals men is met banden, schulden, zonden, blindheid, vijandschap, verharding en onoprechtheid des harten. O, hoe goed is het woord aan een ontdekte ziel, dat het God is Die de goddeloze rechtvaardigt.
- b. En wat is er al gehoord van de gevaren van land en Kerk. Van de overeenkomst met de dagen van Noach, toen de zondvloed kwam en hen allen wegnam. En dus van het zwanger zijn van het besluit van God (Zef. 2:1, 2). Ook van de enige weg van redding en verlossing, namelijk van het zetten van zijn hart op zijn wegen. Hoe ieder naar binnen moest keren in zijn hart, in zijn huis, in zijn handelingen naar buiten. En dus eerst bij zichzelf en niet bij een ander moest beginnen.

- c. O vrienden, ieder heeft te staan naar waarachtige bekering en vernedering voor God, met belijdenis van zijn zonden. Naar de rechte droefheid daarover, uit liefde tot God. Daaruit wordt eerst het rechte berouw geboren dat men anders zo gemakkelijk noemt en meent te hebben. Ja, naar waarachtige scheiding van zijn zonden, met name van zijn allerliefste boezemzonden. Volgens Ps. 66:18 wil God die man niet horen, die met zijn hart naar ongerechte dingen omziet. God zal het naderen tot Zich niet toelaten, maar integendeel antwoorden naar de gruwelen en drekgoden. En tenslotte heeft ieder te staan naar het licht in de verbondsweg om daarlangs met heilige voornemens in Gods kracht, de hervorming in zijn hart, zijn huis, en al zijn handelingen naar buiten, voort te zetten.
- d. En wat is er al gehoord van hetgeen Nederland boven het hoofd hangt, ingeval de uiterste middelen als vast en biddagen vruchteloos zijn. Vrienden, hierover is het dat Gods beste knechten en kinderen hun gedachten binnen in zich zeer vermenigvuldigen en dat zij weleens vol worden van de grimmigheid des Heeren en van de scheiding huns Gods (Jes. 51:20). En dat zij wel eens een bittere rol moeten eten, en als in bezwijming vallen wanneer zij met die grote zaak toegang zoeken.

C. Vrienden, wij allen zijn ook getuigen van de uitwerkingen van al die woorden en van al dat horen van die woorden. Hebben wij Jezus' woorden gedaan, hebben wij Zijn stemmen gehoorzaamd? In plaats daarvan staan wij schuldig aan de volgende zaken:

1. Aan het verwerpen van alle raad van God tegen onze ziel, aan het versmaden van al de kastijdingen die de Heere ons toegezonden heeft om ons te doen wederkeren tot Zijn wet.

2. Ook staan wij schuldig aan het verlaten van de Heere ten tijde als Hij ons op de weg leidt. Dit is een zware zonde tegen de lankmoedigheid van God, waardoor de Geest zwaar bedroefd wordt. Hoe menig een weet wel dat hij, tegen zijn licht en tegen de overtuiging van binnen, dingen aan de hand houdt en dus zijn ziel geweld aandoet. De Heere zegt in Hos. 7:13: "Ik zou wel verlossen, maar zij spreken leugenen tegen Mij." En dan worden Gods barmhartigheden door toorn toegesloten, omdat men zich weigert te bekeren.

3. Wij staan schuldig aan hooggaande trotsheid. Tegen al de vernederende, inwendig verderende oordelen van God is ons land en bijna alle vlees opgestaan tegen de hemel, met pracht en overdaad, zodat hieraan de grootste en de kleinste schuldig staan.

Wie Nederland voor zestig of zeventig jaren gekend heeft en het nu zag zou het niet herkennen. Dit blijft een eeuwige waarheid: God wederstaat en zal weerstaan de hovaardigen, zowel een land in het algemeen als een mens in het bijzonder. Nederland in het algemeen, en dat is onze landzonde, meent zijn nest in de hoogte te stellen. Elke inwoner, zowel de geringste ambacht staan als de grootste, steigert met zijn levenswijze naar boven tot aan de hemel. Hij brengt het zo hoog hij kan. Hoe blijkt dat niet in de prachtige huishouding, kleding, maaltijden en in dienstboden. De vijanden hoeven nu niet bang te zijn voor de biddagen en voor de nederigheid van de inwoners van ons land. Het is waar, vrienden, de grote duurte heeft de zatheid van ons land nog niet weggenomen, maar al waren wij tot aan de hemel geklommen, God zal ieder wel naar beneden krijgen. Geen mens of volk zal het tegen de Almachtige uithouden. Wie heeft zich ooit tegen God verhard en vrede gehad?

4. Ook staan wij schuldig aan het bedrieglijk waarnemen van de godsdienst. Wie zal zeggen hoe weinig mensen, voordat zij naar de openbare godsdienst gaan, naar God opzien en zuchten om de Geest onder het Woord, teneinde de woorden der waarheid eens waarheid mochten worden in het hart. Integendeel, ieder zoekt er op zijn best zijn verstand maar te vullen en het is zeldzaam als een leraar in alles eens recht gehandeld

heeft. Vrienden, in zulke zielen zal dat Woord niet veel wonderen doen. En daarbij, wat gaat menigeeen ter kerk om zijn drekgoden in zijn hart op te zetten, en dat voor het aangezicht des Heeren.

5. Ook staan wij schuldig aan het verwaarlozen van de genademiddelen. O, hadden de verdoemden in de hel zulke middelen nog als nu in menigte worden verwaarloosd, wat zou het hun groot zijn. Ook aan het nalaten van de eenzame afzonderingen. Vrienden, er wordt niet veel gebeden, laat ieder maar tot zichzelf inkeren. Veel minder wordt er recht gebeden, want bidden is een werk van verloochening. Ook aan verzuim van huisgodsdiensten, om zich met zijn huisgenoten eenmaal of tweemaal per dag aan de Heere aan te bieden. Menigeeen weet niet wat het is, en dan is de man nog een zogenaamd lidmaat. Ook aan het opvoeden van zijn kinderen, in plaats van voor God, nu alleen voor de wereld. Velen willen dat hun kinderen God en de wereld samen dienen.

6. Tenslotte staan wij schuldig aan het rusten op valse gronden, zoals blijken zal uit het vervolg van onze tekst. Ieder onbekeerd mens behoudt zijn liefde voor zijn eigen gerechtigheid en voor zijn eigen kracht, al heeft hij ze niet. Daarbij wordt hij moedeloos, omdat hij geen andere dan zijn eigen kracht kent. Hij bemint zijn eigen doen en zijn hoop daaruit op zaligheid. Ja, wat is het hangen in tweede oorzaken en in de middelen toch algemeen! Bijna ieder mens vlucht in zijn ongemakken eerst naar de middelen, en niet in de Geest naar de Heere. En wat is Nederlands steun? Immers meest op wagenen en paarden. Wij kennen de Heere niet in onze wegen en dat zoeken wij niet, al wordt het nog zo donker. O, wat is dat een stand als de algemene zorgeloosheid waaruit vrede zonder gevaar geroepen wordt, de steun van zijn hoop wordt. Is het niet waar dat wij in het bijzonder, en Nederlands inwoners in het algemeen, hoorders en niet daders van Jezus' woorden zijn?

D. Vrienden, wat hebben wij daarop nu te wachten? Niets anders dan de vernietiging en de instorting van Nederlands huis, ja van het huis van ieder onverzoend mens. Een gehele verbreking dat God het licht zal wegnemen van de kandelaar, zoals men gewoonlijk doet. Men neemt een kaars of een licht weg als het tevergeefs brandt en er niet bij gewerkt wordt. Wij hebben de uitgietingen van de fiolen van Gods gramschap te wachten, opkomst en overmacht van de sprinkhanen die als paarden bereid zijn ten oorlog. Het ene wee is niet weg of het andere staat voor de deur. Nadrukkelijk lezen wij in Openb. 14:15 dat er een engel kwam uit de tempel, roepende met een grote stem tot degene die op de wolken zat: Zendt Uw sikkels en maait, want de ure om te maaien is nu gekomen, dewijl de oogst der aarde rijp is geworden.

E. Tenslotte, vrienden, wat nu nog te doen, nu de zaken zo staan. O ja, daar staat het nu. Gods beste volk moet het thans zo laten, het voorziet zeer donkere wolken en is vol vrees dat Nederlands volk nog eens zal worden een arm, verlaten volk, ten doel gesteld voor de pijlen van Gods gramschap. Echter nog in enige hoop dat het oordeel nog eens zal wederkeren tot de gerechtigheid, Ps. 94:15. En is de Heere niet rechtvaardig?

Tot bemoediging en besturing moet ik nog iets zeggen tot hen die lust hebben om de handen aan het werk te slaan.

1. Vooraf zeg ik in het gemeen, dat het niet te laat is. Waarom zo zou God zo lang wachten om genadig te zijn als het te ver gekomen was en de Heere geen genade wilde geven? Gewoonlijk is geen mens of volk te ver van God, om tot Hem bekeerd te worden. Hoe verder af, hoe noodzakelijker. Het is dodelijk gevaarlijk op de genade te zondigen, maar wie wil wederkeren moet het woord horen van Rom. 5:20: "Waar de zonde meerder geworden is, daar is de genade veel meer overvloedig geweest." Daarom:

a. Ieder, zoals u bent, met uw liefde tot het kwaad, met schulden, met verouderde zonden, met banden, met blindheid, met onmacht, met vijandschap, ongevoeligheid en verharding des harten, op uw knieën aan de voeten van de Heere Jezus! Zeggende: “Zie daar, Heere, daar is er nulkeen die het voor U brengt, om er een hand van U aan te leggen en om van U geleerd te worden, U te billijken en te heiligen, zodat ik een welgevallen mocht krijgen in de straffen mijner ongerechtigheid, en ik meer over de zonde dan over de plagen aan het klagen mocht raken. Ja, om van U geleerd te worden, met dat alles tot U te komen en de zoom van Uw kleed aan te raken.” Het is alles in Jezus’ hand, en daarom: van Hem alleen moet uw heil komen.

b. Kunt u met dit werk zo niet voort, want het is waarlijk zwaar, mocht u dan aan Jezus’ voeten blijven liggen klagen. Wie weet wat u daar ontmoet, en hoe haast de Geest in de raderen komt en u wegsmelt in uw onwaardigheid en u de weg van vrije genade en verzoening met God in Christus vindt. Onder hartelijke belijdenis, uitbreiding en verzwaring van zijn zonden voor God, openbaart Jezus Zich wel eens aan de ziel, zodat Hij zegt: “Ziet, hier ben Ik. Ik wil uw dood niet, Ik zal Mijn hand aan u slaan, u bent zoals u bent; al zijn uw zonden nog zo groot, in Mijn verdiensten, gerechtigheden en sterkten is een eeuwigheid om u te behouden.” O, welk een heerlijke omwending is dit. Wel mens, u zou uit gevoel van Jezus’ liefde en van onwaardigheid, in uiterste verwondering en aanbidding met Johannes als dood vallen aan Jezus’ voeten. O, beproeft toch die weg eens.

2. Moet ik nog in het bijzonder zeggen dat de weg van vasten en bidden tot dit einde zeer geschikt is. Ik zal hiervan nu niet spreken, omdat ik al eerder enige dingen aan de hand gegeven hebt tot besturing. Alleen wil ik maar één of twee zaken tot een rechte bevattning van dit werk meedelen:

- a. Eigenlijk is de vastendag de tijd niet om eens uit de middelen te blijven, om zich dan in het eenzame te onderzoeken zoals de meeste vromen zelfs menen. Nee, het is de dag van opkomst, om zich met al de inwoners van het land openbaar te voegen om die dingen die hij in de voorbereiding gezien en betreurd heeft, onder de openbare gebeden op te brengen en zo met al Gods volk samen te stemmen. Ook om onder het openbare spreken uit te zien naar een Goddelijk antwoord wat de Geest tot de gemeente zegt, en om dus onder alle instellingen op de Heere te wachten, verenigd niet Gods volk. Zie dit maar in al de verbodsdagen ten tijde van Ezra en Nehemía, ze waren de gehele dag in het openbaar bezig.
- b. Dus kan dit werk op die dag niet verricht worden, tenzij men tevoren voorbereid is door de leiding van de Geest der genade en der gebeden. Het zoeven genoemde voorbereidingswerk voor zichzelf, en het betreuren van des lands hooggaande zonden en de zijnen als een deel daarvan, is steeds een dagelijks werk voor de Biddag. Indien uw hart bereid is, breidt dan uw handen uit (Job 11:13).
- c. Eindelijk is dan het allervoornaamste werk en waarop de grote God, de beledigende partij, ziet wat na de Biddag van het biddagswerk wordt. Dan heeft een dader van Jezus’ woorden zijn handen vol met de hervorming, met bewaard te worden tegen de verzoeken bij de Heere en bij zijn hart en bij de gezichten die hij gezien heeft van zijn eigen deerlijke toestand en van land en Kerk. Dan is het zulk een te doen om oprecht voor God in zijn werken bewaard te mogen worden, om in de liefde met al Gods kinderen in één Geest te mogen staan en werken, teneinde men het land in het vervolg behoudenis mocht aanbrengen. Ziet eens, vrienden! wat scheelt dit Biddag houden van een dag zich te vermoeien zonder gedachten om te hervormen, ja zonder onderzoek of men het niet God wel meent. O, wat zal God dat liegen en die geveinsdheid bezoeken op Zijn tijd.

Tot slot nog een woord tot Gods volk in het bijzonder die lust hebben om bij de Heere te blijven.

1. Het zal u een zwaar werk zijn tot de Heere te naderen, vooral onder de vrees dat de zonden te sterk geworden zijn en de banden nog verscheuren zullen onder een merkelijk gevoel van scheiding. Maar houdt dit in het oog: als u in de hemel bent, zult u er geen spijt van hebben dat u op aarde dit zware werk op uw hand gehad hebt. En daarom, o biedt u toch aan.

2. Lees eens Ps. 79, toen Gods volk daar onder gevoel van Gods toorn lag en de Heere hun vreselijke dingen antwoordde in gerechtigheid. Toen riepen zij tot de Heere in vers 8: “En gedenk ons de vorige misdaden niet; haast U, laat Uw barmhartigheden ons overkomen.” Zij merkten in hun bidden dat de zonden in de weg stonden en dat deed hen roepen dat de Heere ze niet meer mocht gedenken. Zij dringen daar aan met hun krachteloosheid. Gods kinderen waren zeer dun geworden, het verval onder de overigen was mede groot, dus bezweken hun handen. Dit deed hen verder aanhouden. De Heere wilde hen toch helpen en dus tonen dat Hij de zonde niet meer gedacht. En hun laatste aandrang was: God zou het toch doen ter oorzaak van de eer Zijns Naams. Zij hadden het toch zozeer verdorven en waren het toch onwaardig. O, mochten wij ook zo uit de laagte opkomen.

3. Tenslotte, kinderen van God, gevoel van ongeschiktheid, van onmacht, van de kracht van Jezus' woorden: *Zonder Mij kunt Gij niets doen*, kan u alleen in staat stellen tot dit grote werk, om volgens Joël 2:17 als geestelijke priesters tussen te treden om aan het bidden te geraken. O, dat de oordelen Gods mochten zijn om te wannen en te zuiveren, en geen versmadende oordelen om uit te roeien. Zoek ook Jezus' voorbeeldig en borgtochtelijk vasten in het oog te houden om met uw ellendig vasten door geloof bij Hem te schuilen en om met uw daden ook op Hem als uw Borg te zien. O vrienden, van dat voorbeeld gaat kracht uit, door te zien op Hem. En volgens Ps. 29:11 *zal de Heere Zijn volk sterkte geven; de Heere zal Zijn volk zegenen met vrede*. Amen, het zij zo.

21. Het grote verschil tussen een wijze en dwaze bouwer, in het stuk van zaligheid.

Een verhandeling op een biddag.

Dien zal Ik vergelijken bij een voorzichtige man, die zijn huis op een steenrots gebouwd heeft. En er is slagregen nedergevallen, en de waterstromen zijn gekomen, en de winden hebben gewaaid en zijn tegen hetzelfde huis aangevallen, en het is niet gevallen, want het was op de steen rots gegrond.

... die zal bij een dwaze man vergeleken worden, die zijn huis op het zand gebouwd heeft; en de slagregen is nedergevallen, en de waterstromen zijn gekomen, en de winden hebben gewaaid en zijn tegen hetzelfde huis aangeslagen, en het is gevallen, en zijn val was groot. (Matth. 7:24b, 25, 26b, 27)

Over de samenhang zagen wij reeds in de vorige verhandeling. De tweeërlei soort van mensen tegenover elkaar gesteld, die de woorden des Heeren hoorden en die niet of wèl deden, hebben wij uit vers 24a en 26a beschouwd. Nu volgt het tweeërlei getuigenis van Christus aangaande de tweeërlei soort van mensen en een verschillend werk en de verschillende uitslag van hun zaken, naar een zeer gepaste gelijkenis voorgesteld in onze tekstverzen. Daarin slaan wij het oog op:

- I. De letter van de gelijkenis en op haar geestelijke zin.
- II. Het aanmoedigende en waarschuwendende getuigenis van Christus Zelf, volgens deze gelijkenis overgebracht.
- III. Enige omstandigheden die Jezus' wijze van voorstelling raken.

I. De letter van de gelijkenis en op haar geestelijke zin.

De Heere Jezus sprak en leerde tijdens Zijn omwandeling op aarde veel door gelijkenissen, volgens Markus 4:2. Ook lezen wij in Matth. 13:24 dat de Heere zonder gelijkenissen niet sprak. En de oogmerken des Heeren waren hoog. Het was opdat de een langs die weg licht in zijn hart zou krijgen, en opdat de ander zich daaraan stoten zou en erover ten verderve vallen. Of opdat de kinderen des Koninkrijks het vatten, maar anderen daardoor verhard zouden worden. In dit opzicht is Christus ook een Steen des aanstoets en een Rots der ergernis, volgens Jes. 8:14.

Dit had bij de profeten al plaats. Vandaar het spreekwoord ten tijde van Ezechiël. In Ezech. 20:49 lezen we: "Is hij niet een verdichter van gelijkenissen?" Dat klaagde die man Gods aan de Heere. Hij zegt: Ach Heere, Heere, dat zeggen zij van mij." En daarom, vrienden, laten de woorden van de Heere Jezus, ook bij gelijkenissen gesproken, toch tot ons ingaan.

Deze gelijkenis is ontleend aan twee bouwmeesters, die ieder op hun wijze een huis bouwden. De Heere noemt de één *een voorzichtig man of bouwmeester, namelijk een wijs, bedachtzaam en vooruitziend werker*. De reden hiervan is:

1. Omdat hij zijn huis, zulk een gewicht, niet op losse grond neerzette, maar omdat hij volgens Lukas 6:48 groef en verdiepte, teneinde hij het fundament van dat huis op een steenrots, of, naar de kracht van het Woord, op een vaste grond mocht neerleggen, volgens het laatste gedeelte van vers 24.

2. Ook omdat zo zijn huis bestand was tegen de tegenheden en aanstoten, door de oordelen van God over de aarde, zoals die gewoonlijk met trappen komen. Zoals de slagregens van boven soms gepaard gaan met het openen van de sluizen der afgronden beneden, de waterfloeden op aarde veroorzaken. En daarbij komen de winden uit Gods schatkamers van rondom, die veroorzaken weer de zware golven en aanslagen tegen alle vastigheden, zodat er niets bestand is of het moet een goed fundament hebben. Zo was het gelegen met dit huis, Lukas 6: 48. Zo kwam de hoge vloed en de waterstroom sloeg tegen dat huis aan, maar kon het niet bewegen want het fundament was gegrond op de steenrots. Daarom is de bouwmeester terecht genoemd een voorzichtige, een wijze, een bedachtzame, een vooruitziende man, vers 25.

De Heere Jezus noemt de ander *een dwaze man, of een verdwaasde, onkundige, losse bouwmeester die niet vooruitziet*. De reden hiervan is:

1. Omdat hij zijn huis, zulk een gewicht, zo onvoorzichtig, los en dwaas bouwde en het waagde op een zandgrond. Of, zoals Lukas zegt in hoofdstuk 16:49, op de aarde zonder fundament, zonder dat hij groef en verdiepte om eerst de steenrots of de vaste grond te zoeken en te vinden, volgens het laatste gedeelte van vers 26.
2. Omdat zijn huis dus niet bestand was tegen de tegenheden en aanslagen, door de oordelen van God over de aarde veroorzaakt. De slagregens kwamen van boven en de waterstromen van beneden. Hierbij kwamen de winden uit Gods schatkamers van rondom, die de waterstromen of golven aansloegen tegen dat huis en het is gevallen. Of zoals Lukas zegt in hoofdstuk 6:49: het viel terstond. Het kon niet bestaan en zijn val was groot of vreselijk en allerverschrikkelijkst. Vooral omdat hij met zijn huis of gebouw omkwam, zoals men ook leest van de kinderen van Job. Daarom is de bouwmeester terecht genoemd een dwaze man, of een los, onvoorzichtig, onkundig en verdwaasd bouwmeester, volgens vers 27.

Wat nu aangaat *de geestelijke zin van deze gelijkenis*, of de overbrenging van deze gelijkenis in Jezus' oogmerk:

1. De tweeërlei bouwlieden, de voorzichtige of een dwaze, zijn alle Adamskinderen, niemand uitgezonderd. Ieder is toch een oorzaak van zijn daden. Ieder mens is aan het werk; hij werkt en bouwt, maar ieder op zijn eigen wijze.
2. Het huis of het gebouw van ieder, is zijn zaligheid of eigenlijk zijn hoop op de zaligheid. Er is niemand zonder huis waarin hij rust, ieder heeft toch een hoop.
3. Het bouwen van dat huis, is het verwachten zelf of het scheppen van die hoop. Ieders werk is toch dat hij hoop scheidt, of hij werkt daar om.
4. De steenrots en het zand, zijn de zeer verschillende gronden waarop de één en de ander zijn hoop en verwachting op zaligheid neerzet. Hetzij op de steenrots Christus, door een waarachtig, levend geloof aangenomen, hetzij op het zand, namelijk op een losse grond, op iets dat Christus niet is. Zoals op het uitwendige horen, op belijdenis, op doop, op ten Avondmaal gaan, op licht, gaven, talenten, soorten van veranderingen, uitwendige deugden en wat dies meer zij, zoals die zandgronden onnoemelijk veel zijn in tegenstelling tot de Rotssteen Christus, die maar één gewisse grond is.
5. Doe hier bij wat Lukas 6:48 heeft: het graven en verdiepen. Dat drukt uit de werkzaamheden van een ziel om de steenrots, het fundament of een vaste grond te zoeken. Namelijk het waarachtige werk van vernedering en verootmoediging, het bukken en vallen onder de hoge God in zijn schuld en vloekwaardigheid, het werk van waarachtige ontdekking tot aan de fundamenten toe, de volle overtuiging van in zichzelf verloren te zijn, ja het rechtvaardigen en vrijverklaren van God in zijn hart. In deze weg van verdiepen of indalen in de vuile modder, openbaart Christus Zich als de steenrots,

als het enige fundament, ja als de eeuwige vastigheid aan de ziel en laat Hij zich vinden, zodat zij met volle rust hun huis, hun hoop op zaligheid en heerlijkheid laten neerdalen.

6. De plasregens, de waterstromen en de winden, zijn alle soorten van beproevingen van ieders werk, als uitvloeisels van Gods rechtvaardigheid en waarheid. Plasregens zijn als oordelen van God van boven, die onmiddellijk komen. De waterstromen zijn als oordelen van God van beneden, die middellijk komen. De winden zijn als oordelen van God van rondom, die de kracht aan de andere oordelen bijzetten zodat er niets tegen bestaan kan, maar dat ieder moed en hart ontzinken en bezwijken moet. O, als God de fiolen van Zijn gramschap over de aarde uitgiet, wie zal bestaan als Hij verschijnt?

7. Het neervallen van de plasregens, het komen van de waterstromen en het aanslaan van de winden of van de golven door de winden op en tegen de huizen, drukt uit dat er eens een tijd van beproeving van ieders werk zal komen en dat dit een benauwde tijd zal zijn voor ieder wiens werk de proef niet kan doorstaan. Ieders hoop op zaligheid zal eens van rondom op de proef komen.

8. Tenslotte, het gevolg over de laatste uitslag zal zijn dat het huis van de één zal blijven staan en van de ander vallen, ja terstond vallen zal en dat zijn val groot zal zijn. Dat betekent dat de één voelen zal dat Christus de grond van zijn hoop op zaligheid is, zodat hij onwrikbaar alles zal kunnen verduren, ja dat niets tegen hem zal vermogen en hij met en op Christus voor de hoge vierschaar zal staan. Maar het betekent ook dat de ander in het uur van de dood, als hij een eeuwige donkerheid voor zich ziet, zal gevoelen dat de grond van zijn hoop niet deugt, dat hij in de tijd nooit heeft kunnen geloven. Dat hetgeen hij heeft, niet behoudt en dat zijn hoop op zaligheid hem ontzinkt, ja dat zijn sterke verwachting, zijn allersterkste hoop vergaat en niet anders is dan het gebouw van een spinnenkop dat met één vaag weg is. O, de val van dat huis zal zeker groot zijn. Het vallen van zo iemand, zijn zinken naar beneden, het verstoken worden van alle hoop op zaligheid waaraan hij tevoren niet twijfelde, zal verschrikkelijk, vreselijk, ja dodelijk zijn.

Zien we nu in de tweede plaats:

II. Het aanmoedigende en waarschuwende getuigenis van Christus Zelf volgens deze gelijkenis overgebracht.

Zien we eerst Christus' aanmoedigende getuigenis van de man die zijn woorden hoort en doet. Hij getuigt van hem: dat is een voorzichtige man. Versta door een voorzichtige man een bekeerde tot de voorzichtigheid der rechtvaardigen, Lukas 1:17.

Het zal erop aankomen wie een voorzichtig man genoemd mag worden, waaruit tevens kan opgemaakt worden wie een dwaze man is.

1. Vooraf moet men weten dat niemand met deze deugd van voorzichtigheid in de wereld komt. Ieder wordt als een onwijze, een dwaze en dwalende van geest geboren.

2. Een mens kan zeer schrander en voorzichtig zijn in allerlei burgerlijke zaken, zoals Achitofel die als een wonder Gods was in zijn tijd. Of zoals men leest van de stadhouder Sergius Paulus, dat hij zelfs voor zijn bekering een verstandig man was. Maar dit zijn algemene gaven tot dat werk en dat maakt niemand voor eeuwig gelukkig, hoe hoog dit ook gaan mag. De verstandigste en voorzichtigste kan de grootste vijand van het werk van God en de onvoorzichtigste mens zijn aangaande het eeuwige bestaan van zijn ziel.

3. Ook moet men vooraf weten dat de mens veel bevattingen kan krijgen van de ware wijsheid en voorzichtigheid, en echter geen voorzichtige en wijze man zijn in de beoefening voor zichzelf Volgens 1 Kor. 12 en 13 kan hij een leraar zijn van die dingen aan anderen, een apostel zoals Judas, en toch voor God een dwaze man zijn.

4. Eindelijk moet men weten dat iemand grote gaven hierin kan hebben, maar geen

genade. Zo iemand kan voor een groot man gehouden worden, maar ware genade en ware voorzichtigheid missen. Men leest in Markus 12:34 van een man die zeer verstandig antwoordde, maar Jezus zei: “Gij zijt niet ver van het Koninkrijk Gods.” Hij was er niet in.

Daarom is dan een voorzichtig man:

1. Een uitverkorene, een geroepene, een gelovige, een bekeerde tot die nauwe en tere weg waarop men, volgens Ef. 5:15, zo voorzichtig te wandelen heeft, en met die vrees voor afwijken en waarop men een leidsman aan zijn hand nodig heeft. En dit zijn er maar weinigen.
2. Iemand die van Godgeleerd is. Volgens Jes. 54:13, wegen de dingen van een eeuwig belang het zwaarste. Hij heeft ontdekking van de gedurige gevaren van zijn ziel en van zijn onmacht, en hij heeft volgens Joh. 6:45 van de Vader gehoord en geleerd te komen tot Christus om daar gedurige voorzichtigheid te leren en daar bewaard te worden.
3. Een voorzichtige en vooruitziende. Salomo zegt in Pred. 2 dat hij de ogen in zijn voorhoofd draagt om gedurig vooruit te zien en steeds in heilige bekommering te wandelen, ja steeds omziende uit vrees voor de kracht van hoogmoed en voor de verzoeking van een boze wereld, rijkdommen, voor de vorst der duisternis en voor de listen van zijn werktuigen.
4. Een nederige en tegelijk een dappere. Hij is klein maar tegelijk slaat hij zich erdoor, zoals David in Ps. 131:1. Hij beeft voor Gods Woord, hij vreest voor zijn hoogmoedig, boos en vijandig verstand. Hij durft op zijn eigen bevattingen niet afgaan of iets aannemen, zelfs al komt het nog zo sierlijk voor. Hij vreest te missen in ‘s Heeren zin in het Woord en dus is hij een nederige die steeds Gods licht en hulp inroept. Maar tevens is hij een dappere, hij volgt de menigte niet na, hij veracht het aardse en zichtbare. Daniël kon zich niet vergenoegen met grote geschenken; hij zei tot de koning: houdt dat voor u. Hij laat de wereld praten en wijkt daarvan af.
5. Een vertrouwende in het duister. Als hij maar verwaardigd mag worden dat hij des Heeren weg mag houden, ook al is het donker, dan is zijn hart vast, betrouwende op de Heere, en hij is stil onderworpen onder de wegen des Heeren. Daarom is hij ook zachtmoedig en vreedzaam, kan hij ongelijk verdragen en wil hij zich niet wreken. Ook voorzichtig in zijn spreken, wacht hij zich voor de veelheid van woorden zoals een wijze die tijd en wijze weet en die steeds naar boven opziet om van de Heere in zijn spreken geleid en bestuurd te worden.
6. Eindelijk, ook een ernstige bidder. Gevoel van gevaren en onmacht doet roepen, en door de sleutel van het gebed zoekt hij steeds de deur met al zijn vrees, noden en vrees voor bedrog bij de Heere open te houden, zoals dit ook de beoefening der heiligen was als van Mozes, Samuël en anderen die terecht wijzen en voorzichtigen waren.

Zien wij nu wat de Heere door dit bouwen op de steenrots verstaat en wanneer een mens daarop bouwt.

Wij verstaan door het bouwen op de steenrots dat men recht ontdekt is en afgebracht van alle gronden buiten Christus, en zijn zaligheid of hoop door de leiding des Geestes alleen op Christus grondt, Die Zich aan en in de ziel geopenbaard heeft tegen de zonde als die Steen, die uiterste Hoeksteen, dat Fundament dat de Vader gelegd heeft, buiten hetwelk niemand een ander fundament leggen kan zonder beschaamd te worden. Hij is toch die enige Naam onder de hemel, waardoor een mens moet zalig worden.

Zie nu eens hoe het toegaat als een ziel het huis van zijn zaligheid op Christus bouwt. Ieder moet dit bij bevinding kennen, zal Hij Gods aangezicht ooit in gerechtigheid

aanschouwen.

1. Wie een huis bouwt, staat eerst stil, overrekent de kosten en neemt dan een besluit, volgens Lukas 14:28-30. Zo is het ook in het geestelijke. Als iemand ziet dat zijn huis, zijn hoop op zaligheid geen grond of fundament heeft, die wordt staande gehouden, diens wateren wassen en zijn gevaren worden dagelijks groter zodat hij een besluit neemt: er mag van komen wat ervan kome, zijn werk moet door. Hoezeer tot hiertoe zijn eigen werk hem altijd behaagd heeft, hij geeft er alles aan: vrienden, vrijheid, rijkdom en staat.

2. Wie een nieuw huis bouwt, breekt eerst het oude af. Die liefde tot zijn oude gronden moet eerst weg. Paulus zegt in Rom. 7:3 dat men eerst sterven moet en dan leven, anders noemt hij het overspel. Eigen doen en plichten, eigen wil en krachten moeten eerst neergeworpen worden en de hoogten weg, zoals bouwers weten dat men eerst moet opruimen en pas dan gaat het werk voorspoedig.

3. Een voorzichtige bouwer begint naar beneden in de grond te werken, met graven en verdiepen. Al komen het vuil en de modder boven, daar werkt hij doorheen, en pas daarna ontdekt zich een goede en vaste grond. O, het rechte werk aan zijn zaligheid begint in de laagte. Het is werk dat onder veel strijd en ontdekking van boosheden en vijandschap van binnen, langzaam toeneemt.

4. Een voorzichtige bouwer rust niet voordat hij een goede en vaste grond of fundament heeft gevonden. Daarop waagt hij alles en zet, na veel overleg, het gehele gebouw dan daarop neer. Paulus zegt in 1 Kor. 3:11: "Niemand kan een ander fundament leggen, dan hetgeen gelegd is, namelijk Christus." Daarvan krijgt zulk een ontdekking onder het graven en verdiepen. Dat is eigenlijk het zoeken naar Christus. Dus krijgt zulk een voorzichtige, geestelijke bouwer kennis van Christus bij Zijn licht en openbaring. Dat is iets anders dan blote bevassing. Zulk een ziet wat anders in de weg van verlossing. Hieronder hebben een krachtige trekking van God en een hemels onderwijs plaats.

5. Een wijze bouwmeester zorgt goed voor het samen te voegen. Zo zoeken zij die band van gemeenschap met Christus, en in Hem met al Zijn volk, zo nauw te leggen en vast te maken en te verbinden door de band van liefde in het hart en ook van liefde tot God.

6. Een wijze bouwmeester bouwt ook naar een wijs bestek en zorgt dat alles daaraan voldoet. Zo ook hier. Het moet alles zijn naar wet en getuigenis, naar het heilige Woord. Daarin zijn de grenzen en trekken bekend. Dat is de enige regel waaraan het werk van ieder moet getoetst worden, anders zal niemand de goedkeuring van God wegdragen.

7. Iemand die een goed huis gebouwd en geen kosten gespaard heeft, wil dat wel door kenners van binnen en buiten laten onderzoeken. Zo ook hier. Hij komt met zijn gehele werk menigmaal onder het oog van de Heere, opdat Hij het bezien en toetsen zal. En ook bij Gods volk. Het is hem te doen om waarheid in het binnenste; hij weet dat God daarin lust heeft. Hij zoekt het liefst zulke vromen op die de Heere wat van de Geest des onderscheids heeft gegeven.

8. Eindelijk, een goed gebouw openbaart vroeg of laat dat het goed is. Zo ook hier. Na veel tegenspoeden wordt de oprechtheid van iemands werk en dat het op de Rotssteen Christus staat, meer openbaar voor zichzelf en anderen, hetwelk vaak van achteren duidelijk blijkt.

De Heere zegt dus: *die Mijn woorden hoort en doet...* Een mens zou kunnen vragen of dan het dóen van Jezus' woorden en niet zozeer Christus de steenrots of het fundament der zaligheid zou zijn. Wij antwoorden hierop:

1. Dat hier geen doen verstaan wordt om er zich op neer te zetten of om i er gewicht op te leggen, en ook niet om dit tot een grond van verdienstelijkheid te stellen. Die deur is naar Gods Woord voor eeuwig gesloten.

2. Jezus spreekt hier van de praktijk van het christendom, die vloeit uit een nieuwe natuur die een onafscheidelijk vruchtgevolg en bewijs is van waarachtige vereniging met de Heere Jezus. Dit kan in niemand plaatshebben als hij niet op het ware fundament Christus gegrond is.

De tweede reden waarom Jezus getuigt dat zulk een een voorzichtig man is, is genomen van de laatste uitslag na veel beproevingen. Aan welke beproevingen zijn een Godzalige en zijn werk al onderhevig? De Heere spreekt over slagregens, waterstromen en winden die aanvallen op elk huis.

(1) *Slagregens* van onmiddellijke tegenslagen van boven, vallen wel eens op hun hoop aan en laten die schudden. Denk hier bij slagregens aan:

1. Uitvloeisels van Gods rechtvaardigheid en heiligheid tegen de zonden van Zijn volk, waardoor de Heere Zijn ongenoegen van de hemel weleens openbaart.
2. Verberging van Gods aangezicht om der zonden wil, zodat de Almachtige als het ware Zich in een vijand verkeert en tegen hem strijdt. O, het zijn de ongerechtigheden die scheiding maken en die het aangezicht Gods doen verbergen.
3. Zware beproevingen van God, zelfs zodanig dat de verschrikkingen van God op hun hoop aanvallen. Zie de bewijzen in Asaf, in Ps. 77. Hij zegt: als hij maar dacht aan de Heere, zo maakte hij misbaar en zijn ziel werd overstelpt. En in welk een proefweg leidde God Heman, Ps. 88.
4. Eindelijk ook uitstel van Gods beloften of van de beloofde zaak. Dit kan het huis en geloof van een kind van God zeer schudden. Dit kan zwaar op hun staat afkomen. Ziet dit in Abraham en Sara. Wat zullen die nodig gehad hebben om aan de bijzondere beloften van God en daardoor ook aan hun staat niet geheel te twijfelen.

(2) Hierbij komen ook de *waterstromen* van onmiddellijke tegenslagen van beneden, echter door de Almachtige bestuurd. Die waterstromen vallen wel eens sterk aan op de hoop van Gods volk, zoals daar zijn:

1. Zware tegenslagen in hun lichaam, hun kinderen, familie en goederen. Dit alles had Job tezamen. Wij lezen in Job 1:22 dat Job in alle deze niet zondigde, maar vasthield aan zijn oprechtheid. O, wat moet hij zijn huis zéker neergezet hebben. Hij zegt dat de wortel der zaak bij hem was, Job 19:28, anders zouden zijn vrienden hem er wel onder geholpen hebben. Zie ook eens hoe zwaar Asaf geschud werd in Ps. 73. Zijn voeten waren bijna uitgeweken, ziende der goddelozen vrede. En hij, zo zwaar geplaagd, kon het hun niet gunnen, totdat hij zelf eerst in het heiligdom inging en op hun einde merkte. Toen zei hij dat hij een groot beest was bij God, en toen kon hij Gods weg moedig opnemen en zich onbepaald overgeven, en alle wegen en leidingen van God kiezen tot Zijn dood toe, wat de Heere ook liefde. Toen was het: Gij hebt mijn rechterhand gevat, Gij zult mij leiden door Uw raad, en daarna zult Gij mij in heerlijkheid opnemen.
2. Ook de algemene oordelen van God over de aarde, als enerlei de rechtvaardige en de goddeloze wedervaart. Zie eens wat er al op de staat van een christen kan aankomen. Namelijk als de Almachtige om de zware zonden van een volk Zijn wan eens in Zijn hand neemt om Zijn dorsvloer te doorzuiveren door besmettelijke ziekten, zodat er duizenden vallen. Dan raakt er veel kaf, veel algemeen werk, ja veel spotters en vervolgens van Gods volk van de dorsvloer. En als de Heere zo begint uit te gaan om de ongerechtigheden van de inwoners van het land te bezoeken en het oordeel zich daarheen wentelt gelijk de wateren waar geen verbidden aan is, dan hebben oprechten wel handenvol werk om hun staat vast te houden tegen de vrees voor bedrog en om dan het oordeel na te volgen, ziende waar het valt, waarom het valt, en wie en welk huis het treft, om God de ere van Zijn rechtvaardigheid te geven.

3. Doe daar eens bij als God bij dit alles zendt een geest van diepe slaap, het allerzwaarste oordeel, en dat over alle vlees. Dan wint de vijand veld. Ziet het in de discipelen. Jezus vond hen slapende toen Hij in zulk een nood was. En in Matth. 25 kwam de bruidegom bij nacht, toen de wijzen en dwazen beiden sliepen. Vrienden, dit komt dan op de grond van de hoop van een christen aan. O, hoe gelukkig die dan geborgen en in een behouden haven is.

4. Tenslotte en voornamelijk ook als de Heere in Zijn rechtvaardigheid zware verzoeking, verleidingen en vervolgingen over een land en volk brengt, dan raakt de staat van een christen op de proef. Dan raakt hij in gevaar om tot afval gebracht te worden. Dan komt het erop aan, of men aan God en Christus getrouw bevonden zal worden of niet. O, dan zal Hij alleen gelukkig zijn wiens hoop op de Rotssteen gegrond is.

(3) In de derde plaats komen daarbij *de winden* van de oordelen Gods van rondom, als daar zijn:

1. De vorst der duisternis die onder al die oordelen zijn pijlen schiet in het hart van Gods volk om hun hoop te treffen. Het is toch satans werk tegen hun hoop aan te vallen. Hij gaat toch rond en doorwandelt de aarde. Volgens Job 1 waren de winden in zijn hand. O, hoe gelukkig die dan bestand is en zijn smader wat heeft te antwoorden.

2. Doe daarbij de winden van valse leringen onder een schijn van Godzaligheid. De duivel gebruikt daartoe de dwaalgeesten als het nacht is in de kerk. Als de meesten slapen, komt gewoonlijk het ongedierte voor de dag en dan brengt ieder zijn dromen en bedriegerijen tegen de waarheid in. O dan, dan zijn Gods kinderen in gevaar om door geesteloze en troosteloze uitleggingen van de Bijbel hun gronden van troost en hoop op de zaligheid te verliezen.

3. Dan zijn er nog winden van rondom, dat zijn orkanen, waartegen niets bestand is. De zwaarste beproevingen zijn wel eens in de ure des doods, als alles tegelijk aanvalt en het totaal donker wordt. O, dan is het wat te zeggen een rechtvaardig God voor zich te zien, het veroordeeld geweten van binnen te gevoelen, de vijand en het ongeloof samen losgelaten te vinden om het fundament te doen ontzinken. Geen Borg te zien, alleen een inzien in een eeuwigheid zoals geen natuurlijk mens inzien noch bevatten kan. Zo ellendig naar zijn eeuwig huis te moeten, niet wetend waar te zullen aanlanden.

Ziet u wel vrienden, dat dit onbeschrijfelijk moet aankomen op de grond van de hoop van een christen! Dit zal uw zwaarste beproeving tegen uw huizen zijn, kinderen van God. Maar na die storm hebt u geen nood meer, en daarom spreek ik tot u niet van stormen in de oordeelsdag.

Merken wij nu aan wat de uitslag van het werk van de Godzaligen tenslotte zijn zal. Jezus zegt in de tekst *dat hun huis niet gevallen is, want het was op de steenrots gegrond.*

1. Hun hoop van zaligheid gegrond op Christus weerstaat alle, ja zelfs de zwaarste beproevingen en blijft onwankelbaar. O vrienden, volgens Ps. 118 is Christus de grond en *Hoeksteen die het huis houdt met kracht.* (Datheen) Ja, Hij is tegelijk het kapiteel tot versiering ervan, waarop al Zijn kinderen samengevoegd en opgebouwd zijn tot een eeuwigdurende woonstede van God, waar de Heere in het midden woont en werkt. Hierom zegt Jezus in Joh. 10:28: "Zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid."

2. Gods kinderen hebben in alles wat hen overkomt hier in de tijd, ja onder de zwaarste beproevingen iets dat vasthoudt. O, wat eens op dat fundament is neergeraakt, dat blijft een eeuwige grondvest, al veranderde de aarde haar plaats en al werden de bergen verzet in het hart van de zee. Zie dit in Job 1 en 2 nadat de een en andere bode des

kwaads tot hem gekomen was. Toen werd Job door zijn vrouw verzocht om God te zegenen en te sterven, maar hij hield vast aan zijn oprechtheid. Hij stond op de steenrots, en daarom zei hij: *Gij spreekt als een der zottinnen spreekt.* Zo worden zij in de kracht Gods bewaard door het geloof tot de zaligheid. En die bewaring heeft de oneindige gronden.

3. Ja, hoe duister Gods kinderen zijn, zo hebben zij toch een grond voor hun hoop in hun ingang in de eeuwigheid, die hen niet beschamen zal. O, het is er zover vandaan dat hun huis dan vallen en instorten zal. Hoe nader zij komen aan het sluiten van hun lichaamsogen, hoe heerlijker en heerlijker hun gebouw dan wordt, tot het allerheerlijkste direct na de dood zijn en volstandig blijven zal, tot in alle eeuwigheid. Daarvan, zegt Paulus in Rom. 8, ben ik verzekerd. O, wat zijn het dan wijze en voorzichtige mannen of vrouwen, die hun huis op de steenrots neerzetten.

Slaan wij nu gade het waarschuwend woord van Christus' getuigenis aangaande *de mens die Jezus woorden hoort maar dezelve niet doet.*

1. Jezus getuigt dat hij een dwaze man is. Versta door een dwaze man ieder mens wie hij is, die in zijn natuurstaat blijft en niet is overgebracht tot Christus.

2. En waarom is zulk een een dwaze man? Jezus zegt dat hij zijn huis op het zand gebouwd heeft. Versta hierdoor het aankweken van alle hoop op zaligheid zonder grond, namelijk het niet biddend werken om zijn valse hoop kwijt te raken. Om er een afkeer van te hebben om in zijn verloren en ongelukkige staat in te zien, en in die modder en dat vuil in te dalen, volgens Lukas 6:48. Om verwachting te hebben van plichten en godsdienstige verrichtingen, zonder dat men bij Gods licht de ongenoegzaamheid en verwerpelijkheid van die dingen zo ziet, dat men het uit zijn hart en hand laat vallen. Dus al het nederzetten van zijn hoop van zaligheid op iets buiten Christus, wat het ook zijn mag.

Merken wij nu aan wat zandgronden zijn. O vrienden, leg er uzelf eens bij neer. Dit alles zijn zandgronden die u begeven zullen:

1. Graag horen van Jezus' woorden, lust hebben om Gods beste knechten na te volgen en dan vele dingen te doen. Dit was de gesteldheid van Heródes aangaande Johannes de Doper.

2. Belijdenis doen van de waarheid en daarbij alle kerkelijke voorrechten genieten, wat gepaard gaat met een krachtig strijden voor de zuivere leer der waarheid en met een goed en oprecht gedrag naar buiten, zodat men onbesproken is in zijn wandel. Dus zouden zij zeggen met Lukas 13:26: "Hebben wij niet in Uw Naam gegeten en gedronken?" Ja, zelfs predikanten: "Hebben wij niet in Uw Naam geprofeteerd, en in Uw Naam duivelen uitgeworpen en vele krachten gedaan?" Matth. 7:22.

3. De grootste mate van verstand in Gods Woord, vele gaven en talenten hebben en hoge bevattingen van de evangelieweg, zodat men daar zeer klaar tot anderen van spreken kan (zie dit in 1 Kor. 13:2).

4. Allerlei met het verstand diep indringende theologische werkzaamheden te hebben, waardoor men voor een ander als een gordijn kan openen in de waarheid, en dus als een profeet zijn. O, dat moet Judas in zijn beste tijd gehad hebben!

5. Een ontwaakt geweten te hebben, en bij tijden overtuiging te hebben dat zijn werk te licht is. Vooral als men een ander met licht van zijn weg hoort spreken, zie hiervan de voorbeelden in Saul, Achab, en de jongeling uit Matth. 19.

6. Overtuigingen van zonden, zover men daarin blijft hangen. O, wat heeft Ezau met tranen een plaats van berouw gezocht bij zijn vader (Hebt. 12:17).

7. Het verbeteren van zijn manier van leven, gepaard met een sterk arbeiden om zalig te

worden in veel deugdsbetrachtingen. Zie hoever de farizeeër kwam in Lukas 18.

8. Goedkeuringen van mensen te hebben, zelfs van vromen, en die tot voorbeelden te stellen die men navolgt, waarop menigeen zijn ziel verderft. O, vrienden, niet die de mens prijst, maar die God prijst, is beproefd (2 Kor. 10:18).

9. Het ondergaan van alle verdrukkingen, vervolgingen, lijden en verlies van goederen, kinderen, vrienden, smartelijke bezoeken van alle kanten, ja zelfs het sterven voor de zuivere leer der waarheid. Zie dit duidelijk in 1 Kor. 13:3.

10. Doe hierbij eens het smaken van hemelse gaven, verrukkingen en hoge optrekkingen te hebben (Hebr. 6:4).

11. Tenslotte ook alle blote letters van de Bijbel, of ook alle verschijningen buiten het woord van Christus. Dat is die stem te geloven, die roept: Ziet hier of ziet daar is de Christus (Matth. 24 en Lukas 21). Vrienden, dit alles zijn zandgronden, want het is iets anders dan de Rotssteen Christus.

De tweede reden waarom Jezus getuigt dat zulk een een dwaze man is, is genomen van de uitslag van het werk van zo iemand na vele beproevingen. De Heere noemt deze onder gelijkenis van slagregens, waterstromen en winden, die aanvallen tegen ieders huis. Namelijk:

1. Slagregens van Gods oordelen van boven, die menigeen hier al onmiddellijk treffen. Als God eens laat zien dat Hij een rechtvaardig God is, welke helse benauwdheden komen hier het hart ontzetten, zodat zij de dood, die ze anders vrezen, nu zoeken. O vrienden, wiens hoop zal bestaan van de tijd van Gods toorn af?

2. Daarbij komen de waterstromen van allerlei kwaden die de goddelozen hier zwaar benauwen en het leven bang maken. Als de pest eens komt, laat dan iemand wiens huis op het zand staat, eens spreken van zijn hoop. Als de aangezichten zullen betrekken als een pot, hoe zal het dan van binnen gesteld zijn? En als God de vijand eens brengt, en die raakt met zijn glinsterend zwaard de hoop, ja de godsdienst eens aan, hoelang zal zulk een dan gereformeerd blijven?

3. En dit alles zal gepaard gaan met de winden van de vernielende oordelen, die niet te ontwijken zijn. En wat dan?

Als de dood voor ogen is, en een donkere eeuwigheid en een tijd gapende hel met zich meesleept. O, dat voor zijn ogen te zien! Daarbij de duivel van de ene kant met zijn recht en macht over zulk een ziel, die al spot als de dodelijke benauwdheden vermeederen. Aan de andere kant een verlaten wereld met alles waaraan hij ooit zijn hart heeft gegeven: rijkdom en eer. Met vrienden en bekenden aan zijn bed als nietige vertroosters, die zulk een naar de bloemhoven jagen, en werken om hem gerust te stellen en zo zijn ziel vermoorden tot hij ze uitblaast. O, dan wakker te worden en te zien dat men al zijn dagen gesloten ogen had. En dan geen raad meer.

Maar nog is het einde niet. O, orkanen zullen er aanvallen tegen dat huis ten jongsten dage, als de rechtvaardige God al Zijn grimmigheden zal opwekken onder het bewegen van de krachten der hemelen en onder het zien van het toornige Lam, zodat alle geslachten der aarde zullen wenen, doch zonder tranen. Namelijk roepen en huilen zullen van weedom des Geestes en van verbreking der lendenen (Jes. 33:14).

Merken we nu nog op wat de uitslag is. *De Heere zegt dat het huis gevallen, ja terstond gevallen is en dat zijn val groot was.*

Het is gebroken omdat het niet op Christus gegrond was en daarom de beproevingen Gods niet verduren kon. Dit wordt een vallen genoemd om uit te drukken dat het verloren gaan van een onbekeerd mens zal zijn als een vallen, als een zinken, namelijk

een droevig ontzinken van alle moed en hoop.

De Heere zegt *dat de val van het huis groot zal zijn*. De breuk is onherstelbaar, vreselijk, ja dodelijk. Dit vallen zal een eeuwig vallen en zinken zijn. Naarmate iemand zijn huis of hoop in de hoogte heeft gebouwd en gerust en zorgeloos in zijn huis gezeten heeft, naar die mate zal ook zijn val groot en zijn zinken diep zijn. Dus bewijst dit ook dat er trappen zullen zijn in de verdoemenis, naar Jezus' Woord in Lukas 12:47. Zie ook Ezechiël 13.

Tenslotte slaan wij nog gade wat het oogmerk van de grote Profeet is met deze gelijkenis. Hij wijst hiermee aan:

Welk een nauw oog de Heere houdt op de gesteldheid van ieder mens en waarop die mens bouwt. Men vindt duidelijk in de gelijkenis het ware werk van Godzaligheid en het versierde werk van geveinsden. Het kan in schijn zeer nabij komen:

- elk bouwt een huis zo sierlijk het maar kan.
- Elk scheidt hoop om zalig te worden.
- Elk heeft een grond waarop hij meent vast te staan.
- Wie zal nu kunnen onderzoeken of zulk een huis goed gegrond is? De Heer wil dit ook niet altijd, noch ten nauwste onderzocht hebben, zoals we lezen in de gelijkenis van het onkruid op de akker.

Maar zie hoezeer verschillend de gronden en uitkomsten van de werken of gebouwen der mensen zijn.

Zien we daarom in de laatste plaats nog:

III. Enige omstandigheden die Jezus' wijze van voorstelling raken

De Heere spreekt de zaken in de verleden tijd, en wel met herhaling. De slagregens zijn neergevallen, de waterstromen zijn gekomen, de winden hebben gewaaid en zijn aangevallen; het ene huis is staande gebleven, en het andere is gevallen en zijn val was groot. Dit drukt uit:

1. De zekerheid der zaken dat het zo zijn zal met ieder mens. Jezus leert ieder mens, hoofd voor hoofd, tijdig naar binnen te keren en op zijn einde te letten. Op zijn hoede te zijn, ten einde het zwaarste, namelijk de dingen van eeuwig belang, bij hem ook het zwaarste wegen mogen.

2. De Heere doet de toepassende wijze echter in de toekomstige tijd, zeggende: "Ik zal een iegelijk vergelijken, en een iegelijk zal vergeleken worden." Dit drukt uit dat de Heere hem de kracht van deze gelijkenis eerst recht zal doen ondervinden als de zwaarste aanval, de sterke dood, tegen zijn hoop zal aanstoten. O, dan zal hij eerst in zijn kracht zien wat het is om in zijn tijd voorzichtig te zijn geweest, en zich op de Rotssteen Christus te hebben neergezet en nu met Hem, als Zijn Borg, in het oordeel te treden.

Zien we tenslotte nog wat gezegd wordt over degene die Jezus woorden niet doet, dat hij zal vergeleken worden bij een dwaze man.

1. Dit drukt uit dat de tijd zal komen dat ieder deze vergelijking zal maken, namelijk in het uur van verzoeking, als zijn hoop instorten zal. Een nabijchristen kan zich hier lang verbergen maar dan, wil Jezus zeggen, zal hij met zijn werk voor allen openbaar worden.

2. Tenslotte drukt dit ook uit dat de Heere hem deze gelijkenis pas in zijn kracht zal doen ondervinden als hij de geest zal geven, en zijn zinken zal gewaarworden. Als hij in het algemene oordeel voor de Rechter van hemel en aarde zal staan. O, dan zal hij bij

een dwaze man vergeleken worden. Namelijk, hij zal zichzelf volkomen bij zulk een vergelijken zoals wij lezen in het Boek der Wijsheid 5:4: “*Wij, dwazen! wij, zotten!*” Ja, dan zal Jezus en zullen Zijn kinderen hem bij zulk een dwaas vergelijken die nooit heeft willen geloven dat zijn fundament niet deugde. Dan zullen zelfs de duivelen hem vergelijken bij zulk een die zo dwaas is geweest dat hij hun gehoorzaamd heeft en zijn huis op het zand heeft neergezet, en hem eeuwig in Zijn aangezicht vliegen en spotten dat, nu zijn huis is ingestort, zijn val groot is en dat zijn redding in eeuwigheid zal ophouden.

Toepassing

Vrienden, is het ooit tijd om voorzichtig te handelen aangaande zijn eeuwige staat, dan is het thans de tijd dat ieder zich heeft de bergen om zijns levens wil, en te zorgen dat zijn huis, zijn hoop van zalig te worden op het fundament Christus, vast raakt.

A. Het wordt thans die tijd dat de Heere uit Zijn plaats uitgaat, om de ongerechtigheid van de inwoners van dit land te bezoeken. De dagen der wraak en der vergelding, der donkerheid en der verwoesting naderen. Het lang zwangere besluit van God raakt aan het baren, Zef 2:2. En o, als dat is, dan wordt het de dag des Heeren en de nacht voor Nederlands volk.

Vrienden, daar het nu met Nederland zo staat, is het daar ongewaarschuwd toe gekomen? Immers neen.

1. De Heere heeft lang gewaarschuwd door Zijn knechten. Menigeen is al naar de hemel om verslag van zijn last te doen, en anderen staan nog in hun ouderdom hier, die met waarschuwen hun krachten verspeeld hebben en die ook veel door gelijkenissen gesproken en toegeroepen hebben: Spiegelt u toch aan de eerste wereld, toen zij het niet bekenden totdat de zondvloed kwam, en hen allen wegnam, Matth. 24:27-39. Gaat naar Silo waar ik Mijns Naams gedachtenis in het eerste had doen wonen, en ziet wat Ik daar gedaan heb, Jer. 7:12. Ja, spiegelt u aan de tien stammen, aan Kapernaüm tot de hemel verhoogd, aan Jeruzalem en aan de kerken in Azië.

2. De Heere heeft jarenlang gewaarschuwd door allerlei oordelen over huizen en gezinnen die niet opgemerkt worden, en door zware oordelen over het algemeen. Dan door pest onder het vee, ja onder mensen rondom en nabij ons land, door vreemde zomers en winters, door stormen en zware hagelbuien van Gods toorn, door een uitering en uitmergeling in het midden van de overvloed, door vreemde gewormten in de vastigheden van ons land, door verbreking van schepen van Oost en West, en dus door inkorting van onze handel en van de inkomsten van het land. Ja, door plasregens, waterstromen en winden die aangevallen zijn tegen de dij ken, dammen, huizen, gewassen, en haast rondom onze provincie zware verwoestingen veroorzaakt hebben. Ook door wegneming van de bondgenoten, de keizer, de keizerin en de koning van Pruisen, waardoor een donkere dag veroorzaakt is. Hierbij is ook gekomen een zware, ongehoorde, algemene duurte en dreiging van een hongersnood. En eindelijk bij dit alles, door een uitstorting van een geest van diepe slaap, van een buitengewone zorgeloosheid en stille gerustheid, gepaard met een zatheid des broods.

3. Heeft ooit een strafbaar volk Gods lankmoedigheid ondervonden, dan is het ons Nederland. Door gedurige verschoning en toevoegingen van zegeningen, afwendingen van kwaden als ze aan de lippen kwamen, door zovele jaren aan hun vrede te bestellen en ons in onze zwakheid echter bij onze godsdienst en vrijheid te bewaren. Zo heeft God op allerlei wijzen tegen ons betuigd, om ons te doen wederkeren tot Zijn wet.

4. Wat betoont God Zich niet goedertieren tot op deze huidige dag over ons land. Het is de gehele vorige zomer gebleken, toen er een hongersnood te wachten was. Daar geeft

de Heere een zomer vol van alle voorraad en overvloed, zelfs boven mensengeheugen bijna acht maanden zomer.

5. Eindelijk, wacht God nu nog om Nederland genadig te zijn. Daar ligt nu een roede van Gods toorn zo nabij de poorten van ons land, vijfentwintig of zesentwintig uren van hier. God bindt ze nog op, zij heeft nog geen bevel van Nederlands vertoornde God. De Heere wil ons eerst nog een verbodsdag geven als een uiterst middel. Ziet vrienden, dit doet God aan ons, eer Zijn toorn brandt als een vuur.

6. Is de Heere nu nog onrechtvaardig als Hij toorn over ons brengt? Dat zij verre. Wat moesten die goede wegen onze zonden zwaar maken, maar wat laat dit alles anders na dan verharding, zorgeloosheid, atheïsme, hoogmoed en andere zonden. Wij zullen ze thans niet noemen, die hebben wij de laatste keer toen wij iets tot voorbereiding spraken onder het oog proberen te brengen. Ik zeg alleen dat al die goede wegen Gods bij des Heeren beste volk vele vermenigvuldigingen der gedachten nakten wat toch het einde zijn zal. Zodat zij bezet zijn met vrees en met een Ezechiël soms een bittere rol moeten eten, en als de kinderen, Jes. 51:20, als in zwijm vallen, vol zijnde van de grimmigheid des Heeren en van de scheiding huns Gods.

Vrienden, ziet u nu niet dat de fundamenten der aarde wankelen? Ja, dat het aan de fundamenten van ons Nederlandse huis raakt? Ziet eens welke fundamenten al waggelen:

1. Het duur en met goed en bloed gekochte geloof, ons land bij de oprichting van de Heere toegevoegd, hoe heerlijk is het vervallen. Is er ware godsvrucht onder het algemeen? Wie nog wat weet, die belijdt de waarheid maar leeft als een leugenaar. Hoe menigeen schat ze niet als een pilaar van ons land, maar gelooft op de grond van zijn hart die verdoemelijke leugen dat men in alle godsdiensten kan zalig worden. Ziet eens hoe gemakkelijker die mens paaps kan worden. Daarbij, wat zijn de belijders niet gedurig in een zeef van satan, door allerlei vreemde leringen die de duivel inboezemt, en die daartoe een nacht in de Kerk gebruikt om, zoals het ongedierte bij nacht komt, zo ook allerlei vrijzinnige dwalingen uit te strooien en zo netten te spannen om zielen te vangen en te verbergen. O vrienden, wees verzekerd dat als dit fundament zinkt, wij ook zinken.

2. Nog heeft de Heere bij de oprichting van dit land toegevoegd tot onderstand landen der heidenen, die ons zo rijk tijdelijke zegeningen gegeven hebben. Maar door ontrouw daarin dat wij van die arme heidenen de zielsbehoudenis niet gezocht en hun geen geestelijke weldaden meegedeeld hebben die wij verschuldigd waren, hebben wij een vloek op dat deel van ons bestaan gehaald en daardoor zinkt dat fundament nu. De Heere God toornt op allerlei wijzen tegen de Oost en West-Indische Compagnie en zoekt de zonden thuis.

3. Nog een voornaam fundament placht te zijn de dapperheid, de nederigheid en de waakzaamheid tegen de vijanden van de Nederlanders. Men kan nooit beter zien wat men mist, dan bij hetgeen men in de vorige tijd gehad heeft, toen één soldaat meer verstand en dapperheid had dan nu een gehele menigte. Toen de grootste en eerste lieden van het land in soberheid en nederige deftigheid zo leefden, dat de Spanjaarden vrede maakten. Ja toen wij tegen de listen van de vijanden van God en Zijn Kerk ook listig en waakzaam waren. Hierdoor waren wij ontzaglijk voor degenen die wij nu ontzien. Zover is nu onze schaduw van ons geweken; zoveel lager is ons verstand, en zoveel dieper is dat fundament ons ontzonken.

4. Geen klein en ook geen gering fundament is de eenheid, zoals het opschrift van onze Unie is. Wij plachten als een enig man te zijn, vooral in zaken die de bewaring en verdediging van het land en het geloof betroffen. En daardoor waren wij ontzaglijk voor

geheel Europa. Maar wanneer dit fundament een grote knak krijgt, wanneer men zaken tot bewaring en verdediging des lands tegenhoudt, en elkaar tegenstaat, dan is het naar Mozes' woord in Deut. 32:28 dat een volk door raadslagen verloren gaat. O, mochten Gods kinderen, de getekenden en zuchtenden hierover, een treurig oog naar boven slaan, of de Heere langs Zijn weg omwending mocht veroorzaken opdat wij niet haast wegzinken.

5. Nog een voornaam fundament dat zeer waggelt, is de goede gesteldheid tussen de Heere en Zijn volk in een land. Als die bij het licht des Geestes, als geestelijke wachters, de kwaden van verre zien en die met de zonden des lands op hun hart voor God dragen. Vrienden, waar is dat fundament? Hoe zeldzaam zijn thans zulke vromen die in de Geest toegang tot de Heere hebben, en gemene lasten voor de troon dragen. Wijze en dwaze maagden slapen thans tezamen; die dingen gaan wel vóór de verbreking.

6. Eindelijk is Nederlands allervoornaamste fundament, waarop het gebouw staat, de gunst of genadige inwoning van God geweest. God placht Nederlands God te zijn op alle wijzen voor ons land strijdend. Geen vijand placht het te kunnen houden als in Nederland een biddag was uitgeschreven. De Heere was een vurige muur van rondom. Maar vrienden, hoe lang is de Heere al geweken van boven de Cherub tot de dorpel van het huis, staande om geheel te vertrekken. Als Hij uit de tempel was geweken, kon dat gebouw het niet houden. Hierom zegt God in Hos. 9:12: *Wee hen, als Ik van hen zal geweken zijn.*"

Ziet nu eens, als al die fundamenten waggelen, en als ondertussen plasregens van boven vallen, en de watervloeden beneden rijzen, en de winden van rondom slaan, als de golven van Gods toorn eens tegen Nederlands zwakke huis aankomen, wat dan? Zullen wij het dan op zandgronden bouwen?

1. Op een valse hoop dat God ons land bewaren zal, zonder afbreken van zonden? Of op een zorgeloze en stille gerustheid, of op het verre stellen van de dag des kwaads?

2. Op een verbeelding dat wij wel vrij zullen blijven, en verachtelijk doen over degenen die een zwaar hoofd hebben over de algemene toestand? O, als men vrede roept zonder gevaar, dan, zegt God, zal een haastig verderf hun overkomen.

3. Op de goede bedoelingen van de vorsten of van de antichrist? Zal men vertrouwen dat de draak het kind bewaren zal, en op Egypte dat onze dodelijke dag begeert?

4. Eindelijk, zullen wij het houden op sterkten, op nieuwe uitvindingen, en op voornemens om ons te water en te land nog beter te bewapenen? Dat is immers niet anders dan vertrouwen op wagenen en paarden, en in deze is onze toestand nog minder dan in het jaar 1672. Toen hadden wij nog de keizer en de koning van Pruisen tot onze bondgenoten en een zeer machtige vloot, toen evenwel te gering om erop te rusten, zoals ook duidelijk bleek.

5. En daarom, wat hebben wij naar Gods weg, gegrond in Zijn heilige Woord, nu anders te wachten dan de val van Nederlands huis, en tevens dat die groot zal zijn? Donkere dagen, zware en benauwde tijden zijn aanstaande, dat de Heere volgens Jes. 28:17 het gericht zal stellen naar het richtsnoer, en de gerechtigheid naar het paslood, en dat volgens Amos 5:24 het oordeel zich daarheen zal wentelen als wateren waar geen stuiten of verbidden aan is. En dan is het zoals we lezen in Jer. 15:1: Al stond Mozes en Samuël voor Mijn aangezicht, zo zou toch Mijn ziel tot dit volk niet wezen. En volgens Ezech. 14:14: Ofschoon er dan nog een Nóch, Daniël en een Job waren onder zulk een volk, zij zouden niet één zoon of dochter, maar alleen hun eigen ziel door hun gerechtigheid bevrijden.

Daarom, o mensen in uw onveilige natuurstaat, openstaande voor al de gevaren, waar zal het aankomen met uw huis, met uw hoop om zalig te worden? Dan, als uw hart bezwijken zal van vrees vanwege de dingen die de aarde zullen overkomen, en dan uw ziel zullen kosten.

O geruste mens, zult u zo onvoorzichtig, zo dwaas, ja zo bespottelijk tot het einde toe bouwen? Hoe hoger een mens hier in zijn eigen huis vastzit, hoe dieper en groter zijn val en zinken zal zijn. En die val zal groot zijn. Het is een ongekend oordeel Gods dat de allervoorzichtigste mens in allerlei tijdelijke zaken, vaak de dwaaste mens is in het gebouw van zijn zaligheid en hoop. Vrienden, iemand kan een zeer geleerd predikant, ja professor zijn, en hierin een onvoorzichtig en dwaas mens zijn die zijn huis op het zand zet. Geleerdheid en verstand zijn geen zaligmakende genade op zichzelf.

B. Begerige zielen, zie eens waarnaar u te staan hebt.

1. Dat u toch niet rusten mag buiten het fundament Christus, ook dat was dodelijk.
2. Dat u de tekenen der tijden met verstand mag nagaan, en dat in het midden van 's lands gevaren uw eigen zielsgevaar voor u het zwaarste mag wegen.
3. Dat u haast mag maken om uw ziel te bergen. O vrienden, een voorzichtig mens zoekt in zulk een tijd een goed heenkomen, en zal een ander laten praten. Hij is wijs en weet wel dat er een tijd zal komen dat ieder hem bij een voorzichtige man zal vergelijken. Het is waar, iemand kan heel wat hebben zodat hij zelfs vele bespottingen kan verduren, maar men moet dat hebben dat men alle aanvallen van plasregens, vlooden en winden van Gods toorn kan weerstaan. Alleen het fundament Christus zal die laatste aanval in de ure des doods kunnen weerstaan.
4. Dat u veel werkzaam mag zijn in het afbreken van uw oude huis. Zal men goed bouwen, dan moet men afbreken tot het fundament toe, en alle hoop aan uw zijde verliezen die vals is en u begeven zal. Laat toch niets staan van uw oude gebouw, het zal u beletten om een nieuw fundament te leggen. En daarom vrienden, volgens Jezus' raad in Lukas 6 aan het graven en verdiepen, naar beneden werken in de vuiligheid, stank en modder. Een wijze laat het niet bij de helft zitten. Als hij erdoor is, heeft hij nooit berouw. Ja, onder dit vuile werk van steeds meer ontdekking zoeken, openbaart eindelijk de vaste grond het fundament Christus Zich wel eens. De Heere doe u dit gelukken.
5. Tenslotte daarom, o mens, als u wat krijgt, grijp toch naar Christus om uws levens wil, hoe weinig overtuiging u ook meent te hebben. Dat fundament heeft God de Vader gelegd, Die moet u vrijmoedig maken. Mocht God uw ogen openen zodat u volgens Jes. 32:2, die Man vindt, Die een verberging is tegen de wind en een schuilplaats tegen de vloed.

C. Kinderen van God, al is uw staat onwankelbaar, daarom kan uw hoop echter zeer geschud worden ten opzichte van uzelf en van de algemene toestand. O, wat had Abraham dat nodig, toen hij op en tegen hoop geloofde. De belofte werd uitgesteld en dat diende tot zijn beproeving.

Tot uw bemoediging nog een woord. Het is wel waar dat de Heere soeverein, heilig en rechtvaardig is, en volgens Rom. 9:28 wel eens een zaak voleindt en afsnijdt in Zijn rechtvaardigheid, en dus op aarde wel afgesneden zaken doet. Maar dit is ook waar tot versterking in uw hoop ten opzichte van de gehele uitroeiing van Nederland:

1. Dat de Heere in de grond onveranderlijk de God van Nederland blijft. O, het is het land dat God van eeuwigheid heeft uitverkoren om er duizenden mensen uit te roepen tot Zijn gemeenschap, zoals ook nog geschiedt in deze dagen. God brengt wel zware oordelen en openbaart Zijn toorn van de hemel over de zonde, Hij verbergt Zich, maar

echter staat Hij in genade nog achter de muur van Nederlands huis om het gade te slaan. Daarbij zijn de vijanden van Nederland en van Gods Kerk ook Gods vijanden. God is hun onveranderlijke vijand. Hij zal ze in het vuur werpen, nadat Hij ons een weinig gekastijd heeft. Dus is God in de grond een verzoend God met dat weinige volk in Nederland, dat arme, ellendige en daardoor hulpeloze overblijfsel naar de verkiezing der genade dat op Hem vertrouwt, waaraan de Heere Zich wel eens als door vensters en traliën openbaart. O hoe menig kind van God zal in deze dagen het aangezicht van Zijn Vader wel eens gezien hebben en die is verblijd geweest.

2. Doe daar nog eens bij dat het in de kerken in Duitsland en Frankrijk, toen God die hier verplaatste, nog anders gesteld was. Het was toen in Frankrijk zo gesteld, eer de Heere een gehele voleinding maakte, dat er nauwelijks een mens bekeerd werd en dat er nauwelijks meer een leraar te vinden was die de taal Kanaäns sprak en voor Gods zaak uitkwam. En toen het daar zo vervallen was, breidde de Heere zeer zichtbaar, onder die gezegende Spaanse oorlogen, de kerken in onze Nederlanden uit, dat er bij menigten werden toegedaan tot de gemeente die zalig werd. O, bij menigten kwamen zij wenende en zochten de Koning der ellendigen. Ziet vrienden, zo werden de straten en grachten gebouwd in de benauwdheid der tijden.

3. Voegt daarbij de hoop genomen uit het onveranderlijk Verbond, waaronder God al Zijn volk met hun zaad brengt. Onder dat zaad moeten er naar de belofte, bekeerd worden. Zucht in het geloof om de volledige ondergang van de Antichrist. En om onze opkomst.

Nog een woord tot uw bemoediging en besturing.

1. Wees niet al te verslagen als de Heere de gedachten Zijns harten uitstelt. Denk toch veel aan uw veilige huis, uw schuilplaats Christus, waarin u zit volgens Jes. 32:2. Denk aan die welverzekerde woning. Wie nu met u spotten, zullen dan schreeuwen van weedom des harten en huilen van verbreking des gastes, maar u zult dan uw hoofd opheffen.

2. Zoek nog wat te werken, terwijl het uw tijd hier nog is. Draagt elkanders lasten en zoekt elkaar, zoals de haageiken, tot ondersteuning te dienen. Bidt veel voor land en Kerk, en draagt veel de lasten op uw hart voor God. Gedenk veel de gevangenen. O, die goede broeders in verdrukkingen waarmee u zo nauw verenigd bent, die in holen en spelonken zitten en kwalijk behandeld worden, die zo zuchten om uw gebed. Hoe graag zou u hebben, als u in hun plaats zou zijn, dat u door hen voor de troon gedacht zou worden. Houdt u dicht bij de Heere Jezus om bewaard te worden, en om in Zijn kracht te mogen staan en werken.

Kinderen van God, nog een woord tot uw opwekking.

a. Plasregens van zegeningen, wateren en vloedende van volheden van genade en winden des Geestes en krachtige werkingen in uw ziel, zijn voor u aanstaande als u boven het bereik van de oordelen zijn zult. Als u gebracht zult zijn tot die zalige onmogelijkheid van te kunnen zondigen, de engelen gelijk.

b. U hebt haast te wachten de voltooiing van uw huis. Dan zal het eeuwig bestaan in dat gebouw zonder handen, waar de grote God de antichrist door de adem van Zijn mond reeds tenietgedaan zal hebben. Dan zullen alle geslachten der aarde, en die in de hemel, en die in de hel zijn, u vergelijken bij een voorzichtige man of een voorzichtige vrouw, die zijn of haar huis op de steenrots gebouwd heeft. Dan zal God de heerlijkheid volmaakt krijgen van al uw bouwen, omdat, volgens Hebr. 3:4, een ieders huis wel door iemand gebouwd wordt, maar die dit alles gebouwd heeft is God. *De God nu der hoop vervulle u met hoop en blijdschap in het geloof, opdat u overvloedig mag zijn in alle goede werken door Christus, de hoop onzer heerlijkheid.*

Amen.

22. De zorgeloze gesteldheid van de eerste wereld, vergeleken met het zorgeloze, geruste gedrag der mensen, in de toekomst van de Zoon des mensen, ons allen tot een voorbeeld ter waarschuwing voorgesteld.

Een verhandeling op een bededag.

En gelijk de dagen van Noach waren, alzo zal ook zijn de toekomst van den Zoon des mensen. Want gelijk zij waren in de dagen voor den zondvloed, etende en drinkende, trouwende en ten huwelijk uitgevende, tot den dag toe, in welken Noach in de ark ging; en bekenden het niet, totdat de zondvloed kwam en hen allen wegnam: alzo zal ook zijn de toekomst van den Zoon des mensen. Alsdan zullen er twee op den akkerzin, de één zal aangenomen en de andere zal verlaten worden. Er zullen twee vrouwen malen in den molen, de een zal aangenomen en de ander zal verlaten worden. (Matth.24:37-41)

Dit hoofdstuk verdeelt zich naar onze gedachten als volgt. Bij de gelegenheid dat Jezus' discipelen zoveel ophadden met de heerlijkheden van het tempelgebouw aan Hem te vertonen, voorzegde de Heere aan hen de totale verwoesting van dat alles (vers 1 en 2). En dan breidt de grote Profeet dit nader uit in bijzonderheden (van vers 3 tot het einde). Jezus' discipelen gingen tot Hem en deden een tweeledige vraag aan Heere. Ze zeiden: "Zeg ons, wanneer zullen deze dingen zijn? En welk zal het teken zijn van Uw toekomst en van de voleinding der wereld?" Hierbij kunnen we opmerken waar die tweede vraag van de discipelen vandaan kwam, namelijk naar het teken van Jezus' toekomst en van de voleinding der wereld. En wel omdat de Heere in vers 2 alleen voorzegd had de verwoesting van Jeruzalem. Ik denk dat die vraag in het hart van de discipelen gekomen is toen Jezus in vers 38 en 39 van het vorige hoofdstuk het oordeel van God over de Joden aankondigde, zeggende niet alleen dat hun huis zou woest gelaten worden, maar ook dat zij Hem niet zien zouden van nu aan, totdat zij zeggen zouden: *gezegend is Hij, Die komt in de Naam des Heeren*. Namelijk, tot het laatste der dagen, *wanneer Zijn komst zou naderen en velen tot David hun Koning, hun gezegende Zaligmaker zouden bekeerd worden die Hem als met zegepraal inhalen zouden*. Óf ook tot Jezus' laatste komst in de oordeelsdag.

Vervolgens beantwoordt de Heere deze twee vragen, vanaf vers 4 tot het einde.

Eerst zien we hierin een waarschuwing aan Zijn discipelen tegen de vele verleidingen en verzoeken die hen en hun volgende geslachten overkomen zouden, door alle tijden van het Nieuwe Testament heen, tot aan het einde der wereld (van vers 4 tot 14).

Dan volgt Jezus' antwoord zelf op de twee vragen van de discipelen (van vers 15 tot 41 ingesloten).

De Heere Jezus voorzegt verschrikkelijke oordelen van God over stad en tempel, tot de uiterste verwoesting toe (vers 15 tot 22).

En dan voorzegde de Heere Zijn toekomst en de voleinding der wereld (van vers 23 tot 31).

Tenslotte voorzegt de Heere ook de tijd waarnaar de discipelen in vers 3 gevraagd hadden: "Wanneer zullen deze dingen zijn? En welk zal het teken zijn van Uw toekomst

en van de voleinding der wereld?” Dit doet de Heere van vers 32 tot 41. De Heere wijst aangaande Jeruzalems verwoesting niet alleen de tekenen aan, maar voorzegt zelfs de tijd, zodat dit nog voorvallen zou in hun eigen dagen. Maar de Heere zegt aangaande de tijd en de dag van Christus’ laatste toekomst en van de voleinding der wereld alleen *dat dit een verborgenheid is, die de Heere God voor Zichzelf alleen gehouden heeft* (vers 36).

Wel geeft de Heere vooruit hier iets op waaruit voor een geestelijk verstandige kan blijken dat die grote dag van het algemene oordeel Gods naderend was. En dat is alleen een zware, toenemende zorgeloosheid of een zeer zware geest van diepe slaap. Dit stelt de Heere als in een spiegel voor, in een vergelijking van de toekomst van de Zoon des mensen met de dagen van Noach in de eerste wereld (vers 37 tot 41), met de woorden: “En gelijk de dagen van Noach waren ...:

Hierover wensen wij in deze avond nog kort te spreken of wij in deze spiegel het zorgeloze wezen van ons Nederland en van onszelf zien mochten, en dat onder de zwaar drukkende oordelen van God. Wij zullen in deze stof twee voornamen hoofdzaken behandelen:

- I. Een voorzegging van Christus vanwege de nare en zorgeloze gesteldheid van de mensen hier beneden, voor en ten tijde van Zijn toekomst, bijgelijkenis overgebracht op de dagen van Noach (vers 37 tot 39).
- II. Een aanbeddende eindiging van de grote Profeet in het onafhankelijke vrije van de eeuwige en soevereine uitverkiezing Gods ten leven en ten verderve, die alsdan in zijn kracht zal worden uitgevoerd over alle vlees (vers 40 en 41).

I. Een voorzegging van Christus vanwege de nare en zorgeloze gesteldheid van de mensen hier beneden, voor en ten tijde van Zijn toekomst, bij gelijkenis overgebracht op de dagen van Noach

De Heere spreekt van de dagen van Noach. Wie Noach was, is duidelijk. Hij was de zoon van Lamech, die een kleinzoon was van Henoeh die met God wandelde, en van wie de genade in die lijn afdaalde op Noach, die dat getuigenis ook had dat hij genade gevonden had in Gods ogen en dat hij een rechtvaardig en oprecht man was in zijn geslacht, wandelende met God als zijn overgrootvader.

Noach was een gezant Gods om de eerste wereld in een allerdonkerste tijd te waarschuwen en ook om hen het Evangelie te verkondigen. 1 Petrus 4:6. Zijn vader Lamech had bij zijn geboorte al indruk op zijn hart van het gevaar van de wereld. En door de Geest bestuurd, gaf hij hem daarom de naam van Noach, opdat hij een prediker der gerechtigheid zou zijn, 2 Petrus 2:5. Niet alleen een boetprediker, maar ook een trooster, zoals zijn naam betekent, die de Heere in Zijn hand gebruiken zou om in die donkere dagen heil aan te brengen.

Nu worden aan Noach dagen toegekend. Versta daardoor voornamelijk de bestemde 120 jaren waarin God Zijn toorn nog inbond en Zijn lankmoedigheid uitstreckte, en waarin God hen door Noach nog liet waarschuwen en tot bekering roepen. Dit worden dus dagen genoemd.

1. Omdat het maar een zekere en bestemde tijd was. Gods goedheid was groot dat Hij zoveel dagen uitstel gaf en dat de zon over hen nog zo menigmaal zou opgaan. O, terwijl zij in de nacht van diepe zorgeloosheid ronkten, zou het weer dag worden en zij zouden alweer een stem achter zich horen, en dat zou 120 jaren duren. Als de jaren voorbij waren, zouden het als dagen geweest zijn, hoe lang ze tevoren ook schenen. En

als de laatste dag daar was, volgde een nacht zonder dag. Het was gedaan! Het was maar een bestemde tijd.

2. Het worden ook dagen genoemd om dat snel voorbijvliegen van de genadetijd uit te drukken. Wat voorbij is, kan men nooit meer terugkrijgen. Als kaf gaat de dag voorbij. En zo geeft God aan ieder volk en ieder mens, vooral die onder het evangelielicht leven, zulk een dag van uitstel, ja dagen van bezoeking in genade. Maar als die laatste ten einde en verwaarloosd is, zinkt het alles weg.

Het tweede tijdsgewricht waarvan Jezus spreekt, is *de toekomst van de Zoon des mensen*.

1. Wie de Zoon des mensen hier met nadruk is, en waarom Hij zo genoemd wordt, zal ieder van ons duidelijk zijn. Namelijk de Zoon van God, Die waarachtig vlees en bloed of de menselijke natuur uit de maagd Maria op een bovennatuurlijke wijze aangenomen heeft, welke natuur bestaat in en door Zijn enig Goddelijk Zoonschap, zoals Hij de Middelaar is en Immanuël genoemd wordt.

2. Aan de Zoon des mensen wordt een toekomst toegeschreven. Versta daardoor niet alleen Jezus' laatste doorluchtige openbaring en verschijning als Middelaar op de wolken des hemels om gericht te houden ten jongsten dage, wanneer alle geslachten der aarde hem in Zijn heerlijkheid zien en wenen zullen (volgens vers 29 tot 31). Namelijk als er verschrikkelijke ontsteltenissen zijn zullen in de hemel en op de aarde, en engelen en mensen gedagvaard en geoordeeld zullen worden.

3. Naar mijn gedachten moeten we niet alleen deze toekomst van Christus hier verstaan, maar ook al die vorige komsten van Christus in Zijn oordelen vóór de oordeelsdag, namelijk zoals Jezus in Zijn wraakoefenende gerichten over de vijanden van de Kerk gezien zou worden. Zie hierover de kanttekening op Lukas 17:24, 30. Want onder de lotgevallen van de Kerk van het Nieuwe Testament, en bijzonder voor de oordeelsdag, zouden donkere tijden zijn, waarin Christus met Zijn oordelen de aarde bezoeken zou. Hierom zegt Jezus in Matth. 26:64: "Van nu aan zult gij zien den Zoon des mensen, zittende ter rechterhand der kracht Gods, en komende op de wolken des hemels."

Slaan wij nu gade de vergelijking van Jezus in het algemeen. Jezus zegt: "En gelijk de dagen van Noach waren, also zal ook zijn de toekomst van den Zoon des mensen..."

1. Hier stelt Jezus als het ware aan ieder een duidelijke spiegel voor, waarin ieder de gedaante van zichzelf en van het algemeen, ten tijde van de oordelen kon zien. En hoe kon Jezus gepaster gelijkenis bijbrengen dan de gesteldheid van de eerste wereld? En wel omdat dit het zwaarste oordeel is dat er ooit geweest is, waarin de gehele wereld is omgekomen, behalve Noach en zijn achttal en enige van alle soorten van dieren.

2. Ja, wat was er gepaster dan deze gelijkenis. Omdat in de zorgeloze stand van Noachs dagen het oordeel kwam en hen overviel. Dit is de bedreiging ook, dat de oordelen van God in de dagen van Christus, ja de toekomst van Christus ten jongsten dage zelf, hen onverwacht overvallen zouden. Mede in een zorgeloze tijd met niet minder getrouwe waarschuwingen en stemmen van God, en met niet minder licht en kracht toegediend om tot terugkeer en bekering te roepen.

Aangaande *de reden van die vergelijking, of de overeenkomst tussen de dagen van de Zoon des mensen en de dagen van Noach vóór de zondvloed*, vers 38 en 39, zien wij het volgende:

1. De Heere noemt eerst hun zorgeloze gesteldheid. Hij zegt dat zij waren in de dagen voor de zondvloed etende en drinkende, trouwende en ten huwelijk uitgevende. De

Heere keurt deze zaken niet af die op zichzelf geoorloofd en niet zondig zijn, ja die nodig zijn en door de goede hand van God besteld zijn. Maar Hij keurt het verkeren van het hart der mensen af, omdat de omstandigheden en de wijze van behartigen die zaken goed of kwaad maken.

2. Nu waren de dagen voor de zondvloed in het algemeen zeer donker. Noach had daar diepe indrukken van en riep sterk tot het volk dat hun ondergang nabij was. Hij waarschuwde hen zeer en verzekerde dat zij het oordeel niet ontvlieden zouden, omdat de Heere berouw had dat Hij de mens op aarde gesteld had en gezegd had dat Hij de mens met de aarde verderven zou en dat het einde van alle vlees gekomen was. Hieruit zullen toen wel veel geruchten en oplopen ontstaan zijn, en alle monden zullen wel vol geweest zijn van die harde boodschap.

3. Nu zegt Jezus *dat zij waren etende, drinkende, trouwende en ten huwelijk uitgevende*. Zij waren dus zorgeloos. In niets anders was hun lust, zodat ondanks al die bedreigingen hun hart en mond vol bleef van eten, drinken, trouwen en ten huwelijk uitgeven. Maar ook dat hun overdaad, waarop Jezus in vers 12 mogelijk zinspeelt, ja vleselijke vermaken in het verzorgen van vlees en begeerlijkheden, zo groot werden dat zij daarin als verdrongen lagen. Hierdoor dachten zij niet eens aan, en beseften nog veel minder het grote gevaar dat boven hun hoofd hing of wat van hun eeuwige staat worden zou.

Zien we nu waarom de Heere de ongesteldheid van de eerste wereld onder algemene zaken voorstelt van eten, drinken, trouwen en ten huwelijk geven en waarom Hij niet hun hooggaande gruwelen opnoemt. Ik denk dat de redenen kunnen zijn:

1. Omdat hart en mond in een gevaarlijke tijd volhebben van eten, drinken, trouwen en ten huwelijk geven, een algemene zonde was onder allerlei soorten mensen. Met deze zonde had alle vlees zijn weg verdorven en dus was het een landszonde, een eerste oorzaak van de ontsteking van Gods toorn over het algemeen.
2. Ook omdat niemand van de Joden tot wie Christus sprak, zich zou kunnen verontschuldigen. Als Jezus de zware boosheden van de eerste wereld genoemd had, zou ieder zich vrijgepleit hebben omdat hij geen deel had aan die goddeloosheden en daarom zulke zware oordelen niet te wachten hebben. Want gewoonlijk achten natuurlijke mensen de mindere zonden tegenover de meerdere licht, ja als niet.
3. Ook omdat de Heere hiermee leren wil dat niet de allergrootste zonden van goddeloze mensen, die streng door aardse rechters gestraft worden, en wel in tijden als Gods volk in een rechte weg met de Heere staat, de ondergang van een land of volk zozeer veroorzaken. Maar wel de algemene zorgeloosheid, verblinding, verharding en de geest van diepe slaap. En dat onder vromen en goddelozen. De Heere zegt dat zij, (ja genoegzaam allen) waren etende en drinkende, trouwende en ten huwelijk uitgevende. Dat is het wat het zinken en de ondergang van een volk veroorzaakt. Nu noemt de Heere hun boosheid op tegen alles wat zij hoorden en zagen. Jezus zegt: *zij bekenden het niet*.
  - a. Dit woord bekennen betekent zoveel als geloofgeven, erkennen, beseffen, zorgvuldig overleggen, gepaard gaande met aandoening des harten. En dus sluit dit bekennen in: het ontwaken uit de zorgeloze doodslaap, door de Geest der verlichting, wat gepaard gaat met ontzetting, verschrikking en afkeer vanwege zijn slaapzucht in zulke gevaren, en met een hartelijke blijdschap dat God zo goed is om het gevaar te doen zien.
  - b. Ook omvat dit bekennen een toevallen aan de Heere, een vallen op zijn aangezicht in zijn schuld voor God. Wij lezen in Ezra 9:6: "Wij liggen in onze schaamte, en onze schande overdekt ons, omdat wij zo gezondigd hebben." O, die omwenting is zo groot. Een hardnekkige Saulus, toen hij een Paulus werd, riep uit: "Heere, wat

wilt Gij dat ik doen zal?”

c. Ten derde is een wezenlijk gevolg van dit bekennen, alles te doen om het gevaar direct te ontvlieden, zoals iemand die in een groot gevaar geslapen heeft en net wakker geworden is. En dus gaat ermee gepaard een dadelijk vrede maken met God, door aangrijpen van de Vorst des vredes. God zegt in Jes. 27:4 en 5: “Grimmigheid is bij Mij niet.. Of hij moest Mijn sterkte aangrijpen: hij zal vrede met Mij maken, vrede zal hij met Mij maken.”

Nu zegt Jezus dus: *zij bekenden het niet*. Zijn gaven geen acht op alles wat Noach sprak en ook niet op zijn toebereiden van de ark. Zij werden steeds onbekeerlijker. Zij werden onder al de waarschuwingen niet afgetrokken van hun boosheid, en daarom moest volgen: *Men noemt ze een verworpen zilver, want de Heere heeft ze verworpen*. Jer. 6:29.

We zien dus de volkomen onbekeerlijkheid van de eerste wereld tot het te laat was. De Heere zegt: “Zij bekenden het niet, tot den dag toe, in welke Noach in de ark ging, ja totdat de zondvloed kwam en hen allen wegnam.” De predikdienst van Noach, zijn prediken en bidden, eindigde op de dag waarin hij in de ark ging, maar zelfs toen heeft hij nog gesproken met daden, met zijn ingaan in zijn veebergplaats.

1. Noach had naar Gods bevel een ark toebereid of een zeer groot schip gemaakt, waartoe hij wijsheid gekregen had door de Geest, tot behoud van hem en zijn zonen met hun vrouwen. Alsmede tot behoud van twee, een mannetje en een wijfje van alle soorten van levend vlees.

2. Toen deze ark klaar was, is Noach naar Gods bevel met die allen daarheen gegaan. Noach liet nu iedereen achter en had een goed heenkomen gevonden voor zichzelf en de zijnen. Hij had onder dit volk gedaan en gezegd wat hij te zeggen had en verborg zich nu in de veilige ark. De Heere zei met sprekende daden als Jer. 7:16: “Gij dan, bid niet meer voor dit volk, en hef geen geschrei noch gebed voor hen op, en loop Mij niet aan, want Ik zal u niet horen.” Ook zal hart, mond en tong hem ontbroken hebben. Hij was vol van de grimmigheid des Heeren, en van de schelding van zijn God. En dus zal Noach alles achtergelaten hebben en in stilte in de ark zijn gaan zitten, om aan te bidden en te berusten in de uitvoering van de eeuwige raad. En om God te prijzen en te verhogen vanwege Zijn heerlijke deugden en getrouwheid in het waarmaken van Zijn bedreigingen over de wereld en van Zijn beloften over hem en zijn geslacht.

3. Zo was de dag waarop Noach in de ark ging, te rekenen zeven dagen voor de zondvloed. Nu lezen wij dat de zondvloed kwam op de zeventiende dag van de tweede maand, in het 600e jaar van Noachs leven. O vrienden, dit was de dag waarin het grote onderscheid door alle ogen gezien werd tussen de rechtvaardige en de goddeloze, tussen de mens die God gediend heeft en die Hem niet gediend heeft. Hetzelfde water is hier de een ten oordeel in Gods toorn, en de ander ten voordeel in Gods gunst.

Beschouwen wij nu de onbekeerlijkheid van de eerste wereld, totdat het te laat was. Jezus zegt: “*Zij bekenden het niet, totdat de zondvloed kwam en hen allen wegnam.*” Hierin schijnt het volgende opgesloten:

1. Dat zij nog zorgeloos waren toen Noach al in de ark was. Maar vrienden, dit duurde geen zeven dagen of de zondvloed kwam. Al de fonteinen van de grote afgrond werden opengebrouwen, en de sluizen des hemels geopend. Veertig dagen en veertig nachten wiesen de wateren tot vijftien ellen boven alle hoge bergen en de wateren bleven boven de aarde staan 150 dagen (Gen. 7:24).

2. Ook schijnt in die woorden opgesloten dat zij het toen op hun wijze begonnen te bekennen. Naarmate de wateren wiesen, zal ook hun bekennen vermeerderd zijn. Toen

ontwaakten zij, toen vielen en zonken zij zich wakker. O, onzalig wakker worden, droevig wakker vallen als uit het opperste van een mast in de zee. Wat een naar gekerm, wat een ontsteltenis, wat een naar vluchten in de toppen van de bomen en op alle hoogten en bergen. Hoe zullen zij Noach geschreeuwd en hem geroepen hebben dat hij nu tot God in de hemel voor hen roepen mocht.

3. Maar het was te laat. De genadetijd was ten einde. Jezus zegt: de zondvloed kwam en nam hen allen weg. Noach dreef weg met de ark der behoudenis. Het was gedaan. Ze hadden hun tijd gehad om genade te kunnen vinden en Noach had des Heeren tijd onder hen uitgediend. Jezus zegt dat de zondvloed allen wegnam of, zoals in Lukas 17:27 staat, dat de zondvloed kwam en allen verdierf.

4. Allen, behalve die in de ark waren, kwamen om door de wateren. Uit Gen. 6:2 en 4 is te zien dat onder hen ook vervallen vromen waren, zonen Gods genoemd. Temeer omdat er met zulk een nadruk staat dat alle vlees zijn weg verdorven had (Gen. 6:12). En zo zou men ook mogen besluiten dat er door Noachs laatste prediking nog enigen zijn bekeerd die tot de raad der verkiezing behoorden (1 Petrus 3: 18, 19). En dit is niet strijdig dat vromen die aan de gemene zonden deel hebben, ook met de gemene oordelen omkomen en zo behouden worden als door vuur, naar de geest, en verdorven worden naar het vlees. En als wij daarbij 1 Petrus 4:6 lezen dan schijnt het einde van de verkondiging van het Evangelie aan de eerste wereld geweest te zijn, opdat zij wel zouden geoordeeld worden naar de mens in het vlees, maar leven zouden naar God in de Geest.

Slaan wij nu de overeenkomsten gade tussen de gesteldheden van de mensen in de dagen van de Zoon des mensen en tussen de gesteldheid van de eerste wereld in de dagen voor de zondvloed.

Jezus zegt in het laatste gedeelte van vers 39: *zoals het toen was, zal het ook zijn in de toekomst van de Zoon des mensen*. Vrienden, laat ieder er zichzelf en de algemene toestand van ons land eens bij neerleggen en overeenkomsten maken. Het zal een spiegel zijn om de gedaante van zichzelf en van Nederlands volk er in te zien.

In de eerste dagen en jaren van Noachs leven bloeiden waarheid en godsvrucht, volgens Gen. 5, maar toen hij op zijn dagen kwam en de mensen vermenigvuldigen, begon de boosheid ook te vermenigvuldigen, zoals blijkt uit Gen. 6:1. Een stroom van zonden brak er in de wereld door. Vleselijke wellust, de begeerlijkheid der ogen, des vleses en de grootsheid des levens en diepe zorgeloosheid zodat de Heere berouw had dat Hij de mens op aarde gemaakt had, en zei dat Zijn Geest niet in eeuwigheid zou twisten.

De oorsprong van dit verderf in de eerste wereld waren:

1. Dat de zonen Gods en de godsdienstigen niet tevreden waren met de dochters uit hun geslachten. Zij moesten wat voor hun vleselijke wellust hebben. Volgens Gen. 6:2 zagen de vromen om naar de dochteren der mensen. Dat is: buiten de heilige regel. En zo kwam het grote en algemene verval van hen die anders de pilaren in de wereld waren. En zo begon het oordeel van het huis Gods (1 Petrus 4:17).
2. Ook een grote oorzaak was dat zij toen in Gods toorn buitengewoon grote voorspoed hadden, zodat hun kinderen geweldige onderdrukkers, en dus mannen van naam werden, en dan wordt God doorgaans verlaten (Gen. 6:4).
3. In die dagen verdroeg de Heere hen in Zijn oneindige lankmoedigheid. God wilde niet dat iemand verloren ging, en gaf hun daartoe een bestemde tijd van 120 jaren om hun nog genadig te zijn. En bij die genadetijd gaf hij ook genademiddelen. God gaf Noach, een man die toegang tot God had en die dus hun zaken, hoe ellendig zij ervoor stonden, voor God kon dragen en steeds zijn werk met veel licht en hulp onder hen verrichten. Deze prediker der gerechtigheid waarschuwde hen, en

verkondigde de gerechtigheid van God, zo die uit de wet der uitdrijving uit zichzelf, als die van het Evangelie, terwijl hij aandrong op geen andere gerechtigheid dan die van de Middelaar. Dit licht hadden zij in al hun dagen nog onder zich.

4. In die dagen van uitstel van Gods toorn werden de mensen erger en bozer, ondanks al die goede wegen van God, ondanks al die rijkdommen van lankmoedigheid en ondanks al die waarschuwingen van Noach en aankondiging van de oordelen Gods. Petrus zegt in 1 Petrus 3:20 dat zij ongehoorzaam werden tegen de lankmoedigheid. Een geest van diepe slaap beving nagenoeg allen. Algemeen verlieten zij de Heere, weken af en kregen de wereld lief. Waar tevoren ernst was in het plechtig aanroepen van Gods Naam, zoals we lezen in Gen. 4:5, daar nam de aarde hun hart in; de vromen werden de aarden flessen gelijk en leefden bij de liefde van de wereld, bij eten, drinken, trouwen en ten huwelijk uitgeven.
5. In deze gesteldheid liet God echter Noachs dienst onder hen, maar alleen ten oordeel. Met woord en wandel was Noach, al werd hij bespot, een voorbeeld onder hen. Maar alles wat de man zei ging over hun hoofd. En de zegeningen en weldaden van God, die hen tevoren kleiner maakten, waren toen tot een strik en die gebruikten zij om God tot toorn te verwekken. Noach riep uit de keel en hield niet in en verhief zijn stem als een bazuin, en was dus als in barensnood over hen om hun zielen en lichamen te behouden. En daarbij kunt u begrijpen hoe Noachs toebereiden van de ark hen vermaakt zal hebben. Hoe menigeen zal het maken van de ark gezien hebben. Hoe menigeen zal eraan gewerkt hebben, zonder dat hij er ooit inkwam om behouden te worden. Ja, hoe menigeen zal er dit, en anderen dat van gezegd hebben. En hoevelen zullen met het zware hoofd van Noach de spot hebben gedreven, en over zijn toebereiden van de ark. Wie zal zeggen welk spreekwoord Noach en zijn werk geweest is, en welk een voorwerp van spotternij die man geweest is bij de wereld en bij hen die bij sterke drank zaten. En wat zal er een menigte natuurkundigen geweest zijn die de onmogelijkheid van hetgeen Noach dreigde, zal hebben proberen te bewijzen, en daardoor menigeen als middelen tot zorgeloosheid gediend hebben in de hand van de duivel onder de toelating Gods. U kunt dus wel besluiten hoe zwaar Noach zijn werk onder hen gedaan moet hebben en hoe hij onder hen gestaan heeft, namelijk om hun tot een reuk des doods en tot verzwaring van hun oordeel te dienen onder het rechtvaardige oordeel van God. Die man deed echter zijn werk in de Heere. Hij wist wat hij van binnen had, en daarom kon hij overal over.
6. In die tijden zullen sommigen ook nog wel eens ontroeringen gehad hebben en aandoening en op het laatst nog wel enig werk, maar niet zoveel of niet van dat soort om het oordeel te ontvlieden. En zo is er ook wel te denken dat velen toen aan het roepen zijn geraakt, maar het was te laat. Noach kon niet, hij had alles gedaan. En mogelijk dat de één of ander zijn ziel er nog tot een buit heeft uitgehaald, en dus binnen in de ark Christus raakte.
7. En tenslotte, evenals er toen in die donkere en zorgeloze tijd een enkeling was die geen deel had aan de zonde van die tijd, en als een Noach zijn klederen onbesmet zocht te bewaren en aan God getrouw bleef, zo zou het ook zijn in de dag van de Zoon des mensen.

Beschouwen wij nu nog de overeenkomsten tussen de einden der mensen in die dagen, namelijk:

1. Zeer plotseling en onverwacht kwam het bedreigde kwaad. Volgens Amos 5 wentelde zich het oordeel daarheen als wateren waaraan geen stuiten is en overviel het hun toch op des Heeren tijd.
2. De einden der mensen waren oneindig verschillend. De grote menigte ging verloren

en naar hun eeuwige gevangenis. O vrienden, zij zagen voor hun ogen de wateren rijzen, woonplaatsen wegspoelen, mensen en vee verdrinken, en ze zullen het elk ogenblik zelf ook verwacht hebben. En hoe dichter zij kwamen aan de eeuwige donkerheid, hoe helderder ogen zij kregen. Dit alles zal hen geheel anders hebben doen spreken dan tevoren, en zo gaven ze de geest. Zo zal het ook zijn in de dagen van de Zoon des mensen. En werden de Godzaligen behouden, sommige weinig vervallen vromen en die door Noachs prediking op het laatst toegebracht zijn, werden verdorven naar het vlees maar behouden naar de Geest, als door vuur. En een enkele Noach vond genade in Gods ogen. Hij mag nog wat ontferming gehad hebben, maar de Heere zal hem gesterkt hebben om de uitvoer van de eeuwige raad te aanbidden, en om dus het oordeel na te volgen.

Staat ons nu te letten op de overeenkomst van de gesteldheid der mensen ten tijde van het algemene oordeel in de laatste toekomst van de Zoon des mensen, met die in de dagen voor de zondvloed.

1. Zoals de dag van de zondvloed een bestemde dag was na die 120 jaren, zo heeft God de Vader een dag gesteld op welke Hij de aardbodem door de Zoon richten zal. De Heere Jezus heeft de nieuwsgierigheid van de discipelen om de tijd te weten zeer tegengegaan, zeggende: “Het komt u niet toe, te weten de tijden of gelegenheden, die de Vader in Zijn eigen macht gesteld heeft” (Hand. 1:7).

2. Maar hij heeft in Zijn Woord wel tekenen gesteld die ieder in acht te nemen heeft. Zoals er vele dingen de dag van de zondvloed vooraf gingen, namelijk een algemene zorgeloosheid en boosheid, grote uitgestrekte lankmoedigheid en goedertierenheid van God tot hun bekering en daarentegen zeer zware verharding, zo zou ook de toekomst van de Zoon des mensen haar bewijzen of tekenen hebben, namelijk:

a. Zou de afval komen, volgens Paulus” getuigenis in 2 Thess. 2:3, dan zou de antichrist eerst zinken als een molensteen (Openb. 16:10 en 18:16 en 18).

b. Joden en heidenen zouden alvorens bekeerd worden (Hos. 3 vergeleken met Rom. 11:25, 26) wat een leven uit de doden veroorzaken zou in de Kerk. ***Dit zou een heerlijke staat der Kerk uitmaken, als wanneer de satan als een bliksem uit de hemel zou vallen.***

c. Eindelijk, na die tijd zou het weer donker worden onder een opstand van Gog en Magog, verschrikkelijke vijanden van de Kerk van God (Openb. 20:8, 9). Hierdoor zou de wereld weer zo verdorven worden tot de tijd van het einde, dat, als de Heere ten algemene oordeel komen zou, Hij kwalijk geloof vinden zou op aarde. Het zou dan een allernaarste en zorgelooste tijd zijn. En dus zouden de mensen gesteld zijn als in de dagen voor de zondvloed en zouden het niet bekennen tot de dag op welke Christus Zelf als een bliksem zal komen op de wolken des hemels om gericht behouden en om de wereld te voleindigen. Ja, Petrus zegt ons in 2 Petrus 3:3 en 4 dat in het laatste der dagen spotters zullen komen, die naar hun eigen begeerlijkheid zullen wandelen en zeggen: waar is de belofte Zijner toekomst, want van die dag dat de vaders ontslapen zijn, blijven alle dingen alzo, gelijk van het begin der schepping.

3. Zoals de dag van de zondvloed zeer plotseling en onverwacht, ja als een dief kwam en de zorgeloze wereld overviel, zal het ook zijn met de toekomst van de Zoon des mensen, die de zorgeloze mensen ook zo zal overvallen. De dag des Heeren zal komen als een dief in de nacht. Want wanneer zij zullen zeggen: het is vrede en zonder gevaar, dan zal een haastig verderf hun overkomen, gelijk de barensood een bevruchte vrouw, en zij zullen het geenszins ontvlieden.

4. Zoals de dag van de zondvloed hen allen wegnam, en een dag Gods was zonder nacht, en de nacht voor de mens op aarde was zonder dag, zo zal de dag van Jezus’

laatste toekomst en van de voleinding der wereld ook zijn. Daar zal geen ontferming temidden van de toorn plaatsvinden, noch verlichting in de oordelen. Maar het zal een dag Gods zijn, een eeuwig vergaan zonder vergaan, een eeuwig verdorven worden zonder verderven, naar de kracht van het grondwoord, en dus een eeuwige nacht voor de goddeloze mens. Duizend jaren zouden daar zijn als één dag, ja na miljoenen jaren zou het nog dezelfde dag zijn die hen voor eeuwig wegnam.

5. En tenslotte: zoals de dag van de zondvloed een zeer verschillend einde aan de mensen maakte, zo zal die dag van Jezus' laatste komst het ook maken. Voor de goddelozen zal het een aller-ontzaglijkste dag zijn. Allen, die buiten de ware ark Christus omzwierven, welke algemene overtuigingen ze ook gehad mochten hebben, zouden omkomen. Alle geslachten der aarde zouden wenen en huilen zonder tranen, met een hels gehuil, en rouwbedrijven omdat er geen herroeping zal plaatsvinden. Maar voor de Godzaligen, namelijk voor een enkele Noach, ja zelfs voor die lage, afgezakte vromen die als door vuur zouden behouden worden, zou dit een blijde, aangename en aller-heerlijkste dag of morgenstond zijn. O, hun dageraad zal dan opgaan, ja hun volle dag. Zo zullen dan alle hoogmoedigen en die goddeloosheid doen, als een stoppel zijn. En de toekomstige dag zal hen in vlam zetten. "Maar ulieden, zegt God, die Mijn Naam vreest, zal de Zon der gerechtigheid opgaan" (Mal. 4:1, 2).

Beschouwen we nu nog kort het grote verschil tussen die dag van de zondvloed en de voleinding der wereld.

1. In Noachs dag ontstond het benauwde geroep dat zij de dood niet ontvlieden konden, maar in de toekomst van Christus zal bij de dood troost gezocht en niet gevonden worden. En daarom zoveel verschrikkelijker. We lezen in Openb. 6:16 en 17: "En zij zeiden tot de bergen en tot de steenrotsen: Valt op ons, en verbergt ons van het aangezicht Desgenen Die op den troon zit, en van den toorn des Lams. Want de grote dag Zijns toorns is gekomen, en wie zal bestaan?"

2. Noachs dag leverde water op om de wereld te doen vergaan en duurde veertig dagen, maar Christus' doorluchtige dag zal vuur voortbrengen tot dat einde. We lezen in 2 Petrus 3:6 en 7: "Door welke de wereld, die toen was, met het water van de zondvloed bedekt zijnde, vergaan is, maar de hemelen die nu zijn, en de aarde, zijn door hetzelfde Woord als een schat weggelegd, en worden ten vure bewaard tegen den dag des oordeels en der verderving der goddeloze mensen." Het is onbekend hoe lang die dag zal duren. Hierdoor zal geen haast zijn, het zal ook niet op duizend jaren aankomen. En na die dag zal eeuwige benauwdheid, verschrikking, berouw en knaging, en een helse gesteldheid het hart bezetten. O vrienden, volgens Markus 9:44 *zal de worm vanbinnen niet sterven en het vuur niet worden uitgeblust.*

3. Na de nacht over de eerste wereld, kwam er weer een dag, een nieuwe wereld. Maar na Christus' dag zal er geen verandering meer plaatsvinden. Het zal de voleinding der wereld zijn. O, welk groot onderscheid is dan te zien tussen de rechtvaardige en de goddeloze, tussen dien die God gediend, en die Hem niet gediend heeft.

Zien we nu nog kort onze tweede hoofdzaak:

II. Een aanbeddende eindiging van de grote Profeet in het onafhankelijke vrije van de eeuwige en soevereine uitverkiezing Gods ten leven en ten verderve, die alsdan in zijn kracht zal worden uitgevoerd over alle vlees, zoals we lezen in de verzen 40 en 41.

Hier spreekt Matthéüs over twee mensen op een akker. Versta daardoor welk beroep of werk zij daar ook mochten doen, meest mannenwerk. Het schijnt dat er hier geen werk genoemd wordt, om aan te geven dat hierdoor alle werk verstaan moet worden.

We lezen ook over *twee vrouwen, malende in een molen*. Versta daardoor het vrouwenwerk in de molen of in het molenhuis. Zoals het malen van vrouwen of slavinnen met handmolens placht te geschieden, zoals ook het bakken vrouwenwerk was. Bij Lukas wordt er nog bij gedaan: *twee op een bed liggende*. Jezus zegt: *de één zal aangenomen en de ander zal verlaten worden*. Dit geeft te kennen het oneindig verschillend einde van de ene en de andere mens, in die tijd van schrik en verdriet, en dat volgens Gods soeverein, eeuwig, vrij en onafhankelijk voornemen. Hierin leidt Jezus Zijn volk op tot verheerlijking van Zijn Vader. Dit zijn die rechte wegen des Heeren, waarin de ene mens wandelt tot zaligheid en waarin de andere valt tot zijn verderf.

- a. God zal dan een groot onderscheid maken tussen personen en personen. O vrienden, de één zal in die zichtbaar nare omstandigheden door de hand en voorzienigheid van God verlost worden, en de ander zal vallen. We lezen: “Mijn volk zal in een woonplaats des vredes wonen, en in welverzekerde woningen, en in stille geruste plaatsen. Maar het zal hagelen waar men afgaat in het woud, en de stad zal laag worden in de laagte” Ges. 32:18, 19). Ja, de één zal vergaan en de ander zal als in een Zoar met Lot, als in een ark met Noach, worden bewaard, in een binnenkamer worden geleid totdat de gramschap over is.
- b. God zal dan vaneen scheiden degenen die hier zo nauw verenigd zijn geweest, hetzij door de huwelijksband of door samenleving of enig beroepswerk. “Jakob heb Ik liefgehad, en Ezau heb Ik gehaat” (Rom. 9:13). Ja, God zal dan allen verzamelen die tot de raad der verkiezing behoren, en wel meest uit geringen. Niet vele rijken, machtigen, wijzen van de wereld, edelen, maar men ziet hieruit welke meest: van de akkers en uit de molens.
- c. En tenslotte zien wij Jezus’ oogmerk hierin, namelijk om het zorgeloze volk wakker te maken, zoals wij zien in het volgende 42e vers, waar Jezus tot vroom en onvroom zegt, hetgeen ook op onze toestand past: “Waakt dan, want Gij weet niet in welke ure uw Heere komen zal.”

Tenslotte blijkt uit de samenhang het doel van Jezus, om het zorgeloze volk wakker te maken, zoals we zien in het volgende vers, waar Jezus tot vroom en onvroom zegt: *Waakt dan, want gij weet niet in welke uur uw Heere komen zal*.

Toepassing

A. Vrienden, zijn er over ons ook geen dagen van zware bezoeken te wachten? Bijzonder door de geest des diepen slaaps, die algemeen op vroom en onvroom rust.

Wij zullen nu geen vergelijking maken met onze dagen en die van Noach. Wie vandaag wat heeft kunnen horen en die de Biddagbrief gelezen hebben, kunnen het als op tafelen geschreven zien, Hab. 2:2.

1. God heeft ons tot een volk gemaakt en bewaard, en heeft vroeger heerlijk en in genade onder ons gewoond, zodat waarheid en godsvrucht met de beoefening der Godzaligheid niet in woorden, maar in kracht, in teerheid van het gemoed voor God en in wandel naar buiten in Nederlands gezinnen gebloeid heeft.

2. Wij en Nederlands inwoners hebben God verlaten en de wereld van binnen ingenomen en gediend. Onder ons is het verval ook ontstaan bij de zonen Gods, het oordeel is ook begonnen van het huis Gods. De Heere heeft ook veel voorspoed gegeven, zodat vroom en onvroom vervoerd zijn, ja rijk hebben willen worden en nu in de strik gevallen liggen.

3. Van tijd tot tijd heeft de Heere alles ten koste gelegd aan Nederlands volk om het tot

Hem en Zijn dienst te doen wederkeren. Dan door oordelen en nu meer benauwd dan voorheen, dan door zegeningen en goedertierenheden, en al onze dagen door het zenden van Zijn knechten met het woord der verzoening en door verbodsdagen te geven, dan eens door met Zijn Geest te kloppen aan het hart.

4. Daarop heeft de Heere ons, nu al jaren achtereen, gedrukt met zware oordelers. En daar nu nog benauwender toegedaan, namelijk een ongewoon koude winter en een zomer waarin nauwelijks natuur was om spijs voor vee en mensen voort te brengen, waaruit thans al een dure tijd is ontstaan. Ja, waartoe de Heere deze winter weer als een zondvloed toegevoegd heeft, waardoor veel mensen en een menigte van vee en levensmiddelen zijn weggeraapt. Ik zeg als een zondvloed,

a. Omdat het zo algemeen in Europa is, dat de Heere door de vloed hele landen kan afbreken.

b. Ja, als een zondvloed, zodat op ongewone plaatsen de afgronden water opgaven. En dat zelfs de wateren tegen de afdrijvende winden opzezen.

c. En mag men niet zeggen, als een Noachs zondvloed? Zien we ook niet de zorgeloosheid, verharding en ongevoeligheid die plaatsheeft onder alle vlees tot op de huidige dag? Vrienden, moest ieder niet klagen dat de ongevoeligheid en werkeloosheid niet te noemen is? Zijn de harten en monden niet vol van eten, drinken, trouwen en ten huwelijk uitgeven? Zo is het hier nu ook, namelijk, niet bekennen, de dag afwachten. Als de laatste slag overkomt, dan is er nog tijd genoeg. En ondertussen hopen ze zonder grond op een betere tijd. O, de verdorven wijsgeren zullen nu net zo goed bedrogen worden als in de eerste wereld.

Vrienden, wie nu maar iets weet van onze algemene toestand, moet die niet zeggen: dat kan met ons zo niet bestaan? En moeten die niet toestemmen dat onze dagen overeenkomst hebben niet de dagen van Noach? Ja, vrienden is dit zo?

1. Wacht dan ook dergelijke versmadende en uitroeiende roeden. Die komen nadat de beproevende roeden zonder vrucht voorbij zijn. God laat Zich niet bespotten. De Heere is heilig. Men mag de Heere lang tergen met zonden en verharding zijns harten, tegen die rijkdommen van lankmoedigheid aan en tegen al het waarschuwen, ja men mag het een geruime tijd uithouden, maar God zal tonen dat Hij heilig is. Wie heeft zich ooit tegen de Heere verhard en vrede gehad? (Job 9:4).

2. En wat hebben wij te wachten als de gesteldheid zo blijft? O, niet anders dan dagen der wraak en der vergelding, der verwoesting, der donkerheid en der dikke duisternis. Ja, tijden dat sterke mannen ieder zijn handen in zijn lendenen zal leggen als barenende vrouwen, Jer. 30:7. En wie zal zeggen wat? Want de oprechten van hart volgen de oordelen wel na, maar lopen ze niet graag vooruit. Maar Gods Woord noemt ze tevoren.

a. Zou het nu vreemd zijn als uit de dure tijd hongersnood kwam? En uit hongersnood pest? En dat dan de vijanden der Kerk hun kans waarnamen, om volgen; Amos 7 met het zwaard op te staan tegen het zwakke huis van Jakob? En dat het koren waarvan men nu zo roept, dat zo schoon in de vroeger overstroomde landen staat, voor de vijanden en hun vee diende, behalve dat het nog niet ingezameld is. O, verblijdt u niet tot opspringen toe. Vrienden, en dat alles terwijl de heerlijkheid des Heeren als van boven de Cherub, tot de dorpel van Nederlands huis geweken is (Ezech. 10:4).

b. En waar zijn nu de Eliza's, waar de Gehazi's, die in hun Dothans, in hun binnenkamers, zo ingekeerd met God aan hun zijde wandelen dat zij in hun rust zitten. Ook wanneer Midianietische en Oosterse vijanden als het zand der zee over de bergen op hem afkwamen. Wie ziet nu vurige wagenen en paarden rondom Nederland, met God aan onze zijde? O, de Heere is kennelijk geweken. Onze

schaduw, ons sieraad, onze luister, onze sterkte, onze toevlucht is geweken, wij staan immers als een blote geitenkudde.

Eindelijk, voor iemand die enige indruk van God op zijn hart heeft, is het wat te zeggen:

1. De Heere te zien uitgaan uit Zijn plaats om de ongerechtigheden van de inwoners van het land te bezoeken, te zien dat de engelen Gods wederkomen om de fiolen van Gods gramschap over de aarde uit te gieten. Het ene wee op het andere te zien volgen. Ja, te zien dat de ondergang nabij is en dat daartegen de verharding aanwast.
2. Ja, voor iemand die indruk van God heeft is het wat te zeggen om Gods stem aan het hart te horen: *o land, land, land, aanmerkt des Heeren Woord*, en voor zichzelf maar een goed heenkomen te moeten zoeken, toegang en vrede voor zichzelf te vinden, en gunstige woorden aan zijn hart. En als men met die zaken voor God komt, dat het dan zo donker wordt. O, daar des Heeren aangezicht anders gesteld te vinden, daar te verschrikken en een Ezechiëls gestalte te vinden. En met die kinderen, Jes. 51:20, daar als in bezwijming te liggen.

B. Mensen in uw onveilige natuurstaat, en dat in zulk een gevaarlijke tijd, weet u het niet dat u buiten de ark, buiten Christus omzwerft?

1. O, u staat onveilig, u mist een welverzekerde woning. Geruste, zorgeloze en goddeloze mens, zult u uzelf dan dood slapen? Zult u zich niet spiegelen aan de eerste wereld en zult u dan moeten zinken en uw ogen eerst pas openen en wakker worden als Gods toorn als een zondvloed op u zal afkomen? O mens, u hebt geen beloften van 120 jaren uitstel zoals de eerste wereld. Wie weet hoe kort uw tijd is!
2. En zijn er nu nog spotters met de genade van de wedergeboorte en met dat volk en met het alarmgeroep van Gods knechten? Ja vrienden, zulken waren er ook in Ezechiëls tijd (Ezech. 12:22). En Petrus zegt dat er zulke spotters zijn zullen in het laatste der dagen. O vrienden, wie van al de spotters, ja van al de verdorven en goddeloze wijsgeren, zal het tegen God uithouden als Zijn toorn komt zonder barmhartigheid?
3. Ja mens, zult u dan tot uw oordeel op de wereld geweest zijn, en onder al dat roepen en betuigen verhard blijven? Ja, zult u een sterke geest tegen al Gods oordelen worden? En zult u het niet beginnen te bekennen voordat het te laat is? O mens, het zal wat te zeggen zijn, en vooral voor zulken die tevoren wat gehad hebben en nu verhard zitten, wier licht in haat veranderd is. Dan zult u begeren een van de dagen van de Zoon des mensen te zien, die u nu nog zoveel hebt, en u zult ze dan niet zien. De vrome Noachs zullen u dan niet helpen; zij zullen in hun ark dan van u wegdrijven en u zo moeten laten. Uw gevaar zal dan aangroeien en de deur voor u gesloten zijn. En daarom, och dat gij het bekende, ook nog in deze uw dag, wat tot uw vrede dient.

Misschien is hier iemand die niet geheel ledig of werkeloos is, en die begeerten heeft dat God nog eens aan hem of haar doen mocht wat Hij aan Zijn volk doet.

1. O vrienden, houdt toch in uw gedachten dat menigeen in de eerste wereld wel ontroering, en wel eens vrees zal gehad hebben, en dus enig werk dat echter ongenoegzaam was om de toorn te ontvlieden. Menigeen zal wel eens geklaagd hebben over de goddeloosheid en grove zonden van die tijd, zodat hij het met de spotters geheel niet eens was. Maar meer niet. Ja, verscheidenen zullen toen mogelijk tot Noachs dienst en prediking bekeerd zijn, maar niet tot de Heere. En wie zal zeggen hoe velen er wel meegebouwd zullen hebben aan de ark, die daartoe gaven en talenten hadden, maar er zelf niet in kwamen.
2. En daarom vrienden, o dat u niet mocht aflaten voordat u rust gevonden hebt bij de Middelaar des Verbonds. Alleen wie in Hem is en in Hem gelooft, zal niet verderven,

maar het eeuwige leven hebben. Zoek toch veel licht in uw schuld, in uw vloekwaardigheid en onmacht, langs de weg van belijdenis van zonden en met rechtvaardigen van de Heere als Hij u geen genade gaf. Wacht als een onwaardige op de Heere. Ja wacht van verre als een tollenaar op openbaring van Christus aan en in uw ziel, en op de leiding van de Geest der genade in de weg van vrije genade en des Verbonds. Weet dat God de eerste moet zijn om u te roepen en te zoeken. En daarom: veel roepen en zoeken om geroepen en opgezocht te worden.

3. Bidt veel dat u in Christus waardig geacht mag worden te ontvlieden al deze dingen, opdat u nog eens staan mag voor de Zoon des mensen als een ander niet kan bestaan. Wie weet hoe haast de Heere over uw bergen van Bether blinkende verschijnen zou, ja als een ree en als een welp der herten en het licht opgaan zou in uw duisternis.

Eindelijk, kinderen van God die geborgen bent wat uw staat betreft, door rust te vinden voor het hol van uw voet in de ware ark Christus.

1. Mocht God u te zien geven waarin uw opkomst moet bestaan om tot een steun van het gemeen worden. Och, dat u er toch niet voor houdt, wat het niet is. U zult tot uw eerste liefde, tederheid en strijd tegen de zonde bekeerd moeten worden, ja tot uw vorige, arme en kinderlijke gedragingen aan de voeten van de Heere Jezus. Hier kunnen arme lieden de grootste dingen uitrichten, ja een land behouden.
2. En vrienden, als u tot die heerlijke opkomst komt, welke gevolgen zal dat hebben! Daar zullen wat aardse windsels afvallen. Dan zal men geen wereldse nietigheden of kleinheden meer noemen, als de ogen van Gods volk in dezen opengaan. Dan willen zij ieder waarschuwen en roepen ze voor zichzelf uit: ik ben bijna in alle kwaad geweest. En anders zien zij daarvan niets, en kunnen zij het zo stellen met soms eens te klagen, en verzoening en enige vrede te vinden door tot Jezus te komen, maar daarmee lopen zij dan weer weg en blijven dezelfde in hun stand. O, mochten wij het geluk hebben dat de Heere ons ophielp.

Volk van God, een groot werk ligt er thans op uw hand. En mocht u er indruk van hebben. Namelijk, u hebt hiervoor nodig een Noachs gestalte in het midden van de oordelen.

1. Dus met Noach de bedreiging van God recht te geloven. Onder een krom en verdraaid geslacht de Heere te belijden en zich te gedragen als een die vooruitziet en het vaste profetische Woord voor zich heeft.
2. Ook om met Noach en Lot uw ziel te kwellen over de zonde en de hoogmoed, en dus onder de zuchters en getekenden zijn van Ezech. 9.
3. Met Noach de Heere te verwachten in de weg van Zijn gerichten, namelijk in het oog houden dat uit de puinhopen de stad nog eens herbouwd mocht worden.
4. Met Noach zolang een pilaar te zijn door woord en wandel als het kan. Hij hield het uit tot de zondvloed kwam, die hen allen wegnam. Voornamelijk, vrienden, ook met zijn wandel te stichten. Woorden kunnen het niet doen, want de woorden en redeneringskrachten van anderen zijn daartegen te sterk geworden. Als het nu nog iets zal doen, moet iemands voorbeeld en wandel het door genade doen. Ja, de oprechtheid in zijn handel en verkering met mensen, die kunnen stichten. Noach was een oprecht man in zijn geslacht.
5. Met Noach het oprecht aan de zijde van God te houden. Er valle af, wie wil. De Heere was die goede man tot een fontein. Daarom, de natuurlijke mensen mogen zeggen wat zij willen, en de spotters spotten wat zij willen, en de verdorven wijsgeren redeneren wat zij kunnen. Maar zoekt u de Heere getrouw te blijven, opdat u met de stroom niet mocht worden weggevoerd. Sta er toch naar om, met de rug naar de wereld,

voor God, Zijn zaak, Zijn waarheid en volk te staan, en uw klederen onbesmet te bewaren van de wereld.

6. Eindelijk hebt u nodig om met Noach in uw rust, of in uw ark, of in uw binnenkamer in een ingekeerde gestalte te gaan zitten waarin u God vindt en waarin het zo veilig is. Zoek dicht bij de Heere en bij uw hart te blijven. Dat Zijn vrees een gedurige wacht houde over uw hart, opdat, als het oordeel zich daarheen zal wentelen als wateren, u het ook stil mag navolgen. En dat u als het komt, de Heere verhogen en berusten mag in de uitvoer van Zijn eeuwige raad.

Tenslotte nog dit tot uw besturing en opwekking:

1. Uw bekwaamheid tot dit alles zal eeuwige, vrije genade moeten zijn. U weet wel dat het niet bij de man is dat hij zijn weg richt. Ja, dat uw sterkte in uw armoede, in uw afdrijven van eigen gerechtigheid en kracht bestaat, en dat u dan door de genade des geloofs vatbaar wordt om alles als een behoeftige, blinde, onwijze, radeloze, onmachtige, ja als een gedurige verderver uit Jezus' volheid te ontvangen.
2. Eindelijk en ten laatste, weet toch dat u eeuwige vrede zult hebben, wat er ook moge komen over de aarde. Al kwam u er mee om! Maar wij lezen in 2 Petrus 2:9 dat de Heere de Godzaligen uit zulke verzoeken weet te verlossen. En vrienden, dat is dan tot andere heerlijke en goede doeleinden Gods voor Zijn Kerk. U zult de Heere aan uw zijde hebben, en daarom, houdt toch het naderen van die dag des Heeren in het oog. Het kon wel zijn dat Hij nabij en zeer haastende was. Ik eindig met Jezus' woord uit Openb. 16:12: "Ziet, Ik kom als een dief. Zalig is hij, die waakt en zijn klederen bewaart, opdat hij niet naakt wandele, en men zijn schaamte niet zie." De Heere lere en geve het ons, in en door Zijn Zoon, Dien Hij Zich gesterkt heeft! Amen.

23. De noodzaak van het zelfonderzoek, ter voorkoming van den toorn des Heeren.

Doorzoekt uzelfen nauw, ja, doorzoekt nauw, gij volk, dat met geen lust bevangen wordt! Eer het besluit bare (gelijk kaf gaat de dag voorbij), terwijl de hittigheid van des HEEREN toorn over ulieden nog niet komt; terwijl de dag van den toorn des HEEREN over ulieden nog niet komt (Zef. 2:1 en 2).

Zeer is op te merken uit deze profetie, dat de profeet Zefánja, die ten dele gelijktijdig geprofeteerd heeft met Jeremia, hier tot de stam van Juda en de inwoners van Jeruzalem door God gezonden wordt met een harde boodschap.

Het is waar, het was een tijd dat er goede dingen onder hen waren. Zij hadden een Godzalige koning, Josia, die zeer ijverig de hervorming had voortgezet, en de kerk of uiterlijke godsdienst had gezuiverd, vooral van de afgoderij van de baldienaars (2 Kon. 23). Ja, die het welzijn van zijn onderdanen zeer op het hart woog en metterdaad een voorbeeld was in de godsdienst. Maar dit is ook waar, dat de Heere in dit alleen geen welgevallen nemen kon.

Het scheelde aan het hart des volks: dat was niet hervormd. De grote menigte van het volk was net zover met hun hart bij God vandaan als tevoren. Zij kwamen niet op een zaligmakende wijze bij de grote kloof en de grote scheiding die er tussen God en hun ziel van nature was. Zij leefden in heimelijke afgoderijen, in de zonden, in de wereldsgezindheid van hun hart, ja in zorgeloosheid en atheïsme.

Hierom is het dat de Heere Zijn knecht tot dit volk zendt:

1. Om hun aan te kondigen, ter oorzaak van hun zonden, zware, benauwende, ja uitroeiende oordelen van God, namelijk een groot volk uit het noorden zou het hun doen.
2. Om te vermanen, te waarschuwen en te besturen hoe zij de gedreigde oordelen, die reeds onderweg waren, konden ontvlieden.
3. En voornamelijk ook, hoewel het bij de profeet zeer hopeloos stond en hij zware tijden over hen verwachtte, omdat er toch een arm en ellendig volk zou overblijven, dat vertrouwen zou op de Naam des Heeren (volgens hoofdstuk 3:12). Ik zeg: Om dat overblijfsel naar de verkiezing der genade, om dat volk, met God verenigd in de Messias, aan te moedigen door heerlijke beloften, zowel wegens hun verlossing uit Babel als hun geestelijke verlossing door de Messias, hun Vorst, *in het laatste der dagen*.
  - a. Wanneer de Heere zelfs de heidenen roepen en toevoegen zou. En dus, volgens hoofdstuk 3: 9, 10 gewisselijk tot de volkeren een reine spraak wenden zou, zodat van de zijde der rivieren der Moren de ernstige aanbidders des Heeren met de dochteren der verstrooide Joden, de Heere offerande brengen zouden.
  - b. Ja, wanneer de Heere hun God in het midden van hen zou zijn een Held Die verlossen zou. Die over hen vrolijk zou zijn met blijdschap, Die in Zijn liefde zwijgen zou en Zich over hen verheugen met gejuich (hoofdstuk 3:17).
  - c. En tenslotte, wanneer de Heere Zelf hun verdrukkers verdoen zou (vers 19 en 20) en de kleinen en hinkenden behoeden, en de uitgestotenen verzamelen en hen stellen tot een naam en tot een lof onder alle volken der aarde, zo zou de Heere hun gevangenis voor hun ogen wenden.

Het is ook een harde boodschap die de zieners in Nederland, Gods beste knechten en volk, vanwege onze algemene toestand hebben.

1. Het is nu ook enigermate waar dat onder ons enige hervorming in de uiterlijke godsdienst begonnen is. Er is ook een meerdere opkomst van het volk tot de openbare godsdienst in deze stad. Er zijn uitwendig nog enige goede dingen. Wij mogen getrouwe leraars hebben en op een buitengewone wijze behouden, en hun dienstwerk is niet geheel ongezegend. Maar vrienden, dit is nu zowel te licht als in de tijd van Zefánja. Het scheelt onder ons ook aan het hart. De grote menigte is in haar hart niet hervormd en weet van geen scheiding tussen God en haar ziel; een bewijs van dood te zijn in zonden en misdaden. Zij leefden ook in heimelijke afgoderijen, in zonden, in wereldsgezindheid van het hart, ja in zorgeloosheid en fijn atheïsme.

2. Dit is de reden waarom de Heere ook nu nog onder ons Zijn gezanten zendt. Om de zware oordelen van God aan te kondigen. O, het zal wat zijn dat ons land treffen zal; dat zal de dag openbaren. Ook nog om te vermanen hoe wij het eeuwig oordeel ontvlieden zullen. En voornamelijk ook om Gods volk te troosten en te bemoedigen met de beloften Gods in Christus dat het hun wel zal gaan. Ook al wedervaart hier op aarde enerlei de rechtvaardigen met de goddelozen, hun echter hangt eeuwige vrede boven hun hoofd, eeuwige blijdschap, een juichen over de volle overwinning in de zegevierende Kerk.

De profeet brengt in het eerste hoofdstuk het volk onder het oog dat hun grootste kwaad was dat zij verrot van hart waren, want zij keerden terug van achter de Heere. Zij lagen stijf op hun droesem. En velen van hen waren atheïsten die in hun hart zeiden: *de Heere doet geen God en ook geen kwaad*, zoals blijkt uit vers 6 en 12.

Ook brengt de profeet onder het oog wat zij daarop te wachten hadden. God zou het hun zeer bitter maken, zodat zij zouden gaan als blinden. Hun bloed zou vergoten worden als stof en hun vlees als drek (vers 17). En om hun alle valse steunsels en hoop te ontnemen, vervolgt de profeet dat al hun zilver en goud niet zou kunnen redden, maar dat het ganse land verteerd zou worden door het vuur van Gods ijver omdat de Heere zeker een haastige voleinding zou maken met al de inwoners van het land (vers 18).

Daarop gaat nu de profeet in het begin van het tweede hoofdstuk over om hun uit liefde en medelijden nog raad te geven, of zij in hun schuld mochten vallen en het oordeel Gods, dat reeds op weg was, nog mocht worden afgewend. De profeet wendt zich tot de menigte van het volk met vermaning, waarschuwing en besturing eer het oordeel komen zou. Ook wendt hij zich tot des Heeren volk die nog in een rechte weg met God stonden, die zachtmoedigen des lands, die recht werkten en aandrongen om God te zoeken of zij misschien verborgen werden in de dag van de toorn des Heeren (vers 1 tot 3 ingesloten).

Aangaande de raad van Zefánja aan het volk of het oordeel Gods dat op weg was nog mocht worden afgewend, ontmoeten ons twee hoofddelen:

- I. Geeft de profeet een getrouwe raad aan de mannen van Juda en de inwoners van Jeruzalem, om het zware en uitroeiende oordeel van God te voorkomen (vers 1).
- II. Bindt de profeet deze goede raad nader en krachtig op hun harten. Het was hoog tijd om haast te maken (vers 2).

I. Geeft de profeet een getrouwe raad aan de mannen van Juda en de inwoners van Jeruzalem, om het zware en uitroeiende oordeel van God te voorkomen

Allereerst zien we de aanspraak van de profeet.
Ten tweede, de allerhartelijkste en aller getrouwste raad.

Ten eerste. Zij waren *een volk dat met geen lust bevangen werd*.

De profeet noemt hen een volk. Uit het vorige hoofdstuk, vers 4, blijkt dat men hierdoor verstaan moet de nakomelingen van Juda, welke stam in Jeruzalem zijn verblijf had, genoemd Juda en de inwoners van Jeruzalem. Zij waren een groot volk, zij waren ook een zondig volk. Zij keerden zich vanachter de Heere en werden steeds harder en atheïstischer van hart, zoals uit het vorige hoofdstuk blijkt. En dus verlieten zij de Heere, ter tijd als God hen op de weg leidde.

Ze waren ook een zeer gezegend volk. De Heere maakte aan Jakob Zijn woorden bekend en aan Israël Zijn inzettingen en rechten. Zo deed de Heere niet aan andere volken.

1. God heeft hen gezegend met weldaden. Uit kracht van de beloften aan Abraham heeft de Heere hen in Zijn verbond opgenomen, en Zich als de getrouwe God in de uitvoer van Zijn beloften over hen betoond. Hij schonk hun grote, tijdelijke weldaden en niet minder geestelijke, omdat de Heere Zijn vuur en haardstede als onder hen hield. Aan hen was alleen de aanneming tot kinderen, de verbonden, de dienst van God en de beloften dat uit hen de Messias, dat gezegende zaad, in welke alle geslachten der aarde zouden gezegend worden, voortkomen zou. En zo was de Heere bijzonder lankmoedig over hen, toen zij het zwaar verdorven hadden tegen de Heere. In plaats van de laatste slag aan die stand te leggen en hen uit te roeien, strekte de Heere Zijn eeuwige lankmoedigheid over hen uit. En dus betuigde de Heere vele jaren door Zijn Geest en door de dienst van de profeten, maar zij neigden hun oren niet.

2. Toen de boosheid des harten, de opstand tegen God, het atheïsme en de afgoderij met kracht aanwies, heeft de Heere door Zijn knechten het hun eerst doen aanzeggen, ja nog de weg laten wijzen hoe het nog te voorkomen was, opdat zij niet onverhoeds verdorven werden. O, dat zijn geen kleine zegeningen, wanneer de Heere een volk tevoren laat waarschuwen. Zie dit eens in Jeremía. O, wat heeft die man onder deze stam gewerkt, en het kwaad en bitter gehad. Wat is hij verworpen in zijn waarschuwingen! Dan riep hij eens uit, uit Gods Naam in Jer. 4:12, 14: “Daar zal Mij een wind komen, die hun te sterk zal zijn. Nu zal Ik ook oordelen tegen hen uitspreken.” Dan weer riep hij: “Hij komt op als wolken en Zijn wagenen zijn een wervelwind, Zijn paarden zijn sneller dan arenden, wee ons, wij zijn verwoest.” Dan weer klaagde hij aan de Heere in Jer. 5:3, 5: “O Heere, zien Uw ogen niet naar waarheid? Gij hebt hen geslagen, maar zij hebben geen pijn gevoeld; Gij hebt hen verteerd, maar zij hebben geweigerd de tucht aan te nemen; zij hebben hun aangezichten harder gemaakt dan een steenrots, zij hebben geweigerd zich te bekeren; ja, ik zal gaan tot de groten, want die weten den weg des Heeren, het recht huns Gods, maar zij hebben tezamen het juk verbroken en de banden verscheurd.” Dan weer schreeuwt hij het uit in Jer. 4:19: “O mijn ingewand, mijn ingewand; ik heb barenswee, o wanden mijns harten. Mijn hart maakt getier in mij, ik kan niet zwijgen, want gij, mijn ziel, hoort het geluid der bazuinen, het krijgs geschrei.” O vrienden, de man Gods zag dat zo duidelijk, zodat hij er vermoeid onder was. “Hoelang”, zegt hij, “zal ik de banier zien en het geluid der bazuin horen.” Dus deed hij al zijn werk de Heere, al was het dan ter dood. En tot datzelfde doel was Zefánja hun ook gezonden, zoals blijkt uit het vorige hoofdstuk. Die heeft zware oordelen Gods over hen getrouw in ‘s Heeren Naam aangekondigd.

De profeet omschrijft dit volk nader als hij zegt dat het een volk was *dat met geen lust bevangen werd*, of niet waardig begeerd te worden, zoals de kanttekening zegt.

Namelijk niet waardig dat de Heere zulk een werk van hen maakte, noch dat de profeet zijn krachten met waarschuwen onder hen verspilde.

Zie eens wat het in het zakelijke te kennen geeft met geen lust bevangen te worden, en dus een onwaardige te zijn. Het geeft in het algemeen te kennen dat zij onder al Gods wegen geen indruk van God, geen verslagen harten kregen, maar even hard en even atheïstisch van hart bleven. De oordelen en bedreigingen maakten in de heilige voorzienigheid hun harten als een steen, en zij durfden zeggen: de HEERE doet geen goed en Hij doet geen kwaad (Zef. 1:12). Maar behalve dit zo betekent het in het bijzonder:

1. Dat hun begeerten als morgenwolken en als een vroeg komende dauw waren, die al minder en minder werden, terwijl de werkzaamheden van de oprechten steeds wassen en toenemen.
2. Dat zij geen lust en moed meer hadden om zich in hun wanhopige gesteldheid voor een almachtig, genadig God neer te leggen, in Wiens deugden een eeuwigheid is om te behouden. Het was hopeloos. Zij werden niet neer bevangen met die dingen. Daarom ook die gruwelijke taal alsof er geen God in Israël was, en alsof er geen andere kracht was dan eigen kracht.
3. Dat de weg van vrije genade aan hun zielen niet dierbaar was, waaruit voor en begerige ziel zulk een lust en moed kan voortkomen. O, die lust beving hen niet meer, maar hun gewaande eigen kracht en gerechtigheid gat op de troon. Zij kenden geen andere. Hieruit kon niets anders voortkomen dan lusteloosheid, zorgeloosheid, leven in de zonden, meerder bevangen te worden met boze lusten, meerdere verblindende en volharding. a, de profeet te horen en niet te verstaan, te zien hetgeen hij zei, maar zonier opmerken.
4. Ja, tenslotte duidt het aan dat zij ware genade uit hun oog en hart misten. Waar het hart van een begerige ziel zo van kan opspringen, als ze horen dat het hart van anderen door Jezus' liefde wordt ingenomen, en zo moedig en werkzaam door kan worden, daar werd hun hart met geen lust bevangen. Dit alles, of zij het hoorden of niet, lag bij hen als een dode zaak.

Maar zie nog eens wat de oorzaken zijn dat een mens of volk zover heen zakt, en zo lusteloos wordt.

1. De verdienende oorzaken zijn hoogmoed, voortkomende uit onkunde van de hoge God en van zichzelf, wie men voor God is. Hierdoor komt die ziel nooit tot die laagte dat zij de schuld van al hetgeen haar ontmoet, bij zichzelf vindt, en dat zij niet over de plagen klaagt, maar over de zonden, en dat zij geen welgevallen krijgt in de straffen van haar ongerechtigheid. Doe daarbij niet zozeer de menigte en grootheid van de zonden, als wel de blijvende liefde in het hart tot de zonde en de wereld, geveinsdheid en onoprechtheid. Als men er naar zijn oordeel mee voor God komt, dan voelt men dat men er niet van scheiden wil. Dit veroorzaakt lusteloosheid, omdat het hem zo verward en ontevreden maakt. O vrienden, de grootheid of veelheid van de zonden zou het hem niet doen, maar *dit* doet het hem, en daarom zegt Paulus in 2 Tim. 2:19: "Een iegelijk, die den Naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid." Hij scheidde er van af, hij doe voor God afstand van zijn liefde tot het kwade.

En doe daar nog eens bij het bedroeven van de Geest, het tegenstaan van Zijn algemene werkingen tot overtuiging, het zondigen tegen kloppingen van binnen, tegen benauwdheid, tegen licht, nu of in de vorige tijd. Daarop volgt dat men zondigt zonder klopping en van kwaad tot erger raakt, en dat men alles, ja zelfs oordelen Gods alleen aan de natuur toeschrijft. En dat zij zelfs aan het spotten raken met Gods volk en met het bevindelijke werk van God in het hart. Vrienden, dan ziet het er donker uit, het ware die

mens beter nooit te zijn geboren.

2. De werkende oorzaak van deze onrust is de god dezer eeuw. Deze verblindt het hart en de zinnen, opdat daar geen raad of vermaning, bestraffing of bedreiging, hel of hemel vat op heeft. Dit maakt de zonden licht, aangenaam en voordelig, en verbergt de angel die tot ongevoeligheid onder Gods oordelen aanzet. Die ook valse steunsels in de hand stopt, zoals: dat de oordelen wel weer zullen ophouden, dat alle dingen in de wereld altijd geweest zijn zoals nu, en dat goede en kwade tijden elkaar altijd hebben afgewisseld en dat dit natuurlijke oorzaken heeft. En ook dat de zonde zelf in het hart van iemand die zich ertoe geeft of er niet wezenlijk oprecht tegen strijdt, een verblindende en verhardende kracht heeft, zodat zij dit dadelijk werkt. Zo is de Heere God Zelf en Zijn Geest, in Zijn heilige rechtvaardigheid, de verstokker van het hart; die Farao's hart in Zijn wrekende gerechtigheid met verstoktheid strafte. O, dan strijdt God en Zijn Geest Zelf tegen die mens of dat volk, verkerende Zich in een vijand en wijkende zo met Zijn algemene gunst en goedheid. "En o, wee dan hen", zegt God, "als Ik van hen zal geweken zijn" (Hos. 9:12).

Zien wij nu de manier waarop de profeet dit volk aansprak. Het is: *gij volk dat met geen lust bevangen wordt.*

Namelijk, zoals men in de scholen spreekt, *in vocativo*: rechtstreeks in de eerste persoon. De zaken en het gevaar waren er niet naar om dit zo zacht en in de derde persoon te doen. Ook had de profeet teveel vuur van binnen en teveel liefde tot hun zielen. En dus:

1. Spreekt hij hen hard en bestraffend aan, zoals een Boanergus. De profeet probeert niet de gunst te winnen, of hun harten op een vleselijke wijze achter zich te trekken. Maar hij heeft God en het volk lief en raakt hun hartader aan, alsof hij zeggen wilde: "Kom hier, volk, dat zo trots van hart is dat u Abrahams zaad en uitverkorenen van Israël bent. Maar weet dat dit uw stand is: u bent zover van Abrahams en Israëls gestalte, dat u met geen lust meer wordt bevangen. Kon u dit zelf eens zien en het grote verschil tussen uzelf en uw zalige voorvaders naar het vlees."
2. Tevens spreekt hij hen ook met liefde en medelijden aan. De profeet was bang voor hun ondergang en verderf. Dat lag op zijn hart. Zij waren echter toch Gods volk, door de Heere Zelf daartoe aangenomen, zij hadden grote beloften. En nu zo treurig gesteld en met geen lust bevangen. O, hij ontfermt er zich over.
3. Tenslotte wil de profeet met deze taal hen als het ware uit hun doodslaap wakker roepen. De profeet wist wel dat dit door de kracht van zijn zeggen en roepen niet geschieden kon. Maar toch was dit het gewone ingestelde middel van de Heere. Ezechiël moest in hoofdstuk 37 tot doodsbenederen spreken en profeteren. Hierom zal hij hen aanspreken alsof het in hun hand was, en daaronder tegelijk van de kracht van zijn zeggen afzien en tot de Geest geprofeteerd hebben: "Gij Geest, kom aan van de vier winden, en blaas in deze gedoden..." Of dus hun ogen, oren en harten geopend mochten worden en zij acht gaven op de vermaning van de profeet.

Ten tweede. De getrouwe raad van de profeet aan dit ellendige volk om de oordelen van God nog te voorkomen is: *Doorzoekt uzelfen nauw, ja, doorzoekt nauw.* Dat is zonder verschoning van enige schuilhoeken, nauw, met inspanning van alle vermogens. Zien wij nu de dubbele toediening van deze spreekwijze.

1. Dit geeft aan de hoge noodzaak om het met al zijn macht te behartigen en dat het geen uitstel kan leiden. Ook ligt erin opgesloten dat het niet bij ééns doorzoeken moet blijven, maar dat de ziel daardoor een oog te houden heeft op de verzoening en de bekering tot God, om zichzelf te doorzoeken, omdat niets anders iemand ooit recht

vatbaar zal maken voor evangelielicht.

2. Vervolgens vinden wij dat er in deze dubbele toediening enige verandering is. Het eerste is: doorzoekt uzelfen nauw. Dit heeft betrekking op 's mensen eigen hart en grondstaat en op de innerlijke gesteldheid van het gemoed, in het bijzonder op de inwonende zonden, de wereld en wat dies meer is. En het tweede is: doorzoekt nauw, als het ware onbepaald en zonder bijvoeging van enig voorwerp. Dit schijnt te doelen op de algemene toestand van land en Kerk en op de wegen Gods daarmee gehouden.

3. De profeet toont hiermee gevoel en indruk op zijn hart te hebben, dat er niets in de wereld is wat meer arglistigheid en meer heimelijke schuilhoeken heeft dan het hart van een mens. En ook dat de mens nergens blinder in is dan in zijn hart, nergens vreemder van is dan van wat in zijn hart omgaat. Ja, nergens afkeriger van is dan tot nauw en bedaard doorzoeken van zichzelf. En dus van zijn rekening in zijn nadeel op te maken. Vrienden, is het zo gesteld met ieder mens, wat hebben wij dan te denken van een geheel land en volk? En hieruit zien we dat het een wijs mens is die tijdig tot dit nauwe, ja, nauwe doorzoeken van zichzelf komt, en die tijdig de omstandigheden van zijn grondstaat voor God ziet.

Slaan wij nu gade wat tot het rechte doorzoeken van zichzelf behoort.

1. Gevoel en indruk van zijn blindheid, afkerigheid en onmacht, en daarom van de hoge noodzakelijkheid van de verlichting des Geestes bij het Woord. Zonder licht kan men niet zoeken, nog minder nauw doorzoeken, en nóg minder donkere gaten en schuilhoeken en hopen in de wand. Zonder licht is het Woord, waarbij men zijn staat moet nagaan, als een verzegeld boek, of als een boek in de hand van iemand die niet lezen kan. Hoezeer een mens zich pijnigt om zich voort te helpen, hij zal zijn staat en naam in dat Woord niet kunnen zien, totdat de Heilige Geest zijn ogen opent, en de Leeuw uit de stam van Juda, Die alleen alle macht heeft, de zegelen openbreekt (Openb. 5:5).
2. Daarom is er ook zeer toe nodig vasten en bidden met belijdenis van zonden. Niet dat de mens een dag zijn ziel kwelle en zijn hoofd kromme, maar dat hij na de biddag een oog blijft houden op die dingen en blijft aanhouden in het gebed.
3. Tenslotte behoort er ook toe oprechtheid en getrouwheid. Ieder moet het in zijn hart met de Heere menen en getrouw zijn zodat hij niet één zaak verschoont. Vrienden, als iemand iets wil achterhouden, zal de Heere het naderen tot Hem niet toelaten, ja al is hij anders in de grond oprecht, hij zal de toegang missen. Maar het klagen over onoprechtheden van zijn hart en het eerlijk openleggen van zijn hart met al zijn ongekende schuilhoeken voor een alwetend God, lust hebben in des Heeren ontdekking, dat wordt vereist. En ook getrouwheid aan het weinige licht dat de Heere hem in deze tijd geeft, om nu meer een volkomen hart daarover te zoeken.

Staat ons nu te letten op wat ieder, hoofd voor hoofd nauw te onderzoeken heeft.

1. Onbekeerde mens, u hebt nauw te doorzoeken uw staat voor God, de scheiding die door de zondeval gekomen is tussen God en uw ziel. Vrienden, het rechte gezicht aangaande zichzelf van God en Zijn heerlijkheid te missen, Jezus als het enige behoudmiddel te missen, dat is genade als iemand het krijgt. Dat zal hem niet werkeloos laten. Deze scheiding is de worteloorzaak van alle goddeloosheden en zonden. Dat is de natuurstaat waaraan Jezus Zelf de hand moet leggen, zal een mens ooit terechtkomen.

2. U hebt nauw te doorzoeken wat de oorzaken zijn waardoor u onder al de vermaningen en waarschuwingen dezelfde gebleven bent. Zie eens de kracht van blindheid en geestelijke dood, waarin u ligt. De kracht van liefde tot de wereld en de zonde. De kracht van de boze, die zo verblindt dat het licht van het Evangelie van de

zalige God de ziel niet kan bestralen. Ja, die zo krachtig ophitst tot allerlei bijzondere zonden, dat de mens gans bedorven is voor de roepende stem. Ja, de kracht van vooroordelen in het hart tegen Gods genadewerk, tegen Gods zaak en volk, en daarom tegen alle besturingen die daarheen leiden. Menigeen, hoe vriendelijk hij schijnt, kan dat volk niet dulden. O mens, kon u eens gelovig dat wat u van binnen tegen die zaak en dat volk gevoelt, een vrucht is van uw val en een trek van de duivel die u toegevallen bent.

3. U hebt ook nauw te onderzoeken wat God al aan u gedaan heeft.

- a. De Heere heeft u van uw jeugd af gedragen, in ziekten en gevaren bewaard, in het tijdelijke verzorgd en geen bijzondere smarten toegevoegd. En heeft dit liefde tot God veroorzaakt, zodat uw hart afgetrokken werd van alles waaraan het vastzat?
- b. De Heere heeft ieder van ons, zo rampzalig geboren, al onze dagen de weg naar de hemel laten aanwijzen. Er is een gedurige roeper achter ons die ons toeroept: dit is de weg, wandelt in denzelven. En is dat niet zeer groot, dat een rechter zelfs aan de gevangenen en gevonnisten ter dood een weg van redding laat verkondigen? O, wanneer een onbekeerd mens in zijn hart geen atheïst was, maar de aller-bijzonderste en eeuwige waarheden geloofde, wat zou dit een blijdschap en werkzaamheden in zijn hart veroorzaken. O, als er zelfs een goede mate van historisch geloof was, zou dat wel degelijk doen opmerken. Maar zelfs dit is thans zeer ongemeen. Een menigte mensen mist dit historische geloof.
- c. En heeft God bij sommigen niet meer dan eens aan het hart geklopt? Zijn sommigen van ons niet uit de grove wereld en zonden bekeerd tot de genademiddelen en tot Gods volk? En dat uit oorzaak van enige indruk op een hart en achterdocht over hun eeuwige staat, en blijft de menigte daar nu niet bij staan die dagelijks weigeren hun hart en hand aan de Heere Jezus te geven? O vrienden, het is nu hoog tijd om de oorzaken van uw blijven staan in uw natuurstaat, en van uw hinken op twee gedachten voor de Heere nauw te onderzoeken. Het mocht u in deze tijd eens gebeuren dat u een stapje verder raakte.
- d. En vrienden, is ieder van ons er geen getuige van dat God een oneindig lankmoedig God is? Heeft de Heere ooit met iemand van ons gehandeld naar zijn zonden, naar zijn nalatigheden in God te zoeken, naar zijn misbruik en verwaarlozing van Gods eigen instelling en genademiddelen, ja naar ons verwerpen van Hem Die van de hemelen is, Die ons werd aangeboden? O vrienden, Gods Naam is volgens Exod. 34:6 groot van lankmoedigheid. En volgens Neh. 9:30 vertoogt het de Heere vele jaren. Maar dit veroorzaakt een nare toestand. Paulus zegt in Rom. 2 dat het toorn vergaderen is als een schat, in de dag des toorns en der openbaring van het rechtvaardige oordeel Gods.
- e. Ook hebt u nauw te onderzoeken welke eeuwige onheilen boven uw hoofd hangen als u in die staat blijft. Namelijk hittigheid van de toorn van God. Eeuwige weeën en verbolgenheden Gods te ondervinden in een genadeloze, verschrikkelijke, donkere, eeuwige eeuwigheid, waar duizenden jaren zijn zullen als één dag. O, kon dit afgeteld worden. Al kon de wereld de cijfergetallen niet bevatten, er zou nog een eind aan komen. Maar alle verstand staat hier stil en verliest zich in het onbevattelijke eeuwige. Sommigen weten wat het is wanneer een groot voordeel door eigen toedoen is verwaarloosd, en wanneer een grote schade en schande daarvoor in de plaats behaald is. Maar wat er dan eeuwig te zien en te gevoelen is, gepaard met een volmaakt geheugen, heeft geen oog ooit gezien en geen oor ooit gehoord, ja is nooit in enig mensenhart opgekomen, hoe vreselijk het zal zijn om te vallen in de handen van de levende God, Wiens sterkte des toorns en der verbolgenheid niemand kent. Hoe gelukkig de mens die Jezus tot zijn Borg heeft.

Zie, door het nauwe, ja, nauwe doorzoeken van al deze dingen zou u een pak kunnen krijgen waarmee u zich in uw natuurstaat moest neerleggen voor een groot en almachtig en zielbewerkend God. Ja, daardoor zou u zulke wonden kunnen krijgen, waaraan de opperste medicijnmeester Christus te pas kwam, en in die weg zou heil met mogendheden zich kunnen openbaren.

Volk van God, o wat is er voor u al nauw te doorzoeken. Kunt u eens inkeren met bedaarde zuchtigen om licht, dan zou er wat na te gaan zijn. Na dit doorzoeken zou uw boedel er wel berooid uitzien. O het schaamrood zou uw aangezicht bedekken. Ga het maar eens na, ja, doorzoek eens nauw: 1. Uw gewone gesteldheid in het christendom, de gewone loop van uw verstand. Kijk eens of u daar geen kracht van zondige eigenliefde vindt, van onverloochendheid in alle ontmoetingen en geesteloosheid in uw godsdienst. En wat is van dat alles de oorzaak?

2. Doorzoek eens nauw uw geestelijke kracht in de gevallen die God u in Zijn voorzienigheid doet ontmoeten. O, wat bent u dan? Vrienden, heeft uw kracht u niet verlaten en ligt u als in zwakheid niet neergeworpen? En wat zijn de oorzaken?

3. Doorzoek eens nauw uw harten, wat daar al op de troon zit en wat daar gevoeld wordt, welk een kracht de wereld daar heeft en welk een plaats de dingen buiten God daar beslaan!

4. Ja, doorzoek eens nauw uw gedrag in uw huis en naar buiten, onder vroom en onvroom, de opvoeding van uw kinderen, uw handel en koopmanschap met uw naaste. Is dit alles zo recht dat het van rondom het licht verdragen kan?

5. Doorzoek eens nauw uw huizen en geldkisten. Vrienden, die onrechtvaardige afgod moet ook eens ter toets komen. Hoe is hij verkregen? Hoe wordt hij bezeten? Heeft hij zijn eigen meester wel? Schat u naar Gods Woord de behoeftige die een Goddelijk recht heeft op uw overvloed? Loop eens van boven naar beneden in uw huizen, en teken eens aan wat uw hart al heeft en vasthoudt. O, de huizen, zowel van arme als rijke vromen, zijn met afgoderij vervuld. Kinderen van God, dat u eens lust mocht krijgen dat de Heere u Zelf bij de hand vat en met Ezechiël eens leiden mocht in het hol van de wand, en dat Hij u nog eens grotere gruwelen tonen moge dan deze die u al ziet.

6. En tenslotte, heeft ieder van ons, hoofd voor hoofd, nauw te doorzoeken de tekenen der tijden, of de bewijzen van de heilige Schrift dat Gods besluit van zware oordelen zwanger is en de dag der wraak en der vergelding nadert. Och, dat wij de genade hadden dat de Heere ons daarin mocht leiden, en wij recht gesteld mochten worden, teneinde de oprechten onder ons verwaardigd werden in deze tijd tussen te treden, in de scheur te staan tussen het voorhuis en het altaar, ja tussen een vertoornd God en een schuldig land, op de eeuwige gerechtigheid van de Borg pleiten en zo de bres toemuren, die zo wijd is als de zee. Laat uw gedachten hierover eens veel gaan, of u daaronder wat in uw hart kreeg. Deze dingen behoren meer tot het volgende vers, en daarom, vrienden, raad ik nu u en mijzelf aan: *Doorzoekt uzelfen nauw, ja, doorzoekt nauw, gij volk, dat met geen lust bevangen wordt.*

II. Aangaande nu de nadere en krachtige aanbinding van de profeet van deze goede raad op de harten van het volk: het was hier hoog tijd om haast te maken, volgens het tweede vers.

Daarin slaan wij het oog:

1. Op de zaak die de profeet aandringt, namelijk het besluit van God was zwanger van uitroeiende oordelen. Het zou baren, ja zeker, en dat zeer snel omdat de dag van zwanger zijn of van uitstel voorbijgaan zou als kaf En dan zou het voortbrengen hittigheden van toorn, ja een dag van de toorn des Heeren die over

hen zou komen.

2. Op de kracht van deze aanbinding of de aandrang zelf, als de profeet tot zijn raad toedoet: eer het besluit baart, als kaf gaat de dag voorbij, terwijl de hittigheid van des Heeren toorn over ulieden nog niet komt; terwijl de dag van de toorn des Heeren over ulieden nog niet komt.”

1. De profeet Zefánja betoont hier te zijn een wijze, wiens ogen in zijn voorhoofd staan (Pred. 2:14), om vooruit de tekenen der tijden op te merken, om het kwaad dat bereid werd van verre te zien en daarvoor te waarschuwen. En om dus, volgens Jes. 58:1 uit de keel te roepen en niet in te houden. Hij stond hier met een Hábakuk op zijn wacht, wachtende wat God hem doen en in hem spreken zou. En dus kreeg hij bij een zinnebeeldige gelijkenis onder het oog en op zijn hart, welke zware tijden en oordelen Gods de mannen van Juda en de inwoners van Jeruzalem te verwachten hadden.

De handelwijze van de profeet was niet ongebruikelijk. De Heere ontdekte meermalen Zijn heilige voornemens aan Zijn knechten op die wijze en eer Hij de raad van Zijn boden volbrengt. Zie dit ook in Jeremía, die tot ditzelfde volk gezonden was. Deze voorzag zware tijden over Juda (Jer. 1:11 en 14). Dan eens bij een amandelroede, zo zou God wakker zijn om Zijn Woord van bedreiging te doen komen. Dan eens bij een ziedende pot tegen het noorden, zo zou God de koninkrijken van het noorden doen opkomen tegen Jeruzalem. Ja, de Heere Jezus Zelf sprak in Zijn omwandeling veel door gelijkenissen. Wij lezen in Matth. 13:34 dat Hij zonder gelijkenissen niet sprak. En Zijn doeleinde was hoog, namelijk opdat de kinderen des Koninkrijks het zouden vatten en verstaan, en ook opdat anderen blind blijven en zich daaraan stoten en daarover vallen zouden, ja tot hun eeuwig verderf. Zo is het hier ook gelegen met Zefánja.

Daarom staat ons nu te letten op de gelijkenis zelf.

Die is door de Heilige Geest aan de profeet geopenbaard, en ontleend aan een vrouw die haar vrucht reeds ontvangen heeft, die maar een zekere bepaalde tijd daarvan zwanger gaat, welke zwangere staat volgens de gewone loop van de natuur eindigt in baren of voortbrengen van haar vrucht. En ook dat haar zwangere tijd zeer snel en vlug voorbij vliegt. En als de bestemde tijd daar is, dat er dan geen middel is om dit op te houden of te stuiten. Dus moeten wij deze gelijkenis niet verder trekken, dan tot het oogmerk des Geestes.

Slaan wij nu gade *de verklaring* van de profeet van deze gelijkenis. In de tekst ligt verklaard dat het besluit van God zwanger zijnde, zeker, ja onvermijdelijk oordelen baren zou. En dat dit zeer snel geschieden zou, en als die tijd daar was, dat er dan geen ophouden of stuiten aan zou zijn. Hierin letten we eerst op de zekerheid van het baren van het besluit Gods.

1. Wij weten dat wij door het besluit van God te verstaan hebben het volstreckte, eeuwige, vrije, soevereine en onveranderlijke voornemen van God dat in de tijd geschieden zal, hetzij door Gods dadelijke of door Gods toelatende en besturende voorzienige hand, tot verheerlijking van Zijn deugden. Dit besluit is tevoren verborgen en wordt van achteren openbaar en is daarom voor de mens een gesloten boek; niemand heeft macht dat te openen dan de Leeuw uit de stam van Juda. Hierom is het dat de Heere aan ons mensen een ander en open boek geeft om daarnaar onze zaligheid uit te werken en te wandelen. Dit besluit is die raad Gods die bestaan zal, die eeuwige wil van God waarnaar alles is en geschapen is.

2. Aan dit besluit wordt *een baren* toegekend, wat betekent dat dit besluit van God zou openbaren wat het inhield. Hiervan waren kentekenen, door Jezus genoemd in Matth.

16:3, de tekenen der tijden die de farizeeën en Schriftgeleerde niet onderscheidden. Daarom bestrafte Jezus hen, zeggende: “Gij geveinsden, het aanschijn des hemels weet gijlieden wel te onderscheiden, en kunt gij de tekenen der tijden niet onderscheiden?” Dit besluit was zwanger van zware, zeer benauwende, ja uitroeiende oordelen, zoals blijkt uit het vorige eerste hoofdstuk van vers 211 ingesloten. Dus was volgens Jes. 63:4 de dag der wraak in Gods hart. Hier zou iemand kunnen vragen: hoe wist de profeet dit? En hoe weten Gods knechten en volk dit nog? Wij antwoorden: die heilige profeten werden door de Geest in hun gezichten onfeilbaar geleid, en de Heere maakte dikwijls een zaak bekend aan Zijn knechten eer Hij die uitvoerde, Amos 3:7, zoals nu zozeer niet meer plaatsheeft. Toch wordt dit echter nog geweten en wordt met zekerheid besloten dat Gods besluit van oordelen zwanger is, en dat het onvermijdelijk baren zal, als het door vernedering en bekering niet voorkomen wordt.

Dit blijkt uit het volgende:

- a. Uit Gods gewone weg van alle tijden, volgens Zijn geopenbaarde Woord. Gods Woord zegt dat er zware, nare en duistere tijden, zo geen uitroeiende oordelen en verplaatsing van de Kerk te wachten is als alle vlees, vroom en onvroom, zijn weg verdorven heeft. En als een volk zeer zondig goddeloos of zorgeloos leeft. Als alle waarschuwingen in de wind worden geslagen, als Gods zegeningen, oordelen en verbodsdagen geen verandering ten goede veroorzaken, maar integendeel, de zonden, de verharding, het atheïsme en de vrijzinnigheid steeds groter worden. Zie de voorbeelden hiervan in de eerste wereld, in Sódóm. En wij lezen ook in Jer. 35:15, 17, dat God zegt: “Ik heb tot u gezonden al Mijn knechten, de profeten, vroeg op zijnde en zendende, om te zeggen: Bekeert u toch, een iegelijk van zijn boze weg, en maakt uw handelingen goed en wandelt andere goden niet na om hen te dienen; maar gij hebt uw oren niet geneigd, noch naar Mij gehoord. Daarom ziet, zegt God, Ik zal over Juda en over alle inwoners van Jeruzalem brengen al het kwaad, dat Ik tegen hen gesproken heb.” En zeer nadrukkelijk wijst de Heere Zelf het volk naar andere kerken, Jer. 7:12: “Gaaf nu heen naar de plaats die te Silo was, alwaar Ik Mijn Naam in het eerst had doen wonen; en ziet wat Ik daaraan gedaan heb vanwege de boosheid van Mijn volk Israël: Ook is er een aanbiddelijke samenhang tussen de gedragingen van mensen en de uitvoering van het besluit, welke uitvoering weer overeenstemt met het geopenbaarde, onfeilbare Woord van God. Dus liggen daarin gronden van zekerheid.
- b. Ten tweede wordt dit ook geweten uit de leiding van de Geest der gebeden volgens dat Woord, zodat Gods knechten en volk door de Geest der gebeden soms in hun overdenken en bidden naar dat Woord geleid worden in de verborgenheden der ongerechtigheid die in een land onder alle vlees heerst. En dat zij zien, volgens Klaagl. 2:13, dat de breuk tussen God en een volk zo wijd is als de zee, ja, onherstelbaar, ja, dat zij bittere dingen en gevolgen zien, waarover zware benauwdheden hen op zulk een tijd aangrijpen. Niet van zwaar bloed, zoals de goddelozen zeggen. Want voor zichzelf en met hun eeuwige staat hebben zij in zulk een tijd wel eens toegang en veel vrede van binnen. En op diezelfde tijd als zij zich voor het gemeen aanbieden, vinden zij een gesloten hemel, geen toegang, en vermenigvuldiging van gedachten en zware benauwdheden. Ja, zelfs dat God goede en troostrijke woorden tot hen spreekt, en hen sterkt door beloften, dat zij in een woonplaats des vredes zullen wonen en in welverzekerde woningen, maar dat het daarbuiten hagelen zal Oer. 32:18, 19). Dit is wat van hetgeen wij lezen in Jes. 51:20 waar de kinderen, Gods volk, in bezwijming gevallen liggen en vol zijn van de grimmigheid des Heeren, van de scheiding huns Gods. En zoals God tot Jeremia zegt in hoofdstuk 7:16: “Gij dan, bidt niet voor dit volk.”

Nu staat ons te letten op de zeer plotselinge nadering van deze barenstijd. De tekst zegt: *als kaf gaat de dag voorbij.*

1. Door de dag hebben wij hier te verstaan de dag van zwanger gaan, de dag van niet-baren, en daarom de dag van uitstel van des Heeren toorn en van Gods lankmoedigheid. Zulk een dag had Jeruzalem ten tijde van Christus ook nog, Lukas 19:42, toen Jezus, naderende tot de stad, wenende uitriep: “Och, of gij ook bekendet, ook nog in dezen uwen dag...” En het wordt ook wel genoemd in de Bijbel het jaar of de tijd van het welbehagen des Heeren, Jes. 61:2. Het jaar mijner verlost en der genadebezoeken Gods, Jes. 63:4, de vindenstijd, Ps. 32, de tijd om genadig te zijn, Ps. 102, wanneer de Heere roept, lokt, nodigt, ja, wacht om genadig te zijn, het heden der zaligheid, wanneer God Zijn lankmoedigheid uitstrekt. Ja, een dag om te werken, in tegenstelling tot des mensen nacht waarin hij niet zal kunnen. En ook dagen van de Zoon des mensen, waarvan een mens, als hij die verwaarloosd heeft, een dag zal begeren te zien na dezen, en welke hij dan niet zien zal (Luk. 17:22).

2. Door het voorbijgaan als kaf hebben wij te verstaan het snel voorbijvliegen van de tijd der genade en der lankmoedigheid. Daarom wordt het wel afgebeeld bij een gevleugelde zandloper, die tegelijk uitdrukt dat die tijd eens eindigen zal. Dit is eigen aan onze dagen, in tegenstelling tot Gods dag. O, als die komt, waarvan wij straks moeten spreken, die duurt in eeuwigheid en dan wordt het des mensen nacht. Dat nu deze genadedag spoedig voorbijgaat, lezen wij in Ps. 90: “Want al onze dagen gaan heen door Uw verbolgenheid, wij brengen onze jaren door als een gedachte...” Daarom bidt de man Gods: Heere, leer ze mij tellen.

Beschouwen wij *de gepastheid van deze gelijkenis* en hoezeer overredend ze is. De profeet vergelijkt de tijd van Gods lankmoedigheid dus bij een dag, die als kaf voorbijgaat.

1. Bij een dag, omdat die maar een zekere tijd heeft, zoals de tijd van het zwanger zijn van een vrouw. Daarom, al duurt hij lang, wij weten echter naar de Bijbel dat het een bij God bestemde dag of tijd is. De dag van de eerste wereld was 120 jaar (Gen. 6:3). De vijgenboom werd jaren verschoond (Luk. 13:8 en 9). Sodoms en Gomorra's tijd duurde zolang Lot erin was en hen waarschuwde. Het Jodendom had ook een bestemde dag, die naar de verwerping van de Heere Jezus over hen was bepaald, waarin de Heere nog door Hem gezocht en gevonden wilde worden (Luk. 19:42). Ninevé kreeg veertig dagen uitstel (Jona 3:4). En Paulus noemt de dag van genade maar een uur om op te waken (Rom. 13:11). O vrienden, na deze tijd zal er toch geen tijd meer zijn. En ook omdat op een dag altijd een nacht volgt, is de raad van Jezus in Joh. 9:4 om te werken terwijl het dag is, eer de nacht komt waarin niemand werken kan. Toen over de eerste wereld de zondvloed kwam, was het gedaan: het was nacht, de tijd, de dag, de 120 jaren waren om. Toen Lot uit Sodom uitgeleid was, en dus die steun weg, zonk het heen. En toen Jezus weg was en Zijn volk vervolgd, zaten daar de Romeinen in Jeruzalem en er kwamen dagen, ja, een nacht mag men zeggen, zoals er nog nooit geweest was of ooit zijn zou, naar Jezus' voorzegging in Matth. 24:21.

2. De profeet vergelijkt dit voorbijvliegen van de tijd van uitstel bij een dag die als kaf voorbijgaat, om het snelle en onverwachte voorbijvliegen. En om dus zo de gelegenheid van de genadetijd uit te drukken, Paulus maakt hiervan een aandrang in zijn vermaning in Rom. 13:11 waar hij zegt: Dewijl wij de gelegenheid des tijds weten...” O vrienden, een kleine wind is het kaf te sterk. De profeet Jeremia zegt in hoofdstuk 4:12: “Daar zal mij een wind komen, die hun te sterk zal zijn.” En daar vliegt het dan heen. Ook omdat daar dan geen terugkrijgen is: vervlogen kaf is niet meer te vinden. De voorbijgegane

genadetijd is onherroepelijk. Dit heeft de engel in Openb. 10:6 met de ene voet op de aarde en met de andere op de zee staande, over de aarde en de zee gezworen bij Dien, Die leeft in alle eeuwigheid.

Zo wil de profeet tot hun overtuiging onder het oog brengen dat de dag om genade in Gods ogen te zoeken, spoedig eindigen zal. En deze dag voor een mens is:

1. In het algemeen zijn gehele leeftijd, zeventig of tachtig jaren, naardat hij sterk is, Ps. 90. En als die tijd voorbij is, is zijn dag of zijn tijd uit en gaat hij naar zijn eeuwig huis.
2. Nader is het 's mensen dag wanneer in zijn dagen het licht op de kandelaar staat. Iemand kan zeer oud worden, die het in zijn lange leeftijd zeer kort genoten heeft. In Openb. 2:5 dreigt God dit licht van de kandelaar weg te nemen, zoals men licht wegneemt wanneer men ziet dat het tevergeefs brandt en er niet bij gewerkt wordt. Zo dreigt de Heere ook in Amos 8:11 een honger te zenden, niet naar brood of water, maar naar het Woord des levens, wanneer leraars als met arendsvleugelen wegvliegen, en dan wordt het donker en nacht.
3. Nog nader is het de dag van ieder mens, als het onder de bediening van het Woord een tijd wordt dat God krachtig werkt door Zijn Geest. Vrienden, dit is niet altijd, maar dit is ook zeldzaam, al behoudt men het Woord en zijn bediening. Maar als de Geest daaronder komt naar de beloften, waartegen Gods vijanden zo bitter zijn, dan is het een dag voor ieder mens die het werk van God hoort of bijwoont, om God te zoeken dat het zijn tijd ook eens worden mocht. Als er nu en dan, hier en daar, onder groten en kleinen, onder schranderen en geringen, onder ouderen en jongeren, mensen geroepen worden met een hemelse roeping en verslagen worden in hun harten, hun verlorenheid zien en gevoelen en geen rust vinden buiten Christus, en als het evangelielicht daar opgaat en deze en die uit de gevangenis van de natuurstaat wordt verlost en uitgeleid, die door Jezus' Geest geleerd wordt, met hun schulden en zonden tot Jezus als priester te komen, met Jezus en Zijn bloed te werken, toepasselijk op een ellendige eigen, ik zeg, vrienden, dan is het een dag voor ieder mens die het werk van God hoort of bijwoont, om God te zoeken dat het zijn tijd ook eens worden mocht. O dan, ja, ik mag zeggen, nu is de deur nog open. Spoedig kunnen er dagen komen dat de Heere van hier vertrekt met de zalige werking van Zijn Geest bij Zijn Woord. O, dan wordt de deur gesloten als voor de dwaze maagden en dan is de bediening meest een reuk des doods ten dode en wordt het nacht. Vrienden, zou het voor gevangenen en ter dood veroordeelden niet een grote dag zijn, als de rechter zelf de deur soms opent en deze en die vergeeft, uitleidt en in vrijheid stelt. Zou dit geen werkzaam roepen in de harten van andere gevangenen veroorzaken? Ik laat dit verder over; de Heere is vrij en kan het doen zien.
4. Eindelijk en bijzonder is het de dag van ieder mens en hij mag wel toezien dat die niet voorbijgaat namelijk als de Geest aan zijn hart klopt en hij iets ziet van zichzelf en achterdocht krijgt over zijn staat en over het einde van zijn weg. En als hij uit die grond achting en liefde krijgt voor Gods zaak, voor Gods werk in de ziel en voor Gods volk. Als hij zo begerig wordt naar het heil van Gods volk, en om daarmee gerekend te mogen worden in het opschrijven der volken. Van zulk een is het zijn allerlaatste dag. Gaat die voorbij zonder dat hij binnen geraakt, en zakt hij zo zachtjes weer naar zijn oude weg o, welk een zware nacht heeft zulk een te wachten. Jezus zegt in Matth. 6:23: "Indien dan het licht, dat in u is, duisternis is, hoe groot zal de duisternis zelve zijn?" Het gebeurt wel dat zo iemand die voordelige tijden nooit meer krijgt; dat hij nooit meer overtuigd wordt, al wordt hij oud van dagen. Dat hij hoe langer hoe verharder, afkeriger en vijandiger wordt tegen het werk van God,

totdat hij sterft. En zo is, naar Jezus' zeggen in Lukas 11:26 het laatste van die mens erger dan zijn eerste. En ik geloof eenvoudig dat er weinig mensen onder het evangelielicht leven of zij hebben een tijd gehad van meerdere of mindere overtuiging, ontwaking of van achterdocht over het eind van hun weg en levensloop. Het staat bij niemand onder groot of klein op zijn voorhoofd wat er van binnen soms omgaat. Wij weten allen dat er een menigte mensen is die gedurig verstrooiing zoekt en moet hebben. Velen kunnen het niet houden zonder drinken, spelen of gezelschap. Anderen bouwen al hun dagen in de aarde, zoals Kaïn, die een stad ging bouwen. Dat hielp hem wat in die beproevingen van binnen. Saul moest gedurig muziek hebben; en dan gaat dus alles over en weg. O, onbeschrijfelijk ongelukkige mens! Hoewel de Heere een vrijmachtig God is, kan een mens tien en meermalen overtuigingen tegengestaan hebben, dat God hem ten laatste op een onweerstaanbare wijze aangrijpt, te machtig wordt en zijn wil overbuigt, terwijl een ander het eens verdooft en tegenstaat en dat geluk nooit meer krijgt. Zulk een zondigt wel in het vervolg zonder kloppingen aan zijn hart, en kan wel oud en zeer oud en ten laatste door God vervloekt worden. De tijd en dag van die man of die vrouw was toen in zijn jeugd. Daarom gaat de dag als kaf voorbij!

Staat ons nu te letten op *het gevolg*, wanneer die dag voorbij is en het besluit baart.

O vrienden, dan is er geen stuiten aan, dan wordt het nacht voor de mens, ja, dan wordt het Gods dag. Dan brengt het besluit voort, zoals de profeet zegt, hittigheden van de toorn van God, in die dag van de toorn des Heeren, die dan over de mens zullen komen. Hierin beschouwen wij eerst de spreekwijze.

1. Hier wordt gesproken over de pittigheid van de toorn des Heeren. Deze ziet op de afkomst van de oordelen, namelijk van de hittige of grimmige toorn van God. Dat is, van het hart Gods tegen de zonde en de zondaars, van de heilige en rechtvaardige natuur van God om de zonden te straffen. Anders kunnen wij geen toorn of hartstocht aan het Opperwezen toeschrijven.
2. Deze toorn wordt genoemd een hittige toorn, of de hittigheid van des Heeren toorn, omdat het de allerbitterste en allerverschrikkelijkste toorn is. Niet alleen in zichzelf als een vuur, maar die door godtergende en moedwillige zonden verder verhit en aangestookt wordt, en brandt zonder barmhartigheid. Het voedsel hiervan zijn de zonden, volgens Jer. 17:4: "Gijlieden hebt een vuur aangestoken in Mijn toorn, tot in eeuwigheid zal het branden." Dezelfde spreekwijze vinden wij in Jeremia 30:24, en elders: "De hittigheid van des HEEREN toorn zal zich niet afwenden, totdat Hij gedaan en totdat hij daargesteld zal hebben de gedachten Zijns harten." Salomo zegt in Spr. 16:1 dat de grimmigheid des konings is als een bode des doods. O, wat voor een bode is dan de hittige toorn van God. Mozes zegt ons in Deut. 32:22 dat hij brandt tot in de onderste hel.
3. Deze hittige toorn van God was het die de engelen uit de hemel in de afgrond der hel nederstiet, die Adam na zijn zonde uit het paradijs joeg, die de oude wereld door de zondvloed versmoorde en die Sódóm en Gomórra met vuur verbrandde en omkeerde. Deze toorn stelt de profeet aan het volk voor, namelijk als de vrucht die Gods besluit voortbrengen zou als zij zich niet bekeerden.

Merken wij aan dat de tweede spreekwijze van de dag des toorn des Heeren die over hen zou komen, opzicht heeft tot de tijd wanneer dit alles hen zou treffen. Namelijk die dag waarvan de profeet Zefánja in het vorige eerste hoofdstuk in de verzen 14, 15 en 16 gesproken heeft, zeggende: "De grote dag des HEEREN is nabij, hij is nabij en zeer haastende; de stem van den dag des HEEREN; de held zal aldaar bitterlijk schreeuwen.

Die dag zal een dag der verbolgenheid zijn, een dag der benauwdheid en des angstes, een dag der woestheid en verwoesting, een dag der duisternis en der donkerheid, een dag der wolken en der dikke donkerheid. Een dag der bazuin en des geklanks tegen de vaste steden en tegen de hoge hoeken.”

1. Deze dag wordt een dag genoemd om zijn duurzaamheid uit te drukken. Bij de Heere is geen verwisseling van tijd. Duizend jaren zijn bij God als één dag. Ook omdat daar geen verpozingen, geen inmengselen van goedheden Gods, geen gedenken des ontfermens in het midden van Gods toorn meer zullen plaatsvinden. Ook omdat deze dag Gods des mensen nacht is, wanneer hij zijn voeten stoot aan schemerende bergen (Jer. 13:16). Deze dag staat dus tegenover de genadedag, tegenover de tijden van het welbehagen des Heeren en tegen de dag der genadebezoeken Gods. Tegen het jaar van 's Heeren verlossen en tegen de dag der zaligheid en van Gods lankmoedigheid.

2. Deze dag heeft verscheidene benamingen in de heilige Schrift. Hij wordt genoemd de dag der wraak die in Gods hart was (Jes. 61:2 en 63:4), en in Joël 2 de dag des HEEREN, een dag van duisternis en donkerheid, een dag van wolken en dikke duisternis, wanneer alle aangezichten betrekken zullen als een pot. Een allerverschrikkelijkste dag, de tijd van Gods toorn waarvoor niemand bestaan zal. Een dag die brandende komt als een oven, Mal. 4:1, en die niets overlaat. Een dag wanneer de Heere geen barmhartigheid bewijst, als de sterkste manspersonen ieder zijn handen op zijn lendenen legt als een barend vrouw en alle aangezichten veranderd worden in bleekheid. Een dag van vreze en geen vrede, waarin God, volgens Spr. 1:26 in het verderf licht en spot als de vreze komt. Een dag dat Gods besluit baart, en dat God Zich zomin wil laten verbinden als een barend vrouw die gelegenheid heeft om haast te verlossen, haar bangersangst in plaats van het verlossen kiezen zou. O vrienden, God zegt: al stonden Mozes en Samuël in de breuk, zij zouden alleen hun zielen bevrijden, maar God zou niet horen. Dan is de hemel gesloten voor elk gebed en dan zegt de Heere, zoals in Jer. 7: bidt niet meer voor dit volk ten goede, want Ik zal niet horen. Ja, dan, wanneer alles wat God door Zijn knechten gesproken heeft, komen zal. Dan bekent een volk dat er profeten onder hen geweest zijn, dan is het die tijd waarvan Jezus zegt in Lukas 17:22: wanneer mensen begeren zullen een dier dagen van de Zoon des mensen te zien die zij en zovelen verwaarloosd hebben, maar dat zij die niet meer zullen zien. Dan pas schat men de genadetijd, die dan weg is.

Beschouwen wij nu *de zaken* die in deze spreekwijze opgesloten liggen, namelijk *welke zware oordelen dit volk op de dag van Gods toorn te wachten had*.

Vrienden, wij hebben al gezien welke verschrikkelijke oordelen door de profeet Zefánja in het vorige eerste hoofdstuk bedreigd zijn. Maar wij zullen die van achteren bij de uitkomst eens opvatten en zien wat Juda en Jeruzalem zoal getroffen heeft, met een woord volgens de Klaagliederen van Jeremía, welk gehele boek voldoende een vertolking is van dit vers van Zefánja.

1. In de belegering van Jeruzalem werden de inwoners als in een pot te koken gezet, Jer. 1:13 en Ezech. 24:3, en werden daar met verderfelijke plagen geslagen. Namelijk met de zwarte honger, zij werden zwart van honger, Klaagl. 5:10. De voornaamsten gaven de geest, hoofdstuk 1:19. De kleine kinderen schudden hun ziel uit in de schoot van hun moeder, hoofdstuk 2:11. Ja, moeders hebben hun kinderen, zelfs de zuigelingen gekookt in de jammer van hun hart opdat zij te eten hadden, hoofdstuk 2:20 en 4:10. Hierbij kwamen het zwaard en de pestilentie tegelijk, hoofdstuk 1:20, en zo werd de stad als tot een weduwe gemaakt. En tenslotte met grote verdeeldheid tussen de koning en het volk: de koning wilde het zó hebben en het volk weer anders, en de raadslieden waren dwazen geworden.

2. In de inname van Jeruzalem, deze is stormenderhand geschied, Klaagl. 4:12 en Jer. 52:7. Toen hebben nieuwe plagen hen getroffen. Hun profeten, priesters en vorsten zijn gedood. De profeten en priesters in het heiligdom, Klaagl. 2:20, De vorsten zijn opgehangen, hoofdstuk 5:12, en de menigte van mannen en vrouwen, ouderen en jongen, zijn door het zwaard gevallen, hoofdstuk 2:11. De overgebleven vrouwen en dochters van het zwaard werden zwaar geschonden, hoofdstuk 2:10 waarom zij hun hoofd ter aarde lieten hangen, hoofdstuk 5:11. De ganse stad en tempel, het schone Jeruzalem, die stad des groten Konings werden verwoest, zij werden geplunderd en daarna met vuur verbrand, hoofdstuk 1:10.

3. Na de inname hebben de godsdiensten opgehouden, hoofdstuk 1:1 en 4. De wegen van Sion treurden omdat niemand op het feest kwam. De edelen, ja, de overigen van het koninklijke zaad werden geworgd. De koning Zedekía moest zelfs de worging van zijn eigen kinderen aanzien, waarna zijn beide ogen werden uitgestoken en hij met twee ketenen gebonden werd en weggevoerd naar Babel, hoofdstuk 4:20 en Jer. 52:811. Enige geringe mensen die overgelaten werden om het land te bebouwen ten dienste van anderen, werd het leven zeer bang gemaakt. Die moesten voor geld hun eigen water drinken en hun eigen hout betalen. En als zij vermoeid waren kregen zij geen rust, Klaagl. 5:2.

4. En onder dit alles was de gesteldheid van het volk zeer droevig. Zij hadden dag noch nacht rust, Klaagl. 1:3. De een legde het toe op het doden van een ander, en dus bracht God over hen wat Hij gesproken had in Deut. 28: 6467. Al hun vreugde was veranderd in klagelijk kermen, treuren en duisterheid, Klaagl. 1:2 en 3:2, zodat zij smartelijk uitriepen in hoofdstuk 1:12: “Gaat het ulieden niet aan, gij allen, die over weg gaat? Schouwt het aan en ziet, of er een smart zij gelijk mijn smart, die mij aangedaan is: ‘s Morgens riepen zij: “Och, dat het avond ware.” En des avonds: “Och, dat het morgen was.”

5. De beste vromen onder hen konden niet anders dan in hun hart de Heere heiligen. Die riepen maar uit in Klaagl. 3:42: “Wij hebben overtreden en wij zijn weerspanning geweest, daarom hebt Gij niet gespaard.” En dus rechtvaardigden zij God, maar zij kwamen niet verder. Voor het algemeen vonden zij de weg van verzoening niet.

6. Tenslotte vrienden, al deze dingen waren maar geringe beginsels van de eeuwige smarten die zij te wachten hadden in de dag des toorns en der openbaring van het rechtvaardige oordeel van God. Ziet, deze dingen hadden zij te wachten. En Zefánja wilde dat zij die door vernedering voorkwamen. Daarom bindt hij nu met deze dingen zijn goede raad zo krachtig aan op hun harten.

Zien we nu in de tweede plaats de kracht van deze aanbinding of de aandrang zelf, als de profeet tot Zijn raad toedoet: *eer het besluit baart, als kaf gaat de dag voorbij, terwijl de hittigheid van des Heeren toorn over u lieden nog niet komt; terwijl de dag van de toorn des Heeren over ulieden nog niet komt.*

Hierin zien wij eerst de kracht van de aandrang van de profeet om haast te maken, zonder uitstel, in zichzelf nauw te doorzoeken, ja, alles nauw te doorzoeken.

1. Door die woorden “eer het besluit bare” wil de profeet onder het oog brengen dat het een gevaarlijke tijd was. Het besluit Gods was zwanger en droeg de oordelen, en de enige weg van ontkoming was die Zefánja geraden had. En dat was: zichzelf en alles nauw te doorzoeken, en dus tot zichzelf te komen. Daarom was er niet anders dan haast te maken. Hij is dus met grote ontfermingen over hun deerlijk dode en zorgeloze toestand aangedaan. Hij wil als het ware zeggen: “Och, mijn lieve vrienden, ik zie uw gevaar, maar u ziet het niet. Het is mijn enige zielenraad: doorzoekt uzelfen nauw, ja,

doorzoekt nauw, eer het besluit bare. Och, daar is de uiterste haast bij, het besluit van God is zwanger.”

2. Door de woorden “als kaf gaat de dag voorbij” wil de profeet een indruk geven dat dit grote werk van het doorzoeken geen uitstel kan leiden. Hij wil zeggen: “Mijn gemeente, tot wie God mij gezonden heeft, en wier zielen aan mij zijn toebetrouwd, ik ben uw mond tot God geweest en heb uw deerlijke toestand daar gebracht, en ik heb Gods stem aan mijn hart gehad, en zo ben ik nu nog Gods mond tot u en ‘s Heeren Woord is zonder uitstel, want als kaf gaat de dag voorbij.”

Slaan wij nu nog gade de kracht van de aandrang van de profeet aangaande Gods lankmoedigheid en ter bemoediging in het zoeken, maar ook ter verschrikking voor het gevaar als zij de raad van de profeet verwierpen.

1. De profeet zegt: terwijl de dag van den toorn des Heeren over ulieden nog niet komt. Hiermee wil hij te kennen geven dat het nog een dag en de tijd van Gods lankmoedigheid was. Het oordeel was op weg maar het was er nog niet. Al was het dat een zwangere vrouw zeker baren moest, hier kon nog een uitzondering plaatsvinden, omdat de Heere van Zichzelf getuigt in Jer. 32:27: “Zou Mij enig ding te wonderlijk zijn?”
2. Daarom wil de profeet hen hier bemoedigen, zeggende: “O vrienden, het mag met u zo hopeloos staan als het staat, het grote kwaad dat God gesproken heeft is er nog niet. Weet dan dat God een God is Die in Zijn natuur genadig is, Die niet zwaar te verbidden is. Hij heeft geen lust in uw dood. Ja weet, dat het in Gods hart is om op vernedering berouw te willen hebben over hetgeen Hij gesproken heeft, zolang God laat roepen en waarschuwen zoals de Heere mij nu nog zendt. Ja, zolang kan het kwaad nog voorkomen worden, en kan de rechterhand des Allerhoogsten nog veranderen. En daarom: doorzoekt uzelfen nauw, ja, doorzoekt nauw, gij volk, dat met geen lust bevangen wordt, terwijl het een en ander over ulieden nog niet komt.”

Tenslotte staat ons te letten op *het oogmerk van de profeet ter ontwakning van het gevaar* en, ingeval van verwerping van dit alles, ter voorzeggung wat zij in die dag zouden ervaren. De profeet wil het volk door het aankondigen van de hittigheid van Gods toorn en van de nakende dag van de toorn des Heeren verschrikken, teneinde zij ontwaken mochten uit de doodslaap, het gevaar bekennen en aan het werk raken, zoals dit in het natuurlijke ook wel plaatsvindt.

1. De profeet wil de grote hoop van het ellendige volk wakker maken en tot zichzelf roepen, teneinde zij mochten zien dat zij sliepen in het opperste van een mast in het midden van een woedende zee. Teneinde zij zich mochten zien in hun schuld en ongelijk, en dus onder de hemel mochten vallen als een enige man, God billijkende over hetgeen Hij gesproken had en zichzelf het oordeel waardig verklaren, zoals Dan. 9:5: “Wij hebben gezondigd en zottelijk gehandeld, wee onzer.” En ten einde zij zich ook in de handen van hun Rechter mochten werpen, Hem vrijverklaren in Zijn genadige ontdekking, of zij de weg van verzoening mochten vinden en zich werpen in de handen van een machtige Middelaar, en Zijn bloed en Geest, tot verzoening en kracht hun dierbaar worden mocht aan hun hart tegen hun zonden.
2. Ook wil de profeet hierdoor slapende vromen doen ontwaken, teneinde zij ook mochten zien hoe zij met de dwaze maagden in slaap geraakt waren en hoever zij van zichzelf, van de Heere en van het gevaar van de gemene toestand af waren. En teneinde zij het kwaad zien en zich verbergen mochten, door vrede met God in de Messias weer te zoeken, en dus opkomen mochten uit hun graven en diepten om land en volk behoudenis te kunnen aanbrengen. Ja, teneinde zij tussen God en het volk,

tussen het voorhuis en het altaar mochten staan, met een smeltend en vernederend hart over de zonden van het volk tegen de Heere. Om daar verstand van kernen te krijgen of zij verwaardigd werden de bres toe te muren en of de Heere door Zijn Geest hen daar gelovig biddend maakte en aanhoudend leerde en deed roepen zoals Joël 2: ‘Heere, spaar toch Uw volk, en geef Uw erfdeel niet over ter verwoesting.’ Zoals Noach zich aanbood aan God voor de eerste wereld, Hebr. 11:7 en Abraham voor Sódóm, Gen. 18:22.

Ten laatste beschouwen wij nog dat de profeet ingeval van verwerping van zijn woorden wil voorzeggén hoe het bij hen gesteld zal zijn in die dag die de Heere maken zal. Alsof hij hun voorzégde: O, ongelukkige mens die nu het woord en de vermaning van Gods knecht verwerpt, u zult de hittigheid van Gods toorn ondervinden en die dag van de toorn van God niet ontvlieden, wat u zich nu verbeeldt en hoever u het van u stelt. U bekent het gevaar nu niet, evenals in de eerste wereld waarvan Jezus zei in Matth. 24: “Zij bekenden het niet, totdat de zondvloed kwam en hen allen wegnam.” Zo zult u het dan ook verstaan als het te laat is en het besluit baren zal. Dan, o dan, als die dag komt, en die dag zal komen, dan zult u weten dat er een profeet in het midden van u geweest is. Daarom is mijn laatste zielenraad deze: doorzoekt uzelfen nauw, ja, doorzoekt nauw, gij volk, dat met geen lust bevangen wordt.

Toepassing

Ziet, vrienden, of deze woorden niet van toepassing zijn op onze natie, op onze personen, vooral in deze tijd waarin Nederlands volk en ieder van ons, hoofd voor hoofd, geroepen wordt om zich onder het oog van een alomtegenwoordig, alziend, heilig en rechtvaardig God nauw te onderzoeken. Daarom vrienden, eer het besluit baart en de hittigheid van des Heeren toorn over ons nog niet komt, terwijl de dag van de toorn des Heeren over ons nog niet komt.

A. Mogen Nederlands inwoners in het algemeen hier niet uitroepen: *grote dingen heeft aan ons gedaan, Hij Die machtig is en heilig is Zijn Naam?*

Zijn wij van de Heere ook niet tot een volk, ja tot een groot volk gemaakt. Wij waren diep gezonken onder de slavernij van het antichristendom. En dat klein gedeelte heeft de Heere uitverkoren tot een planthof voor Zijn kerk.

1. O, wat heeft de Heere niet al aan ons gedaan en ten koste gelegd!

a. God heeft ons vrijgemaakt en alle juk doen afschudden en heeft ons daarbij toegevoegd de landen der heidenen, om een vrij volk te blijven.

b. God heeft al onze dagen Zijn Evangelielicht op onze kandelaar gegeven; Zijn knechten, ja de voornaamste zieners die in de wereld bekend waren, om het Evangelie van de zalige God met kracht te preken, ondanks alle vijandschap en tegenstand.

2. Maar welk kwaad hebben wij de Heere voor goed vergolden? Is hij niet blind, die dat niet ziet, dat Nederlands volk in het algemeen een goddeloos volk is, tegen dat alles aan? En zou men van voren niet zeggen, als God zulke dingen aan een natie eens doet, gelijk de Heere aan ons gedaan heeft. O, wat een uitmuntend volk zal dat zijn boven alle volkeren der aarde, in heiligheid, in liefde tot God en elkaar, in gehoorzaamheid, ja, in zeden naar de wet van die God!

a. Maar is onze natie nu een heilig volk? O, immers gaan er geen minder soort van gruwelen om dan in der Heidenen landen. Men moet zeggen, hetgeen menigmaal van Gods beste knechten en volk is opgemerkt, dat al de soorten zonden van alle andere volken, samen, als in een bundel, in ons Nederland gevonden worden.

b. Is onze natie nu een getrouw volk aan God?

(1). Immers doen er mensen in menigte zich op in ons land, die vanwege indrukkenloosheid en van oneerbiedigheid voor God, (ja, mag men zeggen, omdat geen dodelijke benauwende oordelen Gods treffen) Gods waarheid, hetwelk niet ons maar Góds goed is, bruut aantasten, naar hun zin en mening buigen, zodat Gods Woord naar hun zin dienstbaar moet zijn. Die dus de waarheid en hen, die ze zoeken voort te planten, door allerlei bedekte wegen heimelijk ondermijnen en onbruikbaar zoeken te maken. Die (als het ware) de wet van God verkrachten, met te stellen dat een mens geen oorzaak van zijn daden is, en bijgevolg onder geen wet staat, of dat dezelve ons niet raakt, dat wij met de letter niet te doen hebben. Ik vraag: is het dan genoeg, dat wij geestelijk niet hoereren noch stelen? O, het zijn geen weet-nieten, die de letter van Gods wet zowel als hare geestelijke uitgebreidheid voor hun wet schatten en daarnaar wensen te leven. O, wat heersen allerlei vrijzinnige en vrijgeestige gevoelens, en wat breekt dus de atheïsterij, deïsterij en Spinosisterij door!

(2). Doet daar eens bij, het verval in de zeden; wat is dat groot in ons land! Zelfs onder vromen zoowel als onder onvromen, in de openbare en bijzondere godsdienst oefeningen, in hunne huizen, in de opvoeding der kinderen, in hun gedrag en verkering met mensen, o, wat is de hoogmoed groot, en wat is er weinig oprechtheid in hun handel of negotie! Zodat menigmaal Heidenen meer te vertrouwen zijn, en op hun woord in negotie meer staat te maken is, dan aan en op het woord van genaamde Christenen, die menigmaal niet na te gaan zijn in hun bedekte woorden en zinsbehoudingen. En dat heet dan bekwaamheid in het beroep; ja, wijs te zijn om kwaad te doen, Jer. 4:22. O, wij zijn bij andere volken niet meer te kennen, voor zulk een beweldadigd volk van de Heere.

Laat ons nog eens kort nagaan wat de Heere aan ons al ten koste gelegd heeft, om ons te doen wederkeren tot Zijn wet, Neh. 9:29, én hoe het thans nog gesteld is.

1. Zie wat God gedaan heeft:

a. De Heere heeft Zijn getrouwe knechten tot ons gezonden, ten einde wij niet onverhoeds en ongewaarschuwd verdorven werden. Om aan te kondigen naar Zijn woord, dat Gods besluit zwanger is van oordelen, dat, als het baart, het hittigheden van toorn zijn zullen, en als die dag des Heeren komt, het dan nacht voor ons land zal worden. O, de spiegel van Silo is menigmaal ons voorgehouden! Vrienden, konden wij het zien! Dit is een grote zegen, en dit waarschuwen doet God in de tijd van uitstel en van Zijn lankmoedigheid.

b. De Heere heeft (als het ware) Zich gezet, om met ons zondig land te handelen in de eeuwigheid, die er is in Zijn lankmoedigheid, boven het begrip van allen, die enige indruk Gods op hun hart hebben. Daarom heeft God geen zeer enge banden om onze lendenen gelegd. Wij weten bij mensengeheugens van geen zeer benauwende en verwoestende oordelen; over welker inhouding degenen, die Gods weg naar Zijn Woord enigszins nagaan, schrikken kunnen als ze denken: als dat eens uitbreekt, dan zijn het hittige toornigheden, die als een onuitblusselijk vuur zullen zijn. Ja, een onverbiddelijke dag vanden toorn des Heeren.

Maar God heeft wél tot ons land gesproken:

- ? Met verterende en uitmergelende oordelen binnen ons land, met de vloek te zenden in al onze gewenste dingen, zodat God, in Zijn rechtvaardige en heilige voorzienigheid, ons overal in tegenkomt.
- ? In de zenuwen van de Staat, de Oost- en West-Indische compagnieën, waarvan de voordeden tegen de rampen bijna niet kunnen opwegen.
- ? In de (zee)palen en vastigheden van ons land heeft God wormen gezonden,

zodat wij in een tijd van vrede met alle zulke zware en uitmergelende kosten tegen wormen te oorlogen hebben. Wat scheelt dat veel, of één paal 15 of 16 jaren kan staan, of 3 maanden en dan geheel vermolmd is. Menigeen acht dit niet veel, het is zoveel uren van hier, wij wonen veilig. De Stoïcijnen zeggen: het is van de natuur, dat gebeurt wel meer, men moet alles opnemen zoals het komt.

? Wij zijn geslagen met zwaar verval in neringen en koopmanschappen, en doet daarbij, onder dat alles met hoogmoed, de vloek, die de Joden elkander wensen, armoede en ho vaardij.

? Behalve de verscheidene vreemde of warme winters en koude zomers, de vreselijke stormwinden van Gods toorn, de onweders des hemels van verschrikkelijke hagel, donder en bliksem, ja, de legioenen ongedierten, die wij tot onze kleinmaking gehad hebben. Zo heeft God in Zijn heiligheid en rechtvaardigheid ons Nederland geslagen. En, wat het allerzwaarste oordeel onder al de oordelen is, met een geest des diepen slaaps, met ogen zonder gezicht, met oren zonder gehoor, met een hart zonder verstand en opmerking.

c. Eindelijk heeft God een roede, ja, verscheidene roeden rondom ons land, echter tot ons land, opgeheven, en zó tot ons gesproken met zulke zware en zeer benauwende, ja, verwoestende oordelen te zenden rondom ons land, en wel zulke, die de Heere in den besten tijd der kerk, tot onze heiliging, over ons land gebracht heeft.

(1) Wat heeft het oorlogsvuur al lang rondom ons gebrand, en wie zal de listige en in schijn vriendelijke bejegeningen, gepaard met dodelijke aanslagen, nagaan, van hen die het op ons land toeleggen. Ja, vrienden, wie heeft ons bewaard, dat de vijand niet binnen ons land en onze muren reeds is? Is het God niet en Zijn voorzorg? O, wij zeggen met nadruk, niemand anders! Met reden zitten wij in zulk een gedurige verwachting: och, hadden wij God maar met ons, als in vorige tijden! Maar waar zijn nu onze zee- en landhelden, en die een God erkenden en zochten, eer zij een krijgstoet ondernamen? Die met het zwaard in de hand tegelijk Nederland op hun hart voor God droegen, die baden en vochten? O, breekt de oorlog eens uit, wij staan als een blote kudde geiten; onze schaduw is van ons geweken, onze biddagen verergeren onze toestand. Het zal dan een zeer hachelijk drijven zijn op genade, zoals wij dan zullen moeten drijven. Vrienden? dit moet met verstand overdacht worden.

(2) Nog eens, rondom ons land horen wij van tijd tot tijd vreemde dingen, daar valt zwaar ijs in den zomer, daar hoort u van verschrikkelijke onweders, van donder, bliksem, vuur, dat als plaatsen omkeert in den winter. Ziet dit maar onlangs in Engeland, in Duitsland, en hoe in een ogenblik een rijke arm kan gemaakt worden. Ziet dat te Bremen, ja, nog in liet midden van de vorige maand in Venetië, hoe dagen achtereem verslindende donders en bliksemen, en vervaarlijke plasregens tot verwoesting gevallen zijn.

(3) Wat heeft jaren achtereem rondom ons land het pestvuur gebrand; dan eens naderbij en dan eens verder, zelfs voor enige weinige jaren op schepen in Texel. Het hele jaar door is er de courant vol van geweest. Dat wij het nog niet hebben, schrijven sommigen aan natuurlijke oorzaken, aan onze wijsheid en beleid toe. O, daar is niet in te komen, voor die Gods oordelen wensen na te volgen, wat hittige toorn een volk te wachten heeft, waaraan zo veel jaren te voren dezelfde oordelen ten spiegel verbeeld zijn.

2. Maar ziet nu eens hoe het met de inwoners en mannen van Nederland onder dat alles nu nog gesteld is. Vrienden, de naam van onze natie in het algemeen is ook: *een volk dat met geen lust bevangen wordt*; hetzij uit welke oorzaak ook.

a. Duizenden gaan zorgeloos in de weg van hun hart, die zich niets aantrekken,

waaronder er wel zijn, die door al de zachte handelingen Gods Atheïsten zijn geworden; deze allen zeggen met woorden of met daden, als Zef. 1 :12, De Heere doet geen goed, noch Hij doet geen kwaad.

b. Anderen zijn zó vervuld met aardse en vleselijke lusten, dat oor en hart voor de dingen van Gods koninkrijk gesloten blijven. Het kan daar niet in, het is te vol van wat anders. Spreekt u daar eens iets van Gods wegen, gelijk toont men zijn vervreemding en de afkerigheid daarvan.

c. Ja, de menigte groten der aarde hebben iets dat hun moed bijzet, hoe kwaad de tijd ook mocht worden; en dat is hun geld en goed, en dat wel hier en daar, zodat zij rekenen kunnen, altijd een goed heenkomen te zullen hebben. Ach mens, God zegt, Spr. 11:4, *Dat goed geen nut doet, ten dage der verbolgenheid.* Bij onze profeet in het vorige hoofdstuk vers 18 lezen wij: *noch uw goud, noch uw zilver zal u kunnen redden, ten dage der verbolgenheid des Heeren.* Daarop heeft nooit iemand geleund, of het heeft hem door de hand geboord.

c. Laat ons nog eens bezien wat er te wachten is, wat tekenen of bewijzen er zijn, naar de Heilige Schrift, dat Gods besluit van zware oordelen zwanger is, en dat de dag, de dag der wraak en der vergelding, nadert. Met een woord slechts; het zijn donkere en zwarte merktekens:

1. Als de Heere met Zijn genadige inwoning in het algemeen vertrekt, en zulks van vromen niet gemerkt en dus gemakkelijk gedragen wordt. Dan vertrekt de Schechina, de heerlijkheid, tot op de dorpel, Ezech. 10:4, ziende of zij verbeden zal worden. O vrienden, dat is geen bewijs van Gods genadige inwoning, dat er mensen bekeerd worden, dat kan geschieden in een land en een plaats, waarover Gods toorn zeer ontstoken is. Zomin als het een bewijs is, dat God in gunst woont in een goddeloos huis, waarin de een of ander bekeerd wordt. Nee, die tot den raad der verkiezing behoren, moeten en zullen bekeerd worden. Nu dit, zeg ik, is een zwart merk, als Gods volk hier is, alsof zij doppen op hun ogen hadden, en als zij juichen over de gaven in de kerk, en die weinigen, die over het wijken Gods zuchten, verachten,

2. Als de oordelen van God, in de heilige, toelatende voorzienigheid, dienen om een volk in het algemeen te verharderen en atheïstischer te maken; als God in genade onder een volk woont, dan dienen deze om vroom en onvroom tot zichzelf te brengen en beter te maken. Dan zit de Heere om de kinderen van Levi te reinigen, ten einde zij daarna den Heere een rein spijsoffer te brengen in gerechtigheid, Mal. 3:2, 3. Maar dit niet zijnde, is het weer een zwart merkteken; dat blijkt, Jer. 6:29, 30, “De blaasbalg is verbrand, het lood is van het vuur verteerd; tevergeefs heeft de smelter zo vlijtig gesmolten, dewijl de bozen niet afgetrokken zijn, (en dan volgt) men noemt ze een verworpen zilver; want de Heere heeft hen verworpen”. En daarvan zijn bewijzen in ons land, in die beste tijd van de kerk, van het sluiten van de Munsterse Vrede in het jaar 1648 en enige volgende jaren. O welke zalige uitwerkingen de oordelen toen hadden! Toen werden veel mindere zonden en afkeringen met roeden bezocht en de leraars waren verblijd, als de Heere oordelen zond, om de nuttige gevolgen en om Gods gunst doorgaans daaronder. Daarvan zagen we nog iets in Van Lodensteyn, in het jaar 1672 en 1673. Wat riep hij menigmaal uit: *o, vrienden, God heeft u nu in de smeltkroes, werkt nu toch mee, om Gods doel te bekomen.*

3. Als de verbodsdagen, (zozeer geschikte instellingen Gods tot bekering) ongerechtigheden worden, Jes. 1:13. Als die gehouden worden één dag, en verder zonder hervorming, dan zijn het dagen, die des lands toestand erger maken, en die de Heere niet mag rieken. God zegt, Ezech. 14:3, “Gij komt om Mij te vragen, en gij zet uw drekgoden in uw hart op.” Dat is: u meent het met Mij niet. En Hos. 7:13, “Ik zou hen

wel verlossen, maar zij spreken leugenen tegen Mij.” Ja, als een volk spreekt tegen hen die hun waarschuwen, gelijk Ezech. 12:22, 28, “Hij profeteert van vele dagen, zijn gezicht is van verre tijden.” O, dan is Gods woord: “Ik zal dat spreekwoord doen ophouden, en zal het woord van elk gezicht doen komen.”

4. Eindelijk, als Gods volk, het heilige zaad, de steunsels van een land, in verval en zwak geworden zijn. O, als de wijze met de dwaze maagden samen slapen, Matth. 25:5. Die kunnen dan niet staan, werken, lasten van het algemeen op hun hart voor God dragen en den lande behoudenis aanbrenge. Dan ontbreken voorbidders, Jes. 59:16. Dan zegt de Heere, Ezech. 22:30, “Ik zocht naar een man, die de bres mocht toemuren, maar Ik vond geen”. O, als der Godzaligen sterkte niet gestaltelijk in de Heere is, maar als zij vergaan is, gelijk Klaagl. 3:18; dan zij die steunsels te zwak, en dan kan het gebouw het niet houden.

a. Ziet mog enige bewijzen *van het verval der vromen, en dat de Heere blijkbaar van hen geweken is.*

(1). Een merkelyk bewijs is het gemis van God in de openbare en bijzondere, plechtige godsdiensten en afzonderingen, en de blindheid in dat alles. Daarvandaan is het, dat Gods dag zo geen marktdag voor hun ziel is, om daarvan in de volgende dagen voedsel te hebben. Dat zij daarop ook niet al hun noden en lasten zo gebovig in de openbare gebeden aan de Heere tonen, en onder de verkondiging van het Woord zo geen Goddelijke antwoorden krijgen. Ook, dat zij zo geen licht hebben in de aard en in de sacramentele verzegeling van het Heilige Avondmaal, en daarvan dus zo geen recht gebruik maken tot hun verzegeling en heiliging. Ja ook, dat zij zo weinig verlangen hebben naar Gods goede dag en naar hun dagelykse, plechtige afzonderingen. Want het is hun daar niet ruim, zij zijn ruimer in uitschietende verzuchtingen; en dan krijgen zij dagelyks nog wat, en daarmee zijn zij wel tevreden. Dus onderhoudt de Heere hen als een vader, die zijn kind door de een of ander wat laat toevoegen, maar aan de tafel in des vaders tegenwoordigheid mag het niet komen, omdat er wat tussenbeide is.

(2). Een blijkbaar bewijs is er ook in hun omgang met mensen. Wat is er in de bijzondere samenkomst weinig licht in het wezen van het genadewerk, wat schat men iemand hoog of laag naar zijn woorden; wat worden weinig lasten gevoeld en van elkander overgenomen, dat men elkaars toestanden en lasten voor God draagt! Zodat de een voor de ander is als de eiken en haageiken, tot een steunsel! Jes. 6:13. Hoe weinig weegt in de omgang met onbekeerden, het gevaar van die arme mensen, die daar zo bloot en onveilig staan, en zo voortrennen naar een onherroepelijke eeuwigheid. En als men nog al eens iets zegt en waarschuwt, wat is het menigmaal hoogmoedig, of om zijn consciëntie te stillen, of hard zonder dat het van achteren indruk op zijn hart en werk daarmee voor de Heere in zijn eigen hart nalaat. Ja, wat hangt men in de kracht van zijn eigen zeggen en redenen. O, wat indrukkenloosheid is daarin, dat God het voor Zichzelf behouden heeft om harten te raken! Ach, mocht het eigen daaronder eens recht zinken.

(3). Een klaar bewijs is er ook in die algemene aards- en wereldsgezindheid. Zo vlug te weten wat de mode is; al zegt men het niet met de mond. Wat is dat vrienden, vanbinnen? Mocht elk eens zo veel van die opgezette drekgoden in het hart zien, dat hij zeggen moest met Asaf tegen de Heere, Ps. 73:22. Ik ben een groot heest bij U. Het is hetgeen er van de goddelozen staat, van het wandelen naar de eeuw dezer wereld, Ef. 2:2; van het doen den wil des vlees en der gedachten. Doe daarbij, dat rijkdom, staat en eer, zulk een uitgebreidheid in het hart hebben. Als dat heerlijker vanbinnen wordt en op prijs staat, moeten de dingen van Gods koninkrijk verminderen. In Gods ogen is dit zo heerlijk niet. De Heere heeft een groter toelag op aarde, namelijk, *om vele kinderen tot heerlijkheid te leiden, door Jezus als den oversten Leidsman*, Hebr. 2: 10. Als dat alles

geschied zal zijn, dan zal de wereld geen ogenblik meer staan, maar dan zullen al die andere heerlijkheden der aarde als ineen worden gerold. Als het gebouw voltooid wordt zullen de stellingen worden afgebroken.

(4). Eindelijk is ook geen klein bewijs die ongewone blindheid en ongeïoefendheid in het verborgen leven met de Heere. Daarvandaan die vervreemding van Christus en van het dagelijks gebruik maken van Zijn bloed, tot gedurige wegruiming der scheiding tussen God en hun ziel, en dus tot heiliging. Wat werkt men nu hoog tot heiligmaking, en wat schat men hoog, hen die alleen letterkennis hebben, gepaard met een heidense en staatkundige zedigheit en bedaardheit, waarbij menigeen zijn ziel verliest! Daarvandaan die onverloochendheit, dat niet inkeren naar binnen in alle verongelijken, die hem van buiten aan bejegenen, dat niet zien van Gods hand in alles, en de oorzaken bij zichzelf zoeken waarom de Heere zulks toelaat. Hierdoor is het dat velen praten van heiligmaking, en bij het minste ongelijk worden zij toornig. Daarvandaan dat twisten tegen verval in de kerk, waarvan toch der vromen ongesteldheit de oorzaak is en de schuld bij hen ligt. Daarvandaan ook die blindheit en het hoogschatten van gaven en kracht van zeggen, al is het in een vloed van verfoeilijke eigenliefde, boven kracht van genade en nederigheit, en boven die armoede des geestes. Ook dat tevreden zijn met de zaken krachtig te kunnen uitdrukken, en laag neer zien op hen bij wie hun sterkte in hun zwakheit en hun rijkdom in hun armoede gelegen is. O, die laatste gebruikt God het meest, al worden zij van die hoogvlieger voor verdorven geestdrijvers gehouden. Maar dezulken hebben wat meer vanbinnen, daar die anderen meer vertonen dan zij zijn. Ja, daarvandaan die ongesteldheit des harten en die onverloochendheit in geestelijke of lichamelijke tegenheden, in verlies of vermindering van goederen, in ziekten en in gevaren. Dit alles, vrienden, zijn bewijzen van het verval en de krachteloosheit van Gods volk.

b. Ziet nu nog eens de redenen, waarom het verval van Gods volk de voorname grond van vrees geeft, dat het besluit Gods van oordelen, zo niet van versmadende roeden, zwanger is en baren zal, en dat het dan een hittige toorn zijn zal in die dag Gods.

- ? Omdat zij de pilaren des lands zijn, die met hun bidden en verstand van kernen het gebouw moeten onderschragen; liggen zij nu krachteloos, dan kan het land het niet uithouden.
- ? Omdat volgens Gods weg, naar Zijn Woord, het eerste herstel van hen moet beginnen, gelijk het oordeel begonnen is van het huis Gods, 1 Petrus 4:17, Waarom de oordelen, die God zendt over het algemeen, in 's Heeren oogmerk zijn, om Zijn volk te heiligen en te beteren. Mal. 3: 2, 3.
- ? Omdat hun blindheit, zorgeloosheit en wegstroming met de grote menigte, Gods oordelen over een volk in het algemeen verhaasten, zoals wij in verscheiden Godvruchtige koningen oudtijds zien.
- ? Omdat, wanneer het tussen de Heere en Zijn volk wel gesteld is, al is een volk in het algemeen goddeloos, dat er dan zulk een grond van vrees niet is voor versmadende roeden of uitroeiende oordelen; waarom de Heere hen wel eens wegraapt voor de dag des kwaads, Jes. 57:1. God leidt de Lots wel eens eerst uit, omdat zij te veel vasthouden, en dán verdelgt God.

B. Zullen wij enige dingen ter bemoediging en besturing opgeven.

a. Vrienden! voor die het ernst is, om in 's Heeren kracht handen aan het werk te slaan, en van zijn eigen hart en huis de hervorming te beginnen, dient ter bemoediging en aansporing:

1. Dat er nog enige gronden zijn waaruit hoop op God te oefenen en dus een moed te

scheppen is, dat, hoe enge band de Heere om onze lendenen mocht leggen, dat Hij echter niet geheel verlaten, versmiden en uitroeien zal, gelijk wij van Paulus lezen, Hand. 28:15, *Hij greep moed*. En dat is dit:

- a. U ziet nergens in de wijde wereld, dat God er een uitgebreide kerk opricht, gelijk Gods weg was, eer Hij de kerk uit het oosterdeel in dit westerdeel van Europa overplante. Toen hield de Heere die voorweg wat die kerk toen mocht doen vrezend! Het is waar, in de nieuwe Nederlanden is thans een partij, staande voor God en Zijn zaak, en werkt God ook tot bekering, maar de kerk wordt daar zo niet uitgebreid, hoewel des Heeren hand spoedig zou kunnen veranderen. Neem eens dat grote RUSLAND, waar sedert weinige jaren (als het ware) beesten tot mensen geworden zijn, die schrander worden, ja, waar de Hervormde godsdienst zeer hooggeschat wordt, en waar de Hervormden zeer ingehaald worden en allerlei grote vrijdommen en voorrechten krijgen; wat daarvan zou kunnen worden, zal de dag openbaren.
- b. Gods kerk is hier nog gevestigd, en voornamelijk nog ten toevlucht voor alle kerken onder het kruis, en voor alle verdrevenen om der waarheid wil uit andere landen. Daarop is nog een oog te houden. Behalve dat er nog in ons land weldadigheid en recht is, dat op zichzelf wel te zwak is om er gewicht op te leggen, maar echter zeer is te erkennen.
- c. Doet daar eens bij, de onveranderlijkheid van God in Zijn verbond, hoezeer het zaad en de nageslachten van zijn volk het verderven, zoals u in de zondige nageslachten van Abraham, Izak en Jakob gezien hebt. God sloeg ze zwaar met roeden en plagen, maar God gedacht altijd aan zijn verbond met de voorvaderen. Als u onzen berooide Kerkstaat, zo wanhopig als die er nu uit ziet, eens aan een zijde kunt laten staan, en geloof kunt oefenen op de belofte aan onze voorzaten, in de beste tijd van de kerk, voor tachtig, negentig en meer jaren gedaan, - die thans vele nageslachten in ons land hebben, verwoeste familiën, waarin het genadewerk onbekend is, - dan moet die tijd eens aanbreken, dat, uit kracht van die belofte, die verlatenen geroepen en tot de Heere gebracht worden, Psalm 22:31, 32, "Het zaad zal Hem dienen, het zal den Heere aangeschreven worden tot in geslachten. Zij zullen aankomen en Zijn gerechtigheid verkondigen, den volke dat geboren wordt, omdat Hij het gedaan heeft." En Ps. 72:17, "Zijn naam zal van kind tot kind voortgeplant worden." O vrienden, die door geloof eens over onze land- en Kerkstaat heen wordt geholpen door genade, die kan die oude beloften Gods aangrijpen, als van gisteren of heden, en dus geloof oefenen op een onveranderlijke God!
- d. Daarbij zijn in ons land nog enige weinige namen, die de aller-voornaamste pilaren zijn, die nu niet juichen met het algemeen geroep, maar die treuren in het verborgen, en die echter een oog houden op al die gezegde dingen. Deze nu, niet recht gekend noch geschat, maar veel veracht en tegengelopen wordende van zulke vromen, wier meeste kracht in hun gaven bestaat, - en die maar juichen over krachtige gezegden, en die in een gloed van eigenliefde staan en onbeschrijfelijk blind daarin zijn, hoe ver zij van God zijn en leven, - deze, zeg ik, zijn het, die de Heere op Zijn tijd verwekt om tot een pilaar te dienen. Het zijn toch getekenden en zachtmoedigen, die het land behoudenis zullen aanbrengen.
- e. Eindelijk is het altijd de gewone weg Gods met ons land geweest, licht uit duisternis voort te brengen, en onmogelijke zaken te doen. Dit heeft God betoond, niet alleen in de allereerste oprichting en vrijmaking uit de Spaanse Macht, maar ook in het vervolg, altijd wanneer wij tot de uiterste engten waren gekomen om godsdienst en vrijheid te verliezen. Dán, als menseneil ijdel was, gaf de Heere hulp uit de benauwdheid, en gebod de verlossing Jakobs. Nu moest de bevinding hoop werken.

2. Bijgevolg dient dit ter aansporing om handen aan het werk te slaan. O, God ziet en doorzoekt nauw en als met lantarens, Zef. 1: 12, wie het met Hem meent, of wie er niets van meent.
- a. Omdat het dan onze dag nog is, onze zoekens- en genadetijd, dat het besluit nog niet baart, en Gods dag der wrake nog niet komt.
  - b. Omdat die dag als kaf voorbijgaat. O, het kan haast gedaan zijn. Dagen der wraak en der vergeldingen zijn aanstaande, behalve dat elk voor zijn ogen ziet, hoe schielijk menigeen wordt afgesneden.
  - c. En omdat onze nacht aanstaande is. O, zodra die donkere en beroerende dag Gods aanbreekt, is het met ons land, en met elk in het bijzonder nacht, en dan is het gedaan. De Heere geve dat het ons aan het werk helpe!

Kinderen van God! tot uwe bemoedigende besturing dient:

1. Staat toch naar licht, om te zien, hoe klein uw kracht en hoe zwak u reeds geworden leeft, en dat u niet verder af mocht geraken.
2. Zoekt in het oog te krijgen de heerlijkheid van uw opkomst, als God u uit dat graf en uit die kuil eens ophaalde en u eens wederom nederwaarts wortelen mocht schieten en vruchten dragen.
3. Zoekt een rechte toelig te krijgen, om de hervorming in uw huis voort te zetten, en verschoont geen ongerechte dingen of inwikkeling met de wereld.
4. Staat er naar, om met uw hart en gestalte dicht bij Christus en bij uw onmacht te komen en bewaard te worden, dan zult u ontferming, en geen hard hart, tegen ongestelde vromen krijgen.
5. Zoekt ook de tekenen van het zwanger zijnde besluit steeds in het oog te houden, bijzonder waarin de kerk hier en daar al ingekort, en waar het land in zijn zenuwen al aangetast wordt. Houdt een oog op de oordelen in hun soort, die er vallen, wáár zij vallen, hoe zwaar zij treffen, wat uitwerkingen zij hebben. Volgt dus de oordelen Gods na, want het oordeel zal nog eens wederkeren tot de gerechtigheid, Ps. 94:15.
6. Eindelijk en ten laatste, draagt land en kerk steeds op uw hart. Komt er mee gelovig voor God op, ga met die last ten Avondmaal en bidt veel om de vrede van Jeruzalem. Wèl moet u varen, kinderen van God, die Sion bemint. *Vrede zij in uw vesting, welvaren in uw paleizen*, Psalm 122:6, 7. Mijn volk, zegt de Heere, Jes. 32:13, zal in een woonplaats des vredes wonen, in welverzekerde woningen, in stille geruste plaatsen. Amen, het zij zo!

24. Dierbare beloften aan geestelijk vermoeiden en treurigen

Nabetrachting van het Avondmaal

Want Ik heb de vermoeide ziel dronken gemaakt, en Ik heb alle treurige ziel vervuld
(Jer. 31:25).

In het vorige 30e hoofdstuk ontvangt de profeet een last van 's Heeren wege om al Gods woorden over Israël en Juda uitgesproken, in een boek of in een rol des boeks te schrijven, ten bewijze dat God waarachtig is (vers 1 en 2). Vervolgens voorzegt de profeet de geestelijke verlossing van de Kerk door de Messias, Jezus Christus, uit allerlei grote ellenden, afgebeeld door de verlossing van Israël uit de Babylonische gevangenis (van Jer. 30:3 tot het einde van hoofdstuk 31).

In hoofdstuk 30:322 voorzegt hij de geestelijke en lichamelijke verlossing. Vervolgens toont de profeet ter onderscheiding wat de goddelozen te wachten hebben, al is het dat zij lichamen gered worden. Namelijk een schrikkelijk onweder des hemels dat op hen rusten zal (vers 23 en 24). En tegelijk hoe God Zich over de Godzaligen, het Israël naar de Geest, juist dan betonen zal hun Verbondsgod te zijn (hoofdstuk 31:1).

Hierna herhaalt de profeet, tot nadere bevestiging, wat God aan het lichamelijke en geestelijke Israël doen zal, en ook welke gronden daarvoor zijn (vers 2 tot 30).

Ook hoe de grond van deze belofte zou rusten op een nieuw verbond dat God in meerdere klaarheid met hen maken zou in de dagen van het Nieuwe Testament, waarvan Christus de Borg en Middelaar zou zijn (vers 31 tot 34), en ook de vastigheid van deze belofte aan des Heeren zijde (vers 35 tot 37). En tenslotte van de uitbreiding van de Kerk onder de dag van het Nieuwe Testament, wat mogelijk gepaard gaat met de herbouwing van het eigenlijke Jeruzalem, wat wij in het midden laten (vers 38 tot het einde van het hoofdstuk).

Onze woorden behoren tot het derde deel van onze verdeling, onder het vervolg van de profetie van de verlossing van Israël uit Babel en de geestelijke verlossing van de Kerk uit de natuurstaat en allerlei ongestalten door Christus. Ze zijn een bewijs van Gods oneindige goedheid, wat Hij bijzonder aan geestelijk vermoeiden en treurigen doen wil, vloeiende uit Gods eeuwige liefde. Ze behelzen dan een drangreden om de geestelijke gevangenis, waarin het geestelijk Israël van nature met alle mensen is, te verlaten, onder de belofte dat zij niet zullen bezwijken. Want, zo luiden de woorden van onze tekst: "Ik heb de vermoeide ziel dronken gemaakt, en Ik heb alle treurige ziel vervuld." In deze woorden komen twee hoofdzaken voor:

- I. De personen die de onderwerpen van deze belofte zijn: *vermoeiden en treurigen*.
- II. De belofte zelf, onderscheiden naar de verschillende gestalten: *want Ik heb de vermoeide ziel dronken gemaakt, en Ik heb alle treurige ziel vervuld*.

I. De personen die de onderwerpen van deze belofte zijn: *vermoeiden en treurigen*.

Vermoeidheid is een amechtige gestalte, die ontstaan is uit drukkende lasten, uit overwerktheid, uit moedeloosheid, of ook uit alle tegelijk, met begeerten naar ondersteuning, drank en rust. Ieder kan zien dat dit zijn waarheid heeft in het lichamelijke, en in volle kracht zijn waarheid heeft in het geestelijke. Dat deze belofte

vooral betrekking heeft op geestelijk vermoeiden en treurigen blijkt:

1. Uit vers 10, 11 en 12, omdat daar het Woord des Heeren ook tot de heidenen was, en de geestelijke beloften ook verkondigd werden aan de eilanden, die verre zijn, zodat die ook zouden komen en op de hoogte van Sion juichen, en toevloeien tot des HEEREN goed, tot het koren, tot de most, tot de olie en tot de jonge schapen en runderen, en hun ziel zal zijn als een gewaterde hof, en zij zullen voortaan niet meer treurig zijn.
2. Het blijkt ook uit die verheven verdrukkingen, dat alsdan de jonkvrouw zich zal verblijden in de rei, daartoe de jongelingen en de ouden tezamen (vers 13 en 14).
3. Het blijkt ook uit de oprichting van een nieuw genadeverbond in die dagen met meer klaarheid en licht. "En dat niet naar het verbond dat Ik met hun vaderen gemaakt heb", zegt God, en dat zij dan allen de Heere kennen, van hun kleinsten af tot hun grootsten toe (vers 3137).
4. Ook blijkt het uit de beloften, zowel van de wederbrenging van Israël uit Babel, als van de verwachting van de nakomelingen van dat Israël, wanneer hun kinderen wederkomen zullen tot hun landpaal in het laatste der dagen (vers 17 en 22). Wanneer de Joodse Kerk zich niet langer zal onttrekken, maar als de getrouwde, als de vrouw de man zal omvangen, de Messias erkennen en tot Hem komen, vers 38, 39, 40. ***En dat het Koninkrijk van Christus uitgebreid zal worden, dat de stad de Heere zal herbouwd worden, wat in volle kracht zijn waarheid zal hebben als gans Israël zalig zal worden.***
5. Ook blijkt het tenslotte omdat er geen verandering in de huishouding van God meer komen zal, zoals uit vers 40 te zien is: er zal niets weer uitgerukt noch afgebroken worden in eeuwigheid.

(1) Laat ons nu eens zien wie die geestelijk vermoeiden zijn, en waardoor de vermoeidheid veroorzaakt wordt.

A. Vermoeiden zijn belasten, die onder lasten gebukt gaan. Daarom wordt dit bij elkaar gevoegd in Matth. 11:28: "Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven."

1. Zulken dan, die onderwerpen van deze beloften zijn, gaan gebukt onder de last van hun erf en dadelijke schuld, blindheid en onmacht. Zulken weegt de schuld van hun zonden op hun hart, dat door één misdaad de schuld over alle mensen gekomen is tot verdoemenis. En zij roepen uit met David in Ps. 51: "tegen U, U alleen, heb ik gezondigd, en gedaan dat kwaad is in Uw ogen. Zie, ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen."

Zij liggen ook onder de grootheid en veelheid van de schulden. Dat deed David uitroepen in Ps. 25: "Om uws Naams wil, o Heere! Vergeef mijn ongerechtigheid, want die is groot."

Zulken zien zich ook onder blindheid en onmacht gebonden. Dat smart hen, omdat dit hun schuld verzwart. Daarom zegt Jezus tot de farizeeën in Joh. 9:41: Och, dat gij wist, dat gij blind waart. En er wordt belofte gedaan aan de blinden die zichzelf zo zien: "Ik zal de blinden leiden door den weg dien zij niet geweten hebben" (Jes. 42:16).

Zij zien zich ook onmachtig om het rantsoen op te brengen. De lossing zal met betrekking op zichzelf of hun naasten in eeuwigheid ontbreken. Zij zien dat zij onmogelijk zichzelf kunnen veranderen als het onmogelijk is dat de moorman zijn huid of een luipaard zijn vlekken veranderen zal (Jer. 13:23).

2. Zij gaan gebukt onder de last van de verdorvenheden, heersende zonden, zondige bewegingen en begeerlijkheden, ja, dikwijls onder de zielsverwoestende zonden die zij als heersende in zich bevinden, die gedurig aan de deur liggen en alsmaar uitbreken. Zo klaagt David dat zijn kracht vervallen was door Zijn ongerechtigheid, Ps. 31:11. Zulken

zien soms de zonden in hun verzwarende omstandigheden, dat zij tegen zulk een goeddoend God gezondigd hebben, en staan met een Ezra wel eens beschaamd en schaamrood.

3. Zij gaan ook gebukt onder de last van het ongeloof. Hier zien zij zich gevallen, liggend van God af en toegekeerd naar de vorst der duisternis, die een recht op hen gekregen heeft, krachtig in hen werkt en hen gevangen houdt naar zijn wil. En zo vinden zij in zich gevangenschap tegen de weg van het geloof, of zij vinden een traagheid des harten om te geloven.

4. Zij gaan neergebogen en worden vermoeid door vele wettische verkeerdheden en eigen werken. Zij voelen dat dit hun natuurlijke grond is, en dat zij onder een verbroken werkverbond liggen, waaraan zij sterven moeten, zullen zij eens anderen worden. Dat valt hun zo zwaar en wordt hun zo lastig.

5. Zij gaan soms gebukt onder lasten van bestrijding en aanvallen van satan, die hen gedurig omringt en hun het zoeken zo bang kan maken. Dan eens maakt hij hun wijs dat hun zonden te groot zijn, dan eens dat zij Jezus nooit deelachtig worden, dan eens dat het te ver met hen gekomen is en hun genadetijd voorbij is, dan eens dat zij niet uitverkoren zijn, dan eens dat er geen God is, dan eens dat de Schrift Gods Woord niet is. Dan weer werkt hij eens krachtig op hun natuurzonden, dan op hun gemoed, dan eens met ijdele inwerpingen of godslasterlijke gedachten, en zo vermoeit de vijand hen en maakte hun het zoeken zwaar. Jezus kon zeggen in Joh. 14:30 dat de overste dezer wereld kwam, maar aan Hem niets had. En Paulus kon zeggen in 2 Kor. 2:11: "Zijn listen zijn ons niet onbekend." Maar vrienden, hij heeft aan ons wèl wat, en zijn listen zijn ons wel degelijk onbekend!

6. Zij gaan gebukt onder de last der zonden van anderen, die gemene landszonden zijn geworden, en onder de last van verdrukkingen, omdat zij van Christus zijn. Zo was de rechtvaardige Lot moede van de onzedelijke wandel der gruwelijke mensen en kwelde hij zijn rechtvaardige ziel dag op dag door het zien en horen van hun ongerechte werken. Zo worden de godzaligen hier versmaad, veracht en gehaat door de wereld omdat zij van de wereld niet zijn. De schimping is een last op hen. Ze worden gehouden voor verachte fakkels, voor een uitvaagsel en uitwerpsel van de wereld. Zij hebben hier ook geen gedaante of heerlijkheid, in navolging van de Heere Jezus. Ze moeten aanzien dat Gods Naam en dag en Jezus' koninklijke macht en recht in Zijn Kerk aangetast worden, zodat zij in hun haasten wel eens zeggen en roepen: dat er vuur van de hemel kome, en de goddelozen verbroken worden. En soms raken zij onder vervolgingen. Daarvan roepen de zielen onder het altaar: "O Heere, hoelang wreekt Gij ons bloed niet van degenen, die op de aarde wonen" (Openb. 6:10). Paulus en Bárnabas hebben al gezegd dat Gods volk langs de weg van verdrukkingen ingaan zou in het Koninkrijk der hemelen (Hand. 14:22). En Jezus zegt: "In de wereld zult gij verdrukking hebben, maar hebt goede moed, Ik heb de wereld overwonnen" (Joh. 16:33).

7. Tenslotte gaan zij ook vaak gebukt onder de last van lichamelijke tegenspoeden. Velen toch zijn de tegenspoeden der rechtvaardigen. Tegenslagen in hun lichaam, in hun gezin, in hun naam, in hun goederen, en het zien dat de goddelozen geen banden hebben tot hun dood, hun ogen uitpuilen van vet en hun kracht fris is. Dit alles vermoeide Asaf. Hij kreeg geen rust en gunde het de goddelozen niet, totdat hij in Gods heiligdom inging en op hun einde merkte. Toen zei hij: "Immers zet Gij hen op gladde plaatsen, Gij doet hen vallen in verwoestingen. Hoe worden zij als in een ogenblik tot verwoesting; nemen een einde, worden teniet van verschrikkingen!" Dit alles is duidelijk te zien in Psalm 73.

B. Vermoeiden zijn ook uitgewerkten in eigen kracht, die werkten tot verbetering van

zichzelf en zo meenden te bouwen aan hun zaligheid. Maar die nu van achteren zien dat zulk een werken hun verderf als verhaasten zou, omdat zij het rechtvaardigmakende geloof in Christus missen, uit welke vereniging de verbetering des harten en des levens vanzelf als een vrucht zou voortvloeien. Daaruit zien zij dat zij in al hun werken tot verbetering Christus, Zijn Geest, leven en hulp gemist hebben en dat zij daarom nooit verkregen hebben wat zij zochten. Die nu dit omzwerfen moe geworden zijn en zichzelf zien als omzwerbende gevangenen en gebondenen, getrouwden aan het verbroken werkverbond en die gewaarworden dat al hun doen en al hun plichten niets zijn, die overal rust en troost gezocht maar niet gevonden hebben, die zijn de voorwerpen voor Christus, Die het einde der wet is. Zulken roept Christus in Matth. 11:28: “Komt herwaarts tot Mij, allen, die vermoeid en belast zijt.”

C. Vermoeiden zijn ook moedelozen. Niet aan de zijde van God, want daar is hulp besteld bij een Held, Ps. 89:20. Maar aan zichzelf en aan alles buiten zich. Zulk een valt de eigen hoop en grond uit de hand, die zij tevoren zo vasthielden. Zulken worden eerst recht vermoeid. Er is soms ook een ongegronde hoop, en zolang men die niet kwijt is, is men geen voorwerp van Christus en van de belofte in Hem. Moedelozen bevinden zich in een berooide boedel, ze zijn tienduizend talenten schuldig maar hebben geen penning om te betalen. Zij hebben geen geld, het is alles door hen verteerd en doorgebracht, met de verloren zoon. Mensen die recht afgedreven zijn van hun eigen hoop en grond, zijn zulken wier hoop vroeger rustte op iets wat zij in zichzelf vonden of deden, maar die nu van dit alles afgedreven zijn en zich begeven willen op de wateren van vrije genade, wier hoop op de hemel gegrond is.

D. Vermoeiden zijn tenslotte ook amechtigen, die als buiten adem gelopen zijn naar de vrijstad. Die zien en geloven dat Jezus Zich eerst over hen moet ontfermen, hen opzoeken en van de plaats halen waar zij staan, zullen zij ooit recht tot Hem komen. En daarom zijn het ook vermoeiden van dorst, zo wordt dit grondwoord vertaald in Ps. 63:2: “O God, Gij zijt mijn God, ik zoek U in den dageraad; mijn ziel dorst naar U; mijn vlees verlangt naar U, in een land, door en mat, zonder water.” Het woord mat zegt hier hetzelfde als vermoeid door dorst, vergeleken met Spr. 25:25: “Een goede tijding uit een ver land is als koud water op een vermoeide ziel.” De voorwerpen van deze beloften zijn dan ellendigen en noodduftigen, die water zoeken maar daar is geen; hun tong versmacht van dorst. En de beloften zijn: “Ik, de Heere, zal hen verhoren; Ik, de God Israëls, zal hen niet verlaten” (Jes. 41:17). Daarom zijn het zulken aan wie alles ontbreekt wat hen zou kunnen bemoedigen of verkwikken. Het zijn met recht ook treurigen. Zij zitten er treurig bij neer.

(2) De personen die de onderwerpen van deze beloften zijn, worden dus nader beschreven te zijn treurigen. Treurigheid is een gezette, smartelijke, nederige en kwijnende gestalte van de ziel, die ontstaan is óf uit gevoel van gemis van hetgeen we nodig hebben en ons zou kunnen verkwikken, Of uit gevoel van tegenovergesteld kwaad, of uit gevoel van beide, met begeerte naar redding en verlossing. Zij is onderscheiden van droefheid, omdat treurigheid een gezette gestalte van de ziel is, en geen droefheid bij vlagen waaruit de treurigheid wel kan voorkomen. Deze beschrijving heeft zijn waarheid in het lichamelijke en ook bijzonder in het geestelijke. In deze laatste zin moet het hier worden genomen, om de bovengenoemde reden. Maar dan moet bij de beschrijving van de treurigheid worden gevoegd dat het wel een smartelijke, maar ook een nederige gestalte van de ziel is. En onder de begeerte naar redding moet begrepen worden een druipend oog tot God, een droefheid naar God, die een

onberouwelijke bekering werkt tot zaligheid (2 Kor. 7:10).

Laat ons nu eens zien wie de geestelijk treurigen zijn en waarover zij treuren.

1. Treurigen zijn gewonde zielen die door de zeis van het Woord, aangedrongen door de hand des Geestes, liggen neergeslagen. Zulken zijn door de Geest overtuigd van zonde, gerechtigheid en oordeel (2 Kor. 7:10).

2. Treurigen dragen leed en berouw over hun zonden en over hun gescheiden staat van God. Het smart hun dat zij tegen God gezondigd hebben. Zij zeggen met David in Ps. 51: ‘tegen U, U alleen heb ik gezondigd, en gedaan wat kwaad is in Uw ogen.’ En met Job: ‘Ik heb berouw in stof en as.’ Vooral smart hun het gevoel van gemis van God en Christus, dat zij zonder God en Christus in de wereld zijn. En zo is hun droefheid over hun zonden een droefheid naar God. Zij worden door de zonden van God niet afgedreven, maar met de zonden en het gemis druipt hun oog tot God. Paulus zegt in 2 Kor. 7:9 en 10: ‘Nu verblijd ik mij, niet omdat gij bedroefd zijt geweest, maar omdat gij bedroefd zijt geweest tot bekering; want gij zijt bedroefd geweest naar God, zodat gij in geen ding schade van ons geleden hebt. Want de droefheid naar God werkt een onberouwelijke bekering tot zaligheid.’ En in Klaagl. 3:49 en 50 zegt de Kerk: ‘Mijn oog vliet en kan niet ophouden, omdat er geen rust is; totdat het de Heere van de hemel aanschouwe en het zie.’

3. Recht treurigen leggen alle wapenen van opstand tegen God neer. Alle eigenwijsheid, verstands en redeneringskrachten vallen onder God. Dat zijn die hoogten en sterkten, die zich verheffen tegen de kennis van Christus, die neergeveld moeten worden, waarvan Paulus spreekt in 2 Kor. 10:5.

4. Recht treurigen rechtvaardigen God in al de plagen die Hij met hen houdt. Zij klagen niet over de wegen en plagen, maar over de zonden, omdat zij zien dat zij dit en veel meer waardig zijn. Wij lezen in Klaagl. 3:39: ‘Wat klaagt dan een levend mens? Een iegelijk klage vanwege zijn zonden.’ Zij zeggen liever met de Kerk in Klaagl. 3:28 ‘Mijn ziel zitte eenzaam en zwijge stil, omdat de Heere het opgelegd heeft.’ En met Micha 7:9: ‘Ik zal des Heeren gramschap dragen, want ik heb tegen Hem gezondigd.’ Als zij recht nederig gesteld zijn, willen zij zich liever doodschreien dan tegen God twisten. En dat is de grond waarover zij zo bang zijn voor de hel, omdat God daar gelasterd wordt.

5. Recht treurigen wachten met belijdenis van zichzelf en met rechtvaardiging van God in stilte op vrije genade en onverdiende openbaring van Christus. Aan die deur willen zij liever sterven dan wederkeren, zeggende met David in Ps. 130: ‘Ik verwacht de Heere, mijn ziel verwacht.’ En met Ps. 62:6: ‘Mijn ziel, zwijg Gode, van Hem is mijn verwachting.’ En gelijk de Kerk in Klaagl. 3: ‘De HEERE is goed dengenen, die Hem verwachten, der ziele, die Hem zoekt. Het is goed, dat men hope en stille zij op het heil des HEEREN. Hij steke zijn mond in het stof, zeggende: Misschien is er verwachting.’ Die zo de Heere verwachten, hebben de beloften dat zij de kracht zullen vernieuwen, zij zullen opvaren met vleugelen gelijk de arenden.

6. Tenslotte is de rechte treurigheid een dodelijke ziekte. Zulk een moet sterven als hij niet geholpen wordt door voorkomende genade, door verschijning en openbaring van Christus. O vrienden, al bood u een treurende over gemis van drank, een wereld vol goud aan, dit kan de man niet helpen want hij moet drinken. Zo is het ook in het geestelijke. Zodat hun treuren voornamelijk is over het gemis van de zalige God, over hun zonden, over een ongevoelig en onvernederd hart dat niet naar boven wil, dat zij niet kwijt kunnen worden zoals zij wel wilden, over krachteloosheid tegen de zonden, wereld en satan, dat de wereld zoveel vat op hen heeft zodat hun hart kleeft aan het stof. Over verraad dat binnen hen is, de samenspanningen daar met de verzoekers naar

buiten, zodat het hart als overgaat tot de vijand als de minste vijand er voorkomt. Ook over de onbekeerlijkheid van anderen, bijzonder de naaste familieleden. Over de nare toestand van het land en de Kerk, en dat God met Zijn Geest zo geweken en de Geest zo bedroefd is. En ook wel eens over de tegenslagen in ziel en lichaam, zodat zij met een Heman wel eens moeten uitroepen in Ps. 88: “Mijn ziel is der tegenheden zat.” En zoals sommigen zijn die heel hun leven als doodbrakende zijn, al Gods vervaardheid dragen en twijfelmoedig zijn (vers 16). Ja, die heel hun leven met vreze des doods der dienstbaarheid onderworpen zijn als zij menigmaal anderen horen spreken van gedrenkt te worden uit de beker van Gods wellusten, van ingeleid te worden in de binnenkamer, wat vromen soms van God genieten, die dan zelf treurig neerzitten en werk hebben om de Heere te zwijgen.

En hiermee gaan we over naar de tweede hoofdzaak:

II. De belofte zelf, onderscheiden naar de verschillende gestalten: *want Ik heb de vermoeide ziel dronken gemaakt, en Ik heb alle treurige ziel vervuld.*

Deze belofte is zeer gepast voor vermoeiden, omdat zij dorstig zijn en ook afgemat door gebrek aan drank. Dit dronken gemaakt worden zal dan veronderstellen dat deze vermoeiden drinken, en hun drinken zal veronderstellen dat hun drank, die onder het zinnebeeld van wijn in de heilige Schrift voorkomt, aangeboden wordt.

Wijn is, naar de betekenis in deze belofte, in de heilige Schrift een zinnebeeld van de goederen der genade en van de heerlijkheid in Christus. Dit blijkt uit Jes. 55:1 “O, alle gij dorstigen, komt tot de wateren, en gij die geen geld hebt, komt, koopt en eet, ja komt, koopt zonder geld, en zonder prijs, wijn en melk.” En in Joël 3:18: “En het zal te dien dage geschieden, dat de bergen van roden wijn zullen druipen, en daar zal een fontein van het huis des Heeren uitgaan, en zal het dal van Sittim bewateren.” En in Zach. 9:17: “Want hoe groot zal Zijn goed wezen, en hoe groot zal Zijn schoonheid wezen! Het koren zal de jongelingen, en de most zal de jonkvrouwen sprekende maken.”

Deze geestelijke drank, die aangeboden wordt, zal dan zijn:

1. God Zelf en Zijn zalige gemeenschap, omdat niets verkwikkelijker voor een geestelijk vermoeide is, en niets zijn dorst beter lessen kan dan God Zelf. Hierom zegt David in Ps. 16: “De Heere is het Deel mijns bekens.” En in Ps. 42: “Mijn ziel dorst naar God, naar de levende God.” En in Ps. 63: “O God! Gij zijt Mijn God, ik zoek U in de dageraad, mijn ziel dorst naar U, mijn vlees verlangt naar U, in een land, dor en mat, zonder water.”
2. De Heere Jezus met al Zijn gerechtigheden en verdiensten. Wij lezen in Matth. 5:6: “Zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid; want zij zullen verzadigd worden.” En in Joh. 6:55: “Mijn vlees is waarlijk spijs, en Mijn bloed is waarlijk drank.” Zo is Zijn Persoon de schoonste aller mensenkinderen, genade is uitgestort op Zijn lippen (Ps. 45). En de bruid zegt in Hoogl. 5:16: “Al wat aan Hem is, is gans begerlijk, zulk een is mijn Liefste.” Dus biedt Hij aan, en belooft aan vermoeide zielen, rust bij Hem te vinden.
3. Al de goederen van het genadeverbond, die uit de Heere Jezus voortvloeien en in het genadeverbond worden aangeboden. Hieronder wordt alles begrepen wat tegenover allerlei zonden en ellenden gesteld is, zowel als tegen de drukkende last van schulden, van blindheid, van onmacht, van ongeloof en moedeloosheid. Daartegenover wordt aangeboden in het verbond: rechtvaardigmaking, vrede, heiligmaking, licht, kracht, geloof en vermeerdering daarvan, verzegelende genade

en wat dies meer zij. Dit alles is begrepen wat we lezen in Jer. 31:12: “Zij zullen toevloeien tot des HEEREN goed, tot het koren en tot den most, en tot de olie en tot de jonge schapen en runderen; en hun ziel zal zijn als een gewaterde hof, en zij zullen voortaan niet meer treurig zijn.”

4. De aanbieding van dit alles geschiedt in het heilige Woord, bijzonder in het Evangelie en de prediking daarvan, alsook op een sacramentele wijze in het Heilig Avondmaal. Dat zijn de traliën waarin de Heere wel eens blinkende verschijnt. De Heere heeft Zich aan die instellingen als het ware willen verbinden om eronder neer te komen en Zijn volk te zegenen. Gods volk weet ook dat het goed is om daaronder neer te zitten in afhankelijkheid van God, op de Heere te zien en te wachten om het heil te genieten. David verlangde daarom zeer daarnaar in Ps. 27:4: “Een ding heb ik van de HEERE begeerd, dat zal ik zoeken: dat ik al de dagen mijns levens mocht wonen in het huis des HEEREN, om de lieflijkheid des HEEREN te aanschouwen en te onderzoeken in Zijn tempel.” En daarom viel het hem zo smartelijk toen hij ervan beroofd was. In Ps. 42:5 zei hij: “Ik gedenk daaraan en stort mijn ziel uit in mij, omdat ik placht heen te gaan onder de schare, en met hen te treden naar Gods huis, met een stem van vreugdegezing en lof, onder de feesthoudende menigte.” En in Ps. 119 zegt hij: “Hoe zoet zijn Uw redenen mijn gehemelte geweest. Meer dan honig mijn mond. Uw Woord is een lamp voor mijn voet en een licht op mijn pad. Ik heb Uw getuigenissen genomen tot een eeuwige erve, want zij zijn mijns harten vrolijkheid.”

Toch zal iemand denken: *wat baat het of een geestelijk vermoeide de instellingen heeft waarin alles aangeboden wordt, als hij niet drinken kan.*

Wij zullen proberen iets te zeggen wat dit drinken is. Het drinken is een werk van God in de ziel. Het wordt ook geloof genoemd, het geloof der werking Gods in Kol. 2:12. Dit wordt ook genoemd een komen tot Christus, dat met geloven verwisseld wordt, Joh. 6:35: “Die tot Mij komt, zal geenszins hongeren, en Die in Mij gelooft zal nimmermeer dorsten.”

Niemand kan tot Christus komen, tenzij hij het van de Vader lere, hij getrokken en het hem gegeven worde (Joh. 6). Het betekent dan ook:

1. Dat een recht vermoeide, dorstige, treurige, en van alle grond en hoop afgedrevene, door de werking van de Geest evangelielicht ontvangt, zodat hij in Christus een volheid ziet tegen al zijn ledigheid, en zulk een gepastheid in Christus en al Zijn goederen tegen al zijn diepe ellenden waardoor hij levend wordt. En tegelijk ziet hij de aanbieding van dat alles aan hem, dat de Vader Zijn Zoon aanbiedt, dat Jezus met al Zijn goederen Zichzelf aanbiedt aan hem. Hierdoor wordt zijn hart ingenomen, zijn banden worden gebroken waardoor dit besluit des harten in hem komt om voor eeuwig van zichzelf af te zien en zijn heil buiten zichzelf in Christus te zoeken.
2. Daarbij geeft de Geest van Christus hem om zich naar Jezus te wenden, Hem aan te nemen en zich aan Hem over te geven in waarheid, met al wat hij is en heeft, zonder iets achter te houden, tot in eeuwigheid.
3. Daarop volgt dan de goedkeuring van God, die bestaat in de verandering van hart en gestalten. Namelijk vreugdeolie voor treurigheid en het gewaad des lofs voor een benauwde geest. Te weten innerlijke blijdschap en verwondering dat zulk een hoge God langs zulk een hoge en aanbiddelijke weg, op zulk een neerziet. Stilte in het gemoed, vrede in God, een toevertrouwen van zichzelf en al zijn zaken in Gods hand geven. Dit is iets van het wezen van het drinken. Ik spreek niet van de mate of trap en ook niet dat dit onder veel duisterheid en bestrijding geschieden kan.

Nu wordt de belofte aan treurigen nader beschreven: *die heb Ik vervuld*.

Dit vervullen zal een gevolg van het bovengenoemde drinken zijn, maar omdat de belofte verschillend voorgesteld wordt, naar de verschillende onderwerpen, zullen wij uit Gods Woord er iets van zeggen.

1. Treurigen worden vervuld met de Heilige Geest, Die bij zulken komt wonen en werken en die bij hen zal blijven. Wij lezen in Ef. 5:18: “Wordt niet dronken in wijn, waarin overdaad is, maar wordt vervuld met den Geest.” Daarom worden de gelovigen genoemd een woonstede Gods in den Geest, Ef. 2:22, en tempelen des heiligen Geestes, 1 Kor. 6:19.

2. Treurigen worden vervuld met de Geest der verlichting en des geloofs, Die hun de schriften en ook hun ogen opent, die hun alle dingen leert en schenkt. Hij is hun een Geest der wijsheid en der openbaring in de kennis van Christus, tot gedurige vereniging met Christus. Zo hebben zij door één Geest in Christus toegang tot de Vader (Ef. 2:18).

3. Treurigen worden vervuld met de Geest der heiligmaking. De Geest is in hen een Geest der genade en der gebeden, Die in hen bidt met onuitsprekelijke zuchtingen als zij niet weten te bidden zoals het behoort. Ook een Geest des oordeels en der uitbranding, waardoor zij uitgezuiverd en tot heerlijkheid bekwaam gemaakt worden.

4. Treurigen worden vervuld met de Geest der blijdschap en der vertroosting. Het licht is voor de rechtvaardige gezaaid, en vrolijkheid voor de oprechten van hart, zodat het zaad van vrolijkheid in hen is. De Geest is de Trooster Die in hen woont en bij hen blijft. Daarbij krijgen de gezanten last om hen te troosten, Jes. 40:1 en 2: ‘troost, troost Mijn volk, zal ulieder God zeggen. Spreekt naar het hart van Jeruzalem en roept haar toe, dat haar strijd vervuld is, dat haar ongerechtigheid verzoend is, dat zij van de hand des HEEREN dubbel ontvangen heeft voor al haar zonden.’ Daarom worden zij met recht zalig gesproken, Matth. 5:4: “Zalig zijn die teuren, want zij zullen vertroost worden.”

5. Treurigen worden vervuld met de Geest der verzegeling. Als het des Heeren tijd is, doet des Heeren Geest dat werk aan hen en doet hun weten de dingen die hun van God geschonken zijn (1 Kor. 2:12). Ja, deze inwoning des Geestes in hen wordt hun een bewijs van hun vereniging met Christus en een onderpand van hetgeen zij hierna te wachten hebben. Wij lezen in 1 Joh. 4:13: “Hieraan kennen wij, dat wij in Hem blijven, en Hij in ons, namelijk, uit Zijn Geest, Die Hij ons gegeven heeft.” En in Ef. 1:13: “In Welken gij ook, nadat gij geloofd hebt, zijt verzegeld geworden met den Heilige Geest der belofte, Die het onderpand is van onze erfenis, tot de verkregen verlossing, tot prijs Zijner heerlijkheid.” Zodat de Geest der heerlijkheid op hen rust (1 Petrus 4:14).

6. Treurigen worden wel eens vervuld met de Geest der lankmoedigheid en der kracht. Jozua en Kaleb, hoe moedig gingen zij naar het land van Kanaän, terwijl er zoveel vijanden waren en een grote verschrikking op de kinderen Israëls lag. Maar de reden was omdat een andere Geest in die twee was. Dit ziet men dikwijls klaar in duistere, bekommerde en treurige zielen, als zij eens in gevaar raken met de goddelozen, hoe zij het hoofd opheffen als anderen die tevoren met hun droefheid de spot dreven, de vrees als een wervelwind aangrijpt. De reden is dat er een andere Geest in hen woont. We lezen in 2 Tim. 1:7: “God heeft ons niet gegeven een Geest der vreesachtigheid, maar der kracht.”

Zien we nu de redenen waarom deze belofte hier voorgesteld wordt onder de benaming van *dronken gemaakt en vervuld worden*.

Dit kan zijn:

1. Om de overvloed en volheid van de genadegoederen te kennen te geven die beloofd, en aan sommigen naar de vrije bedeling van de genade Gods geschonken warden. Wij

lezen in Psalm 36:9: “Zij worden dronken van de vettigheid Uws huizes; en Gij drenkt hen uit de beek Uwer wellusten.” Dit aan de zijde van God.

2. Aan de zijde van de gelovigen is het een zinnebeeld van een die de wijn te boven gaat, en in een geheel andere toestand raakt. Zo maakt ook deze geestelijke drank een grote verandering in de mens: het oude gaat voorbij en het wordt alles nieuw.

3. Zo iemand, die met wijn is vervuld, kan het niet verbergen. Hij vertelt het aan anderen en is zeer spraakzaam. Zo ook die door Gods Geest worden aangeraakt en tot Christus gebracht en in Zijn volheid verzadiging vinden, die verbergen het ook niet. Zij zeggen met Ps. 66:16: “Komt, hoort toe gij allen, die God vreest, ik zal vertellen wat de Heere aan mijn ziel gedaan heeft.” Zij worden door dat koren en door die most sprekende, en wel zo dat zij daarna wel eens verlegen staan dat zij zoveel gezegd hebben.

4. Zulken zingen en juichen veel. Dat is dan ook eigen aan Gods volk. De verheffing Gods is dan in hun keel, zij zingen een nieuw lied en Zijn lof is in de gemeente Zijner gunstgenoten (Ps. 149).

5. Zulken zijn dikwijls zeer moedig en willen de strijd wel. Zo ook als gelovigen deze werkingen des Geestes deelachtig worden, dan durven zij de vijanden onder ogen te zien en gaan zelfs moedig de dood in.

6. Iemand die dronken is van wijn vergeet ook het vorige verdriet, de armoede en pijn, en roemt veel op zijn afkomst, geslacht, geld, goed en staat. Zo is het ook met hen die door de Geest verzegeld worden van hun aandeel. Die roemen ook dat zij uit God geboren zijn, dat God hun Vader is, dat zij niet Jezus ondertrouwd en verenigd zijn, dat zij tot kinderen zijn aangenomen, dat zij reeds zoveel genieten, en zoveel, ja, een geheel Koninkrijk nog te wachten hebben. Zij hebben het dan al.

7. Die met wijn vervuld zijn, zijn veelal ter bespottung van anderen. Zo zijn ook de Godzaligen, vooral als het hun wel gaat, ter bespottung en verguizing in de ogen van de blinde wereldlingen, die de werkingen des Geestes niet kennen, noch achting ervoor hebben. Zoals de spottende Joden in Hand. 2:3 zeiden: “Zij zijn vol zoeten wijns” Of als van Paulus in Hand. 17: “Wat wil toch deze klapper zeggen?”

8. Zulken die veel in dronkenschap leven, worden zwak, en hun krachten verminderen. Zo is het ook met degenen die veel van deze werkingen des Geestes genieten. Zij gevoelen het ook wel aan hun lichaam, maar dat wagen zij eraan, al ontvalt het hun. Zij dorsten steeds meer, tot zij in de Oceaan verzadiging van vreugde eeuwiglijk genieten zullen (Ps. 16:11).

Tenslotte nog iets over de wijze van voorstel: *want Ik heb de vermoeide ziel dronken gemaakt, en alle treurige ziel vervuld.*

Dit kan gelezen worden: Ik zal de vermoeide ziel dronken maken, vergeleken met vers 22: “Hoe lang zult gij u onttrekken, gij afkerige dochter?” Dit voorstel behelst dan een krachtige drangreden voor de vermoeiden en treurigen, om het op de Heere te wagen, om het aan Hem toe te vertrouwen, en om de omwending met een werkzaam hart te wachten op de belofte van Hem, Die een getrouw en waarachtig God is. Die de vervuller is van al Zijn toezeggingen. Die zegt: “Ik zal het doen.” Zo spreekt de Heere meermalen, zoals in Ps. 81:11: “Opent uw mond, en Ik zal hem vervullen.” En in Ps. 146:8: “De Heere opent de ogen der blinden, de Heere richt de gebogenen op, de Heere heeft de rechtvaardigen lief.” En in Zach. 9: “U ook aangaande, o Sion, door het bloed uws Verbonds, heb Ik uw gebonden en uit de kuil, daar geen water in is, uitgelaten. Keert gijlieden weder tot de sterkte, gij gebonden en, die daar hoopt; ook heden verkondig Ik, dat Ik u dubbel zal wedergeven.” En in Jes. 45: “Ik formeer het licht en schep de duisternis. Ik zal voor uw aangezicht gaan, en zal de kromme wegen recht

maken, de koperen deuren zal Ik verbreken, en de ijzeren grendelen zal Ik in stukken slaan.” En opmerkelijk zijn de woorden van God in Jes. 41: Want Ik, de HEERE uw God, grijp uw rechterhand aan, Die tot u zeg: Vrees niet, Ik help u. Vrees niet, gij wormke Jakobs, gij volkske Israëls. Ik help u, spreekt de HEERE, en uw Verlosser is de Heilige Israëls”

Toepassing

Ziedaar vrienden, de gestalte van recht vermoeide en treurige zielen u voorgesteld, en tevens wat God aan hen belooft en doen wil.

A. U kunt wel zien dat niet alle mensen deze vermoeiden en treurigen zijn. Het is waar, wij allen zijn van nature in een wanhopige en treurige staat. Laat mij er iets van opnoemen.

1. Onder de schuld en onder de macht en heerschappij van de zonde besloten te zijn, zodat men niets anders doen kan en wil dan zondigen. Wie tegen God zondigt, doet zijn ziel geweld aan.
2. Onder satans macht gebonden te liggen als een vrijwillige slaaf van de duivel, en een vooroordeel te hebben tegen de zalige vrijheid, de dienstbaarheid onder het liefelijke juk van Christus. Het met de duivel eens te zijn, de mensenmoorder tot zijn vader te hebben en naar zijn wil te moeten doen. Een vazal van die onrechtvaardige te zijn. O mens, hoe komt u uit zijn klauwen, hoe wordt u verlost? Hij zal met u spotten als hij u daar heeft, daar is het met u gedaan. Is dat geen treurige staat?
3. Onder de vloek van de wet te liggen, naar het uitgesproken vonnis al vervloekt te zijn. En in alles, waaraan men zijn handen slaat, geen zegen te wachten hebben. Alles in de ongunst van God. Ja, daarbij onder de wet in bewaring gesteld te worden tot de tijd van het rechtvaardige oordeel, of tot de uitvoer van dit vonnis. Is dat niet treurig?
4. Daarbij geen vrede te wachten hebben, maar eeuwige weeën. Wanneer u de ogen van uw lichaam sluit, o, dan die aanstonds in de eeuwige onrust te openen. De Heere moet de zondaar straffen. Is dat geen treurige staat?
5. Tenslotte, onder al die gevaren blind, ongevoelig en zorgeloos te zijn. De stemmen die van die gevaarlijke weg terugroepen, te laten roepen, en heen te gaan in de weg van zijn hart. Mensen, zou u niet beven als u uw naastbestaanden of kinderen die blind en doof waren, zo gerust zag lopen naar een grondeloze kolk en een put des verderfs. Zou uw ziel er geen afgrijzen van hebben? En zo rent de grote menigte van mensen naar de eeuwige afgrond. De een haast zich wat meer dan de ander. O vrienden, de duivel wacht op bevel om de laatste slag aan uw leven te leggen. Maar God houdt het nog op, anders lag u er al in. Is dat geen treurige staat?

U ziet nu wel dat wij allen, hoofd voor hoofd in een treurige staat zijn. Maar ook dat het geheel anders is om zulk een vermoeide en treurige te zijn, waaraan de Heere de belofte doet. Al dezen zijn daar geen onderwerpen voor:

1. Die hun dodelijke blindheid en afkerigheid van God en Christus niet zien en gevoelen. Vrienden, wat is er een menigte die zegt dat zij God liefhebben, maar zij haten Zijn hartveranderende werk in de ziel van anderen. Die het werk van de wedergeboorte haten en bestrijden, maar zeggen dat zij God liefhebben, is dat niet dodelijke blind te zijn? Hiervan te overtuigen is het eerste werk van de Geest van Christus. O, zijn zulken ten Avondmaal geweest, hebben die hun handen geslagen aan het brood der kinderen, alsof zij dat waren, en het met hen hielden, die mogen wel sidderen; God heeft het gezien.
2. Die niet vermoeid zijn geworden onder de drukkende last der zonden, die de zonde

nog geen last is, die het nog zo bij hun plichten kunnen stellen, die niet vermoeid zijn van hun omzwerven. Het is waar, een mens in de natuurstaat kan vermoeid worden en klagen over Gods wegen, over de gevolgen van toorn en straf die hem drukken. Hij kan vermoeid worden wanneer hij hetgeen hij op zijn eigen wijze zoekt, niet verkrijgen kan, omdat hij geen andere kracht kent dan die van zichzelf. Maar dat is die vermoeidheid niet waaraan de Heere belofte doet, en die Gods volk heeft.

3. Die nooit heerlijkheid in Christus gezien hebben, en die dus die ware vrijstad der verberging niet in het oog gekregen hebben. O vrienden, dat doet eerst lopen door de wet tot vermoeiends toe; het einde van de wet is toch Christus.
4. Tenslotte, die Jezus op zijn kosten niet hebben willen, die geen hart hebben om de arme, naakte Christus te kiezen tegen de wereld en al wat zij beloven en geven kan. En die ook alles voor Christus niet overhebben. Die Christus slechts kiezen tot alles waartoe het in hun eigen werk ontbreekt, dat Hij dat zou aanvullen. En die dus hun eigen gerechtigheden, en hun beste doen en plichten niet zien als een wegwerpelijk kleed, als vuile voddens, en daarop het doodvonnis niet kunnen schrijven. O, zulken zijn geen vermoeiden en treurigen waaraan God belofte doet om hen ook in het Avondmaal te zullen ontmoeten.

Daarom, mist u de waarachtige vermoeidheid des geestes en de geestelijke treurigheid, dan ontbreekt u alles. U hebt niet te wachten dat de Koning aan die ronde tafel op u in gunst zal zien. Neem tot uw opwaking en besturing deze dingen nog met u.

- a. U hebt hetzelfde nodig om ten Avondmaal te gaan, wat u nodig had als God dit ogenblik uw ziel opriep om wel te sterven. O, zult u dan zo zorgeloos sterven als u nu menigmaal ten Avondmaal gaat? Och ja, dat kan wel wezen. Dan is het oordeel thans dat mensen gerust hun ogen sluiten, en dat het verschrikkelijke niet eerder gezien wordt dan wanneer de ogen van het lichaam reeds gesloten zijn. Die zorgeloosheid is zeer nadelig voor de omstanders.
- b. Maar laat deze raad u behagen, dat u toch overneemt dat uw staat niet goed is. Zucht tot God om licht, opdat u mag zien en geloven. Wij kunnen het elkaar zeggen, maar niet geven of doen geloven en opmerken.

B. Ziet vrienden, wie geroepen worden.

1. Die zichzelf en hun eigenlievende hart zo moe zijn, die daarbij zo treurig neerzitten omdat zij het niet kwijt kunnen raken.
2. Die hun banden en de gevangenis moe zijn, aan het roepen zijn geraakt, die hijgen naar loslating, naar die zalige vrijheid. Die geen heerlijker dag zouden hebben, dan dat Jezus Zijn hand aan hun banden legde.
3. Die bij hun zonden zo treurig neerzitten en het omzwerven moede zijn. Die geen hoop meer bij zichzelf hebben. Waarmee het dagelijks erger wordt, die moe zijn vanwege de doodslagers, die geen verwachting meer hebben en het moeten opgeven. Tenslotte, die het soms zo hartelijk om Jezus te doen is en er alles aan willen wagen, als zij Hem maar hadden. En die soms zulk een lust hebben om voor de Heere en in Zijn dienst te leven, en die tegelijk onder zulk een zware kommer zijn dat zij zich nog eens bedriegen en vrezen dat hun werk geen waarheid is, omdat een mens in de natuur zover komen kan. O, volg de Heere blindelings in Zijn instellingen, laat God doen, wacht op Hem.

C. Tot nut van Gods volk dient nog het volgende.

1. Het zal erop aankomen hoe wij gesteld geweest zijn aan het Avondmaal. Of wij iets van deze ware vermoeidheid in onszelf en treurigheid naar God over de zonde gehad

hebben. En hoe het ons onder de aanbidding van die reine wijnen en vet vol mergs aan die maaltijd gegaan is. Wat wij daar gebracht en gelaten hebben, en ook wat wij er gekregen en meegenomen hebben. Dit dient ieder van ons nauwkeurig te onderzoeken.

2. Heeft iemand van ons daar onder de breking van het brood iets gezien van de volheid der genade en van de liefde die in Christus is? Of is de Koning iemand in Zijn heerlijkheid voorbijgetrokken, zodat dit voor dat ogenblik gepaard ging met ontdekking en licht in zijn verkeerdheden? Ging dat licht weer weg en maakte de Heere Jezus geen woning in de ziel? Of heeft iemand daar een begeerte gebracht of gevonden om de zijde van God te kiezen en het daar te houden en kracht te zoeken uit deze veroordeling tegen alles wat er tegenop komt? Of heeft iemand daar zijn duisterheid in eeuwige waarheden van Gods Woord gebracht, met begeerte naar licht van God om de mening en de zin van Christus te verstaan? In zulk geval kan het Avondmaal ook tot licht en verzegeling dienen, omdat het zowel een zegel van het verbond en het Woord is, als van het aandeel der gelovigen. Of is er iemand onder ons gewaar geworden dat zijn hart daar door de Heere Jezus is opgeëist, en dat het hem gegeven werd zijn hart aan de Heere Jezus in waarheid over te geven, zodat hij het aan Hem kwijt werd? En heeft hij op de aanbidding Christus ook aangenomen en de Heere Jezus ontvangen?

Ter besturing en waarschuwing dient dat bijzonder nodig is:

- a. een oog te houden op die zaken die daar gevonden zijn, en ook op hetgeen men daar gebracht heeft, alsook op het licht dat men ter ontdekking van zijn staat genoten heeft.
- b. Ook is het zeer nodig dat goede licht veel te erkennen met dankzegging, en die zaken met gebeden te achtervolgen teneinde de blijdschap van de ziel langs die weg volkomen mag worden.
- c. En niet minder nodig zal zijn een oog te houden op zijn verdorven hart en op de kracht van de velerlei verzoekers. Omdat het niet vreemd is, na iets ontvangen te hebben, zorgeloos te worden. Daarom voegt de Heere Jezus bij het bidden ook het waken.

Maar is er iemand onder ons die aan het Avondmaal gebracht heeft een hard, ongevoelig, duister, verward en onvernederd hart, die in de voorbereiding veel opwekking heeft gekregen, dat hij aan het Avondmaal bezien wilde en ging wachten met begeerte of er iets was nagebleven.

Tot besturing dient:

Dat zulken moeten toezien dat ze door moedeloosheid aan de genade niet zorgeloos en lossen worden.

Ze hebben naar hulp van de Heilige Geest uit te zien om dagelijks bezig te zijn in belijden van hun schuld om vernederd te worden en God te rechtvaardigen.

Zij hebben te weten dat de Heere vrij is en hen zo ongesteld aan het Avondmaal laten gaan, omdat ze nog niet tot die laagte vernederd zijn om God met hun hart vrij te verklaren. Het zou gezegd worden, als ze God de eer zouden geven.

Laat hen in alles zoeken om des Heeren Geest en licht, en Zijn kracht tegen alle verzoeken en verleidingen van ons verstand en verdorven oordeel. Dat Gods licht op een hoge prijs bij ons mocht staan, om dat in alles te schatten boven alle verstand en redeneringskracht en dat in alle gevallen te begeren. O, mochten wij er als goud, gelouterd zevenmaal, uit opkomen. Aan ons mocht nog eens waarheid worden het nadrukkelijke woord in 1 Petrus 1:6: "In welken gij u verheugt, nu een weinig tijds (zo het nodig is), bedroefd zijnde door menigerlei verzoeken; opdat de beproeving uws geloofs, die veel kostelijker is dan van het goud, hetwelk vergaat en door het vuur

beproefd wordt, bevonden worde te zijn tot lof en eer en heerlijkheid, in de openbaring van Jezus Christus; Denwelken gij niet gezien hebt en nochtans liefhebt; in Denwelken gij nu, hoewel Hem niet ziende, maar gelovende, u verheugt met een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde; verkrijgende het einde uws geloofs, namelijk de zaligheid der zielen.” Amen.

25. Des groten Hoge priester Jezus' onafslaanbare voorbede tot Zijn Vader, om bewaring der Zijnen.

Ik bid niet, dat Gij hen uit de wereld wegneemt, maar dat Gij hen bewaart van den boze. (Joh. 17:15)

De Heere Jezus heeft Zijn laatste of afscheidspredikatie gedaan in het voorgaande 14e, 15e en 16e hoofdstuk met een moedgevende voorzegging hoe het Zijn volk gaan zou als Hij weg was. Hij zei in het laatste vers van het vorige hoofdstuk: “In de wereld zult gij verdrukking hebben...” en tegelijk bemoedigde Hij hen daarmee dat Hij de wereld had overwonnen met als gevolg dat de overwinning hen niet zou missen.

Toen Hij deze prediking uitgesproken had, hief Hij Zijn ogen op naar de hemel, en ging aan het bidden ter navolging ook van Zijn volk, om hun uitgesproken redenen te heiligen door het gebed (Joh. 17:1).

Dit was Jezus' laatste hogepriesterlijke, openbare gebed, in de tegenwoordigheid van Zijn discipelen opgezonden.

a. Het was Zijn laatste uitgebreide gebed voor Zijn volk, en dus diende het voor Zijn kinderen van alle volgende tijden als Zijn testament en uiterste wil, waarin zij konden zien welke heerlijke goederen Hij hun besproken had voor Hij heenging van de aarde. Het was maar één dag voor Zijn dood. Wij lezen in het eerste vers van het volgende hoofdstuk dat, zodra de Heere het bidden gedaan had, Hij met Zijn discipelen ging over de beek Kedron, waar een hof was waar Hij door Judas en de bende ter dood gegrepen werd.

b. Het was Jezus' hogepriesterlijke gebed, en dus diende dit voor Zijn volk ter verzekering van Zijn toekomstige werk. Namelijk van Zijn gedurige voorbedding in de hemel tot hun nut, en dus tot zeer grote ondersteuning en bevestiging voor de Kerk in het vervolg.

c. Het was ook nog een openbaar gebed dat de Heere opzond in de tegenwoordigheid van Zijn discipelen. En dus diende dit ter versterking in hun geloof omtrent Zijn blijvende liefde tot hen. Het diende ook ter lering door Zijn voorbeeld, hoe zij die zaken verkrijgen moesten door veel voor zichzelf te bidden.

Dit gebed nu is drieledig.

1. Bidt de grote Hoge priester voor Zichzelf. Hij eiste het arbeidsloon van Zijn ziel, zijn Goddelijke luister en heerlijkheid, met de verheerlijking van Zijn volk, en dat op grond van Zijn voldoening en afgedaan werk (vers 15).

2. Bidt de Heere voor Zijn apostelen, nadat Judas er uit was, zoals wij straks nader zullen zien (vers 6-19).

3. Toont de Heere Jezus hiertegenover het ongeloof en de bestrijding van al Zijn volk tot de voleinding der wereld waarmee zij veel te doen zouden krijgen. Hier toont de Heere dat Hij tegelijk al deze zaken voor de ganse Kerk, ja voor elke gelovige, hoofd voor hoofd, van alle tijden van Zijn Vader begeert, en dat dit Zijn werk in de hemel gedurig voor hen zal zijn en Hij daarom niet rusten zal voor Hij hen allen verheerlijkt bij Zich heeft (vers 20 tot einde).

Aangaande Jezus' voorbedding voor Zijn elf apostelen, waaronder alle gelovigen van

alle tijden begrepen zijn (vers 6-19), daarin beschrijft de Heere eerst de personen die onder Zijn voorbeding te rekenen zijn en geeft daarvan de gronden op in Zijn eis aan Zijn Vader (vers 6-10).

Daarna gaat de Heere over om aan Zijn Vader voor te stellen de gevaren waarin Zijn kinderen hier in de wereld zouden zijn, en hij bidt daarom om hun bewaring (vers 11-16). Namelijk om bewaring:

1. Tegen onenigheden onder elkaar, omdat zij aan deze zijde van de eeuwigheid hun verderf vanbinnen zouden behouden, wat hen zo schadelijk zou zijn en krachteloos maken (vers 11). Dit bewaren nu geeft Jezus aan Zijn Vader over, en dringt Zijn bede aan op deze wijze:

a. Hij zegt: *Vader! Ik heb hen tot hiertoe bewaard en zorg voor hen gedragen* (vers 12).

b. Hij zegt *Vader, dit zou in de grond der blijdschap van hun eigen ziel zijn* (vers 13).

c. Hij zegt: *Vader! O, het is toch maar een arme menigte. Om het genadewerk in hun hart zijn zij de gehatenen van de wereld, hoe nodig daarom dat Gij er Uw hand aan houdt* (vers 14).

2. Bidt de Heere ook om hun bewaring tegen de kracht der verzoeking in deze boze wereld, en dat zij op Zijn tijd, in Zijn gunst, in de heerlijkheid binnengehaald mochten worden en niet ontijdig sterven. Dit eerstgenoemde dringt Jezus aan met hun gemeenschap die zij met Hem hadden. Ze bezaten dus een staat die oneindig veel versilde van die van de wereld. Daarom zouden de lieden van de wereld hun geen vertroosting aanbrenge, maar wel het tegendeel (vers 15 en 16).

3. Tenslotte verzoekt de Heere van Zijn vader om hun verdere heiliging. De Heere wist dat zij, ook al werden zij hier op de wereld bewaard, echter niet bekwaam, niet rijp waren voor de hemel. Om dus langs de weg van toenemen in de heiligmaking, voor de heerlijkheid bekwaam gemaakt te worden. Dit eist de Heere op grond van Zijn aangebrachte gehoorzaamheid (vers 17-19).

Jezus' voorbeding om de bewaring van Zijn volk tegen de kracht van de verzoeking in deze boze wereld en tegen een ontijdige dood, in het 15e vers, is onze tegenwoordige stof. Daar zegt de Heere: "Vader! Ik bid niet, dat Gij hen uit de wereld wegneemt, maar dat Gij hen bewaart van den boze." Daarover wensen wij deze avond wat samen te spreken volgens twee hoofdzaken:

- I. Zullen wij zien wie deze personen zijn, voor wie de Heere Jezus hier bidt.
- II. Overwegen wij wat deze voorbeding behelst.

I. Zullen wij zien wie deze personen zijn, voor wie de Heere Jezus hier bidt

De personen voor wie de Heere Jezus hier bidt, zijn:

- a. niet alle mensen zonder onderscheid. De Bijbel leert ons het tegendeel. Er is de vernieling en ellende op de brede weg. En daardoor gaan velen ten verderve. Jezus zegt ook uitdrukkelijk in vers 9 van dit hoofdstuk: "Ik bid niet voor de wereld."
- b. Het zijn niet allen die onder het evangelielicht en dus onder Jezus' aanbidding leven. De bevinding leert ons volgens het Woord, *dat er vele geroepen zijn, maar weinige uitverkorenen*.
- c. Het zijn ook niet allen die door een soort van overtuiging van het geweten grotelijks veranderd schijnen. O nee, hier in dit hoofdstuk wordt een groot man

in de Kerk, een apostel, een Judas, onder deze voorbedding van Christus gemist. Dus zullen velen in die grote dag zeggen: ‘Heere, hebben wij niet in Uw Naam gegeten en gedronken (ten Avondmaal geweest) ja, geprofeteerd, gepredikt, en daarbij vele krachten gedaan, duivelen uitgeworpen, en Gij hebt in onze straten geleerd?’ Maar de Heere Jezus zal antwoorden: “Ik heb u nooit gekend.” O, Hij kent ze wel voor wie Hij bidt.

De personen voor wie Jezus bidt zijn alleen de uitverkorenen van eeuwigheid, de gegevenen van de Vader aan de Zoon, en aan Zijn zorg, om de verlossing voor hen te verwerven en toe te passen. Het zijn de tevoren verordineerden tot aanneming tot kinderen, de uitverkorenen in Christus voor de grondlegging der wereld, van wie Jezus zegt in vers 6 van dit hoofdstuk: “Zij waren Uwe, en Gij hebt Mij dezelve gegeven.” Het zijn de gekochten met Zijn bloed, de verlost en uit de macht van satan en der zonden door Zijn Geest. Degenen die Jezus aan het kruis in het oog had toen Hij zei: “Het is volbracht: Degenen voor wie Hij het werk voleindigd had dat de Vader Hem gegeven had te doen, zoals Hij zegt in vers 4 van dit hoofdstuk. Ja, de wedergeborenen, de gelovigen en geheiligden door Zijn Geest, die daartoe door het Evangelie inwendig geroepen zijn. Degenen van wie Hij in dit hoofdstuk zegt, die Zijn woorden ontvangen en bewaard hebben, die Hem bekend hebben te zijn de Gezondene van de Vader voor hen, die van de wereld niet zijn en daarom de gehatenen van de wereld zijn, die Jezus liefheeft, en aan wie Hij Zijn Vader bekend maakt en blijft bekend maken; dus de verenigden met Hem.

Het zijn ook alle uitverkorenen die nu nog op de brede weg wandelen en tot de synagoge des satans behoren. De schapen die nog dwalen en tot Jezus’ stal niet gebracht zijn. Dat Jezus ook voor hen bidt, blijkt uit vers 20: “Ik bid niet alleen voor dezen (namelijk die reeds toegebracht waren) maar ook voor degenen die door het Woord in Mij geloven zullen (en die dus nog met Hem verenigd moeten worden).

Dat nu de grote Hoge priester alleen voor deze genoemden bidt, zegt Hij Zelf met zoveel woorden in vers 9: “Ik bid voor hen; Ik bid niet voor de wereld, maar voor degenen, die Gij Mij gegeven hebt, want zij zijn Uwe.” Ziet u wel vrienden, dat het een aan het ander vast is. O, voor wie Jezus bidt, voor die stort Hij Zijn bloed. Zou u nu durven denken dat Hij Zijn bloed zou storten voor dien, die Hij niet verwaardigt op Zijn hart voor Zijn Vader te dragen? En van wie Hij Zelf zegt: “Ik bid niet voor hen?” Het is waar dat het allen zijn die maar willen, zo goddeloos als zij zijn, die tot Hem komen met afzien en verloochening van zichzelf, van eigengerechtigheid, waardigheid en kracht, maar Gods Woord leert ons dat dit maar weinigen zijn. Jezus zegt in Lukas 12 dat het een klein kuddeke is.

Aangaande *hetgeen deze voorbedding van Jezus inhoudt*. Het vooronderstelt:

1. Een menigte van vijanden in deze boze wereld, van binnen en van buiten, in welke midden Gods volk hier leeft, die steeds hun boze toelag op hen hebben en alle gelegenheden zoeken om die uit te voeren. Die hun het leven zoeken bang en bitter te maken, die de vrede tussen God en hun ziel zoeken te verstoren, en die hen zoeken onbruikbaar voor God te maken. O, de boosheid van buiten sperde hun mond wijd open tegen Jezus toen Hij op aarde was. En daarbij hebben zij een boos hart, een boos beginsel, een machtige verrader van binnen, die samenspannt met Gods en Christus’ doodsvijanden. En dus zijn zij het doel van de bestrijding der boosheid der wereld, soms tot den blede toe.

2. Ook een menigte van tegenheden, kastijdingen en verdrukkingen, die zij boven de wereld hier van Gods hand onderworpen zijn. Zie dit bij Asaf in Ps. 73, toen hij dit zag,

kon hij zijn hart niet stil krijgen, totdat hij in Gods heiligdom inging en op het einde van de goddelozen merkte. Vele zijn toch de tegenspoeden der rechtvaardigen (Ps. 34:20).

3. Ook dat Gods volk hun gedurige gevaren zien, terwijl zij niet zelden door slaafse vrees besprongen warden en ook door verkeerde kommer dat de Heere Zijn hand nog eens, (ja zelfs rechtvaardig) van hen zal aftrekken. “En dan”, zegt een oprechte, “lig ik open voor de Heere te verloochenen, ja, om onder de tegenslagen van Gods hand, mijn mond open te doen tegen de Almachtige. Ja, met Job de dag van mijn geboorte te vervloeken en tot God te zeggen met Jona: Billijk is mijn toorn ontstoken.” Dus zijn zij zeer bevreesd om nog te zullen omkomen of zich onbetamelijk te gedragen en tot oneer van de Heere te zijn. “O, ” zij zeggen menigmaal in hun hart, “het zal een wonder zijn als ik al mijn dagen bewaard zal worden.”

4. Hieruit spruit dikwijls een onmatige begeerte om liever van de aarde maar weggenomen te worden.

- a. Deze begeerte was zondig en onmatig in Elia (1 Kon. 19). Hijzelf ging heen in de woestijn, een dagreis, en kwam en zat onder een jeneverboom, en bad dat zijn ziel stierve, en zeide, het is genoeg neem nu, Heere! mijn ziel, want ik ben niet beter dan mijn vaderen. En ook in Jona 4:3: Nu dan, Heere! neem toch mijn ziel van mij, want het is mij beter te sterven dan te leven.
- b. Wat anders, ja, matig was deze begeerte in Mozes, toen hij zei in Exod. 32: Heere! delg mij maar uit Uw boek, dan dat de Heere zulk een groot volk zou ombrengen en als het ware de Kerk uitroeien. En in Rom. 9 wenste Paulus liever verbannen te zijn als het nuttig zou zijn voor zijn maagschap naar het vlees.
- c. Maar nog meer geoorloofd is deze begeerte wanneer zij voortspruit, niet vanwege het lijden, maar vanwege de zonde, als iemand het lichaam der zonde zo moede wordt en een vollere genieting van de Heere Jezus begeert deelachtig te zijn. Dit vinden wij beide in Paulus, waar hij zegt in 2 Kor. 5:8: “Wij hebben goeden moed, en hebben meer behagen om uit het lichaam uit te wonen en bij de Heere in te wonen.” En in Fil. 1:23 zegt hij: “Ik word van deze twee gedrongen, hebbende begeerte om ontbonden te worden en met Christus te zijn, want dat is mij zeer verre het beste.” Tegen deze begeerte nu om heen te gaan sterkt Jezus Zijn volk door deze Zijn voorbedding. Hiernaar verlangden Jezus’ discipelen zo. Jezus stond nu van de aarde weg te gaan en zou hen verlaten in zulk een gevaarlijke wereld, in zulk een boze tijd, waarin het martelaarschap aan de belijdenis van Zijn naam vast was. En daarom wilden zij mee heengaan. Allen wilden zij liever met hem sterven. Ik zeg hiertegen sterkt Hij hen met deze voorbedding: “Vader! Ik bid niet dat Gij hen uit de wereld wegneemt, maar dat Gij hen bewaart van den boze.”

Zien wij nu de tweede hoofdzaak:

II. Wat deze voorbedding behelst.

De tekst zegt: *Ik bid niet, dat Gij hen uit de wereld wegneemt, maar dat Gij hen bewaart van den boze.*

1. Dit betekent niet dat Jezus wilde dat Zijn volk altijd op aarde zou leven. Het tegendeel is waar. “Wat man leeft er die de dood niet zien zal, die zijn ziel zal bevrijden van het geweld des grafs.” Psalm 89:49. “Het is de mens gezet eenmaal te sterven en daarna het oordeel.” Hebr. 9: 27. Ja, het tegendeel heeft Jezus Zelf voor Zijn volk verworven, omdat ze de ellendigste waren van alle schepselen als zij altijd op aarde moesten blijven. Hij heeft in Zijn verbond beloofd Zijn volk volkomen, dat is naar ziel en lichaam, te verlossen en te zaligen.

2. Dus zal Christus’ bedoeling zijn dat Zijn volk uit de wereld *niet ontijdig*

weggenomen werd, zonder voor de Heere wat geleden en gewerkt te hebben. Of ook niet onrijp voor de heerlijkheid of als dwaazen weggenomen worden, zoals men leest van Abner in 2 Sam. 3:33 dat hij stierf als een dwaas. O, niets droeviger dan dat een kind van God als een dwaas sterft. Maar de Heere wil integendeel dat Zijn volk, op Zijn tijd, na alles voleindigd te hebben wat de Heere hun gegeven had te doen, opgenomen zou worden in heerlijkheid. Dit is mede een grote belofte die wij lezen in Job 5:26: “Gij zult in goede ouderdom ten grave komen, gelijk de korenhoop te zijner tijd opgevoerd wordt.” Namelijk niet ontijdig, niet als onrijp koren, niet te vroeg afgemaaid en onbekwaam tot brood, maar gij zult tijdig, rijp voor God en de heerlijkheid ten grave komen, als rijp en bekwaam koren en dus te zijner tijd opgevoerd worden. O, wat ligt hierin een grote troost en verkwikking voor Gods volk.

Nu staat ons te letten op de reden waarom Jezus wil *dat Zijn kinderen niet ontijdig en onrijp weggenomen zouden worden*.

Eerst ten opzichte van Jezus' apostelen en discipelen, die steeds met Hem op aarde waren. De reden kan geweest zijn:

1. Omdat het, als zij mede gestorven waren toen Jezus stierf, een algemene dwaling had kunnen worden dat zij mede deel hadden in de verwerving van de zaligheid. En dat in tegenstelling tot de voorzegging in Jes. 63:3: “Ik heb de pers alleen getreden, en niemand der volkeren was met Mij.”
2. Ook omdat zij Christus de Heere gezien hadden en alles wat Hem ontmoet was, en dus het beste in staat waren om het eeuwige Evangelie onder alle volken voort te planten, ja, omdat sommigen het met hun bloed en dood verzegelen moesten, die de kroon van het martelaarschap moesten wegdragen.

Ten opzichte van al dat volk van Jezus *tot aan de voleinding der wereld*, kan de reden zijn:

1. Omdat zij voor de Heere in Zijn huis te werken hebben. Zij hebben een plaats en een naam gekregen in Gods huis en binnen Zijn muren, niet om ledig te zitten, maar zoals een kind in een huis geboren is om te werken. Zo heeft ieder kind van God aan zijn Vader te vragen wat zijn werk is hier beneden. De een krijgt van binnen meer tot dit en een ander tot dat werk, en het is hier een werken voor God, dat in de hemel geen plaats zal hebben. Hier is satans rijk afbreuk te doen, de hemel te planten en te bouwen, ieder naar zijn stand Jezus' Koninkrijk uit te breiden. Hier zijn mensen te bekeren, Jezus aan te bieden in Zijn dierbaarheid, volheid en noodzakelijkheid, zoekende zielen tot een handleiding te zijn, vromen op te wekken om land en Kerk voor God te dragen.

Ja, hier is God te dienen in zijn tijdelijk beroep. O vrienden, dit laatste is groter en dierbaarder werk dan men wel denkt. Het is snel genoemd. Maar wij lezen van David in Hand. 13:36 dat hij in zijn tijd de raad van God gediend had en toen ontslapen en bij zijn vaderen gelegd is. Nadrukkelijk zegt Asaf in Ps. 73, nadat hij zoveel met de goddelozen op de wereld te stellen had gehad: Gij hebt mijn rechterhand gevat, Gij zult mij leiden door Uw raad, en daarna zult Gij mij in heerlijkheid opnemen.

2. Ook omdat Jezus' kinderen in deze wereld voor de Naam van de Heere Jezus te lijden hebben. Vrienden, wie soms iets van de dierbaarheid ziet in de doding van zijn vlees en de werkingen door Jezus Geest, ziet heerlijkheid in het lijden, als het waarlijk voor Christus is. O, dan kan hij het Woord geloven van 1 Petrus 4:14: “Indien gij voor de Naam van Christus lijdt, zo zijt gij zalig.” Maar het moet zowel uit genade gegeven worden voor Jezus te lijden als om in Hem te geloven. De weg van een kind van God moet ook zijn, zoals Jezus' weg geweest is, langs vele verdrukkingen ingaan in het

Koninkrijk der hemelen; langs vernedering en lijden verhoogd en verheerlijkt worden.

3. Ook omdat de wereld hier hun school is, waarin zij alles te leren hebben wat hen bekwaam en rijp kan maken voor een aanstaande heerlijkheid. Het is hier een kinderschool en een proeftijd. Als zij hun maat van wasdom hebben, neemt hun Vader hen weg naar het “Hogerhuis”. Dus hebben zij hier dan toe te nemen:

- a. In een geheiligde kennis van God en Christus en van de wonderen van Christus' Koninkrijk, zoals ook van de hoge en aanbiddelijke weg van verzoening, die God heeft uitgedacht, langs welke Hij geen engelen maar alleen mensen komt te zaligen.
- b. In een ootmoedige en wegzinkende verwondering over die eeuwige wegen van God, waarlangs Hij in de tijd handelt. Namelijk dat de Heere God naar Zijn eeuwige wil de gehele wereld heeft laten vallen onder het rijk van satan. Dat Gods Zoon in het midden van dat rijk een Koninkrijk opricht. En dat die eeuwige, vrije genade, met voorbijgaan van zoveel anderen die naar de mens gesproken geschikter voor de Heere en Zijn dienst zouden zijn, echter op hen gevallen is. En dat het werk van God met hen is doorgewerkt, terwijl er zo menige ziel ook wat van krijgt maar onderweg blijft hangen.
- c. In een zuivere zelfverloochening, zodat zij hun heil en vermaak en heerlijkheid alleen daarin stellen dat zij minder mogen worden, en de Heere mag wassen en grootgemaakt worden in de uitvoer van Zijn verborgen raad en eeuwige wil.
- d. In een verbreking van alles wat hen hier belet te groeien in heiligheid. Denk hierbij aan al die eigen verheerlijking, eigen beginselen, eigen wijsheid, eigen redeneringen, eigen uitvindingen, ja, alles wat er tegen strijdt om een kindeke te worden om het eeuwige Koninkrijk te ontvangen. Met name al dat luisteren naar lof, al dat eigen bestuur over zichzelf, al die eigen zin en wil, al dat vermaken buiten God in schepselen, al dat gewicht leggen op het doen van plichten, of moedeloos te worden als men het gebrek daarin voelt. Ja, al dat werken in eigen kracht tot doding van de zonden en kruisiging van het vlees en bestrijding van de bozen, zonder tot Christus te gaan om door Zijn Geest te leren Zijn dood daartoe door het geloof te gebruiken in Zijn kracht.
- e. Vervolgens ook in een recht gedrag onder al de kruisen hier in de wereld. Des Heeren volk, hoe klein zij ook zijn in de genade, hebben tijden dat zij zichzelf, hun geestelijke, eeuwige en tijdelijke staat aan de Heere Jezus kunnen overgeven. En dat zij Jezus blindelings kiezen en aannemen, met al Zijn wegen waardoor het Hem belijft hen te leiden tot, ja, over de dood, tot de heerlijkheid. Maar nu gebeurt het veel dat de Heere als een soeverein God deze of gene smartelijke weg voor het vlees over hen brengt, tot een beproeving om hun te doen zien welke genade zij hebben en welke grote verdorvenheden bij hen zijn. Of ook om hen langs die weg te leren geloof oefenen in het donker. En zo is deze weg Gods in de wereld als een oefenschool. Dan leert de ziel haar verwachting voor haar vlees te laten varen, en als de verwachting naar buiten minder wordt, dat dan het geloof opwast en het zien op God sterker wordt. En zij krijgt iets te zien dat de Heere haar uit liefde en getrouwheid verdrukt om haar beter te maken.⁴
- f. Tenslotte ook ten opzichte van het lijden en de vervolgingen die de Heere door Zijn toelatende voorzienigheid wel eens over Zijn kinderen brengt. Dit alles is niet anders dan een leerschool voor Gods volk, tot doding van het ongedode vlees. Zelfs het martelaarschap, zozeer te duchten en te vrezen, is zo zwaar niet voor een verloochende ziel aan haar zondige eigenliefde. Het is voor iemand die zijn lichaam niet té liefheeft een kroon, ja grotelijks dierbaar om meer van zichzelf, zijn liefde en gemak af te raken, om zuiverder God te dienen en dus op het aller-bekwaamste rijp

te worden voor de aanstaande heerlijkheid. O, wie het meeste hier voor Jezus gedaan en geleden heeft, zal in heerlijkheid het meeste blinken. Zie eens Openb. 7. Daar werd in de hemel gevraagd, toen zij er in kwamen: "Wie zijn toch dezen? En vanwaar zijn zij gekomen?" En het antwoord was: "Dezen zijn het, die uit de grote verdrukking komen." Namelijk, zij waren niet ontijdig of onrijp uit de wereld weggenomen en zij hebben hun klederen wit gemaakt in het bloed des Lams. Ziedaar, vrienden, enige redenen waarom de Heere Jezus niet wil dat Zijn volk ontijdig van de aarde wordt weggenomen.

Slaan wij nu gade wat de Heere voor Zijn volk hier op een stellige wijze bidt, namelijk *dat Zijn Vader hen bewaart van de boze*.

1. Door de boze verstaan wij hetzelfde wat Jezus in de zesde bede in de mond van Zijn volk te bidden legt. Namelijk zowel het boze hart dat Gods volk hier omdraagt, de verzoeken van een boze wereld, en de boze of de verzoeken van het menselijke geslacht zelf. Nu werken deze drieërlei boosheden veel samen en ze hebben dezelfde toelag, namelijk om de hel te bouwen, om de uitverkorenen te verleiden indien het mogelijk was en om Gods volk ten val te brengen. De boze heeft Adam in het paradijs doen vallen, en thans heeft hij meer vat op het hart van Gods volk waarin zulk een kracht van met hem samenspannende boosheid woont.

2. Daarom verstaan wij door het bewaard worden van de boze het bewaren voor vallen in de zonden en in de dwaling van het verstand, waaruit veel het verval in zeden voorkomt. En dus voor de strik van de duivel, waarmee hij speelt onder vroom en onvroom, en door de kracht van de begeerlijkheid vanbinnen, waarin hij zijn hand krachtig heeft, alsmede door de rijkdom van dit leven en de hoogmoed des harten. Daardoor valt men in vele verzoeken en in de strik en in vele dwaze, schadelijke begeerlijkheden, die de ziel doen verzinken in verderf en ondergang. En daardoor valt men ook in het oordeel des duivels.

3. Ook het bewaren voor uitvallen uit de genadestaat. Namelijk voor zo zwaar te zondigen en de verzoeken van de duivelen zo in te willigen, zoals de wereld doet. Het is wel waar dat de staat van Gods volk eeuwig vast is, maar dit is ook waar dat het gebed van hun zijde het middel en de gedurige voorbedding van Christus de grond is van die onmogelijkheid of van die bewaring.

Staat ons nu te letten *op hetgeen de Heere Jezus onder dit bewaard worden van de boze* nog verder insluit, namelijk hieronder behoort dat Jezus wil:

1. Dat Zijn kinderen hier in deze boze wereld, en onder al de verzoeken, wakende en biddende zullen blijven uit gevoel en indruk van hun gedurige gevaren. In Matth. 26:41 zegt Jezus: "Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt." En in Markus 13:37: "Hetgeen Ik zeg, dat zeg Ik u allen: waakt!" Dus hebben zij in vreze te wandelen, en toe te zien dat zij niet vallen, ja, dat zij die nu staan, alleen door het geloof staan. En daarom dat zij niet hooggevoelend hebben te zijn, maar te vrezen hebben.

2. Ten tweede behoort hieronder dat Jezus wil dat zij, als de verzoeken daar zijn en zij op de zeef van satan zijn, zich dan niet blindstaren op de baren en de winden die hen slingeren, maar tot Hem zullen vluchten om bewaring van hun geloof, als Die steeds voor hen bidt. Jezus zegt in Lukas 22: 31, "Simon, Simon, ziet, satan heeft ulieden zeer begeerd te ziften als de tarwe, maar Ik heb voor u gebeden dat uw geloof niet ophouder. Zo moet Jezus' voorbedding de grond zijn, dat Gods volk in het geloof bewaard wordt."

3. Ook behoort hieronder dat Jezus wil dat Zijn kinderen in de grond van hun hart oprecht blijven aan de zijde van de Heere en in de haat tegen de zonden, en dus in de strijd. En als gevolg hiervan dat zij op Jezus' voorbedding niet zorgeloos mogen

worden, maar zelf mee de handen aan het werk moeten slaan in 's Heeren sterkte. Paulus leefde met zijn zonde als een kampvechter. Hij zegt in 1 Kor. 9: "Ik loop dan also niet als op het onzekere, ik kamp also niet als in de lucht slaande, maar ik bedwing mijn lichaam en breng het tot dienstbaarheid, opdat ik niet enigszins, daar ik anderen gepredikt heb, zelf verwerpelijk worde."

4. Verder behoort hieronder dat Jezus wil dat Zijn volk steeds in het oog mag houden het verderf dat in hun hart en in de wereld is. Dat voor de deur ligt om in te breken, hoeveel genade zij ook mogen bezitten, ja, zelfs wanneer zij menen dat zij één of ander kwaad te boven zijn. Zo liggen Gods kinderen er voor open om ongemerkt ingewikkeld te worden in het boze van tijden en plaatsen waarin zij wonen, voor het wandelen naar de eeuw dezer wereld, en zij hebben veel bewarende genade nodig om hun klederen niet te bevleken (Openb. 3:4).

5. Tenslotte behoort hier ook onder dat Jezus wil dat Zijn kinderen steeds inleiding zoeken door Zijn Geest in hun onmacht, en dus in de noodzakelijkheid om het dicht bij Hem, als hun Voorbidder, te houden. Satan is een sterk gewapende en Gods volk heeft geen kracht. Een moeder houdt een kind vast en het is goed dat een kind de moeder vasthoudt, maar de sterkte ligt alleen in de moeder. Zo is het goed naar Jezus te vluchten, maar al de kracht is in Hem en in Zijn voorbidden. Daarom, o hoe nodig is het in Jezus' sterkte te staan, door Hem gewapend te worden en Zijn Geest van binnen te hebben die de wapenen steeds leert gebruiken. Met alle bidding en smeking, biddende te allen tijd in de Geest. Ziet vrienden, uit dit alles, wat de inhoud is van deze voorbede van Jezus.

Nu aangaande Jezus' voorbeding zelf Hij zegt: "*Vader! Ik bid niet dat Gij hen uit de wereld wegneemt, maar dat Gij hen bewaart van den boze.*"

Zie hier de gegronde eis van de Heere Jezus van Zijn Vader om al deze zaken voor Zijn volk, op Zijn teweeggebracht rantsoen. Wij moeten weten dat dit gebed van dezelfde inhoud is en dezelfde zaken voor Zijn volk bevat als Zijn altijd blijvende voorbeding in de hemel, waar Jezus dezelfde zaken steeds in het oog heeft. Ja, dat Jezus dit gebed uitspreekt alsof Hij reeds in de hemel was, en dus laat Hij ons hier zien wat Hij daar doet (zoals blijkt uit vers 4 en vervolgens).

1. Hij zegt: Vader! Hier ben Ik als Hogepriester met Mijn eigen bloed in dit heilige der heiligen. Ik heb Mijn werk op aarde voleind, nu heb Ik hier ook nog wat te doen. Nu kom Ik U vragen: heb Ik het verbond der verlossing niet voldaan? Ja, heb Ik Uw ganse wil en eis niet volbracht?

2. Vervolgens eist Jezus daarop en Hij zegt: "Vader! Het is nu Mijn volk. Zij waren Uwe, maar Gij hebt Mij dezelfde gegeven, en Gij hebt gezegd: eis van mij, en Ik zal hem U tot een erfdeel en een bezitting geven (Ps. 2). En daarom:

- a. Vader! Daar staan zij nu in een boze wereld, in gevaar, met een ellendig hart vol van zonden. O, zie op Mij.
- b. Vader! Daar zoeken zij te bidden, maar zij komen niet. En als zij al bidden, ja, alles wat zij doen, het is zo onzuiver, het kan U niet behagen. Ziedaar Mijn gouden wierookvat met Mijn reukwerk, laat de rook daarvan met hun gebeden tezamen opgaan.
- c. Vader! Daar zitten zij in een boze wereld, onder duizenden verzoeken die zij niet kennen, en zij hebben geen kracht. O, laat het niet te hoog gaan, bewaar ze om Mijnentwil.
- d. Daarom, o Vader! Ik eis hun personen, ja, hun bewaring in deze boze wereld, en dat zij, als zij hun werk mede voleindigd hebben, volrijp hier bij Mij gebracht worden als Mijn loon, als het arbeidsloon van Mijn ziel.

Zien wij nu nog de kracht die er ligt in deze voorbedding van Jezus. Op Jezus' eis stemt de gehele Drie-eenheid tezamen, de Goddelijke personen zijn de Getuigen in de hemel van overeenkomst der verlossing van eeuwigheid geweest. Zij zijn ook de Getuigen in de hemel dat het rantsoen is opgebracht, en dat het verbond des vredes is volbracht. Daarom kan uit kracht van Gods rechtvaardigheid de vrucht van de voorbedding van Christus Gods volk niet ontgaan. Maar niemand mocht denken: ja, als ik geleefd had toen Jezus op aarde was en als ik daarbij geweest was, maar nu zoveel honderden jaren later, nu is Hij al in de hemel ingegaan, zou Hij toen om mij gedacht hebben als hij deze woorden sprak?

1. O ja vrienden, toen Jezus dit bad, dacht Hij aan u. Zie dit met zoveel woorden in het 20^e vers. En als dat niet zo was, hoe was u anders zo wonderlijk tot hiertoe bewaard? En even na dit gebed, toen Hij op Zijn aangezicht in de hof lag en Zijn Vader verzocht dat deze drinkbeker mocht voorbijgaan, toen dacht Hij ook wel om u. O, toen drukte u Zijn ziel, en uw zonden deden Hem kruipen op de aarde, en uw ongelooft aangaande Zijn voorbedding dat u nu hebt, voelde Hij toen. En daar droeg Hij de gruwel en de prikkel van.
2. Ja, ten laatste, was Jezus op aarde gebleven en niet ingegaan in de hemel ter rechterhand van Zijn Vader, dan had u wezenlijk reden tot vrees gehad. O, een hogepriester was geen hogepriester als hij niet éénmaal in het jaar in het heilige der heiligen inging. Maar dit maakte Zijn voorbedding krachtig, tot bewaring voor uw zielen in een boze wereld. Zie dan kinderen van God, dat u hier leeft en dat u hier bewaard wordt, en dat u rijp ten grave zult dalen, en als de korenhooft zult worden opgevoerd als u uw werk hebt afgedaan op 's Heeren tijd. Dit alles hebt u te wachten uit kracht van deze voorbedding van Christus.

Toepassing

Ziedaar vrienden, een stof verhandeld vol troostgronden voor iemand die waarlijk een christen is. Ik had ze genomen:

- a. Eensdeels, als enigszins gepast zijnde, omdat wij in onze gewone vervolgstof, volgens de Catechismus gekomen waren tot in de verhandeling van het gebed, hetwelk wij (zo de Heere wij en wij even) de volgende keer weer wensen op te vatten. Waarin wij de voorbedding van Christus zo hoog noodzakelijk hebben, zowel tot het doen van het werk, als tot nut voor ons allen, om uit kracht van die, in ons bidwerk, door Jezus' Geest Zelf voortgeholpen te worden.
- b. En anderdeels ook, als gepast zijnde, ten opzichte tot mijzelf.
  1. Omdat het de Heere alleen is, Die mij bewaard zodat ik niet ontijdig en onrijp, en als groen en onbekwaam koorn, ben afgemaaid, maar die Zijn hand, boven hetgeen ik ooit had kunnen bidden of denken, zo blijkbaar en (mag ik het denken) zo gunstig gewend heeft, door olie en wijn, als die barmhartige Samaritaan, in de wonden te gieten, en Zijn krachtige genezing van het ogenblik der verwonding af, zó goedertieren te doen gevoelen, dat ik tegenwoordig nog ben.
  2. Zodat er voor mij, het zorgelijkst blijft:
    - a. Dat ik in deze wereld bewaard moge worden van de boze.
    - b. En dat ik bekwaam gemaakt mag worden door genade, om naar mijn stand, in mijn betrekking in de wereld, nog iets, - o, al was het nog zo weinig en gering, echter oprecht, - voor de Heere te mogen doen en lijden.
    - c. En dan ook voornamelijk, dat ik uit kracht van deze voorbedding van Christus, de vrucht van die zware weg en roede, (die God rechtvaardig over mij, doch

goedertieren gebracht heeft) in het vervolg zo tot mijn heiliging en verbetering moge ondervinden, dat ik ten laatste als de koornhoop volrijp (naar de mate van Christus mij bescheiden) in gunst mag worden afgemaaid, en in die grote schuur, het Hogerhuis bij de Heere Jezus mag worden ingezameld, met al diegenen, die Zijn verschijning liefgehad hebben, ja, die Hem liefhebben in onverderfelijkeheid.

B. Laat ons daarom elkaar nuttig zoeken te zijn, terwijl wij er zijn, en laat ons tot dat doel uit dit verhandelde enige dingen nagaan, die, als de Heere met Zijn Geest daaronder belieft te komen, van enig wezenlijk nut zouden kunnen zijn, op het gemoed van elk onzer naar zijn stand.

Uit deze woorden van Jezus Zelf blijkt ons, wie aan de grote Hogepriester Jezus, en dus aan Zijn voorbedding, deel en géén deel heeft. Want wij moeten dat weten, dat de kracht van Jezus' voorbedding in de hemel voor Zijn volk daarin bestaat, dat Jezus ook om diezelfde zaken Zijn Vader bidt, om welke het hun dagelijks te doen is, en waarom zij gedurig naar boven opzien. Bijgevolg:

1. Zal iemand een zalig deel aan deze voorbedding van Christus mogen rekenen, o, het zal hem hartelijk en oprecht om diezelfde zaken, hier gemeld, moeten te doen zijn.

a. Zo iemands zorg en zucht zal bijzonder zijn, dat hij uit deze wereld niet ontijdig, onrijp, of zonder zijn werk afgedaan te mogen hebben, moge worden weggenomen.

U zult zeggen, *is dat een kenteken van genade?*

Ja vrienden, en wel zeer klaar; want:

(1) In dat hart is Goddelijk licht en aanvankelijke kennis van de heerlijkheid en alleszins waardigheid Gods, om heilig gediend te worden. Dat zal in de hemel volmaakt plaats hebben. Maar ook van hun verafheid daarvan, van hun laagheid, zondigheid en onheiligheid, en dus van hun onbekwaamheid en onrijpheid voor de hemel; het gevoel nu daarvan doet hun steeds

? Aan Jezus' voeten klagen en kermen met Paulus, Rom. 7: 24, „*Ik ellendig mens!*” Zichzelf verfoeien in stof en as, Job 42: 6. O, de schuld van hun zonde doet hen roepen om genade. Het is als Job 7:20, ‘Heb ik gezondigd? Wat zal ik U doen, o mensenhoeder?’ Dat wil zeggen: Heere, ik heb gezondigd, en ik kan U niet voldoen, ik heb geen gerechtigheid, ach werp mij niet van Uw aangezicht.” Dit is een blijvend grondwerk, en zo niet bij vlagen, in de grond der zaak gezet te zijn op verzoening met God; bij Zijn licht te zien dat men waarlijk geen gerechtigheid heeft. En zo te blijven aanhouden aan Jezus' voeten. Dat is wel wat van dat werk, dat God aan Zijn volk doet, en op Zijn tijd opklaart.

? Ja, dit doet hun steeds aan Jezus' voeten in hun onmacht vallen, en uit onmacht naar Hem grijpen en Hem aannemen, en zichzelf aan Hem overgeven, ten einde Hij daar vanbinnen Zijn werk maar moge werken. Zij hebben de stempel Gods zo graag op hun werk. O, dat klagen over vijandschap vanbinnen aan de ene kant, en dat betuigen en vragen aan de andere kant voor de Heere Jezus: *Heere, U weet wat dat is, dat ik onder mijn zonde zo bekommerd zit, en dat ik ze zo moede ben. En wat die trek van binnen is, dat ik in U gevonden mocht worden, en dat ik al wat de wereld geven en beloven kan, daarbij inschieten wil. Wat dat is, als ik de kosten overreken, dat de schaal altijd naar U overslaat. Een dat ik U zo aankleef. Wat dat is, dat ik bij de wereld, hoe zedig en godsdienstig de mensen uitwendig zijn, met mijn hart niet kan zijn. Wel ziedaar, is er wat van Uw werk onder, dat ik niet ontkennen durf, maar ik durf er ook geen gewicht op leggen, ach toon U het eens.*

En langs die weg en dat laag werken, krijgt zulk een dikwijls wat verruiming en enige hoop, en schept enige moed. Ja, soms geeft de Heere hun te zien en te

geloven, dat al hun werk, en elk bijzonder deel ervan, alles eeuwige vrije genade is. En dan werkt zij met Jezus en met Zijn voorbeding: *och! wees Gij nu mijn Voorspraak; bezorg Gij nu, dat ik bekwaam moge worden om voor Uw koninkrijk wat te doen, en dat ik bij U kome als het Uw tijd is, en als Ik hier mijn werk gedaan heb.*

(2). In dat hart is wat gelegd, dat opwelt om voor God te leven, Hem te dienen, te verhogen en voor Hem te werken. Die zien ook iets van die heerlijkheid in een rechte gedraging onder de kruisen. Kent u dat, mensen, dat God en Zijn dienst u bij tijden zo op het hart liggen dat u er graag alle mensen wilde toebrengen? Ja, dat de eeuwige staat van uw liefste nabestaanden, vrienden, bekenden en anderen, soms zwaar op uw hart weegt. En dat u hen daarom in liefde aanspreekt. Ja, als u eens gehoor krijgt, leeft dan uw hart? Vermeedert dat uw zuchten? Zet u dat voor uw naaste aan het bidden?

b. Ziet u heerlijkheid in u recht te mogen gedragen onder versmaadheden om Christus' wil? Of vliegt u op om een klein ongelijkje? Als iemand eens kwaad van u spreekt, bent u dan niet direct toornig? O, als u op God kon zien en meer uitziende was dat de Heere die weg aan uw ziel mocht heiligen, was u er vrij wat beter aan toe, en zou u daar vrede bij vinden.

c. Licht er in uw hart ook wat dat naar heerlijkheid verlangt? Een natuurlijk mens zou wel altijd op de wereld willen blijven, al had hij maar een schraal deel. Maar een kind van God is verenigd met het hoofd Christus omdat Die de hemel voor hem verworven heeft, en trekt daarheen.

En dat blijkt uit deze gestalten:

1. Uit het zuchten onder de zonden, onder de pakken, onder de blindheid en onkunde van de Heere, onder de onzuiverheid in al hun werken, zelfs voor de Heere. O wat is dat anders, dan dat er van binnen iets is dat uit die gevangenis wil.

2. Ook uit hun trek en groei naar wasdom. Evenals een klein kind een trek heeft naar voedsel, om daardoor groot en een man te worden. Zo is het ook hier, volgens 1 Petrus 2:2. Zal er nu geen volwassenheid plaatsvinden dan in de heerlijkheid, dan is daar immers een trek naar de hemel. Dit kan een ziel hebben, en echter zeer donker zijn in het opmaken van de gronden van haar deel aan Christus.

3. Ja, tenslotte ook uit hun hoofdbegeerte. Als zij met hun liefste zonden en hun ongedode natuur eens tot Jezus kunnen komen, zie dan hoe het hun dan te doen is om wortel en tak uitgeroeid te krijgen. Ja, konden zij het hier machtig worden, zij grepen het volmaakte. En zij legden het lichaam der zonde als een kleed af O vrienden, zou dan een gelovige altijd blijven misgrijpen? Nee, er is een hoop, als in Ps. 17:15: "Ik zal Uw aangezicht in gerechtigheid aanschouwen, en verzadigd worden met Uw beeld, als ik zal opwaken."

Iemand die zalig deel heeft aan deze voorbeding van Jezus, zal niet minder zorg hebben zolang hij in de wereld leeft om bewaard te worden van de boze.

1. Zulk een vreest te vallen uit gevoel van de boosheid van binnen, van de strikken van een boze wereld en de vorst der duisternis, zodat hij zo menigmaal zegt: och Heere, bewaar mij toch dat ik niet tot oneer van U word en geen gemeenschap krijg aan de boosheid van de tijden. O, mijn hart is nergens te goed voor; waar zou ik voor open liggen als U Uw hand losliet. Daarom, laat ik toch een teer hart aan Uw zijde krijgen en behouden. Geef mij toch gedurig een biddend hart uit gevoel van mijn gedurig gevaar en onmacht, met oprechtheid in de strijd en haat tegen alle zonden, uit liefde tot U.

2. Zulk een is bevreesd dat hij zich niet recht zal gedragen onder de roeden en

kastijdingen. Dat doet hem de Heere Jezus inroepen om licht en kracht en leiding van Zijn Geest. Hij zegt: “Heere, ik lig er voor open om mijn mond te openen tegen de Almachtige, en ik wilde zo graag, al is het met tranen in de ogen, U de Heere zwijgen en Uw weg aanbidden.

3. Hierom roept zulk een sterk tot de Heere: o, doe mij toch weten, waarom Gij met mij twist. Hij ziet heerlijkheid in God te heiligen in zijn hart, betamelijkheid in het bukken onder de hoge God, en zaligheid dat hij het einde Gods van de roeden mag bekomen. Hij zegt: “Heere, nu bent U met mij aan het werk, ik lig daar nu in Uw weg en ik heb wat in mijn hart dat genadig u toevallen en nu meewerken wilde. U hebt mij in deze smeltkroes gebracht, o, mocht ik nu mee schuimen dat het vuil daar afraakt, dat ik heiliger en beter mocht worden.” En hij roept daaronder menigmaal uit: “O, wat zijt Gij een goede God. U handelt niet naar de zonden. Wat zijn Uw kastijdingen met mate. Wat zijn de plagen licht bij de zonden, o, wat kunt U het bittere zoet maken.” Zie eens, dit alles doet dan weer opnieuw kiezen voor God en Christus met Zijn weg.

4. Zo iemand ziet dat het enige bewaarmiddel van de boze is gemeenschap aan Christus en aan Zijn voorbedding. Dit doet hem steeds naar Jezus vluchten, Hem aankleven, zijn weg op Hem wentelen en het dicht bij Hem houden. Hij weet dat daar alleen zijn sterkte is, en dat hij buiten Hem het ganse spoor mis is.

Kent u nu wat van deze dingen? Ik vraag niet naar de mate en trap, maar naar de natuur ervan. Is het u om diezelfde zaken oprecht te doen, waar Jezus Zijn Vader hier om bidt: “Vader, Ik bid niet dat Gij hen uit de wereld wegneemt, maar dat Gij hen bewaart van den boze?” O vrienden, zoek ermee naar binnen te keren.

1. Mens, die altijd wel wilde leven of die vanwege de verdrukking, armoede en tegenslagen zo graag dood was, of mens die nooit bevreesd bent over het kwaad van de zonden en het boze van de wereld, wat bent u ongelukkig. Jezus is uw Hogepriester niet. U hebt geen Voorbidder die onuitsprekelijke zuchtingen opzendt. En daarbij legt u nog gewicht op uw arme en geesteloze bidden. Wel mens, hoe komt u behouden! Zult u dan ontijdig sterven? Het kan wel zijn dat u oud wordt, maar geloof dat Goddelijke Woord eens in Jes. 65:20 dat een zondaar honderd jaar oud zijnde, en stervende, vervloekt zal worden. O mens, roep toch vurig tot de Heere dat Hij haastelijk die grote dood van u beliefde weg te nemen, en weet dat er na deze tijd geen tijd meer zijn zal.

2. Vrienden, die wat ziet van uw gedurige gevaren in deze boze wereld, en die niet genoeg hebt om heen te gaan als God u eens opriep. Zoek indruk te krijgen van de korthed van uw tijd en het gedurige gevaar waarin u bent zolang u Jezus mist. Rust niet voor u Jezus hebt, en dat Hij uw Hogepriester is Die u en uw zaken op Zijn hart in de hemel draagt, en voor Hij Zijn stempel op uw werk zet en u Zijn getuigenis daarvan van binnen geeft. O, wat bent u ongelukkig als u hier mistast.

O, dat u veel aan Jezus'; voeten moogt klagen en belijden uw erf- en dadelijke zonden, uw blindheid en onwaardigheid. O, kon ge uw staat aan God eens overlaten!

Eindelijk, volle van God, voor u alleen is deze voorbedding van Jezus ten goede.

1. U zult niet weggenomen worden, voordat u uw werk op de wereld hebt afgedaan. Daar kunt u staat op maken. Is naar de eeuwige raad u dit of dat werk bescheiden, uit kracht van Christus' voorbedding zult u uw dagen niet eindigen voordat al uw werk geëindigd zal zijn, ja zonder dat er iets gemist wordt. Vreest dan niet voor de dood. Jezus bidt Zijn Vader dat Hij u niet ontijdig of onrijp wegneemt. Laat dit uw troost zijn, dat uw leven niet in Uw hand is. Dan leefde u wellicht te lang. Dat het niet in de handen van uw vijanden is, dan was het haast gedaan. Maar dat het in Gods hand is. Nu kunt u niet sterven of uw Vader moet u wegnemen.

2. Verlang ook niet naar de dood uit een verkeerde grond, namelijk omdat de verdrukkingen u zo zwaar vallen. De Heere heeft duizenden wegen en middelen om u ervan te bevrijden zonder dat Hij u wegneemt. Ze zijn u zo nodig en van achteren zult u zingen van de wegen des Heeren (Ps. 138).

Of ook omdat u meent dat u onnut op de wereld bent en niet weet waarom u zo oud wordt. Dient u dan de Heere maar, en laat Hem oordelen of u onnut bent en of uw werk afgedaan is of niet. Menigeen weet niet wat hij voor God doet, omdat het zo laag en gering is in zijn ogen. Volgens Matth. 25 zal het ook zo zijn in de oordeelsdag, als de Heere zal zeggen: dat en dat hebt u aan Mij gedaan. Dan zullen de vromen zeggen: Heere! Waar hebben wij U zo gezien? O, zij tellen hun werk niet. U leeft mogelijk om uw kruis te voldragen, en in alle wijzen denkt u voor uzelf lang genoeg geleefd te hebben. Ik durf zeggen dat u voor de Heere niet lang genoeg hebt geleefd, maar als u naar de hemel verlangt, o, laat uw enige grond zijn met onderworpenheid om van de zonden ontslagen en om nauwere gemeenschap met de Heere Jezus deelachtig te worden.

3. En ten laatste, o, u zult er echter haast komen. Jezus wil dat u komt waar Hij is, en dat u daar Zijn heerlijkheid aanschouwt. Vrienden, dit is een geluk, al bezwijkt uw hart, uw geloof en alles, Jezus blijft uw Voorbidder. Dit is een steun voor uw zielen, daarom, werk toch terwijl het dag is. Draag land en kerk op uw hart, dat Nederland weer eens tot zijn oude luister mag komen.

Werk onder uw nabestaanden. Vader, grijp uw kind uit het vuur, kinderen uw ouders, vrouw uw man, of man uw vrouw. Draag toch lasten voor God en wees standvastig, onbewegelijk, altijd overvloedig in het werk des Heeren, wetende dat uw arbeid niet ijdel is in de Heere. De Heere schenke ons daartoe licht, kracht en genade, om Jezus' wil. Amen.

26. De zorgeloze toestand van Jezus' discipelen in een gevaarlijke tijd

Een verhandeling, ter voorbereiding voor de bededag

En wedergekeerd zijnde, vond hij hen wederom slapende, want hun ogen waren bezwaard; en zij wisten niet, wat zij Hem antwoorden zouden. (Markus 14:40)

Uit het historische verhaal van Markus blijkt, dat de Heere Jezus met Zijn elf discipelen reeds ingegaan was in een plaats genaamd Gethsémané, dicht bij de Olijfberg. Hij wist dat zijn ure naderde, waarin Hij Zich gewillig voor Zijn volk overgaf. De Heere had tegen acht van Zijn discipelen gezegd, dat zij aan de ingang van die plaats of van die hof zouden blijven wachten. Maar drie had de Heere er met Zich genomen om dieper in de hof te gaan, namelijk Petrus, Jakobus en Johannes, zijnde de laatsten twee zonen van Zebedéüs (volgens vers 32 en 33).

Hier geraakte de Borg onder een zwaar voorgevoel van wat Hem stond te overkomen (volgens het laatste gedeelte van vers 33 tot vers 42 ingesloten). De Heere ging ongeveer een steenworp van hen af, viel op Zijn knieën voor Zijn Vader neer, Lukas 22:41, en verder, volgens Matth. 26:39 op Zijn aangezicht ter aarde, tot driemaal roepende om een voorbijgang van de drinkbeker, namelijk om een verpozing, wanneer, volgens de aantekeningen van Lukas 22:43 een engel uit de hemel kwam die Hem versterkte. In die toestand keerde de Heere Jezus Zich, hoeveel Hij ook met Zichzelf te doen had, naar Zijn drie discipelen tot driemaal toe. Zo hing Zijn hart onder dit alles aan hen, maar Hij vond het bij hen zo gesteld dat het zijn zwaarigheid vermeerderde: zij sliepen alle drie. Slaapt gij nu? vroeg de Heere, in zulk een tijd van zware duisternis en verzoeking, en Hij bestrafte hun slaapzucht met een hardere opwekking.

En dus behoren onze woorden tot het vervolg van des Heeren Jezus' tweede bede, wanneer de Heere, toen Hij ten tweeden male tot Zijn discipelen kwam, hen slapende vond. En dat na voorgaande vermaning en bestraffing, en dat in zulk een donkere tijd. Vrienden, ik heb ze genomen om over deze woorden, naar de omstandigheid van tijd en zaken, iets over de slaapzucht of zorgeloosheid van Gods volk te spreken. Och, of het dienen mocht tot opwaking van de een of ander van Gods kinderen, of dat er nog iemand mocht zijn die zijn ogen uit zijn doodslaap opendeed. Wij behandelen daarin twee hoofddelen:

- I. Zullen wij kort zoeken na te gaan de zin der woorden
- II. De gepastheid op de algemene gesteldheid van de inwoners van ons land, bijzonder van des Heeren volk, in deze donkere dagen.

I. Zullen wij kort zoeken na te gaan de zin der woorden

Zien wij eerst de tijd van uiterste nood, waarin zij waren.

1. Het was een tijd dat hemel en aarde als in beroering waren vanwege het neervallen van al de pijlen van de eeuwige toorn van God tegen de zonden van al Gods volk, van het begin tot aan het einde van de wereld, op Zijn eniggeboren, eigen en geliefde Zoon, als de grote Borg van het uitverkoren mensdom. De Heere zegt in Joh. 12:27: "Nu is Mijn ziel ontroerd." En: "Hoe word Ik geperst, totdat het volbracht zij" (Luk. 12:50). Zie eens hoe het erop aankwam. Er was nog geen lichaamslijden en er kwam al bloed

voor de dag (Luk. 22:44). O, het scheelde hier tussen Christus en Zijn Vader.

2. Ja, het was een tijd dat er geen lankmoedigheid meer plaatshad. Het zwaard van de Goddelijke wraak tegen de zonde sliep niet langer, maar het ontwaakte tegen die Herder, de grote Borg tegen de Man, de sterke Man, de Metgezel des Vaders. Het was volgens Zach. 13: Sla Hem, en dat zonder barmhartigheid. O, de natuur Gods tegen de zonden was aan het gaan, zodat een almachtig dragen van hetgeen al de uitverkorenen eeuwig zouden hebben moeten dragen, alleen de heilige toorn van God kon stillen. Maar het eeuwige daarvan moest Hij, Die geen zonde gekend had, nu voldragen. Ja, het eeuwige van de verlaten Gods, dat eeuwige gemis moest Hij te boven komen en herstellen, zodat Hij tot Zijn Vader spreken en Zijn loon van Hem eisen kon. Ja, zodat de verduisterde zon weer opging over rechtvaardigen en onrechtvaardigen.

3. Ja, het was een tijd dat het blijven staan van de goddeloze wereld verworven moest worden. Dat al de ordeningen van dag en nacht, van zomer en winter, dat alle vruchtbaarheid in het midden van de vloek, dat alle genademiddelen, alle leraars in hun ambten, dat de verloren sabbat (door de val, in de vloek over de man, wanneer ieder geen zes, maar al de dagen zijns levens in het zweet zijns aanschijns zijn brood moest eten) dat dit alles nu gekocht stond te worden. Door welks terugwerkende koping (Hebr. 11:4) Abel al met Kaïn de Heere offerde, in het begin der wereld op het einde der dagen (Gen. 4:3), vloeiende dat toen al uit het Genadeverbond, in de belofte van het vrouwenzaad geopend.

4. Doe daar eens bij dat het de tijd was wanneer alle bijzondere reddingen en de verlossingen, van alle landen en kerken, uit diepe ongesteldheden door de Heere Jezus stonden verworven te worden, zoals ook van al Gods kinderen uit de macht van allerlei lichamelijke en geestelijke vijanden, en nooddrift van ziel en lichaam.

5. Ja ook was het de tijd dat de hel als ontbonden was. Het was de ure en de macht der duisternis. Het was zo gevaarlijk en het zou nog gevaarlijker warden. De strijd tussen hemel en hel was blijkbaar op aarde. De een randt God aan en legt zijn hand aan Gods eigen Zoon, vermorzelende dus de verzenen van het zaad der vrouw (Gen. 3:15). En God van de hemel stremt de loop van de zon, doet steenrotsen barsten, opent graven en wekt mensen op. En bij dit alles had Jezus gezegd in Matth. 24:21 dat zij nog dagen te wachten hadden, hoedanige nog nooit geweest waren nog ooit meer zijn zouden.

6. En tenslotte was het die bestemde tijd, naar de eeuwige raad, die volheid des tijds met opzicht tot de Heere Jezus, dat het Joodse Sanhedrin, de grote raad en de leraars van die tijd, onder de Goddelijke toelating hun besluit genomen hadden om de zaak Gods van de aarde uit te roeien en Christus om te brengen. Daartoe was reeds diezelfde avond aan de Paasmaaltijd de duivel in Judas gevaren, en vervolgens in al die bijeenkomsten. Dit hadden de discipelen aan het Pascha bijgewoond, zoals ook dat de Heere voor het opstaan van die maaltijd tot hun versterking het sacrament van het Heilig Avondmaal had ingesteld. Daarop volgt dat in diezelfde nacht, weinige uren daarna, al die bijeenkomsten met macht op de been raken om zo hun besluit uit te voeren en dat de discipelen van Jezus zo gesteld raakten dat zij sliepen zonder ophouden.

Daarom slaan wij nu gade de gesteldheid van de discipelen in zulk een gevaarlijke tijd. De tekst zegt: *zij sliepen wederom, want hun ogen waren bezwaard.*

1. De discipelen sliepen. Versta dit in natuurlijke zin. Dit bekleemde de grote Borg dat zij in al die angst van Hem, zo zorgeloos en slechts een steenworp van Hem af, zonder dat zij ergens van wisten, zich te slapen gelegd hadden. Hierom roept hij uit in Jes. 63:3 "Ik heb de pers alleen getreden en er was niemand van de volkeren met Mij."

2. Ja, de tekst zegt: *zij sliepen wederom.* Namelijk, de Heere had in de angst en droefheid van Zijn ziel tot de dood toe, tot hen gezegd: "Blijft hier en waakt" (vers 34).

Ja, Hij had, toen Hij van Zijn eerste bidden opgestaan was, hen nog slapende gevonden en hen opgewekt. Jezus had hen met een zielroerende taal aangesproken, en vooral Petrus: En gij, Simon! Slaapt gij? O, wat zal er van u worden? Zijn dat de beginselen al? Kunt u dan niet één uur met Mij waken? Vervolgens heeft Hij hen zeer sterk vermaand tot waken en bidden, in deze tijd van verzoeken (vers 37 en 38). Daarop volgde dat de Heere weer in diezelfde en aanwassende benauwdheid aan het bidden ging, en deze drie discipelen gingen weer aan het slapen. Zij sliepen wederom, zoals Hij hen bevond. Zie eens wat een kind van God, ja de beste, in zichzelf is in een tijd van nood. O, hoe snel kan een kind van God zorgeloos en onnut worden. Hoe kunnen dan alle waarschuwingen en opwekkingen vruchteloos zijn, als de hand van Jezus' Geest er niet onder is. Hier waren die sterke mannen en zij konden niet wakende blijven.

Ziet nu de reden van hun slapen. De tekst zegt: *want hun ogen waren bezwaard.*

De oorzaken hiervan waren:

- a. Het was in de nacht en door al die zware omstandigheden sloten hun leden toe en dus waren zij aan het eind van hun krachten. Zij waren gewone mensen en dus was het geen wonder.
  - b. Lukas zegt in hoofdstuk 22:45 dat zij sliepen van droefheid. O, door droefheid en een gedurige verbazing. De Heere had hun zo menigmaal voorzegt wat hun zou overkomen en zij hadden het nooit recht kunnen geloven, veel minder aannemen. En nu kwam dat voorzegt van de Heere over hen en zij werden zo vervuld met verbazing en innige droefheid dat zij meer hadden dan zij dragen konden. En dus was hun gedurig ongelof in de vorige tijd aangaande Jezus' woorden, de oorzaak van hun tegenwoordige droefheid, en dit was de reden van hun slaapzucht.
  - c. Ook, dat zij hun gestalte allengs waren kwijtgeraakt. In diezelfde nacht hadden zij het zo goed gehad aan het laatste Pascha. De Heere had de heerlijkheid van deze instelling getoond, ook ter onderscheiding van oprechten en onoprechten. Hij had Zijn wan in Zijn hand genomen en die dorsvloer doorzuiverd. Ieder was daar aan zichzelf, en de een aan de ander bekend geworden dat zij oprechten waren, en Judas was ook aan allen openbaar geworden.
  - d. Daarbij had de Heere hen in diezelfde nacht, aan het eerste Avondmaal, bevestigd en gesterkt met beloften, met flessen en appels, namelijk dat zij spoedig opnieuw met Hem zouden aanzitten in het Koninkrijk der hemelen, waarvan zij voorsmaken kregen, zodat zij in het wijnhuis als dronken geworden waren. Ieder had zoveel hij dragen kon. Eén van hen was op Jezus' borst gevallen, ja, zij allen spraken hoog, zoals de geestelijk dronken lieden, zij wilden allen met Jezus de dood ingaan. Maar al dit goede was door hun onwaakzaamheid gedaald, hun sterkte was vergaan, hun moed ontzonken. Naar binnen was het ongelovig gesteld.
- Daar hebt u het slapen, het toesluiten van hun oogleden. Zie eens hoe het waken te pas komt als men het van binnen goed gehad heeft, en hoe men dan meer openligt om zorgeloos te worden dan als men in het duister is.

Aangaande nu het goedertieren hart van de Heere Jezus, daarvan zegt de tekst: *En wedergekeerd zijnde, vond Hij hen wederom slapende, en zij wisten niet, wat zij Hem antwoorden zouden.* Hierin slaan wij gade:

1. *Jezus wedergekeerd zijnde.* De Heere was ten tweeden male van het uitbreiden van Zijn begeerten voor Zijn Vader van de aarde opgestaan en tot hen wedergekeerd.

Het was Jezus, in Zijn eerste vallen voor Zijn Vader, te doen geweest om een voorbijgang van de drinkbeker. Niet om ontslag niet omdat Hij er zich uit wilde wikkelen. O nee, maar het was als het ware om te bekwamer te worden tot het lijden. Zoals de Heere Jezus daarom ook de gemirreden wijn voor het kruis weigerde te drinken, Markus 15:23, (zeer onderscheiden van de edik, die de Heere aan het kruis nam, Joh. 19:30) die zij gewoon waren aan kruiselingen te geven tot bedwelming. En dat alleen omdat Hij Zich bekwam wilde houden om Zijn liefdelijden voor Zijn volk te volbrengen. Zo was het hier ook: o, Hij wilde de drinkbeker drinken.

Nu was het de tweede maal geweest dat de Heere Zich biddend voor Zijn Vader had neergeworpen. Namelijk omdat de onkreukbare gerechtigheid Zijns Vaders geen tussenpozing kon dulden. Hierom zegt de Heere in Matth. 26:42: “Mijn Vader, indien deze drinkbeker van Mij niet voorbij kan gaan, tenzij dat Ik hem drinke, Uw wil geschiede.” Dit waren volgens de aantekening van onze evangelist Markus in het 39e vers genoegzaam dezelfde woorden als in Zijn eerste bidden, bijzonder in het onderwerpen aan de wil van Zijn Vader.

2. In deze benauwde toestand keerde de grote Borg Zich weer tot Zijn discipelen. O vrienden, hoeveel Hij ook met Zichzelf te doen had, gingen Zijn oog en hart echter over hun toestand. O, wat moet die liefde van de Heere Jezus oneindig zijn. Ja, het woog de Heere zo zwaar dat dit lieve volk, voor welks ongeloof en slaapzucht Hij nu boette, ook nu in die zware verzoeken was geraakt door de machten der duisternis die thans mede op hen toeleiden. En daarom ging Hij, als die overste Leidsman, ja als die goede Herder, al wederom naar hen zien.

Zie nu eens hoe de Heere hen vond. O vrienden, wanhopig gesteld. De tekst zegt: *Hij vond hen wederom slapende*. Hun taak was geweest te waken. De Heere had hen in het vorige 34^e vers bevolen dat zij bij Hem blijven en met Hem waken zouden. Niet om Hem als Borg te hulp te komen maar:

- a. Omdat het ook een zware tijd van verzoeken voor hen was. Wij lezen in Matth. 26:41: “Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt.” Om dus door wakende te blijven, aan de hand van hun overste Leidsman gesterkt en bewaard te worden in de verzoeken.
- b. Ook omdat hun waken en dus hun zien van Jezus’ bittere smarten, Hem als een heilig Mens nog tot enige verkwikking mocht zijn. Zoals dit in de allerbitterste wegen nog enige troost geeft, dat zijn allernauwste verenigde hartenvrienden in zulke wegen bij zulk een blijven en zich zulks aantrekken.
- c. Daarbij, omdat zij slapende geen getuigen zouden kunnen zijn in het vervolg van hetgeen aan Jezus geschiedde.
- d. En omdat zij, slapende, van Jezus’ gedragingen onder Zijns Vaders hand niet zouden kunnen leren. Zo was Jezus het voorbeeld voor hen, om door Zijn gedragingen geleerd en gemoedigd te worden in hun lijden, hoe zij Hem na te volgen hadden. En daartoe was het waken nodig.

Maar de Heere vond het anders gesteld: *zij sliepen wederom*. Dit deed de Heere Jezus smart tot Zijn smarten toe, om Zijn liefste vrienden zo droevig gesteld te vinden. Hij moest ook deze troost door Zijn lieve discipelen missen. En waarom toch? Om dat te verwerven dat Zijn kinderen deze verkwikking onder hun verdrukking genieten zouden. Wij lezen nergens dat de Heere hen opgewekt heeft op deze tijd. Wij besluiten dat alleen met grond uit het gevolg, want de tekst zegt: “En zij wisten niet, wat zij Hem antwoorden zouden.”

Ik denk dat de Heere hen wel wakker gemaakt heeft, door bij hen te blijven staan

zuchten. Zij zullen van binnen overtuigd geweest zijn wat de Heere kort tevoren deed en zo menigmaal voorzeggd had, maar dat zij die stem niet geloofd hadden.

Ook in diezelfde nacht had de Heere nog zoveel aan hen ten koste gelegd aan het Avondmaal. Hij had hen gemeenschap doen oefenen met Hem en met elkaar. Hij had hun gemeenschap aan Zijn aanstaande lijden en dood aan hun ziel verzegeld, tot hun sterkte in de verzoeken. Hij had Zijn verbondsliefde opnieuw doen zien en gevoelen, zodat Hij alle kosten dragen wilde. En dat alles om hun liefde tot Hem uit te lokken, dat zij bij de Heere Jezus in al Zijn verzoeken, uit hartelijke wederliefde moesten gebleven zijn.

O, hun eigen woorden, in vorige tijd, ja in de vorige avond, zullen hun van binnen wel veel te denken gegeven hebben. Want de drie slapenden hier waren juist degenen die tevoren het hoogste woord gevoerd hadden. Petrus had gezegd: 'Heere, dat zal U geenszins geschieden.' Hij had ook gezegd dat hij met Jezus in de dood wilde gaan en niet zou geërgerd worden. En toen de Heere eens aan Jakobus en Johannes gevraagd had: 'Kunt gij de drinkbeker drinken, dien Ik drinken zal, en met den doop gedoopt worden, waarmede Ik gedoopt wordt?' waren zij het die durfden antwoorden: wij kunnen. Dus zullen deze dingen hen bijzonder beschaamd en verlegen gemaakt hebben, zodat zijn meest niet wisten wat zij de Heere Jezus antwoorden zouden, maar verstommen moesten.

Zien we nu in de tweede plaats:

II. De gepastheid op de algemene gesteldheid van de inwoners van ons land, bijzonder van des Heeren volle, in deze donkere dagen

Zien we nu wat de goedertieren en lankmoedige Heere aan ons Nederland in het algemeen en aan iedere inwoner in het bijzonder gedaan heeft om ons uit een diepe geestelijke slaapzucht en zorgeloosheid op te wekken, in een langdurige tijd van benauwdheid. En ook wat het gevolg en de uitwerking daarvan geweest is.

Was ten tijde van Christus' lijden op aarde de wereld als in roer vanwege de zonden van het uitverkoren mensdom en het neervallen van al de pijlen van Gods toorn op Zijn lieve en onschuldige Zoon als Borg, beschouw nu ons land in een tijd dat de grote Borg de reinigmaking der zonde op aarde heeft teweeggebracht en gezeten is ter rechterhand van de majesteit van Zijn Vader. Zou men nu niet zeggen, nu moest er wel bijzondere verandering op de wereld zijn! Maar hoe is het nu gesteld?

(1) B brengen de zonden van ons land geen zware beroeringen over ons? Immers zijn ze tot aan de hemel, en dat tegen een heilig en rechtvaardig God, ja in het licht van Zijn aanschijn. Wij zullen maar iets noemen, en wel zulke waarvan wij overal in de Bijbel lezen, waarover de toorn van de hemel te allen tijde zwaar gevallen is als daar is: de moederzonde van God niet in erkenning te houden, het alomtegenwoordige heilige Wezen niet te vrezen. Heeft God daarom heidenen met andere zonden en allerlei oordelen zwaar gestraft? Wat zal er dan voor het verlichte Nederland te wachten zijn! O, uit de moederzonde vloeit:

(2) Afgoderij in een land. Dit tergt de Allerhoogste, Die een jaloers God is. Zie eens, om één zonde van Jeróbeam, het oprichten van de kalveren te Dan en Bethel, dronken alle koningen van Israëel uit de beker van Gods toorn. Ja, duidelijk staan die koningen aangetekend, die de hoogten en bossen en afgrijselijke afgoderijen afbraken en verbrandden en ook wie dat niet deden.

(3) Atheïsme en vrijzinnigheid zijn hoogmoed en opstand tegen dat zalige Wezen. Toen Farao, Nebukadnézar en Heródes atheïstische taal begonnen te spreken, was het met die koningen gedaan. De één werd vernield, de ander werd een beest gelijk, de derde werd door de wormen gegeten. Ja, zo schrijft de apostel in 2 Petrus 3:16, die de Bijbel

verdraaien tot hun eigen verderf. Die door hun hoogmoed hun eigen zin in de Bijbel brengen en niet tevreden zijn met Gods zin daarin te zoeken en te vinden, al reikt hun sober verstand zover niet.

(4) Verachting en liefdeloosheid aangaande de godsdienst en de ingestelde genademiddelen van God. Vrienden, als op de godsdienst niet de allerhoogste prijs gesteld wordt, dan moet een land zinken omdat de godsdienst de eerste en voornaamste zuil en pilaar is van een staatsregering.

(5) Een schenden en misbruiken van Gods Naam en heilige dag. Dit heeft de Heere God altijd zwaar gestraft, zelfs met een vuur aan te steken in de poorten, zodat het de inwoners verteerde. Ja, altijd met een zwaar verval in zeden onder het algemeen, met een overgeven van een volk aan zichzelf.

(6) Een spotten met Gods getrouwe knechten en hun bedreigingen naar Gods Woord. Toen zij dat begonnen met de profeet Ezechiël, was het Gods tijd. God zei toen: "Ik zal dat spreekwoord doen ophouden, en Ik zal het woord van elk gezicht doen komen."

(7) Het niet bewaren van de kroon van Christus, als men niet blij is dat Hij de eigen en natuurlijke Zoon van de eeuwige Vader is. Ja, dat Hij alleen Koning is om Zijn Kerk op aarde te regeren. O, als men naar Jezus' kroon en recht tast, worden op Gods tijd zulken verpletterd door Zijn ijzeren scepter en in stukken geslagen als pottenbakkersvaten (Ps. 2:9).

(8) Een twisten met Gods weg niet tevreden zijn met des Heeren weg en leiding. Gods weg met Israël was hen gunstig te leiden en te bewaren door Richteren. Maar toen zij die gunstige weg van God moede werden en met kracht anders wilden en een koning begerden, hoorde God hen en gaf hun een koning, maar in Zijn toorn. Dat wordt altijd thuisgebracht, anders te willen dan God wil. Daarvan draagt men altijd de smart.

(9) Verontreiniging van een land door allerlei soorten van zonden, en als men mindere soort van zonden, op Zijn Sodoms, begint vrij uit te spreken, ja voor geen zonde houdt omdat er groter en schrikkelijker zonden in zwang gaan waaraan men onschuldig is. Hoe menigeen leeft daarom te geruster in zijn zonden, omdat hij bewaard is voor grovere. Toen in de eerste wereld alle vlees zijn weg verdorven had, kwam het einde; dit alles maakt onze tijd benauwd?

(10) Doe daarbij, hebben niet vele oordelen van God ons land een lange tijd getroffen? Ja, heeft de heilige en rechtvaardige God geen beginselen van allerlei oordelen doen zien, en waarvan er verscheidene op ons land blijven rusten die ieder op zichzelf, als ze in kracht neervielen, uitroeide zijn. Als daar is: oorlog en pest, dure tijden, verschrikkelijke sterfte onder het vee en mensen, allerlei ongedierte, een voor ons vreemd zeegewormte waartegen ons land als gevochten heeft met zware, ja oorlogskosten. Een machtig heir van ongewone muizen, zware verbrekingen en inkorting door stormwinden en watervloeden; groot verval in nering en koopmanschap, ja een zinken bij de goedkoopte, daarbij een verzwakking van de zenuwen van onze staat, een merkelijke inkorting van de Oost en West-Indische Compagnie door de hand des groten Gods. Ja, vrienden, wat is dat toch? Is daar Gods hand niet in te zien? In de tachtigjarige oorlog met Spanje is ons land opgekomen, rijk geworden, en de Kerk sierlijk gebouwd en tevoorschijn gebracht. En in een grote 30-jarige vrede zinkt Kerk en land te gronde. Ik zeg, wat is dat toch anders dan een uitvoering van die vloek en die bedreigingen van Mal. 2:2: "Ik zal hun zegeningen vervloeken, ja elkeen derzelve heb Ik alrede vervloekt."

Sliepen Jezus' discipelen toen het er zo donker uitzag, heeft de Heere ook nu niet uitgestort een Geest des diepen slaaps, wat zeer smartelijk is voor hen die nog wakker zijn?

Zie hierin een beeld van de Kerk in het algemeen en van de gedragingen van ieder onbekeerd mens in het bijzonder.

1. Is het niet waar, vrienden, dat ieders hart bevangen is met slaaplust, ondanks het geroep en gewezen van hen die nog wakker zijn? O mens, omdat de Heere niet haastelijk het oordeel brengt over elke boze daad, zal daarom uw hart vol zijn om in het kwaad te blijven? Zult u goddeloos blij ven zondigen en wakende vromen zozeer tot smart zijn?

2. Wat is het slapen onder de oordelen van God zeer algemeen! Ieder stelt de dag des kwaads verre en de Bijbel zegt dat men er dan het dichtst bij is. En Gods Woord zal waar zijn! Mag men ook niet zeggen als eens aan Jona: Wat is u gij hardslapende? Sta op, en roep tot uw God, opdat wij niet vergaan. O, onverzoende mens met God, wat zondigt u gemakkelijk!

Zie hierin vooral een duidelijk beeld van Gods volk. Het waren de slapenden, de discipelen van Jezus. Zo slapen de wijzen met de dwazen. Zulken, die door hun waken pilaren van land en Kerk moesten zijn. Kinderen van God, wilt u eens zien of u onder de slapende discipelen behoort? Ziehier dan eens enkele bewijzen van het onverantwoordelijk slapen van Gods volk in zulk een donkere dag.

1. Slapende mensen liggen liefdeloos. O, wat is de liefde bij een grote menigte vromen verflauwd. Velen zijn uit hun eerste liefde en werken uitgevallen, Openb. 2:4, en wat is daar thans een liefdeloosheid. Dit zien wij ook in die mensen die nu bekeerd worden. O, wat komen die sober op. Wat wordt bij hen de rechte, werkzame, nederige liefdeoefening aangaande alle vromen gemist. Aanstonds als hij opkomt, wordt hij partijdig. De zon gaat pas op en het wordt weer nacht, en daar slaapt hij weer heen.

2. Slapende mensen liggen werkeloos; die kunnen niet bidden of werken voor de Heere. O, wat is er een menigte vromen, zij weten niet wat het is om lastdragers en pilaren van land en Kerk en van elkaar te zijn. Zulke voorbidders ontbreken.

3. Slapenden liggen zorgeloos, die weten niets van gevaren, al stond hun huis boven hun hoofd in brand. Wat zijn er thans velen van Gods volk die geen opmerkingen hebben van het wanhopige van de tegenwoordige tijd, ja de geestelijke zinnen staan bijna stil. Zij zien geen tekenen der tijden noch des hemels, zij zijn benauwd om verontrust te worden. Voor de verwoesting van Jeruzalem zullen ook vele tekenen in de hemel, in zijn grond natuurlijk, geweest zijn. Men voorziet de onweders des hemels, en zij zijn natuurlijk. Maar laat ons met Van Lodensteyn opmerken! En dus zien zij geen kwaad van verre en horen zij geen geruchten aan hun hart. O, wat hoorde de profeet in Jer. 4:19: Geluid van bazuinen en krijgsgeschrei, dat hij moest uitroepen: O, mijn ingewand, mijn ingewand, ik heb barenswee, o, wanden mijns harten. Zij voelen geen drukkende kwaden; de geestelijke reuk en smaak heeft hen verlaten. Vandaar dat gejuich dat men gaven boven de genade schat en het uitroept: des Heeren tempel, des Heeren tempel, des Heeren tempel zijn deze!

4. Slapenden dromen licht en genieten dus het een en ander in hun verbeelding. Maar als zij ontwaken, missen zij alles en zijn hongerig en dorstig. O, hoe menigeen kan het zo stellen bij enige verkwikking, en hij is er verre van om zo te eten en te drinken dat hij in zijn hart gesterkt wordt en aan het werk raakt in Gods huis.

5. Slapenden zijn gewoonlijk gemelijk als zij wakker gemaakt worden. Zolang men maar half wakker is, zal men niet opstaan, zoals de discipelen. Hoe menigeen kan dat wakker maken niet verdragen? Hij meent dat hem een groot ongelijk geschiedt. O, mocht menigeen hier zichzelf zien, vrienden. Zult u ooit opstaan dan zal die slaap, namelijk dat niet weten hoever u in de grond van God zijt, eerst van u moeten wijken. Wat is toch een christen, als Jezus Zijn hand Zelf niet aan hem legt.

De reden van de slaapzucht van de discipelen was dat hun ogen met slaap bezwaard waren.

Ziet hier ook enige oorzaken van de zorgeloosheid van Gods volk. Door de rechtvaardigheid Gods is het nacht in de kerk. En het gevolg daarvan is het slapen van levenden en doden tegelijk.

1. Is het geen nacht, als de Zon der gerechtigheid de stralen van Zijn Geest intrekt, en als de bediening door gaven meer geacht wordt dan de bediening die in de Geest verricht wordt?
2. Is dat geen nacht als een hoofd vol letterlijke wisheid en verstandelijk redeneren geschat wordt boven nederigheid, kleinheid voor God, geestelijke armoede, ja boven het zuchten onder zijn zonden omdat men er zo niet mee aan het kruis kan komen. En dus boven dat gevoel van zijn ellende, en dat men uit die grond Jezus telkens zonodig heeft?
3. Ja, is dat geen nacht als het ongedierte zo voor de dag komt en de dwaalgeesten in hun listen niet gekend worden? Als die onder een schijn van algemene liefde de harten van slapende vromen en jonge christenen listig achter zich trekken en als een roof wegvoeren? En waarom, vrienden? O, omdat het nacht is, waarin de duivel krachtig werkt en het ongedierte veel veld wint. Als het dag was, zou men de angel onder al die vertroosting van liefde wel ontdekken.

En wat zijn de redenen en oorzaken van de zorgeloosheid van de vromen?

1. Ongeloof aan Gods stem in vroeger tijden. De discipelen konden het ook niet geloven wat de Heere tegen hen zei. De heilige Geest was bedroefd door gedurig ongeloof en wijkt daarom van de ziel, en dan hebt u de zorgeloosheid.
2. Ook in hetgeen men nog van de Heere geniet, honderd voor één te tellen. Ik bedoel als men het soms in het verborgen of aan het Avondmaal eens goed gehad en enige vertroosting genoten heeft, zoals God Zijn volk ondersteunt ook al zijn zij verre van Hem, dat men dat schat voor een bewijs dat het tussen de Heere en de ziel zeer goed staat en dat er niets in de weg is. Dan ligt men open om zorgeloos te worden en krachteloos te blijven evenals de discipelen. Zij kwamen pas van het Avondmaal.
3. Zo ook een luiheid en onttrekking van werk. Als men geen werk meer maakt om onbekeerde mensen of slapende vromen aan te spreken, dan raakt hij op het laatst zelf ook in slaap. Men weet dat men door een ander veel aan te spreken, zelf het best wakker kan blijven.
4. Tenslotte, ook veel gegeten en gedronken te hebben. Dan kan men de ogen niet langer openhouden, die worden met slaap bezwaard. Hoe menigeen heeft zoveel van de wereld ingenomen, dat hij nu zit met zeer wijde begrippen en een vol hart aangaande rijkdom, eer en aanzien hier beneden. Hoe menigeen heeft zoveel van de gewoonten en mode van deze wereld aangenomen dat hij ze als een afgod dient. Ik zeg niet dat ieder niet naar zijn rang en stand en de wijze van het land gekleed moet gaan. O neen! Ieder moet zijn stand en rang in de wereld erkennen en ook in zijn kleding op het nederigste uitdrukken, en dat niet tégen, maar naar de wijze van het land. Anders ligt daar weer hoogmoed in. Maar ik bedoel hiermee de mode van de wereld als een afgod te dienen. Vrienden, wat is dat anders dan de wereld te dienen als een afgod? Wat is dat anders dan te wandelen naar de eeuw dezer wereld, naar de overste van de macht der lucht die krachtig werkt? En een doen van de wil des vleses en der gedachten? Dan wordt de ziel ledig van God, zijn geestelijke ogen worden hoe langer hoe meer gesloten in Gods rechtvaardigheid, en hij geraakt verder in slaap en is dus niet meer bestand tegen verzoeking. Ziedaar de oorzaken van de goddeloosheid.

Nu nog iets aangaande *hetgeen de goedertieren Heere aan ons Nederland in het algemeen en aan iedere inwoner in het bijzonder al gedaan heeft*, om ons uit die diepe geestelijke slaap en zorgeloosheid op te wekken.

Ieder weet wel waarin God hem tegenkomt: in zijn personen, in zijn ziel of lichaam, in zijn ouders, kinderen, familie, huis, of beroep, in zijn goederen of in zijn naam. Vrienden, dat zijn gunstige wegen als zij de ziel naar de Heere drijven, uit haar zorgeloosheid opwekken en aan het bidden en waken helpen.

Behalve dit heeft de Heere veel gedaan om Nederland uit z'n zorgeloosheid op te wekken, en dat alles om ons te doen wederkeren tot Zijn wet.

1. God heeft van tijd tot tijd oordelen gezonden. Het is waar dat ze tot hiertoe niet zeer benauwend geweest zijn, zoals in een betere tijd van onze kerk toen men het glinsterende zwaard binnen zijn poorten en de pest binnen zijn huizen kreeg. Toen maakten die oordelen atheïsten tot gelovigen aan God, Die zij op hun wijze aanriepen, en God hoorde hen en het diende tot herstel van Gods volk. Dan reinigde de Heere de kinderen van Levi. Maar nu maken de oordelen christenen tot atheïsten, die er hard tegen worden en de uitwerking is vaak als in Jer. 6:29 en 30, wel waard om na te lezen.

2. Ja veel heeft God aan ons ten koste gelegd om ons wakker te maken door zegeningen. En wel door allerlei soort, om ons op te wekken tot verwondering. Hoe kan het zijn dat de grote God nog aan zulken als wij zijn, ten goede denkt? Wie zou durven denken dat Jezus, in zulk een benauwde tijd voor Hem, nog dacht aan slapenden, die geen uur met Hem konden waken? Maar o, als dat vruchteloos is, vergadert men toorn als een schat (Rom. 2:4 en 5).

3. Ook heeft de Heere ons langdurig opgewekt en gewaarschuwd tegen zorgeloosheid, door het wegnemen van Zijn getrouwe knechten, die door en zonder woord, door hun wandel spraken. Wat zijn er al velen voor de troon, die alle rekenschap van hun last zijn gaan doen, en hoe zij het gevonden en gelaten hebben. En zulken zijn er nog in ons land; ook hebben wij nog stemmen achter ons, ja zelfs ouden van dagen, die het gevaar van verre zien en waarschuwen. Die oprecht uit de keel roepen, zonder inhouden. En die dus niet voor de mensen, maar voor de Heere hun werk doen. Ook al zegt men nu als in Ezech. 12: Hij profeteert van vele dagen, zijn gezicht is van verre tijden. Vrienden, dat spreekwoord kan haast ophouden als God dat Woord van elk gezicht zal doen komen.

4. De Heere heeft lange tijd stemmen door het land doen doorgaan, waarom anders dan om ons wakker te roepen? Vrienden, hoort u de stem niet? Geloof u niet dat er nood is? Dat Gods hand opgeheven is? Shapt u ook zo hard? O, het is een stem om ons de ogen open te doen en op te staan. En om ons aan het werk, aan het bidden en verbeteren te helpen, en om onze harten, huizen en handelingen te doorzoeken en te zuiveren. Als iemand niet in zijn zin heeft te verbeteren, behoudt hij de drekgoden in zijn hart en zal God het naderen tot Hem niet toelaten. God zal antwoorden naar zijn drekgoden. De Heere zegt in Hos. 7: Ik zou hen wel verlossen, maar zij spreken leugenen tegen Mij."

Slaan wij nu gade *wat tot hiertoe het gevolg en de uitwerking van al die handelingen van God bij ons geweest is.*

1. Is het gevolg niet een blijven slapen? Sommigen zijn onder Gods oordelen en zegeningen atheïsten geworden. Sommigen zijn onder al die wegen goddelozen geworden. Sommigen hebben onder al de goedheden van God de liefde tot Gods waarheid verlaten en durven Gods goed aantasten. Sommigen zijn half wakker geworden en daarna weer ingeslapen in hun vorige zorgeloosheid. Op zijn best is er bij deze en gene een verlegenheid van niet weten wat zij de Heere zullen antwoorden. En als dit het gevolg bij Gods beste volk is, die nog pogen te waken en het kwaad nog zien en vrezen, wat zal dan het einde zijn!

2. O vrienden, is het niet groot dat God nog omziet naar zulk een volk als wij zijn, hoever wij ook van Hem af zijn? Zal dit ons niet doen opwaken? O, als de bewijzen van Gods goedheid en Zijn liefdehart niet machtig zijn, wat zal het dan doen? Dan zullen de dreigende oordelen het ook niet doen, ja de roeden die opgeheven zijn, zullen ons dan ook dezelfde laten. Vrienden, het glinsterende zwaard en de bleke pest zijn om Nederlands poorten, ja om onze huizen en vensteren in te klimmen. O, als dat komt, wat zal het einde zijn? O, wat is toch de mens! Ja, wat is een christen als God hem niet te machtig wordt en Zelf zijn banden breekt. Hij kan zo half overtuigd, half beschaamd neerliggen, zijn ogen opendoen, zien dat het zo niet gaat en dat het einde niet goed zal zijn, en daar slaapt hij weer in, daar is geen wakker houden aan.

3. Ja, is er bij ons geen reden tot verlegenheid? Wat zullen wij de Heere antwoorden?

- a. Kunnen wij zeggen dat het aan de Heere scheelt? Dat God niet naar ons omgezien en ons wakker gemaakt heeft? Kunnen wij inbrengen dat wij geen middelen gehad hebben tot ontwaking? Kunnen wij inbrengen dat wij geen tijd gehad hebben? De Heere heeft aan ieder een gehele dag, alle weken door, gegeven om zijn werk te maken dat hij uit zijn gevaarlijke zorgeloosheid ontwaken mocht. De Heere heeft aan menigeen zoveel ruimte in zijn tijdelijk bestaan gegeven, dat hij tijd van zijn beroep kan afnemen om ook in de week van de middelen gebruik te maken. En zullen wij allen, of wij het druk of niet druk in de wereld gehad hebben, geen tijd moeten hebben om te sterven? O, als dat ons drukt, zullen wij wel tijd vinden om ons aan de voeten van de Heere Jezus neer te werpen.
- b. Ja, kunnen wij wel zeggen dat wij daartoe nooit enige innerlijke aandoening gehad hebben? Hoe menig kind van God heeft wel tijden gehad in het verborgen, of onder de middelen of aan het Avondmaal, dat hij er wel wat vanbinnen kreeg. Maar door zijn eigen verkeerd handelen, door zijn weglopen met die vertroosting, en doordat hij in de genietingen bleef hangen, is hij van God afgeraakt en in slaap gevallen, zoals een kind met de gave wegloopt en de vader verlaat.
- c. Eindelijk en ten laatste, kunnen wij wel inbrengen dat wij tegen onze zorgeloosheid en de zware tijden van de verzoeken niet genoeg gewaarschuwd zijn? Vrienden, dit is jaren achtereen geschied. Ik kan zeggen dat mijn gehele leven, zover mij heugt, er getuige van is dat mij dagelijks is toegeroepen: "Ontwaakt, gij, die slaapt, en staat op uit de doden" (Ez5:14). En als Jona: "Wat is u gij hardslapende? Sta op, en roep tot uw God." En wat zijn al die verbodsdagen anders geweest dan een uitroep van ontsteltenis in het land over de zonden en over de plagen, en over het einde dat ervan zal worden.

Toepassing

Ziet daarom, vrienden, wat onze post is, wat ieder thans op zijn hart ligt en van de hemel gegeven wordt.

A. Weet vrienden, dat het biddagwerk aan ieders hart zal moeten beginnen. Ieder zal aan zijn hart wakker gemaakt moeten worden, zal hij hier ooit recht werk kunnen beginnen en zal hij ooit een steun worden voor het algemeen.

Weet ook dat het biddagwerk geen werk is van een dag. Die dag behoort voornamelijk maar om met al Gods volk, als een enig man, samen te stemmen vanwege die dingen die ieder in het bijzonder in het verborgene te zien heeft gekregen en om daar op de Heere en op Zijn stem aan het hart te mogen wachten.

1. Het eerste grote werk is het voorbereidingswerk, namelijk:

- a. Dat men van de eerste geruchten af al uitzien is naar de Heere. O, wij hebben God nodig om recht Biddag te houden.

- b. Dat wij bij het licht zoeken te zien hoe het staat tussen de Heere en onze ziel. Zodat wij verlicht mogen worden welke schuilende zonden en afgoderijen in onze harten, in onze huizen en in onze gezinnen op de troon zitten die God mishagen, en waarom de Heere rechtvaardig de ziel, of onbekeerd, of in het donker, mocht laten heengaan.
- c. Dat wij aangaande die dingen oprecht zoeken te worden voor de Heere. Dat wij die aan de voeten van de Heere Jezus aanklagen, en de verzoeningsweg met kracht zoeken mogen om met ons hart voor eeuwig van de zonden te scheiden.
- d. Ook zal oprechtheid in die dingen ons in het naderen tot God moeten behoeden. Wij hebben dat niet van nature. Wij zijn allen, zoals wij in de wereld komen, onoprechten van hart. Ja, zullen wij ooit in staat raken om voor het gemeen tussen te treden, dan zal de Heere het aan onze kant eerst klaar moeten maken. O, wij zullen geen enkele zonde of afgod, hoe lief ook, moeten verschonen of onaangeraakt laten. En als er enige zaak schuilt die men als een lekkere bete onder zijn tong houdt, zal God antwoorden naar de drekgoden. Nadrukkelijk zegt David in Ps. 66:18: "Had ik naar ongerechtigheid met mijn hart gezien, de Heere zou niet gehoord hebben."
- e. Vervolgens is eigenlijk het allergrootste werk, het werk van verandering van binnen en naar de hervorming in ieders hart en huis, zodat hij in een Gode welbehaglijke weg raakt. En dat behoort tot de nabetrachting van de verbodsdag. Gods ogen zien naar waarheid, wat men voor en op de verbodsdag gemeend of niet gemeend heeft. Hierop komt alles aan!

Maar eindelijk is het voornaamste werk op de verbodsdag:

1. Niet zoals velen menen en denken, dat men voor en na die dag niets doet en dat men dan op die dag zich in het eenzame lang en breed afzondert. En als men zijn hart daar eens gevonden heeft, of als een kind van God daar eens iets van de Heere tot vertroosting en sterkte genoten heeft, men daarmee dan tevreden is. Och vrienden, dat is alledaags werk in zijn eenzaamheid. Deze dag dient gepaard met zijn voorbereiding en alledaagse nabetrachting, om uit zijn bijzondere diepten en krachteloosheden aan zijn hart, voor de Heere en ter hulp voor een zinkend land en de kerk, op te komen.
2. Maar het werk op die dag is zich diep te vernederen voor de Heere, met vasten, geweent en rouwklagen, als mensen die alles verbeurd hebben. En ook om een recht gebruik te maken van de openbare genademiddelen. Namelijk om met die zaken die wij in de eenzaamheid tijdens onze voorbereiding gezien, betreurd en beleden hebben, met belijdenis en vernedering voor God te komen onder de openbare gebeden. Om in deze met al Gods kinderen samen te stemmen over enerlei zaken hier op aarde, ja om als onwaardig en vloekwaardig, vergeving van zonden voor onszelf en voor Nederland bij de Heere Jezus te zoeken en Hem verder in te roepen dat Hij Zijn werk mocht komen werken.
3. Ook om onder de openbare verkondiging van het Woord op Goddelijke antwoorden te wachten op Gods stem aan het hart. En ook om daar te letten hoe Gods getrouwe knechten door de Geest der genade en der gebeden geleid worden, of tot onze verlichting, of tot bevestiging van onze gedachten en bevinding naar de Bijbel.
4. Ook om ons met al Gods volk, als een enig man, plechtig aan de Heere opnieuw te verbinden. Ook om openbaar voor engelen en mensen, in de tegenwoordigheid van een Drie-enig God te betuigen dat wij met een besloten hart door de stukken doorgaan, en ons opnieuw begeven onder de vloek en onder de eed, en dat wij dus opnieuw dat zalige en welgeordeneerde verbond inwilligen. Alles op Jezus' kosten en in Zijn kracht, tot dat einde om van nu voortaan ons te zetten tegen zonden, wereld en alles wat God haat, en om de Heere alleen te dienen en naar Zijn welbehagen

alleen te willen leven.

B. O, onverzoende mens met God, zoek toch uw arme ziel te bergen tegen de dag van de toorn des Heeren, voordat de opgeheven roede op uw rug neervalt. Zie toch uw gestel, bidt veel om licht, dat God u bij Zijn licht uw doodslaap, uw blindheid en het gevaar daarvan mocht doen zien, teneinde u aan het worstelen mochten raken voor de troon. Wees intussen getrouw aan uw licht, in alle zaken waarvan u in deze tijd wat te zien krijgt. Het mocht eens een tijd zijn van het welbehagen des Heeren over uw arme ziel. Het is wel meer gebeurd bij hen die het niet dachten of zochten.

C. En u vrienden, die wat gekregen hebt tot onderwijs of aan uw hart. Zoek toch op uw wijs op uw wacht te staan. Wie weet, God mocht Zich wenden. Het licht mocht nog eens opgaan in de duisternis. Zoek nu veel tot vernedering te werken, en zoek onder dat lage bukken uit te zien naar de Heere. O, waar de hoogten geslecht, en de dalen van moedbenemingen en ongeloof verhoogd zijn, en waar dus het hart een vlak veld wordt, daar is de koning te wachten. De Bruidegom zegt: "Eer Ik het wist, zette Mij Mijn ziel op de wagens van Mijn vrijwillig volk" (Hoogl. 6:12).

Tenslotte, kinderen van God, en wel die nu onder de slaap gebonden ligt. Het rechte werk zal moeten beginnen om uw afstand van de Heere en uw afkerigheid om wakker gemaakt te worden, te zien. Om uit een kuil zonder water opgeholpen te worden, door het bloed des Verbonds.

1. Zie waartoe God u uit de natuurstaat geroepen heeft, en wel in zulk een tijd. En dat alles was in Gods boek geschreven. En zult u nutteloos een plaats beslaan op de wereld, en niets wezenlijks voor uw Koning en Bloedbruidegom verrichten?
2. Zie wat God in de grond aan u gedaan heeft. Zijn eeuwige liefdeoog is op u geweest en in kracht op u neergevallen toen u de duivel ontruikt bent en tot Christus' gemeenschap overgebracht. O, was het nu niet nodig dat uw ogen weer opengingen en op Hem zien konden, Die toch uw ziel liefheeft, en dat u voor de Heere weer nuttig werd op de wereld? Past die vergelding u niet?
3. Betreur dan uw veraf zijn van de Heere. Vergelijk u niet bij gisteren en heden, maar zie wat u in het eerste had toen u zo teer voor God was, en zie dus uit welke liefde en werken u uitgevallen bent.
4. O, steek een hand uit, zie eens naar boven, zij mocht eens gegrepen worden en u opnieuw met de liefde van God en van Christus overstroomd worden. De weg des Verbonds tegen uw verval en tegen de gekrenktheid van uw hart mocht u eens opengaan, en u mocht het eens zo goed krijgen als in het eerste.
5. Maar weet ook dat de Heere in deze tijd zeer nauw zien zal om gade te slaan uw gedachten, uw voornemens, en welke zonden en afgoden u aanraakt of verschoont. U weet dat Zijn ogen zijn als vuurvlammen. En daarom, lieve vrienden, sta naar oprechtheid in alles.

Volk des Heeren, die nog bewaard zijt om te waken en pogingen doet om de Heere getrouw te zijn. Nog een enkel woord.

1. Spreek veel deze en degene aan, die zo slapen. Dit deed de Heere Jezus, doet u nu ook zo.
2. Ga veel aan het bidden, al blijven anderen slapen. Dit deed de Heere Jezus ook.
3. Zoek uw biddagwerk te verrichten in en door Christus. Dan zult u voorspoed hebben.
4. Wandel toch in vreze. Die staat, ziet toe dat hij niet valle. Zo staat u enkel door het geloof. De discipelen waren diezelfde avond zo wakende en nabij geweest, maar nu

sliepen zij.

5. Tenslotte, hef uw hoofden op als u de tekenen van kwade tijden ziet. Let op Gods wegen en oordelen, en verwacht voor u, in een donkere dag, een Zoar met een Lot en een Dothan met een Eliza. Amen, het zij zo!

27. De discipelen van Jezus, na Zijn herhaald bidden, uit hun zorgeloosheid nadrukkelijk wakker gemaakt.

Een verhandeling op een bededag.

En hen latende, ging Hij wederom heen en bad ten derde male, zeggende dezelfde woorden. Toen kwam Hij tot Zijn discipelen en zeide tot hen: slaapt nu voort en rust; zie, de ure is nabijgekomen, en de Zoon des mensen wordt overgeleverd in de handen der zondaren. Staat op, laat ons gaan; zie, hij is nabij, die Mij verraadt. (Matth. 26:44-46)

Vrienden, wij hebben de laatste maal volgens Markus 14:40 gezien het goedertieren hart van de Heere Jezus bij aanhoudendheid over Zijn wederom slapende discipelen, in een tijd van uiterste nood, tot herhaalde opwekking uit hun slaapzucht. En ook het gevolg daarvan.

En we hebben toen ook aangewezen wat de goedertieren en lankmoedige Heere aan ons Nederland in het algemeen en aan iedere inwoner in het bijzonder gedaan heeft om ons op te wekken uit een diepe, geestelijke slaap en zorgeloosheid, in een langdurige tijd van nood en benauwdheid. En ook wat het gevolg en de uitwerking daarvan geweest zijn, toen wij in het brede gesproken hebben over de tijd van nood en benauwdheid waarin wij zijn, en wel met name door zulke zonden waarover Gods toorn van de hemel geopenbaard is. We hebben ook gezien de geestelijke slaapzucht en zorgeloosheid van Nederlands volk in het algemeen en van ieder van ons in het bijzonder, en dat in zulk een tijd. Ook over de oorzaken waardoor de ogen van Gods volk met slaap zijn bezwaard. En het gevolg en de uitwerking van des Heeren gedurige goedertieren wakkermaking tot hiertoe.

En dus gaan wij nu over om volgens de uitbreiding van Matth. 26:44-46 te behandelen des Heeren laatste of derde maar onzachte wakkermaking van Zijn slapende discipelen, en dat zelfs in die benauwde ure van grote nood. Mocht het zijn onder een zucht om wat te mogen krijgen en vinden, dat opzag in geloof naar de Geest uit de hoogte, tot zalige ontwakning van ons allen of die het bescheiden mocht zijn. Wij behandelen hierin twee hoofddelen:

- I. Kort de zin der afgelezen tekstwoorden
- II. Hun gepastheid op Nederland in het algemeen en op Gods volk in het bijzonder.

I. Kort de zin der afgelezen tekstwoorden.

De tekst zegt: "En hen latende, ging Hij wederom heen..." Versta hier niet dat de Heere hen, in Zijn tweede komst tot hen, niet opgewekt had. Want uit Markus 14:40 blijkt ons dat zij wakker geworden zijn, omdat zij uit beschaamdheid en verlegenheid niet wisten wat zij de Heere zouden antwoorden. Maar versta hierdoor dat zij mogelijk weer ingeslapen zouden zijn, en dat in die toestand de Heere met woorden niet veel meer aan hen deed. Of mogelijk, hoeveel Hij thans ook met Zichzelf te doen had, dat de Heere bij hen zal hebben staan zuchten met medelijden, en als de Borg hen aanziende om hen daar te laten, terwijl Hij Zich de overmacht van de zwakheid van hun vlees en hun

geesteloosheid weer aantrok. En dus ging de Heere weer bidden.

Zien wij nu Jezus' gedrag voor Zichzelf in het midden van Zijn diepe, toenemende benauwdheid onder druk van de eeuwigheid van Zijns Vaders toorn, ontstoken in Hem alleen tegen al de zonden van Zijn uitverkorenen.

De tekst zegt, dat de Heere wederom heenging en ten derde male bad, zeggende dezelfde woorden.

Dit was dus de derde maal dat de Heere Zich ging neerwerpen ter aarde, aan de voeten van Zijn Vader.

1. De eerste maal was het Hem te doen geweest om een voorbijgang van de drinkbeker van Zijn lijden. Niet om ontslag of om er zich uit te wikkelen. O nee, maar om een voorbijgang of een tussenpozing om bekwaamer te zijn tot lijden. Evenals de Heere in Markus 15:23 aan het kruis de gemirreden wijn weigerde, die doorgaans aan de gekruisten gegeven werd tot bedwelming. O, dit weigerde de Heere, omdat Hij uit liefde voor Zijn volk het lijden dragen wilde, hetwelk zeer onderscheiden was van de edik die de Heere aan het kruis nam (Markus 15:36).

2. De tweede maal was het de Heere Jezus te doen om, omdat de eeuwige, wrekende en onkreukbare gerechtigheid van Zijn Vader geen ogenblik verademing kon dulden, ook dat voor Zijn volk op te nemen, zeggende: "Mijn Vader, indien deze drinkbeker van Mij niet voorbij kan gaan, tenzij dat Ik hem drinke, Uw wil geschiede" (Matth. 26:42).

3. Nu ten derde orale bad de Heere, zeggende dezelfde woorden. Dezelfde woorden in zijn wezen, dezelfde ook ten opzichte van de onderwerping aan de wil van Zijn Vader. Dezelfde woorden ten opzichte van het opne men van het lijden, zonder verademing, zoals de verdoemden in de hel toch in eeuwigheid geen verademing zullen genieten, zoals hieruit ook blijkt.

Leren wij nu hier uit Jezus' voorbeeld:

1. Hoe men te handelen heeft in een tijd van nood, namelijk om dan veel te bidden. Jezus had bevolen dat men in nood tot God moest roepen, dat men moest aanhouden en niet vertragen. Wij lezen in Lukas 18 waar de gelijkenis genomen wordt van die onrechtvaardige rechter, die op haar aanhoudende smeekbede echter die weduwe hielp. Dit doet nu de Heere hier Zelf. Zo handelde Paulus toen hij zei in 2 Kor. 12:8 dat hij de Heere driemaal gebeden had tegen die engel des satans.

2. Ook is er wat te leren, daaruit, dat de Heere ten derde male dezelfde woorden uitbracht als voorheen. Vrienden, ontbrak het de Heere Jezus, de opperste Wijsheid, aan een gestalte of aan woorden? Hoewel de aardse, natuurlijke, ja duivelse wijsheid dit onder de mensen zeer zou afkeuren, leren wij hieruit dat, omdat in des Heeren Jezus' gestalte van binnen en in de zaken naar buiten geen verandering was gekomen, het bidden ook op dezelfde woorden moest uitkomen. Anders kunnen die grote wereldwijzen ook de herhaling van David wel afkeuren in zijn loven van de goedertierenheden van God, zo menigmaal herhaald in Ps. 107 en 136, als bewijzen waarvan zijn hart vol was, en ook ter navolging.

3. Dit grote voorbeeld leert ons wat hartelijk bidden in de eenzaamheid is, en hoe het daar moet toegaan. Niet dat men het zo ordelijk, aaneengeschakeld, verstandig, juist, zonder tweemaal hetzelfde te zeggen voor God met woorden voortbrengt, maar uit de volheid van het hart, de nood van binnen de ellende en het gevoel der ziel spreekt. Evenals in het natuurlijke iemand die in nood om een aalmoes vraagt, dat met weinig woorden of met herhaalde woorden doet. Of iemand die de plaats van een afgeschoten of afgezette hand of voet of andere ellende laat zien, zelfs zónder woorden. O, dat roept vrij wat harder dan wanneer iemand vol woorden, alleen verstandig redeneert; daar kan

uw hart bij toesluiten. Zijn gedaante, zijn ellenden te tonen, zijn nood aan de Heere te laten zien, al is dat zonder woorden of met weinig woorden of al is dat met herhaling van dezelfde woorden, dat is het! Dan zijn die herhalingen van dezelfde woorden, in zijn hunkeren voor de troon van vrije genade, meer een bewijs van het werk des Geestes, Die de ziel bij haar ellende bepaalt, zodat zij haar wonden voelt en de vinger ophoudt, en dat het haar hartelijk om de bede te doen is die zij van de Heere bidt. Daarvandaan komen in het verborgene die herhalingen, dat aanhouden of die weinige woorden, die kort afgebroken of die halve woorden. Het gezegde luidt *al te vol lekt niet uit*, maar dat ledige vaten het hardste klinken. Zo bidt het hart dan, ja, dan roept de Geest Gods van binnen, Die komt te hulp en brengt die onuitsprekelijke zuchtingen voort, die de Heere op Zijn tijd hoort (Rom. 8:26).

Nu aangaande de laatste of derde liefdekomst van de Goede Herder tot Zijn slapende discipelen, tot hun onzachte opwekking uit hun slaap. De tekst zegt in vers 45: *'toen kwam Hij tot Zijn discipelen...'* Wij zullen thans het slapen van de discipelen met de oorzaken daarvan voorbijgaan, omdat wij daarover volgens Markus 14:40 al breed gesproken hebben. Daarom alleen nog dit maar met een woord: Dat de tijd waarin zij aanhoudend slapende bleven, een tijd was van uiterste nood en gevaar. Het was een tijd:

1. Dat hemel en aarde als in beroering waren, vanwege Gods toorn tegen de zonde in Zijn lieve Zoon.
2. Dat geen lankmoedigheid meer plaatshad ten opzichte van de uitverkorenen. Het zwaard van de Goddelijke wraak ontwaakte tegen en sloeg de Man, de sterke Man, de Metgezel des Vaders zonder verademing of barmhartigheid. Het recht had zijn loop.
3. Ja, ook het blijven bestaan van de goddeloze wereld werd verworven, en al de verordeningen dat de verduisterde zon weer opging over rechtvaardigen en onrechtvaardigen en allerlei vruchtbaarheid en zegen van boven kon afdalen. Ja, dat de leraars in hun ambten, en de in de vloek verloren sabbat weer stonden gekocht te worden.
4. Daarbij dat alle bijzondere uitreddingen en verlossingen van alle landen en kerken, door de Heere Jezus stonden verworven te worden.
5. Ook dat de hel als ontbonden was. O, de strijd tussen hemel en hel was kennelijk op aarde. De waarachtige God werd aangerand en de God van de hemel deed wonder op wonder op aarde.
6. En zo was het die bestemde tijd naar de eeuwige raad, die volheid des tijds over de grote Borg. Nu zouden Hem de verzenen vermorzeld worden en Hij zou ondergaan en uit alles weer opkomen. En dus zou Zijn volk behouden worden van de toekomstige toorn.

In zulk een gevaarvolle tijd bleven deze discipelen aanhoudend slapen. De grote Borg was in angst en nood, maar zij waren zorgeloos en sliepen. Ja, zij bleven slapen tegen de aller teerste vermaningen van de Heere Jezus in.

Jezus had gezegd: *en gij Petrus, Simon, slaapt gij?* Ja, zij sliepen tegen de een en andere wakermaking van de Heere Jezus in zijn aanwassende benauwdheid. Ziet vrienden, hoe snel een kind van God, anders nog wakende, zorgeloos en onbruikbaar kan worden. O, mochten wij ons beeld in deze discipelen zien. Wat is toch de mens, als er geen andere hand bij komt aan het hart!

Zie met een woord de redenen van hun slaapzucht.

1. Het was nacht en de omstandigheden waren zwaar.

2. Ongeloof in vorige tijden aan Jezus' stem, het niet aannemen wat Hij zo menigmaal gezegd had, een andere weg te willen en nu als met de slag gewaarschuwd te worden, dat was de oorzaak dat zij nu sliepen van droefheid (Luk. 22:45).
3. Daarbij hadden zij langzaam het goede en hun gestalten verloren, die zij diezelfde avond en nacht aan het Pascha en aan het eerste Avondmaal genoten hadden.
4. Zie eens hoe het waken dan bijzonder te pas komt, als men van binnen wat geniet en dan denkt men dikwijls het minst dat er verzoeken ophanden zijn.

Zien we nu dat de Heere Jezus Zich voor de laatste en derde maal wendde tot deze drie van Zijn discipelen. Het waren juist die drie: Petrus, Jakobus en Johannes. De een had tevoren gezegd: "Dat zal U niet overkomen." En: 'Heere, ik ben bereid met U in de dood te gaan.' En de anderen hadden gezegd dat zij de drinkbeker konden drinken die Jezus zou drinken. En nu sliepen zij daarheen! Ja, over die bleef het oog van de Heere Jezus open, en aan hen hing Zijn hart onder al Zijn druk. O, Hij ging alweer naar hen toe. Wat moet dit de grote Borg zwaar gevallen zijn! Zijn liefste discipelen verlieten Hem, nu het erop aan kwam; nu had Hij niemand van de volkeren met Zich, nu ging Hij alleen om de pers te treden.

De Heere Jezus maakte hen onzacht wakker. De tekst zegt: "En Hij zeide tot hen: Slaapt nu voort en rust; zie, de ure is nabijgekomen, en de Zoon des mensen wordt overgeleverd in de handen der zondaren." Deze onzachte en vreemde wakkermaking was dus met woorden, zoals de tekst zegt: "Slaapt nu voort en rust." En in Markus 14:41 wordt er bijgevoegd: "Het is genoeg."

- a. Dit moet niet verstaan worden alsof de Heere hun vrijheid gaf om maar52425 door te slapen. Ook denk k niet dat het goed is dat men deze spreekwijze spottend opvat, alsof de Heere Jezus hen beschimpend aansprak. Dit is, dunkt mij, zeer in strijd met het onveranderlijk medelijdende hart van de Heere Jezus over zijn diep ellendige volk.
- b. Ik versta het liever zo, dat het uitdrukt een hardere en andere wijze van wakker maken nadat de vorige middelen vruchteloos zijn geweest. Zoals de gewone weg van God is dat Hij wel eens met een hardere stem spreekt, als men op mindere stemmen geen acht geeft, om zo een mens uit zijn zorgeloosheid op te wekken. Wij lezen in Job 33:1419 dat de Heere eens en tweemaal spreekt, en men merkt er niet op, en dan wat harder, dan legt Hij hem op een leger, bezoekt hem zwaar, wanneer Hij hem wel eens zijn weg te kennen geeft.

En als gevolg hiervan geeft de Heere te kennen met de woorden: *Slaapt nu voort en rust:*

1. Dat het nu de laatste maal was dat Hij tot hen kwam om hen te vermanen tot waken, of dat Hij hen niet meer vermanen zou met woorden, alsof de Heere zei: van het woordelijk vermanen scheid Ik nu af, slaapt nu voort, en rust.
2. Dat zij nu het einde zien zouden van al dat voortslapen en rusten. Alsof de Heere zei: zie nu, wat van al dat voortslapen en rusten worden zal.
3. En ook dat nu de tijd voorbij was om met Christus te waken en bij Hem te blijven in Zijn verzoeken, en om door hun waken aan Zijn heilige menselijke natuur enige verkwikking toe te brengen. Alsof de Heere zei: 'tot zulk een einde, tot Mijn verkwikking nu op te waken, dat is nu te laat. En daarom, slaapt nu voort en rust.'
4. Daarom, als Markus erbij voegt: het is genoeg, dan betekent dat: het is lang genoeg voor uzelf in uw verzoeken geslapen, het is tijd om uzelf te bergen.

En daarom zeide Jezus: "*Zie, de ure is nabijgekomen, en de Zoon des mensen wordt overgeleverd in de handen der zondaren.*" Jezus zegt:

1. “Zie, de ure is nabijgekomen...” Zij was daar. Markus zegt: zij is gekomen... Te weten die ure naar de eeuwige raad over Hem als Borg bescheiden. Nu was het die bestemde ure van Zijn Vader, om Hem niet te sparen. Zijns Vaders wrekende gerechtigheid zou zonder barmhartigheid nu de zonden van de uitverkorenen in Zijn Zoon eeuwig straffen. Ja, het was nu de ure van Zijn vijanden. Jezus wist dat de bende reeds nabij aan de hof was.

2. De Heere zegt: “De Zoon des mensen wordt overgeleverd in de handen der zondaren.” Jezus zou Zich nu niet meer onttrekken als in vorige tijden, wanneer Hij het ontweek omdat Zijn ure nog niet gekomen was. Maar nu had Hij Zich gewillig daarin begeven en tegen hen gezegd: ziet, wij gaan op naar Jeruzalem, en wel tot dat einde. Hij had Zich van eeuwigheid overgegeven en zou Zich ook nu gewillig overgeven nu Judas Hem zou overleveren. Die overlevering was in des Vaders hand. Wij lezen in Zach. 13:7: “Zwaard, ontwaak tegen mijn Herder, en tegen den Man, Die Mijn Metgezel is, spreekt de HEERE der heirscharen; sla dien Herder..:

En dus zou deze overlevering geschieden in de handen van zondaren, namelijk in de wrede handen van de heidense Romeinen, volgens Matth. 20:19 en Gal. 2:15. Jezus maakte dit aan Zijn discipelen bekend tot hun ontwaking. Opdat zij recht zouden vatten dat het nu op de kruisiging zou aankomen, en dat dit woord nu waarheid zou warden dat Hij hun meermalen gezegd had, betekende hoedanige dood Hij sterven zou, maar wat zij nooit hadden kunnen geloven. En ook opdat zij uit deze zware verzoeken gered mochten worden, en hun vijanden hen niet zouden overvallen en slapende vinden.

In vers 46 lezen wij dat de discipelen opstaan en met Jezus heengaan. De ene gaat het kwaad in en komt om, maar de andere wordt gered en bewaard. Jezus zei dus: “*Staat op, laat ons gaan; zie, hij is nabij, die Mij verraadt.*”

1. O, het was Judas die daar met zijn bende was. Hij was nabij om de Heere, zijn Meester, te verraden. Hij had de Heere Jezus reeds verraden en nu zou hij dat verraad verraderlijk ten uitvoer brengen. Hij zou met een kus beginnen, en dit was zeer nabij, zoals we zien uit het volgende 47e vers. Terwijl de Heere nog sprak, was hij daar met de bende. Ziet, dit was vroeger een apostel, een man die zeer veel licht in het Woord en gaven gehad had en die met Christus en Zijn volk nauw was omgegaan en vele bijzondere samenspraken van de Heere Jezus zal bijgewoond hebben. Ja, door wie de Heere ook krachten zal gedaan hebben; een man, die de Heere met Zijn bloed gekocht had in zijn ambt en die de Heere nu verloren had (Joh. 17:12). Zie hieruit hoe ver het komen kan als licht in haat verandert, als men ver komt door algemeen licht en door gaven, en lang met vromen verkeert en dan vijandig wordt. Jezus zegt in Matth. 26:24: Het ware die mens beter nooit geboren te zijn geweest.

2. Zo zagen zij nu op dat ogenblik dat jaren voorzegd was, zoals David in Ps. 41:10: “De man mijns vredes, op welchen ik vertrouwde, die mijn brood at, heeft de verzenen tegen mij grotelijks verheven.” Ja, daar ondervonden zij wat de eeuwige raad inhield, waarvan de profeten gesproken hadden en wat de Heere hun zo vaak gezegd had. En zo zullen zij nu met schaamte wel wakker geworden zijn en in hun hart bekend hebben dat de grootste Profeet in het midden van hen was geweest.

Slaan wij nu nog gade het zeer verschillende einde van de Heere Jezus en Zijn discipelen na de oproeping door Zijn machtige woord. Jezus zegt: *staat op, laat ons gaan.*

1. De Heere roept het machtige woord tot Hem: staat op! Lukas zegt in hoofdstuk 22:46: “Wat slaapt gij? Staat op!” Hieruit schijnt dat zij door de opwekking van Jezus

wel wakker geworden waren, maar echter de slaap liefhadden en bleven liggen, zoals iemand die maar half wakker is en geen gevaar merkt. Maar nu worden zij recht wakker en staan op, als door alarmgeschrei opgewekt om het kwaad te ontvluchten.

2. De Heere zegt: *laat ons gaan*. Namelijk om hen getuigen te maken van het zeer verschillende einde van Hem en hen, in die ure der verzoeking. Dus krijgen zij weer opnieuw een gelovig vertrouwen op Jezus, en ze gaan gewillig met Hem mee. O, wat een omwenteling was het nu weer, zoals Ps. 18:30: “Want met U loop ik door een bende en met mijn God spring ik over een muur.” En in Ps. 27:3: “Ofschoon mij een leger belegerde, mijn hart zou niet vrezen.” En dit kwam met Petrus aanstonds weer tot zulk een uiterste, dat hij de eerste was die het zwaard trok. Zo ging de Heere met hen de bende vijanden tegemoet, namelijk:

- a. Om Zijn lieve discipelen, die het zo slecht gemaakt hadden, echter te redden en te bewaren. Onder die goddeloze menigte toonde de Heere Zijn Goddelijke kracht door Zijn discipelen te verlossen. Wij lezen in Joh. 18: 49 dat de Heere op de bekentenis dat hij Jezus de Nazaréner was, Zijn vijanden door Zijn Goddelijke kracht ter aarde sloeg, en daardoor hun harten zo overweldigde dat de vijanden op Zijn bevel hun handen niet durfden leggen aan de discipelen. En zo bewaarde en beveiligde de Heere Zijn discipelen naar de Schrift, Joh. 17:12, en dus vluchtten al de discipelen, Jezus verlatende en ontkwamen.
- b. Ook om Zichzelf, ” uit liefde tot Zijn volk, gewillig over te geven. Hij ging het kwaad in en kwam om. Hij maakte hier Zijn discipelen getuigen dat het alles liefde was wat Hem dreef. Van eeuwigheid was zijn vermaking geweest met de mensenkinderen, Spr. 8:31, en dat was nog zo. Hierom ging Hij, Die met een oog van toorn al Zijn vijanden in een ogenblik had kunnen vernielen, nu de eeuwige toorn van Zijn Vader doordragen, zodat Hij eruit opkwam en om al Zijn kinderen ook daaruit te kunnen ophelpen. Ja, om alle reddingen, alle verlossingen, alle bewaringen, alle geestelijke en tijdelijke zegeningen en voorrechten te verwerven en te veroorzaken. En eindelijk om dus Zijns Vaders wil te doen en te gehoorzamen, zoals Hij in Zijn laatste predicatie tot hen zei in Joh. 14:31: “Maar opdat de wereld wete, dat Ik den Vader liefheb, en alzo doe, gelijkewijs Mij de Vader geboden heeft. Staat op, laat ons vanhier gaan.”

Zien we nu in de tweede plaats:

II. De gepastheid op Nederland in het algemeen en op Gods volk in het bijzonder.

Zien wij het goedertierene van God daarin, dat de Heere nog omziet naar een zorgeloos volk en nog waarschuwt. In plaats van ons land met de slag zelf plotseling en ongewaarschuwd te overvallen, komt God nog en waarschuwt ons.

1. God waarschuwt nog door te laten zien wat er rondom hangt. Door Zijn opgeheven roede, eer zij neervalt. God zegt: “O mens, ziedaar het glinsterend zwaard zo nabij, ziedaar de pest, ziedaar de verbreking van de zenuwen van uw staat, zo nabij en voor de deur. Immers, uw godsdienst, die allervoornaamste zenuw van het bestaan van uw land, verzwakt zeer. Uw financiën zinken.” God zegt: “Mijn hand is er tegen uitgestrekt.” Ook heeft in al uw zaken en handel een zwaar verval plaats. Vrienden, dit alles zijn stemmen van God tot waarschuwing, eer het kwaad daar is. Ziet u dat niet, wil God daarmee zeggen.

2. Ja vrienden, God waarschuwt ons nog en geeft ons nog bid en dankdagen om ons wakker te maken en te waarschuwen. Dat wij die God, als onwaardigen en met belijdenis van onze zonden, hartelijk mochten smeken om verzoening in het bloed van Nederlands Hogepriester, en om kracht, hervorming, verdere bewaring en redding. Ook

om neiging der harten van koningen en prinsen tot herstelling van de verbroken rust en vrede. Ja ook om heil te zoeken voor de Kerk op de gehele aarde, zodat wij onze broederen, die in verdrukkingen zijn, niet vergeten maar gedenken alsof wij zelf in hun plaats waren.

3. Ja, tenslotte waarschuwt de Heere op een andere en zeer zeldzame wijze, en die het minste opgemerkt wordt, en die is gelijk als in de tekst, namelijk: *en hen daar latende, ging Hij ten derden maal heen.*

a. Vrienden! Ik versta door het daarlaten en heengaan Gods van ons zondig land, als God zwijgt in Zijn toorn, en Zijn lankmoedigheid als ophoopt, en met zeer benauwende oordelen of met het twisten van Zijn Geest onder de oordelen niet veel meer aan een volk doet.

Gods gunstige weg met ons land in de beste tijd van onze kerk, van het sluiten van de Munsterse vrede af, sedert het jaar 1648 en lang tevoren, was, dat de Heere vrij mindere kwaden, ongesteldheden en slaapzuchtigheden van Zijn volk met veel zwaardere, ik bedoel veel benauwender oordelen bezocht. O, wat heeft ons land toen niet ondergaan? Zware overloop van vijanden binnen onze poorten en huizen; zware orkanen van 's Heeren toorn, zware pestilentiën, zodat ons land nauwelijks vijftig jaren aan elkander van de pest bevrijd was. En eindelijk, vrienden, dienden die wegen Gods in die tijd:

- ? Om Gods kinderen te herstellen, en om de goddelozen weer van atheïsten en ongodisten tot gelovigen aan God te maken; gelijk Nebukadnézar onder dat zware oordeel, Dan. 4:37, zei: Nu prijs ik den Allerhoogste, en verheerlijk den Koning des hemels, omdat al Zijn werken waarheid, en Zijn paden gericht zijn.
- ? Gelijk ook om verandering in de zeden te maken onder het algemeen, om de vervallen sabbat te herstellen, om de huisgodsdiensten weer op te richten; gelijk wij in onze vroegere kerkacten nog lezen, dat de braars zulken onder censuur brachten, die in de huisgodsdiensten nalatig waren, welke dingen bijzonder aan de herstelling van de sabbat vast zijn.
- ? Eindelijk, om deze redenen was het, dat Gods getrouwe knechten, de zieners in dien tijd, wat goeds wachtten, als God met zware oordelen het volk bezocht. O, dit was hun een bewijs, dat Gods oog in gunst open was over een slapend volk, om hun wegen te zien en hen te genezen, volgens Jes. 57: 18, en zij, als medearbeiders, werkten dan ook mee.

Van Lodensteyn nog in het jaar 1672, (de Fransen hier zijnde) zo juist zeggen kon van de predikstoel:

“O mens nu hebt gij den vijand in uw huizen, en God heeft u nu in Zijn smeltkroes; ei! twist nu niet tegen Gods roede; werkt nu mede, opdat u er door gebeterd moogt worden; zucht dat de Heere u loutere, Mal. 3:3, dan zult gij daarna den Heere weder een nieuw en rein spijsoffer toebrengen in gerechtigheid. Evenals een goudsmid, (het goud in den kroes en in het vuur zijnde) dan medewerkt en het vuil er boven afhaalt, doet ook zo.”

Ja, wat kon hij in dat vuur grote ambtenaren aanspreken, en zeggen:

“O! vindt gij nu dat, wat u al uwe dagen zo zeer begeerd hebt, op een mesthoop liggen, zoudt gij het nu wel oprapen? Ziet eens, wat u doet, als u loopt, waar God u vooruit niet roept.”

b. Bijgevolg, gelijkt dit zeer onze toestand te zijn, namelijk, dat de Heere het zondige gestel van ons als voor een tijd daar laat, en heengaat, namelijk:

(1) Dat de Heere meer uitgemergelde en langzamerhand opetende en aan de hoeken inkortende oordelen, al zeer benauwende, zendt. O, onder benauwende oordelen roept

een atheïst nog naar Boven, maar tegen deze aan breken atheïsterij, ongodisterij, rationalisterij, Spinosisterij, vrijzinnigheid door; ja, zelfs slaapzucht en verharding onder vroom en onvroom.

(2) Besluit nu eens, welk een vreemde en zorgelijke weg Gods met ons land deze weg is, en wat zware naweeën hierop zijn te wachten. O wat zal het einde zijn, anders dan toorn vergaderen als een schat. Rom. 2 : 4, 5. God zegt, Ps. 81:12, 13, “Mijn volk heeft naar Mij niet gehoord, Israël heeft Mijner niet gewild; dies heb Ik het overgegeven.” Dan laat de Heere een volk daar, als Hij zegt, Hos. 5:15, “Ik zal henegaan en keren weder tot Mijn plaats, totdat zij zichzelf schuldig kennen.” Ja ook dan, als Hij Zijn Geest van bekering en hervorming onder de oordelen en op de verbodsdagen inhoudt, en als het twisten van de Geest begint op te houden, dan zijn er zwaardere wegen Gods te wachten, gelijk te zien is in de eerste wereld en elders.

Slaan wij nu gade welk een harde wakkermaking op die dodelijke zorgeloosheid ons Nederland en ieder van ons in het bijzonder te wachten heeft.

1. Nadrukkelijk zegt de Heere in Ezech. 33: “Gij zijt hun (namelijk zijn toehoorders) als een lied der minne, als een die schoon van stem is of die wèl speelt; daarom horen zij uw woorden, maar zij doen ze niet. Maar als dat komt, en ziet het zal komen, dan zullen zij weten dat er een profeet in het midden van hen geweest is.” Er is niet zwaarder dan wakker gemaakt te worden door de slag zelf. Het is evenals een ziel die in het opperste van een mast slaapt, en niet wakker wordt voordat zij wakker valt en in de woedende zee stort. Vrienden, dan ontwaakt hij te laat, dan is hij verloren, dan is die val een eeuwig vallen en zinken. Het is een eeuwig vallen, een eeuwig zinken, een eeuwig verloren gaan, een eeuwig verdorven worden zonder ooit verdorven te worden. Dan wordt de mens onzalig wakker. Dan kan hij niet meer voortslapen, dan heeft hij geen rust meer te wachten, dan heeft zijn langdurige proeftijd een einde. Het is dan genoeg, het is lang genoeg geslapen, omdat de ure daar is. Paulus had hier een indruk van en kende de gelegenheid van de tijd, en riep daarom tot ieder dat het de tijd en ure voor ieder bijzonder is om nu uit zijn slaap op te waken (Rom. 13:11).

2. En breekt die dag en ure voor Nederland eens aan, en komt de vreze eens die gevreesd wordt, o, dat zal wat te zeggen zijn. Als het zwangere besluit van de grote God over ons zondige land zal baren, en die dag en ure zal komen. Vrienden, het zullen hittigheden van toornigheden zijn. Het zal dan Gods dag en onze nacht worden, het zal zijn een dag des toorns des Heeren en het zal zomin te stuiten zijn als men het baren van een vrouw kan stuiten als haar tijd daar is. Dan zal het oordeel zich daarhenen wentelen als wateren, Amos 5, en u weet dat tegen inbrekende wateren geen stuiten is.

3. God verschoonde ons enige tijd. Maar is voor ieders deur niet de dood, een lange, donkere eeuwigheid, een wijd gapende hel? Ieder natuurlijk mens heeft elk ogenblik zijn eeuwige nacht te wachten, en zal de dood ons dan slapende vinden? O, verschrikkelijk wakker worden, als een onverzoend mens, terwijl God de ogen van zijn lichaam sluit.

4. Moet u niet bekennen, vrienden, dat het verschrikkelijk zal zijn als ieder zal roepen: daar is het nu, ziet, de ure is gekomen! O, degenen die er wat van zien, beven nu al als zij denken aan Gods dag en aan dat woord van Jer. 30:24 dat de Heere de hittigheid van Zijn toorn niet zal afwenden, totdat Hij gedaan en daargesteld zal hebben de gedachten Zijns harten.

Zien wij nu het grote verschil in die benauwde uren, dat er zijn zal tussen Nederlands tweeërlei inwoners.

1. Wat dunkt u, mens, buiten Christus! Zult u zonder Borg de oordelen van God durven

inwachten? Denkt u dat God naar u zal horen als u een laffe uitroep doet en een geluid geeft uit vrees voor straf? Wij lezen in Spr. 1:26 dat het dan wel anders zal zijn.

2. Dan zal ieder, ook wier ogen nu gesloten zijn, het onderscheid zien tussen wie God gediend en wie Hem niet gediend heeft. Wanneer die dag zal komen, brandende als een oven! De één zal zijn als een stoppel voor het vuur en over de ander zal de Zon der gerechtigheid opgaan. Zie eens, welk een onderscheid! Het is waar dat de Heere alle slapenden, vroom en onvroom, de wijzen met de dwazen, wel zal opwekken en door zijn machtig woord tot ieder zal spreken: staat op, laat ons gaan! En dat dus wijzen en dwazen zullen ontwaken, maar het onderscheid zal groot zijn.

3. De één zal geborgen worden. Jezus zeide in Joh. 18:8 tegen de bende: “Indien gij Mij zoekt, zo laat dezen henen gaan.” Hij neemt al hun kwaad op Zich, en laat dus eigenlijk de schuldigen vrij uitgaan als hadden zij geen zonden gehad noch gedaan. O vrienden, volgens Jes. 32:2 zal die Man u een Verberging en Schuilplaats zijn. Ja, slapende vromen, zie eens hieruit wat u op het einde, vroeg of laat, te wachten hebt. Om Jezus’ wil zal uw zorgeloosheid als een nevel verdwijnen en de schuld worden uitgewist. Ja, Hij zal geen ongerechtigheid aanzien in Jakob. Wie is een God als God, Die de zonden vergeeft? Mocht dit uw ziel eens raken en mochten liefdetranen uw slaap doen wijken! En dus hebt u kinderen van God, naar de beloften te verwachten verborgen te zullen worden in die dag, die de Heere maken zal. Of dat de Heere voor die tijd u zal opnemen tot Zich. Of dat God u bijzonder getrouw zal maken voor Zijn Naam, Zijn zaak en waarheid, zodat u zoveel liefde voor God en Jezus van binnen zult krijgen dat u heerlijkheid, ja een kroon zult zien in het martelaarschap. Of dat God u redden en een Zoar ter verberging zal aanwijzen. Of dat u in een binnenkamer zult worden geleid totdat de gramschap overga, Jes.26:20, namelijk dat u in het midden van het vuur der oordelen veilig zult worden bewaard, tot verbazing zelfs van de goddelozen. O dat gestaltelijke staan, schuilen en werken in de Heere, bij de Heere en met de Heere. Dat is die sterke binnenkamer, daar is bewaring in het midden van de gramschap. God zegt in Jes. 32:18 en 19: “Mijn volk zal in een woonplaats des vredes wonen, in welverzekerde woningen, in stille, geruste plaatsen.”

4. Maar zo zal het buiten die welverzekerde woning niet zijn. Daarbuiten zal het verschrikkelijk hagelen in het woud. Daar zal het niet veilig zijn. Een onbekeerd mens zal in het kwaad storten en vallen. Mensen, als de dagen van wraak en vergelding daar zijn, waar zult u blijven met uw zielsgevaar in het midden van de gevaren van het land? Aanmerk dit toch, neem dit toch ter harte. Ging de eigen en natuurlijke Zoon van de eeuwige Vader als Borg hier het kwaad in, kwam God van de hemel (als het ware) om, namelijk die Persoon Die ook waarachtig God is, wat zal dan uw einde en de verwachting zijn voor uw arme ziel? Verwacht u dan barmhartigheid? En Gods toorn valt op Zijn Zoon zonder barmhartigheid. O mens, die verwachting, ja, de allersterkste hoop van een mens buiten Christus zal vergaan, als een huis van spinnenkoppen dat met één vaag weg is. Derhalve o mens, heeft God Zijn eigen Zoon niet gespaard, ja is dit geschied aan het groene hout, wat zal dan ten tijde van de oordelen en de dood en de jongste dag aan u geschieden? Blijft u wie u bent, wilt u het verder zomaar blijven wagen op uw gedachten zonder grond? Bezie het toch, u hebt geen grond! Was u niet geboren, was u in het heidendom geboren, had u geen evangelielicht en geen stem achter u gehad, had u zoveel niet gehoord, had u zo dichtbij vromen niet verkeerd! Weet toch, dat het vreselijk zal zijn te vallen in de handen van de levende God.

Toepassing

A. Daarom, o mens, wordt het geen tijd dat ieder zijn hart op zijn wegen zet en naar

binnen tot zichzelf keert, waarvan hij zo onherroepelijk ver af is? O onverzoende mens met God! Sta toch op en laat ons gaan; hij, die u verraadt, uw verrader is óók nabij. O mens, maak u vandaar waar u ligt, het is daar niet veilig! Blijf daar niet, uw staat is zeer gevaarlijk. Roep sterk tot de Heere dat Hij haast die doodslaap van u wegneme, opdat u op uw weg niet vergaat wanneer Zijn toorn maar een weinig zou ontbranden. Buig toch veel uw knieën voor die God, Die u gemaakt heeft en bij Wie al uw paden zijn. Zie dat u daar licht krijgt in uw ellende en hoe donker het er bij u uitziet. Vrienden, het zijn nu nog de dagen van de Zoon des mensen. Haast kan die tijd komen dat u een dier dagen zoudt begeren te zien en dat u ze niet zoudt zien in eeuwigheid. Weet dat het alleen in Jezus' hand is om u te doen opstaan uit uw doodslaap, en dat u uit uzelf en uit uw zorgeloze natuurstaat raakt door een waarachtige stap uit uzelf in Christus. Roep daarom toch tot Hem, dat Hij op een onweerstaanbare wijze het machtige Effatha, het machtige "sta op, laat ons gaan" tot uw ziel spreekt.

B. Begerige zielen, u ziet wat, als met half geopende ogen. Zoek dat u van de plaats geraakt, waar u bent. Daarvandaan, vrienden! Uit uzelf, uit uw verbeteren in eigen kracht, uit uw wegblijven van de Borg om de grootheid van uw zonden, uit uw ongelooft. O, uit alles in Christus. "Bij Mij, " zegt de Heere in Hoogl. 4:8 "van den Libanon af", vrienden! Als de oordelen daar zijn, dan zult gij dat woord eerst genieten: laat dezen henegaan. Dan zal Jezus uw Borg zijn. Zoek toch getrouw te zijn aan uw licht in die dingen, waarbij u in deze tijd gebracht bent en dat u daaromtrent in de grond oprecht voor God mocht worden. Wie in het mindere getrouw is, heeft het meerdere te wachten.

C. Volk des Heeren, nog een woord tot u. En wel, gij slapende discipelen.

1. Het is waar, u bent voor eeuwig geborgen. Maar o, wat kunt u echter over uzelf en over het algemeen halen. Over uzelf, zodat uzelf als door vuur behouden wordt en dat alles als van rondom beeft. Ja, dat ieder van Gods kinderen God moet rechtvaardigen en billijken over Zijn weg met u en over het intrekken van Zijn licht en het getuigenis van Zijn Geest, en daarover dat de Heere u zo in het donker laat heengaan. O, wat is dit een droevig teken als de pilaren zo zwak worden of ontvallen. Dan kan het gebouw niet blijven staan, zomin als Sódóm het houden kon toen Lot, die steun, eruit was.

2. En daarom, o lieve vrienden, terwijl de tijd daar is dat om al deze dingen de hand van God is uitgestrekt in Zijn oordelen te brengen: Staat op, laat ons gaan... Namelijk dat ieder ziende worde hoever hij van God is, waardoor hij van de Heere is afgeraakt en uit zijn eerste liefde en werken gevallen is, en welke de weg van zijn opkomst zijn zou. Weet, zonder uw overste Leidsman zult u die weg nooit vinden. Daarom vrienden, ik wijs u naar Hem, Die geen zonde gekend heeft en Die de smart van uw slaapziekte gedragen en voor u gebeden heeft, opdat u geborgen mocht worden.

Kinderen van God, die nog pogingen vindt tot waken en bidden en om de Heere getrouw te blijven. Ziet, wie zichzelf in nederigheid mag rekenen en God de eer geven dat hij in zulk een boze dag nog onder de wakenden behoort. Namelijk:

1. Die de schuld van het verval in land en kerk bij zichzelf zoekt en vindt. En die uitziende is naar de Heere en Hem steeds inroept om de handen aan het werk, aan het hervormen te slaan, wiens leven des Geestes is om niets te verschonen waar de Heere hem enigszins bijbrengt.
2. Die lust heeft om het land behoudenis aan te brengen. Al kan de ziel niet veel toebrengen, die echter in die duisternis wil tussen een vertoornd God en een zondig land, en die dus in de bres wil blijven liggen, wachtend op een opening aan de zijde

van God.

3. Die gewicht op het hart draagt van de zonden van het land, zodat de ziel zwaardere wegen van God met het verlichte en zondige Nederland verwacht. Ja, die tegelijk gronden zoekt voor een niet gehele uitroeiing, en die hieruit met Paulus in Hand. 28:15 soms wel eens moed en hoop krijgt dat uit de puinhopen, uit het gruis, de straten en grachten van onze Nederlandse Kerk in de benauwdheid der tijden nog eens gebouwd zullen worden. Na zwaar verval belooft God in Jer. 33:7 en 8: “Ik zal hun gevangenis wenden, en zal ze bouwen als in het eerste.”

Leer ook uit Jezus' gedrag wat u te doen staat in zulk een duistere tijd. Namelijk:

1. Veel uw hand houden aan slapende vromen en aan onbekeerde mensen. De Heere mocht lust hebben om u te gebruiken.
2. Veel te blijven in het gebed, ook al slapen de anderen. Laat geen stilzwijgen bij u zijn. Zoek veel uw harten uit te storten voor de Heere en op Hem te wachten totdat de dag aanbreekt. Al ontvalt u de één en de ander, de Heere zal in die donkere dag nog zien op die zuchtenden en getekenden.
3. Sommigen voor een tijd ook daar te laten. Na veel waarschuwingen deed Jezus niet veel meer met woorden aan Zijn slapende discipelen. Bekommer u daarom niet al te zeer als de Heere uw hart en mond toesluit tegen zulken waarvan u tevoren veel werk hebt gemaakt. Zij kunnen het maken door hun stijve voorhoofden en harde harten, zoals de toehoorders in Ezech. 3:7, zodat die man zijn tong kleefde aan zijn gehemelte en hun geen bestraffende man meer was. En als zij met u twisten omdat u het nu daar laat, berust dan in de Heere, dat zal uw ziel ruimte geven. O, menigeen, ja al de verlaters des Heeren zondigen zichzelf weg uit het hart en gebed van Gods volk.
4. Als het kwaad nadert en daar is, o, dan te gaan aanspreken en te zeggen: daar is het nu, ziet nu, de ure is gekomen, het is nabij en het is daar. Dan past het Gods kinderen, als de dagen der vergelding daar zijn, te zeggen: slaapt nu voort en rust, het is genoeg, nu is het nabij; God staat op met het zwaard tegen het huis van Jakob (Amos 7).
5. Tenslotte ook om ten tijde van oordelen bij Goddelijk licht een nauw oog te houden om alles na te gaan, om God te verhogen in Zijn gerichten. Te letten welke huizen ze treffen, welke ontbinders van Gods wet, welke sabbatschenders, welke spotters, welke goddelozen, welke schadelijke dwaalgeesten weggevaagd worden en welke uitwerking die oordelen bij de overblijvenden hebben. Om dus de Heere in Zijn wegen te aanbidden, te prijzen en te verhogen, en daarna gelovig wat goeds te verwachten.
6. U hebt hiervoor voor uzelf nodig om door ootmoed en nederigheid bewaard en groot te worden. O vrienden, onze grootheid en sterkte bestaat alleen in onze nederigheid. Zodra men meent dat men wat is, dan is er de val. Hier waren drie mannen die weinige uren tevoren nog wakende waren en zo nabij de Heere Jezus, en die het zo goed hadden, maar in zulk een korte tijd kwam die omwending. Daarom, wakende vromen, waak toch om wakende te blijven, wandel in vrees, zoek uw deur en toegang tot Jezus open te houden en uw klederen onbesmet te bewaren van de wereld.

D. Eindelijk en ten laatste, vrienden, besluit ik met dit woord. En wel omdat het tijd wordt om te ontwaken en op te staan, en om van daar te gaan naar ieders staat. En dus te zoeken geborgen te worden voor de lang gedreigde oordelen, ja voor de dag des kwaads die ieder onbekeerd mens op de hielen volgt en zo nabij kan zijn. Daarom, staat op, en laat ons gaan. O, laat ieder gaan, dat ieder zich spoede uit zichzelf, uit zijn natuurstaat,

uit zijn strikken en banden, uit zijn ongeloof, uit zijn wereldsgezindheid, uit zijn goddeloze gedachten en vleselijke redeneringen: de goddeloze man verlate hier zijn gedachten. Uit zijn hoogmoed en opstand tegen God, uit zijn dwalende gezindheid en de verheffing van zijn arme rede boven de Bijbel. Uit zijn eigen wapentuig dat hij tot hiertoe tegen God gebruikt heeft. Ja, uit al zijn zondige beginsels waaruit, waardoor, waarop en waartoe hij tot hiertoe gewerkt heeft. Ja, laat ons gaan naar Jezus, de grote Borg, de enige verdienende en werkende oorzaak van al dat heil in het hart van ieder die het waarlijk hebben wil. Het mocht de grote God behagen, volgens Jes. 33:20-22, dat ons Nederland, ja dat deze woonplaats de plaats bleef van onze bijeenkomsten, en dat de Heere nog eens heerlijk werd in het midden van ons Nederlands Sion en Jeruzalem. Amen, het zij zo.

28. Het nauwelijks zalig worden van de rechtvaardigen, tot schrik van goddelozen en rechtvaardigen

Een verhandeling op de Bededag

En indien de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt, waar zal de goddeloze en zondaar verschijnen? (1 Petrus 4:18).

De apostel Petrus schreef in deze brief aan de gelovigen of christen-Joden die in de verstrooiing waren. In het bijzonder aangaande de heiligheid van hun wandel in het midden van de sterke vervolgingen en van het inbreken der dwalingen. In de eerste elf verzen van dit vierde hoofdstuk is hij bijzonder bezig om zijn leer aangaande de heiligheid des levens aan te dringen met nadrukkelijke redenen. Dan, in vers 12 tot 19, bemoedigt hij de gelovigen tegen de zware verdrukkingen en vervolgingen die zij te wachten hadden, vooral als zij Godzalig wilden leven. In die gevolgen:

1. Wijst hij hun aan dat het geen vreemde zaak is om vanwege de Naam van Christus vervolgd te worden. En daarom dat zij zich niet vreemd moesten houden over de hitte der verdrukking, alsof hun iets vreemds overkwam.

2. Ook sterkt hij hen tegen de zware verdrukkingen en vervolgingen met gewichtige redenen. Hij wijst hen op het einde en oogmerk van God in dezen. Het was Gods hand die zulke wegen over hen bracht, en wel teneinde hun genadestaat daardoor beproefd zal worden (vers 12).

3. Hij wijst ook op hun gemeenschap aan Christus. Jezus was langs de weg van lijden verheerlijkt, en daarom moesten zij zich te eerder verblijden dat deze weg ook hun weg zijn zou (vers 13).

4. Hij wijst ook op het bewijs dat zij onder die weg van verdrukking vinden zouden vanwege hun genadestaat. En dus zou tegelijk de Heere Jezus in hun lijden verheerlijkt worden (vers 14).

Alles echter onder de zekere waarschuwing, waarop Gods volk ook wel een oog te houden heeft, namelijk dat zij geen kwade aanleidingen tot verdrukking moesten geven (vers 15). Maar dat zij zich als christenen moesten gedragen, teneinde zij ook als christenen lijden mochten, waarover zij zich niet zouden hoeven te schamen, maar eerder zich genoodzaakt vinden om daardoor God te verheerlijken (vers 16).

5. Hij wijst ook op de vervulling des tijds van de voorzegging van de Heere Jezus in Matth. 24:9, namelijk dat Hij Zijn Kerk zuiveren zal langs de weg van zulke hete vervolgingen. Want, zegt de apostel in vers 17 van ons hoofdstuk: "Het is de tijd, dat het oordeel begint van het huis Gods." Daarom moesten de gelovigen zich niet vreemd houden over de hitte der verdrukking.

Maar de apostel trekt hieruit een verschrikkelijk besluit voor de goddelozen, die met grond te vrezen hadden en voor wie hij niets tot moedgeving had. Hij kon nauwelijks woorden vinden om de verschrikkelijke tijd van het oordeel Gods dat over hun hoofd hing uit te drukken, zeggende: "En indien het eerst van ons begint, welk zal het einde zijn dergenen, die het Evangelie Gods ongehoorzaam zijn?" (vers 17).

En omdat de apostel indruk had dat de Godzaligen alleen zeer moeilijk en dus maar nauwelijks in de hemel zouden komen, herhaalt hij deze verschrikkelijke uitroep over

de goddelozen op een onbepaalde manier in onze woorden, die aan het vorige verbonden zijn met het zeer nadrukkelijke woordje “en”. Hij zegt: “*En indien de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt, waar zal de goddeloze en zondaar verschijnen?*” Deze woorden sluiten de hopeloze staat en het verschrikkelijke uiteinde in van een goddeloze, opgemaakt uit de zware, donkere wegen en leidingen van God van Zijn kinderen ter zaligheid, opdat zorgeloze en goddeloze mensen door de schrik des Heeren bewogen mochten worden tot het geloof. Wij beschouwen hierin twee hoofddelen:

- I. Een voorwaardelijk voorstel van de apostel aangaande de duistere wegen Gods niet Zijn volk ter zaligheid: *En, indien de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt.*
- II. Een verschrikkelijk besluit aangaande het einde van een goddeloze: *waar zal de goddeloze en zondaar verschijnen?*

I. Een voorwaardelijk voorstel van de apostel aangaande de duistere wegen Gods niet Zijn volk ter zaligheid: *En, indien de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt.*

De apostel Petrus spreekt hier over een rechtvaardige. Door een rechtvaardige moeten wij *niet* verstaan:

- a. Een rechtvaardige in zichzelf, een volmaakte heilige, zonder enige zonde en daarom zonder enige beschuldiging en veroordeling. Alleen Jezus was een rechtvaardige, de rechtvaardige Knecht des Heeren, Jes. 53:11, de rechtvaardige SPRUITE van David, Jer. 23:5, Die alleen zeggen kon: wie van u overtuigt Mij van zonde? En in 1 Joh. 3:5 staat dat geen zonde in Hem is. Buiten Christus is na de val nooit één mens op aarde rechtvaardig geweest die goed doet en niet zondigt, Pred. 7:20. Dus zegt Paulus in Rom. 3:10: “Er is niemand rechtvaardig, ook niet één.”
- b. We moeten hier ook niet verstaan een rechtvaardige die het doen van de wet vordert om te leven. Adam en Eva waren rechtvaardig voor hun val. Het is wel waar dat de weg tot zaligheid blijft, voor en na de val, de volmaakte onderhouding der wet. Maar het grote verschil bestaat hierin: vóór de val had een eigen gehoorzaamheid, maar na de val heeft het doen en de gehoorzaamheid van een Ander alleen plaats. Paulus leert ons nadrukkelijk in Rom. 3:20 dat na de val, uit de werken der wet geen vlees zal gerechtvaardigd worden voor God. Want het is der wet onmogelijk, omdat zij door het vlees krachteloos is geworden (Rom. 8:3). Daarom roept David uit in Ps. 143:2: “En ga niet in het gericht met Uw knecht; want niemand die leeft, zal voor Uw aangezicht rechtvaardig zijn.”

Door een rechtvaardige moet hier wèl verstaan worden:

1. Een gerechtvaardigde goddeloze, geheel buiten zichzelf, in de Goddelijke vierschaar, die de Heere gerechtelijk van de doemschuld van al zijn zonden vrijgesproken heeft, en een volkomen recht gegeven heeft op de goederen des Verbonds, die aan de hemel en aan de volle zaligheid vast zijn. En dat wel vloeiende uit het verbond der genade, op grond van de eeuwige en vrije genadige verkiezing in Christus, alleen om Christus' volkomen gerechtigheid, door hem gelovig omhelsd en aangenomen, tot eeuwige prijs en roem van Gods vrije genade. Zulk een wordt nu terecht een rechtvaardige genoemd.
2. Niet alleen omdat hij door het geloof in Christus volmaakt gerekend is. Wij lezen in Rom. 4:5: “Doch dengene die niet werkt, maar gelooft in Hem, Die den goddeloze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot rechtvaardigheid.” Zo spreekt ook David de mens zalig, die God de rechtvaardigheid toerekent zonder werken, zodat er voor zulk een geen verdoemenis meer is (Rom. 8:1).
3. Ook omdat hij door dit geloof in Christus tot rechtvaardigmaking een nieuwe natuur

deelachtig is geworden, en dus een hartelijke lust en liefde gekregen heeft om rechtvaardig en heilig voor God en mensen te leven. Johannes zegt in 1 Joh. 3: “Kinderkans, dat u niemand verleide. Die de rechtvaardigheid doet, die is rechtvaardig, gelijk Hij rechtvaardig is.” Dus lezen wij in Lukas 1 van Zacharias en Elisabeth, dat zij beiden rechtvaardig waren voor God, wandelende in al de geboden en rechten des Heeren onberispelijk.

4. En ook omdat zij zulk een lust hebben in *de lijdelijke rechtvaardiging*, namelijk in *die bekendmaking van God aan hun gemoed dat zij in de Goddelijke vierschaar gerechtvaardigd zijn*, en zij dit wel meer of minder gewaarworden. Dit doet de Heere op verschillende wijzen naar Zijn soevereine vrij macht.

- a. God laat de verzoening in Christus hun aankondigen, volgens Hand. 10:43, en paart bij dat woord de krachtige stem van Zijn Geest aan hun hart. Dan horen zij tweemaal en geven God de eer dat de sterkte Godes is, Ps. 62:12. En dus getuigt de Geest in hen, dat de Geest de waarheid is (1 Joh. 5:6).
- b. Ook schept de Heilige Geest wel eens een inwendige vrede in het hart, evenals in het natuurlijke ook een vredemaking over de aardbodem stilte veroorzaakt. Wij lezen in Rom. 5:1: “Wij dan gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God door onzen Heere Jezus Christus.” Het is als wanneer de ziel met hemel en aarde als verzoend is, daar zij anders met het gedierte en de stenen van het veld in oorlog stond. Paulus noemt het in Fil. 4:7 een vrede des gemoeds, die alle verstand te boven gaat.
- c. De Heilige Geest zet wel eens op een duidelijke wijze zijn zegel op de ziel en verzekert haar als met een eed dat Hij niet meer op haar toornen zal. Wij lezen in Matth. 9:2: “Zoon, zijt welgemoed, uw zonden zijn u vergeven.” En in Hoogl. 4:7: “Geheel zijt gij schoon, Mij vriendin, en er is geen gebrek aan u.”

En dus meen ik dat het woord rechtvaardige hier in zijn grootste nadruk moet worden opgevat, zoals bijzonder uit de samenhang blijkt dat dit de kracht van de redenering van de apostel is: *En indien de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt.*

1. Versta daardoor zelfs de allerteerste heilige, die nabij God is, leeft en bewaard wordt.
2. En daarom die het buiten Christus niet kan stellen, maar die door een dagelijks gebruikmaken van Christus tot rechtvaardiging zijn heiligmaking bevordert. Dit drukt Jezus uit in Joh. 15:5: “Die in Mij blijft, die draagt veel vrucht.”

Slaan wij nu het oog op het getuigenis van de apostel aangaande de duistere wegen van God met de rechtvaardigen tot de zaligheid. Hij zegt: *de rechtvaardigen worden nauwelijks zalig.*

1. Het Woord zaligen geeft hier zoveel te kennen als behouden, bevrijden of verlossen van enig kwaad, en een toebrengen van een tegenovergesteld goed. Dit ziet hier op de behoudenis van de ziel ten eeuwigen leven, om welke reden Jezus genoemd wordt de Zaligmaker.
2. Wij verstaan dus door deze zaligheid de volle, zalige staat van Gods uitverkoren volk naar ziel en lichaam in de hemel, waarin zij op een onbegrijpelijke wijze, volmaakt, onmiddellijk en eeuwig God ongehinderd zien en genieten, en zonder zonde dienen zullen. En dat naar het eeuwige voornemen Gods in Christus over hen, en om de lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid van Christus door het waarachtig geloof in Zijn Persoon aange nomen, alles tot eeuwige prijs en lof van de Drieënige God.
3. Daarom zal de volle zaligheid bestaan in een verlossing en bevrijding van alles wat Gods volk hier drukken en hinderen kan. Wij lezen in Openb. 7:16 en 17: “Zij zullen niet meer hongeren en zullen niet meer dorsten, en de zon zal op hen niet vallen, noch

enige hitte; en God zal alle tranen van hun ogen afwissen.” En in Openb. 21:4: “Noch rouw, noch gekrijt, noch moeite zal meer zijn. Deze eerste dingen zullen weggenomen zijn. En in Openb. 20:14 lezen wij dat de dood en de hel geworpen werden in de poel des vuurs, namelijk alles wat de gelovigen hier als een dood of als een hel is.

De zaligheid zal dus bestaan in een volmaakt genieten van een eeuwig goed, dat aan de zeer uitnemende, eeuwige heerlijkheid van Gods volk gewicht zal bijzetten. Namelijk:

1. In een volmaakt en onmiddellijk kennen en aanschouwen van God. Dat nu ongekende Wezen, dán van aangezicht tot aangezicht te zien. Wij lezen in 1 Kor. 13: “Want wij kennen ten dele en wij profeteren ten dele. Doch wanneer het volmaakte zal gekomen zijn, dan zal hetgeen ten dele is, tenietgedaan worden. Want wij zien nu door een spiegel in een duistere rede, maar alsdan zullen wij zien aangezicht tot aangezicht.”

2. In een volmaakt kennen van de Heere Jezus en in de voltrekking van het geestelijke huwelijk met Hem. Hier is de tijd van ondertrouw, maar daar zal zijn het Avondmaal van de bruiloft des Lams, waar de rechtvaardigen, als een reine maagd, Christus haar man zullen worden voorgesteld en toebereid zijn als een bruid die voor haar man versierd is. Ja, in een volmaakt kennen en lieven van Christus als het Lam dat hen van de aarde gekocht heeft met Zijn dierbaar bloed en als de enige oorzaak dat zij daar zijn. Is het een wonder, vrienden, dat, als Gods volk een voorsmaak geniet, zij dan klein voor God worden?

3. In een volmaakt kennen en genieten van God de Heilige Geest. In een volheid des Geestes, zodat niemand van al de hemelingen iets zal missen. Al de vaten, grote en kleine, zullen vol zijn. Jezus zal hun Leidsman zijn aan de fonteinen van levende wateren, aan die zuivere rivier, klaar als kristal, die voortkomt uit de troon Gods en des Lams.

4. In de volmaakte heiligheid en gelijkvormigheid met Gods beeld. En dat door een volle verzadigende genieting van de Drie-enige God, waaruit een volmaakte, volle vreugde en eeuwige blijdschap zal voortvloeien. Dit verwachtte David al in Ps. 17: “Ik zal Uw aangezicht in gerechtigheid aanschouwen, ik zal verzadigd worden met Uw beeld, als ik zal opwaken.” En in 1 Joh. 3:2 lezen wij: Geliefden! Nu zijn wij kinderen Gods, en het is nog niet geopenbaard, wat wij zijn zullen. Maar wij weten, dat als Hij zal geopenbaard zijn, wij Hem zullen gelijk wezen: want wij zullen Hem zien, gelijk Hij is.” Hieruit zal een volle vreugde voortvloeien. Dit verwachtte David in Ps. 16:11: “Verzadiging der vreugde is bij Uw aangezicht, lieflijkheden zijn in Uw rechterhand, eeuwiglijk.” En wij lezen in Jes. 35:10: “Eeuwige blijdschap zal op hun hoofd wezen; vrolijkheid en blijdschap zullen zij verkrijgen, maar droefenis en zuchting zullen wegvlieden.”

5. In een volmaakt prijzen, verheerlijken en verhogen van Gods lof, en in een volmaakt uitgalmen van eeuwige halleluja's over alle deugden Gods, afstralende van de werken der natuur en der genade. Wij lezen in Openb. 15:3: “Groot en wonderlijk zijn Uw werken, Heere, Gij almachtige God; rechtvaardig en waarachtig zijn Uw wegen, Gij Koning der heiligen!” Dus ook over alle wegen Gods die Zijn majesteit met ieder in de tijd gehouden heeft. In al die donkere en zware wegen voor het vlees, daarin zullen de einden Gods eerst recht gezien, en al die wegen gepast erkend worden om hen daarlangs tot heerlijkheid te leiden. Ja, de Bijbel zal daar eerst recht verstaan worden, en vele dingen in de Openbaring van Johannes, die dan eerst geopenbaard worden, evenals vroeger de profetieën eerst in de tijd der vervulling recht verstaan werden. Ook zal daar eerst de uitvoer van de eeuwige raad volmaakt gekend worden, die hier zulk een duister boek is. Maar daar zullen de zegelen opengeboren worden door de Leeuw uit de stam van Juda, de wortel Davids, Die alleen overwonnen heeft en Die machtig is. Dus zal

God volmaakt verhoogd worden over de vrijheid en soevereiniteit van Zijn genade, zonder dat daar de natuurlijke liefde van ouders tot kinderen, en van kinderen tot ouders, die verloren zijn gegaan, zal plaatsvinden. Maar het zal zijn een eeuwig prijzen over de soevereiniteit van de eeuwige liefde der verkiezing, en dat zal daar eeuwig eindigen in een volmaakt zingen van het lied des Lams, in een neervallen met de dieren en ouderlingen voor dat Lam, dat overal de oorzaak van is. Zie dit duidelijk in Openb. 5:8-14.

6. In de onverdeflijkheid, onvermoeidheid, vaardigheid, kracht, heerlijkheid en geestelijkheid van de lichamen en hun werkingen. Zo vlug en vaardig als Elia, die ging maar op naar de hemel. Ja, de engelen gelijk, dan in de hemel en dan op de gezuiverde aarde. Want zij zullen het aardrijk ook beërven en dat als eigenaars bezitten. Namelijk, wanneer de bezitting aan hun ziel geen schade meer zal kunnen toebrengen. Ja, gelijkvormig aan het heerlijke lichaam van Christus, Die ons vernederd lichaam veranderen zal, opdat het gelijkvormig worde aan Zijn heerlijk lichaam, naar de werking waardoor Hij ook alle dingen Zichzelf kan onderwerpen. Blinkende gelijk de zon. En wij lezen in Exod. 34 dat het vel van Mozes' aangezicht glinsterende.

7. In een eeuwige verwondering dat zij, de geringsten uit hun stad of plaats, uit hun geslacht en huis, die het in de tijd zo gruwelijk gemaakt hadden tegen de Heere, daar zijn. En dat langs zulke diepe wegen. O, door al die verdrukkingen doorgeraakt en nu voor de troon te zijn! Een uit de ouderlingen vroeg in Openb. 7: "Wie zijn toch deze, met de lange witte klederen bekleed? Wie zijn zij? En vanwaar zijn zij gekomen?" En daar werd geantwoord: "Heere, Gij weet het. En Hij zeide: Dezen zijn het, die uit de grote verdrukking komen..."

8. En tenslotte, deze zaligheid zal eeuwig zijn, die zal nooit ophouden, nooit oud of smakeloos worden, maar eeuwig beginnen zonder te eindigen. Als het einde daar is, zal het begin ook weer daar zijn. Jezus noemt het in Matth. 26:29 altijd vers en nieuw drinken in het Koninkrijk. Het zal daar altijd dag zijn zonder nacht. Hier zou geen lichaam het kunnen uitstaan om altijd het goede te genieten, maar daar zal het altijd sabbat, altijd nieuwe maan, altijd feestdag wezen. Paulus zegt in 1 Thess. 4:17: "Dan zullen wij altijd bij de Heere zijn." En dat wel om het allergrootste vreugdefeest eeuwig te vieren, het volmaakte feest der Loofhutten, van jaar tot jaar in dat hemels Jeruzalem, zonder einde, om te aanbidden de Koning, de Heere der heirscharen."

Ziedaar, vrienden, met enkele woorden iets gezegd van wat God bereid heeft voor Zijn kinderen. Van welke zaak nooit een oor heeft gehoord, geen oog heeft het gezien en het is nooit in eens mensenhart opgeklimmen.

Zie nu eens welke gronden en bewijzen er voor zijn dat de rechtvaardigen deze zaligheid deelachtig worden.

1. Gods Woord spreekt daar de rechtvaardigen zalig. We lezen in Ps. 32: "Welgelukzalig is hij, wiens overtreding vergeven, wiens zonde bedekt is. Welgelukzalig is de mens, dien de Heere de ongerechtigheid niet toerekent."

2. Paulus maakt in de keten der zaligheid de heerlijkheid aan de rechtvaardiging vast. Rom. 8:30: "En die Hij tevoren verordineerd heeft, dezen heeft Hij ook geroepen; en die hij geroepen heeft, dezen heeft Hij ook gerechtvaardigd; en die Hij gerechtvaardigd heeft, dezen heeft Hij ook verheerlijkt." En wij lezen in Tit. 3:7: "Opdat wij gerechtvaardigd zijnde door Zijn genade, erfgenamen zouden worden naar de hope des eeuwigen levens."

3. Ook omdat de volle zaligheid aan de rechtvaardigen volstrekt is beloofd in Jes. 35:10: "En de vrijgekochten des HEEREN zullen wederkeren en tot Sion komen met gejuich, en eeuwige blijdschap zal op hun hoofd wezen; vrolijkheid en blijdschap zullen zij

verkrijgen, maar droefenis en zuchting zullen wegvlieden.”

De rechtvaardigen bezitten ook zulke grondgestalten die aan de volle zaligheid verbonden zijn.

1. Alle rechtvaardigen hebben het genadewerk in hun ziel, het werk van de Geest van Christus. Dat is een onderpand of een eersteling in hun hart van de volle oogst der heerlijkheid. Het is een deel van het geheel, iets in hen met dezelfde natuur als het werk der heerlijkmaking. Het is alleen onderscheiden in volmaaktheid en onvolmaaktheid. Het wordt hier bezeten onder veel strijd en zonden. Zo merkt het de onderwijzer aan in de 22e Zondagsafdeling, vraag 58: “Nademaal ik nu het beginsel der eeuwige vreugde in mijn hart gevoel...” Het voornaamste deel van hun lichaam, hun Hoofd, hebben zij reeds in de hemel. Die is daar als een zeker pand van hen, dus is hun rente daar gegrond. Jezus is daar ingegaan om hun plaats te bereiden en zal niet rusten voordat zij zijn waar Hij is. En dus hebben zij een gegronde hoop op de hemel, die zij bij hun overgang in Christus ontvangen hebben. Een hoop die niet beschaamt, een verwachting die niet zal afgesneden worden, omdat zij gegrond is in het geloof, en omdat zij vast is als een anker in de hemel. O, daar is hun goede ankergrond. Daarom zegt Paulus in Rom. 8:24: “Wij zijn in hope zalig.”

2. Zelfs in zulken die aan zware bestrijdingen onderworpen zijn en wier hoop op de zaligheid zeer wordt bestreden, zijn zulke dingen openbaar die, als er enig licht op schijnt, zekere bewijzen zijn dat zij zeker zullen zalig worden. Wij zullen er enkele noemen:

a. Dat zuchten onder een lichaam der zonde, onder liefdeloosheid omtrent God en Christus, onder een onheilig, onwillig en bedrieglijk hart. Vanwaar komt toch die hartelijke smart daarover? Komt het niet voort uit die zucht op de bodem des harten naar heiligheid? Is daar geen liefde tot God onder? Is daar niet iets onder dat zich uitstrekt naar volmaaktheid? De duisterste gelovigen zouden immers geen heerlijker dag verlangen, dan dat zij hun hart mochten kwijtraken, dat zij gereinigd mochten worden van dode werken, dat hun zonden en banden gebroken en zij los en vrijgemaakt mochten worden. O vrienden, het zal eens waar worden. De Heere Jezus heeft het gezegd: “Vader, ik heilig Mijzelven voor hen, opdat ook zij geheiligd mogen zijn in waarheid.” Zie dit in Paulus, Rom. 7:24: “Ik, ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezès doods?” En in Rom. 8:23 zegt hij: “En niet alleen dit, maar ook wijzelven, die de eerstelingen des Geestes hebben, wij ook zelven, zeg ik, zuchten in onszelven, verwachtende de aanneming tot kinderen, namelijk de verlossing onzes lichaams.”

b. Hierbij komt die volle vereniging van het genadewerk in het hart van al de vromen, die voortspriet uit de liefde tot Jezus en Zijn werk. Van Elisabeth staat in Lukas 1:44 dat het kindeke opsprong in haar buik, toen zij de groetenis van Maria hoorde. Zo springt het genadeleven in het hart op, als God Zijn werk eens openbaar maakt in anderen en Zijn Koninkrijk uitbreidt. Waar zou dit nu anders vandaan komen? Hieruit kan men ook zien dat er geen helderder bewijs in iemand is van God te haten en niet bekeerd te zijn, dan wanneer men Gods volk en Gods werk in de harten van anderen niet liefheeft.

c. Eindelijk, die arme zielen kunnen en willen hun ziel niet pleisteren en van vrede spreken met de duisterheden van een christen en zichzelf daarmee opbeuren. Als zij duister zijn, dan zijn zij duister. God moet hen helpen. Daartegenover is een nabijchristen die meer rust en troost dan waarheid zoekt en alles maar aangrijpt. Maar dezen hebben een vastberadenheid om liever aan de voeten van de Heere Jezus als een onwaardige te blijven liggen, ja liever te sterven en God te heiligen in hun

hart, dan zich op te beuren of zelf te proberen uit hun gevangenis te breken of terugkeren met het murmurend Israël naar de vleespotten van Egypte.

Hebben wij nu aan te wijzen dat de rechtvaardige *nauwelijks* zalig wordt. Dit moeten wij *niet* verstaan *aan de zijde van God*. O, in dat opzicht worden de rechtvaardigen ruim zalig. Deze ruimte is gegrond:

1. In de soevereiniteit van de eeuwige liefde Gods in Christus. God heeft van alle eeuwigheid op hen gezien en zonder aanmerking van iets in hen. Al hun zonden die zij in de tijd zouden doen, waren daar voor Hem. Jezus stond voor hen in. De profeet zegt in Jer. 31:3: “De Heere is mij verschenen van verre tijden. Ja, Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde.” En in Joh. 13:1 staat dat Jezus de Zijnen liefheeft tot het einde toe.

2. In de algenoegzaamheid van Christus’ ruime bloedstromen en in de volwichtigheid van dat dierbare rantsoen en losgeld. O, dat liefdelijden en die borgschap van Jezus kan niet vergeefs zijn, omdat het gegrond is op het eeuwige verdrag dat de Vader gelegd heeft tot een grond, waarop de Zoon zal kunnen eisen. Daarop is de onafslaanbare eis van de Zoon gebouwd, Job 33:24: Laat deze in het verderf niet nederdalen, Ik heb verzoening gevonden. En in Joh. 17:24: “Vader, Ik wil, dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij mij gegeven hebt.” En daarom, o vrienden, een druppel van die zalige en zaligende bloedstromen (als het ware) is genoegzaam, al had iemand al de vergeeflijke zonden van de gehele wereld.

3. In de wonderbare volheid en gepastheid van de beloften, voortvloeiende uit een onveranderlijk verbond der genade, ja, onveranderlijk omdat God onveranderlijk is. Dat is de reden dat niemand van Gods volk uit zijn staat kan uitvallen, maar integendeel dat de genadegiften en de roeping Gods onberouwelijk zijn. Wij lezen in Jes. 54: “Want dat zal Mij zijn (zegt God) als de wateren van Noach, toen Ik zwoer, dat de wateren van Noach niet meer over de aarde zouden gaan, also heb Ik gezworen, dat Ik niet meer op u toornen noch u schelden zal. Want bergen zullen wijken en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de HEERE uw Ontfermer.”

4. Tenslotte het is gegrond in de verheerlijking van Christus. Jezus is langs de weg van vernedering verheerlijkt. Het ga daarom hier zo bezwaarlijk als het ga, hun weg zal bijgevolg ook zijn door vele verdrukkingen in te gaan in het Koninkrijk der hemelen. De hemel zal hun niet ontgaan, want Jezus bidt eeuwig voor hen dat hun geloof niet ophoude en zendt vandaar in hun hart Zijn Geest om bij hen te blijven. We lezen in Joh. 14:16: “Ik zal den Vader bidden, en Hij zal u een anderen Trooster geven, opdat Hij bij u blijve in der eeuwigheid; namelijk den Geest der waarheid.” En wel om hen te bewaren tot de zaligheid die bereid is om geopenbaard te worden in de laatste tijd. O, konden duistere vromen het zien welke verborgen ondersteuning zij genieten, God zou meer eer krijgen en zij meer zien dat zij ruim zalig zullen worden.

Dit nauwelijks zalig worden, hebben wij op te vatten *aan de zijde van een rechtvaardige*.

1. Het is toch maar een enige weg liggende in het midden van duizenden bijwegen en paden des doods. Hoe bezwaarlijk is het, in het midden van duizenden sporen, een rechte weg te vinden, en daarom ook hoe noodzakelijk is een wegwijzer, een overste Leidsman. David bidt daarom in Ps. 25: ‘Heere, maak mij Uw wegen bekend, leer mij Uw paden. De Heere is goed en recht, daarom zal Hij de zondaars onderwijzen in de weg. Hij zal de zachtmoedigen Zijn weg leren.’ Is het dan met recht niet 'nauwelijks', dat iemand deze weg vindt?

2. Ja, het is een zeer zeldzame weg die weinigen vinden. Jezus zegt in Joh. 14:6: “Ik

ben de Weg, en de Waarheid, en het Leven. Niemand komt tot den Vader dan door Mij.” De Zoon van God moest van de hemel afkomen en tot zonde worden gemaakt, een verachte onder de mensen, ja, een niets-geachte worden. Ieder moest als de voet aan Hem stoten tot Hij uitgeroeid was. God moest de uitnemende grootheid van Zijn kracht ten koste leggen om een zondaar te doen komen tot en geloven in Christus en wel naar de werking der sterkte Zijner macht, die hij gewrocht heeft in Christus toen hij Hem uit de doden heeft opgewekt, en om die zondaar te veranderen en te wederbaren, ten einde Christus een gestalte in hem krijgen zou. Ja, God moest de blinde zondaar die zuivere weg van vrije genade in Christus doen vinden, zodat hij bewaard werd voor valse christussen, voor de schaduw in plaats van het lichaam, voor de vreemde in plaats van de Man aan te grijpen. En Jezus leert ons daarbij in Matth. 7 dat weinigen deze zeldzame weg vinden. Het is hier en daar een enkeling die zonder zijn wijsheid of toedoen op die weg geraakt. In Jer. 3:14 wordt het uitgedrukt: twee uit een stad en één uit een geslacht, die te Sion binnenraken. En in Lukas 12:32 een klein kuddeke, aan hetwelk het des Vaders welbehagen is het Koninkrijk te geven. Jezus dankte Zijn Vader daarvoor dat Hij dit voor de wijzen en verstandigen verborgen had. Niet vele rijken, niet vele machtigen, niet vele edelen die deze weg vinden, maar alleen enigen van die, die God als middelen in Zijn hand ter bescherming gebruikt. Ziet, hoe het terecht nauwelijks is dat iemand deze weg vindt.

3. Het is ook een enge, nauwe en smalle weg. Iemand die er op is, heeft genade nodig om er op te blijven, zonder af te wijken ter rechter of ter linkerhand. Jezus zegt in Matth. 7:13 en 14: “Gaat in door de enge poort; want wijd is de poort en breed is de weg, die tot het verderf leidt, en velen zijn er, die door dezelve ingaan. Want de poort is eng en de weg is nauw, die tot het leven leidt.” Het is hier anders dan in het natuurlijke. De wegen naar de grote en koninklijke steden zijn gewoonlijk brede wegen, men kan erop rijden zo prachtig als men wil. Maar de Heere zegt in Jes. 55:8: “Mijn gedachten zijn niet ulieder gedachten, en uw wegen zijn niet Mijn wegen. Want gelijk de hemelen hoger zijn dan de aarde, alsoo zijn Mijn wegen hoger dan uw wegen, en Mijn gedachten dan ulieder gedachten.” Kunt u er niet uit afleiden, vrienden, dat nauwe en smalle wegen zeer gevaarlijk zijn?

Het is dus een nauwelijks zalig worden. Een nauwelijks of zeer moeilijk, met opzicht tot *hetgeen de rechtvaardige in die weg benauwt*. Let hierbij op het volgende:

1. Een lichaam der zonde en de kracht van de verdorvenheid in hun hart, die wel eens sterker woelt dan vóór de bekering toen de zonde heerste en het huis in vrede hield. Paulus zegt in Rom. 7:9: “toen het gebod gekomen is, is de zonde weder levend geworden, doch ik ben gestorven.” En de zonde werd in hem bovenmate zondigende door het gebod. Zodat het onderscheid tussen een rechtvaardige en een goddeloze niet is dat de verdorven natuur van de een beter is dan die van de ander, maar daarin dat een gerechtvaardigde door het geloof daartegen wat heeft gekregen: een nieuw schepsel dat de strijd tegen de zonden veroorzaakt. De Geest strijdt tegen het vlees, en deze twee staan tegen elkander. Paulus moest wel eens klagen in Rom. 7:15: “Hetgeen ik wil, dat doe ik niet, maar hetgeen ik haat, dat doe ik.” En Hij moest zich zelfs in deze verwarring wel eens afvragen in Rom. 7:13: “Is dan het goede mij de dood geworden?” Maar hij vond een ander getuigenis van binnen, zeggende: dat zij verre, maar de zonde is mij de dood geworden. Gods volk heeft, behalve met hun dagelijkse zonden en onzuiverheden in al hun doen, menigmaal met hoofdzonden, als overgelaten reuzen of Enakskinderen, te worstelen. De één benauwt zijn trots en hoogmoedig hart, zo onvernederd, hij kan zo niet tot vernedering en belijdenis voor de Heere komen. Een ander hindert zijn vleselijk verstand, dat bedenken des vleses dat hij in zich gevoelt

vijandschap te zijn tegen al de wegen die de Heere met hem houdt. Een ander ligt gebonden onder wereldsgezindheid, onder een heimelijk schatten van de dingen van de tijd. Een ander weer onder de kracht van ijdelheden der gedachten, onder boze lusten, bewegingen en begeerlijkheden, onder verouderde humeur, natuur en gemoedszonden die hem zo telkens (zoals Adam uit de staat der rechtheid door de zonde uitviel) uit zijn gestalte doen uitvallen. Een ander die zijn hart beschouwt, wordt benauwd, en ligt gebonden onder een boos, arglistig, afleidend, eigenlievend hart dat samenspannt met Gods doodsvijanden. Een hart dat nergens te goed voor is. Kunt u niet zien dat de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt?

2. Doe daar eens bij de verlating van God en de verberging van Gods aangezicht om de zonden, zodat de Heere als in een vijand verkeert en zelfs tegen de ziel strijdt. Zie dit in Job 6:4: “De pijlen des Almachtigen zijn in mij, welker vurig venijn mijn geest uitdrinkt; de verschrikkingen Gods rusten zich tegen mij.” En bij Asaf in Ps. 77: “Dacht ik aan God, zo maakte ik misbaar; peinsde ik, zo werd mijn ziel overstelpt. Zal dan de Heere in eeuwigheid verstoten, en voortaan niet meer goedgunstig zijn? Houdt Zijn goedertierenheid in eeuwigheid op? Heeft de toezegging een einde van geslacht tot geslacht? Heeft God vergeten genadig te zijn? Heeft Hij Zijn barmhartigheden door toorn toegesloten? Sela!” En bij Heman in Ps. 88: “Gij hebt mij in de onderste kuil gelegd, in duisternissen, in diepten. Heere! Waarom verstoot Gij mijn ziel en verbergt Uw aanschijn voor mij? Van der jeugd aan ben ik bedrukt en doodbrakende; ik draag Uw vervaarnissen, ik ben twijfelmoedig. Uw hittige toornigheden gaan over mij, Uw verschrikkingen doen mij vergaan.” Is dat niet 'nauwelijks'?

3. Daarbij de menigvuldige vijanden, de duivel en zijn werktuigen, de wereld met zijn ergernissen. Daar is een briesende leeuw die rondom gaat, zoekende wie hij zou mogen verslinden, die hun natuur en humeur zonden, hun boezemzonden kent en aanhitst. Het is waar, hij is geen rechthebbende meer over hen, want zijn macht en zijn rechten op hen om hen te verderven zijn hem ontzegd. En hij weet ook wel dat er geen verdoemenis is voor degenen die in Christus Jezus zijn, en dat hij hen bijgevolg niet naar de hel kan krijgen. Maar daarom is zijn boze toeleg om Gods volk aan deze zijde van de eeuwigheid te kwellen, te benauwen en hun leven bitter te maken, zoals bleek in Job 1 en 2. Om hun geestelijke leven op velerlei wijzen te onderdrukken, listig, geveinsd, bedrieglijk of door geweld. Als een duivel of als een engel des lichts, gepast op alle gelegenheden, om struikelblokken in hun weg te leggen, om hen te doen vallen. En zo ook door zijn werktuigen, de wereldse mensen. Die hebben evenals de duivel een onverzoenlijke haat tegen Gods volk, die in het paradijs al gezet is. O, daar is een wereld van ergernissen. De goddelozen zoeken Gods volk door dwalingen, ketterijen en goddeloosheden in de wandel ten val te brengen; zij leggen het toe op hun hinken. Zou men niet zeggen: hoe komt zulk een arme vrome zulk een stroom nog door?

4. Ook hebben de rechtvaardigen op hun weg tot de zaligheid veel tegenspoeden, verdrukkingen, ja zelfs vervolgingen te wachten, zoals hier uit de samenhang blijkt. Wij lezen in Joh. 16:33: “In de wereld zult gij verdrukking hebben; maar hebt goeden moed, Ik heb de wereld overwonnen.” En in Matth. 16:24: “Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf en neme zijn kruis op en volge Mij.” En dus is het de weg om door vele verdrukkingen in te gaan in het Koninkrijk der hemelen. In of uitwendige wegen van beproeving hebben zij allen. Daardoor moeten zijn geoefende zinnen krijgen en heiliger, meer verloochend en nederiger van hart worden. Hun eigen zin, wil, bestuur over zichzelf en hun doen meer aan de Heere kwijt en dus voor de hemel bekwaam gemaakt worden. Maar hoe benauwd valt het echter om zijn rechteroog uit te steken, zijn rechterhand en voet af te kappen. Wat zijn er veel bekommerende dingen in het tijdelijke. Welke drukkende posten, waarin de ene en andere vrome door de Heere gezet

is, en welk een bedenking heeft hij er van binnen tegen en hoe benauwd valt dat. David zegt in Ps. 34 dat vele de tegenspoeden des rechtvaardigen zijn, maar dat de Heere hen uit alle deze redt. Ja, in de algemene oordelen, als de Heere van de hemel over de inwoners der aarde toorn, en als de Heere de zonde bezoekt, dan, staat er in het voorgaande 17e vers, begint het oordeel wel eens van het huis Gods, van Gods volk, die mede een groot einde weggestroomd zijn door de ergernissen der wereld, en dan wedervaart wel eens enerlei de rechtvaardigen en de goddelozen, al is het waar dat zij er als zevenmaal gelouterd goud uitkomen. Is dat niet 'nauwelijks' zalig te worden?

5. Ook worden de rechtvaardigen nauwelijks zalig ten opzichte van het einde van hun weg wanneer zij ter zaligheid ingaan. Al worden zij nog zo oud, al kregen zij de jaren van Methusalem, zij houden geen tijd over om hun zaligheid uit te werken. De allerheiligste in dit leven moet op zijn einde nog alles verloren geven en het vonnis des doods nog schrijven op al zijn doen en plichten, en moet dan nog als een goddeloze worden aangezien, die alleen door vrije genade, starende op Christus en Zijn lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid, ingaan zal in het Koninkrijk der hemelen. Hij zal dus alleen binnenraken door de gerechtigheid, heiligheid en waardigheid van Jezus. Alzo houdt hij geen tijd over.

6. En tenslotte moeten zij de laatste vijand, de dood, voorbij. De laatste vijand die tenietgedaan wordt, is de dood. Al is het voor hen geen eigenlijke straf en al is de prikkel daaruit door Jezus' dood weggenomen, het is een bittere weg voor vlees en bloed wanneer de banden van de natuur verbroken worden en de ziel van het lichaam scheidt. En wanneer bij die gelegenheid de aardse vijand van Gods volk zich toelegt om hun ingang in de zaligheid nog bitter en bang te maken, hoewel zij, zodra zij hun lichamelijke ogen sluiten, er boven zijn. Ziet, vrienden, mag Petrus niet met recht zeggen dat de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt?

Slaan we nu gade wat de apostel met zijn voorwaardelijke wijze van voorstelling te kennen geeft als hij zegt: "Indien de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt."

Hierdoor moeten we niet verstaan dat de apostel twijfelde of het wel zo zijn zou. Integendeel! Het is een sterk bevestigende manier van spreken om de waarheid van een zaak te kennen te geven. Het is alsof er stond: naardien of omdat de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt. Ja, het is zo, gelijk onze kanttekenaars bijbrengen, naar Spr. 11:31: "Zie, de rechtvaardige wordt vergolden op de aarde, hoeveel te meer de goddeloze en zondaar."

Ook geeft het te kennen dat dit de weg is van al de rechtvaardigen, zonder onderscheid, of zij groot of kleingelovig zijn, dat zij allen aan hun zijde maar nauwelijks binnenkomen.

II. Aangaande het alldroevigste besluit dat de apostel hieruit opmaakt aangaande het einde van een goddeloze, als hij zegt: *waar zal de goddeloze en zondaar verschijnen?*

Daarin slaan wij gade:

- A. Het getuigenis van de apostel aangaande het uiteinde van een goddeloze en zondaar, namelijk dat de goddeloze en zondaar "verschijnen" zal,
- B. Het alldroevigste besluit dat Petrus uit de donkere wegen en leidingen van God omtrent zijn volk opmaakt.

A. De apostel spreekt hier over *de goddeloze en zondaar*. Het is niet nodig om door de goddeloze en zondaar een onderscheiden volk te verstaan, alsof door een goddeloze uitgedrukt werd een mens die in het algemeen zonder God in de wereld was. En door

een zondaar een goddeloze bij uitstek die in grove zonden leeft en die in zijn kracht wel een zondaar en zondares genoemd wordt in Gods Woord. Zo staat er in Matth. 9 dat Jezus at met tollenaren en zondaren. En in Titus 1:16 van zulken, die belijden dat zij God kennen, maar die Hem verloochenen met hun werken, also zij gruwelijk zijn, en ongehoorzaam, en tot alle goed werk ondeugend. De reden hiervan is deze:

1. Omdat alle goddelozen, zonder onderscheid, afgescheiden zijn van God, en niet anders kunnen dan zondigen en welke rampzalige staat dit meebrengt. Zo beschrijft Paulus een mens in de natuurstaat, Rom. 3:10-18: “Er is niemand rechtvaardig, ook niet één; er is niemand die verstandig is, allen zijn zij afgeweken, hun keel is een geopend graf; met hun tongen plegen zij bedrog; welker mond vol is van vervloeking en bitterheid; hun voeten zijn snel om bloed te vergeten; vernieling en ellendigheid is in hun wegen; en den weg des vredes hebben zij niet gekend. Er is geen vreze Gods voor hun ogen.” Het is waar dat er in de goddeloze, rampzalige staat trappen zijn, zodat iemand die een erger zondaar is dan de ander, ook zwaarder hel zal hebben dan de ander. Wat echter hun staat betreft, die is dezelfde. Het zijn beiden goddelozen die hier in dit vers en elders tegenover rechtvaardigen staan en nooit zullen kunnen bestaan in het gericht van God.

2. Doe hier bij dat deze ongelukkige personen met twee woorden, goddelozen en zondaars, worden uitgedrukt om de grootheid en gruwelijkheid van hun zondige staat, en wat zij allen voor God zijn, te kennen te geven. Dus worden deze twee woorden verwisseld, Ps.1:1 en 51:4: “Was mij wel van mijn ongerechtigheid, en reinig mij van mijn zonden.” En in Dan. 9:5: “Wij hebben gezondigd, en hebben onrecht gedaan, en goddelooslijk gehandeld en gerebelleerd, met af te wijken van Uw geboden en van Uw rechten.”

3. Maar wij verstaan door de goddeloze en zondaar, alle mensen die buiten God zijn, los van God, en in de zondige natuurstaat leven. Allen die in de Goddelijke vierschaar niet zijn gerechtvaardigd en daarom nog niet wedergeboren zijn, hoever zij ook gekomen zijn in uiterlijke godsdienstplichten, in verstandskennis van het enige nodige, of in de ontwaking van hun geweten. Zolang zij langs de weg van boetvaardigheid door de Heilige Geest niet tot Jezus' gemeenschap gebracht zijn en met Jezus verenigd, zijn zij niet anders dan wat Ef. 2:12 zegt: zonder Christus, vervreemd van het burgerschap Israëls, en vreemdelingen van de verbonden der belofte, geen hoop hebbende, en zonder God in de wereld.

Vrienden! zie eens, wie daar zichzelf voor te houden hebben.

- a. Alle geruste en zorgeloze mensen, die nergens minder om denken dan om de zaken van eeuwig belang. Hetzij zij vrolijk en gerust in hun gevangenis kwinkeleren, zij weten toch niet beter of het behoort zo omdat zij er in geboren zijn. Hetzij zij ongodsdienstig en gerust leven, hetzij zij ijverig in de plichten zijn, ja, de zuivere waarheid aan hun zijde hebben en daarop stijf gaan neerzitten, en hun eigen ziel daarom vrede beloven terwijl zulken slapen als in het opperste van een mast. Daarover wordt het wee uitgesproken in Amos 6:1: “Wee den gerusten te Sion...” Zulken zien en gevoelen geen oordelen. Het treft hen niet, zij menen rein te zijn, maar hun drek is aan hen.
- b. Allen, die zondigen met hun hart, zonder ooit door vreze Gods en door het aanzien van Zijn hoogheid weerhouden te worden. Wij lezen in Jes. 26:10: Wordt den goddeloze genade bewezen, hij leert evenwel geen gerechtigheid, hij drijft onrecht in een gans richtig land, en hij ziet de hoogheid des HEEREN niet aan.” Hieronder zijn zulken die bij trappen daartoe gekomen zijn, die door veel ontrouw aan hun licht en door veel tegenstand van de kloppingen en overtuigingen van binnen zo in het kwaad geworteld zijn, dat het zondigen hun rust is geworden, want zij slapen of rusten niet

als zij geen kwaad gedaan hebben en hun slaap wordt weggenomen, als zij niet iemand hebben doen struikelen. En dus lezen wij in Jes. 57:20: “De goddelozen zijn als een voortgedreven zee, want die kan niet rusten, en haar wateren werpen dijk en modder op.”

- c. Tenslotte allen die het werk van God in de harten van anderen niet innig liefhebben, en die Gods knechten en volk in hun hart te haten. Ach vrienden, niet alleen als men zich naar buiten met bitterheid tegen hen verzet en hen vervolgt, o nee, deze haat gaat op veel zediger wijze toe. Zo zijn menigmaal de uitwendig godsdienstigen het vijandigst tegen het genadeleven in het hart. Jezus zegt in Matth. 21:31 dat tollenaars en hoeren u voorgaan in het Koninkrijk Gods. Als men met de vromen niet is verenigd, is dat het klaarste kenteken dat men geen genade bezit. Wij lezen in 1 Joh. 4:20: “Indien iemand zegt: Ik heb God lief; en haat zijn broeder, die is een leugenaar; want die zijn broeder niet liefheeft, dien hij gezien heeft, hoe kan hij God liefhebben, Dien hij niet gezien heeft?” En in 1 Joh. 5:1: “Een iegelijk, die liefheeft Dengene, Die geboren heeft, die heeft ook lief dengene die uit Hem geboren is: Ja, het wordt als een klaarder werk aangetekend van de geest der dwalingen dat men Gods knechten niet liefheeft, niet hoort of gehoorzaamt. Wij lezen in 1 Joh. 4:6: “Wij zijn uit God. Die God kent, hoort ons; die uit God niet is, hoort ons niet. Hieraan kennen wij den Geest der waarheid en der dwaling.” Zodat hij, die de vromen haat, God haat, al leeft hij juist niet in alle gruwelen naar de letter van de wet, er is echter niet één gruwel waarvan hij uit liefde tot God een afkeer heeft. Hij kan wel een soort van strijd hebben, zodat de ene zonde tegen de andere strijdt, of dat zijn eigen naam en achting tegen deze of gene zonde strijdt. Dan haat hij het ene omdat het niet samen kan gaan met de liefde tot het andere. Vrienden, over alle deze spreekt de Heere een wee uit in Jes. 3:11: “Wee, den goddeloze, het zal hem kwalijk gaan.”

Slaan wij nu het oog op Petrus” getuigenis aangaande het uiteinde van een goddeloze en zondaar, namelijk dat hij verschijnen zal.

Het woord *verschijnen* drukt hier zoveel uit als openbaar worden, en wel in het gericht van God, om daar als een gedaagde terechtgesteld te worden en zijn vonnis te ontvangen. Zo lezen wij in 2 Kor. 5:10: “Wij allen moeten geopenbaard worden voor den rechterstoel van Christus, opdat een iegelijk wegdrage hetgeen door het lichaam geschiedt, naar dat hij gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad.”

Zie nu hoe wij het verschijnen van de goddelozen en zondaars in het gericht verstaan hebben.

- a. Zij zullen verschijnen of openbaar worden in het gericht van God. Zodra de ogen van het lichaam sluiten, zal de ziel niet alleen werkzaam blijven, maar ook haar oordeel ontvangen en heengezonden worden naar haar “gevangenis, de hel, de buitenste duisternis, de afgrond genoemd, de poel brandende van vuur en sulfer. Zie dit bij Sódóm en Gomórra en de steden Sodom, die de straf des eeuwigen vuurs dragen. En in Lukas 16 staat dat de rijke man, toen hij zijn ogen ophief, in de hel en in de vlam was.
- b. Op de dag van de voleinding der eeuwen, of ten jongsten dage, zal het lichaam, opgewekt en met de ziel verenigd zijnde, instaat worden gesteld om allerzwaarste, eeuwige pijniging en smarten uit te staan, zonder enige verpozing of verlichting. Zodat zij in de vlammen van de Goddelijke gramschap eeuwig zullen branden, zonder ooit verteerd te worden.
- c. In deze helse toestand zal hij gedagvaard worden voor de rechterstoel van Christus. Door een groot geroep, waarmee de Heere Zelf en met de stem des archangels en met de bazuin Gods nederdalen zal van de hemel, waartoe de Heere de dienst der engelen

gebruiken zal. De engelen zullen uitgaan en de bozen uit het midden van de rechtvaardigen afscheiden. Alzo zal het zijn in de voleinding der eeuwen. O vrienden, in Openb. 1:7 staat: “Zie, Hij komt met de wolken, en alle oog zal Hem zien, ook degenen die Hem doorstoken hebben.” Hier scheiden de goddelozen zichzelf af van Gods volk, maar daar zal God hen voor eeuwig scheiden. O, dan zult u dat volk dat u nu haat, niet meer zien.

- d. Daar staande zal hij verschijnen en openbaar worden voor God, voor engelen en mensen, uit de boeken die daar geopend zullen worden. Dit heeft Daniël in een gezicht al voorspeld in hoofdstuk 7:9. Hij zag tronen, en de troon van de Oude van dagen was vuurvonken, deszelfs raderen een brandend vuur, een vurige rivier vloeide en ging van voor Hem uit, duizendmaal duizenden dienden Hem, en tien duizend maal tien duizenden stonden voor Hem. Het gericht zette zich en de boeken werden geopend. En Johannes zegt in Openb. 20:12: “Ik zag de doden, klein en groot, staande voor de troon, en de boeken werden geopend.” Namelijk van de eeuwige voorverordining ten verderve, het boek der wet en des Evangelies, het boek van Gods voorzienigheid of alwetendheid, en het boek van het eigen geweten met een volmaakte herinnering die alles zal te binnenbrengen wat er in het lichaam is geschied. En die, als een veroordelend rechter van binnen, hem in het aangezicht zal vliegen. O vrienden, hier kan soms het geweten zo benauwen dat er geen vermaken aan is, wat zal het dan zijn om een worm te hebben die niet sterft en een vuur dat niet uitgeblust zal worden.

Zie nog eens wat uit deze boeken openbaar zal worden.

1. De erfzonde, zo van de toegerekende schuld van Adam, als van de vuile voortzetting van alle kwaad in de voortteling, waardoor kinderen menigmaal in dezelfde soort van zondige daden van hun vaderen hebben gewandeld, waarover de Heere bezoeking wil doen tot in het derde en vierde lid.
2. De zonden van nalatigheid, zoals daar zijn:
  - a. In zijn tijd God niet-gezocht te hebben, zijn knieën voor God niet gebogen te hebben, en Hem niet gebeden te hebben om Zijn Geest, om licht in zijn bedrieglijk hart, om bekeerd te worden, om ontdekking van de weg van verzoening.
  - b. In zijn tijdelijk beroep geen tijd afgezonderd te hebben, omdat de dingen van een eeuwig belang het zwaarste wogen. En dat men, onder voorwendsel van geen tijd, het nodigeste verzuimd heeft, daar men tijd gehad heeft om ziek te zijn en te sterven. O, dan zal een mens zien dat het niet aan de tijd maar aan de wil gescheeld heeft, zoals Jezus zegt in Joh. 5:40: “En gij wilt tot Mij niet komen.”
  - c. Daarbij het verzuim van de genademiddelen. O vrienden, elk middel, elke predicatie en catechisatie, ja elk luiden van de klokken waardoor men geroepen werd en dat men in de wind geslagen en verwaarloosd heeft, zal in het gericht Gods tegen de mens opstaan en hem veroordelen. O, hoe zwaar zal dat vallen te herdenken dat de opening van Gods woorden door Gods knechten licht had kunnen gegeven en de slechten verstandig gemaakt hebben. O dan te zien op de waarheid van Jezus’ woord in zijn kracht: Ik heb u willen en zoeken te vergaderen, maar gij hebt niet gewild.
  - d. Doe hier eens bij dat men die dierbare waarheden, die God de mens gegeven heeft, niet heeft onderzocht. Of dat maar als zijn bijwerk gedaan heeft en de Bijbel niet of weinig gelezen heeft, waardoor men wijs had kunnen worden tot zaligheid.
  - e. Nog eens, de onttrekking van de harten aan Christus. O, dat is een nalatigheid. Hoe menigmaal hebben God in Zijn Woord en Gods knechten uit Gods Naam het hart voor Christus opgeëist, terwijl men het niet heeft willen geven. Men wilde andere dingen liever vasthouden. Vrienden, hier zal geen verschoning kunnen plaatsvinden

- vanwege onmacht, want de Heere zal zeggen: Wel, was er hij Mij geen kracht?
- f. Tenslotte, die nalatigheid die Jezus noemt in Matt. 25:42 en 43: “Want Ik ben hongerig geweest en gij hebt Mij niet te eten gegeven; Ik ben dorstig geweest en gij hebt Mij niet te drinken gegeven; Ik was een vreemdeling en gij hebt Mij niet geherbergd; naakt en gij hebt Mij niet gekleed; krank en in de gevangenis en gij hebt Mij niet bezocht.”

3. Alle dadelijke zonden, geen enkele uitgezonderd. Alle zondige daden, woorden en gedachten. Alle zonden tegen God, tegen onszelf, tegen onze naasten, alle zonden tegen de inwendige afrading van het geweten, tegen de klopping en overtuiging des Geestes. Ja, alle verborgen zonden, die niemand dan God en des mensen hart weet. O vrienden, die allen zullen staan in het licht van Gods aangezicht.

- a. Vanwege al de zondige daden en werken. Neem nu maar eens de besturing van die schone vermogens van zijn kostelijke zielen van al de leden van zijn lichaam. Wat met ieder lid gepleegd is. Wat men met zijn ogen, oren, tong, handen en voeten gedaan heeft. Hoe men aan zijn geld en goed gekomen is en wat men ermee gedaan heeft. Of men daarmee in sieraden, kleding en overdadig leven God getergd heeft. Want God zal ieders werk in het gericht brengen met hetgeen verborgen is, hetzij goed, hetzij kwaad.
- b. Vanwege al de zondige woorden. Jezus zegt in Matth. 12:36: “Maar Ik zeg u, dat van elk ijdel woord, hetwelk de mensen zullen gesproken hebben, zij van hetzelfde zullen rekenschap geven in den dag des oordeels. Want uit uw woorden zult gij gerechtvaardigd worden, en uit uw woorden zult gij veroordeeld worden.” En o, wat brengt de tong al voort? Jakobus noemt de tong een vuur, een wereld der ongerechtigheid, dat het rad onzer geboorte ontsteekt, en ontstoken wordt van de hel. Zij is een onbedwingelijk kwaad, vol van dodelijk venijn. Door haar loven wij God en de Vader, en door haar vervloeken wij de mensen, die naar de gelijkenis Gods gemaakt zijn. Uit dezelfde mond komen voort zegening en vervloeking (Jak. 3).
- c. Vanwege alle zondige gedachten, boze lusten, bewegingen der zonde en begeerlijkheden. O, wat gaat er al om in dat hart. Welk vermaak in ijdele en onreine gedachten. En vrienden, de gedachten zijn niet tolvrij, zoals de blinde wereld zegt. Maar Paulus zegt in Rom. 2:16: “In de dag, wanneer God de verborgen dingen der mensen zal oordelen door Jezus Christus, naar mijn Evangelie.” En in 1 Kor. 4: “Zo dan, oordeelt niets voor den tijd, totdat de Heere zal gekomen zijn. Welke ook in het licht zal brengen, hetgeen in de duisternis verborgen is, en openbaren de raadslagen des harten.”
- d. Ja, tenslotte ook vanwege de tijd hoelang men onder Gods lankmoedigheid geleefd heeft. Wat men elk jaar, elke maand, elke week, elke dag, elk uur, ja elk ogenblik gedaan, gesproken of gedacht heeft. Bijzonder vanwege het verachten van Gods lankmoedigheid en het dadelijk verwerpen van Christus en het vertreden van het Evangelie des vredes. Denkt u, o mens, dat u het oordeel van God zult ontvlieden? Of veracht u de rijkdom Zijner goedertierenheid en verdraagzaamheid en lankmoedigheid, niet wetende dat de goedertierenheid Gods u tot bekering leidt? Maar naar uw hardigheid en onbekeerlijk hart, vergadert gij uzelf toorn als een schat, in de dag des toorns en der openbaring van het rechtvaardig oordeel Gods.

Dus verschijnende voor de Rechter van hemel en aarde, zal hij zijn vonnis ontvangen. Maar o, het zal tot zijn nadeel zijn. Het zal een verdoemend vonnis zijn, een vonnis naar de mate der ongerechtigheid of naar de nauwkeurige eis van de gerechtigheid der wet. Volgens Rom. 2:12: “Want zovelen als er zonder wet gezondigd hebben, zullen ook

zonder wet verloren gaan; en zovelen als er onder de wet gezondigd hebben, zullen door de wet geoordeeld worden.” Waaruit ons mede blijkt, zoals ook uit Matth. 11:24, dat er trappen in de verdoemenis zijn zullen. Dit vonnis zal zeer gestreng zijn en uit de volmaaktheid van Gods rechtvaardigheid voortkomen, in welke deugden te verheerlijken de Koning zeggen zal ook tot dengenen die ter linkerhand zijn: “Gaaf weg van Mij, gij vervloekten, in het eeuwige vuur, hetwelk den duivel en zijn engelen bereid is.”

Eindelijk, zo sidderend verschijnende, zal terstond dit vonnis worden uitgevoerd. En, staat erin Matth. 25:46: “Dezen zullen gaan in de eeuwige pijn, maar de rechtvaardigen in het eeuwige leven.” O vrienden, dat verschil zal oneindig zijn. En het zal eeuwig duren zonder ooit hoop van uitkomst, zonder de minste inspanning of zonder enige verzachting. O, voor eeuwig van het aangezicht van God weggestornd te worden naar de hel, in het eeuwige vuur bij de duivel en zijn engelen gepijnigd te worden nacht en dag, en waarvan de rook van hun pijniging zal opgaan tot in alle eeuwigheid (Openb. 19:3 en 20:10). Eeuwig een worm te hebben die niet sterft, en in een vuur te zijn dat niet zal worden uitgeblust. Maar eeuwig alle vlees tot een afgrijzing te zullen zijn.

Ziet u wel, vrienden, dat dit een verschijnen zal zijn zonder te kunnen bestaan? Er staat in Ps. 1:5 dat de goddelozen niet zullen bestaan in het gericht. En in Ps. 90:11: “Wie kent de sterkte Uws toorns, en Uw verbolgenheid, naar dat Gij te vrezet zijt?” Ja, wie zal bestaan, als Hij verschijnt? Op het zien van het toornige Lam op de wolken, zullen alle geslachten der aarde wenen, en wenschen verstoken te worden van Zijn tegenwoordigheid en uitroepen tot de bergen en tot de steenrotsen: valt op ons, en verbergt ons van het aangezicht Desgenen Die op den troon zit, en van den toorn des Lams. Want de grote dag Zijns toorns is gekomen, en wie kan bestaan? (Openb. 6:16). Zien we nu in de tweede plaats:

(2). Het allerdroevigst besluit dat Petrus uit de donkere wegen en leidingen van God omtrent zijn volk opmaakt.

Petrus zegt dus: Waar zal de goddeloze en zondaar verschijnen? Deze vraagsgewijze spreektrant drukt in kracht uit hoe de apostel bijna geen woorden kan vinden om zijn diepe indruk van die eeuwige waarheid uit te drukken, dat de goddeloze zeker verschijnen zal. Deze spreekwijze is ontleend aan een schuldige die gedaagd wordt voor het gericht, en die het aangezicht van de rechter vreest omdat zijn hart en geweten hem veroordeelt. Iemand die zich niet verbergen en niet ontvliden kan en dus moet komen voor de rechterstoel. Zo wil de apostel hiermee uitdrukken dat hij zeker niet zal bestaan. Dus is deze verzekering van de apostel aangaande het verschijnen van de goddelozen in de volgende zaken gegrond:

In Gods waarheid. Ja, Henoch, de zevende van Adam, heeft dit al geprofeteerd (Judas 14 en 15).

In Gods rechtvaardigheid en heiligheid. Wij lezen in Ps. 5: “Gij zijt geen God, Die lust hebt aan goddeloosheid; de boze zal bij U niet verkeren; de onzinnigen zullen voor Uw ogen niet bestaan; Gij haat alle werkers der ongerechtigheid. Gij zult de leugensprekers verdoen; van den man des bloeds en bedrogs heeft de HEERE een gruwel.” En Abraham zei in Gen. 18:25: “Zou de Rechter der ganse aarde geen recht doen?”

In Gods heerlijkheid. De Heere heeft toch alles gewrocht om Zijns Zelfs wil. Zelfs de goddelozen tot de dag des kwaads. O vrienden, God moet Zijn eer van de een of andere zijde krijgen. Wij lezen in Rom. 9:22 en 23: “En of God, willende Zijn toorn bewijzen en Zijn macht bekend maken, met veel lankmoedigheid verdragen heeft de

vaten des toorns, tot het verderf toebereid; en opdat Hij zou bekendmaken de rijkdom Zijner heerlijkheid over de vaten der barmhartigheid, die Hij tevoren bereid heeft tot heerlijkheid.” Dus zal God in het verderf van de goddelozen verheerlijkt worden.

Ja, tenslotte, in het levendige geweten van de goddelozen ligt meer of minder een verschrikkelijk bewijs dat zij eens verschijnen zullen voor God. Die schrik en vrees ten dage van het onweer en voor de oordeelsdag, ja zelfs in het hart van degenen die graag atheïsten in theorie waren. Die verschrikking, als zij de gedachten niet kwijt kunnen raken dat God is.

Slaan wij het oog nog op hetgeen de apostel besluit met deze spreekwijze: *waar zal dan de goddeloze en zondaar verschijnen?* De apostel wil zeggen dat de goddeloze en zondaar nergens zal kunnen verschijnen om voor God te bestaan. Deze kracht ligt in de spreekwijze van Petrus en vergroot zeer de rampzalige toestand van de goddeloze en zondaar, zoals onze kanttekenaars ook aanmerken dat de rechtvaardige op aarde vergolden wordt, hoeveel te meer de goddeloze en zondaar? Zoals in dit vers niet alleen van het einde van een rechtvaardige, maar ook van de weg tot de zaligheid gesproken wordt, zo ook bij tegenstelling van de wegen der goddelozen hier in de tijd naar de rampzaligheid. De apostel wil zeggen dat de goddeloze en zondaar nergens zal kunnen verschijnen met enige troost en enige vrijmoedigheid.

1. Zal een zondaar hier voor God verschijnen in het gebed? Johannes zegt in Joh. 9:31: “Wij weten dat God de zondaars niet hoort.” En de Heere zegt in Jes. 1:5; Als gijlieden uw handen uitbreidt, verberg ik Mijn ogen voor u, ook wanneer gij het gebed vermenigvuldigt, hoor Ik niet, want uw handen zijn vol bloed.”
2. Zal hij verschijnen in de kerk om Gods Woord te horen? Daar moet hij beven, als hij eens iets kan horen en niet slaapt. Nadrukkelijk zegt de Heere tegen de profeet in Ezech. 33:31-33: “Zij komen tot u gelijk het volk pleegt te komen, en zitten voor uw aangezicht als Mijn volk, en horen uw woorden, maar zij doen ze niet; want zij maken liefkozingen met hun mond, maar hun hart wandelt hun gierigheid na. En zie, Gij zijt hun als een lied der minne, als een die schoon van stem is of die wèl speelt; daarom horen zij uw woorden, maar doen ze niet. Maar als dat komt (namelijk het gedreigde oordeel), zie, het zal komen, dan zullen zij weten, dat er een profeet in het midden van hen geweest is.”
3. Zal hij verschijnen aan de tafel van de kinderen, aan het Avondmaal? God en de engelen zien hem daar zitten als een man wiens ogen vuurvlammen zijn. Ziet hem daar zitten als een man, die de wereld en God te dienen samen wil paren. Christus met Béliäl. Die de drinkbeker des Heeren wil drinken en de drinkbeker der duivelen, die de tafel des Heeren en tegelijk de tafel der duivelen wil deelachtig zijn. Ja, als een geveinsd man aan die liefdemaaltijd, waar hij uitdrukt dat hij de wereld verlaat en het met Christus en Zijn volk houdt, en ondertussen acht hij dat volk een pest te zijn. Dus wordt deze tafel hem tot een strik en eet hij zich een oordeel, en wordt zo een nog grotere vijand en verharder in de vijandschap, zoals men ziet in Judas, waarvan we lezen in Joh. 18: toen hij de bete genomen had, voer satan in hem. En zo zag Jezus hem aan voor een man zonder bruiloftskleed.
4. Zal hij verschijnen in de vergadering der oprechten? O, daar kan hij het niet houden. Die spreken hem teveel van het nauwelijks zalig worden. Die zien en zeggen dat het met hem niet goed zal uitkomen. Daar heeft hij wat onverzoenlijks tegen dat in het paradijs al is gezet. Er staat in Ps.1:5 dat de zondaars niet bestaan zullen in de vergadering der rechtvaardigen, vooral als zij met enig licht en hulp spreken en als de Heere in het midden is. Dit is ondraaglijk voor hen, omdat hun geweten hen veroordeelt en hun hart vijandig blijft.

5. Zal hij verschijnen op de verbodsdagen? O, zijn gebed is voor God een gruwel. Zijn verbodsdagen zijn ongerechtigheid, God mag ze niet rieken. Zo staat er in Jes. 1:13: "Brenge niet meer vergeefs offer, zegt God, het reukwerk is Mij een gruwel; de nieuwe maanden en sabbatten en het bijeenroepen der vergaderingen vermag Ik niet, het is ongerechtigheid, zelfs de verbodsdagen. Uw nieuwe maanden en uw gezette hoogtijden haat Mijn ziel, zij zijn Mij tot een last; Ik ben moede geworden die te dragen." Maar waarom toch? Omdat zij het met God niet menen en van hun zonden en afgoden niet willen scheiden. Zo zegt de Heere in Ezech. 14: "Mensenkind, deze mannen hebben hun drekgoden in hun hart opgezet en hebben den aanstoot hunner ongerechtigheid recht voor hun aangezichten gesteld, word Ik dan ernstiglijk van hen gevraagd? Daarom, spreek met hen, en zeg tot hen: Alzo spreekt de Heere HEERE: Een ieder van hen, die zo komt tot den profeet, Ik de Heere zal hem, als hij komt, antwoorden naar de menigte zijner drekgoden."
6. Ja, als zijn geweten hier zelfs in zijn lachen eens ontwaakt en in zijn aangezicht vliegt, zal hij verschijnen bij de mensen van de wereld om zich te verstrooien? Zal hij het wenden tot zijn rijkdom, eer en wellust? O, daar leeft een worm van binnen, die hem als een eersteling en als een zeker pand is van hetgeen hij eeuwig te wachten heeft. O vrienden, dat moet een hel zijn in zijn binnenste. Buiten dobbelen met kaart en dobbelstenen, buiten slaapkamers en drinkgezelschappen, buiten spotten en schertsen, geen rust te hebben en dan geen groter schrik dan voor de eenzaamheid. O, wat zal dat sterven zijn. De goddelozen, zegt mijn God, hebben geen vrede, Jes. 57:21.
7. Ja, waar zal Hij verschijnen en blijven bij de uitgietingen der fiolen van de Goddelijke gramschap. Als Gods toorn zal branden als een vuur, zodat niemand het zal kunnen blussen? O, dan spreekt hij van binnen al dat zijn ondergang nabij is en dan ontvalt hem zijn hart. Dan zinkt hij al neer en wordt als een stoppel voor dat vuur. O, hoe wonderlijk is dit, dat dan tevens de zon der gerechtigheid opgaat, bij de duisterste vromen, die dan hun hoofd beginnen op te steken, wetende dat hun verlossing nabij is.
8. Eindelijk, waar zal hij verschijnen als hij op een ziekbed ligt en de dood door de vensteren inkomt? En tot die man heeft men in zijn tijd nooit van de dood mogen spreken! Als hij begint te geloven dat het sterven zal zijn en hij van alles af zal moeten. Als de ontsteltenis in zijn ziel onbeschrijfelijk wordt, en als hij, hoe nader hij komt, hoe langer hoe meer licht krijgt in een wijdgapende hel voor hem bereid. Als hij helse geesten begint te merken en zij hem beginnen te kwellen en verwijten. Als hij licht begint te krijgen, maar in wanhoop, dat hij in oorlog tegen de grote God staat. O, waar dan verschijnen, vrienden? Zijn naaste vrienden troosten hem en roepen hem de hemel toe; ze raden hem dat hij Jezus moet vasthouden. Maar de man heeft noch kent Hem niet. Zijn er vromen bijeen, die vermenigvuldigen hun gedachten omdat ze weten wat het einde is van degenen die het Evangelie ongehoorzaam zijn geweest. En daar gaat die man heen. Hij verwacht soms de hemel en grijpt zoveel aan als hij kan. Maar als hij zijn ogen sluit, ondervindt hij dat hij in al zijn verwachtingen mist en niets waar bevindt dan de uitblazing van zijn ziel. De Heere lacht in zijn verderf, en spot als zijn vreze aankomt als een wervelwind, en zijn vrienden en nabestaanden spreken hem zalig.

Zien wij dus waarom de goddeloze nergens zal verschijnen en bestaan, namelijk om het oneindige onderscheid dat er is tussen de rechtvaardige en de goddeloze, welke laatste niet één belofte toebehoort. En omdat de rechtvaardigen zware wegen en verdrukkingen op de wereld ondergaan moeten, kan het daarom niet anders zijn of de verwachting der

goddelozen is een schrikkelijk oordeel en een hitte des vuurs, dat de tegenstanders zal verslinden. Dit besluit maakt Jezus Zelf in Lukas 23:31: “Indien zij dit doen aan het groene hout, wat zal aan het dorre geschieden?”

Toepassing

Vrienden, mogen wij dit droevige besluit van Petrus ook niet toepassen op de inwoners van Nederland, van deze plaats, en in het bijzonder op onszelf? En wel in een tijd als deze, waarin God van de hemel onzichtbaar toont dat Hij een twist heeft met de inwoners van het land om de hooggaande zonden. En daarom zien we dat de rechtvaardigen maar nauwelijks zalig worden, ter oorzaak van het algemeen verderf dat in de wereld is en dat de goddelozen een onbeschrijfelijk einde te wachten hebben.

1. Er is een grond van vrees, omdat de Heere op allerlei wijzen Zijn twist met Nederland aan ons heeft bekendgemaakt, zonder dat het een wezenlijke vrucht heeft nagelaten.

2. God heeft gesproken door oordelen en ziekten en daarna de roede weggenomen, die opgeheven was, en dus gewacht of het opgemerkt werd, opdat Hij genadig zou zijn.

3. God heeft ook nog door Zijn knechten laten aankondigen dat Hij een twist heeft met ons land, en welke de enige weg is om de toorn van God te ontvlieden, namelijk in de schuld voor God te vallen en te klagen, niet over de plagen maar over de zonden. En dus een welgevallen te krijgen in de straffen zijner ongerechtigheid, zich te laten tuchtigen, ten einde Gods ziel van Nederland niet wordt afgetrokken en het tot woestheid en een onbewoond land worden zal.

4. Vrienden, wij lezen uitdrukkelijk in Rom. 2:4 en 5 dat, als de rijkdom van Gods goedertierenheid, verdraagzaamheid en lankmoedigheid veracht wordt, namelijk het uitstel van Gods toorn, wanneer een strafbaar volk ongestraft heengaat, dit de zwaarste straf is. Dat dit niet anders is dan toorn te vergaderen als een schat in de dag des toorns en der openbaring van het rechtvaardig oordeel Gods. Ja, wie weet wat God met ons voorheeft? Welke benauwde tijden, welke bloedige oorlogen, welke droevige pestilentiën, welke verschrikkelijke watervloeden, welke verbrekende onweders des hemels en hagelbuien van Gods toorn nakende zijn? De Bijbel leert ons dat deze zaken tezamen over zulk een volk niet vreemd zijn. Het zwaard van een ieder zal tegen zijn broeder zijn. En Ik zal met hem rechten door pestilentie en door bloed. En Ik zal een overstelpende plasregen en grote hagelstenen, vuur en zwavel regenen op hem en op zijn benden en op de vele volken, die met hem zullen zijn. Alzo, zegt God, zal Ik Mij groot maken en Mij heiligen, en het bekend worden voor de ogen veler heidenen, en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben (Ezech. 38:19-23).

Tenslotte is er mede een aller voornaamste grond van vrees voor nog zwaardere en zeer benauwde tijden.

1. Als Gods volk, het heilige zaad, anders het steunsel van een land, als die pilaren zwak worden of ter aarde liggen neergeworpen. Als die uit hun krachten zijn gevallen, en het met hen nog ver is van ter hulp op te komen uit hun graven en diepten.

2. Als zij niet meer in een rechte weg met God staan, omdat de aardse belangen van de goddelozen in hun ziel zijn ingebroken, en dat zij ook hun hart daaraan gegeven hebben. Dan raken zij uit die nauwe weg met de Heere waarin men het ruimst zalig wordt, en dan maken zij de enge poort en het nauwe wegje nog nauwer. Ja, zo nauw dat zij er met dat alles niet door kunnen. Dan moet er eerst weer zoveel af, voor zij kunnen ingaan, en dat gaat zo gemakkelijk niet. De Heere zegt in Hos. 4 dat de wijn en most en koren en wellust het hart wegnemen. Zie, dan is Gods volk onbruikbaar.

3. Als zij daarom geen bidders meer zijn, die in staat zijn om in de kracht van hun hoofd

Christus, lasten op hun hart te dragen. En als zij dus de kerk en het land geen zaligheid en behoudenis meer aanbrengen. Vrienden, dat spreekt vanzelf, Gods volk kan dat dan niet doen, want hun kracht is vervallen door hun ongerechtigheid. Dan worden zij niet met grimmigheid vervuld voor de Heere hun God. Als God van de hemel toorn en het geen uitwerking meer heeft, dan is dat als een dode zaak bij hen. Zij weten dan van geen werk uit de benauwdheid, namelijk als zij zien dat God aan de ene zijde als het ware zegent, Zijn getrouwe knechten nog zendt en dat nog mensen worden ontdekt, maar dat God aan de andere zijde Zijn toorn van de hemel toont. O vrienden, dat is zulk een bewijs dat de bekering van mensen niet voortvloeit uit de genadige inwoning van God, maar meer en alleen omdat zulken naar de raad der verkiezing ingezameld moeten worden. Goedgestelde vromen zuchten anders meer naar de genadige inwoning van God, dat de merkbare scheiding tussen God en Zijn volk mag worden weggenomen. En dat het gevolg daarvan zijn mag, leraars naar Gods hart en in Gods gunst. Wat hebben wij toch aan Godzalige leraars, als God met hen niet opkomt.

4. Ja, als zij door de oordelen van God niet beter worden, als zij in hun afgeweken weg na de biddagen even hoog en trots blijven, even liefdeloos tegen elkander, even gebonden aan zichzelf en hun boezemzonden. Als nijdigheid en heerszucht het hart evenzeer bezet houden. Ja, als er afkerigheid is en blijft van de kloekzinnige en die het kwaad van verre zien en waarschuwen. Als zij zich verbergen van de zieners in het land en zo slecht gesteld blijven en de tucht niet liefhebben.

5. Eindelijk, als Gods volk dus van God met hun hart zeer ver is afgeweken en blind blijft voor de oorzaken. Dan zitten zij in de hoogte en kennen geen ongestalten. Zij merken geen scheiding tussen God en hun ziel, maar kunnen zo vlug met hun verstand voort. Vrienden, hoe zullen zulken met een Hábakuk op de wacht staan? Hoe zullen zulken dan voor een volk bij God tussentreden en staan om de oorzaken te zien waarom God met een land twist. Vrienden, het was anders met Hábakuk gesteld in het midden van de jaren der oordelen Gods. Hij zegt in Hab. 3: ‘Heere, als ik Uw rede gehoord heb, heb ik gevreesd; uw werk, o Heere, behoudt dat in het leven in het midden der jaren, maak het bekend in het midden der jaren; in den toorn gedenk des ontfermens.’ Ook vrienden, hoe droevig is het gesteld als het daar bij dat volk scheelt.

Zie daarom uit dit alles dat het een bijzondere tijd is van nauwelijks zalig te worden voor de rechtvaardigen, en hoezeer dit besluit van Petrus op onze tijd past. Indien de rechtvaardige zo nauwelijks zalig wordt, door zoveel geestelijke en lichamelijke hagelbuien, vuur en stormwinden van Gods toorn heen, ja van zijn zijde maar even binnen geraakt. En gaat dat menigmaal met zoveel twijfelingen en innerlijke bekommelingen toe, o vrienden, waar zal de goddelozen en zondaar verschijnen in die grote dag, ja welke gerichten Gods op aarde zal Hij doorstaan?

B. Mensen, die nu zo gerust en zorgeloos bent, wie weet hoe snel en onverwacht God zal komen, als een dief in de nacht, hetzij met verdelgende oordelen hetzij dat u opgeroepen wordt om te verschijnen voor God, de Rechter der ganse aarde. Wij lezen in Matth. 25, dat er te middernacht, namelijk als een mens het hardste slaapt en het zorgelooste ligt, een geroep kwam: “Ziet, de bruidegom komt, gaat uit hem tegemoet.” En wat dunkt u mensen, hebt u evenwel geen zware tijden te wachten, en hebt u geen reden om met de dochters van Jeruzalem te wenen over uzelf en over uw kinderen? Daarom vrienden:

1. Heb toch medelijden met uw arme ziel. Roep toch dat God u licht geve en het u doe geloven, en u door Zijn Geest aan uzelf bekendmake. Dat u uw zonden en bedrieglijk hart mag leren kennen. Dat u mag leren om Jezus te zoeken en hoe u met uw zonden en

met uw hart tot Hem zalig te komen hebt. Hoe u vrede met God zult maken en de weg van verzoening vinden. O, u vindt die nooit, als Jezus die weg door Zijn Geest niet wijst. Dat u dan toch roepen mocht om bewaring voor bedrog. God moet u bewaren, want uw hart is ertoe genegen.

2. Bidt veel dat u mag waardig geacht worden te ontvlieden al deze dingen. Johannes de Doper vroeg dit aan de farizeeën in Matth. 3:7: “Gij adderengebroidsels, wie heeft u aangewezen te vlieden van den toekomenden toorn?” Daarmee leerde hij ook dat niemand van nature die weg weet; hij moet hem aangewezen worden. O, dat u uw onmacht recht mocht zien en gevoelen en Jezus uw Borg worden, en u dus nog eens bevonden mocht worden te staan voor de Zoon des mensen.

3. Daarom, vrienden, zoek toch haast te maken. De Heere is nabij, de Rechter staat voor de deur. De Heere wacht nog opdat Hij u genadig zij. Het zijn nu nog de aangename dagen van de Zoon des mensen. O, de tijd kon haast daar zijn dat u begeren zou een dier dagen te zien, maar dat u ze niet meer zoudt zien; dat u zou zoeken in te gaan en niet kunnen.

C. Volk des Heeren, die de gezochten zijt, de stad die niet verlaten is. U waart als dwalende schapen, maar zijt bekeerd tot de overste Herder en Opziener uwer zielen, Die u leiden en niet verlaten zal.

1. Deze dag van kroning hebt u te wachten, de dag van de volle vreugde. Het zal zijn tot u: *gaat in, in de vreugde uws Heeren*. O, welk een blijde dageraad, welk een heerlijke morgenstond zal er dan voor u aanbreken. Een eeuwig viere van het volmaakte feest der Loofhutten. Dan zult u met ziel en lichaam de eeuwige rust ingaan, ja, uw God zal over u vrolijk zijn.

2. Mocht deze heerlijke verwachting u hier dienen tot bemoediging, om toch maar te staan naar de rechte gedragingen in al uw verdrukkingen. U kunt wel zien dat het u wel dubbel vergolden zal worden.

3. Mocht u veel uitziende en zuchtende zijn naar Jezus om Zijn Geest, opdat deze zalige hoop uw zondige hart losmaakte van de aarde, zonde en afgoderij. Oordeel toch zelf of het u betaamt met de kinderen van deze eeuw, wier deel in dit leven is en die de eeuwige kwelling te wachten hebben, dat aardse deel ook zo naarstig te zoeken. O vrienden, kon er droefheid in de hemel plaatsvinden, wat zou er niet een eeuwigheid nodig zijn om dit te beschreien. Maar God zal daar alle tranen van uw ogen afwissen.

4. Eindelijk, sta toch veel naar de grote oordeelsdaggestalte. En dat om veel te gewinnen aan uw rekening op te maken, veel te gewinnen aan uw Borg om met Hem te handelen, veel te gewinnen aan dagelijks van Hem gebruik te maken tot verzoening en vrede en om langs die weg uw bevordering in de heiligmaking in het oog te houden.

Tenslotte nog dit tot uw opwekking en bemoediging.

Kunt u de Heere Jezus nu geen eer geven, o, de eeuwigheid is voor de deur. Nu zijn de vromen menigmaal duister en bevreesd voor bedrog. Ze worden vaak ondergehouden door kracht van ongerechte dingen, door zonden die er de oorzaak van zijn dat zij niet kunnen opzien. Maar vrienden, dan zult u zich verliezen in het hoe u gekend bent, in die eeuwige verkiezing van eeuwigheid, in dat boek des levens des Lams. Jezus zegt in Joh. 17:6: “Vader, zij waren Uwe, en Gij hebt Mij dezelve gegeven.” En in vers 12: *en Ik heb hen verlost en bewaard*.

O vrienden, zalig is hij die verwacht; de dag des Heeren is nabij. Hij zal komen als een dief in de nacht, in welke de hemelen met een gedruis zullen voorbijgaan en de elementen branden zullen en vergaan, en de aarde en de werken die daarin zijn, zullen verbranden. Omdat dan, gelovigen, al deze dingen vergaan, hoedanig behoort u dan te

zijn in heilige wandel en Godzaligheid, verwachtende en haastende tot de toekomst van de dag Gods. Amen.

29. HET GENADEVERBOND EN DESZELFS INWILLIGING

Wij zullen deze stof behandelen volgens twee hoofdzaken.

Zullen wij de natuur van dit verbond der genade zoeken te ontvouwen.

Dan aanwijzen hoe en op welke wijze een uitverkoren zondaar dit verbond inwilligt en onder deze band geraakt.

1. Belangende de natuur van dit verbond der genade; daarin merken wij aan:

- (1) Dat er zulk een verbond van genade, tegenover het verbroken verbond der werken, van alle tijden af na de val door God is opgericht.
- (2) Wat dit genadeverbond is en waarom het zo wordt genoemd.

Aangaande het eerste; daarin zien wij:

- a. Hetgeen de oprichting van het genadeverbond vooronderstelt; namelijk:
  - Dat na de overtreding van Adam, en dus na de verbreking van het verbond der werken, volgens Hosea 6:7, de weg tot de boom des levens (namelijk, om door zijn werken zalig te worden) voor alle vlees, en dat voor eeuwig, is gesloten. Paulus leert ons dit zeer nadrukkelijk (Rom. 3:19 en 20), dat door deze verbreking alle mond is gestopt, en dat de gehele wereld, (als deel hebbende aan die bondsbreuk) nu voor God verdoemelijk ligt, en dat daarom uit de werken der wet geen vlees zal gerechtvaardigd worden, alzo de wet door het vlees krachteloos is geworden (Rom. 8:3).
  - Dat God, Wiens wegen en gedachten hoger zijn dan van mensen, waarin volgens Jes. 64:5 een eeuwigheid is opdat de uitverkorenen behouden worden, van alle eeuwigheid hiertegen in Zijn Zoon een zeer hoge en wonderbare weg heeft uitgevonden. Deze is de grond van een onbegrijpelijke oprichting van een verbond van genade in de tijd, waarvan Christus van den beginne, terstond na de val, de Borg is geweest. Daarom wordt Hij genoemd in Openb. 13:8 het Lam, Dat geslacht is van de grondlegging der wereld. En in Hebr. 9:26 staat zeer nadrukkelijk, dat Christus anders dikmaals had moeten lijden van de grondlegging der wereld af, maar dat Hij nu eenmaal in de voleindiging der eeuwen geopenbaard is, om de zonde te niet te doen door Zijn offerande.

b. Dat er nu zulk een genadeverbond tegenover het verbroken verbond der werken, van alle tijden af, na de val door God is opgericht, tevens welke verscheiden benamingen dit in Gods Woord draagt; hierin zullen wij zien:

1. Dat er nu zulk een genadeverbond is, hetwelk God opgericht en aangeboden heeft; het blijkt ons:

Terstond na de val in het paradijs, bij de uitspraak van de vloek over Adam, Eva en de slang. In Gen. 3:15 zei de Heere, in de tegewoordigheid van de twee mensen, tegen de slang: "Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouwe, en tussen uw zaad en tussen haar zaad; datzelve zal u den kop vermorzelen, en gij zult het de verzenen vermorzelen."

Zeer klaarlijk en plechtig met Abraham, ten opzichte van de uitverkorenen uit alle geslachten des aardbodems, als zijn geestelijk zaad in Gal. 3:29: "En indien gij van Christus zijt, zo zijt gij dan Abrahams zaad, en naar de belofenis erfgenamen," die allen in Abrahams zaad, (namelijk Christus) gezegend zouden worden. Hiervan leest men in Gen. 17:7: "En Ik zal Mijn verbond oprichten tussen Mij en tussen u, en tussen uw zaad

na u in hun geslachten, tot een eeuwig verbond, om u te zijn tot een God, en uw zaad na u."

Naderhand, wanneer Abrahams zaad zeer was vermenigvuldigd, en Jacobs nageslacht een menigte was geworden, heeft God met de Joodse natie een volksverbond opgericht, (tot zijn grondslag hebbend het genadeverbond). Volgens dit verbond bracht de Heere al Zijn beloften, in het genadeverbond aan Abraham gedaan, toen ten uitvoer (Exod. 19). Dit genadeverbond is toen op een meer wettische wijze bediend geworden, dan in de latere tijden, want de kerk was toen in haar kindsheid. Men weet, dat voor kinderen afbeeldingen en schilderijen zeer gepast zijn, om daardoor te leren en te worden opgeleid. Zij hadden daartoe een lerende priester, die het volk daardoor als een middel leerde heen zien, en dus was het hun Evangelie. Daar is zeer wel aangemerkt, dat de oude schaduwdienst wel een zware lantaarn is geweest om te dragen, maar dat er licht in was.

Eindelijk, veel algemener en uitgebreider in de dag van het Nieuwe Testament met de uitverkorenen uit alle geslachten, talen, volkeren en natiën van de ganse aardbodem. Ziet dit klaar voorzeggd in Jer. 31:31 t/m 33: "Ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat Ik met het huis van Israël en met het huis van Juda een nieuw verbond zal maken; niet naar het verbond, dat Ik met hun vaders gemaakt heb, ten dage als Ik hun hand aangreep, om hen uit Egypteland uit te voeren, welk Mijn verbond zij vernietigd hebben, hoewel Ik hen getrouwd had, spreekt de HEERE; Maar dit is het verbond, dat Ik na die dagen met het huis van Israël maken zal, spreekt de HEERE: Ik zal Mijn wet in hun binnenste geven, en zal die in hun hart schrijven; en Ik zal hun tot een God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn." En in Jer. 32:39 t/m 41: "En Ik zal hun enerlei hart en enerlei weg geven, om Mij te vrezen al de dagen, hun ten goede, mitsgaders hun kinderen na hen. En Ik zal een eeuwig verbond met hen maken, dat Ik van achter hen niet zal afkeren, opdat Ik hun weldoe; en Ik zal Mijn vreze in hun hart geven, dat zij niet van Mij afwijken. En Ik zal Mij over hen verblijden, dat Ik hun weldoe; en Ik zal hen getrouwelijk in dat land planten, met Mijn ganse hart en met Mijn ganse ziel." Dit is naar Zef. 3:9 en 10, die reine spraak, die de Heere wenden zou tot alle volken, "opdat zij allen den Naam des HEEREN aanroepen, opdat zij Hem dienen met een eenparigen schouder. Van de zijden der rivieren der Moren zullen Mijn ernstige aanbidders, met de dochter Mijner verstrooiden, Mijn offeranden brengen." Van dit verbond spreekt Zacharias in Luk. 1:72 en Paulus in Ef. 2:12.

2. Heeft dit genadeverbond verscheidene benamingen in het Woord; als:

- Een beter verbond, waarvan Christus de Borg en Middelaar is (Hebr. 7:22 en 8:6);
- Een welgeordineerd verbond (2 Sam. 23:5);
- Een huwelijksverbond (Ezech. 16:8 en Hos. 2: 8);
- Een verbond des vredes en van vriendschap, Jes. 54:10: "het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de HEERE, uw Ontfermer."
- Eindelijk, een vast, onveranderlijk en een eeuwig verbond (Jes. 44:9 en 10 en Jer. 31: 33 en 34). Doch hiervan zal in het vervolg nog wel iets blijken.

B. Aangaande het tweede: ***wat is dit genadeverbond en waarom wordt het zo genoemd;*** daarin slaan wij gade:

Wat dit genadeverbond is; dit kan beschreven worden te zijn: *een welgeordineerde en eeuwigdurende overeenkomst of verdrag tussen de grote God en de uitverkoren, zondige mens, waarin de Heere God alles belooft, wat tot des zondaars volle zaligheid nodig is, vloeiende uit en rustende op het eeuwig verbond des vredes of verbond der verlossing tussen God de Vader als Richter en God de Zoon als Borg, in de plaats van*

de uitverkoren zondaars; waarin alle eis en voorwaarde vervangen wordt door de volheid der beloften, en waaruit de zondaar geloof ontvangt ter inwilliging en ingang in dat zalige verbond, enkel op kosten van de Borg; van hetwelk de sacramenten zegelen zijn, bevestigende de onveranderlijke getrouwheid Gods, alsook het aandeel van degenen, die onder die zalige band is overgebracht; alles tot heerlijkheid van de ondoorgrondelijke wijsheid, vrije liefde en genade Gods. Dit zal ons nader blijken, wanneer wij:

Gadeslaan de reden, waarom deze onderhandeling Gods met de mens een genadeverbond genoemd wordt.

De reden waarom het een verbond wordt genoemd is deze:

Omdat er (gelijk in een verbond) partijen zijn, en wel die zeer ongelijk en strijdig zijn, en die echter hier overeenkomen. O vrienden, het is nooit gehoord dat zulke ongelijke partijen zijn verenigd, en dat zulke strijdige partijen zijn bevredigd geworden, zoals in dit verbond; maar wat is er toch onmogelijk bij God?

Hier zijn twee partijen: de grote God, de onvergelykelijke hoge en heilige Heere en de lage, nietige, walgelijke, afschuwelijk zondige, onmachtige en vijandige mens:

De grote God is hier dan de ene Partij die in dit verbond aan te merken is:

- Als de *El-Schaddai*, de sterke God, de Algenoegzame tot alle gelukzaligheid, niet alleen voor Zichzelf, noch alleen voor de rechtgemaakte mens, maar ook algenoegzaam voor de uitverkoren, gevallen mens; of anders (de El-Schaddai) als de Algenoegzame in sterkte; zo openbaarde God Zich aan Abraham, als Hij het genadeverbond met hem oprichtte (Gen. 17:1).
- Als de *Jehovah*, Die is en worden zal, die Hij is; dat is zijn, met nadruk en in Zijn kracht (Exod. 3:14): "Ik zal zijn, die Ik zijn zal". Dus is niets buiten God, vermits het een onafhankelijk zijn is; daarom is God de waarachtige en onveranderlijke in Zijn verbond. Zo zegt de Heere in Ps. 89:35: "Ik zal mijn verbond niet ontheiligen, en hetgeen uit Mijn lippen gegaan is, zal Ik niet veranderen." O, Hij Die de overwinning Israëls is, liegt niet, "en het berouwt Hem niet; want Hij is geen mens, dat Hem iets berouwen zou", zo sprak Samuël tegen Saul (1 Sam. 15:29). En in Mal. 3:6 zegt God: "Want Ik, de HEERE, word niet veranderd; daarom zijt gij, o kinderen Jacobs! niet verteerd."
- Als de *Elohim*, de God des eeds en des Verbonds, de Drieënige Verbondsgod, Die trouwe houdt in eeuwigheid (Ps. 146:6). En in 2 Tim. 2:13: "Indien wij ontrouw zijn, Hij blijft getrouw". En de Heere zegt nadrukkelijk (Ps. 89:36): "Ik heb eens gezworen bij Mijn heiligheid, zo Ik aan David liege!"
- Als op het hoogste barmhartig, genadig en genegen om Zichzelf aan het zondige schepsel mede te delen. Zie Exod. 34:6 en 7. Daar riep de Heere voor Mozes Zijn heilige Naam uit, als God hem voorbijging: 'HEERE, HEERE, God, barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid. Die de weldadigheid bewaart aan vele duizenden, Die de ongerechtigheid, en overtreding, en zonde vergeeft; Die den schuldige geenszins onschuldig houdt, bezoekende de ongerechtigheid der vaderen aan de kinderen, en aan de kindskinderen, in het derde en in het vierde lid." Als op het hoogste rechtvaardig en heilig, niet ter afschrikking voor de zondaar, maar ter aanmoediging, als zijnde de rechtvaardigheid Gods (voldaan door de Borg) nu ten goede voor de uitverkoren zondaar, en bijgevolg is deze rechtvaardigheid de grond van de onwrikbaarheid van dit verbond. Zo lezen wij in Exod. 34:7: "Die de weldadigheid bewaart aan vele duizenden, Die de ongerechtigheid, en overtreding, en zonde vergeeft, Die den schuldige geenszins

onschuldig houdt." En in 1 Joh. 1: 9 staat, dat God uit kracht van Zijn rechtvaardigheid en getrouwheid de zonde vergeeft.

- Als op het hoogste wijs. O, vrienden, wie zou ooit zulk een weg hebben kunnen uitdenken, van zulk een wonderlijke vermenging van Gods barmhartigheid met Zijn rechtvaardigheid, en dat zonder krenking van een van beide deugden. Paulus roept er over uit, Rom. 11: 33 en 34. O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods, hoe ondoorzoekelijk zijn Zijn oordelen, en onnaspeurlijk Zijn wegen! Want wie heeft den zin des Heeren gekend? Of wie is Zijn raadsman geweest?" En hij zegt in Ef. 3:10, dat op deze wijze aan de overheden en machten in den hemel door de gemeente bekend wordt gemaakt de veelvuldige wijsheid Gods.

De tweede partij, die in dit verbond is aan te merken, is de lage, nietige, walgelijke, afschuwelijk zondige, onmachtige en vijandige mens, uitverkoren in Christus.

- Als zondaar, in zichzelf, verloren, onmachtig om zich te redden, en niets in zichzelf hebbende, waarom hij Gode aangenaam of enig medelijden waardig zou kunnen zijn. Zie dit klaar in Ezech. 16:5 en 6: "Geen oog had medelijden over u, om u een van deze dingen te doen, om zich over u te erbarmen; maar gij zijt geworpen geweest op het vlakke des velds, om de walgelijkheid van uw ziel, ten dage, toen gij geboren waart. Als Ik bij u voorbijging, zo zag Ik u, vertreden zijnde in uw bloed, en Ik zeide tot u in uw bloed: leef; ja, Ik zeide tot u in uw bloed: leef!" En in Tit. 3: 3 t/m 5: "Want ook wij waren eertijds onwijs, ongehoorzaam, dwalende, menigerlei begeerlijkheden en wellusten dienende, in boosheid en nijdigheid levende, hatelijk zijnde, en elkander hatende. Maar wanneer de goedertierenheid van God, onzen Zaligmaker, en Zijn liefde tot de mensen verschenen is, heeft Hij ons zalig gemaakt, niet uit de werken der rechtvaardigheid, die wij gedaan hadden, maar naar Zijn barmhartigheid, door het bad der wedergeboorte en vernieuwing des Heiligen Geestes."
- Als uitverkoren in Christus, in het eeuwige en vrije voornemen Gods tot zaligheid. Ef. 1: 4 t/m 6: "Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem, vóór de grondlegging der wereld, opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de liefde; Die ons te voren verordineerd heeft tot aanneming tot kinderen, door Jezus Christus, in Zichzelven, naar het welbehagen van Zijn wil. Tot prijs der heerlijkheid Zijner genade, door welke Hij ons begenadigd heeft in den Geliefde. Zij maken dus die weinigen uit, aan wie het des Vaders welbehagen is het koninkrijk te geven, Luk. 12:32.
- Als die voor welke Christus Borg is geworden, en dadelijk voldaan heeft (1 Petr. 2 :24), wier zonden Hij in Zijn lichaam gedragen heeft op het hout, en die Hij door Zijn gehoorzaamheid tot rechtvaardigen heeft gesteld (Rom. 5:19). Voor wie Hij instaat bij de Vader, zeggende (Job 33:24): "Verlos hem, dat hij in het verderf niet nederdale, Ik heb verzoening gevonden."

b. Om de handeling Gods met de mens, welke verbondswijze is:

Aan de zijde Gods:

God biedt Zichzelf en al Zijn volheid aan de zondaar aan, om hem voor eeuwig te zaligen, en hem dus voor tijd en eeuwigheid gelukkig te maken. Jes. 45:21 en 22: "Verkondigt en treedt hier toe, ja, beraadslaagt samen, wie heeft dat laten horen van oudsher? Wie heeft dat van toen af verkondigd? Ben Ik het niet, de HEERE? En er is geen God meer behalve Mij, een rechtvaardig God en een Heiland, niemand is er dan Ik. Wendt u naar Mij toe, wordt behouden, alle gij einden der aarde! want Ik ben God en niemand meer." En Jes. 55:1: "O alle gij dorstigen! komt tot de wateren, en gij, die geen

geld hebt, komt, koopt en eet, ja komt, koopt zonder geld, en zonder prijs, wijn en melk!"

Daarbij lokt God de zondaar uit naar Christus, door hem alle ongemene voordelen aan te bieden. Het is maar, gelijk Ps. 34:13: "Wie is de man, die lust heeft ten leven, die dagen liefheeft, om het goede te zien?" God lokt hem, met volheden van zaligheid te beloven, hier en namaals, honderdvoud in de tijd, en na de tijd het eeuwige leven (Mark. 10:30). God lokt hem met de wonderbare welgeordineerdheid des Verbonds en met de dierbaarheid, die er in Zijn dienst en gemeenschap is, hem onder het oog en op zijn hart te brengen. Ja, God lokt hem door goedertieren wegen in het geestelijke en in het tijdelijke met hem te houden; en (dat alle banden verbreekt) met Zijn liefde in Christus, en dat van eeuwigheid (Jer. 31: 3): "De HEERE is mij verschenen van verre tijden! Ja, Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde; daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid." Daarom zegt God in Hos. 13: "Daarom, ziet, Ik zal haar lokken, en zal haar voeren in de woestijn; en Ik zal naar haar hart spreken."

Hier is iets ongewoons; het blijft hier niet bij aanbieden of bij lokken, maar God toont Zijn kracht en legt Zijn hand krachtdadig aan, zowel door de zondaar vrijwillig van hart te maken op deze dag van Gods l erkracht (Ps. 110:3), als door hem dadelijk op te nemen en te zetten in dat verbond, onder die zalige band (Ezech. 16:8): "Ja, Ik zwoer u, en kwam met u in een verbond, spreekt de Heere HEERE, en gij werd de Mijne". En in Ezech. 20:37: "En Ik zal ulieden onder de roede doen doorgaan, en Ik zal u brengen onder den band des Verbonds."

Aan de zijde van de zondaar:

Van de hemel dit gekregen hebbende, zo is zulk een ook een vrijwillige oorzaak van Zijn daden, en dus geeft zulk  en zijn hartelijke toestemming aan dit welgeordineerde voorstel, en willigt het met zijn ganse hart in. Hij neemt de aanbieding Gods aan; hij legt zijn hand op Christus, op de onveranderlijke God en op Zijn Woord en Zijn belofte, zonder iets uit te zonderen, zeggende met het afgekeerde Isra el (Jer. 3:22): "Ziet, hier zijn wij, wij komen tot U, want Gij zijt de HEERE, onze God!" En in Joh. 1:12: "Maar zovelen Hem aangenomen hebben, dien heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven."

Wil zulk een ook niets voor zichzelf behouden. Hij heeft zoveel liefde, verlangen, reikhalzen in zijn hart, dat hij niet rusten kan, of hij verkrijgt van de hemel, om zichzelf met al wat hij is en heeft, zonder uitzondering van een weg, die God met hem belooft te houden tot zijn dood toe, aan God in dit verbond op te dragen en over te geven, zeggende, enkel op Jezus' kosten, Die hem bewaren en getrouw maken moet: ik ben des Heeren, zoals in Jes. 44:5: "Deze zal zeggen: Ik ben des HEEREN; en die zal zich noemen met den naam van Jakob; en gene zal met zijn hand schrijven: Ik ben des HEEREN, en zich toenoemen met den naam van Isra el". En in 2 Kron. 15:12: "En zij traden in een verbond, dat zij den HEERE, den God hunner vaderen, zoeken zouden met hun ganse hart en met hun ganse ziel."

Eindelijk ziet u, dat het hier evenals in alle verbonden gesteld is, namelijk, dat het eigenlijk bestaat in een wederzijdse bewilliging; dit haalt de knoop toe, Hoogl. 6:3: "Ik ben mijns Liefsten, en mijn Liefste is mijn." Daardoor krijgt de ziel een recht op al de goederen des Verbonds, die zij, gelovig begerende, verkrijgt. O, hoe gelukkig is zulk een ziel, voor wie God die deur opent, en wier hart hier ingeleid wordt. Al wordt het met zulk een ziel nog zo duister, haar staat zal zijn een eeuwige grondvest. Zij heeft de onveranderlijke God aan haar zijde. "Want bergen zullen wijken, en heuvelen wankelen; maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet

wankelen, zegt de HEERE, uw Ontfermer" (Jes. 54:10).

Omdat dit verbond, gelijk alle andere verbonden, zijn zegelen heeft.

De bondszegelen in de dag van het Nieuwe Testament zijn de Heilige Doop en het Heilig Avondmaal, in plaats van oudtijds Besnijdenis en Pascha.

En gelijk zegelen op contracten, zo dienen deze aan dit verbond, ter bewaring, ter verberging. Niemand mag toch een zegel opbreken of de brief moet hem toebehoren. Daarom is het dat een ongerechtigd Avondmaalganger al blinder en verharder wordt door ten Avondmaal te gaan. Dat is het oordeel, dat hij zichzelf hier al eet en drinkt, namelijk, het wordt hem hoe langer hoe meer verborgen, en als een verzegeld boek. Maar voor de rechte gebruikers dienen zij ter openbaring van Gods getrouwheid, en ter bevestiging van al Zijn woorden en geschriften, en ter vergewissing van iemands aandeel of eigendom, evenals gezegelde brieven van huizen of landen. Hieruit ziet men dat, wanneer iemand geen eigenaar is en hij het zegel neemt, dat hij een kerkrover is, en aan dat zegel niets heeft. Maar voor een rechte eigenaar van dat huis of land is het zegel alleen nuttig en zeer nuttig; dus ook hier.

2. Ziet nog de reden, waarom deze onderhandeling Gods met de mens een *genadeverbond* genoemd wordt.

- Omdat het niets anders dan genade behelst en insluit, en recht tegenover het verbond der werken staat (Rom. 11:6): "En indien het door genade is, zo is het niet meer uit de werken; anderszins is de genade geen genade meer; en indien het is uit de werken, zo is het geen genade meer; anderszins is het werk geen werk meer." Dit blijkt ook hieruit, dat, zolang een mens onder de banden van het verbroken werkverbond ligt, hij niet onder het genadeverbond kan komen, want daar is geen vermenging van Wet en Evangelie, het moet enkel genade worden. Hij moet eerst sterven en dan leven; eerst van de eerste man, de wet af, van die wet van de eerste man los, eer hij eens anderen, namelijk Christus, als de Borg dezes Verbonds, kan worden; God wil hier enkele en vrije genade laten komen over goddelozen in zichzelf. Die ziel moet ook niet anders dan genade willen ontvangen (Joh. 1:16): "Uit Zijn volheid hebben wij allen ontvangen, ook genade voor genade."
- Omdat het zulk een genadige welverordineerdheid heeft. David zegt: "Hoewel mijn huis alzo niet is bij God, nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles welgeordineerd en bewaard is; voorzeker is daarin al mijn heil, en alle lust, hoewel Hij het nog niet doet uitspruiten" (2 Sam. 23:5).

Deze welgeordineerdheid bestaat daarin:

1. Dat in dit verbond alles van één kant, enkel van des Heeren zijde komt, het is *eenzijdig*. Dit blijkt:

Omdat het alleen voortvloeit uit eeuwige liefdesingewanden, uit genadige ingewanden Gods. God zegt: "Ja, Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde" (Jer. 31 vers 3). Daarom is het van rondom geheel en al genade, en omdat het enkel eindigt in God door Christus. Dit zien wij in Rom. 9:23: "En opdat Hij zou bekendmaken den rijkdom Zijner heerlijkheid over de vaten der barmhartigheid, die Hij te voren bereid heeft tot heerlijkheid" En in Ef. 1:5 en 6: "Die ons tevoren verordineerd heeft tot aanneming tot kinderen, door Jezus Christus, in Zichzelf, naar het welbehagen van Zijn wil. Tot prijs der heerlijkheid Zijner genade, door welke Hij ons begenadigd heeft in den Geliefde."

Omdat het enkel bestaat in gepaste beloften tegenover menigerlei noden van het schepsel.

God belooft tegenover schulden, zonden en gevolgen daarvan (hoe hooggaande het ook moge zijn), allerlei soort van verlossingen en uitreddingen, als:

- ? Tegen schulden en zonden: "Ik zal hen reinigen van al hun ongerechtigheid, met dewelke zij tegen Mij gezondigd hebben; en Ik zal vergeven al hunne ongerechtigheden" (Jer. 33:8). "Ik zal hunner zonden niet meer gedenken" (Jer. 31:34). "Dan zal Ik rein water op u sprengen, en gij zult rein worden; van al uw onreinigheden en van al uwe drekgoden zal Ik u reinigen" (Ezech. 36:25).
- ? Tegen de gevolgen van de zonden, als:
  - Tegen de eeuwige en ondraaglijke toorn van God belooft de Heere verlossing. "Die ons verlost van den toekomende toorn" (1 Thess. 1:10).
  - Tegen de vloek der wet. "Christus heeft ons verlost van den vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons" (Gal. 3:13).
  - Tegen het geweld en de macht des satans (Jes. 49:24 en 25): "Zou ook een machtigen de vangst ontnomen worden, of zouden de gevangenen eens rechtvaardigen ontkomen? Doch alzo zegt de HEERE: Ja, de gevangenen des machtigen zullen hem ontnomen worden, en de vangst des tirans zal ontkomen."
  - Tegen alle overheersingen der zonden naar binnen, en alle lichamelijke tegenheden naar buiten (Rom. 6:14): "De zonde zal over u niet heersen, want gij zijt niet onder de wet, maar onder de genade". En Paulus zegt in 2 Kor. 1:10: "Die ons uit zo grote nood verlost heeft, en nog verlost, op welken wij hopen, dat Hij ons ook nog verlossen zal". En Openb. 20:14: "en de dood en de hel werden geworpen in den poel des vuurs." Namelijk, al wat Gods volk hier op aarde als een dood en een hel is. Daarom lezen wij in Hos. 13:14: "Ik zal ze vrijmaken van den dood".
  - Ja eindelijk, tegen de tweede dood (Openb. 2:11): "Die overwint, zal van den tweeden dood niet beschadigd worden." En Rom. 8:1: "Zo is er dan nu geen verdoemenis voor degenen, die in Christus Jezus zijn, die niet naar het vlees wandelen, maar naar den geest."

God belooft tegen allerlei kommer en gebrek naar ziel en lichaam, al wat Zijn volk nodig heeft.

- Tegen kommer over de oprechtheid van hunnen staat (Jes. 61:8): "Ik zal geven, dat hun werk in der waarheid zal zijn."
- Tegen de diepe ongesteldheden der ziel, en daarbij de verberging van Gods aangezicht. God zegt (Zach. 9:12): "Keert gijlieden weder tot de sterkte, gij gebondenen, die daar hoopt; ook heden verkondig Ik, dat Ik u dubbel zal wedergeven." En in Jes. 37:31 staat dat zij wederom nederwaarts wortelen zullen schieten. Dat zij als uit graven zullen opkomen (Ezech. 37:12) en (hoe ongesteld ook), al waren zij tussen twee rijen van stenen, zij zullen vleugelen krijgen als een duif (Ps. 68:14). En al waren zij als in een Basan en in de diepte der zee, God zou ze wederbrengen en ophalen uit diepe wateren.
- Ook tegen alle tijdelijke kommer. O, hun brood zal zeker, en hun wateren zullen gewis zijn (Jes. 33:16). "En mijn volk zal in een woonplaats des vredes wonen, in welverzekerde woningen, en in stille geruste plaatsen" (Jes. 32:18). Ziedaar vrienden, nog een wonderlijke belofte in Jes. 54:7 t/m 9: "Voor een klein ogenblik heb Ik u verlaten; maar met grote ontfermingen zal Ik u vergaderen. In een kleinen toorn heb Ik Mijn aangezicht van u een ogenblik verborgen; maar met eeuwige goedertierenheid zal Ik Mij uwer ontfermen, zegt de HEERE, uw Verlosser. Want dat zal Mij zijn, (zegt God) als de wateren van Noach, toen Ik zwoer, dat de wateren

van Noach niet meer over de aarde zouden gaan; also heb Ik gezworen, dat Ik niet meer op u toornen, noch u schelden zal."

God belooft, en zal uit enkele genade ook aan Zijn volk geven, zeeën van zaligheid hiernamaals, Hem onmiddellijk, volmaakt, zonder zonden, eeuwig te genieten en te dienen, en Hem eeuwig te prijzen. O, ze zullen volmaakt het lied des Lams zingen (Openb. 5:12) en Gode en het Lam eer geven, zeggende (Openb. 5:9): "Gij zijt geslacht, en hebt ons Gode gekocht met Uw bloed, uit alle geslacht", en Gij zijt waardig te ontvangen de eer, heerlijkheid, wijsheid en dankzegging, en dat voor eeuwig. Ja, volgens Openb. 7:17: "Want het Lam, Dat in het midden des troons is, zal hen weiden, en zal hun een Leidsman zijn tot levende fonteinen der wateren; en God zal alle tranen van hunne ogen afwissen."

Ziet u wel, vrienden, dat dit verbond van rondom genadige welgeordineerdheid is, en hoe het terecht de naam draagt van een genadeverbond.

Bestaat de welgeordineerdheid daarin, dat de volle, heerlijke en gepaste Christus de Borg van dit verbond is. Dat blijkt:

Omdat Jezus die voornaamste vier dingen, die een uitverkorene hinderlijk zijn om in dit verbond in te gaan, op Zich genomen en uit de weg geruimd heeft, als:

- (1) Die onverbidelijke, wraakoefenende gerechtigheid Gods. O, dit stond in de weg, God was ongenaakbaar en ontoegankelijk.
- (2) De vloek van de wet (Gal. 3:13): "Christus heeft ons verlost van den vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons."
- (3) De macht en het recht des duivels met de prikkel van zijn aanvechtingen; hij heeft aan Christus niets, doordien Hij zijn kop vermorzeld heeft; bijgevolg zal hij aan Zijn volk ook niets hebben.
- (4) De heerschappij van de zonde en des doods. Zie dit in 1 Petr. 2:24: "Die Zelf onze zonden in Zijn lichaam gedragen heeft op het hout." Dus is Hij met de zonden aan het kruis genageld, en heeft het handschrift, dat Zijn volk anders tegen zou zijn, daaraan gehecht, hebbende dus dood, zonde en duivel aan het kruis overwonnen, om in hun ziel te kunnen overwinnen.

Zo vloeit hieruit voort de welgeordineerdheid, vermits alle zware voorwaarden op de Borg liggen, en alle voordelen en zegeningen uit dit verbond door Christus op verdoemelijke mensen in zichzelf afdalen, zodat al wie wat te eisen heeft, naar Christus moet; en al de beloften zijn toch en blijven, ja en amen in Christus, Gode tot heerlijkheid (2 Kor. 1:20).

Bestaat de welgeordineerdheid daarin, dat dit verbond geen eigenlijk gezegde voorwaarden of conditiën heeft, want een voorwaarde of een conditie is eigenlijk een eis, welke volbracht zijnde, de mens recht geeft tot de prijs, en dat is hier zo niet. Al de eisen zijn hier beloften, en vloeien voort uit het verbond; dit moet men wel vatten, en rechte indrukken hiervan te hebben, zou menige ziel te vrijmoediger doen treden in dit verbond. Ziet vrienden! Hoe het genadeverbond geen voorwaarden of conditiën kan hebben:

- (1) Dan zou het genadeverbond weer een wet geworden zijn; de wet alleen eist en schrijft plichten voor. Het is wel waar, dat de Heere wel eens gebiedt met de wet Evangelische zaken, maar niet anders dan in zijn heerlijk einde, om die ziel in haar onmacht te voeren, en haar dus op te leiden tot de evangelische gehoorzaamheid. Maar het Evangelie bestaat alleen uit loutere beloften, en bijgevolg schrijft het niets

voor als een plicht, het eist noch het beveelt niet, zelfs dit niet: gelooft, vertrouwt, hoopt; maar het genadeverbond verhaalt, het boodschapt, het geeft aan ons te kennen wat God in Christus uit dat verbond belooft, wat Hij doen wil en doen zal.

- (2) Wat zou de arme mens toch beloven en geven? Hij heeft noch kan niets; neemt eens geloof, bekering, liefde, heilige gehoorzaamheid, ja, maar een oprechte zucht; hij heeft niets, en krijgt hij er wat van, het is Gods goed, dat hem uit het verbond geschonken wordt. Kan nu het geven of beloven aan de Heere van 's Heeren eigen goed, kan dat de naam van een voorwaarde dragen?
- (3) Ja, dan ware het genadeverbond te verbreken, ingeval het een eigenlijk gezegde voorwaarde aan 's mensen zijde had, evenals het werkverbond, en bijgevolg was het niet onveranderlijk. Ziet, hoe dit te stellen, iets is van de zuurdeeg van het oude en verbroken werkverbond, en enkel voortkomt uit die eigenwerkelijke grond, waarin velen met een ophef van evangelische uitdrukkingen gebolwerkt zitten; daar integendeel dit verbond in alle opzichten, en met alle recht, de naam draagt van een onveranderlijk genadeverbond.
- (4) Behalve dat de Bijbel ons leert, dat alleen geroepen worden hongerigen, dorstigen, die geen geld hebben, die maar willen, die hun ziel niet in het leven kunnen behouden, die recht ziek zijn, en zeggen: het is buiten hoop, die met hun hart God rechtvaardigen, en dus hun leven willen verliezen (Matth. 5:6, Jes. 55:1, Openb. 21:6 en 22:17, Jes. 57:15, Matth. 16:25).

Eindelijk bestaat de welgeordineerdheid ook daarin, dat dit een eeuwig, onverbrekelijk, onveranderlijk en dus een vast verbond is, anders viel Gods volk duizendmaal uit dit verbond; maar hun ontrouwheid doet de trouw Gods niet teniet, Gen. 17:7: "Ik zal Mijn verbond oprichten tussen Mij en tussen u, en tussen uw zaad na u in hun geslachten, tot een eeuwig verbond, om u te zijn tot een God en uw zaad na u." En Jes. 54:10: "Want bergen zullen wijken, en heuvelen wankelen; maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond mijns vredes zal niet wankelen, zegt de HEERE, uw Ontfermer." En in Rom. 9:11 staat: "Opdat het voornemen Gods, dat naar de verkiezing is, vast bleve". Deze vastigheid rust:

Op het verbond van verlossing tussen de Vader en de Zoon van alle eeuwigheid, welk verbond God niet zal ontheiligen (Ps. 89:35). God is toch de Getrouwe, Zijn getrouwheid is rondom Hem (Ps. 89:9).

Ja, op de eed Gods. God heeft dit verbond als bezworen bij Zijn heiligheid: "Zo Ik aan David liege" (Ps. 89:36). En: "Waarin God, willende den erfgenamen der beloftenis overvloediger bewijzen de onveranderlijkheid van Zijn raad, met een eed daartussen is gekomen; opdat wij, door twee onveranderlijke dingen, in welke het onmogelijk is dat God liege, een sterke vertroosting zouden hebben" (Hebr. 6:17 en 18).

En zo is dit ganse verbond in alles vast gegrond in de dood van Christus (Hebr. 9:17), Want een testament is vast in de doden, en had geen kracht gehad, als Christus in het leven was gebleven. Daarover spreekt Christus tot Johannes in Openb. 1:18: "Ik ben dood geweest; en zie, Ik ben levend in alle eeuwigheid, Amen. En Ik heb de sleutels der hel en des doods."

3. Zoude tegen dit alles kunnen worden ingebracht, dat er in Gods Woord bedreigingen over hen worden gedaan, die het genadeverbond niet inwilligen? Hierop dient tot antwoord:

Dat er bedreigingen zijn in Gods Woord over degenen, die het genadeverbond niet inwilligen, dat is klaar. Neem maar eens Deut. 27:26 en Gal. 3:10. Daar staat, dat hij vervloekt is, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, omdat te

doen. Nu is de inhoud van het beschreven Woord zowel het Evangelie als de Wet, en daarom strekken zich de bedreigingen zowel tot het Evangelie uit als tot de Wet; als: die in Christus niet zal hebben geloofd, die Gods raad tegen zijn ziel verworpen zal hebben, die het Evangelie ongehoorzaam zal zijn, "die zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem" (Joh. 3:36), hij zal verdoemd worden. En 1 Kor. 16:22: "Indien iemand den Heere Jezus Christus niet liefheeft, die zij een vervloeking; Maranatha." Maar dit moeten wij wel vatten: God behoudt Zijn recht en Zijn eis op de mens, als een onafhankelijk, soevereine Heere, om volle gehoorzaamheid te vorderen omtrent al wat Hij gebiedt, en wel met bedreiging; want doordien de mens het verbond der werken verbroken heeft, dat doet de Heere niet uitvallen uit Zijn recht. Nu stelt de Heere Zijn eis menigmaal voor aan het schepsel met bedreiging, met oogmerk, om het in zijn schuld en onmacht te voeren, en vatbaar te maken voor Evangelische gehoorzaamheid. Maar doe daar eens bij, dat het er ver vandaan is, dat deze bedreigingen uit het genadeverbond voortvloeien, zij vloeien alleen voort uit de Wet, anders had het genadeverbond een voorwaarde van het werkverbond; maar evenwel, o vrienden, over wie deze bedreigde zaak, betrekkelijk het aangeboden verbond der genade of de verwerping van hetzelfde, komt, dien zal het zwaar treffen, het ware die mens beter nooit geboren te zijn.

2. Belangende nu, hoe en op welke wijze een uitverkoren zondaar dit verbond inwilligt, en onder band van dit verbond geraakt; daarin beschouwen wij:

Wat deze zalige en dadelijke inwilliging in dit verbond der genade, in een ziel vooronderstelt;

Waarin deze zalige en dadelijke inwilliging bestaat.

A. Aangaande het eerste, daarin zien wij dat het vooronderstelt:

Dat alle verbonden en contracten met dood en hel, waarin elk mens van nature staat, verbroken moeten zijn, en hij (volgens Rom. 8:2) door de wet des Geestes des levens, die in Christus is, vrij moet gemaakt zijn van de wet der zonde en des doods, en (volgens Rom. 7:3), gestorven moet zijn aan die eerste man, de wet en het verbroken werkverbond, voordat hij eens Anderen (namelijk Christus) kan zijn geworden, dat is gedood te zijn door het lichaam van Christus (Rom. 7:4). Daaronder behoort:

Naar God bedroefd te zijn geworden over de zonde, met smart, uit liefde tot God met vernedering des harten en met het billijken en rechtvaardigen van God; gelijk David zegt in Ps. 51:6: "Tegen U, U alleen, heb ik gezondigd, en gedaan, dat kwaad is in Uw ogen". Want in niets wordt de kracht der zonde meer gebroken dan in de ware droefheid en vernedering; aangezien de ziel dan eerst het rechte voorwerp wordt voor de balsem van Gilead, de dood van Christus. Daar moet de zonde toch haar knak krijgen. Paulus zegt in 2 Kor. 7:10: "Want de droefheid naar God werkt een onberouwelijke bekering tot zaligheid; maar de droefheid der wereld werkt den dood."

Tevens een schuldverzwarend en werkzaam gevoel van zijn onmacht ontvangen te hebben, te zien dat hij het niet doen kan. Dat is niet met het doel om moedeloos te worden, maar tot afdrijving van alle gewaande eigen kracht, en om werkzaam te maken in Christus' sterkte. O, zulk een ziet klaar, dat het alleen het werk van Christus' Geest is. Daarom roept zulk een uit onwaardigheid sterk tot Jezus om licht en kracht.

Dat zulk een het geloof in Christus door de Geest deelachtig is geworden, zodat hij waarlijk met zijn zonden tot Jezus als Priester is gekomen, en daar hartelijk afstand gedaan heeft van alles wat God haat. O, in die vereniging ontvangt zulk één een wil, om geheel vrij te worden. Ja, het is ook een dadelijk werk, een dadelijke verbreking van de

oude mens, door met hem aan het kruis te komen, waar Jezus overwonnen heeft om in de ziel te overwinnen.

B. Aangaande nu, waarin deze zalige inwilliging der ziel bestaat, en hoe het toegaat, als God iemand overbrengt onder deze band des Verbonds; daarin zien wij:

Dat dit inwilligen bestaat, en in zijn kracht zal zeggen:

Uit overtuiging van zijn algehele ellende en verlorenheid buiten Christus; de dienst der zonde, de vreemde heren in het hart, en de banden van het verbroken werkverbond moede zijnde, op de bijzondere aanbieding van Christus, zich aan Hem, op Zijn kosten, onbepaald over te geven, met die volle keuze des harten van Hem tot Heere en Koning in de ziel, onder verbinding om voor Hem, naar Zijn wil, wet en welbehagen te leven, op voorwaarde van Zijn leiding en getrouwmakende genade. Dat is, gelijk de Gideonieten in Richt. 7:18, zich te noemen naar de naam van zijn overste. En zoals wij lezen in Jes. 44:5: "Deze zal zeggen: Ik ben des HEEREN; en die zal zich noemen met den naam van Jakob; en gene zal met zijn hand schrijven: Ik ben des HEEREN, en zich toenoemen met den naam van Israël." En in 2 Kron. 17:16 staat, dat Amazia zich zo vrijwillig aan de Heere had overgegeven. Dit overgeven in waarheid is de grond van alles.

Hiertoe behoort ook, met opzicht tot Gods volk, Christus als zijn Heere en Koning onbepaald in al Zijn wegen, die Hij met ziel of lichaam houdt, aan te nemen, om gewillig na te volgen. Die bereidwilligheid des harten is niet gedwongen of uit nood, maar omdat wil en lust aan Jezus' weg en bestuur onbepaald is verknocht. Dit is het Lam te volgen, waar het ook henen gaat (Openb. 14:4), en dit is Christus' volmaakte wandel tot een voorbeeld van verloochening te stellen in alle gedragingen en in alle lijden, gelijk wij zien in 1 Petr. 2: 21, dat Christus, met Zijn lijdzaam en verloochend lijden, ons een voorbeeld heeft nagelaten, opdat Zijn volk Zijn voetstappen zou navolgen. Ja, dit noemt Johannes in 1 Joh. 2:6 een wandelen, gelijk Hij gewandeld heeft. Ziet vrienden, dit behoort tot het waarachtig inwilligen van het verbond, en dat elk hebben moet, zal hij zalig worden.

Slaan wij nu nog gade, hoe het toegaat, als God iemand overbrengt onder deze band des Verbonds, en welke vruchten en gevolgen het onafscheidelijk nakaat.

1. Zien wij nu, hoe het toegaat, wat God aan zulk een ziel doet, in enige bijzonderheden, of de één zien mocht bij des Heeren licht, dat hij deze grote zaak bij bevinding niet kent, en of een ander zich verblijden mocht over het werk Gods en God eer mocht geven.

Zulk een ziel heeft bevestigend licht ontvangen door de Geest der overtuiging, dat zij niet onder het genadeverbond was, maar dat zij onder het verbroken werkverbond gebonden lag. Of een zodanige verstand van waarheden heeft, of hij burgerlijk, godsdienstig en zeer eerlijk en consciëntieus in zijn handel en wandel is, dit is heel iets anders. Deze zaak raakt zijn eeuwige staat, in Christus te zijn, met Hem verenigd te zijn, in dit andere en betere verbond te zijn. O, hoeveel hij ook heeft, en hoever hij ook komt, dit ziet en voelt hij bij overtuigend licht des Geestes, dat mist hij, daar is hij buiten. En dit missen van het ene nodige, dat drukt hem, die wateren wassen, zodat dit gemis hem dagelijks al duidelijker wordt.

Zulk een ziel raakt aan het bidden, en wel uit nood, uit gezicht en gevoel van gemis raakt zij ernstig aan het roepen, aan het klagen en belijden van hare zonden en vervreemdingen van God en Christus. Van Paulus staat in Hand. 9:11: "Ziet, hij bidt." O, zulk een blijft daar liggen voor God. Hij klaagt over zijn harde hart, dat niet mee wil, dat geen indruk heeft. Hij wordt een onwaardige in zijn eigen ogen en voor God, en uit onwaardigheid ziet hij al eens op, om vrijheid, om licht te mogen begeren; zulk een

begint te leren, daar wachtende, om God te heiligen en te rechtvaardigen met zijn ganse hart, in geval God het doodvonnis over hem wilde uitvoeren, en hem geen genade geven; hij erkent alle genade verbeurd en de verdoemenis verdiend te hebben, en zegt menigmaal in overgave van zichzelf en toevallen in de handen van zijn heilige en rechtvaardige Rechter: 'ziedaar, Heere, ik geef mij in Uw handen, doe met mij, zoals het goed is in Uw ogen.'

Zulk een krijgt ook een geheel ander licht en gestalte omtrent zijn onmacht, dan hij te voren had; dit zijn geen blote verstandsbeschouwingen, geen blote bevattingen meer, noch ook is zijn onmacht meer zijne schuil of verbergplaats; het geeft hem geen rust meer, dat hij het zichzelf niet kan geven, maar het verzwaart zijn schuld, en hij vindt zich daarom des te verdoemelijker voor God; ja, het gevoel van en het ingeleid te worden door Christus' Geest in zijn onmacht, dat veroorzaakt rechte ernst, en brengt hem van zichzelf af, en doet hem op een rechte wijze afdrijven van al het eigen, en doet hem zalig zinken, en te sterker roepen als die blinde Bartimeüs in Markus 10:46-52: "Jezus, Gij Zoon Davids! ontferm U mijner", evenals een, die in het water ligt en aan het zinken is, die rust daar niet op, dat hij zichzelf met redden kan, maar dat verzwaart zijn ellende en zijn gevaar en daarom roept hij te sterker.

Zulk een ziel krijgt bij bevinding een geheel andere ontdekking en openbaring van Christus, als de Borg van dat zalige verbond, in Zijn gepaste ambten, zoals Hij de Alfa en de Omega, het begin en het einde van Zijn Eigen werk in het hart is; geheel anders dan zij ooit te voren door horen, lezen of onderwijs gehad heeft. O vrienden, ware dat genoeg, dan werden allen, die onder het evangelielicht leven, zalig; maar Jezus belooft in Joh. 14:21 en 23: "Ik zal Mijzelf aan hem openbaren; en Wij zullen tot hem komen, en zullen woning bij hem maken". En wel zo, als Hij aan de wereld niet doet. Paulus, die zo onderwezen was op de hogeschool te Jeruzalem, aan de voeten van Gamaliël, aangaande de Messias en de weg, om door Hem zalig te worden, zegt nochtans in Gal. 1:15 en 16: "Maar wanneer het Gode behaagd heeft, (.), Zijn Zoon in mij te openbaren." O, dit is een openbaarmaking van Christus in het hart en tegen de zonde, als die fontein, daartegen geopend (Zach. 13:1). Die openbaring zaligt de ziel eerst, en maakt haar klein. Job zegt in hoofdstuk 42:5 en 6: "Met het gehoor des oors heb ik U gehoord; maar nu ziet U mijn oog. (En dit was het gevolg:) Daarom verfoei ik mij, en ik heb berouw in stof en as."

Daarbij ziet en gevoelt zulk een bij dat licht des Geestes de afkerigheid van zijn hart van Christus en van dat zalige verbond, waarin alles om niet te krijgen is. O, die onwilligheid om door Jezus alleen zalig te worden, en ook om *niet* zalig te worden. Die eigenwerkelijke grond ziet en gevoelt hij. Jezus zegt in Joh. 5:40: "En gij wilt tot Mij niet komen, opdat gij het leven moogt hebben!" O, dat gelooft zulk een ziel in zijn kracht; en als zij zich al aanbiedt aan de Heere Jezus, zij kan niet los worden, zij vindt zich van rondom aan banden vast. Dit alles maakt haar aan zichzelf bekend, dat het aan haar kant, en niet aan 's Heeren zijde scheelt; want wilde zij, zij zou los worden, en gaan evenals in het natuurlijke. Dit maakt haar verlegen, bekommerd, benauwd, roepende, en Christus dierbaar, en zeer begerig om uit zichzelf en tot Christus te worden overgehaald.

Daar, (aan die deur, met belijdenis, en als een onwaardige wachtende, zuchtende en roepende), is het werk van Christus' Geest, zulk een ziel de bereidwilligheid, volheid en sterkte van de verhoogde Middelaar te doen zien, en te doen geloven, dat Hij zulk een, hoe ellendig ook gesteld, roept en wel hebben wil. O vrienden, dit is zulk één als koud water voor een vermoeide ziel. Hier is Jezus als een balsem tegen wonden, en als een Medicijnmeester, niet voor gezonde, maar voor zulke zieken. O, dit te merken, dat Jezus' oog op hem is, dat Jezus zulk één gadeslaat en Zijn hand aan hem heeft, dat

veroorzaakt hoge verwondering en liefdestranen, en een jagen om binnen te geraken. Eindelijk werkt de Heilige Geest het geloof in zulk een ziel op een bovennatuurlijke wijze. Daardoor legt zij de hand aan de Verbondsmiddelaar, kiest Hem zonder enig beding, en kiest al de wegen, die Hij tot haar dood toe met haar wil houden. Daardoor willigt zij dus het verbond der genade met haar hart in, hartelijk lust hebbende om langs die weg van God gezaligd te worden, gelijk David zegt in 2 Sam. 23:5: "Hoewel mijn huis also niet is bij God, nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles welgeordineerd en bewaard is, voorzeker is daarin al mijn heil, en alle lust, hoewel Hij het nog niet doet uitspruiten." O! dan ondervindt zulk een:

dat hij niet geloven kan als hij wil, maar dat terecht het geloof genoemd wordt (Col. 2:12): het geloof der werking Gods; dat het hem moet gegeven worden in Christus te geloven (Fil. 1: 29), dat het u is gegeven, en anderen is het niet gegeven.

Ook ondervindt zulk een bijzonder de kracht van die waarheid (Joh. 6:44): "Niemand kan tot Mij komen, tenzij dat de Vader, Die Mij gezonden heeft, hem trekke; en Ik zal hem opwekken ten uitersten dage", en tenzij hij het van den Vader zal horen en leren (vers 45). Zulk een ziel staat daar niet lang, maar gaat wel bedaard over en met vele overwegingen, en na vele overrekeningen van de kosten. Zij krijgt dat van de hemel, om zo vuil, zo zondig, zo schuldig, zo blind en verkeerd als zij is, zo machteloos, ja, zo verdoemelijk tot Christus, als de Middelaar des Verbonds, te komen, en de zoom van Zijn kleed aan te raken. Dit is het wenden naar Hem om behouden te worden (Jes. 45:22). Dit is het vluchten naar Hem en in Hem om haars levens wille. Ik zeg, zulk een ziel geeft zich over; zij geeft haar hart over dat voor haar zo ondoorgrondelijk, en zo ondoorzoekelijk arglistig, dodelijk en boos is (Jer. 17:9). O, zij kent geen veiliger weg, dan om dat hart aan Hem te geven, Die harten doorgrondt en nieren proeft; zij weet dat het nergens anders veilig is; daarom is haar rust in het overgeven en in het aangenomen te worden, zeggende:

*Daar is mijn hart geheel en al;
Of 't wil, of 't kan, het moet en 't zal,
't Moet U, mijn Heiland minnen:
U, lieve Jezus, U alleen,
U, zoete Jezus, anders geen;
En wil 't niet, dring er binnen.
Dring het, dwing het,
Doe het zwichten, voor U schichten,
Al zou 't scheuren,
Dring er in, en 't zal niet treuren.*

Zulk een ziel ontvangt ook van de hemel de Heere Jezus in haar hart, en bijgevolg ook dat wederzijds verenigend werk. Ze krijgt een genadig recht op Zijn Persoon en op al Zijn goederen, gelijk in het natuurlijk huwelijksverbond het ene en het andere volgt. Zo gaat zulk een ziel, met al haar afgrond van armoede en ledigheid, in Christus' rijkdommen en volheden over; zij gaat met al haar schulden in Zijn eeuwige en volmaakte gerechtigheid over; met haar zonden en zondige natuur in Zijn heiligheid; met haar onwilligheid en onmacht in Zijn algenoegzaamheid en sterkte; met haar dwaasheid en blindheid in Zijn licht en Zijn wijsheid; met haar onwaardigheid in Zijn waardige Persoon; met haar onvolmaakte werken en plichten in Zijn gehoorzaamheid en volmaakte voorbedding; met al haar bekommelingen in Zijn zorg over haar, en ook met haar ganse wil en zin in Zijn wil, en krijgt dus Christus' zin.

Ja, zo geeft zulk een ook het gehele bestuur over zijn ziel en lichaam aan Christus in Zijn handen over, kiezende met het ganse hart, en blindelings al Zijn wegen in het geestelijke en in het tijdelijke onbepaald, om in de hemel te worden gebracht op Zijn

tijd.

En bij en tot dit alles kiest zulk een, en neemt de gehele Christus, zonder iets uit te sonderen, met zoet en zuur en met al de aanklevende kruisen en tegenheden, met het hart aan. Joh. 1: 12: "Maar zovelen Hem aangenomen hebben, dien heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven." O, zij doen Hem aan als een kleed, en dekken hun arme ziel met Christus, Die dan voor hen wordt, hetgeen Hij van de Vader is geworden, namelijk: wijsheid, gerechtigheid, heiligmaking en verlossing (1 Kor. 1:30). Ziet, dit is het verbond maken of inwilligen over de offerande van Gods Zoon, en zo worden de gunstgenoten Gods verzameld met Christus. O, zonder Christus komt niemand in dit wonderlijke en eenzijdige verbond. Daarom zegt God in Ps. 50:5: "Verzamelt Mij Mijn gunstgenoten, die Mijn verbond maken met offerande!" O vrienden, dat God ons allen beware voor bedrog; deze zaken worden naar Gods Woord, in meerdere of mindere mate, toch in waarheid vereist, zal iemand uit die oude grond, het verbroken werkverbond, zijn uitgerukt en daar ont worteld, en zal hij overgeplant zijn in deze vette grond, om vruchten te dragen; elk onzer zal het bevindelijk moeten kennen.

2. Zien wij nog (wanneer iemand in waarheid dit verbond heeft ingewilligd) welke bewijzen, onafscheidelijke gevolgen en vruchten het in zulk een ziel nalaat, mitsgaders de redenen, waarom deze dingen zo onafscheidelijk zijn verknocht aan het zijn in het verbond. Och mens, leg er u toch bij neer, en meen niet de vruchten te hebben, zonder de vorige zaken te kennen, en meen niet, dat gij de vorige zaken in waarheid bezit, zonder deze gevolgen.

Wij zullen eerst eens nagaan, wat men voor bewijzen, vruchten en gevolgen, van het zijn in het genadeverbond, die onafscheidelijk zijn, niet te houden heeft, en welke wel:

Onder de vruchten en onafscheidelijke gevolgen moet men niet rekenen:

Dat iemand van openbaar goddeloos, levende in alle grove zonden, of van ongodsdienstig, van onoprecht in zijn handel en wandel, van zeer vijandig tegen de vromen, dat zulk een verandert van levensloop, en zeer burgerlijk, zedig, uitwendig godsdienstig, in zijn handel en bedrijf oprecht en eerlijk, ja, daarbij de vromen toegedaan wordt. O vrienden, doet er vrij bij dat een mens een zoeker kan worden, zonder ooit te vinden (Luk. 13:24). Velen zullen zoeken in te gaan en zij zullen niet kunnen. Velen vasten en bidden dagelijks, uit een soort van lust in de kennis van Gods wegen. Zie nadrukkelijk Jes. 58:2 en 3, waar de Heere zegt: "Hoewel zij Mij dagelijks zoeken, en een lust hebben aan de kennis Mijner wegen, als een volk, dat gerechtigheid doet en het recht zijns Gods niet verlaat, vragen zij Mij naar de rechten der gerechtigheid; zij hebben een lust tot God te naderen, zeggende: waarom vasten wij, en Gij ziet het niet aan, waarom kwellen wij onze ziel, en Gij weet het niet? Ziet, ten dage, wanneer gijlieden vast, zo vindt gij uw lust, en gij eist gestrengelijk al uw arbeid." Zie dat ook in de Farizeeër (Luk. 18). Ja, de vromen zoeken, zelfs in het oog der wereld en der vijanden, en dat uit benauwdheid, dat men niet zalig zal worden. Ziet dit in de jongeling (Matth. 19:1622), die kwam in de tegenwoordigheid van een grote schare tot Christus; zulk een groot en rijk man drong door al het volk heen tot zulk een verachtelijke schare, waar Christus bij was, en hij noemde Hem goede Meester, en wilde ook zalig worden, en daar heel wat om doen, en vroeg Jezus om raad. Dus men kan bekeerd worden tot de kerk en tot de vromen, en niet tot de Heere (Jer. 4:1): "Zo gij u bekeren zult, Israël! Spreekt de HEERE, bekeer u tot Mij." Ja vrienden, lampen en olie daarin hebbende van gemene werkingen des Geestes, zoals de dwaze maagden in Matth. 25, en echter de vaten, de fontein Christus, missende; hoe hoog dit werk kan gaan, buiten het genadeverbond ingewilligd te hebben, ziet dit in Hebr. 6:4 en 5 en in 1 Kor.

13:1 t/m 3. O vrienden, wat was Paulus godsdienstig en een ijveraar naar de wet, en welk een verstandig man vóór zijn bekering. En Simon de tovenaer, wat moet die een zin gehad hebben in de gaven des Geestes, en echter was dat alles geen gevolg, van tot het genadeverbond te behoren. Van Simon staat, dat hij was in een gans bittere gal, en een samenknoping der ongerechtigheid" (Hand. 8:23).

Ook moet men niet verkeerdelijk voor een gevolg houden, dat een gelovige door zijn overgang in het genadeverbond geheel vernieuwd wordt, zijn zonde en zijn zondige natuurstaat kwijtraakt; dat niet, er is niemand op aarde, die niet zondigt, daar is geen mens op aarde, die niet zondigt. Er staat in Pred. 7:20 en Jak. 3:2 dat de gelovigen dagelijks struikelen in vele. Dit houden wij staande tegen de verdorven Piëtisten en alle drijvers van volmaaktheid der gelovigen op aarde.

Eindelijk, moet men niet verkeerdelijk menen, dat het zondige hart of de zondige natuur van een gelovige, die in dat verbond is ingegaan, beter is geworden, en dat een gelovige dus bewaard zou zijn voor zware vallen. Och vrienden, ziet dit in David, Salomo, Asa, Petrus en anderen, wat staan die niet in het Woord als bakens in zee, ten bewijze dat een gelovige tot alle zonden komen kan, behalve alleen tot de zonde tot de dood, of volstandig zondigen, daarvoor alleen is hij bewaard. En Paulus zegt ons dat het verdorven deel blijft in een gelovige aan deze zijde van de eeuwigheid. Daarvan had hij en hebben allen, die licht hebben, bevinding (Rom. 7:21): "Zo vind ik dan deze wet in mij; als ik het goede wil doen, dat het kwade mij bijligt." En in vers 23 zegt hij: "maar ik zie een andere wet in mijn leden, welke strijdt tegen de wet mijns gemoeds, en mij gevangen neemt onder de wet der zonde, die in mijn leden is." Ja, hij vond zelfs de kracht der ongerechtigheid wel sterker dan voor zijn bekering. Hij zegt in Romeinen 7:9 t/m 13: "Maar als het gebod gekomen is, zo is de zonde weder levend geworden, (...) want de zonde, oorzaak genomen hebbende door het gebod, heeft mij verleid, en door hetzelfde gedood. (...) Opdat de zonde boven mate wierd zondigende door het gebod." Daarvan roept hij uit in vers 24: "Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?" Vrienden, het onderscheid tussen een gelovige en een ongelovige is derhalve niet, dat de natuur van de ene zo kwaad niet is als van de andere, maar daarin, dat een gelovige er wat tegen heeft gekregen, een nieuw schepsel, geest genoemd. Dat strijdt tegen dat boze deel, tegen het vlees. En deze twee staan tegen elkander (Gal. 5:17). Uit dit alles blijkt, dat het onzin is, dat een gelovige in de dagen van het Nieuwe Testament niet zou kunnen komen tot de verloochening van Christus, evenals Petrus, en een klaar bewijs van een grote onkunde van zichzelf. O, de Heere moet Zijn volk bewaren, waarvoor zouden zij anders niet open liggen?

Maar tenslotte moet men naar Gods Woord, onder de vruchten en onafscheidelijke gevolgen, te gelijk als bewijzen dat iemand in het genadeverbond is overgebracht, rekenen:

Verandering in de gestalte van zulk een, dat is blijkbaar een eerste gevolg.

Omwending in zulk een tijd van zijn ganse weg en werk van binnen: De staat van zulk een is niet wettisch, maar bij ongestalten raakt hij in eigenwerkelijke gronden vast; hij heeft wat van binnen, dat hem soms hindert, om zulke zaken naar zijn oordeel te bidden, waarom hij te voren met veel hulp heeft kunnen bidden.

En dus heeft hij een andere leiding; het hart heeft iets kinderlijks, dat als tot een Vader wil roepen, dat roepen wil zoals in Jer. 3: 4: "Mijn Vader, Gij zijt de Leidsman mijner jeugd", en dat volgens 1 Petr. 1:13, lust heeft op de toegebrachte genade in de openbaring van Christus, volkomen te hopen. Ook werkt hij meer uit liefde tot God en Christus en in afhanging van Hem. Hij heeft een andere soort van haat tegen de zonde, meer uit grond van liefde tot God, en zoekt ook meer de doding van zijn zonden door

Christus' kracht en Geest.

Deze verandering en omwending zal bij alle gelovigen zijn, al wordt zulks van het eerste ogenblik van hun overgang bestreden, of al geraken zij aanstonds in het duister; dit beneemt dan wel hun troost, maar dat neemt de waarheid der zaak in hen niet weg.

Hartelijke lust en liefde op de grond van zijn hart:

Om God te prijzen, te verhogen en te verheerlijken; het hart wil naar boven, genade komt van boven en wil naar boven. O, het wil zich verliezen in die wonderlijke eeuwige vond, in die hoge weg van verlossing en verzoening door Gods eeuwige Schootzoon, en in de eeuwige liefde;

Voor God te leven is het einde van de overbrenging in dat heilige verbond (Luk. 1:74 en 75): "Dat wij, verlost zijnde uit de hand onzer vijanden, Hem dienen zouden zonder vreze, in heiligheid en gerechtigheid voor Hem, al de dagen onzes levens." Zo lezen wij in Matth. 8: 14 en 15, als Jezus Petrus' vrouws moeder van de koorts genezen had, dat het gevolg was, dat zij opstond en Hem diende. Ook om heilig te zijn. O, al kunnen zij het niet bereiken, hun zuchten onder de onheiligheid, onder een ellendig hart, hun opzien en opzuchten uit de zondige gesteldheid is er een bewijs van; en wat is dat anders, dan een uitvloeisel uit het genadeverbond, waarin de Heere beloofd heeft (Jer. 31: 33), Zijn wet in hun binnenste te geven en in hun hart in te schrijven? Dus is op de grond van hun hart in Gods wet al hun vermaak (Ps. 119:17). Wonderlijk is hier Paulus' gesteldheid (Rom. 7:22 en 24). Eerst zegt hij: "Want ik heb een vermaak in de wet Gods naar den inwendigen mens", en even daarna: "Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezès doods?"

Om van zonde en wereld te scheiden. O, wat is voor zulk een zijn ellendig, verdorven en dwalend verstand, dat bedenken des vleses (Rom. 8:6 en 7), die gedachten (Jes. 55:8) niet in een hinderpaal! Wat is die hoogmoed, die wettische gestalte, die eigenheid in kracht en beogingen, of in beginsels en einden, waaruit en waartoe men werkt, en die zelfliefde zulk een niet in de weg! Wat zijn zijn boze lusten, bewegingen en begeerlijkheden, die diep gewortelde natuur en humeurzonden, daar hij als geen doorkomen in ziet, hem niet hinderlijk en in de weg! Ja, wat is zijn ganse hart met zoveel gedeelde schuilhoeken, dat zo ondoorgrondelijk, bedrieglijk, arglistig, boos en ondoorzoekelijk voor zichzelf is, hem niet zeer in de weg! O vrienden, het nieuwe schepsel schreeuwt uit die diepte. Wat is niet een bewijs, dat zuchten over zijn verkeerdheid en ongelijkvormigheid, over zijn dorre, dodige en zondige gesteldheid; over een onwillig, een aards en wereldsgezind hart, dat al naar hoge dingen staat, en dat gelijk de ziel wil openbaren, en verlangt naar vleugelen als ener duive, dat dan ondergehouden wordt. Dit is nu het gevolg van waarheid in het binnenste; geen liever en geen heerlijker dag verlangen zij, niets zou hun dierbaarder zijn, dan dat Christus Zijn hand eens aan hun hart en aan hun liefste boezemzonde legde, hen zou reinigen en hen van zonden en banden vrijmaakte. O vrienden, het zal wel eens waar worden, de Heere Jezus heeft het gezegd (Joh. 17:19): "Vader, Ik heilig Mijzelf voor hen, opdat ook zij geheiligd mogen zijn in waarheid." En met betrekking tot de gedragingen van hen omtrent de wereld, en van de wereld omtrent hen, o wat scheiden zij met hun hart van dezelve! En de wereld, (hoe lief zij ook te voren zulk een gehad hebben) als hij tot God bekeerd wordt, scheidt zichzelf af (Judas :19). Ziet dit eens in die blindgeborene, dien Jezus ziende had gemaakt (Joh. 9). Hoe wierpen de leraars van die tijd hem uit de kerk, uit de synagoge, en brachten hem onder censuur, omdat hij Jezus liefhad en in Hem geloofde; maar daar staat opmerkelijk, dat, als zij hem openbaarde als de Zoon Gods. Jezus zegt: "geloofst gij in den Zoon van God? Hij antwoordde en zeide: wie is Hij, Heere, opdat ik in Hem moge geloven?" Zo gaat het een ziel nog wel eens, als zij van de wereld en van haar vrienden of nabestaanden, om Jezus' zaak verstoten wordt,

dat Jezus haar dan vindt.

En eindelijk, om het voor tijd en eeuwigheid met Gods volk te houden. O, daarbij valle, wat vallen wil, dat is hun volk. David was een koning, maar die arme en ellendige, verachte menigte was zijn volk, waarmede hij verheerlijkt zou worden, en dat komt voort uit die vereniging met het genadewerk en die geestelijke eensgezindheid in Christus, uit dat enerlei hart en die enerlei weg (Jer. 32:39). En deze liefde tot Gods volk is ook, naarmate zij het beeld Gods uitdrukken, evenals in het natuurlijke, als wij verscheidene schilderijen hebben van onze vader, wij voor dat hem het beste gelijkt en zijn beeld uitdrukt, de meeste liefde hebben, zo ook hier. Naarmate zij teder, gestorven aan zichzelf en verloochend zijn, en naarmate zij ook onderscheiden licht hebben om zielen te behandelen, en getrouw daarin zijn; sommigen houden nog wel veel van zulke vromen, die weinig licht hebben, die ver van zichzelf en van de Heere zijn, die zachte dingen spreken, die bedriegerijen schouwen. Maar vrienden, dat is niet recht. Ziet van David in Psalm 16:3, al zijn lust was tot de heiligen, (dat zijn de tedersten) en heerlijken op aarde. En Johannes zegt nadrukkelijk (1 Joh. 5:1): "Een iegelijk, die liefheeft Dengene, Die geboren heeft, die heeft ook lief dengene, die uit Hem geboren is", en (1 Joh. 4:20): "Indien iemand zegt: Ik heb God lief; en haat zijn broeder, die is een leugenaar; want die zijn broeder niet liefheeft, dien hij gezien heeft, hoe kan hij God liefhebben, Dien hij niet gezien heeft?" Dit artikel, aangaande de gemeenschap der heiligen, mag aan niemands geloof ontbreken, of hij lijdt schipbreuk.

Is een onafscheidelijk gevolg het strijden of het staan in de strijd tegen de zonde en alle vijanden Gods; dat des Heeren vijanden ook zijn vijanden zijn. Dan ligt het bewijs en gevolg niet zo zeer in de mate van de strijd, of in het bovenliggen in de strijd, maar in de oprechtheid van de strijd. Dit blijkt in die lust en die liefde om het daartoe dicht bij Jezus te houden, om wapenen van Hem te krijgen en om van Hem geleerd te worden, hoe dezelve te gebruiken, namelijk, gelijk de apostel zegt (Ef. 6: 18): "Met alle bidding en smeking, biddende te allen tijd in den Geest, en tot hetzelfde wakende met alle gedurigheid en smeking voor al de heiligen". Zodat voornamelijk de waarheid van de scheiding van de zonden met zijn hart blijkt uit de oprechtheid van de strijd, al ligt de ziel onder.

Eindelijk is het wezenlijke gevolg, dat de Heere Jezus en de weg van verlossing door Zijn verdiensten om niet, de weg van vrije genade en de weg des Verbonds, om verbondswijze met de Heere te handelen, zulk een op de grond van zijn hart alleen en boven al, wat de wereld beloven en geven kan, dierbaar is. "U dan, die gelooft, is Hij dierbaar" (1 Petr. 2:7). En zo spreekt David uit zijn onwaardigheid in 2 Sam. 23:5: "Hoewel mijn huis alzo niet is bij God, nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles wel geordineerd en bewaard is; voorzeker is daarin al mijn heil, en alle lust, hoewel Hij het nog niet doet uitspruiten." Vrienden, Mozes' keuze ligt hier boven (Hebr. 11:25).

Moeten wij nu de reden navragen, waarom deze dingen zulke vruchten en gevolgen zijn, die onafscheidelijk zijn van het zijn in het verbond. De reden is:

Omdat Paulus het scheiden van de zonde onafscheidelijk vastmaakt aan een Christen, en dus aan het in het verbond te zijn (2 Tim. 2:19): "Een iegelijk, die den Naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid"; waarin dan opgesloten ligt, dat het een dagelijks werk moet zijn, gebruik van de Heere Jezus te maken tot rechtvaardigmaking, om langs die weg dagelijks van zonden te kunnen scheiden, want geen een zonde kan toch gedood worden zonder Christus. Derhalve is het, alsof de apostel zeide: 'heeft iemand lust om van zijn zonden te scheiden, hij kome tot Christus in dit welgeordineerde verbond, hij noeme Christus' naam, hij rake Jezus met zijn zonden

aan'. En wederom aan de andere zijde, dat niemand met zijn zonden Jezus aanraken, met Hem in het verbond komen en dus Zijn naam noemen zal, of het zal dit gevolg hebben: hij zal van zijn zonden scheiden, daar zal kracht van Hem uitgaan.

Omdat Christus geen gemeenschap kan hebben met een, die de zonde koestert en daarin leeft. Jezus is geen dienaar der zonde. Hij is dat Heilige Gods, dat uit Maria geboren is (Luk. 1:35), en Hij heeft Zich voor Zijn volk geheiligd, opdat zij geheiligd zouden worden in waarheid (Joh. 17:19). Daarbij is des Heeren Jezus toepassend werk in de ziel dadelijk te heiligen, niet afgescheiden van Zijn voldoening.

Omdat het niet anders wezen kan, of een, die Christus kiest, en dus het genadeverbond inwilligt, ontvangt in die vereniging een nieuwe natuur, een vanzelfsheid ten goede. Hij wordt een nieuw schepsel, het oude gaat voorbij en het wordt alles nieuw (2 Kor. 5:17); bijgevolg moet daar verandering zijn.

Omdat zulk een, naar de beloften, de Heilige Geest ontvangt als een Inwoner in zijn hart, Die hem een Geest der heiligmaking wordt, Die hem zuivert van alle verdorven begrippen en dwalingen des verstands (Jes. 29:24): "En die dwalende van geest zijn, zullen tot verstand komen." Er staat in Joh. 16:13, dat de Geest hen leiden zou in alle waarheid. Ook wordt die Geest in hem een Geest des oordeels en der uitbranding (Jes. 4:4), zodat hij, die in het verbond is, die Geest heeft ontvangen, maar die de Geest van Christus niet heeft, die komt Christus niet toe, en die blijft ook dezelfde (Rom. 8:9). Zo velen, en geen anderen, dan die door de Geest geleid worden, zijn kinderen Gods (Rom. 8:14).

Ten laatste, omdat een, die in dat onveranderlijk verbond der genade is, de hemel niet kan noch zal ontgaan. O, de hemel is vast aan het verbond. En vrienden, Johannes zegt in Openb. 21:27: "En in haar zal niet inkomen iets, dat ontreinigt, en gruwelijkheid doet, en leugen spreekt; maar die geschreven zijn in het boek des levens des Lams." En Paulus zegt bepaald (Hebr. 12:14), dat zonder heiligmaking niemand (wie hij ook zij) God zien zal.

TOEPASSING

Ziet daar, iets gezegd van de natuur van dit zalige verbond.

A. Vrienden, wij mogen in het algemeen zeggen, wat is ons aller geluk groot, dat de grote God, de eeuwige Wijsheid en Goedheid, zulk een wonderlijk verbond, en zo onbegrijpelijk wel verordineerd, heeft uitgevonden en daargesteld, hetwelk God laat aanbieden aan allen, die onder het evangelielicht leven, zodat allen, die maar gewillig worden en horen, daaronder kunnen komen. Het is maar: "Neigt uw oor, en komt tot Mij, hoort en uw ziel zal leven, want Ik zal met u een eeuwig verbond maken, en u geven de gewisse weldadigheden Davids" (Jes. 55:3). Wel mens, waar denkt gij wel, dat het vandaan komt, dat gij daar zo buiten blijft, en dat gij niet eens bedaard gaat neerzitten om te onderzoeken of gij tot het genadeverbond behoort? Immers hangt er uw eeuwig geluk of uw eeuwig ongeluk van af, of gij er in of buiten zijt. Vrienden, uw doop, uw kerkgang, uw ten avondmaal gaan, uw uitwendige deugden, uw geloften en aalmoezen, ja, uw bidden en uw tranen brengen u daar niet in. God Zelf moet u brengen onder de band des Verbonds (Ezech. 20:37), en al die dingen moeten het gewicht van hun eigengerechtigheid verliezen, en zo doende als valse steunsels uit uw hand vallen.

a. O omzwervende mens buiten dit zalige verbond, kon u het eens zien! O, zucht naar boven dat God het u doe zien, dat de enige reden, waarom u zo gerust en zorgeloos bent, deze is, omdat u gebonden ligt onder het verbroken verbond der werken, en dus onder de vloek, en bij dat alles blind bent. Gij weet noch gelooft het niet, o mens! Gods

Woord leert, dat gij in een verbond staat met de dood, en in een voorzichtig verdrag met de hel (Jes. 28:15). Is het niet waar?

Wat is dat anders, in vrede te staan met de zonde? Zijt gij niet zo gewend aan het zondigen, de een wel meer aan die en die grove zonde naar buiten, maar allen aan het dienen en het opvolgen van de bevelen van hun boze hart? Ik zeg, zijt gij er niet zo aan gewend, dat gij bijna geen zonde kent? Zoudt gij wel tientallen zonden kunnen noemen zonder u lang te bedenken? Zij van Gods volk, die licht hebben, zullen ze u met indruk tonen, in alles waaraan zij maar hun handen slaan, omdat de zonden hun verklaarde vijanden zijn. Is dat dan geen verbond, waarin gij staat? O, mens, wel een verbond! Een verklaarde vijand van God, en een vriend van de zonde te zijn, dat is wat te zeggen. Ja, immers zo belet de zonde u geen slaap; zij moge (als het zo wat hoog gegaan is naar buiten) uw consciëntie eens wat te doen maken, maar dan is er immers niets, waarnaar gij dan meer verlangt, dan naar vrede met het kwaad, geen scheiding van het kwaad, maar vrede. Wel mens, zal dat dan ook niet eens eindigen in de dood en in de hel? O, Jakobus zegt het (Jak. 1: 15): "De begeerlijkheid ontvangen hebbende baart zonde; en de zonde voleindigd zijnde baart den dood."

Wat is dat anders in de vriendschap der wereld te staan? Immers zijt gij dan een vijand Gods, en een vriend van dat, wat God haat met uiterste afkeer. Waar leeft uw ziel? Als gij bij Gods volk zijt, die van God en Zijn wegen spreken, of bij de wereldse goddelozen of burgerlijke mensen, bij de ijdelheden en vermakelijkheden (al gaat het nog al zo buitensporig niet toe), is dat geen verbond, en vloeit er dat niet uit voort, dat men elkander zo getrouw is? En al heeft men al wat tegen elkander, als het evenwel op dat derde aankomt, tegen dat verenigde volk en het werk Gods in hen, dat men dan de handen in elkander slaat? Het is wel waar, dat de een er bozer en vuiler tegen is dan de andere, maar de beste uit de menigte mag de vromen een vriendelijk oog geven, doch zijn hart geeft hij hun niet; daarom laat hij ze lopen, als zijn volk niet zijnde; zij zijn niet van de wereld, waar hij van is (Joh. 15:19). Elk behoort onder een bijzonder rijk en onder een bijzonder verbond thuis. Jezus zegt daar: "Omdat gij van de wereld niet zijt, maar Ik u uit de wereld heb uitverkoren, daarom haat u de wereld". Wel, dat u het zien kon! De wereld heeft u lief, omdat gij het hare zijt. Dat is in de grond waar; maar daarbij komt, dat door de ene zijn spotachtigheid, de andere zijn kwinkslagen, de derde zijn humeur, meer liefde en nauwer band veroorzaakt wordt bij de ene dan bij de anderen, doch de grond van vereniging bij de wereldse mensen is waarlijk ook enerlei hart en enerlei weg. Vrienden, is dat geen verbond? O, het zal ook eindigen in de dood, ja, in de hel.

Wat is dat anders dan in vereniging te staan met den vorst der duisternis? O, de engel des afgronds tot zijn heer en koning te hebben, zijn wetten en bevelen te moeten opvolgen; ja, dat vrijwillig onder zijn macht te liggen, en overal zijn partij te trekken, en met zijn onderhorigen verenigd te zijn; die tot zijn vrienden te hebben. Al wat hij gebiedt, of wat zijn onderdanen voorstellen, ook vrijwillig te moeten opvolgen; als in een verbond te staan met, ja, een slaaf te zijn van de manieren en gewoonten dezer wereld, dat is immers een doen van de wil des vleses en der gedachten (Efeze 2:3). Dat is volgens Efeze 2:2 een wandelen "naar de eeuw dezer wereld, naar den overste van de macht der lucht, van den geest, die (krachtig) nu werkt in de kinderen der ongehoorzaamheid." O, daar komt het vandaan dat gij handen vol met werk van hem krijgt, omdat gij zijn eigendom zijt. De ene wordt ingegeven: hij moet staat in de wereld zoeken, nu is er kans toe. Een andere: rijkdom; een andere: een grote naam en achting, ja, hij heiligt zijn eigen naam. Een andere: hij moet dat huis kopen en bouwen; hij gaat met zijn hart aan het werk, en hij eindigt zijn dagen in zijn lust. Het ganse hoge doel van de vijand is, om u onder zijn macht, en onder de band van zijn verbond, en van het

verbond met de dood en de hel, te houden. En dus valt hij, volgens 1 Tim. 6:9, in de strik, in vele verzoeken, en eindelijk in verderf en ondergang.

Mensen, als gij dacht, dat gij niet weet dat gij ooit in dit satans verbond hebt ingestemd en bijgevolg dat gij dat nooit gemaakt hebt, ik moet u zeggen, gij heeft het niet te maken, gij hebt het plechtig in uw eerste vader Adam gemaakt, wanneer gij in hem het goddelijke werkverbond hebt verbroken, door van God af te gaan en Hem te laten varen en door het jawoord aan de duivel te geven. Nu staat gij in en onder dat verbond staat en wordt er in geboren, en gij bevestigt hetzelfde alle dagen, want gij houdt u alle dagen aan die zijde, en niet aan Gods zijde. O mens, twist daarover niet of gij er in zijt, valt liever op uw aangezicht voor God; hoe komt gij er anders uit?

B. Vrienden, die de oude wrede heer en koning, zijn heerschappij en het verbond met hem moede zijt, en begerig gemaakt zijt naar redding en verlossing uit die slaafse dienstbaarheid. O, ziet daar een deur der hoop, mocht ze in uw hart, als in het dal van Achor, geopend worden! Ziet daar een eenzijdig verbond van enkel genade, waar uw onmacht u niet hoeft te hinderen, overmits de Heere Zelf zegt in Ezech. 20:37: "Ik zal ulieden onder de roede doen doorgaan, en Ik zal u brengen onder den band des verbonds."

O vrienden, de welgeordineerdheid en wonderlijke eenzijdigheid van dit verbond moest uw hart innemen en overhalen; gij had reden van u te onttrekken, ingeval het u niet aangeboden werd; ja ingeval gij alvorens vereist werd een ander mens te zijn, een ander hart, of minder zonden te hebben, en ingeval gij eerst rechter en evangelischer moest handelen, vóór God u opnam, en ook ingeval bij u een kracht vereist werd om uzelf daaronder te brengen. Maar dit alles is nu het tegendeel; het is hier maar, gelijk Ezech. 16:68: "Als Ik bij u voorbijging, zo zag Ik u, vertreden zijnde in uw bloed. (..) Als Ik nu bij u voorbijging, zag Ik u, en ziet, uw tijd was de tijd der minne; zo breidde Ik Mijn vleugel over u uit, en dekde uw naaktheid; ja, Ik zwoer u, en kwam met u in een verbond, spreekt de Heere HEERE en gij werd de Mijne."

Hebt gij lust eens enige dingen te horen, waaraan iemand weten kan, dat hij tot en onder dit verbond behoort?

Zulk een heeft kennis aan Christus, en aan onderhandelingen met Hem, als de Borg des verbonds. Vrienden, hoe zou hij er anders onder komen? Wie zou er hem inbrengen?

Zulk een kleeft de bondelingen aan, of zij groot of klein zijn in wereld, die zijn zijn verenigde, lieve vrienden, zijn broeders en zusters, die elkander verstaan. Het is waar, dat zo een, volgens Mark. 10:29, verlaten heeft: vader, moeder, zusters, broeders, vrouw, kinderen, akkers, maar hij heeft het hier in de tijd wel honderdvoudig wederom, en dan nog te wachten na de tijd het eeuwige leven.

Zulk een heeft wat van binnen, dat zich onmiddellijk zet tegen de zonde, dat de wereld de rug toekeert, ja, dat een richting zet en houden wil; wat ook een ander daarvan zegt, hij bekreunt zich daar niet om. O, al wat uit God geboren is, overwint de wereld (1 Joh. 5:4), zodat zulk een zijn richting houdt.

Zulk een is een arme van geest, ja, bedelarm gemaakt; ja, hoe ouder en groter christen hij wordt, hoe armer hij wordt, en hoe meer hij noodzaak vindt en heil ziet in enkel op het gegevene te leven.

Zulk een is soms ook de wereld te rijk in zijn ogen, als hij de volheid des verbonds en der beloften, ja, als hij de God en de Borg des verbonds eens onder het oog krijgt! O, hoe groot zijn geestelijk en tijdelijk gebrek ook zij, en hoever het nog schijnt van de vervulling, dit geeft hem moed en houdt hem op; hij verblijdt zich vast in Zijn getrouwe, onveranderlijke, machtige en rijke Vader, en in de eed die Hij hem gezworen heeft, volgens Ps. 105:8 en 9. Ja, daar ligt zo wat op de grond van het hart, dat al die

grote goederen hem ook niet ontgaan zullen, al wordt het veeltijds bestreden, en dat hij er weinig troost van geniet.

Het hart van zulk een tekent, bijzonder als hij hoort spreken van de evangelieweg, en dus van op het verbond te leven en daaruit te werken, en hij is zeer begerig om in die evangelische handeling met de Heere door de Heilige Geest gezet te worden. Hij is met evangelische woorden niet tevreden, maar het is hem om de kracht te doen; hoe meer zulk een ontdekt wordt van zijn verkeerd en wettisch, zondig handelen, hoe liever is het hem. Christus wordt hem dierbaar volgens 1 Petrus 2:7. Zijn weg wordt hem dierbaar, ja, Zijn leiding en onderwijs worden hem aan zijn hart dierbaar.

Eindelijk, als zulk een eens wat zien en geloven kan, dat de Heere hem (hoe walgelijk ook) uit vrije liefde onder die band gebracht heeft, en hij dan voor merkelijke duisterheid en bestrijdingen bewaard wordt:

O, dan is het hem zulk een groot wonder, dat de partijen in dit verbond zo zeer ongelijk, zo strijdig zijn, en zo oneindig verschillen. O, dat de Hoge en de Verhevene met zulk een wil handelen.

O, dan zinkt hij weg in verwondering, ook over die welgeordineerdheid van het verbond, als zo gepast tegen de schuld, vijandschap, vloekwaardigheid en onmacht van de lage en nietige mens.

Ja, dan verliest hij zich in de soevereine oprichting. O, met geen *engelen*, roept hij uit, die veel heerlijker natuur hadden, maar met *mensen*, wier grondslag in het stof is. En dat met mij, ellendige, onder zoveel mensen, met voorbijgang van die en die, zoveel geschikter, bekwamer en verstandiger! O vrienden, een heerschaar engelen schreeuwde dit uit in Bethlehems velden (Luk. 2:14), wanneer de Verbondsmiddelaar in het vlees kwam; o in de mensen een welbehagen! Daar konden zij niet bij, en dat wordt zulk een ziel ook hoog en wonderbaar.

Eindelijk, te uwer besturing:

Heeft de Heere u als uit het Sodom der wereld en uit het diensthuis van dit geestelijk Egypte uitgelokt, en is het Zijn hand, die u gebracht heeft, waar gij nu staat; wel vrienden, denkt toch het goede van de Heere en houdt maar aan, gemoedigd aan 's Heeren zijde, met uw ganse gestel, zoals het van nature is, uit onwaardigheid op God te blijven zien en wachten.

O, wie weet hoe haast de Verbondsmiddelaar Zichzelf aan u zal openbaren, en u een hand zal toereiken, zodat gij als een ongeschikte en vloekwaardige in uzelf, echter door Zijn kracht en hulp overkomen en u verblijden zult met de blijdschap van Gods volk, en mede roemen zult met dat erfdeel!

C. Kinderen van God, met een woord nog:

Zoekt de goedheid van God te erkennen, dat de Heere van alle eeuwigheid op u gezien en gedachten des vredes over u gedacht heeft, en dat om u in de tijd onder dat zalige verbond te brengen; ja, dat niet alleen, maar ook, dat de Heere Zijn beloften in dat verbond heeft willen uitstrekken tot uw zaad tot in duizenden geslachten. O, dat is een wonder, dat God Zich verklaart, dat Hij de ongerechtigheden wil te huis zoeken tot in het derde en vierde lid, en dat Hij Zijn genade wil uitbreiden tot in duizenden geslachten. En vrienden, daar de Heere dit verbond had kunnen en mogen oprichten met een vader of een moeder, zonder de kinderen enigszins daardoor bevoorrecht waren geworden, daar lezen wij (Ps. 22:31): "Het zaad zal Hem dienen; het zal den HEERE aangeschreven worden tot in geslachten." En in Ps. 72:17: "Zijn naam zal zijn tot in eeuwigheid; zolang als er de zon is, zal zijn naam van kind tot kind voortgeplant worden". Zo ook in Ps. 105:8 en 9: "Hij gedenkt Zijns verbonds tot in der eeuwigheid, des woords, dat Hij ingesteld heeft, tot in duizend geslachten; des verbonds, dat Hij met

Abraham heeft gemaakt, en Zijns eeds aan Izak." Dus komt daardoor zulk een gezin als het ware nader, en de Heere krijgt er ook een betrekking op. Het is even als wanneer een koning in vijandschap staat met een van zijn onderdanen, die doet zulks ook aan zijn kinderen gevoelen; maar wanneer het verbond des vredes met zulk een vader of moeder getroffen is, en het tussen hen en de koning wel staat, en zij volkomen in die gunst hersteld zijn, o aanstonds delen hun kinderen mede in dat voorrecht. De koning krijgt weder een betrekking op die kinderen, zij genieten ook veel goeds, en hij is ook weer te spreken, zodat zulk een vader of zulk een moeder het goede voor die kinderen ook mogen zoeken.

Zoekt tot dat einde u in die grote instelling, in het Avondmaal, aan te bieden, ten einde de Heere Zijn verbond en al Zijn beloften van Zijn kant u verzegele, en ten einde gij van achteren geloviger daarmede mocht leren handelen, ja, ten einde gij ook daar uw keuze vernieuwt. O vrienden, in de allerzwaarste weg, die God met Zijn kinderen hier op aarde houdt, kan niets méér sterken, dan dit verbond met God, en aan Zijn onbepaalde verbondskeuze te gedenken, als men ooit de hand legde aan de Middelaar Christus, wanneer men geen een weg tot zijn dood toe uitbedong. O, dan leert men al die wijze wegen, die God gehouden heeft en nog houdt naar Zijn goede raad, aanbidden, ja, de allerzwaarste zaken kunnen daar eerst recht licht worden.

D. Eindelijk, nog een woord, bij gelegenheid, dat wij heden dit jaar eindigen en het aanbreken van de dageraad van het nieuwe wachten. Eigenlijk ligt er niets wezenlijks in deze verandering van het jaar tot de godsdienst, vermits de Heere God in de nieuwe huishouding alle onderscheid der dagen heeft afgeschaft, en ons alleen Zijn dag wekelijks heeft gelaten; ja, vermits elke dag, en elk uur en ogenblik een nieuwe tijd is, dien wij nooit gehad hebben; maar geraakt men bij zulk een gelegenheid bij zichzelf en bij het verlopen van zoveel tijden over hem, dan mag men de geest ook niet binden; en daarom wens ik, vrienden, dat er hier zo enigen waren:

Dat wij tezamen met de uitgang van dit jaar, eens vergeten mogen wat achter is, en ons uitstrekken mogen naar hetgeen, wat voor is. O, dat elk onzer, te huis gekomen zijnde, eens moge gaan neerzitten met een zucht naar boven, om zijn stand en weg tussen God en zijn ziel, gelijk ook al zijn wegen en gangen en de goedheden Gods te gaan onderzoeken, en wat hij de Heere vergolden heeft, ten einde zijn ziel week en klein moet worden voor God, en zijn zonden een evangelische zwaarte mogen krijgen, en hij tot de laagte van het Evangelie gebracht moge worden. Och, dat van ieder onzer zijn zondige natuur, zijn oude mens, tot een last moge worden; dat hij ze eens aan Jezus' voeten moge brengen, en daar eens afstand moge doen van al, wat God haat, en dus naar Paulus' vermaning (Ef. 4:22), af mocht leggen aangaande de vorige wandelingen van de oude mens. O vrienden, niemand zal dat doen, tenzij hij eerst iets heerlijkers in het oog heeft; en daarom, wens ik van harte:

Mens, zorgeloos en zonder God in de wereld levende, dat dit aanstaande jaar voor u een jaar van Gods welbehagen, een jaar van 's Heeren verlost en moge zijn, dat God de vleugelen Zijner genade over uw ziel moge uitbreiden! O, wie weet, welk uitverkoren vat hier is, die nu nog afkerig van God afloopt in de weg van zijn hart, en die in dit aanstaande jaar een tijd der minne te wachten heeft; ja, die nu vervreemd is van Christus, en tot Hem niet komen wil, en die echter, of hij nu wil of niet wil, met kracht zal overgezet worden in de gemeenschap van Gods Zoon. O, dat geluk zal u niet missen naar die goede raad; dan zal de wolf met het lam verkeren, en de luipaard bij de geitenbok neerliggen (Jes. 11:6). Dan zult gij worden, volgens Ps. 110:3, als het vrijwillige volk op de dag van Gods heerkraft in heilige sieraden.

U, die te voren enig werk gehad hebt, en tussenbeide vast zijt geraakt, of wiens werk van jaar tot jaar, en van dag tot dag vermindert, zodat gij nu geheel vast en zorgeloos zit, waarmede het werk als het ware zulk een zet heeft gekregen. O ja, daar zit het nu; ik wens dat gij in dit aanstaande jaar, ten minste vóór uw dood, bij de oorzaken mag worden gebracht, waardoor gij uw werk in het eerste verloren hebt, en dat gij bij licht uw gevaar mag zien en aan het zoeken van God mag geraken. O mens, God breke Zelf uit uw hart die grond, die gij niet los wilt laten, ten einde gij een voorwerp voor Christus' werk mag worden.

Vragende zielen naar de Heere en Zijn sterkte, och, dat u in dit aanstaande jaar, of deze avond reeds, achter de maaiers van de geestelijke Boaz mag leren oprapen. O, een nederige ziel kan nog wel wat opdoen. Dat u een vindenstijd moge aantreffen. O, dat u een hand moge worden toegereikt, ten einde gij in Gods huis en binnen Zijn muren mag worden binnengehaald, en daar een plaats en een naam mag krijgen boven de oude zonen en de dochteren (Jes. 56:5). O, wie weet of dit het jaar niet zijn zal, dat gij u zult hebben op te maken om verlicht te worden, dat uw licht op weg is om te komen, en dat de heerlijkheid Gods over u zal opgaan (Jes. 60:1). O, het zal op het onverwachtst zijn, en als gij het niet dacht.

Kinderen van God, o daar ligt u een groot werk voor de hand. Wie weet, wat boven ons hoofd hangt? Wie zou de wegen gedacht hebben, die de goede Heere met de een en de ander dit voorleden jaar gehouden heeft? O, de dagen der tegenheden eindigen ook, en de inmengselen van de goedheden Gods zijn groot geweest. Och, dat vorige bevindingen hope werken; ja, wie weet wat over ons land hangt? Of wij niet in de oorlog zullen worden ingewikkeld! Derhalve wens ik:

Dat God ons in dit aanstaande jaar moge ophelpen uit onze laagte, zondige eigenheid en geestelijke blindheid, en dat elk onzer bekeerd moge worden tot zijn vorige stand, waaruit hij gevallen is, en dat het dus voor ieder onzer worden moge een geestelijk jubeljaar; daarin werd oudtijds alles in zijn vorige stand hersteld, en elk kreeg zijn goederen weder, die hij kwijt geraakt was.

Eindelijk en ten laatste; dat wij langs die weg steunsels van het land mogen worden, om de gemene, geestelijke lasten van het land op ons hart voor God te dragen, en om de God van Nederland aan te lopen in nederigheid, ten einde Hij langs Zijn goede weg en langs Zijn goede raad, ons land tot zijn vorige luister herstelle; ja, ten einde Hij Zijn kerk tot zijn vorige stand weder oprichten moge, en al het vervallene herstelle. Och, laten wij liever onder de weinige zuchtenden, dan onder de juichende menigte zijn. O, het koninkrijk Gods bestaat toch niet in woorden, maar in kracht (1 Kor. 4:20). Daar zullen wij vrede vinden.

Wij eindigen met Mozes' zegen, op het uiterste van zijn leven aan Israël (Deut. 33:27): *"De eeuwige God zij u een woning, en van onder eeuwige armen; en Hij verdrijve den vijand voor uw aangezicht, en zegge: Verdelg!"* Amen, het zij zo!

30. De natuur en grootheid van de zonde

Het oordeel van God in de wolken, ja in de ganse natuur, over ons en ons Nederland, is zichtbaar uitgestrekt. Ja, zelfs ten oordeel over andere landen die ons moeten voeden. Een oordeel waarmee de grote God, de Rechter der ganse aarde, Die recht doet, de grond legt en de oorsprong doet zien van volgende zware tijden van hongersnood en pest, ja van dergelijke oordelen die over ons staan te komen, als het door vernedering en bekering niet wordt voorkomen.

De goddeloosheid, ongevoeligheid en verharding des harten zijn groot. En des Heeren volk slaapt merendeels met de dwaze maagden. Zij zijn uit hun kracht gevallen en zien, door de Geest der gebeden voortgeholpen, niet naar boven. En dus kunnen zij niet tussentreden in het geloof, tussen een vertoornd God en een zondig, onvernederd land.

Daarom acht ik het nodig dat wij deze keer eens wat samen spreken over de natuur en de grootheid van de zonde waardoor straffen en oordelen komen. Ziende naar de Bijbel al deze dingen als tekenen aan van droevige tijden en dat het er gevaarlijker uitziet dan men wel denkt. We weten dat, als er geen zonden waren, er ook geen plagen zouden zijn. Och, dat ieder van ons, of die het bescheiden is, het geluk mocht hebben dat God hem naar binnen bracht en ziende maakte. En dat hij, volgens Klaagl. 3:39, meer mocht klagen over de zonden dan over de plagen. Wij zullen daarom volgens twee voorname hoofddelen spreken:

- I. Over de natuur (of aard) van de zonde.
- II. Over de grootheid ervan.

I. Over de natuur van de zonde.

Het woord *zonde* betekent in de Hebreeuwse grondtaal eigenlijk *een afdwaling van het rechte doel* en van de weg die daartoe leidt. Hierop schijnt gedoeld te worden in Ps. 25:8: "Hij zal de zondaars onderwijzen in den weg." En ook Ps. 51:15: "Zo zal ik den overtreders Uw wegen leren; en de zondaars zullen zich tot U bekeren."

Het woord *zonde* heeft verscheidene benamingen in Gods Woord.

- Het wordt genoemd bij de Joden verkeerdheid, staande recht tegenover de behoorlijke rechttheid.
- Ook wel ongerechtigheid, rechtstreeks strijdende tegen rechttheid en betamelijkheid. Ook wederspanning, trouweloosheid, afval, afwijking, goddeloosheid en boosheid.
- Dergelijke benamingen draagt de zonde ook bij de Grieken, zoals overtreding, ongehoorzaamheid, val, struikeling en schuld.

Beschouwen wij dat dit woord *zonde* of ongerechtigheid in Gods Woord ook wel overgebracht wordt tot *de straffen*.

Sommigen willen dat Kaïns woorden, Gen. 4:13 "Mijn misdaad is groter, dan dat zij vergeven worde", zouden uitdrukken dat de straf te zwaar is om te dragen. En ook Gen. 4:7: "Indien gij niet weldoet, de zonde ligt aan de deur." Maar duidelijk lezen wij in Gen. 19 dat de engelen tot Lot zeiden dat hij uit Sodom moest, opdat hij in de ongerechtigheid van die stad niet zou omkomen. Ook wordt het wel overgebracht in de Bijbel tot de offeranden, die geschikt waren ter verzoening voor de zonde. Daarom

wordt het wel genoemd zondoffer. Wij lezen in Exod. 30:10 en in 2 Kor. 5:21 dat Christus voor Zijn volk tot zonde is gemaakt. Hiervan spreken wij nu niet zozeer, ook niet van de zonde der engelen, maar alleen van de zonde der mensen of van de overtreding der wet, door God aan de mens gegeven.

Staat ons nu te letten op wat de zonde des mensen eigenlijk is.

Zien wij eerst wat de zonde *niet* is.

1. De zonde is niet iets stelligs, of iets wezenlijks, ook niet iets zelfstandigs, want dan zou het God tot zijn oorzaak moeten hebben, omdat alle wezenlijkheid van God is en afhangt. Deze stelling is goddeloos, ja godslasterlijk.
2. Ook is de zonde geen blote ontkenning of verloochening van alle wezenlijkheid. Hoe zou ze dan kunnen onderscheiden worden? Ja, vanwaar zouden al die grote uitwerkingen van de zonde komen? En hoe zou God toch zulke rechtvaardige straffen op aarde kunnen oefenen?

Beschouwen wij dan nu wat de zonde werkelijk is.

1. De zonde is een gemis of beroving van de rechte en vereiste wezenlijkheid, goedheid en volmaaktheid, die de hoedanigheid van de vermogens van de ziel besmet en bedorven heeft. Zij heeft tot haar voorwerp de Goddelijke wet, en zo vervult zij het hart van een mens met afwijking van die wet van God. Johannes zegt in 1 Joh. 3:4 de zonde is ongerechtigheid of onwettigheid. En Paulus zegt in Rom. 3:20: “Door de wet is de kennis der zonde.” En in Rom. 4:15: “Waar geen wet is, daar is ook geen overtreding.”
2. Hieruit volgt dat de zonde niet alleen bestaat in een vrijwilligheid en dadelijke toestemming van de wil, maar voornamelijk in die boze wangevalte, in een gemis van hetgeen men moest hebben en in een hebben van hetgeen men kwijt moest zijn, wat zich door al de zeden vertoont.
3. De zonde is dus een afwijking van het voorschrift van de Goddelijke wet, van de soevereine, onafhankelijke God, wijselijk toegelaten ter betoning van de eer van Zijn deugden, hetwelk de mens van alle Goddelijke heerlijkheid en luister berooft en hem aan de schuld des doods onderwerpt.

Zien we nu de natuur van de zonde.

1. De zonde is niet van God, want God is het hoogste Goed. De Heere haat en straft de zonde. Volgens Hab. 1:13 is de Heere ~~t~~ rein van ogen dan dat Hij het kwade kan aanschouwen of verdragen. En in Ps. 5 lezen wij: “Gij zijt geen God, Die lust heeft aan goddeloosheid; de boze zal bij U niet verkeren. De onzinnigen zullen voor Uw ogen niet bestaan; Gij haat alle werkers der ongerechtigheid. Gij zult de leugensprekers verdoen, van de man des bloeds en des bedrogs heeft de HEERE een gruwel.” Zover is het ervan af, dat de Heere de oorzaak van de zonde zou zijn. Integendeel kan de Heere zelfs geen medelijden oefenen met een zondaar, ja zelfs niet met een schreiende zondaar, buiten Zijn Zoon, omdat de zonde hem walgelijk maakt in Gods ogen, zodat God hem moet verdoen omdat Hij Zijn deugden bemint. Van het licht kan geen duisternis, van de zuivere heiligheid geen onheiligheid voortkomen. O, wie dat ongerijmd in de Almachtige gevoelen, kunnen geen liefde tot God noch genade hebben, en dragen het zwarte merk bij zich en voor hun voorhoofd dat zij naar de afgrond rennen. Maar wel degenen die zuchten over die boze bedenkingen in het hart en onder diepe bestrijdingen, die dagelijks van de boze als het ware met drek en allerhande vuiligheid bestormd worden en menigmaal niet kunnen onderscheiden dat zulks niet zozeer hun zonden zijn. Laat ik maar eens iets zeggen of het nuttig was voor de een of ander. Vrienden, indien de Heere gehouden was geweest om de val des mensen te voorkomen, en dus de val te

beletten, was Hij geen God, maar dan was Hij afhankelijk van de mens en niet soeverein.

2. Dus is de zonde van de mens zelf. Het verderf is uit ons. *Wij hebben allen gezondigd en derven de heerlijkheid Gods.* Hoewel het waar is dat er sneer aanradende en aandrijvende medeoorzaken zijn, zoals de satan of de boze en de aan zijn gebied onderworpen wereld, drijven zelfs zegeningen, oordelen Gods, ja zelfs de heilige wet van God tot zonde aan. Wij beschouwen hier:

- a. Dat de zonde of dit verderf oorspronkelijk in de ziel van een mens berust en medegedeeld en betoond wordt in het lichaam, voor zover het lichaam de ziel beweegt en ook van de ziel bewogen wordt. Zodat de mens het onderwerp van de zonde is, omdat de Heere eigenlijk en alleen een wet aan hem heeft kunnen geven. Het is wel waar dat de natuurlijke drift in de beesten, en de bestendige schikkingen in alle andere redeloze en levenloze schepselen, wel de naam draagt van een Goddelijke wet der natuur, maar niet anders dan bij enige gelijkheid, en in die zin zijn de gedochten en monsters ook afwijkingen van de natuur. Ook is het wel waar dat de daden van des mensen zonde wel in de beesten gevonden worden en dat het kwade over andere schepselen ook is gebracht. Niet alleen in de wet van de stotende os, Exod. 21:28 en 29, maar voornamelijk in de eerste vervloeking van het aardrijk terstond na de val, in de zondvloed, in het onderwerpen van het schepsel aan de ijdelheid. Maar dit alles buiten de zondige schuld van die schepselen, en alleen tot straf over de zondige mens. Daarom lezen wij in Rom. 8:19-22 dat het ganse schepsel (op zijn wijze, als) zuchtende is met opgestoken hoofde, verlangende naar hun vrijmaking, ten tijde van de openbaring der heerlijkheid der kinderen Gods. En vrienden, zo zucht nu ook het redeloze en levenloze schepsel. Het een heeft geen voeder en het ander kan niet voortkomen maar vergaat. Geen boom kan op zijn wijze zijn dankbaarheid betonen door bladeren, bloesem en vrucht, alles ter oorzaak van de zonde van de mens onder welke gevolgen het zucht.
- b. Beschouwen wij nu dat wij het kwaad, deze zonde en deze trekken des duivels, geërfd hebben van onze eerste voorouders Adam en Eva in het paradijs, waar onze natuur also bedorven is geworden dat wij nu allen in zonden ontvangen en geboren worden. Hierin merken wij aan dat Adam als het hoofd van het menselijke geslacht met God in een verbond der werken gestaan heeft. En dus dat Adam als een hoofd van dat verbond gezondigd, en al zijn nakomelingen onder die schuld van die daad gebracht heeft, namelijk het eten van het verbodene. En wel zo alsof wijzelf van die verboden boom geplukt hadden; dat blijkt ons overtuigend uit Rom. 5:12-18.
- c. Ook merken wij aan dat wij als gevolg hiervan onder een zware, inklevende verdorvenheid, onder een voortzettende vuiligheid en boosheid, hoofd voor hoofd, geboren worden. Ontbloot van het beeld van God. “Wij hebben allen gezondigd en derven de heerlijkheid Gods” (Rom. 3:23). Dood door de misdaden en de zonden (Ef. 2:1). Verduisterd in het verstand, vervreemd van het leven Gods. Ja, wij worden geboren, niet alleen onder het gemis van de oorspronkelijke gerechtigheid, maar gestraft met iets tegenovergestelds in ons, namelijk een goddeloze ongesteldheid, het beeld van satan, een trek en neiging naar hem ten kwade. Dus hebben wij een wet der zonde in ons, begeerlijkheid, onreinigheid, vuiligheid en besmetting. Dit alles verwekt allerhande gruwelijke daden, waarop dan zware tijdelijke en eeuwige straffen volgen. Ja, zelfs een drievoudige dood, want volgens Rome. 6:23 is de bezoldiging der zonde de dood.

Slaan wij nu kort gade de aard van de zonde. O vrienden:

1. Elke zonde, hetzij groot of klein in onze ogen, is een opstand tegen de Heere. Het is

een trek van satan, die hij in de val in ons overgezet heeft. Ze is niet alleen iets vijandigs van binnen, maar het is niets anders dan enkel vijandschap tegen God. Daarmee gaat geen liefde en genegenheid tot God gepaard. Daarom lezen wij in Jes. 26:10 dat de goddeloze de hoogheid des Heeren niet aanziet. En in Job 15:25 en 26 dat hij zijn hand tegen God uitstrekt, en dat hij zich tegen de Almachtige geweldiglijk aanstelt. Dat hij met zijn hals tegen de Heere aanloopt en met zijn dikke, hoogverheven schilden. Paulus zegt in 1 Kor. 10:22: “Of tergen wij den Heere? Zijn wij sterker dan Hij?” Ja, omdat God goed is, is de zonde des te bozer. Salomo zegt in Pred. 8 dat des mensen hart in hem vol is om kwaad te doen. En wel daarom, omdat God niet haastig het oordeel over de bozen brengt. O vrienden, waar zal dat met ieder aankomen? Zo van binnen gesteld tegen God. Farao dacht het uit te houden, maar God maakte hem wel klein. Zal een stoppel zich tegen het vuur aankanten en opzetten? O, als God een mens bij Zijn licht iets daarvan doet zien, en dat bij Zijn heiligheid en rechtvaardigheid, dan roept zulk een uit: “Wie kan bij een verterend vuur en een eeuwige gloed wonen?” Dat is andere taal, dan de zonde niet te achten en zich daarin maar te vermaken.

2. Elke zonde, hetzij groot of klein in onze ogen, is een godloochening. Elke zonde zegt: er is geen God. Nadrukkelijk zegt Paulus in Tit. 1:16: “Zij belijden, dat zij God kennen, maar zij verloochenen Hem met de werken, also zij gruwelijk zijn en ongehoorzaam en tot alle goed werk ondeugende.” Dus is de zonde een zware godontering, ja een ontkenning van Gods rechtvaardigheid, heiligheid, waarheid, alwetendheid en alomtegenwoordigheid. Als een mens vanbinnen voelde dat God het ziet, zou hij deze of gene zonde wel laten. Zoals Jozef toen hij tot zonde verzocht werd: zou ik zulk een groot kwaad te doen, en zondigen tegen God? En in Job 31:23 lezen wij dat de vreze Gods hem tot een schrik was, en dat hij niet vermocht vanwege Gods hoogheid. Zeer opmerkelijk is het grondwoord zonder God in de wereld, dat wij vinden in Ef. 2:12. Het is te zeggen een atheïst. En vrienden, zo is zelfs iedere Gereformeerde en ieder onder ons die nog onbekeerd is.

3. Elke zonde, hetzij groot of klein in onze ogen, staat God naar kroon en troon uit een ongekende haat en nijd tegen de Heere. En dus doet ze de Heere (menselijkerwijze gezegd en godebetamelijk verstaan), smart en moeite aan. Wij lezen in Ps. 78:40: “Zij deden Hem smarten aan in de wildernis.” En de Heere getuigt in Jes. 43:24: “Gij hebt Mij arbeid gemaakt met uw zonden, gij hebt Mij vermoeid met uw ongerechtigheden.” De ouden plachten de zonden te noemen een Godsmoord, omdat ieder mens een hater van God is. En u weet dat dit de wortel van de doodslag is. Wie men haat, zou men gemakkelijk het leven benemen als men kon en als de Heere het toeliet. En dus is het de aard van de zonde. Als ze kon, zou zij God van de troon stoten. Ziet vrienden, zo staat het met de aard der zonde. Zien we nu in de tweede plaats:

II. De grootheid van de zonde

Beschouwen we:

A. De grootheid van de zonde.

B. de trappen daarin.

A. De zonde wordt *groot* genoemd. Zoals in Psalm 25:11: “Om Uws Naams wil, HEERE, vergeef mijn ongerechtigheid, want die is groot.”

1. Als wij de zonden, zonder onderscheid, groot noemen, verstaan wij hierdoor de wijduitgestrektheid van de zonden, dat ze hoog en ver gaan. Zij roepen uit, volgens Ezra 9:6, onze ongerechtigheden zijn vermenigvuldigd tot boven ons hoofd, en onze schuld

is groot geworden tot aan de hemel. Dit leest u ook in Gen. 4:10 dat Kaïns ongerechtigheid van de aarde tot God in de hemel riep. Vergelijk dit met Jak. 5:4 waar wij lezen dat de zonden opklimmen tot in de oren van de Heere Zebaoth. En nadrukkelijk lezen wij in Gen. 6 dat de zonde de aarde vervulde; de aarde was vervuld met wrevel. O, als God iemand hiervan indruk geeft, dan gevoelt hij meer dan hij met woorden kan uitdrukken.

2. Als wij de zonden groot noemen, verstaan wij erdoor ook de zwaarte van de zonde. Juda wordt in Jes. 1:4 genoemd een volk van zware ongerechtigheid. En de Heere zegt in vers 14 dat Hij moede geworden was om hun zonden te dragen. Hierom worden zij een last genoemd, zoals in Ps. 38:5: “Mijn ongerechtigheden gaan over mijn hoofd, als een zware last zijn zij mij te zwaar geworden.” De mens in zijn blindheid acht de zonde niet veel. Hij lacht erom en vermaakt zich erin en roept wel eens vrij uit: dat en dat heb ik gedaan! Maar o vrienden, als de zonden op zijn hart komen, dan zijn zij hem zwaar. Als God hem niet bewaarde, waartoe zou het niet komen? Zoals het ging met Kaïn, Saul, Judas en anderen. O, als God Zich niet ontfermde en in Zijn Zoon zulk een voorkwam, zodat hij de weg van ontkoming zag, hij zou in een ogenblik naar de afgrond zinken en een worm hebben die niet sterft en een vuur van binnen dat niet uitgeblust wordt.

3. Als wij de zonden groot noemen, verstaan wij er ook door haar veelheid. Zij klagen in Ezra 9:6: “Onze ongerechtigheden zijn vermenigvuldigd.” En de Heere zegt in Jer. 30:15: “Wat krijgt gij over uw breuk, dat uw smart dodelijk is? Om de grootheid uwer ongerechtigheid, omdat uw zonden machtig veel zijn, heb Ik u deze dingen gedaan.” En o vrienden, wie zal de menigte der zonden noemen? David zegt in Ps. 19:13: “Wie zal ze verstaan?” En dan nog de verborgene. Hadden wij er licht in, de tijd zou ons ontbreken. Wij zullen u maar enige soorten onder het oog zoeken te brengen. Er zijn erf en dadelijke zonden. Er zijn zonden van nalatigheid en van dadelijkheid. Er zijn zonden tegen God, tegen zichzelf en tegen zijn naaste, en dat met gedachten, gebaren, woorden en werken. Er zijn zonden tegen bijzondere goedheden, weldaden en lankmoedigheden Gods aan en tegen de aanbidding van genade. O, dat is een afkeer van Hem, Die van de hemelen is en een verwerpen van het Evangelie. Er zijn zonden tegen licht, kennis en beter weten, en ook uit onwetendheid. Er zijn zonden die verborgen zijn en ook die openbaar geschieden. En nadrukkelijk staat er in 2 Sam. 12:12: “Gij hebt het in het verborgen gedaan, maar Ik zal deze zaak doen voor gans Israël en voor de zon.” Ook zijn er zonden die heersen en zonden die uit zwakheid geschieden.

4. Ziet eens aangaande dit laatste, wanneer de zonden al heersen. Dat ieder met enig onderscheid en licht dit stuk bezien mocht. Wij zullen het tegenovergestelde tegelijk noemen.

- a. Dan heerst de zonden, als de mens in zijn oude natuurstaat nog buiten gemeenschap met Christus is, en met geen zonden te doen heeft. Als het huis in vrede is van binnen. O vrienden, zouden daar de zonden niet heersen? Zij worden zelfs niet gezien, veel minder bestreden en gedood. Die arme man of vrouw meent een goed hart te hebben, omdat hij of zij dood is in zonden en misdaden en dus van geen kwaad weet. En helaas, het hart van zulk een is een opengebroken stad zonder muur. En vrienden, waar geen zonden bestreden en gedood worden, daar heersen ze. En die doding kan niet geschieden dan door de Geest, en die Geest krijgt niemand dan in de vereniging met Christus.
- b. Dan heerst de zonde als de mens voldaan en weltevreden is in zijn omzwerven buiten God en Christus, en in de wereld of onder wereldse mensen, ook al zijn zij uiterlijk godsdienstig en burgerlijk. O de meeste tijd van zijn leven bij zulke doden met zijn hart te verkeren, is een droevig teken. Ja, alle leven buiten God is zonde en heersende

zonde. Dit is niet anders dan wat Paulus zegt in Rom. 8:5: “Die naar het vlees zijn, bedenken dat des vleses is.” En in 1 Joh. 2:1: “Zo iemand de wereld liefheeft, de liefde des Vaders is niet in hem.”

- c. Dan heerst de zonde als de mens een vijand is van, of in zijn hart niet verenigd is met de Godzaligen omdat zij het zo nauw nemen. Zulk een haat het licht uit liefde tot de zonde (Joh. 3:20).
- d. Eindelijk, dan heerst de zonde, als de mens die nogal enig algemeen werk met zichzelf heeft, niet het meeste werk voor God vindt tegen die zonden en begeerlijkheden die hem het liefste zijn en die hij het meeste aankleeft. O, wie zijn liefde tot de zonde niet aanklaagt, die blijft op de wortel en is een dienstknecht van de zonde. Maar vrienden, het is geen bewijs dat de zonde heerst, wanneer een kind van God een onuitsprekelijke kracht van allerlei verdorvenheden gevoelt dat hij verkocht is. En dat zijn wil verstrikt is onder zware boezemzonden, ja onder liefde van zijn boze natuur en geneigdheid ten kwade. O, vraag zulk een eens waarover hij meest in het verborgen voor God klaagt, en of die liefde tot het kwade hem niet het meeste drukt en verduistert. Ik zeg, zulk een strijdt tegen de zonden, al ligt hij onder. De liefde tot het kwaad is zijn ziel soms een drukkende last. O, dat is een wet der zonde, die hij in zijn leden gevoelt, Rom. 7:23. U zult vragen: waarin verschilt zulk een van een natuurlijk mens? Daarin vrienden, dat hij met dit hart, dat zo vervuld is met liefde tot het kwade, steeds voor God komt om wortel en takken geknakt, ja uitgeroeid te krijgen. En ook daarin, dat hij zo blij is als hij gevoelt dat de Heere op zulk een goddeloze wil neerzien en die hoge weg van verzoening in Zijn lieve Zoon aan zulk een gruwelijk gestelde wil openbaren. Ja, ook daarin dat hij menigmaal betuigen kan dat het zijn heerlijkste dag zal zijn, als de Heere Jezus Zelf over zijn bergen van zonden eens blinkende mocht verschijnen, Zijn hand Zelf aan dat kwaad mocht leggen en dat hij zo nog eens onder de voet mocht krijgen wat hem nu zo onder houdt.

Tenslotte slaan wij gade enige redenen en bijzonderheden waarom elke zonde, hoe gering ook in ‘s mensenoog voor God groot is. Wel, hierom is de minste zonde groot voor God.

1. Omdat ze begaan wordt tegen de majestueuze, de hoge, de ontzaglijke, de heilige en de heerlijke God. O, als de Heere het op het hart legt, dan ziet hij de minste zonde zo hoog aan. Dan is het gelijk David in Ps. 51:6: ‘tegen U, U alleen heb ik gezondigd.’ En gelijk Ezra 9:6: “Mijn God, ik ben beschaamd en schaamrood om Mijn aangezicht tot U op te heffen.” Als God iemand zijn zonden recht doet zien, en als dus zijn ogen opengaan, krijgt zulk een tegelijk Gods hoogheid en heerlijkheid op zijn hart. Dan verfoeit hij zich met Job.

2. Omdat ze begaan wordt onder het oog van de alwetende God. Volgens Ps. 90:8 geschieden zelfs de heimelijke zonden in het licht van ‘s Heeren aangezicht. En volgens Ps. 139:2 verstaat God van verre ‘s mensen gedachten. En naar Hebr. 4:13 zijn toch alle dingen naakt en geopend voor de ogen Desgenen, met Wie wij te doen hebben. God zegt in Ezech. 11:5: “Ik weet elk een der dingen, die in uw geest opklimmen.” Waarbij men enigermate de zonden des harten kan onderscheiden van deze boze inwerpingen des duivels, namelijk bij dat opklimmen van binnen. Jezus zei in Lukas 24:38: “Waarom klimmen zulke gedachten en overleggingen in uw harten op?” Dit is zeer onderscheiden van die als het ware van buiten aangebrachte, plotselinge inwerpingen, die wel eens verschrikken. O vrienden, de stoute zondaar meent de vrijheid te hebben tot zondigen in de duisternis. Maar David zegt in Ps. 139:12 dat de duisternis is als het licht. En God zegt in Ps. 50:21: “Gij meent, dat Ik ten enenmale ben zoals gij.” O, dit

drukt zulk een ziel. Dit doet haar de zonden belijden en verzwaren en met de tollenaar van verre staan. Als God iemand licht geeft, dan valt men zo terloops niet aan het bidden.

3. Omdat ze begaan wordt tegen een Mensenhoeder. Daniël zei tot de koning Bésazar: “Dien God, in Wiens hand uw adem is en bij Wien al uw paden zijn, hebt gij niet verheerlijkt.” O, dat ziet zulk een ziel als haar ogen opengaan, wanneer dit op het hart komt: heb ik u niet gedragen als een Vader? Brood, klederen, het Evangelie gegeven en menigmaal bewaard en gered? Zult u nu dan dit de Heere vergelden, dwaas en onwijs volk? O, dan is het voor een ziel wonderlijk dat God haar nog draagt.

4. Omdat ze begaan wordt tegen een rechtvaardige God. Dit maakt de minste zonde zeer groot. Het minste kreukje in de volmaakte heiligheid moet God haten en straffen omdat Hij Zichzelf bemint. O, als God Zich in Zijn heiligheid en rechtvaardigheid ontdekt, dan ziet ze dat ze alle ogenblikken blootstaat om met één klap weggestoten te worden, dat zij zo onveilig heengaat en op de kant van de afgrond staat en dat het alleen Gods vrije hand is dat zij daar nog niet is. O, dat doet zulk een sterk roepen en dat doet hem zijn valse hoop verliezen en dus sterven aan zichzelf.

5. Tenslotte is er een krachtig bewijs, waarom de geringste zonde in des mensen ogen groot voor God is, te vinden in de grote gevolgen van kleine beginselen van de zonde. Neem alleen dit weinige: één zonde heeft de wereld verdoemelijk gemaakt. U ziet de dood heersen over een klein kind, zodra het het leven ontvangen heeft en ter wereld komt. O, wat moet de zonde groot zijn. Eén zonde van een man, van Achan in Jozua 7, die van het verbannene genomen had, was de oorzaak dat het gehele volk geslagen werd. Eén zonde van Saul was oorzaak dat er drie jaar hongersnood kwam. Eén zonde van David kostte het leven aan zeventig duizend mensen: hij wilde het volk eens tellen opdat hij, als het eens op een oorlog aankwam, wist hoeveel manschappen hij had. Ja, de zonde van Jeróbeam waarmee hij Israël deed zondigen, was oorzaak dat al de volgende koningen van Israël uit de beker van Gods toorn moesten drinken. Ja, één zonde van een voorvader kan oorzaak zijn dat de kinderen gestraft worden tot in geslachten. Ziet hoe gruwelijk de zonde moet zijn in de ogen van een heilig God.

B. Aangaande nu de verscheidene trappen in deze zonden, daarin slaan wij eerst gade dat ieder mens, en dus ieder van ons, niemand uitgezonderd, onder de grootheid van zijn zonden voor God gebonden ligt.

Ieder van ons komt met Adams zonde in de wereld, met gruwelijke hoogmoed, met God gelijk te willen zijn en naar de duivel meer te luisteren dan naar de Heere. En dus als een verbondsbreker, die zelf aan de verboden vrucht de dood gegeten heeft. In niemand woont nog iets goeds, maar alleen kwaad, gruwelijkheid, vijandschap, een gedichtsel der gedachten dat te allen dage alleenlijk boos is. Daarmee komt ieder van ons in de wereld. Gelukkig wie er iets recht van ziet. Deze inwonende zonde was het die David zo drukte in Ps. 51 en waarover de heiligen zozeer klagen, vooral in Ps. 38 en Paulus in Rom. 7 en 8.

Ieders zonden zijn dus groot en reiken tot aan de hemel. Toch is het zo dat er trappen in de zonden zijn. Wij zullen thans niet spreken van de zonde tegen de Heilige Geest, waaraan niemand schuldig staat die er hartelijk bekommerd over is. Dit zijn inwerpingen van de duivel. Maar wij zullen alleen spreken van de trappen in de vergeeflijke zonden, waarin wij beschouwen:

1. Dat Gods Woord leert dat de één meer zonden heeft dan de ander. Een jongeling meer dan een kind, een man meer dan een jongeling, een oude van dagen meer dan iemand in zijn mannelijke jaren omdat de zonde ook aanwast. Paulus zegt in Hebr. 6 dat zulk een het naast is bij vervloekt te worden. U kunt begrijpen dat, hoe meer

dagen tot iemands leven zijn toegedaan, zijn zonden zoveel te meer moeten zijn. Het is ook waar dat een bijzonder goddeloos mens meerdere en grotere dagelijkse zonden heeft dan een zedig, burgerlijk en uiterlijk godsdienstig mens die daar zo stil voortleeft. Echter heeft die laatste net zo goed als de eerste een hart in zich dat vol is om kwaad te doen, ook al lijkt het wat. Jezus zegt in Matth. 23:27 dat hij de witgepleisterde graven gelijk is, die van binnen vol stank en doodsbeenderen zijn. Paulus, zo ordelijk godsdienstig, ja een verstandige man voor zijn bekering, getuigt van zichzelf, toen God hem licht gaf, dat hij de grootste der zondaren was.

2. Ook leert Gods Woord dat, naarmate iemand genademiddelen, zegeningen en weldaden geniet, daarnaar ook zijn zonden des te groter zijn. Zie dit in Kapernaüm dat zo tot de hemel toe verhoogd was. Het zou Tyrus en Sidon, Sódóm en Gomórra verdraaglijker zijn in de dag des oordeels dan ulieden, onder wie Jezus zulke krachten gedaan had. Zullen er nu trappen in de verdoemenis zijn, dan moeten er ook trappen in de zonden zijn. O, kon u dit verstaan, mensen! Gods stem al zijn dagen achter zich te hebben gehad. Bij het natuurlijk licht ook het Schriftuurlijke en daarbij vermaningen, waarschuwingen en biddingen van Christus' wege gehad te hebben om zich met God te laten verzoenen. En dan dezelfde gebleven te zijn, niet gehoord te hebben. De zonden van zulken zijn dan ook zwaarder.
3. De heilige Schrift leert ook, als iemand onder het Woord enig licht krijgt en tot kennis komt van de wil van God, dat de zonden van zulken groter zijn. Jezus zei eens tot Pilatus in Joh. 19:11: "Die Mij aan u heeft overgeleverd, heeft groter zonde." En in Joh. 9:41: "Indien gij blind waart, zo zoudt gij geen zonde hebben; maar nu zegt gij: Wij zien; zo blijft dan in uw zonde." O, het is zwaar om tegen kennis en licht te zondigen. Wij lezen in Lukas 11:47 dat hij, die de wil des Heeren geweten en niet zal gedaan hebben, met meerdere slagen zal geslagen worden. Ja, doe daar eens bij het zondigen tegen overtuigingen, tegen inwendige afradingen, dat gaat nog een stapje verder. Dat is zijn ziel geweld aandoen. Dat is de Heilige Geest smarten aandoen. Ja, dat is door kloppingen en overtuigingen heenbreken en zo de Geest bedroeven. Dezulken worden gezegd de dood lief te hebben. Vrienden, is hier niemand die daar kennis aan heeft?
4. Naardat iemands staat of ambt is, daarnaar zijn zijn zonden groter. Neem eens: zonden van leraars plachten de ouderen te noemen leraars van zonden. En daarom zijn ze groter. De zonden van overheden, huisvaders, meesters in scholen en handwerken zijn groter dan die van ondergeschikten, wier zonden ook op de rekening staan van die aan wier zorg zij zijn aanbevolen.
5. Die veel in zijn tijd onder de slaande hand van God is geweest en daaruit gered, maar weer in de weg van zijn hart is teruggegaan en telkens tot dwaasheid wedergekeerd, de zonden van zulk een zijn groter. God zegt in Amos 4:12: *die en die oordelen heb Ik over u gebracht, zonder dat gij u tot Mij hebt bekeerd; daarom zal Ik u alzo doen o Israël! Omdat Ik u dan dit doen zal, zo schrikt u, o Israël! om uw God te ontmoeten.* En in Lev. 26:24 zegt God *over dezulken zeventvoudige plagen te brengen.* O vrienden, zo menigmaal van God bezocht te zijn in zijn bezitting, in zijn vee, in zijn goederen, in zijn kinderen, in zijn lichaam en dezelfde te blijven en verhard heen te gaan, dat loopt hoog.
6. Ook zijn de zonden groter naarmate de personen meerder zijn tegen wie men zondigt. De zonden tegen overheden zijn groter dan die tegen onderdanen. Zo ook die tegen de leraars en tegen Gods volk. Dat zijn de heerlijken, waarin des Heeren lust is. Als u tegen een grote der aarde zondigt, hoe zwaar wordt dat opgenomen. Ja, tegen hun koning, is het om iemands leven te doen. Zo is het omtrent Gods volk, als dat gedrukt wordt. Dan roept Jezus van de hemel in Hand. 9: "Wat vervolgt gij Mij?" Hij, het

Hoofd in de hemel, voelt het als op Zijn voet getreden wordt. Daarom zegt de Heere in Zach. 2:8: *wie hen aanraakt, die raakt Mijn oogappel aan.*

7. Eindelijk en ten laatste zijn de zonden van Gods volk tegen de Heere oneindig zwaarder en groter dan die van natuurlijke mensen. En vrienden, dat heeft zijn reden. Zij hebben genade gevonden in Gods ogen en zondigen dus tegen meerder licht, tegen overtuigingen, ja tegen de liefde Gods en tot God in hun hart. De Heere heeft Zich aan hen in Zijn Zoon geopenbaard en zij hebben de Geest ontvangen tot een eeuwige inwoner in hun hart. Daarom zondigen zij in meerdere trap.

Toepassing

Vrienden, moeten wij ons nu nog vreemd houden over drukkende en benauwende oordelen, waaronder ons land en wij geraken? Ziedaar de oorzaken, maar ieder van ons heeft licht nodig om hier zichzelf in te zien, of hij aan het belijden mocht geraken en de weg van verzoening zoeken en vinden. Vrienden, wie dit op goede gronden geloven zal:

1. Die zal zijn zonden, in meerdere of mindere trap, op zijn hart moeten gekregen hebben en daarover bedroefd zijn geworden naar God. O mens, bedrieg u niet, daartoe is de Geest gekomen (Joh. 16:8).

2. Die zal met zijn zonden tot Jezus moeten gekomen zijn en zal (tot het kennen van Jezus) openbaring van Hem aan zijn hart moeten gekregen hebben door de Geest. O, dan ziet en hoort zulk een van Christus wat hij nooit geweten heeft en hij blijft niet onder de wet noch onder de zonde.

3. Die zal de Heere Jezus ook liefhebben; die veel is vergeven, die heeft ook veel liefde voor de Heere Jezus. Zoals die vrouw, die met haar tranen Jezus' voeten nat maakte, en met het haar van haar hoofd afdroogde (Luk. 7:37-50). Dit roept David ook uit in Ps. 130:4: "Bij U is vergeving, opdat Gij gevreesd wordt." O, zulk een wordt een nieuw schepsel. U kunt het aan hem zien; zijn hart zal hem gelijk Davids hart slaan over zijn zonden; hij zal erover treuren. O, wat maakt die liefde een omwending van binnen, en wat zet ze daar alles om.

4. Eindelijk krijgt zulk een die de weg van verzoening voor zijn zonden gevonden heeft in de Heere Jezus, een bijzondere genegenheid voor de vromen en ook voor anderen. Ook hij kan andere mensen zo gemakkelijk vergeven. Hij krijgt er zoveel ontferming over en zijn hart zucht soms: och, mocht die en die ook eens worden geroepen. En ook in deze tijd: o mochten de oordelen Gods nu eens uitwerking hebben en de Geest eronder worden gezonden. Zie, deze dingen gaan er in zulk een hart al om. Eindelijk en ten laatste, vrienden. O, laat ons om indruk, om gezicht en gevoel van zonden en dus om vergeving van zonden ons tezamen aanbieden. Dat de Geest onder de oordelen mag komen, dat zij heilzame uitwerkingen mogen hebben en dat zij op des Heeren tijd afgewend mogen worden, of dat het kastijdingen met mate zijn mogen. De Heere verwaardige ons daartoe om Zijns Zoons wil! Amen.

31. De bijzondere en algemene geestelijke ziekte

Verhandeld op een bededag.

Vrienden, is het ooit tijd, dan is het nu voor ieder onzer om zijn hart op zijn wegen te zetten en om met zijn eigen en de zonden van land en Kerk het haastelijk naar de Heelmeester van Israël te wenden, om daar rechte genezing van onze blindheid, redding, verlossing en herstelling te zoeken. O, hebben wij nog enige liefde voor onze eigen zielen en voor de kostelijke zielen van de onzen die even zozeer gevaar lopen, ja, hebben wij nog enige liefde, zoals het rechte en getrouwe vaderlanders past, al was het maar uit overtuiging, tot heil en welzijn en tot wederopkomst van ons vaderland en voor de allervoornaamste zuil en pilaar daarvan, de Kerk van God in Nederland die thans waggelt als een dronkenman? Ik zeg vrienden, hebben wij nog enige liefde en voelen wij nog enige betrekking, o, laat ons niet stilzitten alsof het ons niet aangaat, maar laat ons onze handen aan het werk slaan, namelijk naar boven zuchten uit onze blindheid om de Geest der verlichting en der hulp in het werk, uit Jezus' hand, Die onze Leraar en Leidsman moet zijn, anders komen wij er niet, teneinde wij ziende worden.

1. In welk gevaar ieder van ons van nature is, naar zijn eeuwige toestand.
2. In welk gevaar wij ieder zijn, zovelen als wij reeds genade gevonden hebben in de ogen van God, naar onze geestelijke stand of gestalte, in deze zorgeloze dagen en tijden van zware verzoeken.
3. Ja, in welk uiterste gevaar ons lieve vaderland dat door de Heere aan ons in Zijn gunst geschonken is, en de Kerk des Heeren die daarin is.

Dus hebben wij ogen nodig om te zien en harten om te verstaan en op te merken om, onder smartelijk gevoel en indruk, in belijdenis voor God neer te vallen en met ons ganse hart te erkennen:

1. Dat de oorzaken van onze ongesteldheden alleen onze zonden zijn, onze trouweloosheden en ondankbaarheden, onze afkering van God en van Zijn wegen van redding en genezing, en dat die ons tot hiertoe bedorven hebben. Zoals Sálomo's woord, Spr. 1:32 altijd een eeuwige waarheid is, dat de afkering der slechten hen doden zal. En in Spr. 5:23 dat hij in de grootheid van zijn dwaasheid verdwalen zal.
2. Ja, dat even daarom de grote en heilige God ons land niet alleen geworden is tot een mot en vertering, maar zelfs haast zou kunnen worden tot een verdervende leeuw. Hierom dacht ik deze keer wat te spreken van onze en de ongesteldheden van ons land, of wij met gevoel van onze ziekte verwaardigd mochten worden de genezing bij de Heelmeester Israëls te zoeken, zodat ieder van ons met zijn en met Nederlands kwalen naar Hem uitgedreven werd.

Daarom vrienden, laat het u niet vreemd zijn dat wij hierover in deze zware tijdsomstandigheden spreken. Valt er ook niet laag op.

1. Het is naar de Bijbel, dat de diepe ellenden en ongesteldheden van een mens in het bijzonder en van een volk in het algemeen, door God de 1 Heilige Geest Zelf, in Zijn Woord ziekten worden genoemd, op een figuurlijke wijze, zoals wij nader hopen te zien.
2. Behalve dit, roept onze eigen en onze algemene stand ons hiertoe. Of wij het zien,

geloven en gevoelen of niet, wij zijn toch in de grond ziek. Ons land is een ziek land. Wij weten allen dat na de ziekte de dood volgt, en ook dat de Heere lust heeft om, op verootmoediging, een volk hun zonden te vergeven en hun land te genezen (2 Kron. 7:13 en 14, wat de tekst ons zegt).

3. Daarom, zullen wij ooit rechte genezing te wachten hebben, dan zal ieder van ons zijn ziekte, en zullen des Heeren kinderen de gevaarlijke toef stand van ons stervend land op het hart voelen en aan de voeten van Nederlands Ontfermer, de Heelmeester Israëls moeten dragen, om Zijn hand aan onze plagen te krijgen en om de genezing uit Zijn hand gelovig te verwachten. Wij behandelen dit stuk dus volgens twee hoofddelen:

- I. Waarin de geestelijke ziekte van ons en ons land bestaat, en wat die gevaarlijker maakt.
- II. Wat de bewijzen van deze ziekte zijn.

Ziekte in het natuurlijke is wanneer de krachten en de rechte gesteldheid van het lichaam zo overmeesterd worden, dat de mens belet wordt zijn natuurkrachten genoegzaam te gebruiken. Hieruit kan men bij gelijkenis besluiten wat geestelijke ziekte is. Namelijk wanneer de geestelijke grondwetten, waardoor de geestelijke mens krachtig is in de Heere, zo overmeesterd worden door valse begrippen, boze ingekankerde overleggingen en wanorden, dat een mens of volk daardoor geheel onbekwaam is om in des Heeren Jezus' sterkte te staan tot alle goed werk en waardoor hij tegelijk hellende is naar de geestelijke of eeuwige dood. Daarom lezen wij in Openb. 3:2 dat Jezus zegt tot de engel van Sardis: "Versterk het overige, dat sterven zou; want Ik heb uw werken niet vol gevonden voor God." Wij zullen de geestelijke ziekte tot twee soorten beperken, namelijk tot de zonden als de oorspronkelijke ziekte, en tot allerlei plagen en oordelen Gods als de gevolgen ervan, zowel over een volk in het algemeen, als over ieder mens in het bijzonder.

Zien wij allereerst de oorspronkelijke ziekte van ons en ons land. O, dat zijn de zonden, zowel erf als dadelijke. Hierom leest men in Klaagl. 3:39: "Wat klaagt dan een levend mens? Een ieder klage vanwege zijn zonden." Waren er geen zonden, daar waren ook geen plagen. Hierom worden de zonden in het heilige Woord menigmaal genoemd: stinkende en vervuilde etterbuilen en melaatsheden. Zie dit in Ps. 38:5-15. O, David dichtte deze Psalm om te doen gedenken, omdat deze dingen oorzaken waren dat hij krom en neergebogen ging, en dat zijn ingewanden vol waren van verachtelijke plagen. Ja, dat hij zeer verzwakt en verbrijzeld werd, en zijn kracht en het licht zijner ogen hem verliet en hij doof en stom werd. Ook worden de zonden dikwijls genoemd krankheden, wonden, striemen, dodelijke plagen en breuken, en wat dies meer zij, de gehele profetie van Jeremia door. Vrienden, als de oorzaak van een ziekte of kwaal gevonden is zo zeggen de doktoren in het natuurlijke is men al half genezen. En zo is het waarlijk in het geestelijke. Daarvan is het, als iemands zonden hem zwaar worden dat hem dan zijn plagen licht worden, dan krijgt hij een welgevallen aan de straffen van zijn ongerechtigheid, dan verandert de rechterhand des Allerhoogsten en gedenkt Hij aan Zijn verbond met Jakob. Zo kan men dus deze oorspronkelijke ziekten weer onderscheiden in ziekten waarmee ieder mens in de wereld komt. Hiervan moet ieder in zijn proeftijd hier hersteld worden, zal er ooit zegen te wachten zijn, ja zal zulk een ooit Gods aangezicht in gerechtigheid aanschouwen.

1. Ieder mens komt in de wereld, geheel verdorven van zinnen. Zo heeft de helse slang hem gebeten en daardoor zijn al zijn geestelijke zinnen bedorven. Hij mist gezicht en gehoor naar binnen, hij mist gevoel aan zijn hart, hij mist reuk en smaak, alle geestelijk

onderscheiden licht in zijn oordeel. Ja, daarentegen is hij geheel blind, doof, ongevoelig en verhard van hart en heeft noch reuk noch smaak. Dat is: zijn hart tekent hem niet bij het beproeven van de dingen die des Geestes zijn, hij is dood door de misdaden en zonden.

2. Ja, ieder mens komt in de wereld geheel, ja dodelijk gekrenkt in al de vermogens van zijn ziel. Ieder heeft een zware en dodelijke val gedaan en hij is:

- a. Zijn verstand kwijt. O, in plaats van een verlicht verstand is er nu enkel zotheid, dwaasheid en verstandeloosheid. Hij is van de duivel bezeten. Is dat niet dwaas, dat hij de dood boven het leven verkiest, dat hij de dood liefheeft, dat hij de Rotssteen haat waaruit hij gehouwen is, God zijn Maker, Verzorger en Weldoener, en dat hij zichzelf bakken uithouwt, gebroken bakken, die geen water houden? Dat hij zijn eindeloos, eeuwige welzijn opoffert aan enige weinige jaren of maanden of weken of dagen of uren of minuten vermaak en genot met de wereld die in het boze ligt. Ja, dat hij zelfs hier in de tijd de vloek in plaats van de zegen verkiest? Zo beschrijft Salomo een mens in zijn gehele Spreukenboek door als een zot, een dwaas en een verstandeloze, die het maar spel acht schandelijkheid te doen, Spr. 10:23.
- b. Ook is hij zijn rechte beoordeling met zijn ordelijke, vrije wil geheel kwijt. In plaats daarvan staan nu van binnen allerlei afkeringen, haat en opstand tegen dat zalige Opperwezen. Integendeel is hij vervuld met begeerten om in de macht van zijn helse tiran te blijven en met liefde en genoegens diens wil te doen. Hij is vervuld met allerlei boze lusten naar dingen die hem naar de dood voeren, allerlei boze bewegingen en begeerlijkheden. En zo vermaakt hij zich als het ware over het hol van een adder. Daarbij is ieder mens vervuld met vooroordelen tegen alle wegen van redding en verlossing. Hij haat ieder die medelijden met hem heeft en die hem graag zou zoeken te redden. Ziet of zulk een vreemd gestel van binnen, volgens Ps. 106:14 niet wel gelijkt naar een dodelijke kwaal?
- c. Ook is hij zijn rechte hart kwijt, waaruit alle gezonde uitgangen zijn. In plaats daarvan draagt hij een hart om dat niet recht is voor God, een arglistig, dodelijk en ongekend boos hart, een afhoererend en afgodisch hart. Een onkuis hart veroorzaakt veel ziekten in het natuurlijke. Daarom zegt Salomo in Spr. 6: zal iemand vuur in zijn boezem (hoererij in zijn hart), nemen, dat zijn klederen niet verbranden? Zal iemand op kolen gaan, zonder dat hij zijn voeten brandt? Zo is het hart van een mens in het geestelijke; zo hoereert hij van zijn God af. Daarvandaan al die boze hartstochten, al die murmureringen en twistingen tegen de Heere en Zijn wegen, al dat trekken naar de vleespotten van Egypte, naar dat verbodene, de wereld met haar wellusten en vermaken. Ja daarvandaan al die onvatbaarheid voor het goede en de afkeer van goede geneesmiddelen. De afkerigheid is een ziekte waarvan ieder genezen moet worden. Dus is een mens wel degelijk ziek, wiens hart niet deugt. Hierom wordt Israël genoemd in Hos.7:11 een botte duif zonder hart. Zie hieruit eens, vrienden, hoe het een mens overal scheelt zoals hij in de wereld komt.

3. Eindelijk is het wel waar dat deze ongesteldheden van een mens in het heilige Woord menigmaal een dood genoemd worden. In tegenstelling tot het leven dat hij in Adam verloren heeft en van het geestelijke leven dat in hem hersteld moet worden. Dit neemt niet weg dat het terecht ook een ziekte, een dodelijke krankheid in de Bijbel genoemd wordt, in tegenstelling tot de eeuwige of de tweede dood waarvan men hier aan deze zijde van de grote eeuwigheid hersteld kan en moet worden.

In de tweede plaats kunnen we deze oorspronkelijke ziekten ook onderscheiden in zulke, die Gods kinderen na hun aanvankelijke herstelling wel eens overkomen en die dus oorzaken van andere plagen worden. We zullen er enige noemen:

1. Dodelijke wonden of breuken, veroorzaakt uit blindheid of onvoorzichtigheid waardoor men licht valt. Vrienden, als het geloof gekrenkt, als een arm of been des geloofs gebroken is, kan zulk een niet tot Christus komen, noch naar Hem vluchten om Zijn sterkte aan te grijpen. Zulk een is wel terdege ziek en uit zijn kracht gevallen. Al heeft hij genade, hij hinkt menigmaal al zijn dagen op de voet des geloofs in het duister naar het graf en kan ook geen steun voor het algemeen zijn. Zie eens wat David was na zijn val en wederoprichting. Hoe gekrenkt tot zijn dood toe. Dus betoont God Zich eindelijk aan Zijn kinderen op hun verootmoediging wel te zijn een vergevend God, nochtans wraak doende over hun daden. Vrienden, na Davids herstelling week het zwaard niet van zijn huis al zijn dagen, en ook was hij tot het laatste toe die man niet meer; hij was gekrenkt.

2. Geestelijke tering. Waar de rechte ademhaling van het gelovig bidden ontbreekt, daar moet het bij de dag verminderen. Uittering is zeer gevaarlijk, ja dodelijk. David had een tijd dat hij zeer klaagde, dat hij als het ware uitteerde, dat zijn sap veranderd werd in zomerdroogte, Ps. 32:4, waaruit hij echter, volgens die Psalm, genezen werd door geneesmiddelen van gelovige belijdenis van zonden. Ook klaagt hij over het gemene volk en bijzonder over de vromen dat de Heere hen menigmaal redde, maar dat zij uitteerden door hun ongerechtigheden. Ach, hoe menig christen is er die het zo kan stellen en die, als het ware, zich zo wat kwakzalft en op de been houdt. Ik gaf hun, zegt God in Ps. 106, hun begeerte, en Ik zond een magerheid aan hun zielen.

3. Gebrek aan geestelijke levensgeesten, waaruit zware krachteloosheden voortvloeien, gepaard met een slaapziekte, en dan gevoelt men geen ziekte meer. Dan ligt men zorgeloos in het uiterste gevaar. De natuurlijke geneesmeesters zeggen dat een ongevoelige ziekte dodelijk is. En deze ziekte kan Gods volk treffen en treft hen niet zelden. En als die pilaren zo zwak, krachteloos en onbruikbaar liggen in een gevaarlijke tijd, is dat dodelijk voor de algemene stand van een volk. Hierover ontzet zich de Heere God Zelf, Jes. 59:16, als Hij naar voorbidders ziet en zoekt, en die niet vindt.

4. Doe daarbij besmettelijke koortsen, namelijk zonden van tijden en plaatsen, grovere of fijnere afgoderijen, bevelen en geboden van de afgod van de wereld. Als die zonden, evenals door een koorts, door een drijvende wereldse geest overgaan van de één tot de ander, en als de vromen zowel als de goddelozen deel krijgen in de heersende zonden van het land, dan worden de vromen oorzaken van hun eigen krachteloosheid en verval. O, het scheelt veel van wat wij lezen in Openb. 3:8 dat Jezus zei tegen de engel van Philadelphia: Gij hebt kleine kracht, maar gij hebt Mijn Naam niet verloochend.

5. Tenslotte worden deze ongesteldheden van Gods kinderen terecht ziekten genoemd, in tegenstelling tot de volstreckte geestelijke dood waarin alle natuurlijke mensen liggen. Dit is het grootste onderscheid: Gods kinderen zijn onderworpen aan geestelijke zwakheden, dodigheden, geestelijke flauwten en inzinkingen, maar zij zijn niet dood.

In de derde plaats kan men de oorspronkelijke ziekten ook onderscheiden in zulke die een geheel land als één lichaam besmetten en waardoor andere kwalen worden uitgestort. Als wij vooraf eens nagaan waarin de rechte gesteldheid van een land of volk, als één lichaam, bestaat dan zal vanzelf de grondziekte daarvan ook wel blijken.

1. Een land is gezond of recht gesteld als het teer blijft bij de grondwetten, volgens welke de Heere God het in Zijn gunst heeft opgericht en tot een bevestigd land of volk gemaakt. Hierin is het ene land of volk in sommige grondwetten zeer verschillend van het andere. De verscheidene grondwetten moeten haar grondslag hebben in Gods onfeilbaar Woord.

2. Ik versta door teer te blijven bij zijn grondwetten dat de godsdienst groot geschat wordt en de voornaamste zuil en pilaar van een land is, zodat men een land verloren

reken waar deze zuil ontvalt. En daarom dat allermeeft zorggedragen wordt voor de zuiverheid van de leer. Wie daaraan tornt is geen goede vaderlander en kan morgen een landverrader worden. Waarom? Omdat zulk een God niet vreest en daarom voor alle kwaad open ligt. En ook omdat God bij de zuivere leer alleen Zijn Geest beloofd heeft, en in zulk een land alleen in genade wonen wil.

3. Daarom vrienden, waar nu deze genadige inwoning van God is, daar is de grond van de gezondheid van het gehele volk. Daar blijft men uit teerheid en liefde tot God, bij de wijze hoe God wil dat zulk een land bestuurd en bewaard wordt. Daar blijven de zenuwen van een staatsregering gezond, de geldmiddelen worden sterk, de handel bloeit, het geld komt van de één tot de ander en al de ingezetenen varen er wel bij. Dit alles nu zijn de gevolgen van de genadige inwoning van God, die tere zaak waardoor een volk bij zijn eerste grondwetten bewaard wordt.

Hieruit kan men afleiden waarin de ziekte van een land bestaat.

1. Als de godsdienst en de zuivere leer der waarheid licht geacht wordt. Als men dus het wijken van God met Zijn genadige inwoning, dat aan de zuivere godsdienst verbonden is, wel dragen kan. Dan breken allerlei soorten zonden en dwalingen uit en die overmeesteren de grondwetten van het bestaan van zulk een land, zodat God in Zijn heiligheid en rechtvaardigheid een volk overal in tegenkomt. De zenuwen van een staatsregering verzwakken en daardoor ook de geldmiddelen. Zo loopt dan het bloed niet meer om, er zijn verstoppingen. Als een lichaam pleuritis krijgt, kan het haast sterven. Als er dan al geld in een land is, loopt het niet om door de handel onder de gewone man, maar het ligt hier en daar bij bijzondere personen op hopen en is zeer goedkoop. Het is een grote zegen als het geld duur is, en als men met weinig geld veel kan uitrichten, evenals in de dagen van onze vaders. Wie toen 30.000 gulden in de wereld had, had toen meer dan hij die thans 100.000 gulden heeft. Vrienden, dit is de stok en de staf. Dat machtige woord de zegen, die men in zijn brood nodig heeft als men eet, die men ook in zijn geld nodig heeft. En als die ontbreekt is een land ziek, evenals een mens, die veel eet, zonder verzadigd te worden.

2. Zie daarom dat het naar de Bijbel is, dat de grondziekte van een volk de zonden en deze genoemde dingen zijn. Wij lezen (in de tekst) dat de Heere zegt: “Zo Mijn volk zich zal verootmoedigen en bidden, en Mijn aangezicht zoeken en zich bekeren van hun boze wegen, zo zal Ik uit de hemel horen en hun zonden vergeven en hun land genezen.” En dat de ziekte veroorzaakt wordt door afkering van de grondwetten, door de Heere Zelf ingesteld, zie dat in Israël. Toen de Heere hun raad het geven in hun ongesteldheid, het God door Zijn profeten de eerste grondwetten voorstellen waarbij God hen opgericht had. Dus zegt de Heere tot Jeremia in die droevige tijd van Israël, in Jer. 11:25: “Hoort gijlieden de woorden dezes verbonds, (namelijk waarbij zij tot een volk opgericht waren) en spreekt tot de mannen van Juda en tot de inwoners van Jeruzalem: zo zegt de Heere, de God Israëls: Vervloekt zij de man, die niet hoort de woorden dezes verbonds, dat Ik uw vaders geboden heb, ten dage als ik ze uit Egypteland, uit den ijzeroven uitvoerde.” Zij moesten eerst komen bij de eerste grondwetten Gods en bij hun verlating en overtredingen van het verbond, zouden zij ooit tot rechte vernedering kunnen komen. Hierop volgt in het laatste van het vijfde vers dat Jeremia zijn hartelijke goedkeuring en vereniging met deze weg Gods, ter verootmoediging van Israël toont, als hij uitroept: *Amen, o HEERE!*

Slaan wij nu nog kort gade de ziekte van ons en ons land, die door de vorige genoemde grondziekten veroorzaakt is.

1. Is het nu een wonder dat de Heere toont een rechtvaardig God te zijn, als er zulke

diepe ongesteldheden tussen God en een mens of volk plaatsvinden? De Heere kan niet anders dan zonden en zondaars haten, straffen en verdoen. Dus straft God de ongerechtigheden met plagen, door openbaring van Zijn toorn van de hemel over de ongerechtigheid der mensen. Ook door loslaten van de hoofdvijand, zodat hij op de wereld een krachtig voordeel behaalt in de voortzetting van allerlei zonden en dwalingen die een mens of volk de dood aandoen. Ja, ook door allerlei soort van overtuiging, die er tevoren nog was en allerlei soort van liefde tot het heilige Woord, tot de zuivere leer der waarheid, tot de zaak, de dienst en het volk van God uit het hart weg te nemen. Dan wordt een mens of volk koud ten goede en verhit in het kwade. En wij weten dat zware hitte en bittere koude in het natuurlijke menigmaal een oorzaak des doods is. De Heere geeft een mens of volk dan over om te doen dingen die niet betamen, ja aan een kracht der dwaling, om de leugen te geloven.

2. Dus zijn onder meer de ziekten die daarop volgen:

a. Over een mens in het algemeen: allerlei boze krankheden en lichamelijke tegenslagen in zijn persoon, familie, goederen en alles waaraan men zijn handen slaat. Menigeen kan dan merken dat God hem overal in tegenkomt en dat hij, zijn huis of zijn familie onder een zwaar oordeel van God ligt.

b. Over een christen in het bijzonder duisternis, verberging van Gods aangezicht en loslaten van de boze. Ook verblindings waardoor hij geen gevaren meer kent en dus niet wandelt in een gedurige, heilige vrees. Hierdoor is het dat menig christen zeer zwaar valt, ja menigmaal al zijn dagen blijft liggen, en dat enkel uit blindheid van de ziel en listigheid van de dwaalgeesten, die zich als Godvruchtigen voordoen en die door listen en snode daden als aan elkaar hangen.

c. Over een geheel land: zware verdrukkingen door vijanden, het glinsterende zwaard, banden en gevangenis. Allerlei benauwdheden door Gods vinger, zoals dure tijden, hongersnoden, pestilentiën en zware ziekten, die als een slaande engel door het land gaan. Allerlei inkortingen van een volk aan de hoeken door watervloeden, winden, regenen, ook ten dage van de oogst door een koperen hemel en een ijzeren aarde. Ook allerlei vrees, verschrikkingen en moedbenemingen van binnen, ja zelfs zonder nood te vrezen voor het geritsel van een blad. Of ook geheel zorgeloos te zijn als het tijd is om uit de benauwdheid te roepen. Vrienden, deze twee uitersten zijn toch de toestand van een ziek mens of volk.

Zien we nu wat de geestelijke ziekte van ons en ons land verzwaart en te gevaarlijker maakt. Met een enkel woord maar:

1. Gedurige wederinstorting na aanvankelijke genezing. O, hoe menigeen loopt half genezen weg, verlaat de middelen en wacht zich niet voor hetgeen het hem tevoren gedaan heeft. En stort dus weer in en gaat zo naar de eeuwigheid. Hoe menigmaal lichtte God de jukken van Israël op. Als zij maar riepen uit hun benauwdheden, verlost de Heere hen uit hun angsten, Ps. 107:6, en dan verdorven zij het alweer en vergrepen zich aan kwaad voedsel en vierden de toorn aan hun dartel verstand, en raakten zo telkens vast aan nieuwe dwalingen en ketterse afgoderijen der volken waaronder zij verkeerden en werden als het ware als een wind daardoor weggevoerd. O, dan verlaat God een volk en geeft het over, en dan breken de zonden weer in en doen een mens of volk de dood.

2. De ziekte niet verstandig opmerken: zorgeloos te zijn. Te menen dat men niet ziek is, wat een ander ook zegt. Wie een slaapziekte heeft, ligt ongevoelig. Die kunt u er niet van overtuigen dat hij ziek is, en dat is dodelijk. Vrienden, dat is wat te zeggen, als God in Zijn rechtvaardigheid in het midden der gevaren een geest des diepen slaaps uitstort.

3. Hoogmoed. Namelijk niet te willen weten dat men ziek is. Dan zoekt men geen medicijnmeesters en verzuimt men de genezing. Dan kan de kwaal zeer kwaadaardig en ongeneeslijk worden en dan kan het met iemand licht te ver gekomen zijn. Ja, het is zeer gevaarlijk als men de Heelmeester Israëls, Die gekomen is om te genezen, van de hand wijst. Dit is een hardnekkig verzuim. De profeet zegt tot Israël en Juda in Jer. 2:17: “Doet gij u dit niet zelve, doordien gij den HEERS uw God verlaat, ten tijde als Hij u op den weg leidt?” Maar zij waren verstokt, hardnekkig en onwillig om genezen te worden en waagden er alles aan. Zou dit niet dodelijk zijn?

4. Onkundige geneesmeesters zoeken; kwakzalvers die geen pijn doen, die noch hart noch verstand hebben om in de grond de oorzaak te zoeken. Ja, die zielen, als ze op sterven liggen, nog jagen in de bloemhoven, zoals wij lezen in Ezech. 13:20. Die zo gewend zijn altijd maar vrede toe te roepen, en daar sterft de arme ziel heen, daar gaat het arme land te gronde. O vrienden, God zegt in Jer. 5:30, 31: “Een schrikkelijke en afschuwelijke zaak geschiedt er in het land. De profeten profeteren valselyk en de priesters heersen door hun handen, en Mijn volk heeft het gaarne alzo...” Mag God niet vragen: “Maar wat zult gij teneinde van dien maken?” O, mochten wij onszelf en ons Nederland eens in deze spiegel zien.

En hiermee gaan wij over tot onze tweede hoofdzaak:

II. Wat de bewijzen van deze ziekte zijn.

O, hoe menig een weet het niet dat hij ziek is vanwege zijn blindheid of geestelijke dood. Wel, mocht u het eens opmaken uit de gevolgen en bewijzen. Mocht God het u eens doen geloven en opmerken! Met een woord maar: een mens of volk is ziek:

1. Als men gruwet van het goede, gezonde brood, van het hemelse manna, zoals Israël in Ps. 107:18. Men behoeft niet te vragen hoe het bij zulk een van binnen gesteld is.

2. Of wanneer goed en gezond brood geen voedsel meer toedient. Namelijk als de geestelijke maag niet werkt, de ziel geen nawerking meer vindt met dat Woord en het niet herkauwt. Als dus de Goddelijke uitleggingen van het Woord geen kracht meer doen tot bekering, tot aanwas en sterkte in de genade en tot doding van de zonden en boze lusten. Maar integendeel als men met vreemde lusten bevangen wordt en altijd wat anders en wat nieuws moet hebben. Paulus noemt dat in 2 Tim. 4:3 kittelachtig te worden van gehoor en de gezonde leer niet kunnen verdragen. O vrienden, Jezus zegt in Lukas 5:39 dat die van de oude wijn gedronken heeft, niet terstond de nieuwe begeert, omdat hij zegt: de oude is beter. Zolang hij de kracht en de sterkte van de oude gewaar wordt, begeert hij de nieuwe niet. Maar raakt hij die kracht kwijt en komt er hoogmoed bij, dan ligt hij open om zich te laten verschrikken door de nieuwe wijn.

3. Of ook wanneer men zo verlekkerd wordt dat men niet meer weet wat men lust. Hoe menig een is zo gesteld omtrent de genademiddelen. Hij kan er als het ware geen vrucht van hebben, want hij moet altijd wat buitengewoons hebben. Er scheelt altijd wat aan de predikant of, als het al redelijk goed is, komt er altijd een “maar...” achteraan. Dat zijn bewijzen dat men geen honger heeft en niet gezond is.

4. Of ook wanneer men aan de algemene tafel, waar de gezonden samenkomen, niet kan eten tot verzadiging, maar waar men achteraf zulk een stuk en brok krijgt. Namelijk als een kind van God meest de Heere mist, als hij zich voor Hem stelt, op Gods dag, aan de tafel van de bediening des Woords of aan een Avondmaal of in zijn gezette afzonderingen. Als hij daar de Heere Jezus, dat hemelse brood niet geniet, en de Heere Zich daar voor hem verbergt. Maar dat de Heere hem echter van terzijde onderhoudt door hem nu en dan wat toe te voegen. Evenals een kind. De vader heeft het lief en daarom onderhoudt hij het buiten zijn tegenwoordigheid en geeft het daar wat. Maar aan

de tafel mag het kind het aangezicht van zijn vader niet zien, omdat er wat tussenbeide is. En als zo'n kind het daarmee zo stellen kan en dat niet opmerkt, is dat een bewijs van grote ongesteldheid.

5. Als de pols niet goed en regelmatig slaat, namelijk wanneer het hart geweldig weggevoerd wordt door de zonden van de tijd en allerlei dwalingen omhelst. Als de band tussen God en zijn ziel hoe langer hoe flauwer wordt alsof de levensgeesten ten einde lopen. Zo blind is de arme mens. Hij krijgt van God niets aan zijn hart en hij weet nergens van. En als hij het eens merkt, pleistert hij zich ermee dat anderen ook aan duisternis onderworpen zijn.

6. Als onze beste vrienden ons verlaten. Dit moest ons doen navragen: wat scheelt er toch aan mij? Evenals die Egyptische jongen in 1 Sam. 30:13 tegen David zei: "Mijn heer heeft mij verlaten, omdat ik voor drie dagen krank geworden ben." Namelijk, als de beste vromen iemand vrezen te ontmoeten en schuwen. Evenals men een eigen zuster of broer schuwt die een besmettelijke ziekte heeft. Dit kan ook plaatsvinden onder broeders en zusters in het geestelijke, die zich daarom van elkaar moeten afscheiden. Paulus beveelt in 1 Tim. 6: "Indien iemand een andere leer leert, en niet overeenkomt met de gezonde woorden van onzen Heere Jezus Christus, en met de leer, die naar de Godzaligheid is, die is opgeblazen en weet niets, maar hij raast omtrent twistvragen en woordenstrijd. Wijk af van dezulken." Want hun woord eet voort als de kanker.

7. Ook als men zo hard moet roepen om een ander te doen geloven dat men gezond is. Dit is een lelijk en krachtig bewijs dat er van binnen wat anders woelt, wat men niet goed kan kwijtraken. Hoe menigeen weet wel dat het er vanbinnen donker uitziet, maar de mens is te hoog en te trots van hart. Hij wil niet buigen, hij wil het voor geen mens weten. O trotse mens, moet u uzelf zo krachtig toeroepen: ik heb geen nood? U waagt veel, want er is wel terdege nood.

8. Ja, wat is er groter bewijs dan de uitkomst en ondervinding? Als men voor zijn ogen ziet dat menigeen die eveneens zo gesteld was en het ook niet voor een dodelijke ziekte hield, aan iemands zijde sterft? Wel mens, heeft diezelfde ziekte bij anderen de dood reeds gebaard, ontwaak dan toch uit uw slaapziekte. U bent er nog! Kinderen van God, versterkt toch naar Jezus' raad, Openb. 3:2, het overige, dat anders ook sterven zal.

Behalve deze genoemde dingen, die een geestelijk mens ook overbrengen kan tot de bewijzen van de ziekte van een geheel land of volk, *is er nog nader te bewijzen van de ziekte van een land:*

1. Als er verdeeldheden plaatsvinden. Verdeeldheid onder de machtigen en heelmeesters van een land is een duidelijk bewijs van een inwendige ongesteldheid. Het staat rechtstreeks tegenover eendracht, die machtig en gezond maakt. Dit heeft niet minder plaats in het kerkelijke en geestelijke. De eendracht, door één Geest, door één geloof, door één gevoelen, in de ene Heere Jezus Christus, waardoor men hetzelfde gevoelen heeft dat in Christus is en dus hetzelfde spreekt, is genoegzaam weg. Welke verdelingen in gevoelens, en dat over een en dezelfde Bijbel is er voor in de plaats. Paulus vreesde dat dit in verscheidene van zijn gemeenten inbreken zou, dat er wolven zouden komen die de kudde niet zouden sparen, en dat hun kracht daardoor gebroken zou worden en de Heere hen zou verlaten (Hand. 20:29). Ja, wat een zware verdeeldheid tussen leraars en leraars, terwijl het als het ware schippers zijn moesten die voor de grote Koning volk werven en hier in één beurs varen, omdat hij die zaait, loon ontvangen zal met hem, die maait. O wat maakt die dode vlieg alles stinkende! Ieder moest met zijn tweehonderd zilverlingen, met zijn licht en hoop en met zijn tijdelijke nooddruft tevreden zijn. En ieder moest voor de naam, roem en heerlijkheid daarvan uitroepen: voor u, o Salomo, zijn de duizend zilverlingen. Vrienden, hieruit spruiten allerlei verdeeldheden voort.

2. Ook is het een krachtig bewijs dat een land ziek is, als het overal scheelt en ontsteld is van het hoofd tot de voetzool. Namelijk van de koning en priester tot de gewone man, zowel onder vroom als onvroom.. Dan is het ganse hoofd krank en het ganse hart mat, zoals wij lezen van Israël in Jes. 1.

- a. De koningen leefden in het zondigen tegen God. Van Jeróbeams tijd tot Ammon toe lezen wij in Ezech. 22, waren hun versten in het midden van hen als wolven, om een roof te roven, om zielen te verderven en gierigheid te plegen.
- b. De profeten profeteerden vals, en wel door Baäl. Maar zij zeiden: zo zegt de Heere. Zij pleisterden met loze kalk en aten de zielen op, zoals een brullende leeuw die een roof rooft.
- c. De priesters waren blind, zij konden God in Zijn wegen van oordelen en zegeningen niet meer zien. Zij verhinderden anderen het Koninkrijk Gods in te gaan en deden Gods wet geweld aan. Zij ontheiligden de heilige dingen. Ze konden het wijken van God gemakkelijk dragen, terwijl zij gesteld waren om het volk de weg van vernedering en verzoening met God in de Messias te leren, en om hen tot de Heere te doen wederkeren en om dus het verdere wijken van God te voorkomen.
- d. De Schrift en wetgeleerden kenden God niet, terwijl zij juist de wet moesten leren. Zij leerden geen waarheid. Zij verborgen hun ogen van Gods sabbatten en maakten Gods gebod krachteloos. Ja, zelfs ten tijde van Christus ontbonden zij het gebod en leerden de mensen alzo. En wat zij nog leerden naar het woord van God, dat deden zij niet, Matth. 23. Jezus zegt dat zij zo deden in navolging van hun goddeloze vaders, die hadden ook zo gedaan.
- e. Daarbij, zoals de voorgangers waren, zo was al het volk. Door de ontbinding van Gods gebod kwam het zware verval in de zeden. Zij leefden ongebonden in allerlei grove zonden. Zij vermengden zich met de heidenen en leerden hun werken. Vergelijk hierbij nu ons Nederland eens. En zie eens of het bij ons ook niet overal scheelt.
- f. Tenslotte, een land of volk is dodelijk ziek als de beste heelmeeesters de schouders ophalen en er hun handen van aftrekken moeten. Voor dit laatste beware God ons land en redde ons eer het tot die hoogte komt. Vrienden, ik versta hierdoor als Gods beste knechten en kinderen, die het nauwste met God verkeren en veel toegang hebben tot Gods troon, een gesloten deur vinden. Evenals het Mozes ging in Deut. 3:26. God liet hem alles toe, maar aangaande één zaak, die hij begeerde, daarin vertoornde God Zich op Mozes om Israëls wil, zodat hij er niet meer van spreken mocht. Gods zeide tot Mozes: het zij u genoeg, spreek niet meer tot Mij van deze zaak. O, dan willen zij verder de Heere maar aanbidden, prijzen en verhogen, en de oordelen navolgen, zuchtende dat ze maar mogen wederkeren tot de gerechtigheid. Ziedaar, vrienden, enige bewijzen gegeven. O, het is God alleen Die kan geven om de zaak te zien, te geloven en er verstandig op te merken. Mocht ieder er om naar boven opzien!

Toepassing

Vrienden, mochten wij eens beginnen te zien hoe al die zware wegen van tegenheden dienen om bij trappen ons land en de kerk uit te roeien, dons tot onszelf te brengen en voorwerpen voor waarachtige genezing te maken, zodat God weer in genade onder ons zou opkomen en dat uit de puinhopen, uit het gruis, de straten en grachten in benauwdheid der tijden weer zullen gebouwd worden.

1. Voor het eerstgenoemde doel zijn wel verscheidene gronden van vrees. Zo ging het met Silo, waar Gods Naam in het eerst zo zichtbaar gewoond had, Jer. 7, maar daar

kwam de ark daarna niet weer in. Zie, zegt God, wat Ik te Silo gedaan heb. Zo is het ook met vele gemeenten gegaan waaraan Paulus brieven schreef, en ook met de kerken in Azië die, bij onze gemeenten vergeleken, oneindig heerlijker waren. Vrienden, dit voorkome de Heere en Hij drukke het op het hart van al Zijn volk en geve er iedere inwoner wat van op te merken.

2. Voor het laatstgenoemde doeleinde van God zijn wederom verscheidene gronden van hoop. Daardoor versta ik dat het einde van al die donkere wegen nog eens licht, en het einde van al de roeden nog eens goedertierenheid mocht zijn of worden. Maar vrienden, eer dit komt, o, hoe zal het er hagelen. Wat zullen Gods kinderen nog nodig hebben om eerst voor zichzelf op de been te raken, tot de felle gramschap zal zijn overgegaan.

Zie nu eens, als God Zijn vreemde wegen nog eens aan Nederland tot zulk een heerlijk doel heiligen zal, van welke kwalen ons land dan zal moeten worden genezen.

1. Van zijn blindheid en doofheid. Hierdoor is het dat men geen oordelen als oordelen ziet, ja dat men geen God of geen zonden in de oordelen ziet, en dat men het alarmgeschrei van Gods beste volk en knechten achter zich niet hoort. Ook dat men geen bannen kent of merkt, veel minder opzoekt. Dat de onwetendheid zo ver gaat dat men niet meer weet welke de gunstige weg van God tot herstelling van land en Kerk zou kunnen zijn, en dat men blind is en blijft in de geschiedenissen van zijn eigen land.

Hoe weinigen dragen voor God op hun hart dat de grote God ons arme landje tegen de toen machtigste vorsten van geheel Europa, in een tachtigjarige oorlog heeft bewaard en groot en ontzaglijk gemaakt, en een naam van ons door alle landen heeft doen uitgaan zodat wij de einden der aarde als het ware begrepen hebben met de armen van onze Staat. O vrienden, keizers, koningen, het gehele huis van Oostenrijk, moesten allen bekennen dat de Heere God met Nederland was, ja dat bij hen tegen ons land geen macht meer was overgebleven. Daarbij ook dat na het sluiten van de vrede met Spanje (met Gods vijand), God van de hemel ons land zo merkbaar is tegengekomen. Toen was het zo, hoe groter wij werden, hoe meer wij God verlieten. Toen men begon te roepen “vrede zonder gevaar”, zijn de plagen van God begonnen en zijn wij van die tijd af bijzonder ongeveer het jaar 1600, wonderlijk gedaald. Mochten wij hierin ons land als een spiegel zien, en recht ter harte nemen hoe spoedig God het licht zou kunnen stellen tot een schaduw des doods.

2. Van zijn verharding, ongevoeligheid, hoogmoed, dardelheid en verlaten van God. O, de slaapziekte is algemeen en daarin kan alles plaatsvinden. Zie het maar eens sedert de vrede te Utrecht, toen er zoveel vreemde natiën in ons land en in onze stad waren, die ook hun landszonde meebrachten. O wat zijn er een macht van zonden en zondige gewoonten en van een onmatig groot en trots gedrag overgebleven. Ja, wat is er een menigte families, die tevoren burgerlijk en godsdienstig waren, verbasterd en verwilderd, zodat de nageslachten nu niet beter weten of alles behoort zoals het nu is.

3. Van zijn ontrouw aan God, in het verlaten van zijn Rotssteen. O, dat is smartelijk voor ieder die God liefheeft. Het land en het volk heeft zijn eerste liefde verlaten. Ja, het doet vergelding aan de Heere met afgoderijen en alles wat God mishaaft. Daarbij is het afkeren van Zijn dierbare grondwetten, volgens welke de godsdienst naar de Bijbel als de allervoornaamste zuil en pilaar van onze regering moet geacht worden. De godsdienst zo hoog niet te schatten en het land niet verloren te achten als men het kwijt is, dat gelijkt naar vrijzinnigheid.

En wat blijkt dat ook uit de weinige zorg voor de voortzetting van onze godsdienst in de heidense landen, en zelfs onder ons, waarin het pausdom ons de weg wijst. Ja, ook in het verachten van de zuivere leer der waarheid en de Goddelijke, eenvoudige uitleggingen waarbij land en kerk groot geworden zijn en Gods kinderen groeiden en

toenamen, Toen ging men nederiger en eenvoudige ter kerk en zag men wat meer over het middel heen op de Heere. Nu moet men telkens wat nieuws, wat lekkers, wat buitengewoons hebben, of men is niet voldaan, zoals het zieke mensen eigen is.

4. Van zijn kwaadaardigheid, die een ongeneeslijke ziekte is, waarop bijna alle geneesmiddelen afstuiten. O, dat is in ons land tegen God, in het tergen van de Heere met gruwelen, in het verbitteren van de Heere met niet te willen hervormen naar wet en getuigenis. Ja, in het willen volhouden tegen God en Zijn oordelen. O arm schepsel, wie heeft dat ooit gedaan en vrede gehad? O mens, waar is een recht gedrag van meerderen tot hun minderen? Waar is liefde tot de zielen en teerheid van het gemoed over hen, waarover God de één en ander gesteld heeft? En waar is een recht ondergeschikt gedrag onder zijn meerdere uit liefde tot God, en niet door dwang? O, waar dit gemist wordt, wil de Heere de aarde met de ban slaan. Ja, ook in het opstaan tegen de Geneesmeester Israëls, in het verachten, verwaarlozen en afwijzen van Zijn geneesmiddelen, die Hij zo gedurig toedient. Vrienden, dit hoopt wat schuld op.

5. Tenslotte ook van zijn valse hoop en vrees, hetwelk zieken niet zelden eigen is. Zo is het gesteld met de grote menigte van de Nederlanders. Of zij hopen zonder grond en roepen vrede zonder gevaar, terwijl het de tijd is van treuren en vrees en vanwege de aanwassende zonden. Of zij vrezen onmatig en er is geklaag van rondom als de heidenen die geen hoop hebben. Maar recht anders is het met Gods beste volk. Als de wereld hen roept en met hen spot als zij treuren, dan verbergen zij zich en verwachten oordelen. En als verschrikkingen de goddelozen aangrijpen als een wervelwind, dan heffen zij hun hoofd op en zitten wel eens met een Elisa in hun Dothan in hun rust, en werken dan met de Heere en met Zijn goede woorden en beloften.

Zullen wij ooit gegronde hoop scheppen op waarachtige genezing, o vrienden dan zal ieder van ons het gevaar waarin wij zijn ter harte moeten nemen. Het kan haast met ons worden: *wie ten zwaarde, ten zwaarde, wie ten honger, ten honger, en wie ter pestilentie, ter pestilentie*. Zodat de overgeblevenen van het ene oordeel door het andere getroffen en afgemaaid worden. Ja, dat het alles komt als een vastbesloten verwoesting. En daarom, *zullen wij gegronde hoop krijgen op genezing*:

1. Dan zal ieder gezicht, gevoel en gewicht van schulden en zonden op zijn hart moeten krijgen. Hij zal op zijn aangezicht in zijn schuld voor God moeten neervallen, prijzende de eeuwige lankmoedigheid, en belijdende zijn bijzondere en godtergende zonden. Hij zal moeten leven in deze dingen aan God te klagen. Hij zal zich met de zonden van zichzelf, zijn huis en zijn land, moeten stellen in het licht van Gods aangezicht. Ook zou hij daar met zijn ganse hart moeten erkennen niet waardig te zijn dat de Heere aan hem of aan het land Zich zou laten gelegen liggen.

2. Daarbij zal ieder zijn eigen pleisters en medicijnen moeten wegwerpen. Die het van de hemel geleerd wordt, zal arm en berooid, ja met een stervend land en een stervende kerk, naar Israëls Heelmeester moeten vluchten om genezing. Dat lag in Jobs gestalte, hoofdstuk 7:20: "Heb ik gezondigd, wat zal ik U doen, o Mensenhoeder?" Hij wil zeggen: ik heb gezondigd, en ik heb geen gerechtigheid en daarom vlucht ik naar een Mensenhoeder. Dat is drijven op wateren van eeuwige, vrije genade. En dan zal het gevolg moeten zijn getrouwheid aan zijn licht en plicht. Die het met God meent, die raakt met zijn hart los van hetgeen waaruit zijn kwalen zijn ontstaan. O, het is een klaar bewijs dat men oprecht zijn gezondheid liefheeft, als men zich voor het oorspronkelijke kwaad wacht. Hoe spoedig is men daar in het natuurlijke bij. Hoe ras zegt men: toen ik dat at of dronk, daar kreeg ik het van. Zo is het ook hier.

Tenslotte nog een woord tot zulken onder des Heeren volk, die nog te noemen zijn

onder de bewaarden in Israël, en enigermate in rechte pogingen staan.

O, u hebt grote genade nodig om de weg te weten die u met een Leidsman aan uw hand te gaan hebt. Geheel onverwacht kan die tijd aanbreken, dat u met Mozes tussen de doden en levenden staan zult. O, dat u uw klederen bewaart, opdat u dan niet naakt wandelt, en opdat het er bij u dan niet donker zou uitzien. Maar zoek te werken voor de Heere.

1. Wandel veel in vreze. U zou gemakkelijk een arm of been des geloofs kunnen breken, en zo zou uw kracht u verlaten. Houdt u daarom dicht bij uw Geneesmeester. Verberg niets voor Hem, al bent u enigermate gezond. Blijf toch bij Hem en houd uw vinger op uw kwaal. Ontloop Hem toch niet, dit moet u voor ziekte bewaren. Ja, doet aan de Heere Jezus Christus als een kleed. Zijn gerechtigheid, Zijn dadelijke gehoorzaamheid, Zijn volmaakt vasten, bidden en waken zij ons dekkleed. Anders zal ons medicineren met vasten en bidden geheel vruchteloos zijn, omdat er geen gewicht in is.
2. Zoek een Zoar, een Dothan, een binnenkamer, bijtijds voor uzelf voordat het gedreigde en gevreesde komt.
3. Zucht veel om de Heilige Geest onder de oordelen.
4. Draag Nederland, de Kerk, en de ongestelde menigte van Gods volk als een ziek lichaam veel aan de voeten van de Heere Jezus, of het de Heelmeester Jezus behagen mocht de herstelling van het hart te beginnen, en Gods volk door de band des Geestes te verbinden zodat zij enerlei licht en belang mochten krijgen en dat hun sterkte weer zijn mocht in het samenstemmen in geloof over enerlei zaken op aarde.
5. Leg veel de eeuwige ervvijand van ons land aan de voeten van onze Koning bloot voor Zijn ijzeren scepter. O, dat God hem verniele en verdelge als de vijand van Hein en Zijn Kerk. Het is waar dat men geen onwettige oorlog mag voeren. Maar het is ook eeuwig waar dat in een wettige oorlog, als men land en Kerk redden kan, degene vervloekt is die zijn zwaard van het bloed onthoudt.
6. Geef veel de wijze van redding van ons land en onze kerk over aan de wijsheid van Koning Jezus. Het zou kunnen zijn dat ons land een aderlating nodig had door het zwaard of de honger of de pest. En vrienden, als dit dient om te zuiveren, dan worden vele benauwers van Gods volk weggevaagd. Uit die aderlating komt van achteren gezien ruimte, en dan halen Gods kinderen weer adem.
7. Tenslotte tot uw bemoediging: zie de enige hoop van de opkomst van ons stervende land, van onze zieke en zinkende Kerk en van Gods zwakke en doodzieke volk alleen in Christus. O vrienden, alleen daarin, dat Hij een Man van smarten is geweest en verzocht in krankheid, op Wie de plaag is geweest. En waarlijk, oprechten, Hij heeft onze krankheden op Zich genomen. Ja, ziet de vastheid; dit behaagde de Vader. De Vader heeft Hem krank gemaakt, en Jezus is vanzelf uit Zijn ziekte opgekomen om zaad te zien. Ja, om de arbeid Zijner ziel zou Hij het zien. O, mocht dit onze zielen klein maken voor God en door de Geest aan het werk helpen. In en om de Zoon, Die de Vader Zich gesterkt heeft! Amen, het zij zo!